Polyg. g. 98
Desing
B. L. lat. pag. 294.
<36610550680011 S
<36610550680011
Bayer. Staatsbibliothek

Collegii Soc. Mon.

INDEX POETICUS

Continens

NOMINA PROPRIA, GENEALOGIAM, MYTHOLOGIAM, ASTROLOGIAM, GEOGRAPHIAM POETICAM, ET ALIA AD ERUDITIONEM, COPIAM ET ORNATUM ORATIONIS SPECTANTIA.

SERVIENS

PRO ELUCIDARIO, VENA, ET LEXICO POETICO

Cum Octo tabulis Geographicis, condidit omnia.

P. ANSELMUS DESING,
Benedictinus Ensdorffensis in Episcopali Lyceo Frisingensi Poëseos Professor.

Cum Facultate Superiorum.
Et Privilegio Cæsareo Speciali

AMBERGÆ,
Typis Ioannis Georgii Koch.
Sumtibus Ioan. Andreæ De la Haye Bibliopolæ Ingolstadiensis Anno MDCCXXXI.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Bericht an den Buchbinder.

Die acht Land-Kärtlein müssen nach denen numeris, die auf dem Ecke darein gestochen seyn nacheinander gebunden werden in dem Titul Regio fol. 468. diser Ordnung nach

1. Orbis Descriptio	5 Græcia
2. Hispania	6 Peloponnesus
3 Italia	7 Archipelagus
4 Macedonia Mœsia	8 Asia

REVERENDISSIMO,
PERILLUSTRI
AC AMPLISSIMO
DOMINO DOMINO

ANSELMO

O. S. B. antiquiſſimi & exemti Monaſterii ad S. Jacobum in Ensdorff Almæ & Exemptæ Congregationis SS. Angelorum Benedictino-Bavaricæ Abbati Vigilantiſſimo, Domino Domino Patri ſuo perquam Gratioſo, Obſervandiſſimo.

Reverendiſſime, Periluſtris ac Ampliſſime

DOMINE DOMINE.

SErò jam eſt, cùm tuis conſpectibus offero, & pedibus appono quicquam à mea manu profectum. Dum enim varium per litterarum æquor me volvo, varium ſe mihi oſtendit littus, cüi ſubinde applicare ſcapham nitor. At nunc Te, velut jam portum meum, propius ſubeo, tuam Pharon ſpecto. Nec attinet mille, quæ me huc urgeant, nomina afferre in medium: quorum mihi adeſſe copiam quis erit ambigendi locus. ſcientibus, te Patrem mihi eſſe? Ergo, quod ſuapte natura vile eſt, carius tibi faciet filii, imo Tuus dul-

cissimi Patris in filium qualemcumque affectus, poëticum hocce munus. Solent poëtæ semet ipsos sacros, semet divinos appellare. Quòdsi quidpiam est in me sacrum (nolo intelligas vana nimis Musarum somnia) Tuo id auspicio, Tuo nutu, cultu denique Tuo accepi Atque ô sint mihi vires! ùt agnoscam! ùt me tibi ea cuncta debere lubens & gaudens fatebor, & fassus conabor rependere! Id verò cùm fieri quam minimè valeat, hoc sanè quamlibet leve, palam tamen editum sit testimonium mei in te animi, quem tibi habebis perpetuò &

Reverendissimæ, Perillustri
ac Amplissimæ Dominationi Tuæ

Servum & devinctissimum,

P. Anselm. Desing.

Vorrede vom Gebrauch dises Indicis.

DAs ein Lateinisches Buch ein Teutsche Vorred habe, geschihet darumb, damit mich diejenige, zu deren Unterrichtung selbe angesehen ist, besser verstehen.

Zwey Zihl hab ich gehabt dises Buch zusamm zu tragen, und hat ein Junger Poët zwey Ding daraus zu lehrnen. 1. Wie er von unterschiedlichen Sachen selbst etwas erfinden, und zierlich vortragen könne. 2 Wie er die von andern geschribene Carmina verstehen könne.

Erster Theil.

Wie etwas selbst zuerfinden und vorzutragen seye?

WIe ein Poëma gut zu machen seye, lasset sich zwar in so wenig Worten, als dise Vorrede hat, gantz nit alles sagen, und behalte ich mir disen Puncten auf ein andersmahl vor: doch muß für jetzo wenigist etwas gemeldet werden.

I. Frag. Was ist ein Erudition? Antwort. Es ist ein Red, Erzehlung oder Zierlichkeit / welche genommen wird entweder aus den Poetischen Fablen: oder aus den wahren Geschichten und Historien: oder aus der Länder-Beschreibung ꝛc.

II. Frag. Auf wie vielerley Ding muß man sich besinnen, wan man zu einer gewissen Materii will eruditiones erfinden.

Antwort. Sonderbar auf dreyerley.

1. Auf die Persohnen, und ihr Geschlecht, Herkommen, und Angehörige.

2. Auf der Persohnen ihre Natur, Tugend, Laster, Ambt und Verrichtung.

3. Auf die Orth, in welchen dises oder jenes geschehen, gebohren wird, stirbt ꝛc.

Zum Exempel. Ich möchte eruditè von einem Schiffbruch reden: so frag ich 1. welche Persohnen haben einstens Schiffbruch gelitten? da suche in dem Titul Naufragium, oder in einem andern der etwas dergleichen heist, e. g. Mare, aqua, navigatio, mors in aqua &c. dort wirst du dergleichen Persohnen finden. Als da seynd Ceyx, Ajax &c. Also kanst du v. g. an statt, naufragio periit, sagen Ceycis fata tulit, periit morte Ceycis, Ceycem est morte secutus &c.

Wilstu es noch schöner machen, so mustu nit den Ceyx glat-hin nennen, sondern fragest umb das Geschlecht, umb den Stand des Ceyx. Da wirstu dan in den Titl Ceyx finden sein Geschlecht auf der IX. und XIV.

tabula

tabula Genealogica. Darauß kanstu dise phrases ziehen, an statt Ceyx, *Hesperius natus, Japeti nepos, Hesperidum frater, frater Dædalionis, Alcyones conjux, Rex Trachynis &c.*

2. Aus der Eigenschafft und Thaten des Ceyx kanstu in den Titul Ceyx ersehen das er seiner sorgfältigen Gemahlin Ermahnungen nit gefolget habe: das er unvorsichtig geschworen er wolle in 2. Monath zuruck kommen, da doch dem Meer nit zu trauen ware: das er dem Meer zuvil getrauet habe: das er endlich in einen Vogel sey nach dem Todt verwandlet wordn. Aus disem allen, wan du etwas wenig Latein kanst, magstu dergleichen phrases machen. e. g. periit ut ille, *qui conjugis monitis surdus putavit sibi reditum patere post bis cornutam lunam: qui perfido mari male credulam ratem commisit: cui frigidos artus Halyaeti pluma vestiit &c.*

3. Aus den Orth, Länder und Wasser-Beschreibung kanstu fragen wo der jenige von dem du reden wilst, seye zu Grund gangen? oder wo die zum Schiffbruch gefährliche Orth seyen? Da wirstu sehen in den Titul Mare unterschiedliche Meer, und selbe auf den kleinen Land Karten nachsuchen können. in den Titul navigatio wirstu num. VII. finden die Scylla, Caphareus, Malea, Syrtes, &c. daraus kanstu machen e. g. *Scylla eum devoravit, hæsit in infausta syrte &c.*

)(5 NB. Und

NB. Und wan man dergleichen erudita loca oder res gefunden, muß man nit glat damit zu Frieden seyn, sondern man kan dieselbe abermahl umschreiben à personis, gestis locis vicinis, natura, forma &c. dann wan du suchest in dem Titul Scylla, wirstu finden, das ihr Geschlecht auf der I. tabula Genealogica beschriben seye unter dem Phorco &c. das sie durch die Circe seye verstaltet worden mit Zauberey / das sie seye aus einer Jungfrau ein monstrum von Hunden, und endlich gar ein Stein worden: das sie seye in dem Sicilianischen engen Meer 2c. dieses wird dir unterschidliche phrases an die Hand geben. e. g. *Phorci sinistra proles. Circæos cantus experta virgo: caninis rictibus terribile monstrum: Siculi freti latrantes scopuli &c.*

Oder weilen die Gelegenheit da ist vom Meer, Schiffen, vom Todt zu reden, so kanstu wohl erudita von disen Stucken auch beybringen: e. g. *Neptunius furor allisit eum Siculæ cauti: Infausto sidere acta pinus fracta est Phorceæ virginis marmore: Siculis canibus haustum excepit Charon &c.*

NB. Woher aber just die Wort zu dergleichen phrasibus zu nehmen seynd, fragestu, mein Junger Poet? Da wisse, das dergleichen an die Hand gebe die Genealogia, nemlich *pater, natus, nepos, genus, sanguis*: oder das jenige was man denen Poeten lehrnet von der Synonymia, variatione, amplifica-

fícatione verborum, Antonomasia, periphrasi &c. oder noch mehr die tägliche Ubung im lesen und componiren. Oder endlich der rechtmässige Gebrauch des überaus nutzlichen Büchleins Officina epithetorum genant, welches ich allernächstens (GOtt gebe die Gnad) auf eine sonderbare nutzliche Weiß wird trucken lassen. Es können auch Wort erfunden werden aus deme, was ich gleich jetzo sagen werde.

III. Frag. Auf wie vilerley Manier kan ein erudition applicirt oder vorgetragen werden?

Antwort auf Zweyerley. Kurtz, oder lang.

IV. Frag. Wie wird ein erudition kurtz vorgetragen?

Antwort. 1. Man kan daraus machen tropos verborum. e. g. Scyllæa *pestis*: ist metaphora. Sicanâ *Ceraunia*: ist Catachresis. Latrabilis *mors*: ist metonymia. Sicanæ *Thetyos pericla*: ist metonymia und Synecdoche &c. Wie aber dergleichen tropi zu erfinden seyen ist zu weitläuffig für dieses Orth, und gehöret eigentlich in artem poëticam hinein.

2. Man machet daraus adjectiva gentilia welche aus denen Nähmen der Orth formiret werden, e. g. aus Sicilia *Siculus*: aus Sicania *Sicanus &c.* dergleichen adjectiva seynd schon meistentheils bey einen jeden Titul in disen Indice gesetzt worden. Kanstu also dort nachschlagen.

3. Man

3. Man machet daraus adjectiva so von denen Nähmen der Persohnen formirt werden. Wie dieses, und das obige zugehe kanstu aus den folgenden num. 4. ersehen.

4. Man kan die erudition kurtz mit einem patronymico vortragen. Von diesen mercke kürtzlich.

Ein patronymicum nomen ist das, welches von Vatter, Mutter, Anherren, Ur-Anherren oder bißweilen vom Bruder, Schwester, Sohn ꝛc. hergezogen wird. Als wie von Anchises Anchisiades. darumb wan ich an statt Æneas will ein patronymicum machen, sa schaue ich umb, wer der Vatter des Æneæ seye, nemlich Anchises: aus diesem Anchises mache ich mit gewisser Veränderung ein patronymicum.

Die patronymica, sonderbar die fœminina werden auch von denen Nähmen der Orthen, Stätt, Flüsse ꝛc. hergemacht. e. g. Sicilia, das patronymicum heist *Sicelis genit*: Sicelidis. Parnassus, *Parnassis*. Daulus *Daulis*, oder *Daulias*, *adis*,

Die Patronymica sonderbahr fœminina werden gebraucht nit nur als wie substantiva, sondern auch als wie adjectiva, und werden mit dem anderen substantivo übereingestimmet. e. g. *Daulias avis*; *Parnassides virgines*: *Cephisias unda*: *Sicelides apes*. Und ist dieses sonderbar zierlich.

NB. Wan du wilst wissen, ob dieses oder jenes patronymicum, welches du dir machest,

chest, tauglich oder gebräuchlich seye, so schaue, ob das selbe könne füglich in einen versum heroicum oder hexametrum gebracht werden: Kan dieses nit sein, so ist es nit gut. e. g. vom Assaracus müstestu machen *Assaracides* — ∪ ∪ ∪ — weilen aber dieses Wort in der mitte drey kurtze Sylben nacheinander hat, so gehet es in keinen versum heroicum; und muß man sich eben darumb hüten. In solchem Fall muß man endlich an statt des patronymici ein adjectivum formiren, oder den genitivum daraus machen, und umbschreiben mit denen Wörtlein pater, filius, frater, nepos &c.

I. Wann das nomen, aus dem ein patronymicum zu machen wäre, primæ declinationis ist, und ausgehet auf a, as, e, es so machet man patronymica masculina daraus auf *ades*, oder *iades*, darnach es die Sylben verlangen. e. g. Pelopeia, *pelopeiades*. aus Anchises kan ich nit machen Anchisades — — ∪ — dann diese Sylben taugeten nit in versum heroicum, setze ich also ein i darzu, *Anchisiades* — — ∪ ∪ —:

Bißweilen gehet das patronymicum aus auf *ides* sonderbar von den nominibus auf e, Philyre, *Philyrides*.

Die patronymica fœminina von diesen nominibus gehen aus auf *ias*, oder *is*. e. g. *Anchisias*. Amyntas *amyntias*, Orestes, *orestias* oder *Orestis*, *idis*

Die

Die adjectiva von e und a gehen aus auf *æus*, oder *eius* oder *ius*. e. g. Penelope, *penelopæus*, *penelopeius* — *v v* — *v v*. Ephyra, *ephyræus*, *ephyreius* *v v* — *v v*. Maja, *maius* — *v v*.

Die adjectiva von as und es werden gemacht auf *ius*, bißweilen auf *æus* oder *eius*. e. g. Pelias, *pelius*, *pelæus*. Anchiſes, *anchiſius*, *anchiſæus*, *anchiſeius*.

Item werden von den nominibus auf a compoſita hergezogen aus dem ſupino *genitum*. e. g. Troja, *trojugena*. Maja, *majugena*. oder auf *igena*, welche auch herkommen von den genitivis ſecundæ, und dativis tertiæ declinationis, ùt Ætna, *ætnigena*: Cephiſus, *cephiſigena*: Mars, *martigena*.

II. Von der anderen declination in us wird gemacht das patronymicum maſculinum in *idos*, penultima brevi, oder *iades*, wanns die Sylben erfordern. e. g. Tantalus, *tantalides*. Theſtius, *theſtiades*.

Vom nominativo eûs wird gemacht *ides*, penultima longa: ùt Atreûs, *atrides* — — —.

Vom nominativo oûs wird gemacht *oides* ùt Panthûs, *panthoides*: Melampus, *melampoides*.

Die patronymica fœminina von us werden gemacht auf *is*: die von *ius* werden gemacht auf *ias*: ut Tantalus, *tantalis*, *idis*, Theſtius, *theſtias*, *adis*.

Die

Die adjectiva von us werden gemacht auf *eus*, *ius*, oder *eius* oder *iacus*, darnach es die Sylben erforderen ùt Priamus, *priameus v v—v* vel *priameius v v — v v* Pegasus, *pegasius — v v v* Atreûs *atreus — — v*, vel atreius — — *v v*. Citorus, *citoriacus*.

III. Von der dritten declination macht man den dativum, und setzet *ides* darzu, ùt Agamemnon, *agamemnonides v v — v v —* Agenor *agenorides v — v v —*. Es werden aber meistens die patronymica nur von den nominibus auf on und or gemacht.

Die nomina auf as, genitivo *antis* machen *antiades* ut Phorbas, *phorbantiades*.

Die patronymica fœminina werden gemacht auf is oder as. ut Amphion, *amphionis*, *idis — — v v*. *Abas*, *abantias*, *adis*.

Die adjectiva werden gemacht von or auf *oreus* ut agenor, *agenoreus*: von on so in genitivo onis hat, wird gemacht *onius*, oder *onicus* oder *oniacus* ùt Amphion *amphionius* Pluto *plutonius*. Platon *platonicus*. Wann das on in genitivo ontis hat, macht man *ontius*, *onteus*, *ontiacus*, ut Phlegethon, *phlegetontius*. *phlegetontéus*, *phlegetontiacus*. Die auf as, genit: *antis*, machen antius *anteus*, *antiacus*, ut Pallas, *pallanteus*. *pallantius*. die auf as, genit: *adis*, machen *adius*, Pallas, *palladius*. und wans gentilia seynd / machens auch adicus, ut Arcas, *arcadicus*.

Anderter Theil/
Wie aus diesem Indice die Bücher der Poeten zuverstehen?

I. In einem geschriebenen Poeten seynd schwehrer zuverstehen entweder die nomina propria oder die davon hergemachte patronymica, gentilia, adjectiva. Oder aber es wird eine That, Tugend, Laster oder andere Natur und Eigenschafft der Persohnen, Thieren / Sachen, Orthen ꝛc. genennt, welche nit jeden bekannt, sondern etwas umschriben oder weiter hergesuchet wird.

2. Wann ein nomen proprium ist/ so suchet man dasselbe auf, und schauet weiter umb in den tabulis Genealogicis, oder tabulis Geographicis. e. g. *Ææa virgo*. Suche in dem Index Ææa, oder Ææus, oder Æetes oder anderes dergleichen Wort, so wirstu alsdann schon etwas zu deinem Vorhaben finden, nemlich das die Circe, des Æetæ Tochter oder Schwester darunter verstanden werde.

Lesest du *Solis filia*, *solis genus*, suche bey den Titul Sol, und schaue sein Geschlecht an, ob du darunter keine Tochter oder Nachkömmling findest, von welcher dein Poët könne verstanden werden. Also auch mache es wan du lesest *Telegoni parens*: such nemlich Telegonus.

3. Wan

3. Wan aber eine That, Tugend oder Laster bedeutet wird, so suche du in dem Titul derselben That, Tugend oder Lasters. Mercke aber, wan du es im ersten Wort nit gleich findest, so nihme ein *Synonimum* vocabulum: e. g. stehet nichts in den Titul verto, so suche in muto. Stehet nichts bey ambitio, so suche *superbia*, *honor &c.* Und gibe darbey wohl acht auf andere Wort oder Titul, die in denjenigen, den du lesest, citirt oder angezogen werden. e g. du hast nit genug an den Titul Amicitia, so mustu auch suchen bey amor, fides, constantia &c.

Wan du lesest puella *vertendis nata figuris*. suche *verto figura*. oder aber synonyma *muto*, *forma*. dan da wirstu finden, wer die Gestalt anderer veränderen habe können. Nemlich die *Circe*.

Lesestu *Ille furens, qui finxerat alti quadrifida trabe tela Jovis*. So kanstu suchen bey Jupiter: dort sihestu was bedeutet werde durch die Wort *tela Jovis*, nemlich *fulmen*. Also suche dir den Titul fulmen. dort wirstu zwar nit gleich finden, wer der jenige gewesen seye, so den Donner hat wollen nachmachen, wohl aber seynd alldorten noch andere Titul citiret, nemlich *temeritas*: und in disem stehet der Salmoneûs, so sich unterstanden für den Jupiter auszugeben, und den Donner nach zumachen.

Endlich haben die tituli Heros, Impius, infelix, regio, animalia, temeritas virtus

 und

und andere dergleichen, vil Ding in sich, aus denen man ein Poetische erudition auflösen kan.

Frag. Was bedeuten die Zeichen in disen Buch?

Antwort. das * oder Asteriscus bedeutet, das alldort ein neuer Titul anfange.

Das † bedeutet das in eben dem Titul, in dem es stehet, widerum etwas anderes / neues oder merckwürdiges komme.

Die Buchstaben b l c, so in die () parenthesis und claudatur eingeschlossen seynd, bedeuten die Sylben des vorgesetzten Worts, ob dieselbe kurtz oder lang seyen nemlich

l	longa
b	brevis
c	communis
v	varia
a	anceps.

Frag. Ich suche offt ein Wort auf und finde es nit am rechten Orth: Wie komt es?

Antwort. Es kommt daher, weil man offt ein Wort auf unterschiedliche Manier schreibet. e g. Alcyon, oder Halcyon. Cnidus oder Guidus.

Darumb mercke folgendes

1. Findestu etwas in dem vocal nit, so suche im H. e. g. Æmon suche in Hæmon.

2. Findest es nit im H. so suche in dem nachstehenden vocal. e. g. Hannibal, suche Annibal.

3. An statt	æ. suche	œ. e.	hæ	
	e	œ. æ.	hœ.	
	œ	e. æ.	hœ.	
	i.	y. hi.	hy.	
	c	g. ch.		
	ch	c.		
	f	v.		ph.
	g	c		
	p	b		
	t	th.		d.
	th	t.		

Bediene dich, junger Poet, meiner Arbeit, und lasse mir entgegen von deinen ohne alle Poesie und Erdichtung zu GOtt geschickten Anmuthungen und Seufftzeren einen wenigen Theil zukommen, damit mich dessen unendliche Gnad zu mehrerer Arbeit für deinen Nutzen stärcke.

A

* *Aaron* (bbl) vel *Aron* (ll) primus Sacerdos Hebræorum.

* *Abaddir* (blb) ſic dictus lapis, quem Saturnus devoravit locò Jovis pueri.

* *Abas* (bl) abantis tab. VIII. XV. XXIII. *Abantias, adis*: i. e. Atalanta. *Abantiades*, *Abantius*, *Abantêus*: i. e. Acriſius. † *Abantes* olim dicti Acarnanes, & Cretenſes. Item pars Joniæ. Item inſula Eubœa. vide *Anthedon*.

* *Abatos* (bbb) Inſula Ægypti extremæ in Styge palude, inacceſſibilis ob papyrum & limum. ibi ſepultus Oſiris.

* *Abdera* (llb) vel *Abderon*, aut *Abdera, orum*. Urbs Thraciæ condita à Tejis Paphlagonibus: vel, ùt alii dicunt, à ſorore Diomedis Thraciæ regis. Ibi natus Democritus, & Protagoras. *Abderites*, *Abderitanus*.

* *Abdolonymus* (lbblb) è regia Sidoniorum ſtirpe, ſed pauper hortum colens ab Hephæſtione permiſſu Alexandri M. rex factus eſt in Arado. *vide Curti. l. 3.*

* *Abdua*, vide *Addua*.

* *Abel* filius Adami occiſus à fratre Cain.

* *Abella* (blb) urbs Campaniæ, quæ à Virgilio *maliſera* dicitur: unde nuces Avellanæ fortè nomen trahunt.

* *Abies* (bbl) Tannenbaum: vide *Arbor*,

* *Abire*, vide *diſcedo*.

* *Abluo*. vide *Lavo*.

* *Abnoba*, vel *Abnuba* (lbb) mons Rhætiæ circa quem Danubius oritur.

* *Abominor* (blbb) vide *Deteſtor Imprecor*.

* *Aborigines* [bblbb] vide *Italia*. & tab. XVI.

* *Abrettana* (cllb) regio Myſiæ.

* *Ab-*

* *Abscondere.* Abscondit se Achilles sub vestibus fœmineis: Græci heroës in equo Trojano: Dii à Gigantibus se absconderunt sub specie animalium: Jupiter abscondit Jo sub specie bovis: Noctua interdiu se abscondit, & Vespertilio. Venator & piscator abscondit retia, hamum: vide *Tego.*

* *Absalomus* (*llb*) filius Davidis pulcherrimus, habens comas pulcherrimas. Patrem è solio deturbare volens commisso prælio superatus in fuga comis volantibus quercui implicitus pependit, & à Joab tribus lanceis contossus periit, quam tamen necem doluit pater.

* *Absinthium* (*llbb*) Wermuth/ herba amara crescens sterilibus locis, maximè in Ponto.

* *Absorus* (*lbb*) Insula maris Illyrici.

* *Absyrtus* (*llb*) tab. III. vide *Medea* Absyrthidæ vel *Absyrthides* (*llbb*) insulæ maris Illyrici vel Pontici.

* *Abundantia.* vide *ætas aurea*, *Divitiæ*, *Bona*, *Cornu copiæ.* Item Sarbiev. l. 1. Ode 1. ſ. 12.

* *Abydos* vel *Abydus* vel *Abydon* (*blb*) Urbs Asiæ ad Hellespontum: vide *Xerxes*. Condita à Milesiis. Hic natus *Leander*. Cives sunt effœminati. vicinum mare bona habet ostrea. Abydos & Sestos hodie dicuntur *Dardanelli.*

† Dicitur etiam *Abydon*, genit: *Abydonis* (*bllb*) *Abydenus*, *Abydensis* adjectiva.

† Alia Abydos est in Ægypto cum regia Memnonis, & sepulcro Osiris vide *Abatos*:

* *Abyla* (*bbb*) mons & oppidum Mauritaniæ, hodie Ceuta. Est una columnarum Herculis: vide *tab. Geog.* 2.

* *Abyssyni* (*blll*) populi Æthiopiæ interioris.

* *Acacesion* (*bblbb*) urbs Arcadiæ.

* *Academia* (*bbllb*) locus extra mœnia Athenarum, nomen traxit à quodam Academo. Ibi natus est Plato, & scholam habuit. Philosophi

qui ex hac prodierunt: dicti sunt Academici, & scientia ipsa *Academia* (*bblbb*) vide *Philosophus*.

† Hinc omnes scholæ celebres aut publicæ dicuntur *Academiæ*.

* *Acamas* (*bbl*) Filius aliquis Thesei. Item *Rex* Thraciæ: item filius Antenoris, vide *Athamas*. Item mons in Cypro.

* *Acanthis*, *idis* (*blb*) Zeuſelein/avicula,

* *Acanthus* [*blb*] puer regius præ tristitia in florem mutatus est. Item herba Bärenklau/cujus figuram *Romani* frequenter columnis, laquearibus, vestibusque intexebant. † *Item* urbs Macedoniæ, ubi cicadæ mutæ sunt.

* *Acarnania* (*bllbb*) seu *Acarnan* (*bll*) fluvius & regio Epiri *tab. Geog.* 5.

* *Acarrha* (*blb*) urbs Achajæ.

* Acaste (*bll*) tab. I.

* *Acastus* (*blb*) tab XII. XIX. Pelium fraude deduxit in silvas, nudumque & ligatum feris exposuit, sed Chiron, aut Mercurius eum liberavit: is dein' Acastum interfecit.

* *Acca Laurentia* Romulum nutrivit. † vide *Romæ campus Auæ*.

* *Accipiter* (*lbbb*) vide *Vultur*, & Ovid l. 11. Metam. v. 342. Virgil. l. 11. v. 721. Silius l. 4. v. 105.

* *Accius*. vide *Poëta*.

* *Accusare*. Anitus accusavit Socratem, Ulysses Palamedem, Cicero Verrem, & Antonium, duo senes Hebræi Susannam; Uxor Putipharis Ægyptii, quæ Josephum allicere tentavit ad adulterium, eum post apud conjugem accusavit, quasi is autor sceleris esse voluerit.

* *Accusium* (*llbb*) oppidum Galliæ, hodie *Gratianopolis*.

* *Acerræ* (*bll*) urbs Campaniæ à Clanio fl. deleta.

* *Acerra* (*blb*) Rauchfaß.

* *Acesinus* [*bblb*] vel *Acesines*, *Acesinas* (*bbll*) Elu-

Fluvius Persiæ in Indum pergens, ubi maximæ sunt arundines.

* *Acesta* (b l b) Cùm Trojanorum filiæ monstro marino devorandæ exponerentur sub Laomedonte, Hippotes quidam Trojanus Segestam filiam suam cum navi in Siciliam misit. Hæc ibi è Crinisi fluvio peperit *Acesten* Siciliæ regem, qui urbem Acestam condidit, Æneam hospitio excepit. *Acestis scopuli*: i. e. Sicilia.

* *Acetes*. vel *Acetas* [b l l] armiger Evandri, & magister Pallantis, qui ejus à Turno occisi corpus ad patrem retulit. Virg. l. 11.

* *Achæmenes* (b l b l) tab. XXV. *Achæmenidæ* (b b l b l) dicuntur reges Persici. *Achæmenius* (b l b b b) idem est ac Persicus, Asiaticus, Assyrius, Babylonicus.

* *Achæmenides* (b l b b l) unus Ulyssis sociorum, qui Ulysse aufugiente ex insula, casu in ea relictus diu se abscondit à Polyphemo, tandem ab ipsis hostibus, Ænea nempe, est liberatus & in navim receptus.

* *Achæus*, *Achivus* [b l b] vel *Achaicus*, *Acheius*, *Achaius* (b l b b) einer aus Achaja.

† *Achaia* (b l b b) vel *Achais*, *Achæis*, *idis* (b l b) Regio est Græciæ seu Peloponnesi, *tab. Geog.* 6. sic dicta ab Acheo tab. II. Olim dicta est *Ægialæa*, *Jonia*, *Hellas*. Tam Geographi, quàm Poëtæ hanc regionem dupliciter ponut. 1. In Peloponneso. 2. Ultra Isthmum regio complectens Doridem & vicina, cum ipso Isthmo.

† Sæpissimæ sumitur pro tota Græcia. & *Achivus* idem est, ac *Græcus* † *Achæus rex*. vide *Suspendo*.

* *Achamas*. vide *Acamas*. Achamantis: i. e. Cyprus.

* *Acharna* (b l b) vicus bellicosus prope Athenas.

* *Achates* (b l l) Trojanus, *fidus Æneæ comes*.

* *Achelous* (b b l b) tab. I. IV. fluvius é Pindo vel Taphiaso labens tangit Ætolim, transit Epirum, &

& Aiarnanes: Hic in Taurum se vertens cum Hercule certavit pro obtinenda Dejanira sponsa: Sed Hercules ei alterum cornu evulsit.

† *Achelojus*, vel *Achelous*, *a,um* idem est ac *Ætolus*: ita dicitur *T*ydeus, Meleager &c. *Acheloides* [*b b l b b*] *virgines*; i. e. *Sirenes*.

* *Acheron* (*b b l*) fluvius Epiri ex Acherusia palude manans terrâ absorbetur. hinc creditus est esse fluvius inferorum. vide *Infernus*, & tab. *I*V.

† Adjectiva *Acherontæus*, *Acherónticus*, *Acherontius*, patronymicum fœm. *Acherontis*, *idis*; *Acherontias*, *adis*. † Acheron alius est fluvius Italiæ in *B*rutiis. Alexander Molossorum rex, avunculus Alexandri M. jussus est per oraculum Dodonæum sibi cavere ab Acheronte. *I*lle nesciens alium Acherontem quàm in Epiro, securus in *I*taliam movit, & hic à *L*ucanis occisus est.

* *Acherontia* (*b b l b b*) urbs Apuliæ.

* *Acherus*, *untis* (*b b l*) vel *Acherusis*, *idis* (*b b l b*) vel *Acherusia* (*b b l b b*) palus Epiri, seu Thesprotiæ cum specu, per quam creditur esse accessus ad inferos. † Alia palus in Campania prope Cumas & Capuam. Alia in *Æ*gypto. Alia secus in Bythinia, unde Cerberus eductus est.

* *Achillas* (*b l l*) servus *P*ompejum interfecit.

* *ACHILLES* (*b l l* (tab. VI. XXIII. Natus est Larissæ in Thessalia. Mater Thetis ut eum immortalem faceret eum coxit in lebete: unde toto corpore factus est invulnerabilis, præterquam in planta, qua eum mater tenuit. Nutritus est à Chirone medullis ursorum, leonumque, ut fortem induceret naturam. Eruditus ab eodem est in Astronomia, musica, venatu, & armorum peritia. Matri oraculum prædixerat, Achillem juvenem moriturum in bello: hinc illa, ne ad bellum Trojanum proficisceretur, fœmineis vestibus indutum occultavit inter filias

filias Lycamedis regis in Scyro. At, quia in fatis erat, Trojam sine Achille capi non posse, Ulysses in Scyrum missus, sub schemate mercatoris eo venit, & coram virginibus explicavit merces, quas inter etiam arma posuit, ut inde agnosceret Achillem latentem, si is, pro suo in arma amore, ea arriperet. Ita factum, & Achilles ad Trojam ductus est. In ea obsidione duxit Dolopes & Myrmidones. Telephum vulneravit & sanavit. Interfecit Memnonem, Troilum, Cygnum, Hectorem, quem trajecto per pedes loro currui alligatum ter circum Trojam raptavit. Lyrnesso atque Chrynesio eversis abduxit inde captivas duas virgines Astynomen filiam Chrysæ, qui sacerdos erat Apollinis Smyntæi; & Hippodamiam filiam *Brisæ*, quæ ideo *Briseis* dicta est. Chrysen dedit Agamemnoni, altera sibi servata. Sed Chryse oraculi jussu reddi patri debuit: ergo Agamemnon *Briseidem* surripuit Achilli, qui iratus castra reliquit, nec ullis precibus reduci potuit, donec audiit Patroclum ab Hectore cæsum. Tunc præ mœrore abscidit sibi pulcherrimam comam, quam hactenus in honorem Sperchii fluvii nutrierat, & rediens Hectora interfecit. Mox *Briseide* relicta captus est amore Polyxenæ Trojanæ, spondens se pro Troja contra Græcos militaturum, si eam sponsam acciperet. Trojani eum evocant in templum Apollinis Thymbræi quasi ad nuptias: sed *Paris* per insidias telo plantam ejus vulnerabilem trajecit, & sic periit Achilles, sepultusq; est in Sigæo promontorio, ubi conditum est oppidum Achilleum à Mitylenæis, cum templo: ex hoc Alexander M. arma sumsit, felicem dicens Achillem, quia nactus esset tam egregium laudatorem, nempe Homerum. † Arma autem ejus rogatu Thetidis sollicitæ erant à Vul-

cano

cano impenetrabilia fabricata, pro iis disceptârunt deinde Ajax & Ulysses. † Ceterùm etiam Thraces cum rege Cissæo auxilium Trojæ ferentes stravit, plurimosque eorum in *Xantho* extinxit. *Phœnix* ejus præceptor: vide suo loco. Fuit velocissimus cursu, hinc *Achillei pedes*: i. e. celerrimi. † Nomina ei petuntur à genere, ùt *Pelides*, *Æacides*, *Neoptolemi parens*, *Nereius*. Vel à loco, præsertim Thessalia, Scyro, Lyrnesso, ùt *Æmonius*, *Dolops*, *Larissæus*, *Phthius*. Vel à gestis & eventibus, ùt *Terror Ilii Briseidos raptor*, *cui Patroclus dilectus*, *Telephi vulnus & medicina*, *flavicomus*, *timor Phrygum*, *clades Trojæ*, *à timido victus Grajæ raptore maritæ*, *Chironis alumnus*. † Vid. Homerus in Iliade, Statius in Achilleide, Seneca in Troade, Ovid. l. 12. Metam. fine. & l. 1. init. *Achillis equi*, vide tabulâ I.

* *Achillea* (*b l l b*) Insula ponti Euxini & urbs ad ostia Borysthenis, aliàs *Leuce* dicta, & *Achillis*, *idis*.

* *Achivi*. vide *Achaia*. Achivæ gentis præsidia: i.e. Argonautæ, vel Achilles.

* *Achne* (*l l*) insula maris Carpatii.

* *Acidalius*, vel *Acidalia*, vel *Acidalion* (*b l b b b*) fons in Orchomeno, ubi Gratiæ lavare solitæ: sacer est Veneri.

* *Acies*. vide *arma*, *bellum*, *populi*.

* *Acipenser* (*b b l b*) vide *Piscis*.

* *Aciris* (*b l b*) fluvius Italiæ.

* *Acis* [*l b*] tab: *I.* pastor pulcher in Sicilia à Galatea amatus: quod indignè ferens Polyphemus saxo eum obruit. at Galatæa in fontem ac fluvium eum mutavit, qui rapidè ex Ætna decurrit. † Item insula Cyclas.

* *Acitius*, vel *Acilius* fluvius idem, qui Acis.

* *Acmonides* (*l b b l*) unus Cyclopum.

* *Acœtes* (*b l l*) vir quidam pauper.

* *Acone* (*b b l*) vel *Aconis* locus & portus prope Hera-

racleam in Ponto, ubi nascitur Aconiton [bblb] herba venenosa. vide *Herculis duodecimus labor.*

* *Aconteus* (bll) insignis venator.

* *Acontium* [blbb] urbs Arcadiæ.

* *Acontius* (blbb) tab. XVI Hic in Delon insulam profectus ad Sacra Dianæ amore exarsit in Cydippen, atque ut ea potiretur hac fraude usus est: scripsit in pomo hos versus: *Juro tibi Janè per mystica sacra Dianæ, me tibi venturam comitem, sponsamque futuram*, hoc pomum ante pedes puellæ projecit, ea sustulit, & curiosa alte legit ea illa verba. At quidquid coram ara pronunciatum erat debebat necessario servari: ergo illa obligata erat sponsa esse Acontio. Pater vero eam inscius alteri desponsat: sed ea febri correpta est, & coacta Acontio nubere. vide *Ovid. Epist. Heroidum* 20.

* *Acragas* (cbl) masculini generis mons & urbs Siciliæ non procul Pachyno, aliàs dicitur Agrigentum. Hìc natus Empedocles, Ibi Tyrannus fuit Phalaris cum Perillo fabro. Ibi generosi equi gignebantur, qui sæpe ad Græca spectacula missi sunt; cúmque in Cappadocia aliquando omnes equi defecissent, oraculô Apollinis jussi sunt ex Acraga petere.

* *Acredula* (clbb) i: e. Luscinia Nachtigall.

* *Acrisius* [lbbb] tab. XV. Rex Argivorum *Acrisioniades* (lbblbbl) est patronymicum mascul. i. e. Perseus. *Acrisioneis, idis* (lbbllb) est patronymicum fæmininum: i. e. Danaë. *Acrisione* (ibbll) id est Danaë, vel Argos urbs. *Acrisioneus* [lbbllb] adjectivum sumitur pro Argivus.

* *Acroceraunia* (cbblbb) vide *Ceraunia.*

* *Acrocorinthus* Mons cum arce Corinthi.

* *Acron* (cl) Rex Coriti à Romulo occisus.

* *Acronius* (clbb) lacus Alpium, quem transit Rhenus, der Bodensee. maximus Germaniæ.

* *Acropolis* (cbbb) ars Athenarum à Cecrope condita, aliàs dicta Munichia

* *Actæ* (*lll*) nympha Nerei filia.
* *Actæon* (*lll*) tab. lll. IV. XXl: vide Venator. Aliquando Dianam nudam cum nymphis ſuis lavantem conſpexit curioſiùs: at illa indigna aquâ faciem ejus conſperſit, & in cervum mutavit, ſicque à ſuiſmet canibus eſt laniatus. vid. Ovidius l. 3. Metam. Seneca in Oedipo act. 3. Choro.
* *Actæus* (*l l b*) tab. XXll.
* *Acte* (*l l*) Sic olim dicta eſt regio Attica.
* *Actium* (*l b b*) oppidum & promontorium Epiri ſeu Acarnaniæ cum templo Apollinis. Ibi Auguſtus mari vicit Antonium & Cleopatram, urbem Nicopolim condidit, Ludos quinquennales inſtituit, qui etiam Romæ, Neapoli, & alibi agebantur. Adjectiva ſunt *Actius*, *Actiacus*.
* *Actor* [*l b*] tab. Vl. *Actorides*, i. e. Patroclus. Actoris urbs: i. e. *Opus*, quia Actor ibi habitavit.
* *Acu pingere* vide *Pingere*, *Veſtis*, *Tapes*.
* *Adamas* (*b b l*) Diamant / gemma candida, ſed fulgur quoddam radiorum emittens. eſt lapis duriſſimus, & chalybis etiam ictibus frangi nequit. vide *Celmus*.
* *Adamaſtor* [*b b l b*] unus gigantum:
* *Addua* (*l b b*) fluvius Rhætiæ per Larium lacum.
* *Adeſſe* alicui: i. e. *auxilium* dare. vide *Rogo*.
* *Adhortor*. vide *Hortor*.
* *Aditis*, ſive *Clarius* mons pars Atlantis.
* *Adjurare*. vide *Juro*.
* *Adjuvarces*. vide *Priamus*.
* *Adjuvare*. vide *Auxilium*, *rogare*.
* *Admetus* (*l l b*) tab. X. Rex Theſſaliæ, cujus boves pavit Apollo, qui eidem à Parcis impetravit, ut mortem evitare poſſet, ſi quis alius pro eo ſponte vellet mori: nemo autem inventus eſt præter Alceſten uxorem, quæ ſponte mortua eſt. Eam Admetus cantatis næniis adeò flevit, ùt Proſerpina flexa eam remiſerit ex orco.

* *Admiror.* vide *Mira.*
* *Admoneo*, vide *Suadeo*, *consilium*, *hortor*.
* *Adolescens*, vide *puer*, *pulcher*, *ætas*, *vita*. Adolescentes sunt inconstantes, sine cura, sine prudentia & providentia, cupidi laudis & gloriæ; proni ad iram, amorem & alias passiones; amat voluptatem & hilaritatem; recusat jugum & obedientiam. Ex dictis titulis etiam comparationes & descriptiones petere potes. Item comparatur adolescentia veri, viridi arbori, vel campo, equo freni impatiente. auroræ, cæco qui indiget ductore, aviculæ fugienti caveam &c. † Adolescentes celebres fuerunt Ganymedes, Castor, Pollux, Narcissus, Hyacinthus, Adonis: Cyparissus, Crocus, Amaracus, Acantus, Phryxus, Hippolytus, Phaëton, Icarus, Paris, Bellerophon, Leander, Pyramus, Meleager, Phœbus semper juvenis Bacchus, Julus Æneæ filius., Pallas Evandri filius. † Vestis adolescentiæ Romanæ erat toga alba pura, quam accepêre ætatis anno 16. vel 18. † Vide de Adolescentia Sarbiev. l. 1. O. 4. 9. 14. & l. 3. O. 22. 26. *Bauhusius* l. 2. Epig. *1.*
* *Adonis* [*b l b*] vel *Adon* (*b l*) genitivo *Adonis*, vel *Adonidis*. vide tab. XX. & *Myrrha*, & *Venatio*.
* *Adonius* (*b l b b*) fluvius prope Byblum, è Libano.
* *Adorare*, vide Sacra, deorum cultus. dicitur pedibus collum subdere, supplices manus tendere, humi se sternere, oscula plantis figere, dominos pedes lambere &c.
* *Adorea* (*b l l b*) i. e. messis.
* *Adræmon* (*c l l*) pater Thoantis.
* *Adramittium* [*c b l b b*] vel *Adramitteum* (*c b l l b*) urbs Æolidis.
* *Adrastia* (*c l l b*) urbs Troadis.
* *Adrastus* (*c l b*) tab. X. Dux fuit belli Thebani.
* *Adria* (*c b b*) urbecula maritima in Piceno, à qua

nomen habet mare quod inter *I*taliam & Illyricum eſt: illud dicitur etiam mare ſuperum, Venetum, Illyricum. *Adria* urbs eſt gen. fœm. *Adria* mare eſt gen. maſcul.

* *Adrumetum* (c b lb) urbs *A*fricæ Byzacenæ.

* *Aduatici* populi Brabantiæ, nunc Hannonii

* *Advena*. vide *Hoſpes*.

* *Adulatio*, *adulor*, *adulator* (b l l b) Schmeichler/ Eſt homo talis, qui potiſſimùm ob ſpem alicujus lucri viliter alteri blanditur, ad vilia miniſteria paratus eſt, oſculatur pedes & lambit, etiam umbram ejus adorat cui adulatur, ejus mores imitatur & ſenſa, flet cum flente, ridet cum ridente; cùm alter dicit, ita, affirmat; cùm dicit, non, negat. Laudat alterius vitia, & ex illis virtutes facit, & ex parvis facit maxima; eſt mendax &c. † *Comparatur* Cerbero, qui blanditur ingredientibus, donec devoret: Sirenibus, Circæis poculis, veneno ſub melle, Venatori fiſtulâ immitanti aves, Piſcatori hamum tegenti eſcâ: Vulpi in fabulis *Æ*ſopi, qui corvum laudavit ut is caneret, & caſeum omitteret, quem roſtro tenuerat. Serpenti in viridi herba & ſub floribus latenti: retibus, quæ teguntur frutice, aut viridi ceſpite: Serpenti, qui ſplendens eſt formâ, qua allicit pueros ut tangant: ferro candenti, quod ſplendet, ſed tactum urit. Hyænæ feræ & crocodilo, quæ emulatur fletus puerorum, ut viatores alliciat & devoret. Speculo, vel aquæ omnes vultus reddenti. Statuis exteriùs inauratis, quæ tamen intus ſunt è carbone. Pictori, qui fingit diſtare quæ non diſtant, facit minora vel majora. Simiæ, quæ varios geſtus imitando voluptatem quidem cauſat, ſed non utilitatem: ſed eadem ſimia imitando capitur. Sicut hiſtorio deſinit, ſi nemo auſcultet, ſic adulator. *A*dulator fumos vendit, & homines inanibus

verbis

verbis & aurâ pascit. Sicut Proteus, Chamæleon, & Polypus omnes figuras & colores induunt, sic adulator.

†*Adulatores* fuêre Aristippus Dionysii: Clisophus Philippi Macedonis, cujus etiam vitia & nævos corporis imitatus est: Gnathon, quem in comœdiis suis Terentius adducit. Sarmentus, Galba, & Apitius Romani apud Augustum & Claudium Imp. † De adulatione vide Balde l. 5. Silv. Ode 1. 2. 3. Barclaj. Argen, l. 3. metro 5.

* *Adulter.* Adulterium à poëtis vocatur omne scelus contra castitatem admissum. Adulter fuit Ægysthus, Paris &c. vide Virgil. l. 6. v. 607. *Adulter Dardanius, Phrygius, Spartanus &c.* id est *Paris.*

* *Æa* (*lb*) vel Æapolis, urbs Colchorum

* *Æacus* (*lbb*) tab. VI Rex Æginæ insulæ ob insignem justitiam constitutus est judex inferorum. Hìc omnibus incolis peste à Junone immissa consumtis rogavit Jovem, ut formicas in quercu mutaret in homines: qui dein' Myrmidones dicti sunt.

* *Æacides, Æacius.* Sic dicitur Achilles, Pyrrhus.

* *Ææa* (*llb*) vel *Ææe* (*lll*) insula vel promontorium maris Tyrrheni, aliàs *Circeum.*

* *Æantium* (*llbb*) oppidum Troadis.

* *Æas* (*ll*) fluvius Macedoniæ in mare Adriaticum.

* *Æcleus* (*ll*) tab. X:

* *Ædificia, ædificare.* vide *Domus.* Architectus, sculptura, marmor, ligna &c. † Ædificia celebria fuerunt Bajis, ubi molibus mare pene tegebatur: Pantheon: Theatrum Pompeji, & Domitiani. Pons Trajani, & Xerxis. Regia Cyri. vide *Mira, Roma.*

* *Ædo* (*ll*) uxor Zethi, quæ volens noctu interficere Itylum filium Amphionis errore suummet

met necavit: Tum moerens in carduelem versa est.

* *Aëdon* (*bll*) vide *Philomela*.
* *Æeta* (*llb*) vel *Æetes*, aut *Æetas* (*lll*) tab. III. X. XIII. Rex Colchorum. vide Jason, Medea, Circe. † *Æetis*, *idis*; vel *Æetias*, *adis*: i. e. Medea, vel Circe. *Æetæ flammeum pecus*: i. e. boves ignivomi *Ææus*, *a*, *um*: hoc adjectivum tribuitur Medeæ Circe, Jasoni, Colchidi, Phasi &c.
* *Ægæ* (*ll*) urbs Ciliciæ ad ostium Pyrami. *Ægea* Macedoniæ, ubi sepultura erat regum. Item Mauritaniæ.
* *Ægæon* (*lll*) vide *Gigas*.
* *Ægæum mare* inter Asiam & Europam, in quo sunt Cyclades insulæ. vide *tab. Ceogr.* 7.
* *Ægemon* (*lll*) poëta.
* *Ægeria* (*lbbb*) Nympha Latina à Numa culta, quæ post ejus obitum in fontem mutata est.
* *Ægesta*, eadem est quæ *Segesta*. vide *Acesta*.
* *Ægeum* [*llb*] mare, vel *Ægæum*.
* *Ægeûs* (*ll*) tab XIX. XXII. vide *Theseus*.
* *Ægiale* [*lbbl*] vel *Ægialia* (*lbblb*) tab. IV. XVIII. Item insula prope Ætoliam, cujus rex Diomedes. Item Sic dicta est Argos, & Achaja.
* *Ægialeus* (*lbbl*) frater Absyrthi, vel idem.
* *Ægides* [*lll*] i. e. Theseus ægei filius.
* *Ægina* [*llb*] nympha tab. I. VI. Item insula maris ægei in Sinu Attico, cujus rex *Æacus*. abundat ære, & olim dicta est *Oenopia* (*lbbb*) Gentilia nomina sunt *Æginetes*, *Ægéus*, *Æginensis*, *Ægineticus*.
* *Ægimus* (*lbl*) insula maris Africi.
* *Ægiochus* (*lbbb*) cognomen est Jovis.
* *Ægis* (*lb*) scutum *Jovis* & *Palladis*.
* *Ægisthus* (*llb*) tab. V. adulterio infamis.
* *Ægle* (*ll*) tab. IX.
* *Ægoceros* (*lbbl*) id est Capricornus. vide *Astra*.

* *Ægon* [*l l*] nomen paſtoris.
* *Ægos* (*l b*) fluvius Thraciæ
* *Æger*, *ægritudo*. vide *Morbus*.
* *Æguſa* (*l l b*) inſula maris Siculi.
* *Ægyale*, vide *Ægiale*.
* *Ægypſus* (*l l b*) urbs Scythiæ *tab. Geog.* 4. condita ab Ægypſo ex Caſpiis huc allapſo.
* *Ægyptus* (*l l b*) regio veteris Aſiæ inter Africam & Arabiam. Unum ſed maximum fluvium Nilum habet; Nunquam ibi pluit, ſed Nilus exundans pro imbre eſt. Ferax eſt frumenti, vini, uvæ paſſæ, palmarum, balſami, amaraci, byſſi, lini candidiſſimi, crocodilorum. Deus apud illos erat Apis bos, vel Serapis; Oſiris, Anubis, Iſis. Reges olim dicebantur Pharaones, poſtea Ptolemæi. vide tab. XV. Hi ſtruxerunt Pyramides Labyrinthum Memphiticum maximum. Mortuorum cadavera aromatibus condita & incocta tumulârunt, ut incorrupta durarent uſque ad noſtra etiam tempora: credebant enim tamdiu animam ſupereſſe, quamdiu corpus non computreſceret. Olim hic fuêre inſignes Aſtrologi, Arithmetici, vates. delectabantur Symbolis, Hieroglyphicis, occultiſque modis ſcribendi, † Pro Ægypto ſumitur Memphis, Pharos, Nilus, Anubis, Iſis, vide ta. Geo. 8. † De Ægypto videatur Lucanns. Virgilius l. 4. Georg. v. 286. Statius l. 3. Silv. in propemtico Metic. † *Ægyptia conjux*, *adultera*: i. e. Cleopatra. *Ægyptia urbs*; i. e. Memphis, Alexandria. *Ægyptium flumen*: i. e. Nilus &c.
* *Aëllo* (*b l l*) tab. I Item canis Actæonis.
* *Æmathia*. vide *Emathia*.
* *Æmilia* (*l b b b*) ſeu *Flaminia* regio Italiæ à Gallis Senonibus olim habitata, nunc dicitur Romandiola. Æmilia via, quæ hucuſque à Roma erat ſtrata.
* *Æmon* (*l l*) tab XVI.
* *Æmonius* (*l b b b*) id eſt Theſſalicus, Macedonicus

Thracicus, Achilles. *Æmus.* Rex Thessaliæ, cùm se Jovem diceret, à Jove in montem mutatus est.

* *Æmulatio.* Eyfersucht. item certamen vincendi alium in quacunque re. Sic æmuli fuerunt Pan & Apollo, Marsyas & Apollo, Juno & Venus ob judicium Paridis, Pallas & Arachne, Musæ, & Sirenes, Paris & Menelaus ob Helenam, Agamemnon & Achilles ob Briseida. vide etiam *Odium*, *Superbia*, *Inimicitia*.

* *Ænaria* (*l b b b*) insula eadem quæ *Pithecusa*,

* *Æneas* (*l l l*) tab. VIII. XXIIII. vide Diomedes, Troja, Dido, Turnus, *Romani*, Sibylla, Polydorus &c. Hic Trojà à Græcis incensâ per ignes patrem suum Anchisen humeris extulit. Ejus gesta describit *Virgilius in Æneade.* † Nomina ei petuntur à genere, ùt *Anchisiades*, *Assaraci nepos*. *Ascanii genitor &c.* à gestis aut eventu, ùt *Tros exul*, *Cui pater hæsit pia sarcina tergo*, *Romulidum pater*, *Tyriæ perfidus maritæ*, *victor Turni*, *Cumæo folio deductus ad orcum*, *Laviniæ procus &c.*

* *Æneis, idos:* i. e. liber Virgilii de Ænea scriptus *Ænides* (*l l l*) i. e. Julus. *Æneadæ* (*l b b l*) i. e. Romani. *Æneius* [*l l b b*] adjectivum.

* *Æneus* (*l l*) tab. III.

* *Ænigma* (*l l b*) Rätzel: vide *Sphynx.*

* *Ænova* [*l l b*) vide *Syphnus.*

* *Ænomaus.* vide *Oenomaus.*

* *Ænos* vel *Oenon* (*l b*) oppidum Thraciæ, quod Æneas pro sepulcrali monumento condidit Polydoro

* *Æoliæ* [*l b b l*] seu *Vulcaniæ* insulæ Italiæ. † *Æolia* (*l b b b*) vel *Æolis, idis* (*l b b*) Provinciæ Asiæ maritima prope Troadem, colonia Græcorum, populi dicti sunt Æoles.

* *Æolus* (*l b b*) tab. II. X. Rex in insulis Æoliis, ubi in specubus reclusos ventos habet, quos pro arbitrio emittit aut revocat. vide Virgil. l. 1. v. 55. *Æolides* (*l b b l*) id est Æson, Sisyphus, Athamas, Ulysses vel alius è filiis aut posteris Æoli. *Æolii fratres* : i. e. venti *Æoli regna*, *thalami*. *campi*: i. e. aër

† *Æoliamque Lupi*, Martial. l. 2. epig. 12. id est; balnea Lupi balneatoris, quæ cùm non satis tecta fuerint, ventis pervia fuère. † *Æolides* quidam Misenus insignis buccinator apud Virgilium.

* *Æpus* (*l b*) urbs Elidis Nestori subdita.

* *Æquicolæ* (*l b b l*) populi *Italiæ*, horum rex Ufens.

* *Aër* (*l l*) Pro eo dicitur Jupiter, Æolii campi, Jovis regna, nubium patria, regnatum Zephyris inane, aëri fluctus, liquidique volumina cœli. Notorum palestra, sedes vagæ, rura volantum; Iter Ganymedis, Persei, Bellerophontis, Dædali, Icari, Pegasi. Scena Iridis, mobile theatrum ventorum, cubilia auroræ roscida: atria queis Phœbus suum aurum diffundit; Nimborum, fulminum parens: æquor aligeri remigis. † In aëre considerantur aves, nubes, pluviæ, venti, serenitas, Ros, nix, grando, pruina, calor, frigus, Iris, prodigia &c vide dictos titulos. † Aër est symbolum inconstantiæ, vanitatis; accipitur pro vita.

* *Æripedes*, id est æreos pedes habentes fuerunt tauri Æetæ à Jasone superati, item Cerva Dianæ ab Hercule capta.

* *Ærope* (*l l l*) vel *Æerope* (*l b b l*) tab. V.

* *Ærumna*. vide *miseria*, *infelix*.

* *Æs* Ertʒ / vel pluraliter *Æra*. Species æris sunt AURUM vide suo loco. FERRUM, chalybs, quod celebre fuit in Ilva, Bilbili, Norico. *Plumbum*, *stannum* Zinn: *Æs seu Ahenum*, aut *Æs Cyprium* Kupfer: Oricalcum Messing. *Æs Corinthium* vide suo loco. † Ære in genere, seu metalli feraces fuerunt Cyprus, Dodona Amyclæ, Themese, Melite, Amathus, Luna urbs Tusciæ, Carystos insula, Corinthus. Alpes, Styria, Brenni, Noricum, Illyricum, Boëmia. † *Æs Dodanæum*: vide Dodona, oraculum. *Æra Corybantia*, vide Jupiter, Corybantes. † videatur Silius l. 1 v. 228.

† Æs sumitur pro pæcunia, pro rebus ex ære factis, ut tuba, Tympano, campana, lebete, armis tormentis bellicis.

* *Æſacus* (*l b b*) tab. XXIII. cùm ex libidine inſequeretur Eperien virginem, illa fugiens morſu ſerpentis periit: Æſacus de rupe ſe in mare præcipitans mutatus eſt in avem *Mergum*, **Taucher.**
* *Æſar* (*l b*) vel *Æſarus* (*l b b*) vide Croton.
* *Æſchines* (*l c l*) orator Athenienſis, ab æmulo Demoſthene accuſatus, & eloquentiâ victus ejectus eſt in exilium.
* *Æſchylus* (*l b b*) vide *Poëta*.
* *Æſculapius* (*l b l b b*) vel *Æſclapius aut Aſclepius* [*l l b b*] tab. III. Medicinam à patre Phœbo doctus dicitur mortuos & præſertim Hippolytum vitæ reddidiſſe: hinc iratus Jupiter eum fulmine occidit, at Phœbus Cyclopes ſagittis confecit, quòd fulmen fabricâſſent, tandem immortalitate donatus, & medicorum deus factus eſt. Colebatur præcipuè in Epidauro Peloponneſi, unde à Romanis ſpecie ſerpentis advectus eſt Romam tempore peſtis.
* *Æſculus* (*l b b*) vide *Arbor*.
* *Æſina*, civitas prope Trojam.
* *Æſis* urbs Umbriæ.
* *Æſon* (*l l*) gen. *Æſonis* (*l b b*) tab. X. vide Jaſon, Medea. Æſonides: i. e. Jaſon apud Martialem l. 2. epig. 12. Æſonides, pictus nempe ſumitur pro porticu in Campo Martio, in qua Argonautarum fabula depicta erat.
* *Æſopus* [*l l b*] vide *Philoſophus*.
* *Æſtas* (*l l*) **Sommer.** vide *Menſis* Junius, Julius, Auguſtus: item *Aſtra*, *Annus*. † Æſtatis cauſa eſt Sol qui Cancrum in cælo ſubiens nobis viciniſſimus eſt, & ideo maximum calorem creat, quo ſegetes & fructus matureſcunt, fit meſſis. In æſtate dies eſt longiſſimus, nox breviſſima, ſol incipit recedere, & à nobis remotior fieri. umbræ tunc ſunt minimæ; calor maximus, quem dicuntur cauſare ſidera Cancri, Leonis, & Sirii. Eo tempore flant Euri & Africi venti, regnant tempeſtates & fulmina, terra hiat & finditur,

flavent agri; sitis urget viatorem & calor, unde & vestes abjicit: fontes se condunt &c. † Æstatis præses est Ceres, Triptolemus, nymphæ ac dii agrestes: vide *Agricultura*, Siccitas *fertilitas*. item Bisselius libris tribus de deliciis Æstatis. Statius l. 3. Silv. in Hercul Surrent. & in Thebai. l. 4. v. 690. Virgil. l. 10. v. 273. *Descriptiones poëticæ.*

† Æstas fingitur ac pingitur velut virgo facie fusca, seminuda ob calorem, capite gerens coronam spiceam, dextrâ falcem, sinistrâ mergitem.

† Æstas sumitur pro toto anno ipso.

* *Æstus*, Hitze. vide *Æstas, ignis, siccitas*. Æstus maris, id est fluxus ejus & refluxus, cui comparantur curæ animi, aliiq; vehementes aut dubii affect⁹.

* *Æëtes* (*b l l l*) vel potiùs *Æëtitês* [*b l l l vel b b l l vel Æëtitis* [*b b lb*] lapis semper frigens. quem aquilæ ad temperandum calorem nidis solent imponere. † Item Æëtes dicitur pro *Æetes*.

* *Ætas*. Quatuor sunt ætates mundi celebres, quas describit Ovidius l. 1. metam. *Ætas aurea*, ubi nullo scelere regnante omnium rerum copiâ abundabant mortales, nihil nocivum dabatur. Erat hæc regnante Saturno. vide Ovid. l. 15. met. v. 96. Biderman l. 1. Heroid ep. 1. Sarbiev. Epod. Od. 8. Virgil. l 1. Georg. v. 128. Claudian de Raptu Proserp. l. 3. v. 23. Seneca Hippolyto act. 2. Scena 2 & Medea act. 2. chor. & in Octavia act. 2 scen. 1. *Ætas argentea* cæpit paulatim crimina alere. *Ætas tertia ahenea*, quando nata sunt bella. *Ætas ferrea*, ubi scelera, & mala & damna abundant. † Ætates hominis sunt quatuor pueritia. juventus, virilitas, senectus, quæ comparantur quatuor anni partibus, veri. vel sunt septem, nempe Infantia usque ad annum septimum ætatis: pueritia usque ad decimum-quartum: adolescentia usque ad vigesimum quartum: juventus usque circiter ad quadragesimum: virilitas ad sexagesimum, Senectus ad octo-

octogesimum: Decrepita ætas usque ad sepulcrum. † Ætates anni dicuntur quatuor, ver, æstas, autumnus, hyems. † ætas sumitur pro tempore triginta annorum: aut à poëtis crebrius pro centum: unde Nestor dicitur trecentos annos vixisse, id est tres ætates.

* *Æternus* vide *semper, nunquam, impossibile, labor, finis, tempus*. Statius l. 1. Silv. in equo Domitiani. † æternum nihil est. vide Mutabilis, Vanitas. Seneca Herc. Oeteo act. 3. Chor.

* *Æther* (*ll*) vide *aër, cælum*.

* *Æthiopia* (*lb bbb*) Mohrenland sita in Africa ultima à tergo ægypti. Poëtæ dicunt ideo eos nigros esse, quia solis currus nimium vicinus ipsorum capitibus immineat, & eos coquat æstu. Regio est calidissima, habens binas æstates. ferax est Magnetis & Smaragdi. Rex eorum erat Memnon. † *Æthiops* vide tab. VI.

* *Æthlius* [*lbb*] tab. VI

* *Æthon* (*ll*) tab. V. equus solis, item Hectoris, item Pallantis, item Plutonis.

* *Æthra* (*lb*) tab. I. XXII. item *aër*.

* *Ætia* vide *Callimachus*.

* *Ætna* mons Siciliæ ignivomus. vide *Gigas*, *Sicilia*, & tab. Geogr. 3. Virgil l. 3. Æn. v. 570. Silius l. 14. v. 239. Ovid. l. 5. metam. v. 346. & l. 15. v. 340. Virgilius singulari libro de ætna. † *Ætnea rura*, i. e. Sicilia. *Ætnæi fratres*, i. e. Cyclopes. vide Vulcanus,

* *Ætolia* (*llbb*) vel *Ætolis, idis* [*llb*] regio Græciæ tab. Geog. 5. cujus pars Calydonia. olim dicta est ænia, Ferax est aprorum, quercuum. Ejus reges vide tab. IV. Ex hac Diomedes in Apuliam Italiæ provinciam venit, quæ ideo Ætolica aliquando dicitur, præsertim civitas *Afri*.

* *Afer* (*lb*) ein Africaner. item nomen frequens servorum. item tab. XIX.

* *Affectus* animi vide *Passio*, Amor, odium, ira, clemen-

mentia, misericordia, Cupido, tristitia, gaudium audacia, timor, Desperatio, pœnitentia. Pugna affectuum in homine vide *Balde* Epodon Oda 16. *Pia desideria* l. 1. ele. 1. & l. 2. ele. 3. Seneca Medea act. 5, v. 925. & actu 2. v. 116. Ovid. l. 8. met. v. 461.

* *Afranius* (*c l b b*) poëta comicus Latinus.

* *Africa* (*l b b*) pars tertia orbis versus meridiem sita tab. Geog. *1.* & 8. Calidissima est, maxima parte deserta, ubi multi serpentes, leones, Elephanti, Strutiones, Gryphes, monstra. Dicta est Libya à Libya filia Epaphi. Ferax est frumenti, caprarum, citrini ligni, purpuræ: caret cervis: homines sunt fallaces, & in interiori regione nigra cute. *R*eges vide tab. XXV. Gentilia nomina derivantur *Afer*, *Africanus*, *Libs*, *Libyssa* vel *Libystis* patronymicè eine Africanerin. *Africus*, *Libycus* sunt possessiva, de Africa vide *Regio* Silius l. *1.* v. 191. Sanazar. l. *2.* de Partu. Barclai l. 4. met. 6. Lucanus.

* *Africanus*. Africæ domitor: i. e. Scipio.

* *Africus*, tab. II. vide *Ventus*.

* *Agamemnon* [*b b l l*] tab. V. VII. vide *Troja Achilles*. à Clitemnestra conjuge occisus est adjuvante Ægistho adultero, cujus necem Orestes ultus est.

* *Aganippe* (*b b l l*) fons in Bœotia vel Helicone, vel antro Castalio, vel ad radices aut in cacumine Parnassi: in hunc vel mutata est vel se dejecit Aganippe nympha filia Permessi fl. Dicitur & Enippe. vide *Castalia*, *Musæ*, *Parnassus* : nam hæc omnia sæpe commiscentur à poëtis nec facilè potes hìc errare.

* *Agapenor* (*b b l b*) navarchus Agamemnonis.

* *Agastrophus* Trojanus Pœonis filius à Diomede necatus.

* *Agaso* [*b l c*] ein Eseltreiber.

* *Agathocles* (*b b c l*) Tyranus Siciliæ filius figuli, qui men-

mensis inter aurea vasa semper fecit apponi etiam testacea.

* *Agathon* (*b b l*) tibicen suavissimus.

* *Agathyrsi* (*b b l l*) populi Scythici. Agathyrsus promontorium Siciliæ versus occasum.

* *Agave* (*b l l*) tab. XXI. vide *Pentheus*. † Alia fuit nympha Nerei filia

* *Agavus* (*b l b*) tab. XXIIII.

* *Ager superbus*: vide *Superbus*.

* *Agenor* (*b l b*) tab. VII. XV. XX. *Agenorides*, i. e. Cadmus *Agenoris urbs*: i. e. Tyrus, Sidon, vel Thebæ *Agenoris regna*: i. e. Phœnice.

* *Agesilaus* (*b l b l b*) vel *Agesileos* (*b l b b l*) celeberrimus rex spartanorum, claudus pede, sed victoriis inclytus.

* *Agis* (*b b*) rex egregius Spartanorum cui Agesilaus successit qui cùm vellet leges Lycurgi denuo in morem reducere, à civibus in carcere necatus est. tab. XXI. XXVI.

* *Aglaïa* (*c b b b*) tab. III. VI.

* *Aglaope*, vel potius *Aglaopheme* una Sirenum.

* *Aglauros* (*c l b*) ob invidiam in saxum mutata à Mercurio. Ovid. l. 2. Metam. fuit filia Erechtei.

* *Agno* [*l l*] genit: Agnus fons Arcadiæ, cujus aquam magi solebant carminibus excitare, eâque imbres creare.

* *Agnus*. vid Ovis. Est symbolum mansuetudinis.

* *Agon* locus certaminum in Circo Flaminio Romæ. Agonales ludi, quos Augustus devictô Antonio instituit Actii. Agonalia festa seu Agonalis dies erat 6. Idus Januarii.

* *Agragas*, *Agrigentum*. vide *Acragas*.

* *Agræus tab.* III.

* *AGRICULTURA*. Vide Villa, Pastor, Animalia, Hortus, Silva, Messis Æstas, autumnus, fructus, fertilitas, siccitas, Rustica vita. Dii rustici, nymphæ. † Dii *agricolarum* sunt Ceres, Triptolemus, Pan, Faunus, Terminus, *Isis*, Pomona, Vertum-

tumnus, Priapus, Chloris, Stercus &c. † *Agriculturæ instrumenta* & exercitia aut partes hæ sunt *Aratro* terram subigere, findere, vertere: *Dens* mordet sulcos, scindit campum, renovat tellurem: S*tiva* temperat arvum: *vomere* subjectam terram movere, carpere, dividere, rumpere, sternere, frangere, exercere, solicitare, domare, moliri, sauciare, premere, mollire &c. *Tauros* stivæ jungere, bobus laborare Cererem, juvencis frangere rura *Ligonibus* versare fundum, S*arcula* sulcis immittere; rastro vellere, verrere, pectere tellus. *Semina* sulcis credere, condere semen humo, terra semen accipit, parvam Cererem tellure tegere. *Tritica*, *hordea* mittere campis. S*eges* nutat, undat, fluctuat in campis, Ceres ambitiosa comas explicat, Ceres flava regnat in aula. Triptolemi theatra Zephyris illuduntur, Eleusinum æquor flavo volumine vagatur, Zephyris cedit Zephyrosque sequitur arista, spicea silva tegit campum, gravidas vix sustentat culmus aristas, spica nutat pondere pressa suo, fascem expedit, expectat Ceres, divitiæ Cereris toto sparguntur in æquore campi, Triticeum numen plena manu diffudit opes. *Messoris* gravidis impletur dextra maniplis: *horrea* plena tument: repetito sonat area pulsu. *Plaustra* vehunt Cererem &c, vide *Currus*. † Ad agriculturam etiam spectant apes, mel, lac, casei, vineæ, olivæ, ros, pluviæ: inimica sunt grando, tempestas, pruina. eruca vermes, & alia animalia insecta. † Vide *B*isseli in deliciis. Virgil. in Georgicis. Statius l. 1. Silv. in Tiburtino Manlii. Ovid. l. 1. Fast. v. 680. † Aristæus primus expressit oleum, mel, caseum. Pallas prima olivam sevit. *R*egiones agrorum fertilium sunt Africa, Lybya, Sicilia Campania, Syria &c. agri hortique laudati fuerunt Tibure, Tusculi, *B*ajis, Hybla, Hymettus, Phæacia.

* *Agrigentum* (*cblb*) vide *Acragas*.

* *Agrippa* insignis vir, gener Augusti, cum quo navalem victoriam à Sexto Pompejo filio Magni retulit, condidit Pantheon &c. vide *Roma*.

* *Agrippias*: vide *Anthedon*.

* *Agrippina* filia Agrippæ, quæ ex Germanico edidit Cajum postea Cæsarem. Alia conjux primò Domitii peperit Neronem, & Domitiô mortuô nupta est Claudio Cæsari, cujus privignum Britannium, & ipsum Claudium veneno necavit, ut suum filium Neronem sceptro admoveret. cùmque vates edicerent, fore ut à Nerone mater occidatur, dixit illa: *perimat, dum imperet*. Tandem Nero quasi per jocum jussit ejus uterum secari dicens, se curiosum esse videndi locum, in quo ipse infans jacuisset. Sepulta est ad *Bajas*.

* *Agrippina colonia*, urbs Ubiorum nomen ab Agrippa accepit.

* *Agrius* tab. III. idem est, qui Aristæus. Item pater Thersitis. Item filius Ulyssis ex Circe. item *Gigas*.

* *Agyeùs* (*bll*) vel *Agyleus* id est Apollo.

* *Agylla* (*blb*) urbs Tusciæ postea dicta Cære. ubi rex erat Mezentius, qui à suis in Latium pulsus est. *Agyllinus*, *Agylleus*.

* *Agyrtes* (*bll*) occidit patem, item ein Marckschreyer.

* *Ajax* (*ll*) gen. *Ajacis* (*llb*) Telamonis filius tab. VI. fortissimus post Achillem inter Græcos: cum Hectore congressus, cùm neuter vinceret usque ad noctem Ajax illi donavit baltheum, ab Hectore vicissim accepit ensem, quo dein' seipsum interfecit vide *Ulysses*: ejus cruor in Anemonen florem mutatus est. Solebat gestare clypeum ex septem boum corio compactum.

† Alius Ajax filius Oilei rex Locridis, in excidio Trojæ Cassandræ vim intulit in ipso templum Apollinis. Hinc Pallas classem Græcorum reducem Caphareo scopulo afflixit, ubi Ajax nau-

fra-

fragus Palladi convitiatus in scopulum tamen emersit, sed Pallas mutuato à Jove fulmine eum exussit.

* *Alabanda* (*bblb*) urbs Cariæ ad Mæandrum fl. ubi multi *S*corpiones, & rosæ viles.

* *Alabastrum* vel *Alabaster* (*bblb*) mons Ægypti. item marmor candidissimum, molle, è quo frequenter fiunt vasa unguentaria. vide *Amaracus*

* *Alabis* vel *Alabus* (*bbb*) fl. Siciliæ,

* *Alacer alacritas*. vide *Celer*,

* *Alani* [*bll*] populi Scythiæ Europææ.

* *Alastor* (*blb*) tab. XXII. Item equus Plutonis.

* *Alauda* (*blb*) Lerche avis scandens per aëra, & cantans mane præsertim versatur in agris. Insigne olim fuit Austriacorum principum

* *Alba longa* urbs Latii ad montem & lacum Albanum condita ab Ascanio in illo loco, ubi Æneas albam porcam repererat. Sedes erat regum Latinorum ante *R*omam conditam. Sed diruta est à Tullo Hostilio. † *Albanus ager*, i. e. regio vicina Albæ,

* *Albis* die Elbe. Fluvius Germaniæ in Silesia ortus ex montibus Gigantum, per Boëmiam & Saxoniam in mare Germanicum cadit.

* *Albula*. Sic olim dictus Tiberis fl.

* *Albunea* (*lbbb*) fons & nemus cum nympha prope tibur. alia silva *L*aurentum.

* *Alburnus* mons altus Lucaniæ.

* ALBUS, *Albedo*; Albus color est signum *felicitatis*, hinc Ægeus jussit Theseum in reditu candida sumere vela, & candidus sæpe sumitur pro faustus: *Lætitiæ*, hinc Romani die natali, & aliis festis utebantur candidis togis: *Honoris & magnificentiæ*, *victoriæ*. hinc triumphantes candidis equis vecti, Jovi & Junoni candidus taurus aut agna immolata; *R*omani qui petebant eligi consules, aut alios magistratus obtinere, candida veste induti incedebant, unde candidati, aut cretati di-

dicebantur: signum *Gratiæ*; hinc in obsidionibus vexilla alba exponunt, qui gratiam hostis implorant; & in judiciis sententiâ absolutionis dabatur albo calculo: *Innocentiæ*, *simplicitatis*, *pacis virtutis*, & interdum stultitiæ: hinc dicitur homo *albæ mentis*, i. e. nimis simplex. † Res albæ sunt Nix Luna, argentum, ebur, lac, cygnus, byssus, ligustra, marmor, alabastrum, columba, concha, margarita, cera, vellera ovium, cartha, membrana, mors, senectus, hyems, cerussa, nubes. Hinc pro *albus* dicitur *niveus*, *lacteus*, *cygneus*, *candidior bysso*, *certans candore ligustris* &c Vide contrarium *Niger*

* *Alcæus*. vide *Poësis lyrica*. & tab. XVIII.

* *Alcathoë* (*l b b l*) urbs Megarensis. Alcathous filius Pelopis, occiso fratre suo Chrysippo fugit Megaram, ibique factus est rex.

* *Alcedo* (*l l c*) alcédinis Eysvogel. pulcherrimi coloris pennas habens, amat rivos.

* *Alceste* (*l l l*) tab. X. XII. vide *Admetus*.

* *Alcibiades* Atheniensis discipulus Socratis, factus dux Atheniensium fortissimus fuit, summi ingenii, sed unà incastus & multis vitiis plenus. novies debellavit hostes varios, à Pharnabazo Persico duce ex insidiis est ineremtus ad Melissam. Erat filius Clinii (*l b l*) nepos Periclis.

* *Alcidamas* (*l b b l*) luctator. alius orator,

* *Alcides* (*l l l*) sic dicitur Hercules

* *Alcidice* (*l b b l*) tab. XII.

* *Alcimede* [*l b b l*] tab. X.

* *Alcinous* (*l b b b*) vide Ulysses

* *Alcippe* tab. IV.

* *Alcman* (*l l*) vide *Poësis lyrica*.

* *Alcmæon* tab. X,

* *Alcmena* (*l l b*) vel *Alcmenè* [*l l l*] tab. VI. XVIII. vide *Hercules*.

* *Alcon* sagittarius Cretensis serpentem, qui filium ejus amplectebatur, transfixit, illæso filio.

* *Alcyone* (*l b b l*) tab. II. IX. uxor. *Ceycis*
* *Alcyoneus* (*l b b l*) unus Gigantum frater Porphyrionis.
* *Alduababis* fl. idem qui D*ubis*.
* *Alea* (*b b b*) urbs Arcadiæ cum templo Minervæ
* *Alea* (*l b b*) vide *Ludi*.
* *Alecto* (*l l l*) Furiarum infernalium una.
* *Alector* [*l l b*] tab. *XVII*.
* *Aleius* (*b l b b*) campus Lyciæ, ubi Bellerophon è Pegaso præcipitatus est:
* *Alemanus* (*b b l b*) Altmühl fluvius Franconiæ. Alemani populi Germaniæ qui in *R*hætia seu Vindelicia circa Nicrum fl. consederunt.
* *Aletes* (*b l l*) tab. XII.
* *Aleus* (*b l l*) tab. XVI.
* *Alexander* tab. VI. XIX. XXVI. natus *P*elle in Macedonia tab. Geog. 4. è Philippo Magno rege Macedonum. Bucephalum equum domuit, Thebas evertit, Darium profligavit, Tyrum mole jacta littori adjunxit, Asiam totam subegit. *B*abylone extinctus est vel crapula, vel veneno, quod Antipater per Jollam ministravit ei in poculo. corpus ejus conditum est *Alexandriæ*, quam urbem ipse condidit in Ægypto prope Pharon, Maræotim paludem & Canopum ostiũ Nili & promontorium, quæ dein' à Lago aucta est. Laudat Alexandrum Curtius, Lucanus l. *10*. v. 28 † Nomina & epitheta ei petuntur à genere, ùt *Amyntiades*, à locis, ùt *Macedo*, P*ellæus juvenis*, *Emathius dux*. à gestis, ùt Thebarum eversor, Asiæ domitor &c.
* *Alexander* vide *Paris*.
* *Alexiacus deus* seu medicus: i. e: Apollo.
* *Alexis* ephebus Pollionis, carus Virgilio.
* A*lgidus* (*l b b*) mons, oppidum, & fluvius vicinus Romæ, unde glaciem pro cellis suis petebant.
* A*lica* (*b b b*] ex tritico factum jusculum, vel puls, vel potio, vel panis. Bier *Martialis*.

* Ali-

* *Aliger deus* i.e. Cupido, Mercurius vel ventus aliquis. *aliger equus*. i. e. Pegasus.
* *Aliena* desideramus : Horatius l. 1. Sat. 1. *Aliena vitia* notanus : Horat. l. 1. Sat. 3. Balde l. 4. O. 41.
* *Alipes*, qui pedibus alas habet: i. e. Mercurius. item sumitur pro *veloci*.
* *Allia* (*lbb*) fl. tab. Geog. 3. prope quem Brennus ingenti clade Romanos afflixit.
* *Allium* Knobloch numeratur à poëtis inter cibos viles pauperum, messorum. item inter herbas veneficas. H*orat. Epod.* 3.
* *Allobroges* (*lcbb*) populi Galliæ ad Rhodanum, hodie Sabaudi. regio montosa. *Allobrox*, *Allobrogicus*.
* *Almon* (*ll*) gen. *Almonis* (*llb*) fl. Romæ prope, portam Capenam, ubi idolum *Deum* Cybelles quotannis lavabatur.
* *Almops* filius Neptuni Gigas à Jove percussus. *Almopia* pars Macedoniæ.
* *Almus* mons Pannoniæ, quem Probus Imp. vitibus Italicis optimis consevit. *Almus* Allmächtig. vide *Potens*, *Omnipotens*.
* *Aloë* (*bbl*) herba stillans amarum gummi, medicinæ valde utile.
* *Aloëus* [*bll*] tab. III. Ex hujus uxore Iphimedia Neptunus genuit duos filios *Ephialten* & *Oetum*. vide *Gigas*.
* *Alope* [*bbl*] urbs Thessaliæ : & filia Cercionis.
* *Alopecea* (*llbbb*) insula Ponti Euxini.
* *Alorus* (*blb*) urbs Macedoniæ.
* *Alpes* das hohe Schneegebürg. ex Italia prope Liguriam & Genuam oriuntur, pervadunt Galliam, Allobroges, Helvetas, Rhætos, Tyrolim, Noricum, Macedoniam, Thraciam. Alpes Peninæ quas trajecit Annibal. Silius l. 3. v. 469. vide *Mons*.
* *Alpha*. prima litera est. sumitur pro Initio, aut præcipuo cujusque rei. e. g. *Alpha doctorum*, *pauperum*, *panulatorum* &c.

* *Alphejas* [*l l b b*] i. e. Arethusa.
* Al*phenor* (*l l b*) tab. VII.
* *Alphenus* (*l l b*) nomen sutoris.
* *Alphesibœa* [*l b b l b*] tab. X.
* *Alphesibœus* (*l b b l b*) nomen pastoris.
* *Alpheus* (*l l b*) fl. Elidis prope Pisam, ubi Olympici ludi fiebant: olim dictus Ny*ctimus* & *Stymphelus*. Amavit crethusan nympham, quæ cum in Sicilia (*tab. Geog.* 3). in fontem mutaretur, dicitur Alpheus occultè sub terra illuc defluxisse & cum Arethusa mixtus in mare Siculum cadere
* *Alpinus* poëta rudis, qui de Memnone scripsit.
* *Alsatia* (*l b b b*) regio Germaniæ ultra Rhenum. inde natus *B*alde poëta.
* *Alsus* nomen pastoris.
* *Altellus* est cognomen *Romuli.*
* *Althæa* tab. IV. vide *Meleager.*
* *Althæus* tab. IV.
* Al*tinum* (*l l b*) idem ac *Ultinum.*
* *Altus* Hoch. vide *Mons, ædificium, volare, Turris, Pyramides.* Phrases sunt: *surgit in auras. vertice Jovis limina pulsat. cælo minatur. cælum perfringit. in nubibus condit caput. dividit nubes. olympum despicit, astra prope tuetur, numerat, tangit, calcat. surgens occurrit cælo, lunæ committitur. portat stellas, axem æthereum. æthera supremum haurit. vicinis lambitur astris. fessis insiditur astris. Arbiter ætherei campi seu spectator. aërem, cælum subigit, relinquit. Accedit soli pendentque à vertice nubes.* S*idera fulcit. Nullos admittit culmine visus. Effugit oculos, aciem. sidera verrit &c.*
* A*lumnus* dicitur qui ab alero nutritur. vide *Nutrix.*
* A*luta* (*b l b*) weiß gegärbtes Leder. sumitur à Martiale pro calceis.
* *Alyacmon* [*b b c l*] fl. Macedoniæ vicinus Axio, sed contrarios effectus habens: nam ille reddit oves nigras, hic albas.
* *Alyaticus*. vide *Halyates* tab. XXV.
* A*mandi formulæ.* vide Amor.

* *Amalthea* (*bllb*) tab. *II.* vide *Jupiter.* Item est nomen Sibyllæ alicujus. *Item* bibliotheca Ciceronis

* *Amanus* (*blb*) mons pars Tauri.

* *Amarus* Bütter. talia sunt Fel, absynthium, aloë, myrrha.

* *Amaracus* (*blbb*) tab. XX. vide *Alabastrum.*

* *Amaranthus* (*bblb*) vide *Flos.*

* *Amaryllis* nomen puellæ vel ancillæ rusticæ.

* *Amasea* vel *Amasia* (*bblb*) urbs Cappadociæ patria Strabonis' *Amasenus.*

* *Amasenus* (*bblb*) fluvius Volscorum, & Siciliæ.

* *Amasis* (*blb*) Rex Ægypti, *P*yramide sepultus.

* *Amastris* [*blb*] filia fratris Darii ultimi, à qua nomen accepit urbs Paphlagoniæ princeps.

* *Amata* (*blb*) uxor Latini regis, mater Laviniæ, audita fama de Turni cæde , licet falsâ, se suspendit.

* *Amathea* [*bblb*] nympha Nerei filia.

* *Amathus* (*bbl*) gen. *Amathuntis*, urbs celeberrima Cypri, Veneri sacra, copiosa metallis, unde tota insula dicitur *Amathusa* adjectiva sunt *Amathuntius*, *Amathunteius*, *Amathusius*, *Amathusiacus* &c.

* *Amazones* (*blbb*) fœminæ bellatrices ex Scythia à Tanai & Mæoti palude profectæ in Pontum ad fluv. Thermodontem. Earum reginæ fuerunt Hippolyte, Penthesilea, Themiscira, Menalippe, Marthesia, Lampedon, Thalestris quæ Alexandrum magnum salutavit, Orythia, Minothea Myrina, Antiopa. Aliæ Amazones fuerunt in *L*ibya. † Erant autem fœminæ bellicosæ: dextram mammam exurebant, ut arcum facilius intendere possent. victæ fuerunt ab Hercule & *T*heseo. Trojanos juverunt. Ab illis ortum ducit Camilla. Arma earum erant pelta seu parvum scutum, & securis: hinc dicuntur *peltatæ* , *securigeræ virgines.* † Videatur de iis Virgil. l. 1. Æn. v. 474. & l. 6. 11. v. 570. Statius l. 5. Theb. v. 41. & 140. & 210. Silius l. 2. v. 73. Claudian de

Raptu Proserp. l. 2. v. 63. *Seneca* in Hippoly. act. 2. Scen. 1. † *Amazonium flumen:* i.e. Thermodon. *Amazonium*, urbs est Æolidis in Asia, postea dicta *Cumæ*.

* *Ambianum* (l b b b) Amiens. urbs Galliæ Belgicæ.

* *Ambiguus*, uide *Dubius*, *Anceps*.

* *Ambitio* [l b b c] Ehrgeitz/ seu cupido honorum acquirendorum. vide Honor Superbia. Parit æmulationes, discordias, bella. inimicitias, destruit regna &c. vide, *Lucanus* l. 1. Seneca Hercule Oeteo act. 2. Chor. Balde l. 4. O. 41. Barclai. Argen. l. 2. metro 7. Ambitiosi fuêre Cæneus, Salmoneus, Gigantes, Bellerophon, Niobe, Hanno, Hæmus, Absalom, Cæsar & Pompejus, Sylla, Catilina.

* *Ambracia* (l b b b) urbs Epiri tab. Geog. 3. nunc Labra: sedes regum erat. Ex hac profecti Abantes Cumas tenuêre. *Ambraciotes* est nomen gentile.

* *Ambro* fluvius & lacus *Bavariæ*.

* *Ambrones* populi *Belgæ*, nunc Frisii;

* *Ambrosia* (l b b b) dicitur potus deorum. *Nectar*.

* *Ambubajæ* (l l l l) Romæ erant fœminæ tibiis viliter cantantes.

* *Amentia* [l l b b] vide *Furor*.

* Amentum (l l b) lorum cui alligare solebant hastas & ita ejaculari.

* *Ameria* {b b b b] urbs Umbriæ salicibus frequens.

* *America* [b b b b] pars quarta & amplissima orbis ad occidentem sita, dicitur India & novus orbis, quia ante ducentos ferè annos detecta est ab Americo Vesputio Hispano, vide *Orbis*, *Regio*.

* *Ames* (b b) gen. *amitis* ein Kloben.

* *Amethystus* (b b l b) gemma purpurei seu violacei coloris, cujus coloris vestes *Romæ* pro magnificis habebantur.

* *AMICITIA* (b l b b b) Amicitiam veram *Causant* virtus, mores elegantes aut pares, beneficia,

dona, vel si qui ex eadem patria sunt, aut subierunt eadem pericula eandem fortunam. *Effectus* amicitiæ sunt, concordia animorum, voluntatum; amor: amicorum alter alteri studet placere, servire, juvare, conjungi alteri, & non facilè separari. Constanter servat fidem, etiam in infelicitate, nec tormentis, metu, aut morte ab amico separatur. *Comparatur* amicitia iisdẽ rebus quibus *concordia*, *conjuncta auxilium*, *constantia*. Quos titulos vide. ùt aurum probatur igni, ita amicus probatur adversitate. Amicus amico adhæret ut ferrum magneti, stipula electro, vitis ulmo, hedera quercui, lux flammæ. † Amici boni fuerunt Castor & Pollux, Theseus & Pirithous, Pylades & Orestes. Nisus & Eurialus, Achilles & Patroclus, Hercules & Theseus, Æneas & Achates, Tydeus & Polynices, Ulysses & Diomedes qui omnes suas expeditiones ferè simul susceperunt, Agamemnon & Menelaus, Hercules & Jolaus, Jonathas & David, Æneas & Evander, Damon & Pythias, Lælius & Scipio, Cicero & Atticus vide A*mor*, *Conjux*, *fidelitas*, *Comes*. † Amicus falsus & fictus est sicut umbra, quæ tamdiu sequitur corpus, quamdiu lux adest; sic ille amicum diligit, quamdiu felicitas adest. *F*ugit verò amicum infelicem uti columba tectum nullas escas præbens: ùt vicini fugiunt domum fulmine ictam. Amicus falsus amicum infelicem spernit & abjicit, ùt sperni solet crumena vacuata auro, poculum carens vino aut balsamo, *R*osa flaccida perdito odore, palea carens grano, concha carens unione, nux carens nucleo, nidus carens ave, corpus carens anima. Sic hirundo æstate in nostris domibus habitat, hyeme fugit. Sic canes Actæonis dominum in aliam figuram mututum devorârunt, quem antè secuti erant. *Ficti amici* fuerunt Atreus & Thyestes, Paris Menelai, Æneas & Dido, fictam amicitiam inierunt Priamus

mus & Paris cum Achille, vide *Fraus* , *Perfidia*, *Amor inconstans*.

* *Amilcar* (*b l b*) Dux Carthaginis, Annibalis pater.

* *Amina* [*b l b*) vel *Aminea* (*b l l b*) oppidum Campaniæ, ubi generosissima vina.

* *Amisus* (*b b b*) urbs ponti tab. Geogr. 8.

* *Amiternum* (*b b l b*) oppidum Sabinorum.

* *Amithaon* (*b b l l*) tab. X. num. II,

* *Amius* (*b b b*) lacus Campaniæ prope Puteolos.

* *Ammon* (*l l*) vide *Jupiter* num. 6.

* *Amnis*. vide *Fluvius*.

* *Amœnus*. vide *Jucundus*, *hortus*, *regio* &c.

* *AMOR* (*bb*) Nascitur ex iisdem ferè causis, è quibus Amicitia: Ex amore autem nascuntur aut eum commitantur varii alii affectus, nempe *desiderium* videndi, colloquendi cum amato ; *gaudium* si præsens sit, *tristitia* si absens , nunquam satiatur amans amando, sed amor semper crescit ùt incendium. Amor vehemens extenuat corpus, creat vigilias, curas, timores, suspiciones. † Comparatur cum flamma, igne, calore, æstu , cum rebus dulcibus , gratis , cum vinculo ligante, magnete trahente, rore, aura: sole pruinam aut rorem absorbente : face quæ seipsam consumit. *Malus amor* comparatur veneno, tempestati, incendio , Phlegetontis flammæ &c. vide *Libido*. † Amores varii variarum rerum. vide *cupido*, *conjuncta*. Amat Luscinia auroram, Bubo & vespertilio noctem , vitis ulmum, magnes ferrum, cygnus Castrum, aquila & Phœnix solem, Luna & Hesperus solem, Delphin hominem & musicam. † Amor *inconstans* , *cæcus*, *fidelis* &c vide suis locis. Amor *Parentum*, *filiorum* , *conjugum* , *fratrum* , *inimicorum* , *patriæ* , *sponsæ* &c. vide suis locis. † Amoris incasti vel aliàs mali exempla vide titulô *Libido*. Addatur Hæmon, qui amavit Antigonen , Venus Adonim , Apollo Daphnen & alias, Cybele Atym , Nessus Dejaniram,

Achilles Deidamiam & Briseida, Luna Endymionem, Jupiter Ganymedem &c.

† Affectus & formulæ amorem exprimendi hæ sunt. *ô decus ô vitæ merito pars maxima nostræ. ô toto corde recepto mihi. Animæ dimidium meæ. animæ pars magna meæ. mea lux, mea gaudia, meum cor. tu mea vita mane. ô mea sola voluptas Viscera nostra. ô mihi dilectos inter sors prima sodales.* Deliciæ *meæ; Pro quo non dubitem mori, pro quo bis patiar mori. V*idè affectus & effectus plurimos amoris in Epistolis Heroidum Ovidii. in Piis desideriis præsertim l. 2. & 3. Cabillavius in Magdalena l. 1. el. 7. & 15. & l. 2. ele. 12. & l. 3. eleg. 5. 6. 13. 15. Ovid. l. 7. Metam. v. 12. *B*alde l. 3. Lyr. Od 4 & l. 1. Ode 14. Amoris vis Seneca Hippoly. act. 1. Chor. Claudian de Raptu Prosér. l. 1. v. 224.

† Sententiæ de amore. *Quid deceat, non videt ullus amans*: Ovid epist. *1. Haut timet mortem; cupit ire in ipsos obvius enses*: Seneca Medea. *Turpis amor surdis auribus esse solet*: Propertius l. 2. *Otia si tollas, periêre cupidinis arcus, contemtaque jacent, & sine luce faces:* Ovid. l, 1. *R*emed. *Credula res amor est*: Ovid. epist *6. Manat amor tectus, si non ab amante recedas*: Ovid. l. 2. Remed. *Spatio debilitatur amor*: Claudianus epist. *Finem qui quæris amoris: cedit amor rebus: res age, tutus eris*: Ovid. l 1. *R*emed. *Res est solliciti plena timoris amor*: Ovid. epist. 1. *Verba dat omnis amans*: Ovid. l. 1. Rem *Quid non amor improbus audet?* Ovid. l. 2. Fast. *Nullis amor est sanabilis herbis*: Ovid. l. 1. metamor *Verus amor nullum novit habere modum:* Propert l. 2. *Militat omnis amans*: Ovid. l. 1. de arte. *Amor odit inertes*: ibid. l. 2. *Amor timere neminem verus potest;* Seneca Medea: *Quis enim bene celat amorem?* Ovid. epist *12. Omnia vincit amor: & nos cedamus amori,* Virgil. ecloga *10. Nec modus & requies, nisi mors, reperitur amoris Non bene conveniunt, nec in una sede morantur majestas & amor*: Ovid. l 3. metam: *Adverso tempore crescit amor*: Ovid. l. 4. de

Ponto

Ponto. Si *quis amat, quod amare juvat, feliciter ardet*; Ovid. l. 1. Rem. *Ut ameris, amabilis esto*. Ovid. l. 2. de Arte. *Ut ameris, ama*: Martial. l. 6.

† Amoris dii sunt *Venus*, *Cupido*, Mercurius caduceo concilians animos. vide Nuptiales deos.

† Amor infidus fuit Thesei in Ariadnen, Jasonis in Medeam, Æneæ in Dido, Paridis in Oenonen, Helenæ in Menelaum, Minois in Scyllam, Jasonis in Hipsyphilen. Demophoontis in Phyllida Ulyssis in Calypso, Circen, & Nausicaën, Dalilæ in Samsonem. &c. vide *Fraus*, *Proditio*, *Perfidia*.

* *Amorgus* [*b l b*] Insula tab. Geog. 7.

* *Ampelus* [*l b b*] Urbs Cretæ, alia Macedoniæ.

* *Amphalces* tab. X.

* *Amphiaraus* (*l b b l b*) tab. X. Vates cùm ad bellum Thebanum proficiscendum esset, occultavit se, quia prævidit se in ea obsidione periturum. Sed Adrastus rex uxori ejus Eriphilæ promisit elegantissimum monile, quô illa corrupta maritum prodidit, qui primo die ante Thebana mœnia cum curru suo & equis terrâ obsorptus est vivus.

* *Amphictyon* (*l l b l*) tab. II. XXII.

* *Amphidamas* (*l b b l*) tab. XVI.

* *Amphilochus* vel *Amphimachus* (*l b b b*) vates tab. X.

* *Amphinome* (*l b b l*) tab. XII. alia filia Nerei.

* *Amphion* (*l l l*) tab. V. VI. VII. VIII. XXI. Rex Thebarum, cùm urbis mœnia conderet, cithara adeò suaviter cecinit, ut saxa accurrentia seipsa in murorum ambages disponerent. vide *Dirce*.

† *Amphionis arces*: i. e. Thebæ. *Amphioniæ artes*: i. e. musica.

* *Amphiroë* (*l b b l*) nympha filia Nerei.

* *Amphisa* vel *Amphissa* (*l l b*) fluvius & urbs Phocidis, item nympha.

* *Amphisbœna* serpens antè & retrò habens caput.

* *Amphitrite* (*l l l*) tab. I. VIII. sumitur pro mari.

* *Amphitruo* vel *Amphitryo* vel *Amphitruon* (*lbbl*) tab. XVIII. vide *Hercules.*

* *Amphitheatrum* (*lbblb*) vide Roma, *Theatrum.*

* *Amphrisus* (*llb*) fluvius Thessaliæ, ubi Apollo boves Admeti pavit. *Amphrisius pastor*: i.e. Apollo. *Amphrisia vates*: i.e. Sibylla. *Amphrisiacus* (*llbbb*)

* *Amplector, amplexus.* vide conjuncta. Phrases sunt. *Injundor collo alterius, brachia necto, sepio, corono. Amica serta ulnarum. jungimur amplexu. &c.* Amplectitur vitis ulmum, hedera quercum, annulus digitum, spinæ rosam, *I*ris cælum seu nubes, æquor terram. Laodamia mortua in amplexu umbræ mariti. In mutuo amplexu Cadmus & Hermione in serpentes mutati sunt. Salmacis & Hermaphroditus in fontem. Narcissus amplecti volens umbram suam in fonte, periit. Semele periit in amplexu fulmineo Jovis. Hercules Antæum amplexu necavit, Priamus & Cassandra aram amplectentes jugulati. Tantali amplexum & tactum fugiunt arbores. Mars in amplexu Veneris ligatus à Vulcano.

* *Ampycus* (*lbb*) dicitur pater Mopsi fuisse.

* *Amsanctus* [*llb*] palus sulphurosa cum antris in Hirpinis Italiæ, ubi aditus inferni erat.

* *Amurca* (*blb*) fœx olei.

* *Amulius* (*blbb*] fratrer *Numitoris.* vide *Romulus.*

* *Amyclæ* (*bcl*) urbs Laconiæ tab. Geog. 6. Regia Tyndarei, ubi natus Castor, Pollux, *H*elena. alit multos cygnos. habet templum Apollinis. Dicta est Therapnæa ob Therapnen civitatem vicinam. † Alia est in Campania prope Fundos. structa à posteris Castoris. Cives ejus cùm aliquoties falsis rumoribus de adventu hostium turbarentur, lege sanxerunt, ne quis adventum hostium nunciaret. ergo improvisò demum obruti sunt. Hinc adagiò dicitur *Amyclæum silentium*: i. e. pernicosum & stultum, † Alia est urbs Cretæ, colonia *Laconicæ,*

* Amy-

* Amycus (*b b b*) tab. VII. VIII. à Polluce interemtus. Alius comes Æneæ.

* *Amydon* (*b b l*) urbs Pœoniæ, Trojanos juvit.

* *Amygdalus* (*b l b b*) Mandlbaum. *Amygdalum* Mandl kern. hæc arbor prima floret, unde nigruente adhuc frigore sæpe amittit fructus. nuces ejus serviunt bellariis, coptis, & oleo exprimendo.

* *Amymone* (*b l l l*) tab. VII.

* *Amyntas* [*b l l*] Rex Philippi pater. Item pastor.

* *Amyntor* (*b l b*) pater Phœnicis dicitur.

* Amy*thaon* vide *Amithaon*, medicus erat bonus.

* *Anacharsis* [*b b l b*) Scytha philosophus prudens.

* *Anacreon* (*b c b l*) vide *Poësis Lyrica*.

* *Anactorea* (*b l b l b*) urbs Molossorum.

* *Anager*. vide *Anigrus*.

* *Anagnia* (*b l b b*) urbs Hernicorum in Latio.

* Ananes populi ubi nunc Placentia.

* *Anaphe* [*b b l*] insula sponte nata in mari Ægeo seu Cretico.

* *Anapis* vel *Anapus* (*b l b*) fl. Siciliæ.

* *Anas* (*b l*) fl. Hispaniæ, terrâ haustus iterum erumpit, tab. Geog. 2. nunc dicitur *Guadiana*.

* *Anauros* (*b l b*) fl. Thessaliæ è Pindo vel Pelio monte in sinum Peliacum labens, nullos emittit vapores.

* *Anaxagoras* (*b l b b l*) tab. *XVII*. alius Philosophus.

* *Anaxarchus* (*b l l b*) Abderites philosophus, quem Nicocreon in mortario contundi jussit clamantem: tunde, tunde Anaxarchi follem. cum Tyrannus minaretur abscissionem linguæ, nî taceret, ipse eam sibi præmorsam in faciem Tyranni exspuit.

* *Anaxarete* (*b l b b l*) puella regia é Salamine in Cypro. eam amavit Iphis adolescens ignobilis, & ideo ab ea contemtus: quare ante ejus fores se puer suspendit. quam mortem cum puella dolere nollet, Venus eam in saxum mutavit. Ovi. l. 14. metamorp. v, 698.

* Anaxibia (*blbbb*) tab. V.

* Anaximander [*blblb*] vide *Philoſophus*

* *Anaximenes* (*blbbl*) vide *Philoſophus.*

* *Anaxis* (*blb*) ſeu *Anaxo* (*bll*) tab. XVIII.

* *Anaxus* [*blb*] fluvius Carnorum.

* *Ancæus* (*llb*) tab. VII. XVI. ejus mater Antinoë Argonauta fuit, & rex Sami. vide *Vates.*

* *Anceps.* vide *dubium, difficile*

* *Anchemolus* (*lbbb*) filius Rhæti Marrubiorum regis. Caſperiam ſuammet novercam impudicè dilexit, hincque fugere coactus cum Turno militavit, & à Pallante cæſus eſt.

* *Anchiale* (*lbbl*) vel *Anchialus* urbs Ciliciæ uno die condita juſſu Sardanapali. Alia Thraciæ ad Pontum Euxinum.

* *Anchiſes* (*lll*) genit: *is* vel *æ*. tab. XXIII.

* Anchora. ſumitur pro patrono, ſpe, ope &c.

* Ancile (*llb*) Scutum parvum, quod Romæ imperante Numa ac peſte graſſante è cælo deci- diſſe creditur, cum fato, tandiu duraturam rempublicam donec id ſcutum adſervaretur. Ne ergo facile ſurripi poſſet, juſſit Numa à Mamurrio inſigni fabro duodecim alia ſcuta fieri ancili prorſus ſimilia eaque in templo Martis ſuſpendi.

* Ancilla. vide Servus *Ruſtica*, *Paſtor.* Nomina celebrium ancillarum ſunt Mentha, vel Mynthe ancilla Plutonis in herbam graveolentem [Müntzen] mutata, quòd Proſerpinæ prodiderit furtivos amores domini. Hebe ancilla Jovis. Iris ancilla Junonis. Briſeis ancilla Achillis, & Agamemnonis. Hercules pro ancilla ſervivit Omphalæ, vide *Nutrix*. Galatæa, Amaryllis, & alia nympharum Ruricolarum nomina ſumuntur etiam pro nominibus ancillarum. Pholoë Creſſa gente docta artem Phrygiam, quam Æneas præmii loco dedit Sergeſto. Galanthis ancilla Alcmenæ, vide Hercules.

* Ancon (*ll*) vel *Ancóna* metropolis Piceni condi-

ta

ta à Doribus, qui abSyracusa huc profecti sunt.

* *Ancyra* (*llb*) metropolis *Bythiniæ* seu Galatiæ, condita à Mida Gordii filio,
* *Andabata* (*lbbb*) pugil, qui obligatis oculis certamen init. *Andabatarum more pugnare*: i. e. imprudenter pugnare, ùt nescias cum quo verè pugnandum sit
* *Andalusia* pars est Hispaniæ *Bæticæ*.
* *Andegavi* (*lbll*) populi Galliæ, *Anjou*.
* *Andes* (*ll*) locus suburbanus Mantuæ, ubi natus Virgilius, qui ideo dicitur Andinus vates.
* *Andria* (*lbb*) nomen comœdiæ Terentii;
* *Androclus* (*lcb*) tab. XII.
* *Androdus* (*lbb*) Servus *Roma* fugitivus ut persequntem dominum declinaret, in speluncam se recepit, ibique leonem invenit pede spinâ vulnerato, quem cùm evulsâ spinâ sanasset, ab eo multò tempore nutritus est. uterque dein captus post multum temporis in arena exhibentur, servus nempe leoni objectus. at leo servi se pedibus subjiciens blanditus est, demum re cognita uterque dimissus est, aç leo tenui vinculo per urbem cum omnium admiratione ductus.
* *Androgeos* (*lbbl*) tab. XX. vide *Minos*, *Scylla*, *Nisus*, *Ulysses*.
* *Andromache* (*lbbl*) tab. XXIII. filia Eætionis regis Thebarum, uxor Hectoris. In excidio Trojano Astyanactem parvum filium abscondit in tumulo patris: Sed Ulysses detexit, & è turri præcipitem dedit. Pòst nupta est Pyrrho Achillis filio, è quo perperit Molossum. Tum nupta est Heleno Hectoris fratri, & peperit Cestrinum, qui Molossum occidit.
* *Andromede* (*lbbl*) tab. XVI. XVIII, vide *Cassiope*.
* *Andropompus* (*lblb*) tab. XII.
* *Andros* (*lb*) insula Cyclas tab. Geog. 7.
* *Anamone* (*bbll*) vide *flores Rubri*, *Ajax*.
* *Angelus* (*lbb*) sunt genii seu spiritus cælestes, ve-

ri Dei nuntii ac miniſtri. finguntur eſſe formâ pulcherrimorum adoleſcentum alas habentium vide Biſſelius in *A*ntiquitatibus *A*ngelicis. Bi-dermanl. 1. Heroum epiſt. 5. & l. 3. ep. 5. & l. 3. Heroid. ep. 3.

* *Angerona* (*l l l b*) vel *Angitia* (*l b b b*) dicitur nympha ſoror Circes fuiſſe, illi dicatum erat nemus prope *A*lbam.

* *Anglia* (*l b b*) Engelland vide *Britannia*, Olim dicta *A*lbonia: culta primùm dicitur à fugitivis Trojanis. Tum è Germania eò profecti Saxones, *A*ngli dicti, inſulam ſubjugârunt. vide *Caledonia*, *Scotia*, *regio extrema*, *finis terræ*. Præcipua urbs eſt Londinum vel Londonum: fluvius Tameſis: inſigne tres Leopardi aurei in ſcuto rubro.

* *Anguis*, vide *Serpens*, Anguipedes Gigantes.

* *Anien* (*b b l*) vide A*nio*.

* *Anigrus* (*b c b*) fl. Theſſaliæ ab eo tempore fœtidus & ſpurcus, quo Centauri in eo laverunt vulnera ab Hercule inflicta.

* A*nima*. dicitur à poëtis eſſe particula divinæ ſeu cæleſtis auræ, vel aërea mens, ignis æthereus. Anima ſæpe pro ſpiritu (Athem) ſumitur: hinc venti vocantur *Thraciæ animæ*, *veris animæ*. Item pro ſanguine: hinc dictum *purpuream vomit ille animam*. Pythagoras & poſt eum omnes poëtæ finxerunt metempſychoſin, de qua dictum reperies titulo *Infernus*, *Philoſophus*, Animæ mortuorum vocantur *umbræ*, *imago*, *ſimulacra*, *oſſea forma*, *larvæ*, *manes*, *turba ſilentum*, *exſanguis tenuis levis figura*. vid. *Infernus*. † Anima humana poteſt varie deſcribi aut comparari, pro diverſo nempe ſcopo & fine. Sic comparatur Horto. agro varios fructus flores, aut etiam lolia id eſt virtutes ac vitia ferenti. Quod oculus eſt capiti, hoc anima toti corpori, omnia circumſpiciens. eſt ſicut Sol in cælo, luna in nocte, lux in tenebris, gemma in annulo &c. Eſt fons unde manant actiones humanæ

manæ variæ. *N*avis ubi rector eſt Providentia. Harmonia ſuavis, ſi ejus vires conſentiant. Theſaurus pretioſus & amplus, arctè cuſtodiendus. Cera in omnem partem flexilis. Cartha aut membrana varias notas & caracteres recipiens Theatrum in quo agunt varii affectus, cogitationes, propoſita Pictura varias exprimens cogitationes. Officina varios affectus cudens. *R*egina imperans corpori, Serva ſæpe corpori & ejus voluptati ſe ſubjiciens. Iponſa quam procantur *A*mor divinus & amor infernalis, virtus & vitium. *A*rx variis hoſtibus impugnata. vide *Vita, Conſcientia, affectus, virtus, vitium* quibus titulis invenies comparationes & deſcriptiones, quæ huc pertinere poſſunt. † *A*nimæ beatæ. vide *Æternitas, Cælum, Elyſium, felix*, † *Animo dare horas*; *Animi cauſâ ambulare*: i. e. *R*ecreationis cauſâ, *Animos addere alicui*; i. e. hortari.

* *ANIMALIA*. alia ſunt volatilia, vide *Aves* alia aquatica, vide *Piſces*. Alia ſunt terreſtria de quibus nunc agendum. † *N*ota poëtas libentius nominare fœmellas animalium, quàm maſculos, ſi judicio id non ſit adverſum. Sic potius dicunt agna, lea, urſa, lupa, juvenca, cerva: item hæc bos, hæc canis. At rarius equa

† Deſcribemus breviter ſequentes animalium ordines. 1. Venatica. 2. Agriculturæ ſervientia. 3. Fera. 4, *I*nſecta das Ungeziefer. 5. Monſtra, 6. Varia alia.

(1. Venatica animalia. vide *Venatio*.

(2, Agriculturæ ſervientia. vide *Agricultura, Paſtor, Ruſticus*. *Boum* nomina varia ſunt Taurus ein Stier/ bubulus ein Büffel/ juvencus ein junger Ochs. Vacca ein Kuhe/ juvenca, bucula ein junges Kühlein/ vitulus ein Kalb. *Ovium* varietas, *aries* Widder/ vervex Hamel. bidens Schäflein/ agnus Lamb. *Equus*, hinnulus ein Füllein. Mulus Maul-Eſel. *Caper* Hircus Bock/ Capra Geiß/ capella Geißle/ hœdus Kützlein. *Porcus* vide ſuo loco. (3.

3. Fera animalia sunt *Leo, Tigris, Ursus, Lynx*. vide suo loco. Item Pardus, Leopardus, Panther seu Panthera. Hyena quæ imitatur fletus puerorum, ut alliciat viatores, & deforet. Crocodilus animal Nili idem facit. Rhinoceros dura cute velut loricâ tectus naso gerit cornu, quo etiam elaphantum sternit. *Lupus* ovibus præcipuè aliisque pecoribus insidiatur, speciem habet canis silvestris vide *Virgil. l. 2. Æn. v. 355. & l. 9. v. 59. Statius l. 10. v. 42. Silius l. 7. v. 126. & 717.*

(4. Insecta des Ungezifer. *Apes* Immen/ *formicæ* Omeissen/ Mures Mäuse/ *Scorpius, Rana, Serpens, Aranea* vide suo loco. *Mustela* (*llb*) vide Hercules. Murium nomina & species variæ sunt Mus alpinus ein Murmelthir/ Mus araneus, *Sorex* ein Spitzmauß/ mus Sarmaticus Zobel/ Hermelin: viverra. Yltiß. Glis ein Ratz qui dicitur plurimo tempore dormire Talpa Maulwurff animalculum cœcum. Huc pertinet Catus (*bb*) ein Koder/ Felis (*lb*) ein Katz/ hostis murium: de quo & de muribus multa vide in Balde Batrachomyomachia. *Vermis* ein Wurm/ cujus variæ sunt species: *B*latta vel Tinea die Schabe oder Made/ *L*umbricus Bauchwurm/ Teredo Holtzwurm/ Bombyx Seidenwurm/ Eruca Raupe oder Krautwurm/ Mille peda Assel/ Pulex Flohe/ Cimex Wandlauß. Bufo Krott/ Stellio Eyder Hirudo Blut Egel/ Cochlea, limax Schneck. *Volantia insecta sunt* Vespa ein Wepse/ Fucus ein Hummel oder Bräm/ qui solet apibus se miscere, & licèt nihil laboret, meila tamen ab illis congesta depascere. Crabro ein Hurneiß. Musca ein Mucke/ quæ non inveniuntur in Carina monte Cretæ, nec in templo Herculis *R*omæ. Locusta seu cicada Heuschreck animalculum in agris turmatim tota æstate saltans & stridens, hyeme perit. Culex Schnack/ de quo extat Virgilii carmen.

carmen.

carmen. Papilio vel Curculio Sommerfalter/oder Kornwurm. *Bruchus* Roßkefer. Scarabæus vel taurus Schrötter Cantharis Goldkefer. Gryllus Grill. Cicindela (*b l l b*) vel Lampyris (*l b b*) Johanniskeferl.

(5. Monstra de his dictum titulô *Monstrum*.

(6. Varia animalia. *Elephas*, vel Elephantus gignitur in Mauritania & in India. vide suo loco. *Camelus*, seu *Dromas* (*b b*) usurpatur genere fœminino est animal Bactrianum & Arabicum grandia portans onera, insignis velocitatis, patientissimum famis & sitis, corpore deformi *Bison* [*b l*] vel *Bonasus* (*b l b*) vel *Urus* (*l b*) Büffel oder Wald Ochs, *Echinus* (*b l b b*) vel *Hystrix*, vel *Erinaceus* ein Igel pilorum loco habens cuspides, quas protendit, seque in orbem convolvit. *Castor*, seu *Fiber* ein Biber animal quod ex undis pisces rapit, littora colit dentes acutos uncos ac prævalidos habet, pilos autem permolles, è quibus pretiosi pilei fiunt. *Lutra* ein Otter est ejusdem fere naturæ, sed minor. *Sciurus* Eichhörnlein per arbores saltu se librat, vescitur glande & nuce pinuum nidificatur in altissimis arboribus: hyeme tota dicitur dormire in latebris, aut cavis arborum. *Chamæleon* (*b l b l*) animal Indicum parvum simile Lacertæ einer Eyder: auras multas attrahens colores imitatur omnium rerum, quæ supponuntur, præter rubrum & album: hinc sumitur pro adulatore, inconstanti. *Salamandra* ein Gattung der Eyderen quæ ita frigidi veneni est, ut aliquamdiu in igne possit durare. † Animalia enumerat Biderman l. 1. Heroid. epist. 1, & 4, Ovid. l. 15. Metam. v. 362.

* *Animare* vide. *Hortari*.

* Anio [*b b c*) genit; *Aniènis* . vel Anien, *enis*. fluvius per agrum Tiburtinum in Tiberim manans, gelidus est & salubris. Dicitur Herculeus à Tibure quod Herculi sacrum est: item Delius Propter Anium Apollinis filium & sacerdotem. * *Ani-*

* *Anitus* (*b b b*) Atheniensis dives. hic, & Melitus & Lycon socratem accusàrunt : à populo deinde discerptus est.

* *Anius*(*b bb*)ta.III.IV.sacerdos Phœbi, rex in Delo, Anchisæ amicus, Æneam post hospicio excepit.

* *Anna* soror Didonis, in Italiam venit ad Laviniam, sed insidias eius fugiens in Numicum se præcipitavit, & fingitur in nympham conversa esse. Ovid. l. 3. Fast.

* *Annibal* (*l b b*) filius Amilcaris Carthaginensium ducis, qui coactus pacem cum Romanis sancire, Annibalem tamen novem annos natum & acrem puerum aris admovit, & iurare iussit, omni vita sua Romanis inimicum fore. Is ergo adultior in Hispania cepit saguntum, Alpes dein ingenti & antea inaudito ausu laboréque transgressus scipionem profligavit ad Ticinum fl. sempronium consulem ad Trebiam fl. Flaminium consulem apud Thrasymenum lacum : pro Aufidum fl, & Cannos oppidum Apuliæ ingenti clade occidit Paulum consulem cum exercitu è qua pugna tres modios aureorum annulorum digitis cæsorum nobilium detractos Carthaginem misit. sed Fabius Maximus cunctando, morando, & trahendo bellum fecit ne Annibal magni quidquam efficere posset. Penetravit quidem ad quartum ab urbe lapidem sed pluviis & tempestatibus repulsus est. Interea Capuæ sedens voluptatibus loci ipse cum exercitu suo effœminatus est, à Marcello deinde facilè victus apud Nolam Campaniæ urbem. Asdrubal ejus frater cum ingentibus suppetiis per alpes ad ipsum tendens à Nerone & Scipionibus cæsus, caputque resectum in castra Hannibalis provolutum est. Tum Marcellus in Sicilia, Scipio in Africa ipsam Carthaginem aggressi fecerunt, ut Annibal revocaretur à suis ex Italia, quam flens reliquit, & ante ipsa Carthaginis mœnia à Scipione victus

ad Prusiam Bythiniæ regem fugit, à quo rejectus ne veniret in potestatem *Romanorum* venenum hausit, quod sub annulo secum gestare semper assueverat; sepultus prope Libyssam Bythiniæ urbem. Epitheta ei hauriuntur à gente, ùt, *Amilcaris acer pullus*, *Pœnus*, *Tyrius ductor*, *Punicum fulmen*; *Mars Punicus*, *Elisæus*, *Nasamonius*, *Libycus*, *Agenoreus*, Sidonius, *Afer*. vel à gestis, ùt, *Romanæ terror pubis*, *vafer Pœnus*, *Sagunti clades*, *Scipiadæ victus*, *Infelix Afer*. *Luscus dux*, *victor*, Ejus gesta ampliter describit *Silius* Italicus de Bello Punico. Juvenalis Satyrà 10.

* *Annulus*, **Ring**. Ad hujus descriptionem & phrases adhibentur illæ, quæ de *gemmis*, & *auro* dicuntur. *Annulus seu gemma digitum premit lassat, crispat, signat, vallet, stringit, amplectitur, lambit, cohibet, ligat, redimit, tegit, subigit, basiat, ferit, polit, honorat, inaurat, flagellat, geminat, condit, comit, occultat. coronat, gravat, accendit, ornat, distinguit:* vel *gemmis dextera fulgurat, micat, rubet, riget, stellata est, natat, lassatur.* vel *dextra è gemmis jactat jubar, spargit fulgur. Serpunt per digitos annuli. multus ex articulis pendet onyx, manus gemmas fovet, librat, numerat, subigit, moderatur, habet, gestat, per digitos gemmæ erant, ludunt, argutant: sedent digitô: digiti sub gemmis latent.*

† Celeber est annulus Gygis. *Romani* tantùm nobiles & equestris ordinis habebant jus annulos aureos ferendi; hinc annulos detractos cæsis *Annibal* misit Carthaginem. Annulus solet esse arrha seu instrumentum ac pignus, quo invicem præbito sponsi fidem suam mutuò dant. Annulus sumitur pro sigillo, quia in gemma annulli fecerunt prisci sculpi imaginem suam, quâ litteras obsignabant.

* *ANNUS* **ein Jahr**. *In* hoc mira varietate ludunt poëtæ: nec facilè nominant annum simpliciter, sed ejus locô ponunt præsides, causas, partes, effectus, circumstantias &c. † Præses anni, Roman

mano ritu eſt *Ianus*. † Cauſa, & ſimul præſes eſt *Sol*, nam annus nihil eſt, quam tempus illud quo ſol per duodecim ſigna Zodiaci tranſit.

† Diviſio anni eſt varia. nam annus, politicè conſiderando, incipit à Januario menſe & deſinit Decembri. Sed Aſtronomcia ratione, quam libenter ſequuntur Poëtæ, incipit à medio Martio, cùm ſol intrat Arietis ſignum & deſinit. Februario, ſeu initio Martii, cum ſol in piſce eſt.

* Ergo, ſi annus deſcribedus eſt ſecundùm ſuam naturam, effectus &c. Poëta uti debet hoc aſtronomico initio: ſi verò ſecundùm politicam aliquam rationem deſcribendus eſt. v. g. ſi cuidam apprecari velit fauſta anni initia, debet uti priori modo.

† Anni partes ſunt imprimis quatuor. 1. Ver. 2. æſtas. 3. autumnus. 4. hyems.

1. *Ver* eſt quaſi pueritia anni, quia tunc de novo omnia virent & florent. vide titulo *Ver*, & *menſis Martius*. Præſides eius ſunt Flora, Zephyri, Venus, Gratiæ, & variæ nymphæ.

2. *Æſtas* eſt velut Juventus aut adoleſcentia anni, ubi omnia creſcunt. vide titulo *Æſtas*, *menſis Junius*.

3. *Autumnus* eſt ſicut virilis ætas anni, quia tunc omnia perfecta & matura ſunt. vide titulo *Autumnus*, *menſis* *September*.

4. *Hyems* eſt velut iners ſenectus, incipit menſe *Decembri*, finitur poſt menſem *Februarium*. Tunc incipit frigus, pruinæ, nives &c. arbores ſpoliantur comis ſeu foliis, flores ſub terram recondunt capita, viror & vivus color perit in pratis & hortis, flumina conſiſtunt gelu, indurantur fontes, & lacus! nive obruuntur ſilvæ, tecta, campi; homines fugiunt rus, quærunt domos, focum, ignes. venti frigidi furunt. Flora & nymphæ exulant, & ſe abſcondunt: ceſſant ea, quæ æſtate vel autumno fuerunt, nempe Ceres in campis, avium cantus, amœnitas ruris &c. *Aquila nubibus* in-

involvit cælum, & horrentibus alis pruinas spargit. Capricorni sidus squalido cornu autumnum proculcat, ejicit. Aquarius totam urnam inclinat, & stillantia frigora effundit per auras. Pisces gelu involvunt æquora, & flumina. tremulus regnat Janus, pigrique decembres vetant exire domo. Du*rus Boreas inertia prata flagellat. Arctoa premunt sidera campos. Riphæis sepelitur terra procellis, velleribus, Canum tegit arva gelu. Gemit Scythico sub vellere campus. Totis stant marmora frigida campis &c.* vide Nix, Mons, regio frigida, *S*eptentrio. † Fingitur hyems velut senex canus, falcem gerens, alasque nivem spargentes. circa adstant Boreæ & aquilones, item genii fortè focum instruentes. vel pingitur ut vetula tremens &c † Anni partes aliæ sunt *Menses, dies, noctes, horæ &c.* vide omnia suis locis. † Pro annis ipsis sumuntur & dicuntur (1. Partes, ùt *tres hyemes* tres Decembres, locò *tres anni.* (2. Causæ, ùt *bis transiit æthera Phœbus*, vel *bis tetigit pisces*, locò, *duo anni sunt.* (3. Effectus anni vel partium anni, nempe veris, æstatis, autumni; ùt *bis nigrum sudârunt præla Falernum; binis jam messibus arva flavebant; tempora nocturnis bis fecerat æqua diurna* Phryxeus *vector; Ter* Sirius *agros ebibit; bina Ceres est credita sulcis; bis sensit aratrum gleba; bisque comas dea flava secandas præbuit;* (4. Sumuntur pro anno præsides, aliaque erudita, ùt *Phœbo jam tertia meta peracta est. Tertius apparet summo de cardine Janus. Bis consul trigesimus actus est pro sexaginta annis;* quia anni inscribebantur & numerabantur secundùm consules: vel *Ter Fasces posuit consul.* Aliæ eruditiones possunt summi ex titulo *Astra, Mensis, Festa.* † Ceterùm poëtæ numerum annorum raró integrum ponunt, sed divisum, ùt in sequentibus exemplis videbis, & infrà titulô *Numerus.*

(1. Annus abiit. dic ergo Ph*œbo sua meta peracta est,* & alia quæ supra de fine anni dicta sunt.

2. Duo anni. *biennium, binæ messes, altera solis orbita,*

& alia quæ paulò antè dicta sunt.

(3. Tres anni. *Triennium, tres messes, tres autumni*, & alia suprà dicta. Item *Trieteris : tot anni, quot nomina Parcis ; quot Charites, quot almi fratres, nempe Jupiter, Neptunus, & Pluto : tot capita Cerberi. tot corpora Geryonis.* vide *Tres.*

(4. Quatuor anni. *Quadriennium : quatuor hyemes*, & alia suprà dicta. Item *Olympias*; vel *quater Elea palma imposita est victori*, vel *Pisæus annus*, vel *quater Pisa suos divisit honores*, & alia quæ de *Olympicis ludis* dicuntur. Item *tot tempora dividit orbi Titan* : i. e. quatuor anni partes. Tot Elementa : tot plagæ seu cardines mundi: tor venti præcipui.

(5. Quinque anni *Quinquennium : quinta tempora : quintus solis reditus : Lustrum* : vel subinde *Olympias*. vel *Annis tribus addito binos : binis tres ubi junxeris annos*. vide Quinque,

(6. Sex anni. *bina triennia. trieterides duæ : bis trina tempora. Sex hyemes. Bis tertius ibat annus. Lustro additus annus erat.* vide Sex.

[7. Septem anni, *Septennium : bis tribus additur annus. annus primus post sextum. post lustrum secundus. tertius à quarto annus. annos addito quinque duobus.* vide Septem.

(8, Octo anni. *duæ olympiades. bis quatuor anni, quater bini anni. tertius à quinto. post lustrum tertius annus. secundus à sexto.*

(9. Novem anni. *Ter tria tempora ternæ trieterides. cum quinis quatuor anni. à quinto quartus. prior decimo annus. duobus lustris unicus annus abest. Alter post octavum. tertius à sexto. ad duo lustra superest unus annus. Enneas, adis.* vide *Novem.*

(10. Decem anni *Decennium Decas, decateris. bis quinque volumina solis. lustra duo : duo quinquennia. Posterior nono annus, proximus à nono. Undecimo prior. Tot anni, quot Troja sensit arma Grajum : quot annis erravit Ulysses. quot annis Penelope fefellit procos, & fida marito fuit. quot nobis digiti, per quos numerare solemus,*

(11. Un

(11. Undecim anni. *Duobus lustris unus accesserat annus. primus post decimum. duo lustra unus superaverat vel auxerat annus. duodenis deerat unus.*

(12. Duodecim anni. *Bis sex bis. seni anni, duobus lustris additur geminus annus. quater tres, quaterni, ter quaterni anni.* Sex *annis addito senos. annos post duo lustra duos.* Sex *annos geminaverat Titan. quatuor trieterides. primus ab undecimo, alter post decimum. tertius à nono. Tot capita habuit hydra Lernæa. Tot sunt Herculis labores; tot menses anni; tot signa cælestis Zodiaci.*

(13. Tredecim. *Bis quini, tresque anni. Decennium junctum annis tribus. Decem annis additi tres. cum annis stant duo lustra tribus. tertius ad decimum successit annus. Tertius à decimo. post duo lustra tertius.*

(14. Quatuordecim anni. *Bis septem, duo septennia. quatuor atque decem: post lustra duo quartus.* Septemgemini *anni.* Septenis *septem additi sunt anni. de tribus lustris unus abest. bis sex annis accessère duo. à decimo quartus. Hic numerus erat Niobææ prolis.* vide Quatuordecim.

(15. Quindecim anni. *Quinque decemque. tertia lustra. duobus lustris additur tertium. ter quinque anni. additur decimo quintus annus.* Bis *sex tresque anni. à decimo quintus. quartus ab undecimo.*

(16. sexdecim anni. A*d ter quinos additur unus. octo geminantur anni. Bis quinis adduntur seni. bis senis accedunt quatuor. Bis septimus annus duos sibi junxit.* T*er senis absunt duo.* B*is octoni anni. à tribus lustris primus annus. à decimo sextus. quintus ab undecimo.*

(17. Septendecim anni. *Annus post duo lustra secundus, tribus lustris additur altera messis,* Septimus *à decimo; & aliæ* ex superioribus phrasibus hic & in sequentibus annis adhiberi possunt quibusdam mutatis.

(18. Octodecim anni. *Ter sex, ter seni. Ter quinque tribus juncti, post tria lustra tertius, tertius à terno lustro. anni ter quinque cum tribus. bis octonis duæ messes accessère, tribus lustris accessit tertius annus.* Septemgemini *quatuorque anni.*

(19. Novendecim. *Quarta tribus lustris addita messis erat, ad ter senos additus annus erat. anni succedunt post duo lustra novem. à decimo nonus : quartus post tertia lustra. quatuor lustris deest annus.*

(20. Viginti anni. *Bis deni anni. Bis decimus annus. Quarta Olympias agitur. addidit annos ad duo lustra decem. geminata decennia. quater quini anni. ter senis addito binos.*

(21. Viginti & unus anni. *ter septeni bis denis additur unus, à bis decimo primus annus. unus cum quatuor lustris*

(22. Viginti & duo anni. *alter post quartum lustrum annus. bis denis addito binos. quatuor post lustra secundus.*

(23. *Bis denis addito trinos,*

(24. *Ter octoni. post bis decimum quartus. annus ultimus ante quintum lustrum. annus quartus post quartum lustrum quater sextus annus, quater sex anni. Ter septem cum tribus.*

(25. *Quinque lustra. quater senis additur unus. ter octonis accedit unus.*

(26 *Lustra quinque cum uno anno à bis decimo sextus. quater senis addito binos.*

(27. *Ter novem anni, vel novies terni; novem trieterides. Enneades tres : ter octoni cum tribus. post quater senos tertius.*

(28. *Quater septeni anni. quinque lustris jungito tres annos.*

(29. *Primus ante ter denos annos, vel ante sextum lustrum. à bis decimo nonus.*

(30. *Ter deni anni* vel *decies terni Sex lustra. decem trieterides.* vide Triginta

(35. *Septem lustra. quintus à ter decimo.*

(36. *Ter bisseni anni, vel bisseni triplices. bissenæ trieterides primus post septem lustra.*

(40. *Quater deni, decies quaterni. ter denis junge decem. octo lustra. bis geminata decennia.*

(45. *Novem lustra.*

(50. *Decies quinque anni. decem lustra. bis quinque lustra decem quinquennia. Media ætas. Belidum seu Danaidum numerus*

[55. Un-

(55. *Undecimo lustrô.*
(60. *Bis sena lustra. ter denos geminavit annos, quater absoluta sunt tria lustra. bis trigesimus consul. decies seni anni. post decem lustra decimus annus.*
(65. *Trinis lustris decem quinquennia juncta. bis senis lustris adde unum.*
(70. *bis septem lustra. decies septem anni. bis senis addito duo lustra.*
(75. *Bissseptenis lustris additur unum.* Bissenis *adde tertia lustra.*
(80. Decies *octona tempora. Bis octona lustra. quatuor bissenis addita lustra. quater geminata decennia.*
(85. *Lustris bissenis addita quinque.*
90. *Novem lustris addit altera lustra novem, ter triginta anni. ter sena lustra.*
(100. *Seculum, ætas, bis dena lustra.* V*icenas quinas vixit Olympiades. centesima bruma.* D*ecies dena solis tempora.*
(150. *Ter quinquaginta anni. ter dena lustra. bis denis lustris jungere dena.*
(Plurimi anni. vide *Numerus semper, nunquam, senectus.*

* *Anser [1b]* Gans animal streperum, molles habens plumas, lectis servientes; item pinnas majores, è quibus parantur calami scriptorii. *Garrulum* est, & unà vigilans. cùm Galli hostes capitolium Romanum noctu scanderent, dormientibus canibus, anseres qui ad victimas alebantur hostem strepitu prodiderunt; unde dicitur *capitoli custos*. Anserum jecur in deliciis erat Romanæ mensæ, aquas amat & stagna.

* Antæus *(11b)* vide *Herculis laborem undecimum.* Ejus regio erat Lixus.

* *Antandros (11b)* Urbs Mysiæ, olim sedes Lelegum: ubi Æneas classe struxit cùm fugeret.

* *Antenor [11b]* tab. XXIII. dicitur Troiam patriam Græcis prodidisse, tum venisse in Italiam cum Enetis seu Henetis, & Patavium urbem condidisse: quæ hinc dicitur *Antenoris urbs, Antenorei lares.*

* *Antemnæ* urbs antiqui Latii.
* *Antemoisia* tab. V. VII.
* *Anthedon* (lll) urbs Bœotiæ sita ad Euripum contra Euboeam, à Thracibus habita, olim dicta *Abantis*, *Macris*, *Agrippias*. optimum habuit vinum.
* *Anthemis* (lbb) seu *Imbrasus* (lbb) insula maris Ægæi.
* *Antheûs* (ll) filius *Antenoris*, comes Æneæ.
* *Anthores* (lll) unus è sociis Herculis.
* *Antia* tab. XVII.
* *Anticlea*, eadem est quæ Auctolica tab. XI.
* *Anticyra* (lbbb) Insula seu urbs ad Maleacum sinum, ubi nascuntur herbæ medicæ, præsertim Helleborus ad curandam insaniam. Hinc adagium: *pete Anticyram* i. e. fac ut ab insania cureris.
* *Antidotum* (lbbb) est medicina contra venenum.
* *Antigone* (lbbl) tab. XXI filia Oedipi pietate insignis: nam patri cœco dux fuit. Et funera occisorum fratrum sepelivit, licet Creon Thebanorum rex vetuerit: hinc ab eo occisa. Hæmon autem sponsus ad ejus tumulum semet interemit. † Alia Priami soror quæ ob superbiam de froma in cicioniam mutata est à Junone.
* *Antigonus* (lbbb) Alexandri frater, & post eum celeber rex Macedoniæ.
* *Antilochus* (lbbb) tab. XII cæsus ab Hectore.
* *Antimachus* (lbbb) poëta obscurus Græcus.
* *Antimenes* (lbbl) tab. XII.
* *Antinoë* (lbbb) vel *Antinous* (lbbb) urbs Ægypti condita ab *Adriano* Imp. in honorem *Antinoi* pueri pulcri, sed lascivi, qui Adriano carus cùm esset, ibi in Nilo periit. † *Antinoë* tab. VII.
* *Antiochia* (lbblb) urbs princeps Syriæ, condita à Seleuco Nicanore rege, supra Orontem fluvium dicta est Epiphane à rege qui eam auxit. Locus sæpe terræ motibus vexabatur. prope mœna

est

eſt amœnus & nemoroſus locus Daphne dictus cum luco & fontibus Apollinis : ſed infamis libidine.

* *Antiochus* (lbbb) ſecundus Syriæ rex, nempe Seleuci filius: quod nomen etiam ſequentes reges habuerunt.

* *Antiope* (lbbl) tab. I. III. XV. XXIIII. Alia tab. VI. VII. peperit ex Jove Amphionem & Zethum Sed pater puellæ Nicteus juſſit infantes à *Lyco* fratre abjici. Hic miſertus Antiopen cum infantibus aluit. Hinc Lyci conjux Dirce irata Antiopen carceri incluſam & aliis modis peſſimé habuit. Sed Amphion cum fratre, liberata matre Dircen occiderunt.

* *Antipoter* (lbbb) Dux Alexandri, pòſt rex.

* *Antiphates* [lbbl] tab. X. Alius Thebanus Sarpedonis filius, Æneam ſecutus. Alius *Læſtrigonum* Tyrannus, filius Lami, qui condidit Formium.

* *Antiphus* (lbb) tab. XXIIII. ab Agamemnone cæſus.

* *Antippe* (lll) tab. I. *III.*

* A*ntiquus* (llb) Alt an der Zeit. pro hoc dicitur *ſenex*, *anus*, *vetulus*. e. g. *fama anus*, i. e. diuturna *Caſeus ſenex*. † Deſcribitur antiquitas, uti *tempus*. vide etiam *anni multi*, *ſenectus*, *vetus*.

* A*ntiſthenes* (llbl) vide *Philoſopia Cynica*,

* *Antium* (lbb) urbs Volſcorum in Latio. ubi Fortuna dea colebatur ſpecie trium ſororum. Earum navium captarum roſtra Romano in foro ſtatuta, ſuper quæ Oratores declamabant,

* *Antolica* (lbbb) tab. X. *Antolicus* tab. XI.

* *Marcus ANTOnius* [llbb] conſul Romanus cum Julio Cæſare fuit. poſt cujus mortem imperio inhiabat, unde Cicero in eum Philippicas ſcripſit ſed juſſus eſt occidi. Octaviam Auguſti ſororem nupſit, ſed eâ repulſâ duxit Cleopatram reginam Ægypti, & cum ea tempus

 lux

luxuriosissimè perdens ab Augusto superatus maritimo prælio apud Actium, refugiens in Ægyptum unà cum adultera sua veneno periit.

* *Antrona* (*llb*) urbs Messeniorum in Peloponeso ubi lapides molares excidebantur.

* Antrum (*lb*) Höhle. vide *Specus*.

* *Antverpia* (*lbb*) urbs Belgarum ad Scaldim, per quam meat Misa fl. olim celeberimum emporium.

* *Anubis* (*blb*) Rex Ægypti & Deus, caput habens caninum. hinc dicitur *latrator*. sepultus in insula Abato vel Mœri.

* *Anxius* fluvius Armeniæ ex Caucaso monte.

† *Anxius* Angstig. vide *Cura*. *dubius*, *affectus*, *timor*.

* *Anxur* [*lb*] oppidum Campaniæ in monte situm. ubi fons *Feroniæ*. † *Anxurus* Oscâ linguâ dicitur Jupiter imberbis.

* Anytus (*bbb*) Gigas. vide etiam *Anitus*.

* *Aon* (*ll*) tab. VII. † *Aonis* [*lbb*] vel *Aonia* [*lbbb* regio est Boeotiæ montosa, nemorosa, & fontibus rigua, quorum celebriores sunt Psamate, Dirce, Aganippe, Hippocrene, Gargaphia, Epigranea, Edipodia. Mons Parnassus. fluvius Ismenus Sacra est Apollini, Musis & Baccho.

† *Aonicus* idem est ac doctus, poëticus, item Græcus, aut etiam Latinus. *Aonius deus* vel *numina* sorores &c. i. e. Apollo, Musæ, Bacchus. *Aonis*, *idis* i. e. fœmina ex hac regione, vel Musa.

* *Aornus* (*blb*) urbs Epiri.

* *Apelles* (*bll*) vide *Pictor*.

* *Apenninus* (*lllb*) mons â Genua & Liguribus ortus per mediam Italiam penetrat ad Brutios, & mare Siculum. *tab. Geog.* 3.

* *Aper* (*bb*) Wildschwein. vide *Venatio*. potest etiam dici *Gloria Dianæ*, *Meleagri*, *Atalante*, *Alcidæ*, *Tydeos*. *Quernæ silvæ incola*, *strages*, *populator*. *Labor*

ve-

venantis turbæ. Prima canum vota. Hostis, *pestis agri, prati &c.*

* *Apesus* [b b l] gen. *Apesuntis* mons prope *N*emeam.

* *Aphareûs* (b b l) tab. XIV. XVIII.

* *Aphidas* (b b l) tab. VIII. XVI. XXII.

* *Aphrodite* (c b l l) sic dicitur Venus.

* *Apidanus* [l b b b vel b l b b] fluv. rapax Thessaliæ, excipit Enipeum, Melan, & Phœnicem, cadit denique in Peneum. labitur prope Myniam urbem.

* *Apinæ* (b b l) oppidum Apuliæ à Diomede vastatum. † *Apinæ* etiam nugæ dicuntur.

* *Apis* (l b) genit : *Apis* vel *Apidis*: sic dicebatur bos, quem Ægyptii solebant pro Deo colere.

* *APIS* (b b) vel *Apes* [b l] **ein Imme / oder Bienlein.** avicula nota, habitans in cavis arboribus, aut è stramine textis caveis, subinde in foramine aut rima petræ, Amat prata, hortos, nemora & fontes, præsertim autem Thymum & Melissam herbas. Flores & herbas pervagantur, & ex iis succum extrahentes reportant domum maxima sedulitate : inde formant cereos favos summa arte, & in favis mel. dicuntur castæ, & inter eas nullæ esse fæmellæ.

† *R*egem habent, qui sine aculeo est, quem omnes ad ultimum usque tuentur. Cùmque in domo nimiæ sunt & juvenes, rex educit examen & aciem, quod sibi novam domum quærit capiuntur autem sonitu pulsi æris. † Dicitur Melissa filia *J*ovis in apem coversa fuisse. *D*antur apes plurimæ in Hybla, Hymetto, Attica, Matino, Cirno, Calydna una cycladum insularum : & hoc ævo Polonia, Moscovia. Corsicæ autem insulæ apes mella faciunt amara & minùs salubria, ob nimiam copiam Taxi arboris, è qua illud legunt. † Comparantur apes curiæ, civitati, exercitui, officinæ, castris, turbæ messorum vel ædificantium. Mel comparatur rori, nectari, ambrosiæ, auro liquido, electro &c. Mellis inventor

eſt *Ariſtæus*. † Phraſes. *Dædala Hymetti volucris Sedula in ſilvis Attis. veris populatrix.* Hortorum *odora ſpolia ſtramineis credens caſis. Dulcis Thymi prædatrix. Guſtans nunc Hyacinthos, nunc crocum, nunc Narciſſos, & alios.* Flores, & herbas. *Ubique veris carpit honorem. Fervet ager ſedulæ turbæ labore. Mellifici greges per arva ſonant. dulces expromunt gutture rores, Implent nectareo rore caſas. Avis nata ſugere flores. domum dulci cum merce vehuntur. dulcia de pratis pondera geſtant. Totam Chlorim bibit impigra turba. Artifices mellis, rorigenæ cohortes. Delambunt comas Chloridis. Artifex chorus Hyblæi roris. fabri crocei ſucci. Ex hortis odores legit. coquit in parvis laribus ambroſios liquores. Illi ſuccos præbet florida ſpica. Hyblæos è floribus evocat imbres. aurea coquit florum de ſanguine mella. Paſcuntur ſudore thymi. Sicanæ aves nectareum mulſum vel muſtum coquunt.*

† Vide: Virgilius l. 4. Georg. & l. 1. Æne. v. 434. Claudian l. 2. de Raptu. v. 124. *Statius* l. 10. v. 570. Sarbiev. l. 3. O, 15. *Balde* l. 4. O. 5.

* *Apitius* (*b l b b*) Helluo Romanus, dives, qui ingentes opes conviviis abſumpſit.

* *Apium* [*b b b*] Peterſilgen.

* *Apluſtre* (*c l b*) eſt ornatus & ſculptura navis.

* *APOLLO* (*b l c*) eius genus vide tab. II. & III.

† *Geſta eius hæc ſunt.* 1. à Cupidine ictus Daphnen invitam amavit, quæ fugiens in laurum mutata eſt. unde hæc dicitur *Phœbæa arbor.* 2. Gigantes plures ſagittis confecit, & Pythona draconem; unde dii *Pæana* ipſi acclamârunt. 3. Cum Jupiter eius filium Æſculapium fulmine necâſſet, quod arte medica homines vitæ redderet, Apollo indignatus ſagittis occidit Cyclopes, qui fulmen fabricaverant. Ideo à Jove in exilium miſſus coactus eſt paſcere boves Admedi regis Theſſaliæ apud fluvium Amphriſum. 4. Eo tempore invenit tibiam: at Mercurius puer ad eum veniens pro tibia dedit ei citharam à ſe inventam. 5. Dein' unà cum Neptuno extruxit Laomedonti

donti mœnia Trojana. 6. Marſyas paſtor Phrygiæ provocavit eum ad certamen de peritia canendi tibia: at victus in detracta ei pelle in fluvium mutatus eſt. 7. Panem itidem vicit in Tmolo monte, & Midam de arte imperitè judicantem auribus aſininis fecit turpem vide *Midas*. 8. Amavit Leucothoën: vide *Flos Heliotropium*. Item Hyacinthum; vide *Flos*. Et Cypariſſum: vide ſuo loco †*ſacra Apollini ſunt* Delphi, Claros, Parnaſſus, Cyrrha, Grynæum nemus, Delos inſula, Cynthus mons, Patara, Chryſa, Tenedos, Thymbra. vide *Muſæ*. Item eidem ſacra eſt Laurus, cygnus &c. †*Officia Apollinis ſunt*. Eſt Inventor & ſimul præſes Poëſeos, Muſicæ, pictoriæ, medicinæ. Item deus & præſes vatum & augurum. Ipſe oracula edidit è *Tripode, Pythoniſſis, & Phœbadibus*. vide ſuis locis. Item vide *ſol*. † *Forma Apollinis*. Eſt juvenis imberbis, pulcher, flava comâ, coronam habet è lauro, pallium aureum & calceos: dextrà gerit ſagittas & arcum, ſiniſtra citharam.

† Nomina ei petuntur à genere, ùt *Latonæ ſoboles, Latonius, Latous: Lucinæ frater, Frater virginis aſperæ*, i. e. *Dianæ, Circes genitor*, Heliadem *pavens*, *pater Phaëtontis*. Vel â geſtis, ùt *draconis gigantæi triumphator, admeti paſtor, paſtor ab Amphriſo, Trojæ conditor, Trojani opifex muri*. Vel à locis, ùt *Delius, Cynthius, Clarius, Grynæus, Cyrrhæus, Chryſæus, Thymbræus, Pataræus, Delphicus, Phocaicus*, Heliconius, *Pimplæus, Iſmenius, Deus à Tenedo. Didymæus Actiacus, Leucadius &c. Laurigerum numen: Muſarum rex, præſes, pater*. Tripodis *deus qui tripodas movet: vatidicum numen, deus augur, medicum numen, arcitenens, deus citharœdus, inſignis lyra, auricomus, flavicomus, imberbis*, Alexiacus.

† Videatur de Apolline Statius l. 1. Theb. v. 656. Apollo l. 4. O. 6. Seneca Agamemn. act. 2. choro. *Apollinis artes*: i. e. medicina, muſica vel Poëſis. *Apollinis muri*: i. e. Troja, vel Cyrrha &c.

Apo-

Apollinis *arma* possunt dici libri & litteræ.

* *Apollonia* (*bllbb* at alii *blllb*) urbs Epiri juxta Acantem fl. colonia Tyriorum vel Corcyræorum. Alia in Macedonia prope Pellam ad fl. Achedorum, Item in Syria, Creta, Thracia, Ponto.

* *Aponus* (*bbb*)fons calidus prope Patavium. vide Claudian. epigram. 3, *Apona tellus* : i. e. Patavium.

* *Appia*. vid. *Romæ via*, dicitur etiam *Ausonia*, *Herculea*, *Albana*, *Campana*, *Brundusina*, *regina viarum*.

* *Appius cæcus* conditor illius viæ.

* *Applausus* ad victorem vide *Victoria*.

* Apricus (*clb*) locus apricus, id est solis luci & calori apertus

* *Aprilis* (*clb*) vide *Mensis*.

* *Apsus* (*lb*) fluvius Macedoniæ in Adriam.

* *Apulia* (*clbb*) regio Italiæ ad mare Adriaticum *tab. Geog.* 3. dicta est Daunia: Diomedea, Japygia, Messapia, Argivorum est colonia Ejus pars est Peucetia. Pascuis ovibus & lana fertilis erat.

† Apulus (*lbb*) einer aus Apulien.

* *AQUA* [*bb*] Wasser. species habet varias, *humor*, *liquor* ein Feuchte / *succus* Safft, *Ros* Thau / *Imber pluvia*, *nimbus* Regen / *sudor* Schweiß / *lacrimæ* Zäher / *sanguis* Blut. † Partes sunt *stillæ*, *guttæ* Tropfen / *fluctus* Wellen / *fons* Brunn / *Rivus* Bach / *fluvius*, *flumen*, *amnis*. *fluentum* Fluß ꝛc. *Lacus Stagnum* See / *Palus* Pfützen. *Mare*, *æquor* Meer. vide singula suis locis.

† Huc spectant *Pisces* & *monstra aquatica*, *piscatio*, *navigatio*, *arbores aquarum amantes*. *Dii*, & *Nymphæ aquaticæ*. *Item Inundatio*, *diluvium*, *lavare*. vide omnia propriis suis titulis. † *In* aqua perierunt: H*ylas* puer formosus Herculi carus, filius Thyodamantis, qui in Argo navi stans cùm vellet urnà aquam haurire, lapsus est in mare. *Æsacus*, *Anna*, *Helle*, *Ægeus*, *Sappho*, *Misenus*, *Oenomaus*, *Myrtilus*

tilus, Britomartis, Lychas. vide mors num. IV. 6.

* *Aqua virginis.* vide Romæ aquæductus *Aqua angusta* seu *Virginis aquæ* i.e. Hellespontus. *aqua mœsta:* i. e. lacrimæ.

* *Aquarius* (*b l b b*) vide *Astra.*

* *AQUILA* (*b b b*) Adler. *A*vis est magna; pedibus, unguibus, alis, rostroque præforti; acuto visu; altissimo volatu, & celeri; clangente voce; prædatrix. *R*egina est avium. nido imponit Aetiten lapidem frigidum, ut nimium suum calorem temperet. natos explorat ita, ut admoveat propinquo soli, eos qui intuentur fixè, servat tanquam generosos, cæteros allidit terræ. Dantur aquilæ circa Caucassum, Thraciam, majora montium juga. † Aquilas pro signis militaribus habebant *R*omani. vide *Bellum.* Et hodie Aquila biceps est insigne Germanici seu Romani Jmperii. † Aquila est satelles seu armigera *Io*vis. vide *Jupiter.* Hæc rapuit Ganymedem venantem ex *I*da monte. Addita est Promethe● & Tityo ad depascendum assiduè jecur.

† Phrases. *Fulminea ales: Jovis custodit ignes. Ungue fulmineas premens flammas. Jovis armiger ales. cujus ab ungue Idæum pependit onus. Regina pennigeri gregis: imperium exercet in aëriam gentem. gestans tela, arma tonantis. Ganymedæ vector. Romanæ gentis avis. Jovis iras sub ungue tenet.* Vide Virgil. l. 12. v. 247. & l. 11. v. 751 Silius l. 10. 108. & l. 12. v. 55. *Lu*can. l. 9. v. 905.

* *Aquila* sumitur metaphoricè pro homine aliquo egregio, qui supra ceteros eminet sapientia, fortitudine &c. † *Aquila* est etiam *Astrum* cæleste.

* *Aquileia* (*b b l b b*) vel Algar urbs princeps Carnorum in Venetis, ad Timavum fl. Attila triennio obsessam diruit vide *Ciconia.*

* *Aquittania* (*b b l b b*) provincia Galliæ inter Pirænæa juga, oceanum & Ligerim vel Garumnam fl.

* *Ara*

* *Ara* (*l b*) Altar. ad aras confugiunt infelices , ut poenam effugiant: hinc *ara* sumitur pro *refugio* , *patrono* , *auxilio* &c. Demostenes ad aram mortuus † Ara feralis & barbara fuit Dianæ Tauricæ &c.. vide *sacra* . † Ara *Astrum*. † Ara Lugdunensis , vide *Lugdunum*. Ara solis , vide *sol*. ara cornibus frequens , vide *cornu*.

* *Arabia* (*b b b b vel l b b b*) pars Asiæ *tab Geog 8.* mari rubro clausa seu Erythræo. Ferax auri, thuris, styracis, Myrrhæ, *odorum* & *aromatum* , præsertim in regione Panchæa, Saba, & Nabathæa altera autem pars est petræa , seu rupibus plena: & tertia planè deserta. *Arabs*, *abis* ein Arabier / *Arabicus* [*b b b b vel l b b b*] Arabisch / vel Arabeius [*b b l b b*] vel Arabus (*b b b*) araba, arabum.

* *Arabus* [*b b c*] die Raab fluv. Hungariæ.

* *Arachne* [*b c l*] filia Idmonis orta ex oppido Hypæpis in Lydia; artifex erat lanificii & acu pingendi. Ergo Palladem in certamen vocat, à qua victa & radio percussa se suspendit , sed in araneam mutata est. Elegantissimè describit *Ovidius l. 6. metamor. intiô.*

* *Arachtus* (*b l b*) vide *Stympha*. item mons Epiri.

* *Aracynthus* (*b b l b*) mons Acarnaniæ. item Bœotiæ, ubi fontes Dirces & Amphionis.

* *Arane* (*l l l*) urbs Arcadiæ.

* *Aranea* vel *araneus* (*b l b b*) eine Spinne. vide *Arachne*.

* *Arar* (*b b*) fluvius Galliæ lentus, à monte Vogeso per Heduos & Sequanos in *R*hodanum abit prope Lugdunum.

* *Arator* : i. e. agricola vel bos. † *Arare æquor* : i, e. navigare. *lacrymæ arant genas* : i. e. per eas fluunt. *arata frons* gerunzlete Stirn.

* *Aratus* (*b c b*) Astronomus qui de astronomia carminicè Græcè scripsit , quæ Cicero infeliciter reddidit Latinè, natus erat *Solis* , discipulus Menecratis.

* *Araxes*

* *Araxes* [*bll*) fluvius rapax Armeniæ, ex montibus Albanis per Scythiam & Mediam in mare Caſpium cadit vel potiùs in Medum fl.

* *Arbela* [*llb*] genit· *æ*, vel *orum*. oppidum Aſſyriæ, ubi Darius ingenti prælio tertiô profligatus eſt ab Alexandro.

* *Arbiter fulminis*: i. e. aquila. *arbiter deorum*, *dearum*: i. e. Paris, Midas, Tireſias. *Arbiter ſiderum*: i. e. Aſtronomus, vel qui uſque ad ſidera evolat aut aſcendit. *Arbiter arcanorum Jovis* i. e. Tantalus. item alius valdè doctus vir. item vates aliquis. *Arbiter numinum*, *fatorum*: i. e. Jupiter. *Arbitra lethi*: i. e. Parca. *Arbiter umbrarum*. Pluto. *arbiter fluctuum*, Neptunus: *arbiter ventorum*, Æolus &c.

* *ARBOR* [*lb*] ein Baum. ſumitur ſæpè pro corona ex arbore facta e. g. *Phœbea arbore comas impedire*. Idem ſumitur pro ſilva tota. pro navi quæ ex arbore fit. pro patibulo, cruce &c. † *Arbor fatalis*: i. e. ſtipes Meleagri, vide *Meleager*. *Arbor Palladis*, olea. *arbor vatidica*, Laurus. *arbor fatalis*, crux, patibulum, vel cypreſſus, taxus. *Arbor Jovis*, quercus. *arbor victrix*, *glorioſa*, id eſt Palma. *Arbor amoris*, *Veneris*, id eſt Myrtus. *arbor vitifera*, ulmus *arbor Bacchi*, hedera. † Partes arboris, quæ pro tota arbore ſolent accipi, ſunt *frondes* Zweig/*ſtirps* Stamme / *lignum* Holtz. item umbra Schatten. Aliæ ſunt *ſolia* vel *comæ* Blätter. *Rami*, *brachia* Aeſt *cortex* ſeu liber Rinden *radix* Wurtzl/*cacumen*, *vertex* Gipfel.

In deſcriptione vel laudatione arboris ſpectatur etiam fructus, odor, viror, auræ ludentis ſibilus, gummi ſucci gemmæ vel lacrimæ inde manantes. altitudo, denſitas frondium. *Uſus* ad hoc vel illud negocium, v. g. ad inſtrumenta muſica, tela, naves &c. *Locus* ubi creſcit. *Perſona* quæ plantavit, aut *nympha* quæ cuſtodit. *antiquitas*, & quomodo reſiſtat ventis. Cui ſit *ſacra*? An non per-

persona fortè in hanc arborem mutata sit. Item aves, nidi, cantus.

†Ab arboribus plurimæ sumuntur similitudines, aut allegoriæ *constantiæ altitudinis &c.*

† Index arborum.

ABies (*bbl*) Weißtannen abiegnus *adject. apta est ad trabes ædificiorum, navium &c. Semper viridis. Gignitur in montibus, præsertim Alpibus, Apenino, Corsica, Bithynia, Ponto, Macedonia, Thessalia,* Hercynia. *Ex abiete erat equus Trojanus, naves Æneæ &c.*

ACer (*b b*) Ahorn. acernus *adject. lignum est durum, & unà subtile. datur in Rhætia.*

Æsculus (*l b b*) Mespelbaum, *species quercûs* Æsculeus *adject.* Æsculetum Mespeln-Wald. sacra est Jovi.

ALnus (*l b*) Erlenbaum. *lignum habet molle, folia lata umbrosa. amat fluvios. apta est navibus.*

Amomum (*b l b*) *frutex est* Jericho-Rosen.

AMYGdalus *vide suo loco.*

Arbutus (*l b b*) Hagapfel/ arbuteus *adject.*

Balanus (*b b b*) Indianische Nuß.

BALsamum (*l b b*) *frutex, è cujus inciso cortice succus fragrantissimus stillat. gignitur in Palæstina, Syria, Ægypto.*

Betula (*l b b*) Birckenbaum. *è cujus ramis erant sumtæ* fasces *magistratuum Romanorum.*

BUXus (*l b*) Buxbaum buxeus *adject.* Buxetum ein Orth mit Bux besetzt. *Ex hac fiunt tibiæ, testudines. hinc dicitur canora buxus. item pectines, plectra &c. arbuscula est semper viridis, libenter patitur tonderi. Lignum est durum & pallidum seu flavescens: hinc proverbium* Buxo pallidior. *Nascitur in Cytoro, Pyrene, Gallia, Berecyntho.*

CAStanea. *vide suo loco.*

CEDrus [*l b*] Cederbaum. cedrinus *adject. arbor alta sed tenuis, semper virens. lignum est durum, non facilè frangitur aut rimas agit, nec putrescit, aut vermibus corroditur. Hinc quæ immortalia seu perpetua esse debent, ex Cedro fiunt*

sunt, cedro inscribuntur, insculpuntur, Cedrino oleo imbuuntur Facta cedro digna &c. eâ ornantur regia ædificia. Nascitur in montibus, Syria. Creta, Africa. Libano, Phœnicia.

CERasus Kirschbaum. cerasum ein Kersche/Weixel laudantur cerasa ex Mileto & ex ripa Rheni, vide suo loco:

CItrus (c b) arbor in Mauritania juxta Atlantem nata, cujus lignum nigrum adhibebant Romani tanquam pretiosissimum ad Orbes seu mensas, postes januarum ornandos. Hinc dicuntur mauri postes, nigri postes, Atlantide silva secti orbes, Maurusia trabs, Numidia Maura robora &c.

CORnus [l b] Welsche Kirschen/ corneus adject. lignum durum & solidum aptum est ad hastilia sagittas & arcus. Nullam habet intus medullam, amat montes. succus ejus apibus nocet.

CORylus (b b b) Haselnußbaum fructum amabant veteres inter bellaria. amat loca plana.

CUpressus. vide suo loco. est semper viridis ejus frondibus exornabantur funera, tumbæ, rogi. lignum ejus & oleum, & odor resistit putredini, vermibus. adhibetur regiis ædificiis. Tardè crescit, & nascitur Cæa, Creta, Ænaria, Cyllene &c. Sacra est Diti, & Proserpinæ; apta est veneficiis. Dicitur abor Lethalis, plorata, tristis, luctus index, feralis, funerea &c.

EBEnus [b b b] arbor est Indica, cujus lignum nigrum pretiosum habetur, & regiis tantum ædificiis adhibitum.

FAGus (l b) Buchbaum. fáginus, fágeus, fagineus adject. satis procera est, lignum aptum præcipuè vasis, scyphisque faciendis folia lata sunt, & umbrosa: glandulas habet parvas, queis alere porcos solent.

FICus (l b) Feigenbaum mollissimum habet lignum, folia lata & hispida, quæ fracta lacte manant amaro. folia decidunt, sed fructus assiduè subnascuntur, qui dulces sunt & bellariis serviunt, cum siccantur vocantur cariæ. Optimæ ficus sunt in Ebuso, Tibure, Rhodo, Chalcide, Lydia, Africa.

FRAXinus (l b b) Eschbaum. ejus lignum nodos non habet, durum est, & aptum hastilibus: sic hasta Achillis è fraxino erat. folia & umbra adversa sunt serpentibus. Nascitur in saxosis, & humidis montibus, in Pelio, Macedonia.

HEDera (l b b) Epheu frutex est longè excrescens sed

ita ut circa quercus potissimum se volvens, aut in muris ascendens radices in cortice & cæmento agat. folia habet lata semper viret. frondes vocantur corymbi. ex iis coronæ fiebant poëtis, & Baccho, cui etiam sacra est.

JLex (*ll*) **Steineiche.** *species est quercûs, nodosum habet lignum, & glandes fert. nascitur in montanis, & circa littora.*

Juglans **Nußbaum/Welsche Nuß.** *lignum est durum, pictum, & non facilè putridum.*

JUNiperus (*lb b b*) **Wacholder/Krantwett.** *odorata est arbor; baccas fert nigras, odoras, salubres, & in omnibus* Cedro *comparanda excepta proceritate. folia habet acuminata semper viret, & amat montes ac loca sicca.*

LARix [*bl*] **Lerchenbaum.** *folia habet pungentia, semper virentia. lignum quamvis molle sit & sculpturis aptum, resistit tamen igni & putredini. Altissima est, & amat montes*

LAURUS (*lb*) **Lorberbaum/** laurea bacca **Lorbeer/** *odora est arbor, & baccæ sunt inter aromata. semper viret, resistit veneno, fulmini. Lauro cornabantur poëtæ, victores & triumphantes, Apollo, Musæ, quibus etiam sacra est, vide* Apollo, Daphne. *Applicabatur veneficiis, auguriis: hinc dicitur arbor venturi conscia, vatidica, divina, victrix, triumphalis, amans carmina, Phœbea, Castalia,* Gargonea *&c.* Gignitur *frequentissima in* Parnasso.

LENtiscus **Mastixbaum** *cujus gummi odoratum est & notum. ex ejus ligno fiebant cuspides ad purgandos dentes.* Martial.

Libanotis (*bb l b*) **Rosmarin** *frutex odorus.*

LIGustrum (*b l b*) **Reinweiden.** *flores fert candidissimos, sed tamen viles & inutiles.*

LOTos [*l b*] *vide suo loco. est aquatica.*

Malus (*l b*) **Apfelbaum** *vide* Pomum.

Malobathrus (*c b c b*) *Arbor in* Syria *crescens, è qua exprimitur oleum fragrantissimum pro unguentis.*

Mespilus (*l b b*) **Mispiln** *cujus fructus seu poma cruda primùm postquam mollia fiunt inter bellaria hoc ævo numerantur.*

Morus (*l b*) **Maulbeerbaum/** morum **das Maulbeer**

non

non priùs floret, quàm nullus amplius metus sit à frigore vel pruina. hinc vocatur prudentissima arborum, vide Pyramus & Thisbe.

MYRrha. *vide suo loco. datur in Arabia, gummi seu succus ex illa manans amarus est, & corpora à putredine servat, unde mortuorum cadavera eôdem condiuntur.*

Myrica [*b l b*] Tamarisken, *vide* Tamaryx.

Myrobalanus (*b b b b b* sed potest ex necessitate forsan secunda aut tertia produci) Indianische Nuß/ *è quibus oleum ad balsama & unguenta exprimitur.*

MYRTus. *parva arbor, semper virens, odorata; crescens prope littora, in Ægypto, Cypro &c. Sacra est Veneri; unde signum est & corona amoris & amantium. Item poësis elegiaca myrtum pro signo habet,* Myrteus *adject.* Myrtetum *locus Myrtis consitus.*

NUX Nußbaum *vide suo loco.*

OLEA (*b b b*) Oehlbaum / oleaginus (*b b l b b*) *adject. vide suo loco.* oliva *vel* olivum *est fructus oleæ; ex quo exprimitur oleum.* Sacra *est Palladi, quia eam prima sevit in certamine cum Neptuno.* Signum *est pacis.* Oleaster ein wilder Oehlbaum.

ORnus Hachbuche. *procera est, amat montes apta hastilibus & jaculis.*

PALMA. *vide suo loco, semper viret.*

Papyrus. *vide suo loco, & Nilus.*

Persica (*l b b*) Pfersich *vide* Pomum. *optimæ sunt ad Nilum.*

Picea (*b b b*) rothe Dannen/Fiechten. *semper viret, è cortice manat pix, adhibebatur ad funera ornanda. patitur tonderi.*

PINus. Föhrenbaum. Pineus *adject.* Pinetum Föhrenwald/ *aculeata habet folia, semper viret, apta est aquis & navibus. Sacra est Cybelæ & Pani. in hanc mutatus est Atys puer. vide* suo loco.

PIRus *vel* Pyrus [*b b*] Birnbaum/ *Pyrum* Birn. *vide* Pomum.

PLATanus (*b b b*) Ahorn/ Platanon, onis (*b b l*) *locus* Platanis *consitus. ampla & umbrosa arbor. amat littora. vide* suo loco.

Pomus (*lb*) Apfelbaum *vide suo loco.*

POPulus (*lbb*) *duplex est.* Populus alba Alberbaum populus nigra Aspen/ Pappelbaum. Populeus, populeius *adject.* populetum. *amat littora, folia tremere solent. Sacra est* Herculi. *vide suo loco.*

PRunus (*lb*) Pflaumenbaum/ prunum ein Pflaum. *varia sunt genera, Damascena, Armenia, prunum cereum* gelbe Pflaum.

QUERcus, Eichbaum; quernus, quercinus *adject.* *Quercetum* Eichelwald. *vide suo loco.*

Robur *est species quercûs.*

Ros marinus *seu Libanotis arbor est coronis apta odorata, semper virens.*

SALix [*bl*] Weiden/Felber/ salignus *adject.* Salicetum *locus salicibus consitus. acuta habet folia, amat aquas & litora, facilè agit radices, ramusculos habet lentos, aptos ad vimina & texendos corbes aliaque vasa, gaudet amputari & facilè repullulat. aliàs infrugifera est & amara; vocatur etiam* Siler *gen. neut.*

Sambucus (*llb*) Holderbaum. *alia gignit florem album graveolentum, alia Sambucus Pontica cæruleo pergrato flore est. lignum est lentum, & multa intus medulla.*

Spinus (*lb*) Spinling. *species prunorum.*

Suber (*lb*) Pantoffelholtz/ *arbor parva, lignum habens levissimum, & humori plurimum resistens.*

Tamaryx *vide suo loco, &* Myrica.

Taxus *arbor venenata, feralis, & in funeribus usitata. gignitur in Corsica,* Arcadia, *Hispania. Semper viret.*

Terebinthus (*bblb*) Terpentinbaum *speciem habet buxi, gummi fluidum & tenacissimum, lignum subnigrum, semper viret. est in montibus* Syriæ, *Palæstinæ, Macedoniæ,* Orico, *non sentit putredinem.*

Tilia (*bbb*) Linden *frondosa & umbrosa est. Servit aulæis & ambulacris hortorum tegendis. lignum molle aptum vasis inde formandis. liber seu cortex interior tractabilis est ut linea tela, vocatur* Phylira (*bbb*) Bast. *& eo utuntur ad texendas mappas, ad vincula &c.*

Viburnus vide suo loco

Ulmus. vide suo loco.

† Ar-

† Arbores semper virentes sunt *Abies, buxus, cedrus, citrus, cypressus, ebenus, hedera, juniperus, larix, laurus lentiscus, myrrha, myrica, myrtus, olea, palma, picea, pinus ros marinus, tamaryx, terebinthus.*

† Arbores infrugiferæ sunt *acer, alnus, betula, buxus cedrus, cypressus. fraxinus, hedera , larix, ligustrum, platanus, populus, salix.*

Arbores montanæ sunt *abies, cedrus, citrus, cornus , cypressus, fraxinus, Ilex, larix, picea, pinus, robur , ornus.*

† Arbores aquaticæ *alnus, lotos, myrtus, laurus, papyrus, platanus, populus, salix.*

† Navigiis aptæ sunt *alnus, abies, pinus, quercus.*

† Ædificiis serviunt *abies, pinus, acer, quercus, ilex, ornus.*

† Hastis jaculisque faciendis aptæ sunt *acer, cornus, corylus, fraxinus, ornus, pinus, robur.*

† Musicis instrumentis serviunt *buxus: cedrus. sambucus.*

† Pretiosæ sunt ligno *cedrus, citrus, ebenus*

† Odoratæ sunt amomum, balanus, balsamum , cedrus, citrus, juniperus, laurus, lentiscus , libanotis, ros marinus, malobatrum, myrrha, myrobalanus, myrtus, myrica.

† Festivæ sunt *laurus, palma, myrtus, hedera, quercus. populus.* Mortuales sunt *cypressus, taxus, picea.*

† Dulci fructu sunt *amygdalus, castanea, cerasus, citrus corylus, ficus, juglans, lotos, mespilus, morus, myrobalanus, nux, olea, palma, persica, pirus, pomus, prunus.*

† Silvestres sunt *abies, æsculus, betula, cornus, fagus, fraxinus, ilex, larix, ornus, pinus, quercus.*

† Hortenses arbores sunt *balanus, buxus, corylus , ficus, laurus, citrus, libanotis, lotos, malus. morus, myrobalanus, myrtus, olea, nux, persica, prunus* : item *juniperus, platanus, tilia.*

† Grandes sunt *Quercus, Ornus, ilex, fraxinus, æsculus, pinus, cedrus, platanus. fagus.*

† Vide *Silva, Mons.* Ovidius l. 10. metam. v. 90. Claudian de raptu Prof. l. 2. v. 90. perelganter.

* ARcadia [lbbb] Regio Peloponnesi *tab. Geog.* 6. entè dicta Parrhasia, Parrhasis, Lycaonia, Lycaonis, Pelasgis, Nonacria, nonacris &c. Multos habet montes & silvas, pascua ovium, grandes *asinos*, asbestum lapidem. Deus eorum est Pan, & luna. olim vescebantur glandibus, sed Pelasgus rex meliora docuit. † Hinc exierunt Evander & Carmentis. Hic natus est Mercurius. Rex hic erat Phineüs cæcus. † *Arcas, adis* ein Arcadier: *arcadicus arcadicus* adjectiva.

* *Arcas* [lb) tab. III. IV. VI. XVI. vide *astra*.

* *Arcana*. vide *silentium. proditio*, *diphtera*.

* *Arcesilas* (lbbl) Philosophus academicus.

* *Arcesius* (llbb] tab. VI. XI.

* *Archemorus* (lbb b) tab. X. vide *Hipsyphile*.

* *Archelaus* [lblb] tab, XXIII.

* *Archigenes* (lbbl] medicus,

* *Archilochus* (lbbb) tab. XXIII. vide etiam *Poësis* jambica.

* *Archimedes* (lbll vel llll) mathematicus syracusanus, qui sphæræ constructionem invenit. syracusas à Marcello obsessas triennium defendit suis artificiosis instrumentis, quibus naves, machinasque hostium exussit, evertit &c. denique capta per subitam impressionem urbe figuras in arena describens à milite occisus est, quia immersus studio non responderat, quis esset. vide Claudian. epigram. 21. Silius l. 14. v. 342.

* *Architas* vel *Archytas* (lll) Tarentinus Astronomus: fecit columbam ligneam volare. periit naufragio.

* *Architectonica*, architectura Bau Kunst. Eius effectus vide tit. *Faber*, *ædificium*, *domus*, *templum*:

† *Architecti* insignes fuerunt *Ctesiphon* condidit templum Dianæ Ephesinæ: *Dinocrates* (lcbl) illud exustum restauravit. Mausoleum struxerunt *Bryax* vel *Bryaxes*, *Timotheus*, *Leochares*, *Scopas*, *Pyrrhis*, & *Theon*. *Dædalus* Labyrinthum, & alia. *Spintharus* templum Delphicum. *Epeus* equum Trojanum.

janum, *Typhis* navim Argo. *Lybo* templum Jovis olympici. *Philo* Athenienſis armamentarium navale Pyræum Athenis, capax mille navium cum armis ſuis. *Archimedes*, *Menecrates*, *Democrates* Alexandriam. *Apollo* & *Neptunus* mœnia Trojæ: *Semiranis* muros Babylonis & arcem, & hortos penſiles. *Chares Lyndius* diſcipulus Lyſippi Coloſſum Rhodium. *Soſtratus* turrim in Pharo. vide *ſculptor Mira*.

† Architectonica dicitur ars *Palladis*, quia hæc eam invenit.

* *Arcitenens* (*l b b l*) i e arcum tenens. ſic dicitur Apollo, Cupido, Diana, aſtrum ſagittarii.

* Arctophylax (*l b b l*) vide *Aſtra*.

* *Arctos* (*l b*) vide *Aſtra*, *regio*, *ſeptentrio*.

* *Arcturus* (*l l b*) vide *Aſtra*.

* *Arcus*. vide *Arma*, *Jris*.

* *Ardea* [*l b b*] *tab. Geogr.* 3. & tab. geneal. XI. urbs Latii condita à filio Dauni, Regio erat Turni, & poſt eius cædem exuſta eſt, in hanc avem mutato cinere. Avis amat paludes, & eius pennæ ad criſtas pretioſæ habentur. Alii narrant, urbem à Perſeo & Danaë ſtructam.

* *Ardelio* (*l b b c*) nugator, garrulus, inquietus.

* *Ardeo*, *ardor* vide Ignis, incendium. *ardor* ſumitur pro cupidine, amore &c.

* *Arduenna* (*l b l b*) ſilva Belgii & Trevirorum.

* *Arena* [*b l b*] ſumitur pro tota regione, item pro littore, item pro loco certaminis, aut certamine ipſo. eſt pars theatri, vide *Romæ Theatrum*.

* *Areopagus* (*c l b b b*) locus Athenis, & curia prope templum Martis. ubi ipſe Mars commiſſo homicidio cauſam dixit, item Theſeus. Erat ſanctiſſimum hoc judicium, & judices noctu examinabant, ne perſonas noſcerent. Unus illorum erat *S.* Dionyſius quem S. Paulus convertit ad fidem. † Vocabantur *Areopagitæ*.

* *Areta* (*b b l*) filia Ariſtippi philoſophi, poſt patrem ſcholæ præfuit.

* *Aretas* (*b b l*) rex quidam Arabiæ.

* *Arete* (*b b l*) uxor Alcinoi.

* *Arethuſa* (*b b l*) vide *Alphæus*.

* *Aretium* (*l l b b*) oppidum Thuſciæ à Græcis conditum. Aretinæ teſtæ ſeu vaſa fictilia bona erant.

* *Argæus* mons Cappadociæ.

* *Arganthonius* (*lllbb*) vioe *Tarteſſus*.

**Argentum* Silber pallidum æs, è quo monetæ fiunt ſumitur ſubin' pro luna, rivulo , albedine frontis &c. foditur iiſdem ferè locis quibus *aurum* vide ſuo loco.

* *Argenteus* mons Hiſpaniæ è quo *B*ætis cadit,

* *Argia* (*l b b*) tab. X. XXI.

* *Argia* [*l l b*] regio Peloponneſi *tab. Geog.* 3. celebris inter Græcos. dicta Agrivia, Argolis , Hippia ob equorum copiam, Dipſium ob penuriam aquarum. Metropolis Argos. reges vide tab. X. XV. XVII. † Sumitur pro tota Græcia.

* *Argiletum* (*i l l b*) mons & lucus *R*omæ, ubi Argus hoſpes Evandri ſepultus eſt , quem heri vitæ clam imminentem ſervi Evandri occiderunt. ibi erant tabernæ Bibliopolarum. *Argi-nempe ſoles ſubire letum* Martial. l. 1. ep. 95. id eſt *Argiletum*.

* *Argius* vel *Argeus* [*l l b*] filius Pelopis , item Centaurus, item comes Herculis.

* *Argiripa* (*l b b b*) urbs Apuliæ à Diomede ſtructa.

* *Argo* (*ll*) navis vide *Jaſon*. † *Argonautæ*, vide Jaſon, & tab. III. IV. VI. VII. XIII. XVI. XVIII. XXII.

* *Argos* (*l b*) vel *Argi*, *orum* urbs regia Argiæ. derivantur *Argous* [*l l b*] *Argivus* (*l l b*) *Argolicus* (*l b b b*) *Argivius* [*l l b b*] adjectiva. † Sumitur pro Græcia & Græcis. *Argolicum mare*. i. e. Ægeum. *Argolicus vates*, Amphiaraus. *Argolicum monſtrum* hydra.

* *Argulius* (*l l b b*) tab. XVIII.

* *Argus* (*l b*) tab. XIII. XV. Alius fuit Ariſtoris filius

lius centoculus de quo vide Jo, *Jupiter*, & Ovid, l: *1.* metam. v. 517. † Argus sumitur pro homine provido, prudente

* *Argutus* (*lbb*) id est loquax. epitheton est quod tribuitur avibus, anseri, citharis, plectris, digitis, tibiis &c.

* *Ariadne* (*bblb*) vel *Ariadne* (*bbll*) tab. IV. *XX.* vide *Theseus*, *Labyrinthus*. Epitheta ei sumuntur à Creta, Genere, gestis. ut *Gnossis, idis: Cressa:* B*acchi nupta. Minoia : Theséa*.

* *Aricia* (*blbb*) lacus, mons, & nemus prope Laurentum, sacer Dianæ. ibi fons Ægeriæ. Urbem Ariciam condidit Hippolytus Thesei filius, quem Diana vitæ redditum huc posuit, ut curaret idolum suum è Tauris huc allatum ab Oreste & Iphigenia. vide *Hymetia*. dicitur *Mycenæa Diana*, ob Oresten. *Aricinus* (*bllb*) clivus in via, qua *R*omâ ibatur ad Dianam Aricinam : aliàs ad *Virbii vicum*. clivum obsidebant multa mendicabula stipem rogantes ab iis, qui ad Dianam pergebant. † De*bet Aricino conviva recumbere clivo*, Martial. l. 2. ep. 17. id est *debet mendicabulum esse*.

* *Aries* (*bbl*) genit. *arietis* (*lbb*) per contractionem. vide Astra. Jupiter Hammon. Phryxus. item *arma obsidionalia*.

* *Arimaspus* (*bblb*) fluv. Scythiæ aurum ferens.

* *Arion* (*bll*) tab. VII. vide *Musica. poësis*. fuit ex Methymna urbe *L*esbi, profectus in Italiam & cum multo auro redux, cùm nautæ spe lucri vellent eum occidere, petiit lyram sibi concedi qua posset ultimum sibimet solatium canere. at suavitate allecti adnotârunt delphines, in quorum unum è navi desiliens exportatus est ad littus. *Ovid. l 2. Fastor.*

* *Arisba* (*blb*) urbs Phrygiæ expugnata ab Achille, & antea forsan à Trojanis

* *Arista* (*bbl*) Aeher. Virgilius pro toto anno sumit.

* *Aristæus* (*bllb*) tab. III. inventor mellis.

* *Ari-*

* *Ariſtarchus* [*b l l b*] vide *carptor*, *Poëta.*
* *Ariſtides* (*b l l l*) vide *Judex ſeverus.*
* *Ariſtippus* (*b l l b*) vide *Adulator*, *Philoſophus.*
* *Ariſtodemus* (*b l b l b*) tab. XIX. XXI.
* *Ariſtorides* (*b l b b*) i. e. Argus Ariſtoris natus.
* *Ariſtoteles* [*b l b b l*] vide *Philoſophus.*
* *Arithmetica* (*b llb b*) Rechenkunſt / Babylonii vel Ægyptii numeri, ars
* *Arius* (*b b b*) fluvius Aſiæ inter Indos & Parthos Item Hæreticus Græcus, *Arius* [*b l b*]
* *ARMA* Waffen. fiunt ex ære chalybe, à Vulcano & Cyclopibus in Ætna. ornantur auro , ſculpturis adamante. fiunt impenetrabilia telis , uti Achillis, vide *Vulcanus*. Epitheta aut phraſes ſumuntur à dictis titulis, nempe ferro, Vulcano, à locis ubi ferrum foditur , aut cuditur. â gentibus bellicoſis, aut quæ peritè hoc vel illo armorum genere uti noverunt. e. g. *jaculum* dicitur *Maurum*, *Cortynium*. *haſta* *Pelias*, *Sariſſa Macedonica*, *Securis Amazonia*, *funda Balearis &c.* Arma univerſa *Getica*, *Thracia*, *Biſtonia*, *Martia &c.* *Armorum fulgur*, *ſeges*, *turbo*, *flamma*, *nitor*, *meſſis*, *horrida Cadmea ſeges. Martis fulmina*, *minæ*, *iræ*, *ferrum cruoris avarum.* Vide Virgil. l. 8. v. 620. Silius l. 3. v. 267.
† Præſides, effectus armorum &c. vide *Bellum.*
† Arma varia.
(1. *Galea* Beckelhaube cui imponi ſolebat criſta , jubæ equi : figura leonis, pardi , draconis , chimeræ, Meduſæ, alteriúſve monſtri. Phraſes: *æs impenetrabile frontem claudit*, *ſepit*, *aſperat* ; *frons ærea* : *ferrea cervix* : *Chalybe durata tempora. Impoſitus cervice Chalybs.* *Horrent ærati fronte corymbi. Ærea maſſa frontem tegit* , *premit*, *impedit* , *obnubilat* , *involvit* , *coronat.*
(2. *Lorica*, Pantzer / Harniſch. Phraſes ſunt: *Ærea tecta*, *triplici textum ferro pectus* : *pectus ahenâ maſſâ claudere. horret ærea in pectore ſquamma.* *Septemgemini terga bovis in pectore ſedent. ferrea thoracis ſepta*, *invia ſagittis*, *pro-*

provocantia æra sagittas; squammea æra tela rident ahenea vallo pectora sepit. Æreus murus claudit pectus. Norica squamma, pectora ahene fusa, nexile ferrum, Cyclopia vestis, Ætnæa texta. bove textus thorax.

(3. *Clypeus* Schild. *Orbis æreus, cavus; Gyrus æreus ingens. flammeus umbo: testudo ardens, longè spargens fulgur: generosæ sinistræ onus, moles. terga novena boum. lunatum pro pectore ferrum vibrat, circumagit, jactat.* vide Virgil. l. 8. v. 435 & l. 10. v. 481. Claudian. Gigantomach. v. 77.

(4. *Ensis* das Schwerd Delphicus gladius dicitur, qui ita factus est, ut ad varios usus possit adhiberi. Dolo est gladius intra baculum tectus. Ensis falcatus seu curvus dicitur Scythicus, Medus, Persicus, item Harpe, falx, uncum ferrum. Orionis ensis celeber est: hinc Statius pro *gladius* dicit Orionis fulmen. *Lamina chalybea, fidus mucro: ærea mors lateri attremit. falcata mors. frameam ducere, vibrare, coruscare. Ensem vulnere vel pectore condere, mergere, abdere, abscondere. ferro haurire latus, rumpere costas, dividere, pervadere, fulminare, flagellare. Chalybs subit cor, rimatur, solvit cervicem. Tempora per pectusque cavum, per & ampla novenûm terga boum ruit ingens pondus, & ære dissiliunt costæ.* Ensis Ascanii à Lycaone cusus, ensis Dauni & Turni à Vulcano &c.

(5. *Hasta, Lancea,* Spieß/Speer. Celeberrima est hasta Achillis, quæ Pelias dicitur, hasta Palladis Turni fiunt è Fraxino, corno, orno, pinu, robore, cupresso: hinc hasta dicitur *lignum arbor silva. Bipennis, securis Amazonia, sarissa Macedonica. Illyricus Thraicus, Scythicus mucro vel cuspis. hastæ fulmen ferreum, sibilans. Pinum æratam torquet, mittit, agit, crispat, coruscat, agit, fulminat.*

(6. *Sagitta, arcus, & Pharetra* Pfeil/Bogen und Kocher Celebres sunt sagittæ *Herculis, Apollinis, Dianæ, Cephali, Cretenses, Dictææ, Gortyniæ, Thraciæ, Medæ, Amazoniæ,* Parthæ, *Armenæ,* Geticæ, *Lyciæ,* Sarmaticæ, *Scythicæ,* Persicæ, *Menaliæ. Serum, Cydoniæ, Achæmeniæ,*

Gno-

Gnosiæ, *Eoæ*. Item nomina eis finguntur à materia è qua fiunt. e. g. *volucris arundo*, *calamus non mendax*, *nunquam falsa cornus*. *Ferrum vel æs volatile*, *volucre*, *ales*, *certum*, *vigil*. *Jaculum volat*, *micat*, *coruscat per auras*, *dividit auras*. *Telum in pectore sedet*, *stat*, *hæret*, *quiescit*, *latet*. *sagitta pectus figit*, *rumpit*, *mordet*, *carpit*, *secat dividit &c*. Vide *celer*. item Virgil l. 5. v. 485. & l. 11. v. 855. Statius l. 6. & l. 2. Achil. v. 417. Silius l. 2. v. 93. Ovid. l. 6. v. 228. *Sagittarum imber*, *grando*, *tempestas*, *turbo*, *nubes*, *ferreus imber*. vide, Statius l. 8. v. 406.

† *Pharetra* dicitur corytus, fœta gravida, onerata volucri morte. † *Arcus* dicitur cornu, nervus. chordam sinuare, adducere, lunare, tendere, onerare. vel solvere, laxare.

(7. *Funda* Schleider / qua mittebantur lapides, plumbum. eius periti erant *B*aleares, Hispani, Iberi.

(8. *Clava* StreitKolben, stipes æreus, nodus, moles onus æris. celebris est clava Herculis.

(9. *Arma obsidionalia* sunt *Aries* seu ingens trabs, cui præcusum est pondus æris cornutum velut aries. hôc quatiebant muros. *Balista*, tormentum erat, quo non solum sagittas & hastas ejiciebant, sed & truncos, arbores, lapides molares, dolia. *Catapulta* tormentum, quo truncos librabant in mœnia. *Vinea*, tecta quædam & lignea domus, sub qua stantes milites eandem secum ad muros portabant, ut securi esset ab ictu. *Crates* est aliquid è vimine & arborum ramis textum, quo objecto tam oppugnantes à telorum ictibus defendebant sua corpora, quam obsessi sua mœnia.

† Armati viri descriptio vide *Mars*. & statius l. 4. Theb. v. 130. 154. 260. *B*iderm. l. 2. Heroid. ep. 1. spectacula Hero. 3. 5. 8. 17. *Cataphractum* describit virgil. l. 11. v. 768. Claudian. l. 2. in *R*ufin. v. 348. *Excercitus armatus*. vide *B*ellum num. 11. *Arma gentium variarum*. vide Populi, vestis. & Lucan. l. 7. v. 513. l. 8. v. 372.

* *Arma Dianæ, Apollinis, Herculis*, ſunt ſagittæ. *Arma Cerealia*, id eſt cultri & alia ad menſam neceſſaria. *Arma Apollinis, Muſarum*, id eſt citharæ, plectra, libri &c. *arma Jovis*, fulmen. *arma Neptuni*, id eſt tridens, vel fluctus. *Cupidinis arma*, id eſt amor. *arma doloris*, lacrimæ. *arma frontis*, id eſt cornua tauri, cervi &c. *arma oris*, dentes.
* *Armenia* (*l b b b*) regio montoſa & ſilveſtris Aſiæ, gignens tigres, leones, amomum, lazuli lapidem, odores multos. montes & fluvios vide *tab. geog.* 8.
† *Armenus* [*l b b*] adject.
* *Armenta* Vieh. vide *Paſtor*, *animalia*
* *Armilla* Armband. vide *Tarpeja*, *Eriphyle*, *veſtis*. & Barclai. Argen. l. 2. metro 3.
* *Armipotens* (*l b b*) Mars, Bellona, Pallas.
* *Arnæa* tab. XVIII.
* *Arne* (*l l*) tabul. II. VII. XIV. XVIII. Æoli filia aliàs dicta eſt Menalippe. Item urbs ad ſinum Maleacum, primò à Bœotis habitata, pòſt à Theſſalis.
* *Arnus* fl. Thuſciæ ex Apenino. per Florentiam.
* *A Roma* (*b l b*) Gewürtz. *Salem* laudant Tarentinum, Biſontinum, Hungaricum, Saxonium, Tyrolenſem, Auſtriacum. *Amomum* (*b l b*) *S*yrium Aſſyrium, Armenum, Ægyptium. *Crocus* Saffren Cilix, Ætolus, Lycium, Phlægræum, Indicum. vide *flos*. Dicitur ſpica, coma, ros, aurum, nimbus, odor. *Cinnamum* Zimet / ſeu *Caſia* Jndica, Arabica, Panchæa. *Coſtus* Perſica, Syria, Jnda, meſſis Arabum. *Piper* Indicum, acre, rugoſum. *Cariophylum* Indicum, Eoum. *Mel, thymus, ſacharum.* vide. *Herba*.
* *Arpi* urbs eadem quæ *Argiripa*.
* *Arpinum* (*l l b*) oppidum *V*olſcorum in Auſoniæ Campaniæque finibus. hìc natus Cicero & Marius.
* *Arcia* (*l b b*) uxor Perſei cognata, ſocrus Thraſcæ, uxor Pæto. quo damnato à Claudio imp. quod Scriboniano adhæſerit, ſe gladio trajecit Arria,

&

& vulnere extractum porrexit marito cum voce, *non dolet.* amicis vulnus curantibus lecto exsiliens parieti caput allisit.

* ARS Kunst Wissenschafft. Huc pertinent Magister, Doctrina, studium, Musæ, Apollo, Pallas. *Effectus sunt* Laus, fama immortalis, præmia, coronæ. Comparatur soli, luci, speculo, gemmæ, thesauro, *Rori*, melli, apum labori, pictoriæ &c. aliisque rebus pulcris, claris, pretiosis, dulcibus, amœnis. † Artifices varii vide Faber, mira. † Artes variæ sunt *Poësis, Oratoria, Astronomia, sculptoria*, *Statuaria, lanificium, pictoria, Philosophia, politica Musica, Architectonica, Arithmetica, Medicina, augurium, equitandi, bellandi, gladiatoria, nautica, Grammatica.* vide suis locis. *Geographia* describit orbem, vide *Regio*.

* *Arsaces* (*l b l*) tab. XX. *Arsacidæ*, id est Parthi.

* *Arsia* (*l b b*) fluvius Istriæ.

* *Arsinoë* [*l b b l*] tab. XVIII.

* *Artabanus* (*l b b b*] tab XXV.

* *Artaxata*, *orum* (*ll b b*] urbs Armeniæ ad Araxen fluvium.

* *Artaxerxes* (*l l l l*) *tab XXV.*

* *Artemidorus* (*l b b l b*) grammaticus qui Cæsarem de conjuratione monuit frustra.

* *Artemis* (*l b b*) vel *Artemisia* (*l b b b b*) sic dicitur Diana. item uxor *Mausoli*.

* *Artemisium* nemus Aricinum. *Artemisia* herba Beyfuß nascitur juxta Artemisium promontorium Eubœæ, ubi Themistocles Persas fudit.

* *Artifex* vide *Ars.*

* *Artissa* palus Armeniæ.

* *Arvisium* [*l l b b*) mons Chii, ubi optimum vinum. nunc dicitur *Malvagia*. *Arvisia* pocula.

* *Arunci* (*l l l*) veteres Italiæ populi.

* *Arundo* (*l b l*) vide syrinx. sumitur pro re fragili, inconstanti, item sagitta, calamo scriptorio, fistula musica, virga piscatoria &c.

* *Aruns* (*l l*) vide *Camilla.*

* *Aruspex* (*b l l*] vide *Vates*.

* *ARX* Schloß / Vestung. vide Virgil. l. 6. v. 5.47. Lucanus l. 6. v. 19. celebres arces fuerunt Ilion, Munichia Athenis, *Byrsa* Carthagine, Capitolium Romæ, Acrocorinthus, Cadmæa thebis, Berecynthus Phrygiæ, spartæ, Memnonis, Babylonis, † *Arx*. sic vocantur aliæ res altæ, ut cælum, cacumina montium, regiones montosæ: sedes deorum, nympharum, regum. capud hominis, anima, ratio, prudentia, cor &c.

* *Asbestus* lapis qui patitur in fila duci ut lana, è quo factæ telæ igni non comburuntur. gignitur in Arcadia.

* *Ascalaphus* (*l b b b*) tab IV. vide Proserpina.

* *Ascanius* (*l b b b*) ta. XXIII. dilectissimus Æneæ filius. item lacus Bithyniæ ad Nicæam.

* *Asclepiades* (*l l b b l*) medicus. item Poëta, qui elegans genus carminis lyrici invenit.

* *Asclepius* (*l l b b*) idem est ac *Æsculapius*.

* *Ascra* (*l b*) oppidum Bœotiæ patria Hesiodi.

* *Asculum* (*l b b*) oppid. Apuliæ ubi Pyrrhus victus à Curio & Fabritio Coss.

* *Asdrubal* (*l b b*) frater Annibalis.

* *ASIA* (*b b b*) Morgenland / ejus descriptionem vide titulo *Regio, Eos, Oriens*. Reges vide tab. XXV. † *Asius*, *Asiaticus* (*b b l b b*] *Asianus* (*b b l b*) *Asiacus* (*l b b b*) *adjectiva Asiades*, *æ* (*l b b l*) patronym: masc. ein Morgenländer. *Asis*, *idis* (*l b*) patron. fœm: ein Morgenländerin.

* *Asia* [*l b b*) palus prope *Caustrum*, ubi multi cygni.

* *Asilas* (*b l l*) vates contra Turnum.

* *Asinous* tab. XVIII.

* *Asinus* (*b b b*) Esel / animal ob stupiditatem, tarditatem & pigritiam notum, hinc sumitur pro homine rudi, pigro. Sacer est Priapo, & Sileno. Dantur in Arcadia; Bœotia, Asturia, Argis, Antrone, Iberia. *Asininæ aures Midæ*.

* *Asopus* (*l l b*) tab. I. fl. Bœotiæ tab. geog. 5. alius

in

in Achaia è Chronico per Corinthi agrum labens. † *Asopis, idis.* i. e. *Ægina.* Asopiades, i. e. *Æacus.*

* *Asores* (b l b] insulæ. vide *Cassiterides.*

* *Aspusia* (l b b b) è Mileto, Magistra Periclis.

* *Asphaltites* (l l l l) palus syriæ *tab. Geogr.* 8.

* *Aspis, idis* (l b] vide *serpens.* item promontorium Numidiæ pars Atlantis montis.

* *Assaracus* (l b b b) tab. XXIII. *Assaraci domus*, Roma.

* *Assistere* alicui. vide *Auxilium*, *rogo.*

* *Assyria* (l b b b) regio Asiæ *tab. Geogr.* 8. quæ sumitur pro Mesopotamia, Babylonia, Media, Syria, Persia, Reges vide tab. XXV. ferax amomi, balsami, olei, styracis, Malobathri, Myrobalani, aliorumque aromatum & odorum.

* *Asta* urbs Liguriæ.

* *Asteria* (l b b b) tab *II.* fugiens Jovem mutata est primò in coturnicem, dein' in insulam Delon.

* *Asterion* (l b b l) fl Achajæ.

* *Asterius* [l b b b) tab. XII. *XX.*

* *Asticratia* (l b b l b) tab. VII.

* *Astioche* (l b b l) tab. XIX. XXIII.

* *ASTRA* Gestirn. Astrum est numerus aliquot stellarum, quæ in cælo dispositæ sunt, ut videantur efficere figuram animalis, aut alterius rei. vide *cælum.*

Astrorum effectus varius est. Lucent noctu, moventur constanter ab ortu ad occasum. concitant æstus, ventos, pluvias, frigus &c. item aliquo modo ordinant fatum aut sortem hominum: hinc dicitur dextro sidere nasci, bellare proficisci: vel infausto lævo sidere. Dicuntur *nocturnus cæli chorus, populus igneus ludens in campis aëriis noctis comites, faces vigiles, oculi lumina cæli, gemmæ. vigiles ignes. nocturni ætheriæ arcis custodes. gens lucida cæli vel noctis, plebs radiosa poli. nocturna decora, noctis honos, tremulæ flammæ, ministra Cynthiæ lumina, lucidæ phalanges noctis. fulgentes cæli apices, lampades, turmæ, flammea noctis*

ag-

agmina, munera, pignora, dona noctem coronant, stipant &c.

† De stellis hoc ordine tractabimus. I. Planetæ. II. Zodiacus. III. septentrionalia sidera, & orientis occidentis ac meridiei. IV. Reliqua sidera ordine Alphabeti. V. omnia sidera in varias classes divisa juxta singulorum naturam.

I. Planetæ.

Septem sunt. 1. supremus est *Saturnus*, qui trade graditur, & triginta annis absolvit cursum; præterea est frigidus, & morbos causat. 2. *Jupiter* est placidum sidus. 3. *Mars* est nimis fervibus. 4. *Sol*. 5. *Venus* sidus amicum & nascentibus faustum: eadem stella est Lucifer & Hesperus. 6. *Mercurius*. 7. Infina est *Luna*, frigidum sidus, & mutabile. vide de singulis his suo loco.

II. Zodiacus.

Germanicè dicitur **der Thierkreiß/** Latinè *Orbis animantium*, seu *Signifer orbita Solis &c.* quia est circul⁹ aliquis per cælum transiens, in quo continentur duodecim astra, quæ exhibent figuram, signum seu imaginem animalium fere. † Hunc transit sol annuo cursu incipiens ab ariete, desinens in pisce. Hinc pro anno dicitur: sol lustravit signiferum, vel peregit duodecim astra signa, vel tetigit piscem &c.

† Duodecim illa signa his versibus continentur.
Sunt aries, taurus, gemini, caner, leo, virgo. Libraque scorpius, arcitenens, caper, amphora, pisces.

1.) *Aries.* Est ille aries, qui Phryxum vexit per pontum, cujus vellus aureum in Colchide suspensum est. vide *Mensis Martius.* Dicitur *Phryxea ovis, bidens, fera, corniger aureus, sidereus lanigeri gregis princeps, Nepheleius agnus, siderei gregis dux. qui æquat tempora nocturna diurnis; Vector Virginis, Helles, infelicis puellæ. Veris Janitor, vernus laniger.*

2.) *Taurus.* est ille cujus figuram assumpsit *Jupiter* in raptu Europæ. in eo continentur septem Hyades. vide num. IV. vide *Aprilis.* Dicitur *vector lascivus, lucidum Europæ pecus. cæli vernus arator.*

(3. *Gemini* Zwilling sunt Castor & Pollux: vide suo loco. & *Mensis Majus*. *Dicuntur Lucidi fraters, nautis amicæ flammæ, alterni ignes fratrum, qui celebrant alternos ortus, Ledæi juvenes &c.*

(4. *Cancer* Krebs est. ille quem Hercules pede protrivit. vide Herculis labor secundus. octo habet pedes curvos, quæ dicuntur *chelæ* (11) vide Mensis Junius. cùm sol per eum transit æstas est, & calor magnus. dicitur ergo pro æstatis calore *Cancer urit agros. flagellat biulcos campos, regnat plurimus cancer, cancer chelas tendit ardentes. findit agros æstu, domitat, exsugit, urit, stimulat, absorbet, exhaurit, coquit, vitiat, subigit, fatigat, vincit, premit, expugnat, populatur, pulsat, arat, sulcat, domat, afflat, urget, mergit, torret, haurit, frangit, scindit.* Vel *Jugera cancro, vel cancri ignibus laborant, hiant, fatiscunt, flagrant, candescunt, anhelant, fervent, ardent, languent, fumant, torpent gemunt. V*el *Cancer agris dominatur, minitatur, incumbit, imperat, furores calidos spargit: in agro pugnat. furit grassatur &c.* Et hujusmodi vocabula possunt etiam pro reliquis astris calidis, imò pro frigidis adhiberi paucis tantùm mutatis:

(5. *Leo.* Est ille Nemæus, quem Hercules cepit. unde dicitur *Herculea fera*, *Molorchi monstrum, Cleonæum sidus, Nemææ terror caudâ flagellat campos, ignitos edit rugitus in agris rugit, stabulatur.* vide phrases supra 4. *Cancer.* vide *Mensis Julius.* In leone continetur stella *Canis.* vide infrà num. IV.

(6. *Virgo* fuit Erigone. hinc nomina ei petuntur à sparta, ùt Oebalia puella, Amyclæa filia &c. item Marathonia, Cecropia virgo. vide *Mensis Augustus.*

(7. *Libra* die Waag est illa, quâ Astræa seu dea Justitiæ merita hominum examinavit. Re ipsa sunt chelæ cancri, quæ eò usque extenduntur. hoc tempore est æquinoctium autumni. vide *Mensis September.*

(8. *Scorpius.* vide *Orion*, *Mensis October.* Phrases eædem ferè, quæ de Cancro, applicari possunt.

(9. *Arcitenens* seu *Sagittarius* der Schütz. Hic erat Chiron Centaurus, unde etiam sumuntur phrases & epi-

epitheta. e. g. *bimembris senex*, *præceptor* Achillis, *vir mixtus equo &c.* vide *Mensis November.*

[10. *Capricornus*, *caper*, *Ægoceros*, *Hircus.* Steinbock. vide *Mensis December.* Dicitur *Tyrannus Hesperiæ*, quia cùm oritur tempestates excitat in Oceano occidentali;

(11. *Amphora* seu *Aquarius* der Wassermann. Est ipse Ganymedes. tanquam pincerna Jovis, unde etiam ephitheta ei sumuntur, item dicitur *urniger*, *fusor aquæ*, *hydrophorus*, *qui urnam gelidos inclinat ad imbres.* vide *Mensis Januarius.*

(12. *Pisces.* cùm Venus & Cupido fugerent à furore Gigantum, pisces transportârunt eam ultra Euphratem, & præmii locò in cælum translati sunt. Vel Pisces hi sunt illi delphines, qui Arionem exportaverunt. sunt signum ultimum, & olim sub *R*omulo hic erat anni finis. vide *Mensis Februarius.*

III. Sidera plagarum cæli.

† Septentrionalia sidera sunt 1. *Arctos*, vel *Helice*, vel *ursa major.* Hæc erat Callisto (vide suo loco) cùmque Arcas ejus filius eam jam in ursam mutatam vellet ignorans telis petere, ambo à Jove inter sidera translati sunt. Hoc signum etiam videtur habere figuram currus, unde nostri ruricolæ illud vocant Heerwagen/ & latinè dici potest *plaustrum arctoum*, *gelidi axis quadriaga*; *axis remotus*, *frigidus*, *hyperboreus*, *Cimmerius*, *Scythicus*, *cimbricus*, *frigidum sidus*, item *Septemtriones*, quia consistit in septem stellis, das Sibengestirn/ quæ etiam vocatur *Icarii boves*, *Arcadis pecora jumenta*, Dicitur *frigidum sidus*, quia sol longè remotus est ab illo, & à terris ei subjectis: hinc dicitur hoc astrum esse causa hyemis, & frigoris. e. g. *arctos nives parturit*, *vehit*, *stringit gelu flumina*, aliæque phrases suprà num. II. 4. *Cancer.* Hoc sidus nunquam occidit totum: hinc dicitur *sicca fera*, *non lavat æquore plantas*, *non tingitur occiduis undis*, *nescit madere ponto &c.* Item ad hoc sidus attendunt noctu navigantes *Græci*, sicut Asiatici ad ursam minorem. Est enim stella fixa, nec à loco se notabiliter movens, ideo-

que cursus navium aptè dirigi potest secundùm illam. Item ad hanc stellam semper acumen dirigit magnes, & acus nautica. Nomina petuntur à Calisto, Lycaone, Arcadia: e. g. *Lycaonia fera*, *Erimanthis*, *Mænalis*, *Parrhasis*, *Arcadica*, *Nonacris*. (2. *Bootes* seu *bubulcus*, *auriga*, **der Fuhrman.** vel *Arctophylax* id est *custos ursæ* aliud nihil est quàm Arcas filius Callistonis, qui plaustro astat armatus bipenni, & dimidius occidit. (3. *Ursa minor*, *Phœnice*, *Cynosura*, est aliud vicinum astrum, secundùm quod Tyrii & Sidonii nautæ suum iter dirigere solebant. ejusdem est naturæ, cujus *ursa major*. † Astrum orientale est unum celebre nempe *Lucifer*, græcè *Phosphorus*, **der Morgenstern/** estque ipse planeta Veneris. de hujus officio vide titulo *Oriens*. Stella *E*oa, matura, nuncia solis. † Astrum occidentale est idem ipse Lucifer, qui tamen cum vespertinus videtur, dicitur *Hesperus*, *Vesper*, *Atlantia stella*, *Ibera*, *prima cælestum &c.* vide *Occidens Hesperus*, *Vesper*. † Astra meridionalia sunt Cancer, Leo, canis.

NB. Hæc astra plagarum sumuntur sæpissimè pro ipsis regionibus, quæ sub illis jacent, hoc fere modô. e. g. pro *H*ispania vel regione occidentali dic: *Hesperia plaga*, *quam vigil Hesperus aspicit*. Pro orientali, *quam primo ferit Lucifer igne*, *quæ Phosphoron surgentem accipit*, *cui flammas primus Lucifer spargit*. Pro meridionali, *quam multus cancer urit*, *quam Cleonææ fera ira coquit*, *vicino admota leoni*, *quæ multo cancri insiditur astro*, *quam caudâ leo premit*, *flagellat &c.* Pro septentrionali, *quæ frigido clauditur axe*, *quæ sub arcto gemit*, *premitur*; *quam piger bootes urget*, *Parrhasiæ nimiũ vicina feræ*. *quæ Lycaonium sentit gelu*.

IV. Omnium astrorum *I*ndex

Amphora. *vide num.* II, (11.
Antromeda *vide* Cassiope.
Aquarius. *vide num.* II. (11.
Aquila *vide* Aquila.
Ara *est illa inter astra translata*, *super quam dii fœdus pepigerunt contra gigantes*,

Ar-

Arcitenens *vide num. II.* [9.

Arctos. *vide num. III.* (1.

Archophylax. *vide num. III.* [2.

Arcturus *stella in Zona Bootæ.*

Argo *navis, vide* Jason.

Aries. *vide num. II.* [1.

Berenices comæ. *Filia Arsinoës & Ptolemæi Ægyptiorum regis, patre in Asiam expeditionem faciente, vovit se comam abscissuram si salvus rediret. quo impetrato comam abscissam in templo posuit. altero die ea ablata erat: & regi ob id irato* Conon *Astrologus & adulator ostendit septem in cælo stellas antè non observatas ad genu sinistrum* Bootæ, *ac finxit, Berenices comam in has stellas mutatam esse.*

Bootes *vide num. III.* (2.

Bubulcus *vide num. III.* (2.

Cancer *vide num. II.* [4.

Canis. *Sunt plura hoc nomine astra, sed celeberrima est stella in corde* Leonis, *qua oriente incipiunt dies caniculares* die Hundstäg/ *& maximus æstus.* Dicitur *aliàs* Procyon, Sirius, *igneus latrator, vertex candentis cæli, æstivus ignis, calidum sidus, ignea fax latratoris, igneos vomens latratus, æstibus auras incendens, flammis exurens agros. Aliæ phrases applicentur ex verbo Cancer suprà num. II,* [4. *Fingitur autem fuisse canis Lælaps Cephali, vel Mera canis Icarii, vel canis Orionis.*

Capra *Olenia, seu Capella. vide* Jupiter *num.* 1. *ciet pluvias*

Caper, Capricornus. *vide num. II.* (10.

Cassiope *constat stellis tredecim, oritur cum Sagittario, occidit cum* Scorpione*, facit tranquillitatem aëris, vide* Cassiope.

Cepheùs, *vide* Cassiope, *dicitur* Jasides.

Cetus *seu Pistrix est illud monstrum marinum, quod Perseùs Andromedam liberaturus interfecit.*

Corona *Ariadnes à Baccho elata.*

Cygnus *ille est, in quem se mutavit* Jupiter.

Cynosura. *vide num.* III. (3.

Delphin *qui Ariona portavit.*

Erichthonius: *vide suo loco. habet prò pedibus serpentes, fert duos hædos Amaltheæ capræ, alterum humero, alterum manu.*

Erydanus *vel* Nilus.

Gemini. *vide num.* II. (3.

Helice *vide num.* III. (1.

Hesperus *vide num.* III.

Hœdi. *vide suprà Erichthonius. cient pluvias.*

Hyades *sunt septem stellæ in capite Tauri. erant septem Atlantis filiæ, quæ ob luctum super Hyante fratre suo, quem in venatu aper occiderat, in has stellas mutatæ sunt. dicuntur & Pleiades à matre Pleione tab. IX. Latinè dicuntur* Vergiliæ, *oriuntur sub æquinoctium vernum, & pluvias afferunt.*

Jupiter, *vide suo loco.*

Lactea via *vide suo loco.* & Phaëton.

Leo *vide num.* II. (6.

Libra *vide num,* II [7.

Lucifer. *vide num.* III.

Luna *vide suo loco.*

Lyra *Orphei, postquam is à mulieribus discerptus est, inventa à Mercurio & inter Astra posita. vel est lyra Apollinis ejus ortus causat pluvias.*

Mars. *vide num,* I. (3.

Matutina stella. *vide* Lucifer.

Mercurius. *vide suo loco.*

Ophiuchus, *anguitenens, serpentarius,* der Schlangen-mann *est* Hercules *hydram necans.*

Orion *armatus ense. Bœotus venator. vide* suo loco. *Infestus est nautis, & oriens tempestates creat.*

Pegasus *vide suo loco*

Perseus *vide suo loco. gestat calceos alatos, galeam, & Harpen.*

Phosphorus *vide* Lucifer.

Pisces *vide num.* II. [12.

Pistrix *vide* Cetus.

Planetæ *vide num.* I.

Pleiades *vide* Hyades.

Procyon *vide* Canis.

Sagitta *qua Hercules aquilam* Promethei *transfixit.*

Sagittarius *vide num.* II. [9.

Saturnus *vide num.* I. & *suo loco.*

Scor-

Scorpius *vide num* II. (8.
Septemtriones *vide num.* III. (1.
Serpens *est hydra Lernæa Herculis.*
Sirius *vide* Canis.
Taurus. *vide num.* II. (2.
Venus *vide num* I. & Lucifer.
Vesper *vide Lucifer.*
Via lactea *vide* Lactea via.
Virgo *vide num.* II. (6.
Ursa *vide num.* III. (1. 3.

V. Astrorum varia natura.

1. Errantia *sunt septem palanetæ reliqua sunt fixa.*
2. Calida *sunt Cancer, Leo, canis, Mars,* Sol. Frigida *Arctos Aquarius , Pises, Saturnus, Luna,* Hyades, *hædi.*
3. Pluivas *creant* Hyades, *capra, hædi, Lyra.* tempestates *Orion.*
4. Benigna *fausta & serena sunt* Venus *seu Lucifer, corona, ara, Castor & Pollux,* Aries, *Libra,* Virgo. Infausta *à poëta dici possunt Serpens, Canis, Cetus, Orion, Mars, Saturnus.*

* *Astrorum* descriptiones vide in Ovidio l. 2. metam v, 78. & 171. & 193. & passim in libris Fastorum. Seneca in Hercule furente act, 1. & Thyeste a[illegible] 4: choro. & Hercule Oeteo act. 1. Lucanus l.[illegible] 1 Balde epodon ode 9.

* *ASTRONOMIA* [*lbbbb*] astronomus ein Sternmesser / qui sidera metitur, sub numerum cogit, astrorum mortalis arbiter scriba: qui determinat, describit, notat, signat temporum vices ortus siderum & occasus, quantum distent à terra, quanto tempore orbem suum & cursum absolvant, *Astrologia* autem est illa ars vana & auguralis, quæ docere vult, quid stellæ in hominum natura efficiunt. v. g. qui sub Marte natus est, ajunt, miles erit: qui sub Mercurio mercator : qui sub Jove rex , sub Venere nauta, hic peribit aqua, hic igne &c vide *Augur, Vates.* † Astronomi & Astrologi celebres fuêre Babylonii, Chaldæi, Ægyptii, Phœnices, Horos *Babylonius*: Conon Samius apud Ptolomæum,

 vide

vide supra *Berenice*. Architas Hori pater. Thales Milesius, Pythagoras, Atlas, Hesperus, Anaximander, Eudoxus, Hipparchus. Recentiore ævo sunt Ptolemæus, Alphonsus rex Hispaniæ, Tycho, Copernicus.

* *Astures* (*l b b*) vide *Cantabria*

* *Astus* Betrug· vide *Fraus*.

* *Astyages* (*l b b l*) tab. XXV.

* *Astyanax* (*l b b l*) tab. XXIII. vide *Ulysses*.

* *Astylus* (*l b b*) vates Centaurorum.

* *Astynome* (*lb b l*) vide *Chryseis*

* *Astyocha* (*l b b b*) Ascalaphi mater

* *Astypalæa* (*l b b l b*) una Cycladum ins.

* *Atalanta* (*b c l b*) tab. IV. XIII. XIV. XVI. pulcherrima & velocissima cursu, quia ab oraculo monita est, ne nuptias iniret, procis ipsam petentibus hanc legem dixit, ut cum ea cursu certarent, victores ipsam sponsam haberent, victi verò necarentur Tandem Hippomenes currit & per stadium subinde aurea poma spargens Atalantem improvidè ea colligentem remoratur, itaque victam ducit sponsam, Sed cùm intemperantem libidinem in ipso luco seu templo matris deûm exercerent, ab ea in leones mutati sunt. Ovid. l, *10*. v. 560.

* *Atax*(*b l*) fl. è Pirenæo monte in Ligusticum mare

* *Atellæ* (*l l l*) oppid. Campaniæ. unde *Atellanæ fabulæ*.

* *Atene* (*b l l*) tab. XVIII.

* *Aternus* (*b l b*) fl. Galliæ in Sarnum cadens.

* *Athamana* littora [*b b l b*] i. e. Actium ubi cicadæ sunt mutæ.

* *Athamas* (*b b l*) tab. II. XIII. XXI. XXIII. in furorem actus filium Learchum occidere voluit, ratus leonem esse. ergo conjux Ino cum alio filio Melicerte fugiens, insequente viro coacta est è scopulo se in mare præcipitare; sed mutati sunt in deos marinos Ovid. l. 6. *Fastor*.

* *ATHENÆ* (*b l l*) urbs *Bœotiæ* in rgione Attica. *tab*. *Geog*. 5. Mater scientiarum, ubi in loco suburbano

bano fuit Academia, Lyceum, Porticus seu Stoa. docuêre ibi Socrates, Plato, Aristoteles, Demosthenes & plerique sapientissimi. Arx ejus est Munychia seu Acropolis : portus Pyreæus & Phalarus, forum judiciale dicitur Areopagus. Athenæum locus ibi sacer Minervæ. Tota urbs sacra est Palladi: nam eâ ædificatâ lis de nomine imponendo orta est inter Neptunum & Palladem, ille, ut potestatem ostenderet, è sabulo produxit equum, hæc vero oleam, quâ etiam vicit. Insigne ejus est cicada, quam auream solebant ibi fœminæ pro inauribus gestare. † Regio dicitur *Attica, Attis, acte, Cecropia &c*, cives dicuntnr *Attici, actæi, cecropii, cecropidæ*, Reges ejus vide tab. XXII.

* *Athesis (bbb)* die Etsch / fluvius ax alpibus per Tridentum, & Veronam in Adriam cadens.

* *Athleta [llb]* luctator, certator, heros.

* *Athos (bl)* mons Macedoniæ, & Thraciæ altissimus, cujus umbra usque ad Lemnon cadebant. abundat leporibus. eum Xerxes perfodit.

* *Atina (llb)* urbs Volscorum seu Campaniæ juxta Pomtinas paludes.

* *Atlanta* insula parva ad Eubœam contra Opuntē.

* *ATLAS (ll)* ejus genus tab. II. XIII.

Rex Mauritaniæ, & Astronomus. Perseus eum Medusæ capite vertit in grandem montem, qui cælum sustinet, & per quem dii descendunt ascenduntque. Hercules eum onere aliquantisper liberavit. Hic pro magna mole dicitur Atlantæa moles, Atlantæum robur. Finis terræ occidentalis hic creditus est ab antiquis. Fert ingentes uvas, ligna immortalia, & pura absque nodo, cupressos, ictros &c, marmor præstantissimum. † Dicitur *mons Libycus, Numida, Maurus, cæli fulcrum, Marmarida mons, juga Caramantidos, Cyllenia prolis avus, Majæ parens, Pleadum pater*. vide Virgil. l. 4. Æne. v. 247. Silius l. 1. v. 201. † *Atlantis nepos*: i. e. Mercurius. *Atlantis*: i. e. Maja vel alia filiarum ejus, vel Mauritanica regio.

Atlanticū mare quod Africam ab occidente cingit.
* *Atraces* [*l b b*) populi Ætoliæ ad urbem Atraciam
Atracis, *idis* i. e. Hippodamia,
* *Atracius* tab. *I.*
* *Artreûs* (*c l*) tab. V. vide *Thyestes*.
* *Atrides* (*c l l*) *major Agamemnon*, *minor Menelaus*.
* *Atria* plena imaginum, sumuntur pro *Nobilitate*.
* *Atropos* (*c b b*) tab. *VI.* vide *Mors*, *Parcæ*.
* *Atrox.* vide *Crudelis*.
* *Attalus* (*l b b*) rex Pergami in Asia ditissimus, cùm liberis careret, Romanos heredes fecit suos. unde *Attalicæ opes* celebres factæ sunt.
* *Attica* vel: *Attis* regio Atheniensis. *Attica avis*, id est Philomela. vel apis. *Attis*, *idis*, id est Philomela.
* *Attila* (*l b b*) rex Hunnorū seu Pannoniæ sævissimus Germaniam, & Jtaliam vastavit, Aquilejam triennio obsedit, jamque abitum parans vidit inde migrantes ciconias, quo omine accepto rediit, & urbem vastavit, periit in crapula sanguinem vomens.
* *Aturus* vel *Aturius* (breves) fluv. Galliæ.
* *Atys* [*l b*) puer formosus in Phrygia, quem amavit Cybele. at is, quia sangaridem nympham violaverat, in furorem actus in Dyndimo monte se ipsū castravit, cujus cruore synadicum marmor rubris maculis sparsum est. Cybele eum in *Pinum* arborem mutavit. Dicitur puer *Phrygiùs*, *sangarius*, *Celænæus*, *Synadicus*, *Cybeleius*, *Berezynthius*.
* *Avaritia* [*b l b b b*) vel *avarities* (*b l b b l*] Est cupido nimium augendi divitias. vide *Divitiæ*. Natura avari hæc est. gaudet aspicere & numerare aurum gemmas, vestes, at iisdem non utitur; itaque inops est inter opes: sicut conha aut marmor fontis, quod aquas tenet, & nullas bibit: sicut Tantalus. sicut dolium insatiabile Danaidum: sicut Hydropicus, qui quo plus bibit, plus sitit: sicut cista, quæ aurum tenet, interim ipsa lignea manet &c. Avarus est *immisericors* erga pauperes; *scelus* nullum timet patrare, dum obtineat lucrum; vide *Proditio*. *fraus*, *aurum*.

Peri-

Pericula navigandi & alia subit, *laborat.* sollicitas *curas* habet, & *timores* ne fortè spolietur à *furibus*, *incendio*, *Fortuna* &c. † Avari famosi fuerunt *Midas*, *Pygmalion*, *Polymnestor*, *Crassus*, *Euclio* & *Chremes* senneciones apud Terentium poëtam, *Alphius* & *Vinius* apud Horatium. *Chius* aliquis, qui optima vina vendens vappam bibit. *Nautæ Arionis. Vlyssis* socii saccos solventes. *Eriphyle. Tarpeja.* † sententiæ de Avaritia. *Ferrum mortemque timere auri nescit amor:* Lucanus. *semper avarus egit:* Horatius *Multa petentibus desunt multa:* Horat. *Crescentem sequitur cura pecuniam:* Horat. *Avidis natura parum est:* seneca. † vid. Ovid. l. i. fastor. v. 196. Horatius l. 1. satyra 1.

* *Auctolia.* vide. *Antolica.*

* *Aucupium, auceps.* vide *Avis, Venator.*

* *Audacia.* vide. *Temeritas.*

* *Auditus* **das Gehör.** auditum optimum habent aper, cervus, lepus, canis. surdi sunt qui apud Catadupas habitant. Aures longæ sunt Asini, Midæ, satyrorum. † Huc pertinet *Musica, fama.*

* *Avella* (*b l b*) oppidum Campaniæ prope Nolam, unde dicuntur nuces avellanæ **Haselnuß**,

* *Avena* [*b l b*) sumitur pro sterilis agri segete: item pro fistula, carmine,

* *Aventinus* (*b l l b*) tab. XXIV. vide *Romæ montes.*

* *Avernus* (*b l b*) in Campania lacus, lucus & specus prope Bajas & Lucrinum, & campos Phlegæos seu Vulcanios. sacer est Plutoni. per eum sibylla duxit Æneam ad inferos. Augustus eum in mare derivavit multo sumtu. † sumitur pro *Inferno:*

* *Aufidus* (*l b b*) fluv. vide *Annibal, Cannæ.*

* *Auge* (*l l*] tab. I. XIX. XIV.

* *Augea* [*l l b*) urbs Macedoniæ.

* *Augias* (*l b l*) *tab.* III. XIII. XVI. vide *Hercules.*

* *Augur.* vide *Vates.*

* *Augustus* vide *Mensis:* Item *Cæsar*, Antonius.

* *AVIS* (*b b*) **Vogel.** In volucribus considerantur partes, ut *ala* **Flügel**/ *penna* **Schwingfeder**/ *pluma* **Pflaum**

Pflaumfeder/ *crista* Hauben/ *rostrum* Schnabel / *unguis* Klaue. *Effectus, ùt volatus, nidus, cantus, natura varia.*

† Index avium.

Acanthis Zeuselein/*stridula avis & fulva.*

Accipiter Habicht. *vide* Vultur.

Aëdon Nachtigall. *vide* Philomela.

Alauda Lerche. *vide suo loco.*

Alcedo *vel* Alcyone Eyßvogel. *vide suo loco.*

Anas Endte.

Anser Ganß *vide suo loco.*

Aquila Adler *vide suo loco*

Ardea Reiger *vide suo loco.*

Bubo *vide suo loco.*

Capo Capaun. Carduelis Stiglitz oder Distelfinck.

Ciconia Storch *longo pede & rostro, vocem non habens sed strepitum tantum, est colore albo partim & nigro. nidulatur super tecta. serpentes, ranas & ejusmodi vorat. Cùm incendium est, advolant gutture aquam affundunt vide* Attila, Antigone, Grus.

Columba Taube/ columbus Tauber *vide* Venus.

Cornix Krähe/ *clamore indicat imbres,*

Corvus Rab *in hunc mutata est Coronis nympha. est avis infausta, rapax.*

Coturnix Wachtel *vide* Asteria, Ortygia.

Cuculus Guckü/ *in hunc mutatus Jupiter, cùm Cereris pudicitiam tentaret.*

Cygnus Schwanne *vide suo loco*

Erythrus Rothkehlen. Falco ein Falch / *quo utimur ad capiendas alias aves, præsertim ardeas.*

Ficedula Schnepf. Fringilla Finck. Fulica *vel* Fulix Wasser-Huen.

Gallus Hahn, *vide* Alectryo. Gallina Henn: *gallinæ* Numidicæ, Guttatæ, Meleagrides, die Pipphüner.

Garrulus Nußhäher. Grus, Kranich *vide* Palamedes, Strymon, silentium *est ejusdem ferè naturæ cum ciconia. olim in mensis Romanorum delicata habebatur.*

Gryps Greiff *partim aquila partim leo.*

Ha-

Halyæetus Meeradler. *vide* Nisus,
Hirundo Schwalb. *vide* Ver.
Lagopus Haselhün *delicata in conviviis.*
Luscinia vide Philomela.
Mergus *vide* Æsacus
Merula Amdsel.
Milvus *vide* Vultur.
Monedula Dohle *species est cornicis, domestica.*
*M*otacilla Bachstelz.
Nisus. Noctua *vide* Nyctimene.
Olor. *vide* Cygnus.
Parus Meise.
Palumbus Wilde Taube.
Passer Spatz.
*P*avo Pfau/
perdix Rebhun/
*P*hasianus Fasan/
*P*hilomela Nachtigall/
Phœnix Sonnenvogel/
Pica Alster/ Psittacus Pappagey/ *vide suis locis.*
Pullus Hünlein *vide suo loco*
Stymphalides aves
Struthio Strauß/ Stryx ein Nachtgespenst/
Sturnus ein Stahr *voces humanas & cantus discit,*
Turdus Troschel Kranwetvogel/
Turtur Turreltaube. *vide suo loco.*
Vespertilio Fledermauß/
Upupa Widhopf/
Vultur Habicht. *vide suis locis.*

† *Aves canoræ* sunt Philomela, alauda, cygnus, acanthis, fringilla, carduelis, merula, sturnus, deinque hirundo & erythrus,

Aves loquaces Hirundo, anser, passer clamosus: voces humanas discunt Psittacus, Pica; garrulus, sturnus, cornix, merula. *Aves delicatæ ad mensas* sunt Phasianus, pavo, turdus, perdix, lagopus, ficedula. Deinde gallina *N*umidica, capo, pullus, anser, anas, columba, palumbes, turtur.

Aves rapaces ſunt aquila, vultur, milvus, accipiter, falco, niſus, halyæctus, corvus, gryps.

Aves aquaticæ ſunt mergus, cygnus, ardea, alcedo, anas, anſer, fulcia, motacilla.

Aves mali aut boni ominis. vide *Vates* † De avibus vid. Bider. l. 1. heroid. epiſt. 4. & Biſſel. l. 7. veris el. 6. & 15.

* *Aula* Hoff ſic dicuntur palatia regum. vide Domus, *Rex*. De vita aulica vid. Balde l. 2. O. 6. & Epodon ode 4. ſeneca *Hippoly*. act. 2. ſce. 2. *Bi*derman l. 3. epigram. 24. & l. 2. Heroid. epiſt. 2. & l. 3. Heroum epiſt. 6.

* *Aulæa* Spalier. vide *Tapes*.

* *Aulis*, *idis* (*l b*) tab. geog. 5. vide *Troja*.

Aulon (*l l*) oppidum maritimum Taulantiæ. item mons Calabriæ ad ſinum Tarentinum, ubi bona vina ac lanæ.

* *Aulotus* tab. XVIII.

* *Auriga* tales fuère bellona, Myrtilus, Telchius & Amphitus Caſtoris & *P*ollucis, Chabrion Hectoris, *A*utomedon Achillis, Jolaus Herculis Aſtur *M*emnonis, Meriones Jdomenei, Metiſcus Turni, *N*aúbolus La*j*i, Cirnus Melampodis, Mneſteus Diomedis, Cylla *P*elopis, Baton *A*mphiarai. Picus & Meſapus equorum domitores. vide *ſervus*.

* *Auris* Ohr vide *auditus*.

* *A*urora Morgenröthe. Eos. tab. II. XI*II*. XXIII. vide *ſolis ortus*.

* *AURUM* Gold; vide Divitiæ fluvii aurum vehentes. Dabatur olim in Hiſpania, Dalmatia. Jllyrico, *A*rabia, *J*ndia, Tracia, *Æ*monia, Dacia &c. unde epitheta & phraſes ſumi poſſunt. Aurea erant poma Heſperidum, pomum Eridis, ramus Sibyllæ, tripus & comæ Apollinis, currus ſolis, vellus Phryxei arietis, pluvia Danaës pluvia in Cypro eo tempore quo Venus naſcebatur. † Aurum adhibetur ad coronas, ſceptra, thronos vaſa, armillas, annulos, veſtes, arma, ædificia, ſtatuas monetas &c. †Au-

† Aurum poteſt dici *Danaës, vel Jovis imber: æs, metallum, maſſa, pondus, lamna, gleba, terra fulva, pretioſa,* He*speria, Ibera, Hydaſpis arenæ; Pactoli munera, Hebri pretioſum lutum. fulva viſcera montûm, nitens Tagi pulvis. Phryxæi vellera nautæ, colchæ ovis lana, Nephelææ terga bidentis, Pagaſææ ratis præda, æmula ſoli fulgura Pactoli. Pictum ab Indo jubar.* Aurum habet: dic: *multo auro eſt potus, lotus, ſaturatus, pictus, tinctus. In te ardet aurum, fulgurat, Purimus tuæ domui aut arcæ Herm⁹ incubat. Infuſus laquearib⁹ eſt, tagus*

* *Auſon* (*ll*) tab. XI. *Auſonia* pars Jtaliæ. *Auſones, Auſonidæ, Auſonii* ſunt Jtali & Romani. *Auſonii maris canoræ peſtes*: i. e. ſirenes.

* *Auſpicium* vide *Vates:*

* *Auſter* Mittagwind tab. II. vide *Ventus.*

* *Auſtria* Oeſterreich, *Pannonia, Noricum.*

* *Auteſion* (*lbbl*) tab. XXI.

* *Automedon* (*lbb*) vide *Auriga.*

* *Autolica, Autolycus,* vide *Antolica.*

* *Autoloë* (*lbbl*) tab. I. VII.

* *Autonoë* [*lbbl*) tab. I. III. XXI.

* *Autuchus* (*llb*) tab III.

* *Autumnus* Herbſt. vide Menſis, annus. ejus præſes eſt Bacchus. tunc eſt vindemia, pomorum collectio, venatio. cadunt folia arborum, pruinæ. ceſſat calor, flant Aquilones, aratur, ſeminatur &c. *vide Virgil. l. 2. Georg. v. 321. Lucanus l. 1. v. 466. Deſcriptiones poëticæ.*

* *AUXJLium* (*lbbb*) Hilff. vide Patronus, refugiũ, ſolatium. Auxilium vel homo id præbens ac patronus eſt ſicut *Cynoſura, Pollux, ventus ſecundus, anchora, velum, malus;* quæ omnia navem juvant. Item ſicut Portus littus naviganti Medicina ægro & vulnerato: ignis, ſol aut focus frigenti: umbra, tectum, tors, aura æſtuanti: fons ſitienti, panis eſurienti: feſſo quies, ſomnus, nox. pugnanti ſcutum: agno ſtabulum: pullo alæ matris. oculus, manus, pes, aut baculus corporis, cunti. ſol & lux oculo. Sol cælo. viator aut exuli patria. columna domui: pluvia, ros ſegeti, ubera infanti. reo ara, aſylum, pa-

tronus. vestis nudo,aut frigenti. vallum & arx oppugnato, † Hinc auxilium præbere dicitur concedere litus naufrago,vulnera curare, brachium aut manum præbere natanti, facem præferre erranti, scutum objicere pugnanti, aperire fores pulsanti : assistere adesse alteri,faciles aures præbere,liberare vinculis,jugo, periculo ; aufferre onus , collum eidem ponderi subdere,vide consilium,periculum. † *Auxilium* præbuit Ariadna Theseo ; Hercules Hesionæ,Prometheo, Theseo : Perseus Andromedæ; Medea Jasoni : Dido & Evander Æneæ · Theseus Pirithoo : Pylades & Jphigenia Oresti : Adrastus Polynici.Erigone Oedipo. &c. vide Hospes, amicus,filius,comes &c. † Auxilium negare dicitur *Deserere* vide suo loco, item *claudere fores*,*manus*, *aures* ; *avertere oculos* ; *manum retrahere* , *contemnere* &c. vide Crudelis,Durus, Jmpius, Proditio. Jta fecerunt Lycii rustici Latonæ. † Auxilium petere. vide *Rogare*.

* *Axiothea* tab. *II*.

* *Axis* i. e. cælum. item axis remotus, frigidus , *vel* tostus : i. e. regiones septentrionales, *vel* Meridionales.

* *Axius* (*l b b*] *tab* *Geogr*. 4. vide *alyacmon*.

* *Axona* (*l b b*] *præceps* *Galliæ fluv*.

* *Axones* (*l l b*] *populi* *Gallicæ* *Aquitanicæ*.

* *Ayoche* (*l b b l*] tab. XXIII.

B.

B

**Babacces.* (*bll*) nomen Bacchi.

*Babylon (*bbl*)

1. Est urbs princeps in Assyria seu Mesopotamia, quam mediam secat Euphrates. Condita à Semirami regina vel Nino. 2. Olim sedes regum Assyriorum, dein' Medorum, denique Persarum, qui ver hìc exigebant. Reges illos vide tabulâ XXV. Nunc ejus rudera Turcis serviunt.

3. Filii Noë ibi cœperant Turrim ad nubes penè excitare: at DEUS fecit ne alter alterius linguam ampliùs intelligeret. Itaque cessârunt ab opere. Alia ibi memoranda sunt *Mœnia* è latere cocto & bitumine structa, alta cubitis 200. Crassa 50. Ambitu complexa 385. stadia, seu passuum 48125. *Horti pensiles*, inter mundi miracula numerati, quos satìs describit Curtius. *Astrologia*, quam peritissimè tractârunt *Chaldæi* vates. *Arithmetica*, quæ dici solet *Babylonii numeri*. *Deliciæ*, *Divitiæ*. *Libido*. *Currus*. *Aromata*. *Vestes splendidæ &c.*

*BACCHUS (*lb*)

1. Natus est Thebis in Bœotia, vel ùt alii narrant, Nysæ in Arabia. Ejus parentes ac totum genus vide tabulâ IV. Semele matre fulmine Jovis ictâ, Bacchus infans nondum maturus ex utero sectus est, ac Jovis fœmori insutus, donec maturesceret. 2. Factus adultior iram Junonis meruit. Hinc per Ægyptum, Syriam, *I*ndiam, Thraciam &c. vagatus expeditionis suæ terminos fixit, nempe ingentes columnas & arbores hederâ cinctas. In *I*ndia condidit *N*ysam urbem, ubi etiam vini ac vitium usum docuit. Lycurgus Thraciæ rex contemtui habuit Bacchum, igitur factus amens arripuit securim, & Dryanti filio abscidit crura, putans, vites se cædere Baccho sacras: Eundem paulò pòst Thraces comprehensum equis laniandum objecêre. Alcithoë quoque Thebana mulier ægrè tulit Bacchum

ſacris honorari : ergo mutata eſt in veſpertilionem, & telæ ſociarum ejus in vites ac hederas. vid. Ovidi. Metamorphoſ. L. 4 †Aliquando in Naxum inſulam cùm tenderet, nautæ per dolum alibi exponere tentârunt: Sed Bacchus leonis ſpecie aſſumta terruit nautas, qui Tyrrheni erant, ut in mare dejecti Delphines fierent: navis autem mutata eſt in inſulam vitiferam. Denique Pentheus *Rex* Thebanorum cùm vellet ſacra Bacchi eliminare, mutatus eſt in aprum, & à ſuamet matre matriſque ſororibus in fruſta disjectus. 3. Officium *B*acchi eſt, ut præ ſit vineis, ac vino & compotationibus. Eſt etiam præſes autumni.

4. Ejus ſacra vocantur *Orgia*, *Dionyſia*, aut *Bacchanalia*. Item *Lenæa*; *Phallica* apud Athenienſes, & *Ambroſia* menſe Januario; *Aſcolia* apud Latinos, quæ deſcribit Virgil. 2. Georg. Pleraque hæc ſacra peragebant mulieres dictæ *Bacchæ*, *Bacchantes*, *Bacchides*, *Mænades*, *Thyades*, *Mimallones*. Hæ angues pro zona habebant, paſſis crinibus, Thyrſum manu geſtantes, faciem lacerantes, ac inſanis ſimiles vagabantur per nemora, & credebantur vaticinia edere. Fiebant hæc ſacra noctu: & præcipua erant in Cytherone monte. Edebantur etiam inſani clamores *Evan*; *evoë*; *Eu Hœ*. &c.

†Baccho ſacræ ſunt ex victimis Hircus, Sus. *Ex* arboribus Hedera, abies, ficus, ſmilax & quercus. Ex avibus pica. Ex inſectis Draco. Loca illi ſacra ſunt Thebæ, *N*yſa, Cytheron, Naxus ſeu Dia, Baſſara &c.

5. Bacchi forma talis eſt. Juvenis imberbis, obeſo corpore nitidus. Capite cornuto geſtat coronam ex hedera vel vite: manu Thyrſum, id eſt haſtam hederâ cinctam, cui ſubin' alligata eſt pellis lupi, vel lyncis. Inſidet dolio, vel currui, quem trahunt Tigrides, Pardi, Lynces, Leones. Præcedit Silenus nutritor & præceptor *B*acchi, ebrius aſino inſidens. Comitantur Bacchides & Satyri cum tibiis, poculis &c.

6. No

6. Nomina Bacchi sunt *Liber pater : Dionysius : Lyæus : Jacchus ; Lenæus : Bromius : Thyoneus : Eleleus : Babactes : Phigalius : Eubyus : Euœus : Nyctileus. Bassareus : Nysæus : Aonius : Boeotus : Æmonius : Ismarius: Bryseus.* Plura per Antonomasiam fieri possunt ex ejus genere, loco nativitatis, gestis, officiis &c. e. g. *Autumni custos : Pampineus, Bicorniger : nitidus Ariadnæ sponsus :* Sileni *alumnus Corymbifer : Proles fulminis improbi :* Seneca De Baccho videatur *Ovidi. Metamorphos. L. 3. & 4. Claudian L. 1. de Raptu Proserp. Barclaji Argenis L. 4. metro 7. Statius L. 1. Silvar. in Kalend. Decemb. Virgil L. 7. Ænei. vers. 389. Horatius L. 2. ode 19. & L. 3. ode 25.*

* *Bacchi candida proles* : est Hymenæus.

* *Bacchi sponsa* : Ariadna.

* *Bacchi sacerdos* : Mænas aliqua, vel Bacchis. vide *BACCHUS num. 5.*

* BACTRA Regio Asiæ inter Indiam & Scythas ; bellicosa : abundans equis : olim Cyro regnata. Item metropolis ejus regionis ad flluvium Bactrum, & Paropamisum montem. Nunc Tartaris subdita.

* *Bæbeis* Lacus Macedoniæ. Item Urbs Thessaliæ ad Ossam montem, dicta etiam *B*æbis, vel *B*æbe.

* *BÆTICA* (*lbb*) Provincia Hispaniæ celeberrima, quam *B*ætis amnis perfluit, hodie Granatæ & Andalusiæ regna complectitur. Ferax vini, olei, optimæ Lanæ, & olim auri.

* *Bæticata* vestis : id est è Lana Bætica optima, quæ nativo colore fulva erat.

* *Bætis*. Fluvius Hispaniæ inter præcipuos : Ortus ex Orospeda monte prope Castaonem. Præterfluit Cordubam, nec procul Gadibus in Atlanticum mare enititur. Olim aurum traxit. *Hesperius amnis.*

* *Bætis* Insula. Vide GADES.

* *Bagrada* (*lbb*) fluvius Africæ prope Vticam, ubi M. Attilius Regulus grandem serpentem peremit.

* BAIÆ (*ll*) oppidum maritimum Campaniæ ad Lucrinum sinum, inter amœnos colles, salubres thermas, & splendidissima ædificia situm. Dictum à Bajo Ul-

Ulyssis comite. Vocantur etiam Herculea Littora. Locus erat Romanorum deliciis olim consecratus: ubi visebantur Neronis piscinæ miræ, Fons Salmacis, Templum Apollinis, Cella Sibyllæ Cumanæ.

* *Bajana Sportula*. Id est portio, quam divites distribuere solebant clientibus in balneis Bajanis.

* *Baleares* (*bbll*) sunt duæ Insulæ maris mediterranei ad Hispaniam pertinentes: quarum incolæ Balearici erant optimi funditores. Olim dictæ *Gymnasiæ*, vel *Gymnææ*. Nunc *Majorca* & *Minorca*.

* *Bálius* Equus Achillis tab. I. Vide EQUUS.

* Bálneæ, vel Balnea. Loca, ubi lavari corpus potest adhibitis ministris balneatoribus. Balnea optima dabantur Romæ, Bajis, & Tibure. Nunc Carolinæ Thermæ in Bohemia principatum tenent. Balneatores apud Martialem celebriores sunt *Lupus*, *Gryllus*, *Tucca*, *Fortunatus*, *Ponticus*, *Faustus*, *Pætus*, *Tigillinus*, *Etruscus*.

De Balneo *videatur* Statius *L. 1. Silvar. in Balneo Etrusci. Et in Tiburtino Manlii.*

* B*ARBA*. Romani Barbam ponebant 18. vel 20. anno eamque Apollini dicabant. *Barbam ponere* pro Adolescentia dicitur.

Barbam nutriebant Philosophi. item Barbari, & hodiedum Turcæ.

Barbati sunt capri.

Barbâ caret Apollo, Bacchus, & Mercurius.

De Barba *vid.* Balde *L.* I. *od.* 20.

* *BARBARUS*. A Græcis olim omnes Barbari dicti, qui non erant Græci, aut à Græcis oriundi. Latini Barbaros dixêre omnes præter se & Græcos Hodie vulgus *Barbarum* sumit pro *crudeli.* Propriè Barbari dicuntur, qui non ritè legibus politicis vivunt.

† *Barbari populi.* Vide *populi.* Vide *Crudelis*, *Tyrannus*.

* *Barbara ara*. Ara Dianæ *Tauricæ* ; ubi graja sacerdos erat Iphigenia.

* *Barbastrum* oppidum Hispaniæ Tarraconensis : ubi conficiebantur optimi arcus ferrei.

** Barbiton*

* *Barbiton* (*l b b*) inſtrumentum muſicum chordis inſtructum. Dicitur & *Barbitum* & *Barbitos* gen. fœmin.

* *Barce* (*l l*) oppidum Africæ Cyrenaicæ ſic dictum à regina quadam. Poſtea nominatum *Ptolemais*.

* *Barcino*, vel *Barcinon* (*l b l*) Urbs Hiſpaniæ ad mare mediterran. condita ab Hamilcare Annibalis patre.

* *Bardi* apud antiquos Gallos erant Philoſophi magi.

* *Bardiæi* (*l b l l*) *vel Bardiaci* (*l b b l*) populi Illyrii.

* *Bardocucullus* (*l b b l b*) erat veſtis Santonica, ſeu Gallica, nempe pallium cum cucullo (mit einer Capuze) ſupernè, quo operire caput poterant. Non pertingebat tamen usque ſub media fœmora. Aliàs dicitur *Gallica palla*.

* *Bardus*: id eſt, homo ſtupidus.

* *Baſſara* (*l b b*) oppidum Lydiæ Baccho ſacrum, qui inde dicitur *Baſſarêus* (*l b l*) *Baſſaris*, *idis*, dicitur mulier Bacchans

* *Baſtarnæ* populi Scythici in Thracia.

* *Batavus* (*b b b* vel *b l b*) Ein Holländer. populus inferioris Germaniæ, ſeu Belgii, intra Rheni cornua ſiti. olim ſtupidi ferebantur: nunc regio mercatum inſigniter exercet & artem nauticam; bellicoſa, amans libertatis. Vide BELGIUM

* *Batica*. vide tabulâ XXIIII.

* *Battinus* (*l l b*) ſaltus in Apulia.

* *Battus*. vide tab. IV. Hujus filius erat Callimachus poëta, qui *Battiades vates* ideo dicitur.

* *Battus* paſtor. vide *MERCURIUS num.* 2.

* *Batulum* [*b b b*] Arx Campaniæ à Laconibus condita unde *Oebalia* dicitur.

* *Bavaria* (*b l b b*) regio Germaniæ amœna plana & fertilis, cujus præcipuum flumen *Iſara*. Ejus Princeps eſt Imperii Romani ſeptemvir, cujus inſignia ſunt Leo erectus. *Bavarus* (*b l b*) Dicitur & *Bojus*, *Bojarus*, *Bajoarus* &c.

* *BEATUS*. vide *FELIX*.

* *Bebricia* (*c b b b*) vide *Bithynia*.

Bebrycius Tyranus, id eſt *Amycus*.

* BELGIUM, Niderland. Belga ein Niderländer. Belgicus Niderländisch. Est pars inferior Germaniæ, quam includit *Rhenus*: secant Scaldis & Mosa. Frequens est viris, arcibus, & urbibus nominatissimis. Complectitur Provincias 17. Paret Austriæ Archiducibus partim, partim Gallis, partim est sui Juris. Urbes celebres nunc sunt *Bruxellæ*, *Lovanium*, *Gandavum*, *Ostenda*, *Amstelodamum &c.* Vide *Batavus*.

* *Belides* (*lll*) sic vocatur à Virgilio Palamedes, quasi *Beli nepos*. Sed vide tab. V. & VII.

* *Belides* (*lbb*) fœmininum pluralis numeri. Sic vocantur 50. filiæ Danai. vide tabulâ XV.

* *Bellaria* (*llbb*) vide *CONVIvium*

* BELLEROPHON (*lbbl*) Vide *Superbia*. Ejus stirpem vide tab. XI. VI. XVI. Cùm occidisset civem Corinthium, fugit Argos, ubi á Proeto rege exceptus est. Cujus uxor Sthenoboea pulcherrimi juvenis amore capta ejus pudicitiam tentavit. Frustra. Ergo apud Proetum insimulat Bellerophontem, quasi is impudicè eam tentâsset. Proetus eum mittit ad Jobatem Lyciæ regem cum litteris, quibus eum jubet occidi. Jobas mandat Bellerophonti, ut Chimæram monstrum occideret. Vide *Chimæra*. At Minerva ejus miserta equum *Pegasum* domitum ac frænatum ei tradit, cujus ope monstrum illud feliciter profligavit.

Deinde Jobates Bellerophonti desponsavit filiam suam Philonoën, unà cum regno. Qua fortunâ auditâ Sthenobœa cicutâ sibi necem conscivit.

Ad extremum Bellerophon elatus fastu sumto Pegaso in cælum ascendere tentavit. Sed Jupiter oestrum immisit equo. qui sessorem excussit, & in cælum inter sidera translatus est. Bellerophon præcipitatus etiam cæcus factus est, & miser denique inediâ periit

* *Bellona* (*llb*) vide tab. IV. & *Virgil. L. 8. ỽ. 436. Silius L. 5. ỽ. 210.*

* *Bellovacum.* (*lb b b*) Urbs Galliæ.

* *Bellua nigra* : vel *Bellua nigri magistri* : id est *Elephas.*

* BELLUM. De hoc ſequentia tractanda ſunt. I. *Cauſæ Belli.* II. *Ad bellum pertinentia.* III. *Effectus & partes belli.* IV. *Conſequentia.* V. *Præſides belli.* VI. *Signa.* VII. *Exempla.* VIII. *Comparationes & ſimilia.*

I. Cauſæ Belli.

(1. Ambitio. *Sic ortum eſt bellum Thebanum, quia Eteocles volebat ſolus poſſidere Thronum, qui etiam fratri ſuo Polynici debebatur.*

(2 Invidia. *Sic Romani aggreſſi ſunt Chartaginenſes, quia ægrè ferebant, ejus potentiam creſcere.*

(3. *Avaritia.* *Sic M. Craſſus Romanorum* Dux *in Parthos movit qui dein' ejus reciſo capiti liquatum aurum infudêre.*

(4. Injuria accepta. *Sic Romani Corinthum exciderunt ob injuriam legatis ſuis illatam.*

(5. Fœmina, & Libido. *Sic Troja periit ob Helenam à Paride abductam Græcis.*

(6. Denique iracundia, diſcordia, temeritas perfidia, ingratitudo &c. *Vide Ovid. L. 1. Metamorphoſ. ỽ. 141. Lucanus L. 1. v. 159.*

II. Pertinentia ad Bellum.

(1. Exercitus. *Qui vel exiguus eſt vel ingens & coactus è variis populis. Videatur* Silius *Italicus L. 3. ỽ. 221. Lucanus L. 2. ỽ. 633. Claudianus in 3. Honorii Conſulat. ỽ. 63. Silius L. 1. ỽ. 218. Vide etiam infrà titulô* Populi bellicoſi

(2. *In* Exercitu ſunt *ordines* die Glieder denſi vel rari. *Agmina, cohortes, turmæ, cunei, manipli, globi, alæ, phalanges, turbæ, catervæ, manus,* die Hauffen / oder Regimenter. Quæ comparantur fluctibus, ſegeti, turbini, nubi ſeu procellæ &c. *Vide de Agmine Virgilium L. 9. Æneid. ỽ. 33. & L. 7. ỽ. 698. Claudian. L. 2. in Ruffinum. ỽ. 171. Lucanus L. 7 ỽ. 214. Silius L. 9. ỽ. 217. Virgilius L. 8. Æneid. ỽ. 592. Statius l. 8. Thebaid. ỽ. 400. Seneca in Thebaide actu 3. ỽ. 388. Cauſinus in* Solym. *Act. 1. Scena 4.*

(3. Milites egregii. *Tales fuêre illi; qui ex dente Draconis nati*

Draconis nati sunt. *Vide* CADMUS, & JASON. *Item qui in equo Trojano inclusi: vide* TROJA. *Denique qui stipendia fecêre bellis illis celebribus, quæ pòst memorabimus num.* VII. *Vide etiam* Populi bellicosi. *Ceterùm de milite videatur Virgilius* l. 6. *Æne.* ꝟ. 874. *Silius* l. 1. ꝟ. 160: & l. 13. ꝟ. 255. & l. 3. ꝟ. 116. & l. 8. ꝟ. 549. *Pia desideria* l. 2. *Elegia* 13. *Ovidius* l. 4. *de Ponto Epist.* 7. *Sarbievius* l. 3. *ode* 24. & 27. *Lucanus* l. 6. ꝟ. 170. *Spectacul. Heroum* 9. & 11. 13. 16. & 18.

(4. Equites, *vel celeres & expediti: vide* Celeritas. *Vel Graves & Cataphracti : vide* Arma. *Virgilius* l. 11. *Æne* ꝟ. 768.

(5. Dux : *in quo requiritur Peritia seu prudentia ; Fortitudo ; Auctoritas ; Felicitas.* De laudibus Ducis *videatur Claudianus in* 4. *Honorii consulat* ꝟ. 4. & ꝟ. 212. & v. 434. & l. 1. *de laud.* Stilicon ꝟ. 94. & ꝟ. 282. *Et* lib. *de bello Getico* ꝟ. 114. & ꝟ. 124. & ꝟ. 430. & 319. *Et in* 3. *Honor. consul.* ꝟ. 17. & *de bello Gildonis* ꝟ. 315. *Lucanus* l. 9. ꝟ. 379. & l. 10. ꝟ. 28. & l 4. ꝟ. 798. & l. 9 ꝟ. 590. & ꝟ. 884. *Statius* l. 4. *Thebai.* ꝟ. 69. & l. 5 Silvar. *in pietate abscantii* ꝟ. 82. *Silius* l. 1. ꝟ. 242. & l. 15. v. 291. Seneca in Troade act. 2. scen. 2. & Hercule furente act. 1. scen. 3 *Vide etiam titulô* Fortitudo, HEROS &c.

(6. Castra. *in his consideratur ordo ; vigiliæ ; ignes nocturni, tentoria, amplitudo &c. Vide Lucanus* l. 5. v. 504.

(7. Exercitatio & Disciplina militaris. *Vide titulô:* LABOR *Item Claudianus in* 4. *Honor. Consul.* v. 320. v. 527. & l. 1. *de Laud.* Stilicon. v. 161.

(8. Adhortatio ad Bellum & pugnam. *Claudianus de bello Gildonis* v. 415 & *Gigantomachia.* v. 14. *Virgilius* l. 9. *Æne.* v. 781. & l. 10. v. 279. &c. & l. 12. v. 229. & v. 259. & l. 7. v. 425. &c. & l. 12. v. 632. & l. 11. v. 729. *Lucanus* l. 1. v. 299. & l. 7 v. 68. & l. 4. v. 476 & l. 9. v. 84. *Silius* l. 15. v. 638. &c. & l. 17. v. 310. *Statius* l. 9. *Theba.* v. 12. &c. & l. 4. v. 230. & l. 6. v. 229. & l. 5. *Silvar.* Protreptic. *ad Crispini.* v. 125. *Spectacula Heroum* 15. 10. 8. *Sarbievius.* l. 1. *Od.* 16. & 20. *Balde Epodon ode* 1. *Ovidius* l. 3. *Metamorphos.* &c. 406. *vide titulô* Hortari

(De-

† Dehortatio à bello & pugna. vid. *Virgil. l. 2 Ænei. v. 57. Claudian. de bello Getico v. 488. Seneca in Thebaide Act. 4. v. 443. Virgil. l. 6. v. 817. & l. 11. v. 252. Statius, l. 4. Theb. v. 318. Caussinus in Solym. act. 1. Choro & act. 2*

(9) ARMA. *Sed vide supr. lit.* A. *Titulô* ARMA.

III. Effectus, & Partes Belli.

(1. Timor tumultus & consternatio. vide titulô *Timor. videatur Lucanus l. 2. v. 20.*

(2. Pugna major ac decretoria *vid. Virgil. l. 10. Æneid. v. 10. Ovid. l. 5.* Statius *l. 1. Thebaid. v. 421. & l. 5. v. 240 & l. 7. v. 615 & l. 8. v. 390 &c. & l. 9. initiô. Lucan. l. 7 v. 385 & 585. & 45. & 632 Virgil l. 10 v. 405. Silius l. 1. v. 310 & l. 4. v. 143. & 353, & l. 5. v. 169. &c. & l. 7. v. 584. & l. 15. v. 655. & l. 16. v. 90. & l. 17. v. 390. & l. 9. v. 310 & l. 10. v. 390.* Claudianus in Gigantomachia, *& de Bello Getico v. 601.*

† Pugna unius vel paucorum contra multos *Virgilius l. 9. Æne. v. 788. Lucanus l. 6. v. 170.* Statius *l. 1. Thebai. v. 580.*

† Pugna singularis. *Statius l. 1. Theb. v. 412. Virgilius l. 12. Ænei. v. 110. Silius l. 13. v. 151. & l. 16. v. 526. Virgilius l. 10. v. 768. & l. 12. v. 710. Statius l. 11. Theb. v. 499. &c. Spectacula heroum 3. 6. 11. 17. Vide titulô* Gladiator

† Pugna navalis. *Silius l. 14. v. 372. & 563. Virgilius l. 8. v. 689.* Statius *l. 9. v. 248. & 421. Lucanus l. 3. v. 510.*

(3. Obsidio. *Virgilius* l. *9. v. 661. & l. 10. v. 355. & l. 11. v. 275. &* l. *2. v. 440. & l. 2. v. 51. & 781. & l. 9. v. 781. & l. 12. v. 557. &c. Statius l. 10. v. 514. &c.* Silius *l. 12. v. 505. & l. 1. v. 298. &c. & l. 13. v. 104. & l. 10. v. 580. & l. 12. v. 540. &c. & v. 175. &c. & v. 480. & l. 14. v. 298. &c. Lucanus l. 6. & l. 3. v. 453.*

† Huc spectant Munimenta, & Arces. *Quæ laudantur, si sint Alta: cincta profundis fossis, denso vallo, triplici aut septemplici muro: Si turres grandi saxo structæ, aut à Gigantibus, aut à Cyclopibus: Si portæ æneæ &c. Vide* Arx, Altus. *Vid. Lucanus l. 6. v. 19. Virgilius l. 6. v. 547.*

(4. Cædes ac strages. *Vid. Statius l. 10. v. 264. Silius*

l. 14. *v.* 372. & *l.* 5. *v.* 316. & *l* 6 *v.* 5. & *l.* 9. *v.* 500. & *l.* 10. *init.* & *l.* 15. *v.* 444. *Lucanus l.* 4. *v.* 549. & *l.* 2. *v.* 171. & *l.* 9. *v.* 813. *Claudian in* 3. *Honor. Consul. v.* 98. *Ovidius l.* 12. *Metamorphos. v.* 230. &c. *Bidermanus l.* 2. *Epist. Heroid, Epist.* 2. & *l.* 3. *Epist.* 1.

(5. Fuga. *Vid. Virgilius l.* 8. *v.* 706. *Silius l.* 17. *v.* 592. & *l.* 5. *v.* 631. *Lucanus l.* 1. *v.* 485. & *l.* 6. *v.* 150. & *l.* 7. *v,* 723. & *l.* 9. *v.* 155. *Spectacula Heroum* 9. & 10. & 11. *Bidermannus l.* 1. *Heroidum, epist.* 6. †*In fuga consideratur* Celeritas, timor confusio &c. *Vide suis locis.*

(6. Præda. *Vid. Virgilius l.* 7. *Æn. v.* 183. & *l.* 9. *v.* 357. *Silius l.* 15. *v.* 263. & *l.* 1. *v.* 614. *Lucanus l.* 7. *v.* 740. *Claudianus l. in Nuptiis Honor.* & *Mar. v.* 216. *Bidermanus l.* 1. *Heroid. Epist.* 6.

(7. Vide sequentes titulos: ***Excidium*** : *Clades* : *Vastatio. Incendia* : *Mors.*

IV. *Consequentia Bellum.*

(1. Miseriæ & calamitates. *Vide suis locis.* Et *Ovidius l.* 3. *Trist. El.* 10. *Virgilius l.* 1. *Georg. v.* 489. &c. *Lucanus l.* 1. *v.* 24. *Silius l.* 15. *v.* 521. & *l.* 16. *v.* 599. *Claudianus l.* 2. *in Rufin, v.* 36. *Seneca in Hercul. furent.* Act. 2. Scen. 3. Et in Thebaid. act. 4. v. 543. & in Hippolyto act. 2. Scen. 2. †*Non coluntur* Agri, *non* Artes, *non* mores. *Nulla* fides, *nulla* pietas, *aut* Justitia; *sed* vitia *regnant*, & Latrocinia. *Oritur* Fames, pestis, & *cetera* mala. *Prodiguntur animæ hominum*, & *sanguis. impletur* orcus umbris *cadentum.* Furiis *fit labor*, & discordia *negocium suum exercet:* *Vide his titulis*, Agri, Artes, Mores &c.

(2. Victoria, *vide suo loco.*

(3. Præmia. *vide* Dona.

(4. Coronæ, Triumphus, Ovatio, Trophæa, Gloria, Laus, Fama &c. *vide suis locis.*

(5. Pax. *vide suo loco.*

V. *Præsides Belli.*

(1. Mars. (2 Pallas. (3 Bellona.
(4 Furiæ. (5 Mors. (6 Timor.
(7 Fama &c. *vide suis locis.*

VI.

VI Signa Belli.

(1. Romani cùm bellum decernebant, aperiebant templum Jani, idque relinquebant apertum, donec bello perfuncti essent, ut quivis intrare atque pro felici belli eventu deprecari posset.

(2. Turcæ hodie caudam equinam publicè suspendunt ex hasta, signum decreti belli.

(3. Aliàs vexilla rubra imponuntur vallis aut portis aut turribus

(4. Alia signa in bello usitata

† Classica, das Feldgeschrey / quod datur tubis, tympanis, littuis, cornibus. Sed *Romani* nullis tympanis usi sunt: Vide Virgil. l. 4. Georg. v. 70.

† Tessera. *Est certa vox aut dictum, cujus pronunciatio signum est militibus aggrediendi hostem.*

† Vexilla.

† Aquilæ deauratæ & argenteis hastis impositæ signa erant *Romanarum Legionum*. Quælibet enim talem habebat aquilam sibi prægestam

† Aliæ gentes, imò ipsi aliquando *Romani* pro aquilis habuêre Dracones, *Lupos*, Corvos, Gallos, aut etiam monstra.

† Signum aliud militiæ apud Romanos erat *Balthëus* vel cingulum militare. Item *Sagum*: quod erat vestis curta, quales nunc in *Theatris* potissimùm spectamus. Nam pacis tempore *Togâ* longiore utebantur.

VII. Exempla Bellorum.

(1. Gigantæum Vide *Gigas*.

(2 Centaurorum bellum cum *Lapithis* Vide *Centaurus*:

(3. Amazonium bellum. Vid. Statius l. 5. v. 41

(4. Trojanum. Vide *Troja*. Et Virgilii *Æneis*

(5 Thebanum vide *Thebæ*. Et Statii Thebais.

(6 Punicum vide *Chartago* & Silius Libris de Bello Punico

(7 Civile Cæsaris & Pompeji vide *Cæsar* & *Lucanus* in Pharsalia

(8 Alia bella multa invenies titulo *Heroës*, & *Reges*, & *Excidium*, & *Urbs* vide etiam suprà num I.

VIII.

VIII. Comparatio Belli.

(1 Comparatur Tempeſtati. *Vide Virgil l. 7. Æneid. v. 528.*

(2 Inundationi aquarum. Irato mari. Grandini. Fluvio Torrenti. Incendio Ætnæo. Pugnæ leonum, taurorum, urſorum, aquilarum cum Draconibus, Turbini omnia ſternenti, ſeu Euro, Boreæ &c.

(3 *Vir bellicoſus* in pugna comparatur iisdem jam dictis rebus. Item apro furenti, Tigridi, fulmini, ruenti petræ. Vide *Celeritas*, *Fortitudo &c*

† De Bello Civili *vid: Horatius l: 2: Ode 1: & l: Epodon Ode 7; & 16: Lucanus l. 1: & l: 4: Claudianus l. 2: in Eutropium v: 575: & in 6: Honor: Conſul: v: 400: Balde l: 1: Ode 8: Vide infra titulô* Rebellio

† De Apparatu bellico vid. Virgilius l. 7. Æn: v: 610 & l. 8. initio. Statius l. 3: Thebai: v 578: & l: 1: Achillei. v: 412: Lucanus l: 1: v: 236: & l: 7. v. 139: Seneca in Thebaide act: 3: v: 388: Silius l: 4:

* BELUS (*l b*) *Ejus* ſtirpem vide tab: XV: item VII: Alius *Belus* erat Didonis pater tab. XX:

* *Benacus* (*l l b*) lacus prope *Brixiam* amoenus & piſcoſus: Inde manat fluvius Mincius: Dicitur lacus *Lydius* & *Moeonius*. cur? Vide verbô *Lydia*;

* *Benefacere, beneficium*: Vide *Auxilium*, *Refugium*, *Patronus*, *Hoſpes*, *ſpes*;

* *Beneventum* (*b b l b*) Urbs Samnitium nunc Archiepiſcopum habet ſita in regno Neapolis

* *Benjamin* [*l l l*] Filius cariſſimus Jacobi Hebræorum Patriarchæ; Frater Joſephi Ægyptii natu minimus:

* *Berecynthus* [*b b l b*] Mons Phrygiæ frequens buxo: Ubi Cibeles templum, & urbs Berecynthus:

* *Berecynthia*: id eſt, *Cibele. Berecynthius puer*; id eſt, *Atys*

* *Berenice* (*b b l l*) Mater Ptolomæi Philadelphi Ægypti regis: Item filia ejusdem, à qua nomen hauſit *Berenice* urbs in ſinu *Arabico*: Alia *Berenice* urbs eſt in Africa Cyrenæa cum regione *Berenicide*: Vide *Aſtra*:

* *Beryllus* (*l l b*) Vide *Gemma*:

*Bes-

*Bes: id est duæ asses seu duæ partes duodecimæ pedis, aut mensuræ Zwey Zoll.

*Bessarabes (l b b b) populi Scythiæ inter Istrum & Hypanim fl.

*Bessi: ferus populus Thraciæ ad Hæmum montem

*Beta (l b) Herba vilis pro pauperum mensis

*Bethleem (l b b) vel Bethlem [l l] oppidum Palæstinæ in Syria. Ibi natus est JESUS CHristus: Ibi in eremo vixit Sanctus Doctor Hieronymus

*Bethlemicus (l l b b) Bethlemiticus (l l l b b)

*Bethulia [b l b b] Oppidum Galilææ in Syria, Ubi Judith Holophernem stravit

*Betis Vide Bætis

*Betula [l b b] Pirckenbaum Ex hac decisæ Virgæ ad Fasces Romanorum consulum

*Bias (b l) Vid Philosophus. Alius Rex vide t: X: XII: XVII:

*BIBERE: bibax seu bibulus: Vide Convivium, Vinum, Vasa, Ebrietas:

*Biblion (c b b) Ein Buch: Græca vox:

*Bibliopola (c b b l b) Ein Buchhandler. apud Martialem celebres sunt hi: Pollio, Atrectus, Tryphon, Auctus, Secundus libertus. Vide Secundus, & Argiletum

*Biblis (c b) genit, idos: Vide tab: III: Hæc impurissimo amore fratris sui Cauni est capta: Is abhorret scelus, & patriam Miletum deserit: Sequitur eum Biblis, & tandem in Lycia nimio fletu in fontem convertitur; aut seipsam laqueô suspendit: Vid: Ovidius l: 9. Metamorph: 453: &c:

*Bifrons [c l] Vide Janus

*Biga [l b] Vide Currus

*Bilbilis (l b b) Oppidum Celtiberorum in Hispania Tarraconensi ad Salam vel Salonem fluv: ubi olim equi & ferrum optimum. Patria Martialis Poëtæ: Bilbilitanus [l b l l b]

*Bilbitus (l b b) id est Amphora

*Bilon & Cleobis fratres Argivi. Mater erat sacerdos Junonis: Hanc vetulam illi curru pro equis traxêre ad fanum; Mater precatur filiis optimam mercedem à dea tribui: mox illi occumbunt

Bimaris (*bbb*) id eſt bina maria habens. Sic dicitur urbs *Corinthus*, & Iſthmus

* *Bimater* (*blb*) dicitur Bacchus, quia ex utero Semeles, & iterum ex fœmore Jovis ſumtus.

* *Bimembris* [*blb*] id eſt bina quaſi membra habens. Sic dicuntur *Centauri*.

* *Biſaltæ* (*lll*) populi Scythiæ, ad Strymonem.

* *Biſton* (*ll*) genit. *Biſtonis* (*llb*) vide tab. IV. & VI.

* *Biſtonis* [*lbb*] genit. *Biſtonidis* (*lbbb*) Vide tab. IV. & VI. Eſt hôc nomine lacus in Thracia

* *Biſtones* (*lbb*) populi Thraciæ, aliàs Cicones.

* *Bithynia* [*llbb*] Provincia Aſiæ inter *Pontum Euxinum*, Helleſpontum, & *Troadem* ſeu Phrygiam. Hic olim ſedêre *Thyni Thraces*, & Amycus *Tyrannus* tab. VII. Aliàs dicitur *Bebrycia*, & *Mygdonia*.

* *Bitias* (*bbl*) Aulicus Didonis reginæ.

* *Bitonti* [*bll*] Genit. *orum* oppidum vile Apuliæ.

* *Biturix* [*bbl*] Genit. *Biturigis* (*bbbb*) Urbs & populus Galliæ *Narbonenſis*.

* *Bizantium*. vide *Byzantium*.

* *Bizia* (*lbb*) Arx Therei.

* *Blandiri*, *Blandimenta*. Vide *Adulatio*, *Solatium*, *Mollis*.

* *Bochus* (*bb*) Rex Mauritan. tab. *XXV*. Hic Generum ſuum Jugurtham *Numidiæ* regem prodidit *Romanis*.

* *Bœbeis*. vide *Bæbeis*.

* *Boëmia* vel *Bohemia* (*blbb*) Provincia nunc Germanici Imperii ad Silvam Hercyniam Silvoſa, & metalli varii, lanæ, piſciumque ferax. Praga Metropolis Archiepiſcopũ habet, & celebrẽ Academiã. Moldavus fl. regnum & Metropolim ſecat Albis fluvius ibi oritur. Olim hìc erant Quadi, Marcomani, & Sclavi

* *Bœotia* (*llbb*) Provincia Græciæ inter Euripum Euboicum, Phocidem, & Atticam regionem. Abundat aſinis, *qui Bœoticum animal* dicuntur. Metropolis eſt *Thebæ*. Reges ejus vide tab. IX. XVIII. XXI. Olim dicta *Aonia*; *Cadmeis*; *Hyantis*, *idis*; *Ithonia*; *Meſſapia*; *Oechalia*.

Oechalia. Ogygia. Vide ſuis locis & verbô *Neptunus.*
* *Bœotus portus.* Vide *Aulis*
* *Bœotus* vid. tab. VII.
* *Boi* (*b l*) olim populi in Gallia ciſalpina infra Trebiam fl. ad dextram ripam Eridani, inter Apenninum montem & Inſubres populos. Nunc Bavari dicuntur etiam Boi.
* *Boletus* (*l l b*) eſt genus fungi Romanis pretioſum, & in ſummis deliciis: talem Agrippina venenatum præbuit Claudio imperatori; quo etiam periit.
* *Bombyx* genit. *Bombycis* (*l l b*) die Seide. Animalculum papilioni ſimile, quod Mori arboris foliis nutritur: includit ſeſe baccis quibusdam ſericeis, velut ovis, in queis ſericum filum ſubtiliſſimum net. Aluntur Bombyces in Perſia, Italia &c. *Bombyx* etiam ſignificat ipſum ſericum. *Bombycinus* (*l l l b*) e. g. Bombycina ova die Seidenwurmbs Eyer. *Bombycinus* (*l l b b*) id eſt ſericeus von Seiden gemacht.
* BONA. Alia ſunt externa & Corporis bona. vide *Divitiæ; Deliciæ; Felicitas; Abundantia; Vita; Sanitas; Pulcritudo &c.* Alia ſunt Animi bona. Vide *Virtus; Mores; Pietas; Innocentia &c.*

† Bonus eſt qui caret *malis*; nemini *nocet*; *benefacit* omnibus; caret *vitiis*; abſtinet à *ſcelere*; *Deum* colit &c. Vide iſtos titulos, *Mala*, *nocere*, *benefacere* &c.
* *Bootes* (*b l l*) id eſt, cuſtos boum. Vide *ASTRA*
* *Boreas* (*b b l*) tab. XXII. Vide *Ventus.*
* *Borus* (*l b*) tab. XII.
* *Boryſthenes* [*b l b l*] der Dnieper. Fluvius Scythiæ magnus, piſcoſus, aquæ leviſſimæ & cæruleæ: in Euxinum properat cum lacu cognomine. Accolæ dicuntur *Boryſthenii*, vel *Boryſthenidæ* (*b l b b l*) *Sumitur pro Scythia, Sarmatia, ac hodie Tartaria & Moſcovia: vel pro ſeptentrionalibus frigidis populis.*
* *Bos* (*l*) genit. *Bovis* (*b b*) Dativo plural. *Bobus* vel *Bubus* (*l b*) (1. Variè accipitur hoc animal. *Bos* mas propriè ſpectat ad Aratrum, plauſtra, & reliquos labores agriculturæ. *Juvencus* eſt junior

bos. *Taurus* ad gregem pertinet, & ad certamina, *Bos* fœmina, id eſt, *vacca*, vel juvenca. Poëtæ frequentius bovem genere fœmineo dicunt, uti & alia animalia. (2. Boum feraces regiones ſunt Sicilia, Apulia, Calabria, Thracia, *B*ritannia, Hungaria, Polonia, Dania, Moravia, Helvetia. (3. Celebres boves ſunt *Admeti boves*: vid. Apollo. *Geryonis*, & *Augiæ*: vide Hercules num. II. *B*os in quem mutatus Jupiter vide *Jupiter* num. II. Item in quam mutata JO: Vide *Juno*.

† Vide inſuper titulô *Paſtor*; *Taurus*; *Agricultura*. Item Ovidius l. 15. Metamorph. v. 120. Virgilius l. 3. Georg. v. 51.

* *Bos Niliaca*: id eſt *JO*.

* *Bos perpetuus*. Vide *Sacra*.

* *Boſphorus* (*l b b*) Vide *Mare*.

* *Bovillæ* (*b l l*) Oppidum non procul *R*oma in via Appia cum circo Caracallæ: ubi Clodius occiſus.

* *Braccati*: populi Galliæ.

* *Brachium* (*l b b*) Eſt ſymbolum laboris & roboris. Hinc dicimus levi brachiô, id eſt negotiô, rem peragere. Gravi brachio punire ſcelus. Brachia 100. habebant Gigantes Vide *Gigas*

* *Brachmanes* (*l l b*) vel *Brachmanæ* (*l l l*) Indorum ſophi ſeu ſapientiæ Studioſi, qui duris exercitiis, & temperantiâ vitæ eminebant

* *Braſilia* (*b b b b* vel *b l b b*) Provincia Americæ, ſeu Indiæ novæ, Luſitanis nunc ſubdita, unde advehunt Saccharum, Tabacum, Lignum coloratum, quod purpuræ certat. Ejus incolæ feri & Anthropophagi ſunt *Bráſilus* einer aus Braſilien.

* *Breda* Urbs Belgii nobilis diuturna obſidione & fame.

* *Brennus* Dux Gallorum Senonum, qui poſtquam ad Alliam fluvium ingenti clade Romanos deleviſſet, *R*omam cepit, Capitolium obſedit, idque etiam noctu aſcendens cepiſſet, niſi anſeres ſtrependo cuſtodibus hoſtem prodidiſſent. Denique *R*omani

aurum spoponderunt si abirent: quod cum appenderetur in libra, Brennus insuper Gladium suum injecit lanci, tantum auri ultra pactum exigens, nî vellent eum sentire. At ecce! Camillus extra urbem copias contraxerat, & eo momento superveniens Gallos cum strage repulit. Hinc in Illyrium, & Graeciam versi omnia vastârunt. Brennus denique Templum Delphicum spoliandi causa ingressus, actus in furorem semet interemit.

* *Brestor.* Vide tabulâ XV.

* *Brevia* (*bbb*) sunt Syrtosa ac Vadosa loca maris, in quibus hærere solent navigia.

* *Briareûs* (*bbl*) Vide *Gigas.*

* *Brigantes* (*blc*) *Brigantinus lacus.* Vide *Acronius.*

* *Briseis* (*llb*) genit. *idos.* Filia *Brisæ* ex urbe Phrygiæ Lyrnesso. Vid *Achilles.* Aliàs *Hippodamia* dicta.

Britannia (*blbb*) hodie *Anglia.* Insula magna in oceano septentrionali è regione *Belgii* Pascuis, ovibus, equis, stanno plena. caret vino & lupis. Populus est acer, nautico commercio potentissimus. Olim solebant pingere vultus. Primus rex *Britus* vel *Brito* vide tab. XXIV.

Britannia minor est hodie provincia in Gallia.

* *Britomartis* [*bblb*] tab. VI. Nympha. eam Dianæ ac venatui deditam cùm insequeretur Minos impuro amore agitatus, illa fugiens demum in mare se præcipitem dedit.

* *Brixia* [*lbb*] nunc Brescia: urbs à Cenomannis condita, vicina Veronæ. Propè est fluvius Melas. Venetis paret. Dicitur *Cydnæa*, *Lydia*, quia *Lydi* antiquitus illam regionem coluerant.

* *Bromius* (*bbb*) vide Bacchus num 6.

* *Brontes* ta. VII. vide *Cyclops.*

* *Broteas* tab. V.

* *Bructerus* (*lbb*) Fluvius ex Hercinia Silva erumpens per Westphaliam. ibi olim *Bructeri* Germaniæ populi.

* *Bruma* (*lb*) Vide *Hyems Annus*, *Frigus.*

* *Brundusium* vel *Brundisium* (*lbbb*) urbs clara in extrema parte Calabriæ ad mare Jonium , ubi finis est viæ Appiæ. Olim portus clarus. Dicta *Messapia*, *Peucetia* &c.

* *Brutii* (*lbl*) populi Italiæ versùs mare Siculum, quorum est promontorium *Scylla*.

* *Brutus* (*lb*) Nomen illustrium multorum *R*omanorum. (1. Junius *B*rutus amentem se simulans cum filiis Tarquinii superbi regis *R*omanorum. Delphos profectus est. Consulitur oraculum , quis post patrem regno potiturus? *R*espondetur : is , qui prior matri osculum tulerit. Illicò domum properant filii regis. At Brutus [is idolo attulerat aurum scipioni suo , ne adverti posset, infusum] consultò humi se stravit, terramque, quasi matrem omnium, osculatus implevit oraculum : post regem expulsum ipse consul primus summa cum potestate factus. Vide tab. XXIV. (2. Marcus *B*rutus vir doctissimus , qui media inter bella & ipsis in castris scripsit libros. Hic ut Romam libertati restitueret, occidit Julium Cæsarem , à quo valde amabatur. Ejus socius præcipuus fuit Cassius, cum quo victus in Philippica pugna ab Augusto Cæs. jugulum servo suo secandum præbuit. † *Bruti puer*. Martial. l. 2. Epigram. 54. celebris erat *R*omæ effigies parva sed elegantissimè ex ære sculpta à Strongilione , quam ita æstimavit Brutus , ut suum ei nomen imposuerit.

* *Bruxellæ* Brüssel. urbs Brabantiæ in *B*elgio.

* *Bryas*, vel *Bryax* (*bl*) genit: *antis* vel *axis*. Sculptor marmorarius , qui cum aliis *Mausolæum fecit*,

* *Brysa* (*lb*) Promontorium insulæ Lesbi, *B*accho sacrum : unde *Bryseum numen* pro Baccho. † Item fluvius : vide *Limagus*.

* *Brysea* (*llb*) Urbs

* *Bubasus* (*lbb*) oppidum Cariæ

* *Bubastis* (*llb*) urbs Ægypti prope Heliopolim.

* *Bubo* (*lc*) Ein Eule. *Ascalaphus* in hanc avem mutatus

tus. Est avis lucifuga, noctem amat. Super tecta, aut in ruinis turrium ululans seu mugiens omen malum præbet belli, pestis, mortis, cladis, alteriúsve infortunii. Dicitur etiam Strix. Vide Ovidi, l. 5. Metam. v. 544.

* *Bubulcus* (b l b) vide *Pastor*, *Bos*. Sic etiam dicitur *Bootes* astrum.
* *Bucephalus* [l b b b] vide *Equus*
* *Bucolica* (l b b b) vide *Carmen*.
* *Buda* (l b) Offen. Metropolis Hungariæ:
* *Bulgaria* [l b b b] pars Thraciæ, olim Mœsia.
* *Bulliens lebes* descriptus à Virgil. l. 7. Æn. medió.
* *Bura* (l b) tab. I.
* *Burdegala* vel *Burdigala* [l b b b] vel Burdegalum, vel Burdegalæ, arum: urbs Aquitaniæ cum portu, patria *Ausonii*.
* *Busiris* (l l b) genit *idos*. Vide tab. *XV*. Ægypti Tyrannus. Sterilitatis tempore quidam ei suasit, ut peregrinos mactaret diis. Mactavit ille, & hunc vatem (peregrinus idem erat) primum ad aras. Sed Hercules eum è medio sustulit.
* *Bustum*. vide *Mors*.
* *Bute* [l l] tab. XVII.
* *Butes* (l l) Armiger Anchisæ & Janitor.
* *Buthrotum* (l l b) urbs *Thesprotiæ*, regia Heleni.
* *Buxus*. vide *Arbor*. sumitur pro *Fistula*, pro *pallore &c.*
* *Byrsa*. Arx Chartaginis. vide *Chartago*.
* *Byssus*. Baumwoll. Arbor ipsa, vel vellus quoddam pertenue ex arboris fructu seu nucibus sumtum, è quibus mollissimæ vestes. Sumitur pro *candido, aut molli*, e. g. *Byssina verba*.
* *Byzantium* (l l b b) olim Lygos dicta. condidêre eam Lacones duce Pausania. Constantinus M. Cæs. auxit, unde Constantinopolis dicta est. Hodie à Turcis occupata *Stambol* audit. Sita est in extrema Thracia ad propontidem seu Bosphorum Thracium. Est regia Turcicorum *Tyrannorum*.

C.

* *Caballus* morio. vide *Stultus.*

* *Caballinus* (*bllb*) id eſt fons in *Parnaſſo*. Vide *Caſtalia.*

* *CACUS* (*cb*) Vide tab. *IV.* Vide titulô *Hercules*: num, II. Dicitur *Aventinus latro*; *Flammigena*; *raptor boum.* &c. Vide etiam *Virgil, l.8. v.* 193. *Ovid. l.*1. *Faſtorum.*

* *Cadaver* (*blb*) **Ein Todten-Aaſ.** In hoc conſideratur *Pallor*, *Frigus*, *Torpor* membrorum, Deeſt *color*, *ſanguis*, *vox*, *oculi*, *motus*, & omnia quæ hominis antea *bona*, & *pulcra*, & *jucunda* fuêre. *Vermibus* denique & putredini fiet eſca. Vide dictos titulos, nempe *Pallor*, *color*, *vox*, *mors* &c. Vide etiam Biderman. l. *1*. Heroid. Epiſt. 1. & l. 3. epiſt. *6*.

* CADMUS. (*1*. Ejus genus vid. tab. *XX*. & *XXI*. (2. Geſta. Ab Agenore patre miſſus ad quærendam Europam ſororem (eam Jupiter clam abduxerat) cùm illam invenire non poſſet, non eſt auſus ad patrem redire, ſed in *Boeotia* condidit ſibi novam urbem Thebas.

† In ipſo ſtructuræ initio fortè ſocii ejus aquatum exeuntes in immenſum draconem incidunt, qui omnes devoravit. At Cadmus eum interficit & Palladis tutricis ſuæ juſſû ejus dentes per arvum ſeminat. mox inde gignuntur armati viri, qui in Cadmum inſurgunt. Is ejusdem juſſu Palladis lapillum in eos mittit, quô inter illos natum diſſidium eſt, ita ut mutuò ſeſe interfecerint, quinque exceptis, qui deinceps Cadmi extitêre ſocii.

† Dein' à Jove conjugem accepit *Harmoniam.* Ad nuptias venêre dii omnes, è quibus Mercurius *Lyram*, Pallas monile & tibias, alii alia donârunt ſponſæ. Apollo citharâ ipſe cecinit, & Muſæ tibiis.

† Litteras & ſcientias ex Phoenicia allatas docuit fini-

finitimos Græcos. † Denique in regno substituit Pentheum: ipse in Illyricum profectus ad Drilonem fl. toto eo regno potitus est,

† Non multò pòst ipse cum uxore in serpentes mutati à Jove in Elysios campos dimissi sunt.

(3. Nomina ejus varia: *Tyrius exul*; *Gener Draconum*; *Hyantius heros*; *Thebanus parens*; & alia à genere, gestis, locísque desumta.

* *Cadmæis*, *idis*, vel *Cadmea arva*: id est, *Boeotia*. † *Cadmæi* muri: id est, *Thebæ*. † *Cadmæa* seges: id est *Armati*, de quibus lege *Ovidi. l. 3. Metam. v. 103. Lucan. l. 4. v. 549. Seneca in Oedipo act. 3. Choro. & Hercule furent. act. 2. Scen. 1.*

† *Cadmejus nepos* aut venator: id est *Actæon*.

† *Cadmeia* neptis: id est *Helle*.

† *Cadmeia* virgo, id est *Europa*.

† *Cadmæus* portus: id est *Aulis*.

* *Cado. cadere* fallen. Sumitur pro *mori*, e. g. *in acie cecidit*. Item pro *destrui*. e. g. *Cecidit Troja*. Cadunt nives. Cadit dies, id est, ad vesperum inclinatur. Cecidit olim Icarus; Phaëton; Bellerophon; Lucifer. Cadit semper lapis Sisyphi. Cecidêre illi, qui se ipsos præcipitaverunt: Vide *Mors*. Cadunt ex arboribus fructus, si maturi sunt. Cadunt à vento quercus, á pruina rosæ, à vetustate ædificia & monumenta. *Vide dictos titulos*

* *Caduceus* (*llcb*) *Caducifer Caduceator*. Vide *Mercurius*.

* *Cadurci* (*bll*) populi Galliæ. *Cadurcum* (*blb*) Tentorium, Thalamus.

* *Cadus* (*lb*) Weinfaß. Vide *Mensura*.

* *Cæa*. Insula Ægei maris, bombycinis textrinis olim clara. Patria Simonidis, qui nænias, seu carmen funebre invenit; item Cyparissi juvenis; & Herasistrati medici.

* *Cæcubum* (*lbb*) collis prope Fundos. Vinô nobilis.

* *Cæcias* (*lbl*) tab. *II*. *Vide Ventus*.

* *Cæculus [l b b]* filius *Vulcani.* condidit *Præneste.*

* *Cæcus*, Blind. Omnia cæco nigra sunt. Hinc cæcus pro *nigro* sæpe sumitur. Ignorat diem, colores & formas rerum, viam, facies hominum, propinquorum &c. hinc cæcus pro *ignaro* sumitur. Cæcitas dicitur *nox*; *tenebræ*; *lucis funus*, & *clades*; *Oedipi fatum*; *Tamyræ malum*; *Nubes æterna frontis*; *sepultum lumen.* Vide *Biderman. l. 2. Heroid. Epist. 5. Seneca in Thebai. act.* 1.

† *Cæci fuêre Belisarius dux*; *Daphnis pastor*; *Homerus poëta*; *Oedipus rex*; *Polyphemus cyclops*; *Phineus vates*; *Tamyras vates musicus*; *Tobias Hebræus*; *Tyresias vates*; *Ziska Tyrannus.*

* *Cædes.* Vide *Bellum*; *Mors*; *Tyrannus*; *Tormenta*; *Filii*; *Impius*; *Crudelis Clades.* &c.

* *Cælatura.* Vide *Sculptor*

* *Cælius* mons. Vide *Roma.*

* CÆLUM (*l b*) In eo considerantur amplitudo, altitudo, rotunditas, velocitas & constantia motus, color, pulcritudo. Item Astra, Nubes, serenitas, tempestas &c. Sumitur cælum pro Deo, pro aëre, pro pluvia, rore, nive &c.

† Comparativè cælum dicitur *Arx*; *mœnia*; *castra*; *domus*; *regia*; *pallatium*; *aula*; *atrium*; *limina*; *regnum*; *templum*; *hortus*; *campus*; *pratum*; *thalami superûm*, *cubilia sedes*, *tecta*, *solia*; *Volumina*, *fornices*, *arcus*, *globus*, *orbis*, *vertex*, *fastigium*, *cacumen*, *laquearia*; *regio*, *plaga*, *ora*, *spatia*, *urbs*, &c.

† Cæli sunt quatuor plagæ *Oriens*, *occidens*, *Meridies*, *Septentrio.* † Cæli partes sunt *Axis*, *polus*, *Zodiacus*, *Astra* &c.

† Cæli gaudia. Vide *Gaudia*, *Paradisus Elysium*, *Ver*, *Lætitia*, *Deliciæ*, *abundantia*, *felicitas.* Item vide *Biderman l. 3. Heroid. Epist.* 1. & l. 1. *Epist.* 4. & 5. *Pia desideria* l. 3. *Eleg* : 7. & 10. *Sarbievius* l. 1. *od.* 19. & *Epodon, ode* 3. *Bauhusi.* l. 4. *Epigram.* 1. † Cælites. vide *Sanctus.*

† Cælum petere volentes erant *Gigantes*, *Bellerophon*, *Phaëton*, *Prometheus*, *Icarus*, *Ixion*, *Simon magus.* *Alexander M.* † Cæli descriptio. Vide *Domus cælestis.* Item

vid.

vid. *Ovidi. l.* 1. *Metamorph. v.* 170 *Sannazarius de Partu Virg. l.* 1. *Pia desideria l.* 3. *Eleg.* 14. *Caussinus in Theodorico actu* 5. *Scenâ* 2. *Seneca in Hercule fur. Act.* 1. *Bisselius l.* 3. *Veris. Elegi.* 10. *Virgil. l.* 1. *Georgi. v.* 231. *Ovid. l.* 1. *Metam. v.* 45.

**Cælifer* heros : id est, *Atlas*, vel *Hercules*. † *Cæli ruina :* id est *imber* vel *fulmen* † Cæli pictum decus : id est *Astra*, vel *Iris*. † Cæli lumina, vel Lampades, vigiles, faces, oculi, scintillæ, flammæ : id est *Astra*. † Cæli cives: id est, dii, vel Sancti, vel Angeli. † Cæli *rex*; id est, Deus, vel Jupiter. *Regina* : id est, Juno. *Nuncius* id est Mercurius, vel Angelus. *Nuncia*; i. e. Iris.

* *Cælus*. Ejus genus vide tab. I.

* *Cæneûs* (*ll*] filius Elati ex Atracia Thessaliæ urbe, educatus in Phyllo oppido Lapitharum. Fuit olim puella à Neptuno amata: sed ab hoc impetravit, ut in virum mutaretur, & esset invulnerabilis. Id fecit adeò superbum, ut nulli deorum, sed suæ hastæ tantùm sacrificaret. In pugna autem Lapitharum in nuptiis Pirithoi injectis per Centauros arboribus oppressus, in avem conversus est. Vide Ovid. 2. Metam. v. 460. † *Cænea*, accusativ. *Cæneû*, vocativ,

* *Cære* [*l b*] vide *Agylla*. genit. *Cáeretis*.

* *Cæretanus*, vel *Cæritis*, *fluvius* dicitur Minion.

* *Cærites* (*lb b*) erant tabulæ, in quibus Romani Censores scribebant nomina notatorum.

* *Cæruleus* (*l b b b*) Blau. † Est color maris, marinorum deorum, maritimorum populorum, nympharum, piscium, cæli, aëris, ventorum, imbrium, nubium. † *Græcæ* fœminæ hôc utebantur libenter etiam in luctu. † Boii illum amant, & Poloni. † Laudantur oculi cærulei, & tales plerumque habent populi versus septentrionem siti, frigidíque. † Cæruleæ ex *gemmis* sunt Cyanus, Sapphirus, Lazuleus lapis, Hyacinthus, & interdum *Berillus*. Ex *floribus* Viola, Cyanus; Hyacinthus, Iris. † *Glaucus* est cæruleus color, declinans ad viridem. Glaucæ dicuntur plantæ, ùt Salices &c.

* *Cæsar* (*l b*) Cajus Julius Cæsar illustrissimus Romanorum. Acerrimus ingenii; doctissimus scriptisque multis clarus; fortissimus, prudentissimus, celerrimus, felicissimusque belli imperator. Alexandri Magni statuam cernens flevit, quòd nondum ipse Alexandro similia edidisset facta. Gallos & Helvetos novenniô subegit; tentavit & Britannos, & Germanos. Cum *Pompejo* bellum civile (uterque primas in imperio tenere nitebatur) orsus, eum stravit in Pharsalicis campis, quod bellum describit Lucanus poëta. Hispaniam redegit in potestatem. Ægyptum subegit cum Ptolomæo & Cleopatra regibus; Africam cum Juba R. Denique L. Cassius, & M. Bruttus cum aliis eum in curia aggressi ante statuam Pompeii tribus & viginti vulneribus neci dederunt, ut rempublicam ab ejus dominatu liberarent.

† *Romani* eum inter Divos retulêre, & finxêre ex illo factum esse novum sidus.

† Epitheta Cæsari tribuuntur à *Trojanis*, Ænea &c. † De ejus equo vide *Equus*.

† *Cæsar* nomen datum est deinceps omnibus, qui post eum Romano imperio potiti sunt.

* *Cæsarea* (*lblb*) olim Maza vel Masaca. urbs Cappadociæ, ubi Episcopus erat S. Basilius.

* *Cæsaries* (*lbbl*) vide *Capillus*.

* *Cæstus*: vide *Certamen*, *Ludus*.

* *Caicus* (*blb*) fluvius Phrygiæ ortus in Theutrantia, per Mysiam & Troadem fluit. Plenus olorum.

* *Cajeta* [*llb*] urbs & portus Campaniæ. Sic dicta à nutrice Æneæ ibi sepulta. *Virgil. l. 7.* Olim erat sedes Læstrigonum, & Lami regia.

* *Cain* (*b l*) vel *Cainus* (*blb*) filius Adami, qui ex invidia interfecit Abelem fratrem suum. Primus parricida & latro.

* *Calabria* (*bcbb*) *Calaber* (*bbb*) Provincia Italiæ inter Adriaticum & Jonicum mare, silvosa, montosa,

pascua

pascua præbens & ovibus & bobus. Ad Jonicum mare dicta est olim *Græcia magna*.

* *Calagurris* (*b b l b*) Oppid: Cantabriæ ad Iberum.

* *Calais* (*b bb*) tab: XXII. Hic cum fratre Zethe Argonautas secutus, cùm essent alati, & sagittandi peritissimi, à Phineo abegêre Harpyjas. *Ovid: l.* 6. Metam.

* *Calamister*, vel *Calamistrum* (*b b l b*) Krauß-Eisen. Instrumentum ferreum ad crispandas comas.

* *Calamitas* (*b b b l*) vide *Miser. Infelix. Bellum.*

* *Calamus* (*b b b*) Ein Rohr. *Canna* in lacubus crescens. Ex hoc fiunt instrumenta ad scribendum: Sagittæ; Fistulæ; pro quibus omnibus sæpe dicitur *Calamus*.

† *Item* calamus, vel culmus vocatur stirps aristæ der Halm.

† Calamus est etiam genus odoramenti. Vide *Casia*.

* *Calathus* (*bbb*) corbis ex vimine textus vid. *Vasa*.

* *Calaurea*, vel *Calauria* (*b l l b*) Insula sinûs Argivi, ubi Demosthenes venenum sumsit.

* *Calchas* (*l l*) tab. *III*. Vates cum Græcis ad oppugnationem Trojæ perrexit. Cúmque Draco passerem cum 10 pullis devorâsset, inde divinavit, obsidionem decenniô tractum iri. Ab excidio Trojæ reversus in luco Apollinis Clarii incidit in *Mopsum* alium vatem, cum quo de artis peritia contendit. Quæsivit Calchas, quot ficus haberet præsens fortè arbor: Mopsus respondit; decem millia, medimnam unam, & ficum unam. Ita erat. Calchas dein' quæsitus, quot foetus in utero haberet porca &c. respondere non potuit, & hinc moerore periit ac pudore.

* *Calculus*. Vide *Judicium*.

* *Caledonia* (*b b b b b* vel (*b b l b b* vel *b l b b b*) vide Scotia. Subinde sumitur pro tota Britannia. *Caledonia monstra*: id est, *ursi*. dicitur & *Caledon* (*b b l*)

* *Cales*, vel *Calæ* (*b l*) urbs Campaniæ, ubi bonum vinum *Calenum*.

* *Caletes* (*b b b*) Belgæ ad oceanum, nunc *Calais*, portus.
* *Calice* (*b b l*) tab. VI. *XIV*.
* *Calicutum*. urbs & regnum Indiæ orientalis.
* *Caligo* (*l l c*) vide *Tenebræ*. *Umbra*.
* *Caligula* [*b b b b*] Imperator *Romanus*: prodigus opum, gulosus, & sævus *Tyrannus*.
* *Calix*. vid. *Vasa*. *Vinum*; *Mensura*.
* *Callidus*. Vide *Fraus*.
* *Calligone* [*l b b l*] tab. VI.
* *Callimachus* [*l b b b*] filius Batti. Poëta Græcorum Elegiacorum præcipuus. Scripsit *Ibin* id est diras in aliquem malevolum. Item *Ætia* seu de origine sacrificiorum. Patriâ Cyrenæus.
* *Calliope* (*l b b l*) vide *Musa*. & tab. III. VI. *XVII*.
* *Callirhoë* [*l b b l*] nympha tab. I. item X. *XX*III. † *Item* fons Athenis, è quo aquas pro sacrificiis petebant † Alius fons apud Calydonem.
* *Callisto* (*l l l*) genit. *Callistus* [*l l l*] tab. *III*. IV. VI. *XVI*. Dianæ comes. Ex Jove facta gravida à Diana mutata est in ursam, ob violatam virginitatem. Ursa ergo peperit *Arcadem*, qui etiam *Arctophilax* dicitur. *Vi: Astra*. tribuuntur ei epitheta ex *Arcadia* sumta.
* *Calor* [*b b*] vide *Æstas*, *Ignis*.
* *Calpe* [*l l*] Ablativo *Calpe* [*l b*] mons & oppidum Hispaniæ ad fretum Gaditanum; columna Herculis. Vide *Abyla*.
* *Calpetus* [*l b b*] tab. XXIV.
* *Caltha* Ringlblum. Flavus flos.
* *Calumnia* [*b l b b*] est accusatio falsa. Vi. *accusatio*.
* *Calycadnus* (*b b l b*) fluvius prope Seleuciam.
* *Calydon* (*b b l*) genit. *Calydónis*. Urbs princeps Ætoliæ, regia Oenei, quam transit Evenus fl. Hic occisus aper à Meleagro. † Calydonia fera: id est, *aper* Meleagri. † Calydonius heros: id est, Tydeus, aut *Meleager*. † Calydonia virgo: id est, *Atalanta*.

ta. † Calydonia noverca : id est *Althea.* vide *Meleager.*

* *Calypso* (*b H*) tab. *I.* III. IX. *XI.* Vide *Ulysses.*

* *Camarina* [*bblb*] palus cum oppido Siciliæ, quam movere oraculô prohibiti sunt, nî vellent pestem oriri. Hinc proverbium, *Camarinam movere.*

* *Cambyses* (*lll*) Rex. vide tab. XXV. Item fluvius Mediæ.

* *Camelus* (*blb*) Vide *Animal.*

* *Camilla.* (*blb*) Virgo filia Metabi Regis Volscorum in Italia. Nata Priverni in regia paterna. Velocissima cursu, armis strenua : dum contra Æneam pro Turno pugnat ad Laurentum, & ab acie longius aberrat, ab Arunte Cibeles sacerdote occiditur. *Vide Virgil l. 11. sub finem.* Dianæ alumna. Ejus mater Casmilla erat è gente Amazonum.

* *Camillus* (*blb*) Romanus. Vejos decenniô obsedit: tandem excogitavit cuniculos, quibus urbem cepit. Româ pulsus, quòd in triumpho albos equos adhibuisset currui, Ardeam secessit. Gallis vero capitolium obsidentibus, fidus patriæ Camillus, exercitu foris coacto eos oppressit. Quinquies dictator creatus Gallos iterum fregit ad Anienem fl. obiit peste octogenarius. Ob merita dictus alter Romulus. Gallorum terror. Patriæ ingratæ fidissimus heros.

* *Camarus* (*lbb*) Meer-Krebs. vilior species marini cancri.

* *Camœnæ* (*bll*) Vide *Musæ.* † *Camœnarum* lucus Romæ ad portam Capenam in via appia, cum vico temploq;

* *Campania* (*llbb*) Provincia Italiæ inter Latium & mare Tyrrhenum ac Siculum. Olim Lydia dicta, quia hic sedit Tyrrhenus Lydi frater. Vide *Lydia.* Item *Euboica*; quia huc venêre incolæ ex Chalcide Euboica. *Liris agri*; quia à Latio dividitur Liri fluvio.

* *Campus floræ, campus Martius &c.* Vide *Roma.*

* *Canace* [*bbl*] tab. XIV.

* *Cancer.* Vide *Animalia Astra.*

* *Candace* (*lbl*) Regina Æthiopum.

* *Candavia* (*llbb*] vel *Candaunia.* promontorium Macedoniæ versus mare Adriaticum.

* *Candiope* (*lbbl*) tab. *IX.*

* *Can-*

* *Candidus.* Vide *Albus.* † Candida avis: id est *cygnus.* † Candor: id est *simplicitas.*
* *Canidia* (lbbb) Venefica mulier.
* *Canis* (bb) Vide *Animalia. Venatio.*
† *Canis Gallicus*: id est, qui lepores insectatur.
Canis trisaux, ater, *Stygius* &c. Vi. Cerberus.
† Canis Niliacus, Ægyptius, Memphiticus &c. id est *Anubis.* † Canicula, canis, vide *Astra.*
† Caniculares dies. vide *Æstas Astra.*
* *Canister* vel *Canistrum*: id est *Corbis.*
* *Canius* [lbb] vel *Canus* (lb) musicus Romæ, & nugator.
* *Canna.* Ein Wasser-Rohr.
* *Cannabis* (lbb) Hanff. Sæpe sumitur pro fune; pro reti; laqueis quibus capiuntur aves aut feræ; pro tela textili.
* *Cannæ, arum.* Oppidum Apuliæ ad Aufidum fl. ubi Romani ab Hannibale cæsi.
* *Canopus* (blb) Ostium Nili fl. cum urbe in Ægypto. Sic dicta à Canopo Amyclæo navarcho Ulyssis vel Menelai, ibi sepulto.
† *Canópica* regna: id est, *Ægyptus*
* *Canoræ* pestes: id est *Sirenes.*
† Canora turba. i. *aves.*
* *Cantabria* [lcbb] Hispaniæ Tarraconensis pars ad oceanum, finitima Asturibus: in qua nascitur Iberus fl. † *Cantaber* (lbb) einer aus Cantabrien.
* *Cantator* funeris sui ales: id est *Cygnus*
* *Cantica* Gaditana vel Niliaca: id est, lasciva.
* *Cantus.* Vide *Musica.*
* *Canusium* (bbbb) vel *Canusina* (bblb) urbs Apuliæ ad Aufidum fl. unde candidissimæ lanæ.
† *Canusinatus*: id est, candida veste indutus.
* *Canus* (lb) grau. epithetum, quod mari spumoso, jugis montium, littoribus, aliisque rebus candicantibus additur.
* *Capaneûs* (bbl) tab IV. VII. Nobilis Argivus, unus è septem ducibus Thebani belli. In ea obsidione invenit

venit ſcalas, die Sturmlaitern. Auſus jovem in certamen provocare, fulmine periit. Vide *Evadne*.

* *Capella* Olenia vid. *Aſtra*.

* *Capena* (*b l b*) oppidum olim prope Romam; unde *Capena porta* nomen habet

* *Capenas* (*b l l*) vel *Capenus*: id eſt, *Capuanus*.

* *Caper* Vide *Animalia*. † Caper, id eſt capricornus Vide *Aſtra*

* *Caphareûs* (*b l l*) accuſativô *Capharea* (*b l b b*) Promontorium Eubœæ, naufragio Græcorum infame. Vide. *Nauplius* & *Palamedes*. † Inhoſpita Grajis ſaxa.

* *Capillus* (*b l b*) Ornat, & tegit caput. dicitur coma, cæſaries: ſi hirtus ſit, dicitur juba, villus &c.

† Mulieres præcipuè ſtudent colori, criſpationi & ornatui denique capillorum, pectine, calamiſtris, margaritis &c.

† Commodus imperator pulvere aureo eos conſerebat.

† *Romani* tonſo erant capite; capillos ungebant aromaticis oleis per dies feſtivos: eos autem qui comam nutrirent pro barbaris habebant. Cùm primò illos tondebant, Apollini dicabantur. Græci itidem eas tondebant.

† At Barbari, præcipuè Franci, Sicambri, Celtæ alebant prælongos, & in nodum colligebant. Suevis pro ſingulari decore erant ruffi crines.

† Crines purpureos habuit *Niſus* &c. multos Samſon &c. flavos Apollo & *Bacchus* & Ganymedes, & alii pulcri juvenes: Criſpos & nigros habent omnes mauri: canos facit ſenectus aut curæ & ærumnæ: electri colore crines imbuit Xanthus fluv. Achillis crines pulcri. Abſalon è crinibus ſuſpenſus. Carthagine ultimùm obſeſſâ fœminæ crines præbuêre ad torquendos pro navibus funes.

† Apud omnes gentes fœminæ nutrivêre comam: apud Romanos tondebantur meretrices.

† In

† In luctu usitatum crines solvere, spargere, lacerare, pulvere conspergere & luto.

† In describendis crinibus, præter suprà dicta, consideratur aureus color; mollities; quòd Zephyri cum illis ludant; comparantur floribus, radiis Phœbi, serico, vitibus, auro, succino, aliisve gemmis &c: laudantur ab odore, à cincinnorum ordine &c. *Vid. Statius l. 3. Silvar. in coma Earini.*

* *Capister* vel *Capistrum* (*b l b*) id est, frænum

* *Capitolium* (*b b l b b*) vide *Roma.*

* *Cappadocia* (*l b b b b*) Cappadox, cappádocis. ein Cappadocier. Provincia minoris Asiæ inter Pontum euxinum, Armeniam & Paphlagoniam, Dicta à Cappadoce fl. olim Leucosyria: nunc Amasia. Ferax equorum. Vide *Acragas.*

* *Capta* civitas. Vide *Bellum. Excidium.* † *Captivus.* v. *Carcer.*

* *Capra.* Vide Animalia. † Capricornus. vide *Astra.*

† *Capreæ* [*c b l*] Insulæ circa *Neapolim* ubi rex *Telebous* (*l b b b*) & *Telon* [*b l*] Græci Lacones. Scatent coturnicibus.

* *Capio* (*b b c*) fangen. Capiuntur *feræ* & aves laqueo; *aves* etiam reti, decipulâ, viscô: *pisces* reti, nassâ, hamô & escâ. *Mures* muscipulâ: *Muscæ* aranearum telâ. *Urbes* armis, aut dolo. *Animi* & *corda* amore, benevolentiâ, beneficiis, virtute, moribus bonis: *Præmia* meritis, labore, factis egregiis: *Cælum* pietate, virtute

* *Capua* (*b b b*) Urbs præcipua Campaniæ ad Vulturnum fl. vicina Vesuvio, & mari. dicta à Capy *Æneæ* comite. Deliciis ejus maximis fracta est Hannibalis virtus. Dicitur *Teucria*, ab origine.

* *Capularis* (*b b l b*) qui iam proximus est sepulcro. *Capulus* Ein Todtenbaar: item Degen-Gefäß

* *Caput* (*b b*) das Haupt. Est suprema humani corporis pars. Ejus partes minores sunt frons, vertex, capilli, cervix, os, vultus, tempora, oculi, aures, genæ, nares, cerebrum. † Est sedes intellectûs, & scientiæ, & quasi imperator reliqui corporis: item quasi

arx

arx & specula, aut axis & fastigium. † Sumitur eleganter pro vita, & pro tota persona. e. g. *Invisum superis caput*: id est, *invisus homo. Hoc caput tueâre*: id est. *me tueâre.* Item pro intellectu. e. g. *Homo sine capite*: id est, *sine prudentia* † Ornamenta capitis sunt Coronæ, diademata, serta Lauri vel aliæ frondes, capilli ipsi, unguenta, margaritæ, petasi, cristæ. Vide in deorum singulorum descriptione eorum formam. † Caput dum Jupiter quatit, tremit cælum & terra, & inferi. Ex ejus capite nata Pallas armata. † Capita tria habuit cerberus. Duodecim habuit Lernea hydra. Centum habuere Gigantes † Caput Cyri regina Tomyris scrobi sanguinis injecit. Caput Holofernis abstulit Judìth. Capiti M. Crassi aurum à Parthis infusum. Cùm Gracchus Romæ seditionis esset autor, Senatus ei, qui illius caput afferret, tantum auri promisit, quantum ipsum caput penderet: at is qui tulit, plumbum infudit, ut ponderosius fieret. Caput jam interfecti Pompeji traditum est Cæsari: quo viso flevit, pretiosoque panno involutum cum aromatibus honorificè cremari jussit. Capita Nisi & Euryali ab hoste contis infixa, & in castris circumlata. Vide Virgilium. Item caput Eutropii Constantinopolitani Satrapæ. † Caput validum habent bubali & psittaci: imbecille ursi. † Juno Didoni pro signo ubi novam urbem condere deberet, dedit, si equi & bovis caput effoderet: equi; quia pugnax est: bovis, quia segetes colit: ut indicaretur, novam urbem & bellatricem fore & agricolam. † Judæos ethnici falsò criminabantur, eos adorare caput asini. † *Caput* dicitur omne id, quod in re aliqua est primum, vel præcipuum. e. g. *Caput viæ*; id est, *initium. Caput fluvii*: id est, *fons & scaturigo* ejusdem. † *Caput extollere*: id est, *superbire*, vel meliore statu florescere. *Caput dejicere, demittere*: id est, *languere*, vel *pudore* affici. *Caput submittere* alicui: id est, ejus *potestati se subjicere.* † Per caput suum, vel per Cæsaris caput jurare solemne erat Romanis. † Caput velabant in luctu. † Capita papaverum demessuit Tarquinius. vide *Tarquinius.* † Caput S. Ioannis Baptistæ sibi postulavit Herodias in mercedem lascivi saltûs.

* *Capys* (*b b*) tab. XXIII. Vide *Capua*.
* *Carantonus* [*b l b b*] fluvius Galliæ ad Santones.
* *Caranus* (*b b b*) tab. XIX. & XXVI.
* *Carbasa* (*l b b*) vela navium. *Carbasus*, *i.* subtile linteum.
* *Carbunculus* (*l l b b*) gemma rubro-ignei coloris.
* *Carcer* (*l b*) Kercker. Sunt plerumque carceres in Turribus, cavernis subterraneis, aut infra montem.

† Hic considerantur *Portæ septemplices*, *Ærei postes & seræ adamantinæ*, *aut aliàs durissimæ* : *catenæ*, *vincula* : *fœtor* : *fames*, *& sitis* : *frigus*. Vide Miseria. Infelix, Tormenta.

† Carceres famosi erant *Romæ Tullianum*, & *Mamertinus*. Athenis *Barathrum* (*b c b*) Syracusis *Mamertinus*, & *Latomiæ*. Spartæ *Ceada*, vel *Ceadus*, vel *Ceas*. Chartagine *Ancon*. Cyzici *Profundum maris*, ita dicta spelunca. Agrigenti *Phalaridis* carcer, ita ædificatus, ut minimæ etiam voces captivorum ad aures Tyranni deveherentur: Modò famosissimus est Carcer & captivitas *Turcica*.

† Carceri inclusa à patre Danaë. Theseus in inferno detentus à Plutone. Bajazeth Turcicus Tyrannus à Tamyrlane Tartarorum Tyranno caveæ ferreæ inclusus, ubique pro spectaculo circumvectus. Is demum frontem impegit caveæ, & eliso cerebro periit. Socrates Philosophus innocens in carcere veneno necatus. Attilius Regulus à Chartaginensibus captus. Juba rex.

† De Carcere vid. *Seneca in Agamemn. act. 5. Scen. 2. Causin. in Solym act. 4. Scen. 1. Biderman*; 1. *Heroid. Epist. 6. & l. 2. epist. 4. Balde l. 4. Ode 44. & Epodon, od. 1.*

* *Carceres* in Circo erant loca, queîs includebantur equi, feræ, & homines antequam emittebantur ad certamen vel cursum.
* *Carchedon* (*l l l*) genit. *onis* [*b b*] Vide Carthago.
* *Carchesium* (*l l b b*) Vas vini majusculum.

* *Cardinalis* (*l b l b*) est persona Ecclesiastica, quæ summo Pontifici adjutrix est in regenda Ecclesia, & Pontificis eligendi jus habet. Utuntur Cardinales veste purpureâ & pileolô. Poëticè dices: *Sacra quem purpura cingit: Purpurei patres:* Sacer *Senatus: turba roseo augusta Galero: Satrapes summi sacrorum arbitri: Purpurei sacerdos chori: Proxima summo turba parenti.* Vide Pontifex, Purpura
* *Cardines* mundi quatuor. Vide *Cæli plagæ*
* *Carduélis*. Vide *Avis*, Carduus Distel.
* *Carectum* (*l l b*) locus longo gramine tectus.
* *Caria* (*l b b*) Provincia Asiæ minoris, finitima Lyciæ: Cujus reges fuere *Mausolus & Arthemisia*. *Cares* (*l b*) populi olim dicti *Bubasii*, *Leleges*, *Magnesiani*, *Miletiani*. Vid. *Caris*.
* *Caries* (*b b l*) Wurmb-Stiche.
* *Carina* (*b l b*) infima pars navis.
* *Caris* (*l b*) genit. *Caridis* (*l b b*) Sic dicitur Caria. Item insulæ *Rhodus* & *Cos*; quia sunt vicinæ Cariæ.
* *Caritas* (*l b l*) Vide *Amor*. † Caræ nobis res sunt vita, caput, cor, viscera, lumina, oculi pupilla, & universim membra. Anima: aura: lux diurna: Honor & fama: Patria, parentes, filii, fratres, amici. Item res pretiosæ, ut aurum &c. Vide *Preciosus*, Item cuilibet carum est id, cujus ipse est autor. † Cùm ergo volumus dicere, aliquid nobis carum esse, vocamus id *cor nostrum*, *viscera nostra*, *animæ dimidium*. Dicimus esse nobis rem *cariorem capite*, esse *auream* &c. Vide *Amandi formulas*.
* *Carites* vide *Gratiæ*.
* *Carmani* (*l l l*) populi inter Persidem & Indos.
* *Carmelus* (*l l b*) Promontorium Phœniciæ oleo, vino, silvisque frequens sedes Eliæ & prophetarum. † Alius in tribu Juda. ubi erat Nabal maritus Abigail.
* CARMEN, [*l b*] sumitur pro *cantu*; & hinc omnia, quæ de Musica dicuntur pleraque etiam ad carmen describendum applicantur, ùt *testudo*, *lyra*, *plectrum*, *avena* &c. Vide Musica

† Deinde sumitur propriè *pro themate poëtico.* Ergo vide titulô *Poësis*, † *Iterum* carmen sumitur pro incantatione venefica: *carmina Æaa, Circaa, Thessalica, Æmonia &c.* Vide Veneficia. † *Carmen Euboicum, Cumanum, Chalcidicum:* id est, vaticinia Sibyllæ. † *Carmen fatale:* id est, Parcarum edicta, queis mori jubēt. † *Carmina secreta*: i. nondum in publicum edita.

**Carmentis* vel *Carmenta* (*llb*) Ejus genus vide tab. *XXIV*. Aliàs dicta Nicostrata. Vates erat nata in Arcadia, & cum Evandro in Italiam transiit, ubi in monte capitolino habitavit, & pro dea à *R*omanis est culta. Epitheta & nomina sumuntur ab *Arcadia, Latio, Evandro &c.* Vide Evander.

* *Carneades* (*lbbl*) Vide *Philosophus.*

* *Carni*, populi ad Adriaticum mare. **Crain.**

* *Carnifex.* Vide *tormenta, scelera, Pœnæ, Mors.* Carnifex est minister *Justitiæ* : *Impiorum* terror: *scelerum* vindex &c.

* *Carnutes, carnuti; carnotæ, carnutenses:* populi Galli.

* *Caro* (*bc*) Carne cruda & equinâ vescuntur Scythæ, *T*artarique: carne humana *B*rasili. Carnes varias ad cibatum vide titulô *Convivium, cibus.*

* *Carolus* (*cbb*) *Carolus Magnus* è Germanorum Francorum genere, Gallorum & Germanorum rex, primusque Germanorum Imperator. Heros pius, doctus, & fortis. *S*axones domuit bello triginta annorum; & Hunnos. † *Carolus V.* ex Austriacis principibus Rex Hispaniæ, & *I*mperator *R*omanorum, Heros insignis. Gallos fregit, eorúmque regem Franciscum vivum cepit Papiæ in Italia. Fridericum Saxonum Electorem hæreticum & sibi rebellem itidem profligatum cepit. Tunetanum regnum *A*fricæ subjugavit. Solymanum Turcarum Tyrannum potentissimum, tum primò Viennam obsidione gravissima tentare ausum, repulit. Demum ultrò *I*mperiô positô, biennio post in solitudine obiit:

* *Caronus* (*bll*) Mons Hyrcaniæ, ubi multæ tigres.

* *Carpatos* (*lbb*) Insula inter Cretam & Rhodum, olim quatuor

quatuor urbibus clara. Montosa est, & marmoris præclari dives.

**Carpathius* (*lbbb*) seu montes Jazygum, unde Tibiscus fluvius oritur. Sunt inter Poloniam & Silesiam, in antiqua Sarmatia.

**Carpophorus* (*lbbb*) vide *Gladiator.*

**Carpere* aliena. *Carptor* dicitur, qui alienos mores & facta traducit, errores arguit &c. Vide *Aliena. Detractio. Invidia. Maledicus. Lingua. Dens.* † Tales Carptores fuêre *Aristarchus*; is omnium scripta carpsit, ipse nihil scribens. Rogatus causam, respondit: quia, qualia possum, nolo; qualia vellem, nequeo. *Aristophanes. Cratinus comicus. Eupoles. Hipponax. Memmius. MOMUS. Nævius. Oscus. Theocritus. THEON. ZOILUS.*

**Carthago* (*llc*) genit. *Carthâginis.* Urbs Africæ, condita à Dido tab. *XX.* vide titulô *Caput.* Terrâ marique potens Africam, Hispaniam, Siciliamque subegerat. Ter Romani cum ea bellum gesserunt, quæ bella descripsit Ennius, & Silius; dictaque sunt *Punica.* Tertiô demum bellô Scipio Junior nobilem urbem funditus delevit. ea obsidione classis Carthaginensium exusta, & portus obstructus est. Sed illi ex altera parte urbis novum foderunt portum: atque ad condendam novam classem tectis suismet detraxêre tigna; matronæ crines pro funibus ministrârunt, & monilia, omnéque argentum pro securibus, ligonibus, aliisque armis cudendis. Denique Asdrubal fessus se dedidit cum 46 millibus hominū: quo uxor viso, cum 2 liberis è turri se egit: & ceteri se cum urbe combusserunt. † *Byrsa* arx erat. vide *Dido.* † Nunc *Tunetum* urbs nonprocul ab ejus ruderibus distat. † Præclari duces hic fuere *Hanno, Asdrubal, Amilcar,* & præ omnibus *Annibal.* † Carthaginenses erant *astuti*, fallaces, foedifragi; hinc proverbium: *Punica fides.* † Tingebatur ibi egregia purpura. † Hæc urbs à Græcis dicitur Carchedon.

† Carthagini tribuuntur nomina & ephitheta quæ conveniunt *Didoni*, *Africæ*. Item dicitur *Libyca urbs*: *urbs æmula Romæ*: *Pœni*, *punicum regnum* &c. Vid: Virgil. *L.* 1. *Sanazar. de Partu Virginis L.* 2. *Silius*.

* *Cartha* Papier. Vide *Scriptura*, *Papyrus*. Dicitur inventa fuisse à Carthaginensibus.

† *Cartha virgo*; i. mundissima. vel liber ineditus.

* *Cartea* (*l l b*) Urbs *Cææ*, Cyparissi patria.

* *Carteja* (*l l b* vel *l l b b*) vide *Tartessus*.

* *Carus*. Vide *Caritas*.

* *Caryclo* (*b c c*) tab. VIII. *Caryclus* (*b c b*) tab. VIII.

* *Caryophilum* (*b b l b b*) Vide *flos*.

* *Carystos* (*b l b*) Urbs Eubœæ ad Euripum prope montem Ocham: unde Ochalia dicta. Marmore clara.

* *Casa* (*b b*) Bauren-Hütte. Vide *Domus*.

* *Cascus*: id est, *Antiquus*, *obsoletus*.

* *Caseus* (*l b b*) vide *Convivium*.

* *Casia* (*b b b*) vel *Cassia* [*l b b*] vid. *Aromata*.

* *Casinum* [*b l b*] mons Campaniæ cum oppido & arce celebri. Nunc monasterium ibi totius Ordinis *Benedictini* princeps, ubi S. *Benedictus* vixit.

* *Casius* (*b b b*) vide *Mons*.

* *Casmœnæ*, interdum legitur pro *Camœnæ*.

* *Casperia* (*l b b b*) Uxor Rhoeti Marrubiorum regis, quæ cum ipso privigno suo turpiter vixit. † Item *Casperia* oppidum Sabinorum.

* *Caspiæ portæ*: id est angusta via prope mare, quâ per Caucasum in Mediam itur. † *Caspium mare*. vide *Mare*.

* *Cassandra* (*l l b*) t. XXIII. *Eam* amavit Apollo, cui promisit, se eum vicissim amaturam, si vaticinandi donũ concederet. Concessit ille, at illa promissis non stetit. Ergo effecit Apollo, ut nemo deinceps ejus vaticiniis fidem adhiberet. Ac licèt Trojanis sæpe cladem prædixerit, & , ne equum intra moenia reciperent, suaserit, ab omnibus tamen est risui habita. Desponsa est Chorœbo. Ab Ajace Oileo vitiata est post excidium in ipso Palladis templo. Denique Agamemnoni pro ancilla, & pro pellice serviens ab ejus uxore Clitemnestra necatur. † Epi-

† Epitheta sumuntur à Parentibus & Troja ût *Ilia vates*. Item *Mœnas Ilia*: *Phœbas Myceno amata duci*; quia erat Phoebi sacerdos, & ab Agamemnone amata. *Nulli credita vates*. &c.

* *Cassiope* (*l b b l*) tab. *XV*. *XVI*. *XX*. cùm esset pulcra, ausa est Nereidas superare formâ. Illæ monstrum marinum excitârunt, quod totam Æthiopiam vastabat, cum oraculo, non antè desituram pestem, quâm Andromede Cassiopes filia eidem exponeretur. *A*lligatur ergo saxo; sed à superveniente Perseo liberatur. Omnes isti inter astra translati sunt. Vide *Astra*. † Item *Cassiope* urbs Epiri.

* *Casses*, Garn Vide *Venatio*.

* *Cassis*, Helm. vide *Arma*.

* *Cassiterides* (*l b b b b*) insulæ Hispaniæ, hodie *Asores*.

* *Cassius* (*l b b*) Vide *Cæsar* & *Brutus*.

* *Castalia* (*l b b b*) tab. I. vel *Castalis* (*l b b*) Nympha, quæ Apollinis amorem fugiens in fontem versa est, vel in eum se præcipitavit. Est autem fons & antrum & nemus in Helicone, aut in Parnasso, *caballinus*, vel Hippocrene dictus, quia dicitur excitatus fuisse ab equo Pegaso, qui, cùm Perseum ad Medusam necandam vexit, hic ungulam imposuit montis vertici, ex quo fons natus est: dicitur etiam *Aganippe* vel *Libethius*, *Libethis unda* &c. vide *Aganippe*, *Musæ*, *Apollo*, *Poësis*, *Parnassus*. † Est sacer Musis, quæ eum potare & in eo lavari dicuntur. Item Apollini, qui in eo crines lavat. Poëtis amatus ac celeber; quia ejus aqua pota creditur poëtas efficere, & œstro poëtico implere animum. †*Castalius deus*: id est, Apollo. *Castaliæ nymphæ*, *chorus*, *turba*, *deæ*: id est, Musæ. *Castalii colles*: id est, Parnassus. *Castalius furor* vel *Castalii ignes*: id est, spiritus poëticus. *Castalium decus*. id est, insignis poëta. † *Castalides*: id est, nymphæ. *Castalium* melos: id est. Carmen.

* *Castanea* (*l b b b*) Küsten. aliàs dicitur *Balanus* (*b b b*) *Nux Luca* vel *Euboica*: *Glans Sardiana*, quia apud Sardios in Asia frequens.

* *Castella* vel *Castilia* (*l bbb*) regnum, pars Hispaniæ.
* *Castigatio* (*l ll b c*) vide *Reprehensio*, *Pœna*, *tormentum*, *Flagellum*, *Exprobratio*. † *Castigati mores*: id est boni. *Castigata carmina*: id est, emendata, & elaborata.
* CASTITAS (*l b l*) Keuschheit. Vide *Pudor*, *Puritas*, *Verecundia*. *Virgo*. (1. Castitas abstinet à *voluptate* corporis: à *Fœminarum* aspectu, colloquio, tactu: à *Nuptiis*. reddit animum & corpus *forte*, *integrum* ac *robustum*. Est virtus *cælestis*, & spiritibus angelis pares facit. Nescit *Venerem*, aut *amorem* illicitum, aut *Libidinem*. Vide his dictis titulis, *Voluptas*, *Fœmina*, *Nuptiæ* &c.

(2. Comparatur rebus *Pulcris*, *Puris*, *Pretiosis*; *Candidis*, *Caris*, *Raris*. Vide hos titulos *Pulcher*, *Purus* &c. Item *Astris*, *Cœlo sereno*: *Rosæ* spinis septæ: *speculo*, quod facilè inquinatur: *vitro*, quod facile frangitur: *violæ*, quæ gaudet latére. *Cedro* & aliis rebus incorruptibilibus. Vide *Constans*.

(3. Exempla Castitatis. *Phœnix* avis caret conjuge. *Apes* dicuntur foemellis carere. *Turtur*, conjuge mortua, viduus manet. *Elephas* semel tantùm, quamdiu vivit, parit. *Bombyces* sine fæmellis propagantur. *Diana* nunquam nupta: nec in comitatu suo admisit nymphas, nisi virgines. *Vide* Callisto. *Pallas* semper virgo, & Vulcanum eam amplecti volentem repulit. *Bellerophon*. *Caunus*. *Phryxus* *Narcissus*. *Orpheus*. *Eurydice*. *Penelope*. *Daphne*. *Castalis*. *Arethusa*, *Britomartis*. *Asterius*. *Euripides* poëta, vulgò *osor fœminarum* dictus. *Democles* juvenis tentatus à Demetrio rege in rogum insiliit. *Lucretia*, *Susanna*, *Judith*, *Joseph Ægyptius*. *Claudia* Vestalis Romana, incæstûs accusata, ut se purgaret, navem qua Mater deûm *Romam* advecta est vado Tiberis hærentem cingulô suô sola traxit. *Fonteja* Vestalis, & aliæ *Vestales* virgines. *Crispus*.

(4. Contraria Castitati. vide *Libido*, *Amor malus*. *Voluptas*, *Adulterium*.

(5. De Castitate videatur etiam *Silius* L. 17. v. 27. *Balde* L. 2. *ode* 17. *Biderman* L. 3. *Heroidum Epist*. 2. & 5. *Item*

Lib.

Lib. 2. Epigrammatum. Statius L. 5. Silvar. in pietate abscantii. Balde L. 3. od. 26.

*Castor (1b) Biber. Vide *Animalia.*

*CASTOR (1b) & POLLUX. genit. *Pollucis* (11b) fratres, quorum genus vide tab. VI. & XVIII.

(1. *Castor* adultus pugil egregius factus. Argonautis se adjunxit. Prope Samothraciam orta tempestate, factis ad deos votis, super capita Castoris & Pollucis apparuêre geminæ stellæ, & procella cessit. † Lynceo rapuit sponsam Ilariam Leucippi filiam, eumque interfecit, & ab ejus fratre Ida vicissim est interfectus gladiô. † Ejus equus fuit Cyllarus, aut Xanthus.

(2. *Pollux* verò equitandi arti studuit. In argonautica expeditione *Amycum* Bebryciorum regem, ad certamen eum provocantem, & ex insidiis opprimere volentem, superatum occidit. † Ipse immortalis erat, utpote á Jove genitus, cùm frater esset mortalis, utpote ex Tyndaro rege. Ergo interfecit Pollux Idam fratris sui latronem, & à Jove precatus est, ut sibi liceret immortalitatem cum Castore partiri. Hinc inter sidera translati, quando alter occidit alter oritur, & vicissim: ut ita quasi alternis temporibus vivant. † Ejus equus fuit etiam Cyllarus, & alternatim eô uti dicuntur ambo fratres.

(3. Dicuntur *olorini fratres*; quia Jupiter in cygnum se mutavit, quando Ledam matrem Pollucis nupsit. *Pileati fratres*; quia Lacones eorum statuis solebant pilea imponere. *Amyclæi*; quia Amyclæ est celebris Laconiæ locus: & aliàs his fratribus nomina petuntur à Laconia, Taygeto monte, in quo Leda peperit. à parentibus, à gestis & eventu &c. *Oebalii*; *Spartana sidera*; *Gemini*; Vide *Astra.*

(Castoris & Pollucis ædes Romæ prope forum Romanum erat vicinum Vestæ, & Vestalium domui: nunc templum SS. Cosmæ & Damiani. Romæ crediti aliquando apparuisse in foro equis albis insidentes, & victoriam de Latinis reportatam nunciâsse.

* *Castra.* Vide *Bellum.* num: II. (6.
* *Casus* (*lb*) Vide *Cado.* † Casus sumitur pro Errore. Vid. *Error.* Pro infortunio, vide *Infelix, Fortuna, Miseria.* Pro urbium regnorumque ruina: vide *Excidium.*
* *Cataclysmus* (*bclb*) Sünd-Fluth. Vide. *Aqua.*
* *Catadupa* (*bblb*) sunt montes, ubi cataractæ Nili.
* *Catalaunum* (*bllb*) urbs, ubi Attila ingentem cladem passus.
* *Catana* (*bbb*) Urbs Siciliæ.
* *Cataphracta* (*bllb*) Vide *Arma Bellum* num. II. (4.
* *Cataracta* (*bblb*) est locus, ubi fluvius per præcipitia saxa devolutus frangitur. tales Cataractas habet Nilus in Æthiopia. Rhenus in Germania. Item *Cataracta* indicat claustrum firmum portæ, Fall-Thor
* *Catasta* (*blb*) Vide *Tormentum.*
* *Catellus* (*blb*) vide *Canis.*
* *Catena* (*blb*) Vide *Carcer.* Catenas passa Andromeda scopulo alligata. Hesione. Prometheus. Cerberus ab Hercule ex inferno raptus. † *Catenatus* id est, conjunctus, assiduus. e. g. *catenati labores.*
* *Catharina* (*bblb*) Virgo Alexandrina regiæ stirpis sapientissimè disputando vicit 50. Philosophos, qui à Maximino tyranno Cæsare convocati erant ad eam à Christi fide dimovendam. Rotam qua feriri debebat fulmen exussit. Capite plexa lac cum sanguine profudit è vulnere. Eam studiosa juventus meliore jure quàm Palladem veneratur litterarum Præsidem. Epitheta ei sumuntur ab *Alexandria* & Ægypto à *litterarum* patrocinio, & *Pallade*: à *sapientia*: *constantia &c.* e. g. *Memphitica Pallas.* *Catharis*: *Costias*, à *patre.*
* *Catilina* (*bblb*) Vide *Cicero.*
* *Catillus* (*blb*) vel *Catilus* (*bbb*) tab. X.
* *Catis* (*bb*) tab. XIII.
* *CATO* (*bc*) Catones duo erant celeberrimi Romani (1. Marcus Porcius Cato Sardiniam subegit, Hispa-

Hispaniam rexit. Fuit *Romæ* Censor morum gravissimus. Avus Catonis junioris. (2. M. Cato Uticensis junior. Stoicæ philosophiæ deditissimus. Civili bello pro Pompejo contra Cæsarem stetit. Post Pharsalicam cladem recepit se Uticam, & auditô, Cæsarem adventare, legit librum Platonis de immortalitate animæ, ac gladiô transfixit pectus, ne à Cæsare captus triumpho duceretur. Accurrentes ministri nolentis obligant vulnus. Quibus recedentibus ille vulnus manu denuo rupit, ipsaque extracta viscera per cubile sparsit. Vide *Porcia*.

* *Catullus* (*blb*) Vide *Poëta*

* *Catulus* (*bbb*) Vide *Canis*. Catuli etiam dicuntur foetus juvenes aliorum animalium, ùt Leonis, ursi, tígridis, pardi, vulpis, lupi.

* *Catus* (*bb*) Katz. Vide *Animal. Catus*, *a*, *um*: id est *astutus*.

* *Caucasus* (*lbb*) mons Asiæ altus, saxosus, nivosus à ponto euxino surgens in Colchide, ad Caspium mare per Hyrcaniam, Scythas, Medos, cum Tauro monte in Indiam pergit. alio loco dicitur *Imaus*, in India *Paropamisus*. Feras nutrit, tigres, leones &c. Ad hunc alligatus Prometheus. Ibi fingitur habitare Fames, Pallor, Tremor; quia est sterilis, & frigidus & ventosus.

* *Caucon* (*ll*) tab. XVI.

* *Caudinæ furcæ* vel fauces. angustus locus in Samnitibus, ubi Posthumius Consul *Rom.* sub jugum missus est.

* *Caverna* (*blb*) vide *Antra*.

* *Caula*. Schafstall. vide *Pastor*, *Ovis*.

* *Caulon* (*il*) genit. *caulónis*. Calabriæ oppidum & promontorium vini ferax.

* *Caunus* (*lb*) tab. III. Vide *Biblis*.

* *Caurus* (*lb*) tab. II. Vide *Ventus*.

* *Causa*. sumitur pro lite coram judicibus. *Causas rerum cognoscere*. Vide *Philosophia*, *Astronomia*, *Natura*.

Cauter (*ll*) vel *Cauterium* (*llbb*) id eſt ſtigma inuſtum ſervo vel homini ejecto. Item medica uſtio ulceris.

* *Cautes* (*ll*) vide *Saxa. Mons. Rupes.*

* *Cautus.* Vide *Providus*, *Prudens*, *Aſtutus.*

* *Cayſter* (*blb*) Fluvius Lydiæ prope Epheſum, ubi præſtantiſſima vina, & prope Sardeis: abundat cygnis, qui vocantur *Cayſtrius ales.* Epitheta ſumuntur à *Lydia*, cygnis, à regibus & locis Lydiæ, e g. *Gygæus amnis*, à Gyge rege.

* *Ceada* vel *Ceadus* (*bbb*] Carcer Spartæ.

* *Cebrenus* (*clb*) Fluvius Phrygiæ. *Cebrenis*, *idis*, id eſt Oenone nympha tab. XXIII.

* *Cecius* (*lbb*) mons Pannoniæ ad Viennam.

* *Cecrops* (*cl*) genit. *Cecropis* (*cbb*) Rex Athenarum, à quo poſteri reges dicuntur *Cecropidæ* (*cbbl*) Ejus genus vide tab. XXII. *Cecropia avis*: id eſt, Philomela. *Cecropia dea*: id eſt Pallas tutrix Athenarum. *Cecropia arma*: id eſt, leges ac jura; quia hæc Athenis potiſſimùm florebant. *Cecropia arx*. vide Acropolis. *Cecropis*, *idis*: id eſt, fœmina Athenienſis. *Cecropides* genit. *æ*: id eſt vir Athenienſis.

* *Cedrus* (*cb*) vide *Arbor.*

* *Celadon* (*bbl*) Socius Phinei à Perſeo peremtus. Item unus Lapitharum à centauris necatus.

* *Celænæ* (*bll*) urbs Phrygiæ ad fontes Mæandri, & Marſyæ.

* *Celæno* (*bll*) tab. I. & IX.

* *Celebris* vel *celeber* (*bcb*) Berühmt. *Vide Gloria*, *Fama*, *Laus*, *Nomen*, *Facta. Viri inſignes. Heros. Nobilis urbs. Mira. Ædificia. Templa.*

† Qui celebris eſt, de eo toto *orbe*, *ubique* ſermo eſt: *Semper æternùm* durat ejus nomen. *Muſa* & Apollo eum canunt. *Immortale* nomen habet. Velut in *Aſtris* ſcribitur: *Sol* teſtis eſt operum ejus. Nihil poterit in eum *invidia*, aut *inimici*, aut *temporis* injuria, *furor* &c. ſed inter *deos* ſedem habet, & *beatus* eſt. Vide dictos titulos *orbis totus*: *æternum*: *Immortalis*: Aſtra &c.

* *Celennæ* (*b l l*) arva Campaniæ Junoni ſacra.
* *Celer* (*b b*) vel *Celeris* (*b b b*) (1. Comparatur cum *Ventis*; *Fulmine*; *Sagitta*; *Haſta* vi emiſſa; *Tigride* raptorem catulorum inſequente; *Torrente* flumine; *Equis* circenſibus, olympicis, præſertim cum *Pegaſo*; *Cane* venatico; *Lepore*, aut *cervo* canem fugiente; *Avibus*, præſertim *aquila*, *accipitre* &c. cum *Saxo* ab alto ruente; cum *centauro* equitante; cum *ſtella* noctu cadente; cum *equis Solis* cælum emetientibus; cum *glande* plumbea è *funda* miſſa; cum *igne* omnia corripiente, præſertim ſegetes; cum *nave*, quæ aurâ ſecundâ fertur. e. g. *Ante Notos, Zephyrumque volat. Tardior illo eſt tigris, ereptos properans ubi quærere natos fertur* &c. Vide *Certamen*: In deſcriptione enim certaminũ poëtæ egregiè exprimere ſolent celeritatem.
(2. Celeres fuêre *Camilla*. *Atalanta*. *Ajax*. *Hippodamia*. *Dolon*. *Iphiclus*. *Ulyſſes*. *Hercules*, quando curſu deprehendit cervum æripedem. *Bellerophon*. *Dædalus* & *Perſeus*; quia pegaſo volârunt. *Ladas* Alexandri M. curſor, qui ſuper ariſtas cucurrit, & arenis veſtigia non impreſſit. *Athas* apud Martialem. Orton.
(3. Belliduces celeritate in agendo celebres fuerunt *Alexander M.* Julius *Cæſar*. [4 De celeritate, & celeribus videatur etiam *Statius l. 6. Theb. v.* 550. & 396. & *l. 3. Silvar*: *in propemptico Metii. Virgil. L. 5. verſ.* 316. & *L. 6. v.* 697. & *L. 7. verſ.* 807. & *L. 10. verſ.* 248. *Seneca in Thebai. act. 3. verſ.* 420. & *in Hippolyto act. 1. Scen. 1. Ovidius L. 10. Metamor: v.* 653. *Claudian: in Nuptiis Honorii & Mar. v.* 14. & *L. 2. de Raptu Proſerp: v.* 198. & *in 3. Honorii conſulat. v.* 197. *Lucanus L. 1. v.* 228.
* *Celmus* (*l b*) Nuncius Jovis adhuc pueri. Qui factus adultior in adamantem eũm mutavit; quia is aliquando dixerat, Jovem mortalem eſſe.
* *Celſus*. Vide *Altus*.
* *Celtæ* populi in medio Galliæ.

* *Celtiber* (*lbb*) plurali *Celtiberi* (*lbll*) populi Hispaniæ inter Iberum, Turiam, & Durium fluvios.

* *Celtici* (*lbl*) populi Hispan. inter Anam & Bætim fluv.

* *Celydnus* (*blb*) fluv. Macedoniæ in mare Adriaticum.

* *Cenæum*, promontorium Euboeæ.

* *Cenchrea* [*lbb*] vicus & portus 70. stadia à Corintho.

* *Cenelrius* fluvius Joniæ per silvam Ortygiam.

* *Cenomani* [*bbll*] populi Galli olim inter Andegavos & Parisios, pòst inter Brixiam & Venetias.

* *Censores*. Vide *Mores*. *Cærites*. *Cato*.

* *Centauri*. Vide tabulâ II. III. VIII. Populi, qui supernè formam hominis, infernè equi habebant. Habitabant in Thessalia ad Pelion, Ossam, & Othryn montes.

† Cùm Pirithous Lapitharum *Rex* nuptias celebraret cum *Hippodame* sua, invitavit etiam Centauros, quia affines erant sponsæ. Sed hi in ipso convivio petulanter se erga sponsam aliásque fœminas gesserunt. Hinc orto inter utrosque tumultu (eum largè describit Ovidius l. 12. Metamorph. 219.) Centauri ope Thesei partim cæsi, partim fugâ ablati, & omnino finibus suis expulsi in Pholoën Arcadiæ urbem & regiunculam se recepêre. Fuêre Centaurorum Principes *CHIRON*, *Pholus*, & *Nessus*. Reliquorum nomina hæc sunt. *Abas*, *Abryus*, *Amycus*, *Amydas*, *Antimachus*, *Aphareûs*, *Apheus*, *Aphidas*, *Arctus*, *Arëus*, *Arias*, *Asbolus*. *Astylus*. *Bianor*, *Bravenor*, *Bromus*, *Bretus*. *Chromis*, *Chtonius*, *Clanis*, *Crenæus*, *Criton*, *Cyllarus*. *Danis*, *Demoleon*; *Dictys*, *Dorpus*, *Dorylas*, *Dryalus*, *Dyneus*. *Elops*, *Emmachius*, *Enopion*, *Erigdupus*, *Eurynomus*, *Eurytus*. *Grynæus*, *Gryphæus*. *Harpagus*, *Helenus*, *Helops*, *Hippasius*. *Hiphinus*, *Hyles*. *Imbreûs*. *Iphinous*. *Latreûs*, *Lycabas*, *Lycetus*, *Lycidas*, *Lycochton*, *Lycoras*, *Lycus*. *Medon*, *Melaneûs*, *Mermerus*, *Mimas*, *Monychus*. *Nedymnus*, *Nycton*.

Nyctorn. *Ocelus* , *Odites* , *Oëclus* , *Ophion* , *Orneus*. *Peantor* , *Perimedes* . *Petraeus* , *Phaeocomes* , *Phlegraeus* , *Pisenor* , *Praxion* , *Pyracmus* , *Pyrethus*. *Rhaecus*, *Ripheûs* , *Riphetus*. Silanthus, Stiphelus. *Teleboas* , *Tereûs* , *Thaumas* , *Theramon* , *Theroctonus* , *Thonius* , *Thurius* &c.

Epitheta desumuntur ex genere, forma, loco. e. g. *Pelii quibus antra coluntur*. *Semihomines* (*l b b l*) *semiviri*, *Semiferi*. *Semimares*. *Bimares*. *Biformes*. *Quadrupedes viri*. *Nubigenae*. *Saturni genus ferum*. Cornipedes.

† Centaurus doctus, citharoedus, nobilis : id est, Chiron.

* *Centimanus* (*l b b b*) vide *Gigas*.

* *Centum* [*l b*) *Centenus* (*l l b*) Sumitur pro *Multus*: e. g. *Centum turribus alta domus* , *centum pariis subnixa columnis*. † *Centum oculos* habuit Argus. † *Centum portas* Thebae. † *Centum urbes* Creta . † Vide *Annus*. *Numerus*.

* *Cephalenia* [*b b l b b*] vel *Cephalene* [*b b l l*] vel *Cephalaea* (*b b l b*) Insula in mari Jonico, olim Ulyssi etiam regnata.

* *Cephalus* (*b b b*) tab. XIII. XXII. Hic sponsus Procris , raptus in venatione ab Aurora cùm eam nollet amare , remissus est. Domum revertens alio habitu, tentavit pudicitiam Procris muneribus , & illâ jamjam cedente , aperuit se ejus esse maritum. Quae prae pudore in silvas se abdidit , & multo rogatu Cephali denique reversa, donavit ei canem insignem Laelapem, & sagittam , quae ambo nunquam fallerent metam. Cephalus dein' assiduus in venatione solebat saepe umbram captare , & cantando vocare auram in refrigerium : quod audiens Procris suspicata est Auram nympham aliquam esse , & à Cephalo amari. Ergo inter fruteta se abscondit visura eventum. At ille sentiens virgulta moveri, ac putans feram latere, torsit eò jaculum, quod cùm fallere nequiret , penetravit pectus Procris. *Vid. Ovidi.* l. 7. *Metamorph.*

* *Cepheûs* (*l l*) genit : *Cepheos* (*l b b*) t. XVI. & XVIII. Rex Aethiopum. In coelum translatus cum suis. Vide

Cassiope. † *Cephenus* (*l l b*) vel *Cephenius* (*l l b b*) id est, *Æthiops.* *Cepheia rura*: id est, *Æthiopia.* Dicitur *Jasides*, quia ab *Jo* genus ducit.

Cephisus [*l l b*] tab. I. Fluvius Boeotiæ ad radices Parnassi. Vicinus etiam oraculo Themidis, & templo Delphico, hinc vocatur *amnis fatidicus.* In mare Phaleræum se exonerat. † *Cephisis* (*l l b*) genit: *idos.* palus, quam transit Cephisus. Item Nymphæ hujus fluvii *Cephisides*, vel *Cephisiades.*

* *Cera* (*l b*) vide *Apes. Nobilitas.* Est *flava*, *alba*, *mollis*, *flexilis.* Vide hos titulos. † Sumitur pro *imaginibus* ex cera factis; pro *candelis* & *lumine* nocturno; pro *sigillo* litterarum; pro *albedine*, *pallore.* *Cereus* id est facilè flexilis. Pro *tabulis* ceratis, & ipsis litteris. vide *Scriptura.* † Cerâ jungebant pastores avenas pro fistulis. Cerâ coloratâ pingebant veteres. † Cera ignem & solem timet &c.

* *Cerastes*, *æ* (*b l l*) vide serpens.

* *Cerasus* (*b b l*) genit: *Cerasuntis* Urbs Ponti, unde à Lucullo in Italiam allata sunt *Cerasa* die Kirschen.

* *Cerathus* (*l l b*) fluvius Cretæ apud Gnossum.

* *Ceraunia* (*b l b b*) genit, *orum.* Montes alti & scopulosi in Epiro ad ingressum maris Adriatici, Fulminibus obnoxii, & naufragiis famosi. *Cerauni*, *Acroceraunia.*

* *Cerberus* [*l b b*] tab. II. Canis excubans in vestibulo Plutonis, tria capita habet (alii centum dicunt) & villos per dorsum serpentinos. Adulatur ingredientibus, egredi neminem patitur. *Hercules* eum extraxit. Sybilla, quæ Æneam per avernum duxit, objectâ offâ eum sopivit. Dicitur *Canis tergeminus*, *Echidnæus*, *custos orci*, *janitor orci*, *canis ater*, *umbras latratu terrens*: aliaque nomina à genere, forma, tartaro, Plutone, umbris, Hercule &c. sumta. Vid. *Virgil. l. 6. v. 399. &c. Seneca in Hercu, furen. act. 3. Scen. 2. Sannazar. l. 1. de Partu Virg.*

* *Cercopes* (*l l b*) populus inhumanus insularum prope Neapolim. Cùm Jovi illuc appulso insultarent, in

Simias

Simias conversi sunt. Unde dicti *Cercopitheci* (*l b b l l*) & insulæ illæ *Pithecusæ* (*b l l l*) vid. *Ovid. l. 14. Metam. v. 90.*

**Cercyon* (*l b l*) Latro à Theseo sublatus apud Eleusin.

**Cerdo* (*l c*) opifex sordidus, præsertim sutor.

**Cerebrum* (*b c b*) Sedes memoriæ. Vide *Caput.*

**Ceremonia.* (*l b l b b*) Vide Sacra.

**Ceres* (*b l vel b b*) tab. VIII. Ex Jove fratre suo peperit filiam Proserpinam, quæ à Plutone rapta est. At mœsta Ceres accensâ in Ætna face diu noctúque eam quæsivit. *In* itinere excepta & refecta à Metanira, vel Misme vetula, ejus puerum, qui ipsi illuserat in *Stellionem* convertit. Denique in Siciliam reversa ad fontem Cyanen, invenit ibi Zonam Proserpinæ, & ex Arethusa nympha cognoscit, apud inferos eam esse. Cetera vide titulô *Proserpina.*

† *Invenit* sationem frugum; & aratra, misitque *Triptolemum*, ut omnes gentes agriculturam doceret.

† Formâ flava est, & velut sole adusta. Pingitur redimita spicis; fascemque segetum brachio amplectens, vel cornu copiæ; insidens currui, qui junctus est draconibus.

† Nomina ei tribuuntur à Sicilia, ab Eleusi urbe: Vide *Triptolemus* item *Erisichthon.* à Proserpina; ab agricultura &c. e, g. *Frugifera dea*, *spicea*, *potens frugum.* Item *Tædifera*; quia accensâ tædâ quæsivit filiam. *Mysia*; quia à Myso Argivo hospitiô excepta; vel quia in templo Myseo apud Pallenen culta.

† Ceres sumitur pro *segete*, *pane*, *frumento*, & quod ex frumento fit, ut *cerevisia &c.*

† *Cerealia dona*: ist est seges, panis. *Cereris opus*; id est agricultura.

* *Cerintha* (*l l b*) herba apibus amata

* *Ceritus* (*llb*) animi furore agitatus.
* *Ceroma* (*llb*) Oleum, quo athletæ se ungebant.
* *Cerne* [*ll*] Insula nunc *Madagascar*
* *Certamen.* De omnibus rebus institui possunt certamina. de *cursu*, *robore*, *eloquentia*, *musica*, *pictoria*, *pulcritudine*, *augurandi peritia* &c. quos omnes titulos consule. Vide etiam titulos *Temeritas*, *Superbia*, *Celeritas*, *Calchas*, *Ludi*, *Pugna.*
† *Cæstus* erat clavus ein Streitkolbe corio obductus, & plumbo gravis, quo expeditè invicem petebant.
† *Discus* erat orbis quidam gravis è saxo, plumbo, chalybe, ære, vel etiam ligno, quem dextrâ prehensum vibrabant ad metam, quísque altiùs, longiùs, aut certiùs jaculabatur, victor erat.
† Certabant deinde jaculis, sagittis &c.
† Constituebantur judices ex senioribus
† Edebantur præmia, maximè arma, purpureæ vestes, crateres, phaleræ, monilia, torques, pelles leonum, tigridum &c.
† Certamina olympica & ejusmodi: vide tit. *Ludi.*
† Ad *aram Lugdunensem* certamina erant eloquentiæ. Hercules certavit de voracitate. Vlysses cum Aiace pro armis Achillis, Ovid. L. 11.
Certamina omnis generis descripta invenies apud *Virgil: L:* 5. *Statium L* 6. Silium. L. 16.
† Certamen trium dearum de pulcritudine. Vide *Paris.*
† Certamen Voluptatis & continentiæ, Balde Epopon Od. 16.
Certamen Gigantis & Pygmæi, Balde *L*, 6. silvar.
Certamen Rationis & carnis seu corruptæ naturæ Vide *Affectus.*
† Denique vide CONTRARIA.
**Certus.* vide *Veritas*, *Dubius*, *Affirmandi* formulæ, *Jurandi.*
† Certum est, quod aliter fieri non potest: ergo vide *Impossibile.* e.g. *Certum est hominem mori: dubitas fortè, stare solem, urere ignem* ?
† Certa sunt Jovis effata, & quæ in diphtera scripsit?

sit; certa, quæ edicunt Parcæ, Fata; certa est homini mors: igni calor: plumbo pondus &c. vide *Conjuncta, Natura.* † Certa erant tela Jovis, Apollinis, *Cephei.* † Certum sumitur pro constanti: sic certus est cursus astrorum &c. vide *Constans*, *Mutatio, Semper.*

* *Cerussa* (*llb*) stibium, vel creta, Bleyweiß / Anstrich. Tales materiæ etiam erant creta Chia, Selinusia; Cimolia, *Illyrica*: spuma nitri &c, Vide. *Albus Creta.*

* Cervus. Vide *Animalia, Venatio, Celeritas.* † Cerva Herculis Mœnalia, æripes: vide *Hercules* num. II. Cervus Cyparissi: vide *Cyparissus.* Cerva alba Dianæ. Vide *Iphigenia.* † De Cervo vid. *Silius L.* 13. *v.* 115. *Virgil. L.* 4. *v.* 69. & *L.* 7. *v.* 483. *Statius L.* 5. *v.* 165. *Ovidius L.* 10. *Metamorph. v.* 110. & *L.* 3. *v.* 189. *Claudian L.* 3. *in laud. Stilicon: v.* 285. *Pia desideria L.* 3. *Eleg.* 11.

* *Cethegus* (*blb*) Vide *Cicero.*

* *Ceto* (*ll*) tab. *I.*

* *Ceyx* (*ll*) genit: *Ceycis* (*llb*) t. IX. XIV. Rex Trachyniæ. Hic Dædalione ejus fratre aquis hausto Claron vel Delon ad oraculum tendit. Resistit solicita conjux Alcyone, cui promittit intra bimestre reversurum se. At in Ægeo mari naufragio pereuntis cadaver littori appellitur; quo uxor eminus conspecto in mare se agit, ubi ambo miseratione deorum in aves Alcyonas mutati sunt.

* *Chærilus* (*lbb*) Vide *Poëta:*

* *Chalcedon* (*lll*) genit: *Chalcedonis* (*llbb*) Urbs Bithyniæ ad Bosphorum è regione Constantinopolis. Condita à Megarensibus.

* *Chalciope* (*lbbl*) & *Chalcippe* (*lll*) tab. III. XIII.

* *Chalcis* (*lb*) Regiuncula & urbs Bœotiæ contra Euboeam, ubi Aristoteles mortuus. Vocatur *Euboica.* Vide *Campania.* † *Item* urbs princeps *Eubœæ.* † Alia Ætoliæ ad Taphiasum montem cum portu in mari Jonico.

* *Chaldæa* sumitur pro Babylone, Assyria, & subinde pro Armenia, Arabia, totáque Asia. *Chaldæi* erant apud Babylonios eorum sacerdotes, philosophi, &

insignes mathematici, vates etiam futurarum rerum. C*haldæa oracula*, id est vaticinia. *Chaldæi numeri*, id est arithmetica &c. Vide *Babylon*.

* *Chalybes* [*bbb*] feri populi ad Halyn fluvium.

* C*halybs* (*bl*) est ferri flos ac medulla durissima, optimáque ad arma. Sumitur pro *duro*, *crudeli*, *constanti*, *pro armis*. Vide *Ferrum*.

* C*haon* (*ll*) genit. C*háonis*. Tab. XXIIII.

† *Chaonia* (*lbbb*) vel C*háonis*, *idis*: regio montana Epiri, ubi multæ *columbæ*. † C*haones* (*lbb*) incolæ Chaoniæ

* *Chaos* (*bb*) ablat. *chao* [*bl*] vide *Turbæ*. *Ovid.* L. 1. *Metam*. *Lucan*: L. I. *v*. 74. *Seneca Thyest*. *act*. 4. *chor*.

* C*haradrus* (*bcb*) fluvius & lacus Ciliciæ.

* C*haridemus* (*bblb*) Romanus, à Domitiano objectus in arena apro.

* *Charilaus* (*bblb*) Tab. XIV.

* *Charistia* (*blbb*) festa apud *R*omanos, quibus cognati invicem munera mittebant, *11* mô Kalend: Martii.

* C*harme* (*ll*) tab. VI:

* C*haron* (*bl*) Vide *Infernus*.

* *Charræ* urbs Mesopotamiæ.

* C*harybdis* (*blb*) olim erat vetula furax: quia Herculi boves furata erat, à Jove fulmine icta, in mare projecta, & in voraginem mutata est, quæ naves ad se impetu tractas absorbet. Est in freto Siculo prope Pelorum promontor: & Messanam urbem, è regione Sc*yllæ*. Vide *Naufragium*.

* C*helydrus* (*bcb*) Serpens aquaticus.

* C*helys* (*bb*) Geige/ Laute. Vide *Musica*.

* C*heragra* (*bcb*) morbus manuum.

* C*heronæa* [*bllb*] Urbs *B*œotiæ, ubi *P*hilippus magnus Græcos penitus devicit.

* C*heronesus* (*bblb*) vel C*herronesus* vel C*hersonesus* (*lllb*) Est peninsula. Tales sunt quinque. *Pelóponnesus*. *Thracica*. *Taurica*. *Cimbrica*. *Aurea* in India, hodie Malaga.

Chimæra

* *Chimæra* (*b l b*) Mons Lyciæ iginivomus pars tauri. Sive Monſtrum in eo monte triforme: pedes ſerpentis habens; ventrem capræ; caput leonis ignivomum. Vide *Bellerophon*. † Item *Chimæra* dicta eſt navis Gyæ. Virgil. L. 5.
* *China* (*c b*) Regnum amplum Indiæ Orientalis, cujus populi ethnici, acris intellectûs, delicati, amant aſtronomiam. Inde *ſericum* multum advehitur.
* *Chio* vel *Chione* (*b b l*) tab. *III. IX.*
* *Chion* (*b l*) tab *XXII.*
* *Chios* (*b b*) Inſula maris Ægæi inter Samum & Leſbum. Olim Ætalia, ubi rex Oenopion. Ferax optimi vini; ficuum; maſtiches; marmoris elegantiſſimi; perdicum. *Chius, a, um* [*l b*] adjectivum e. g. *chium vinum.*
* *Chiragra* [*l c b*] morbus manuum, das Zipperl.
* *Chiron* [*l l*] tab. III. IV. VIII. Centaurus juſtus & doctus, habitans in Pelio, ubi *A*chillem educavit Docuit eum citharam medicinam, aſtrorum peritiam & armorum exercitia. † Herculem excepit hoſpitio, eiusque ſagittas miranti, una excidens pedem vulneravit, quo vulnere periit, et in *ſagittarium* ſidus mutatus eſt. Vide *Aſtra*. Epitheta ſumuntur ab *Achille*, *Centauris* &c.
* *Chirurgus* [*l l b*] Vide *Medicina.*
* *Chius.* tab, *III.*
* *Chloris* (*l b*) ta. VII. XII. Vide *Flos.*
* *Choaſpes* (*b l l*) fluvius Armeniæ, Mediæ & Perſiæ, dulciſſimæ aquæ, quæ ſerviebat menſæ regum Perſarũ.
* *Choroebus* [*b l b*] tab. *XXIII.* filius regis Mygdoniæ, Trojanis auxilium tulit. Sponſus Caſſandræ: in excidio Trojano occiſus ad Aram Palladis à Peneleo. † Alius monſtrum interfecit, ab Apolline Argis ideo immiſſum, quòd Pſamate filia Crotopi regis fœtum, quem ex Apolline pepererat, in via expoſuerit. Statius L. 1. Theb.
* *Chorea* [*b c b*] vide *Muſica. ſaltus.*
* *Chorus doctus*; id eſt, Muſæ, vel Poëtæ. † *Chorus* novenus:

H 2 *Mu-*

i. *Musæ*, † *Chorus Veneri gratus*: i. Gratiæ. † *Chorus insanus* i. Bacchæ.

* CHRISTUS. Ejus à Matre virginea stemma pertinet ad David & reges Juda; unde & epitheta sumuntur. † Christi nativitas. *Vid. Biderman. L.* 1. *Epigram.* & *Bauhus. L.* 1. *Epigram. Balde L.* 2. *Silv. Sanazar de Partu Virg.*

* *Chromius* (*bbb*) tab. XI.

* *Chryse* (*ll*) oppidum Ciliciæ, vel Troadis *Apollini* sacrum.

* *Chrysendeton* [*llbb*] aurea lanx.

* *Chryseis* (*llb*) vel Astynome sacerdos Apollinis apud Smynthen Phrygiæ oppidum, Hæc ab Agamemnone, Trojam obsidente facta est serva. Ideo Apollo peste affecit exercitum Græcorum, donec virgo redderetur. Vel est ipsa *Briseis*.

* *Chrysippus* (*blb*) Dialecticus, discipulus Cleanthis;

* *Chrysites* (*lll*) mons & oppidum Macedoniæ.

* *Chrysolithus* (*lbbb*) Vide *Gemma*.

* *Chthonophile* (*lbbl*) tab. IV.

* *Cibinum* (*blb*) oppidum Daciæ, nunc Hermanstatt.

* *Cibus* (*bb*) Vide *Convivium*.

* *Cicada* (*blb*) Vide *Animalia*.

* *Cicer* (*bb*) Erbiß. Hæc madefacta *Romæ* frigebant, iisque vulgus inter spectacula se sustentavit.

* CICERO (*bbc*) Marcus Tullius Cicero natus *Arpini* equestri genere. Romæ orator facundissimus, *Bruti* & Pompeji amicus, denique Consul factus. † *Catilina* & *Cethegus*, aliique nobiles Romani turpiter tum conspirantes igne ferróque Romam expilare moliebantur. prudens autem Cicero detexit insidias, & reos occidi jussit: ob quod *Pater Patriæ* à Senatu populoque dictus est. Dein' verò Clodius eum accusat, quòd reos occidisset non dictâ causâ, & Julio Cæsare instigante jussus in exilium ire Thessalonicam, & ejus domus destrui. Paulò tamen pòst cum ingenti populi plausu revocatus est. † In bello civili partes Pompeji secutus, eo victô à Cæsare in gratiam receptus est. † Cæsare occisô, Cicero

in

in Antonium, qui tum imperio potiri laborabat, orationes ſcripſit Philippicas, quibus is iratus ab Auguſto triumviro collega ſuo petiit Ciceronem neci dedi. Tullio fugam adornanti undique, etiam in villa & lecto (malum omen) inſtant corvi. Denique prodente Philologo ſervo à centurionibus Herennio, & Popilio deprehenſus capite multatur, quod cum manu dextra Romanis *Roſtris* affigi Antonius juſſit. † Dicitur Os, caput, Lingua *Romæ* publica. Parens eloquentiæ &c. Vid. *Silius L. 8. v. 406. Bauhus. L. 2. Epigr. 22.*

* *Cichorea* (*b b l b*) Vide *Convivium.*

* *Cicones* (*b b b*) Vide *Biſtones.* eorum fluvius potus faciebat marmorea viſcera.

* *Ciconia* (*b l b b*) Vide *Aves.*

* *Cicuta* (*b l b*) Vide *Venena.* Item *internodium* in Calamo, è quo factæ fiſtulæ.

* *Cicynethus* (*b b l b*) Inſula ſinus Pelaſgici.

Cilicia (*b b b b*) *Cilices* (*b b b*) Provincia *Aſiæ* inter Taurum montem, & mare. Croco fertilis, ex quo cocta aqua, quam in theatris Romæ in modum imbris ſpargebant, vocatur *Cilix ros, nimbi Cilices &c.* † *Ciliſſa*: i. fœmina è Cilicia. † *Cilicium* veſtis rigida à Cilicibus primùm uſurpata. *Vide ſpectac. Heroum.* 3.

* *Cilix* (*b l*) tab. *XV. XX.*

* *Cilla* (*l b*) Urbs Ætoliæ Apollini ſacra.

* *Cilleborus* (*l b b b*) tab. *XVIII.*

* *Cimarum* (*l b b*) promontorium ſeptentrionale Cretæ.

* *Cimbri* Dani, *Romanis* terribiles, à Mario victi.

* *Cimmerii* [*l b b l*] populi ad Mœotim paludem, prope Amazones. Ibi aër nebuloſus : unde in proverbium abierunt Cimmeriæ tenebræ. Hic fingitur habitare *Somnus* in ſpelunca. † *Cimmerium* oppidum maritimum Campaniæ prope *Bajas* ad lacum Avernum, dictum poſtea Puteoli: colonia eſt Cumarum, olim dicta Dicearchia, Dicarchi mœnia.

* *Cimolus* (*b l b*) Inſula, unde creta optima, & vaſa.

* *Cimon* Atheniensis dux, Persas terrâ marique fudit. in carcere fame necandus erat. Sed ejus filia suo eum lacte diu pavit: qua pietate visa absolutus est.
* *Cincinnatus* (*l l b*) rus suum arans à *Romanis* creatus dictator est. Volscos domuit, & post victoriam coëgit per jugum suorum boum repere: hinc natus mos & dictum, *Sub jugum mittere*.
* C*incinni*. Vide *Capilli*.
* *Cinis* (*b b*) Asche. Sumitur pro *Morte*, *Excidio*
* *Cinnamum* (*l b b*) Vide *Aromata*.
* *Cinyphii* (*l b b l*) populi Africæ. Cinyps fluvius Garamantum ubi, multi hirci.
* *Cinyras* (*b b l*) *Cinyreius* (*b b l b b*) tab. XX.
* *Circe* (*l l*) tab. III. X. XX. Insignis venefica, homines potu præbito in varias bestias mutavit. Vide *Ulysses*.

† Habitavit in maris Tyrrheni insula Mæonia, quæ etiam Ææa dicta est.

† Cùm Ulysses eam reliquisset, cœpit amare Glaucum, eôque petente Scyllam in Saxum convertit.

† Picum Latinorum regem mutavit in avem cognominem, quia dixit uxorem suam meliùs, quàm Circen canere.

† Patri suo Soli furata est pullos equorum, de quorum genere aliquos habuit Ulysses, & Latinus rex.

† Nomina ei petuntur â Genere, Ulysse, Veneficio, loco: gestis. e. g. *Euboica Siren*; quia habitavit prope Campaniam. *Ææa venefica*, *Titanis*, *idis*. *Nympha Maryca*. *Herbipotens*. *Vertendis nata figuris &c.*

† *Circæa pocula*: id est voluptuosum aliquid, quod deinde nocet.

† *Circæum*. insula, postea factum promontorium Campaniæ, ubi habitabat Circe. *Ææum littus*.

† De Circe vid. Virgil, l. 7. Ovid. l. 14. Metam.

* *Circulus* (*l b b*) Kreiß. Sæpe sumitur pro multitudine in circulum stante & sermones exercente.

Circus. Vide *Roma.*
* Cirrothoë (*lbbl*) tab. VI.
* *Cissius* (*llb*) tab: *XXIII.* *Cissæis*, *idis*: i.e. Hecuba.
* *Cithara* (*bbb*) Vide Musica.
* *Citheron* (*bll*) mons prope Thebas Vide *Bacchus*.
* *Citò* (*cb*) Vide *Celer.*
* *Citrum* (*cb*) Vide *Arbor.*
* *Civitas* (*lbl*) Vide *Urbs.*
* *Civile Bellum.* Vide *Cæsar. Pompejus. Discordia.*
* *Clades* (*ll*) Vide *Bellum. Excidium, Annibal. Pompejus. Antonius. Cheronæa. Cyrus. Asdrubal. Maraton. Leuctra. Artemisium. Thermopylæ. Fabii.*
* *Clamor* (*lb*) (1. Est varius. † Bellicus vide *Bellum num. II.* 8. & *num. VI.* 4. † Bacchantium clamor. Vide *Bacchus num.* 4.
† Nautarum clamor, quo se invicem hortantur, vocatur *celeusma*, *atis* (*blb*) † 2. Comparatur, stridori ventorum in silvis, aquarum, fluvio per saxa sonanti, frementi æquori. (3. Clamor magnus est leonum rugitus, luporum ululatus, boatus taurorum, murmur ursorum, tonantis cæli, tympanorum, tubarum & lituorum. (4. Clamosus erat Stentor; Polyphemus; Cerberus latrans; Triton cornu inflans; Echo è rupibus, cavernis, montibus, vallibus, silvis, littoribus remeans. (5. Clamor ingens dividit aëra, perfringit cælum, sistit flumina, præcipitat volucres &c. Vid. Silius l. 9. v. 304. *Lucanus* l. 7. v. 480.
* *Clanis* (*bb*) fl. Etruriæ. † Item Centaurus
* *Clanius* (*bbb*) fl. Campaniæ: fortè idem, qui Liris
* *Clarius* (*bbb*) pars montis Atlantis.
* *Claros* (*bb*) insula Ægæi maris. † Item urbs Joniæ Asiaticæ prope Colophonem, cum fano Apollinis.
* *Clarus* (*lb*) Hell. Vide *Pulcher*, *Purus*. Clarum est *cælum*, & *Æther. Astra. Dies. Aqua fontium. Vitrum. Gemmæ. Argentum.* Vide hos titulos, & *Albus.* Item contraria, ùt *Tenebræ*, *Niger*, *Umbra* &c. † Clarus sumitur pro *Celeber.*

* *Classicum* (*l b b*) vide *Bellum*. num. VI.
* *Classis*, Schiff-Flotte. Vide *Navis*. *Bellum*.
* *Claudia* porticus *Romæ* condita à Claudio Cæs. Apud illam desiit palatium Neronis. † *Claudius* Imperator quartus. Vid. *Boletus*.
* *Claudianus* (*l b l b*), vide *Poëta*.
* *Claudos* vel *Claudia*. insula maris Cretici: hodie *Gozo*.
* *Claudus*, hinckend. Talis erat *Vulcanus*. *Tamirlanes*. *S: Henricus* Imperat. *Jacob* Patriarcha Hebræus. † *Claudum carmen* dicitur Elegiacum, quia alter versus pentameter brevior est.
* *Clausus* Rex Sabinorum in Italia.
* *Clavus* (*l b*) vide *Vestis*. † *Clavum tenere*: i.e. regnare. † *Clavus* das Steur-Ruder / quo navis dirigitur.
* *Clazomenæ* (*l b b l*) vide *Grynæ*.
* *Cleanthes* (*b l l*) Philosophus Stoicus pauper interdiu laboravit, noctu ad *lucernam* studuit.
* *Clearchus* (*b l b*) tab. IV. Item Philosophus aliquis.
* *Clementia* (*l l b b*) vide *Misericordia*, *Auxilium*. † *Clemens* ascensus montis, id est *facilis*.
* *Cleobis* (*b b b*) vide *Bilon*.
* *Cleobula* (*b b l b*) tab. II. VII.
* *Cleodoxe* (*b b l l*) tab. VII.
* *Cleon* (*b l*) tab. V.
* *Cleone* (*b l l*) vel *Cleonæ*. Oppidum Arcadiæ ad Nemeam Silvam. Vide *Hercules*.
* *Cleopatra* (*b b c b*) Regina Ægypti. Vide *Antonius*. † Alia tab. XX. XXII.
* *Clesis* (*l b*) fluvius prope Brixiam:
* *Clides* (*l b*) Insulæ ad Cyprum;
* *Cliens*. vide *Patronus*, *Refugium*, *Auxilium*.
* *Clinicus* (*l b b*) qui ægrorum & mortuorum lectos curat. Item medicus.
* *Clio* (*l l*) tab. VI. vide *Musa*.
* *Clitor* (*l l*) Fons Arcadiæ, parit odium vini.

* *Clitumnus* (*llb*) fl. Umbriæ prope Mævaniam, è Trebulanis collibus per pascua agitur. *Ejus aqua pota tauros candidos fecit. Inde petebantur tauri ad sacra triumphalia.*
* *Clodius* (*l b b*) Tribunus plebis Romæ, libidinosus. Egit ut Cicero in exilium pelleretur. tandem à Milone occisus.
* *Clœlia* (*lb b*) Romana virgo in obsidione obses data Porsenæ, è castris ejus se subducens per Tiberim tranavit in urbem cum sociabus.
* Cloto(*l l*) tab. VI. vide *Mors*.
* *Clupea* (*b b b*) vel *Cypea*, urbs Africæ.
* *Clusium* (*lb b*) urbs Etruriæ, regia Porsenæ, item Máffici, & Osinii. qui Æneam juverunt.
* *Clymene* (*b b l*) tab, I. V. VII. IX. X. *XIII. XXIII.*
* *Clymenus* (*b b b*) tab. XII.
* *Clypeus* [*bbb*] vide *Arma*.
* *Clytemnestra* (*b c l b*] tab. V. & *XVIII.* vide *Agamemnon*.
* *Clytie* (*b b l*) Nympha, Oceani filia. Vid: *Apollo*
* *Clyton* (*b l*) fluvius rapax Arcadiæ.
* *Cocanum.* urbs Cantabriæ. *Hic sanguinem equorum bibebant.*
* *Cocles* (*c b*) Romanus Porsenæ exercitum solus sustinuit, donec ponè dejiceretur pons. Tum cum equo trajecit Tiberim.
* *Cocytus* (*l l b*) fluvius *Inferni.* † *Cocytia virgo*: id est, Furia.
* *Codanus* (*l l b*) sinus. Vide *Mare*
* *Codrus* (*c b*) ultimus Athenis rex. tab. XII. Peloponnesii tum hostes erant. Oraculum edixit, eos victum iri, si Codrus ab hoste occideretur. Codrus eorum se gladiis ultro sæpè obtulit: At illi ab ejus nece sibi cavebant. Ergo mendici sumto habitu in castra eorum penetrat, jurgium excitat, & sic ignotus occisus victoriam peperit patriæ. † Sumitur pro mendico. † Jurgia Codri.
* *Cœna* vide *Convivium*.
* *Cœus* Gigas tab. III.
* *Colaxe* (*b l l*) tab. XV:
* *Colchi, orum* (*l l*) *Colchis, idis* (*lb*) Regio ad sinum

 ponti

ponti euxini & Caucasum. Rex *Æetas.* Huc facta est expeditio *Argonautarum.* † *Colchis*, *Colchica pestis*, *Colchica saga*: id est, Medea. † *Colchica monstra*: id est, Draco & tauri: vide *Jason.* † *Ovis colchica*, *colchicum vellus*: i. est aureum vellus: vide *Jason.* † *Colchicus hospes: i. est, Jason.* † *Colchus, a, um: Colchiacus: adject:*

* *Collatia* (*l l b b*) urbs prope Romam, Lucretiæ patria.

* *Collum.* Laudatur, si sit *album*, *molle.* † Ornatur *gemmis*, *monilibus.* † Collum longum habent *Anseres*, *cigni*, *cameli*, *cervi*, *Struthiones*, *grues*, *ciconiæ.* † Collum cruentum habet *hirundo*, quia jugulavit Ityn. † Collum breve rana. † *Philoxenus* optavit sibi guttur gruis, ut diutius sentiret cibi gustum. † *Colla subjicere*: id est, opem ferre, vel potestati alterius se tradere. † Collum pro capite subinde sumitur.

* *Colonia* [*b l b b*] dicitur urbs, quæ ab alterius urbis indigenis condita est. † *Colonia Agrippina*, seu *Ubiorum*, urbs amplissima ad Rhenum, ubi nata Agrippina mater Neronis.

* *Colophon* (*b b l*) genit. *onis*, vel *ontis*, Urbs Joniæ in Asia, vicina Claro. hic cultus Apollo Clarius. Patria *Xenophontis*, *Antimachi* poëtæ, & fortè *Homeri.* Incolæ egregii sunt in pugna equestri.

* *Color* (*b b*) Colores præcipui sunt sex. (1. *Albus*, ad quem pertinent pallor, canus, clarus, purus &c. (2. *Niger*, fuscus. (3. *Cæruleus*, glaucus. (4. *Viridis.* (5. *Flavus*, Luteus, fulvus. (6. *Ruber.* Vide quemlibet suo locô. Vide *Pictoria.*

† *Coloribus aliquid inficere*, *coquere*, *saturare*, *mergere*, *potare*, *subigere*, *illudere*, *pingere.*

* *Colossus* [*b l b*] est Statua ingens, ex ære marmoréve. † Rhodi in portu stabat æneus colossus Solis altus cubitis 70. sub cujus cruribus transibant naves: numeratus in septem mundi miraculis: terræ motu dejectus. † Nero suam effigiem *Romæ* erexit altam 120. pedes: at Vespasianus Neronis dejecto capite, imposuit caput solis cum septem radiis auratis, longis 22. pedes: hinc dictus est *sidereus collossus*, *signum sidere-*

sidereum. Vide *Statius L. 1. Silv. in Equo D.* Vide *Statua.*

* *Colubraria [b c l b b]* aliàs *Ophiusa.* Insula serpentum plena inter Baleares, & ostium Iberi fl.

* *Columba [b l b]* Vide *Avis.*

* *Columna (b l b)* Eine Saule: Fiunt in domibus, palatiis, portis, porticibus, ex Ære, marmore. Vide *Lapis. marmor, Domus,* Statua, *Artifex, sculptor.* † Columnæ *Herculis:* Vide Hercules. † *Centum pendentia tecta columnis* : id est, porticus Romæ vel Pompeii, vel Octavii, vel Vipsana. † *Columna cæli:* id est, Atlas, vel Olympus mons. † *Columna, seu columen* sumitur pro *Patrono, Auxilio Spe &c.*

* *Colus* lacus. Vide *Gygæus.*

* *Coma (b b)* Vide *Capillus.*

* *Comata.* Vide *Gallia.*

* *Comedo (b b c)* Vide *convivium.*

* *Comes [b b]* Gefährt. Vide *concordia, Amicus,* Servus. † Comes sequitur alterum sicut umbra corpus, sicut echo vocem.

† Comes semper cum suo amico esse nec ab eo separari vult. Vide *Conjuncta.* Vide *Seneca in Thebai. Act: 1. v. 51. Claudian: L. 2. in Ruffin: v. 236. & in Laud. Probini v. 131. Biderman. L. 3. Heroid. Epist. 4.*

† Comites celebres sunt. *Achates Æneæ* vide. Virgilius. *Jolaus* Herculis. *Argonautæ Jasonis: Ulyssis comites. Philoctetes & Telamon Herculis. &c*

* *Cometa (b l b)* vel *cometes (b l l)* indicat futura mala Apparet noctu diúque virgæ instar, colore sanguineo &c. *Vid. Seneca in Octavia, Act: 1. Scen. 3. Silius L. 1. v. 461. Claudian. L. 1. de raptu Proserp. v. 233.*

* *Comœdia (l l b b)* Vide *Poësis, Spectacula.* Mimus. Apud Martialem laudantur Comici *Paniculus; Latinus,* & ejus uxor *Thymele* apud *Titum* & *Domitianum* Impp. *Canius* Gadibus ortus:

* *Complutum [l l b]* Urbs Hispaniæ Tarraconensis. Hodie *Alcala,* Academiâ celebris.

Comum

*Comum (*lb*) Urbs Italiæ ad lacum Larium.

* *Concha.* Ex tali nata est Venus: hinc conchæ vocantur, *testa Cnidia*, *Paphia Cythereja.* † Sumitur pro *margarita* quæ in concha gignitur.

* *Conchyle* (*llb*) est concha, vel genus piscium conchis inclusorum, ut Ostrea, testudines &c.

**Concordia.* Vide *amor Amicitia*, *Conjux*, *Pax.* † Contrarium est *Bellum*, *Discordia*, *Odium*, *Inimicitia.* † *Concordia reperitur in cælo & Astrorum cursu, vicibúsque: in Elementis, & totius mundi machina.* Vid: Sarbievius *L.* 1. od. 17. † *Item in Musica; in oculis, qui simul se movent, & idem cernunt; in ulmo & vite; in magnete & ferro; in succino & palea; in horologio, ubi index respondet rotis &c.* Vide *Conjuncta.*

* *Concursus.* Vide *Populus. Multitudo.*

**Confessio.* Vide *Pœnitentia.*

* *Confusio* (*llbc*) Vide *Turbæ:*

* CONJUGIUM (*lbbb*) Die Ehe. Vide *Nuptiæ.*

Conjuges boni servant *amorem*, *fidelitatem*, *pudicitiam*, *concordiam.* Non *deserunt* in necessitate. Sunt *constantes* &c. Vide etiam *Parens.* † Tales fuêre *Admetus & Alceste. Ceyx & Alcyone. Capaneus & Evadne. Hypermnestra & Lynceus. Mausolus & Artemisia. Orpheus & Eurydice. Mithridates & Hypsicratea: Laodamia & Protesilaus. Penelope & Ulysses. Jacob & Rachel.*

(2. Conjuges mali sunt *perfidi*, *discordes*, *odia* exercent *adulteria*, *cædes*, *Zelotypiam &c.* tales sunt *Circe & Ulysses.* Belides & filii Ægypti. Clytemnestra & Agamemnon. Cephalus & Procris. Eriphyle & Amphiaraus. Semiramis & Ninus. Agrippina & Claudius. Mithridates & Laodice. Lysis & Periander. Nero & Poppæa. Constantinus magnus Faustam occidit: *R*osimunda Alboinum, Longobardorum regem. Vide *Impius*, *Infelix.*

† *Dii* conjugales sunt *Jupiter*, *Juno*, *Diana*, *Hymenæus*, *Genius*, *Venus.*

* *Conjuncta.* Magnes petit jungi ferro: Gemma anulo: mel favo &c. Vide *Concordia*, *Amor.* Item

Impos-

Impoſſibilia: ibi multa invenies, quæ neceſſariò conjungi petunt; alia autem, quæ non poſſunt conjungi.

**Conſcientia bona* eſt ſicut *Cœlum* ſerenum. *ſtella*, quæ non inficitur vapore. Comparatur rebus *Pulcris*, *dulcibus*, *lætis*, *pretioſis*, *raris*. Item *ſcuto* firmo: *arci* munitæ: *muro* aheneo. † Pericula contemnit; Horatius L. 1, od. 22. *Nihil timet*, eſt *fortis*, *ſecura*. Vide *Innocentia*, *Pietas*, *Bona*, *Caſtitas*, *Conſtantia*, *Virtus*. † *Conſcientia mala* eſt ſicut *viator in periculoſa ſilva*: *nox* premens animam, *ſolis lucem* auferens: *vermis* aſſiduè rodens: *febris* concutiens: *Euripus* æſtuans: *tempeſtas* murmurans: *calcar* pungens: *carcer* fœtens: *tinea* exedens veſtes & libros: *rivus* eluens ripas, & trahens ſecum frutices, flores &c. *Charybdis* abſorbens, *ſcylla* allatrans naves: *Tartarus* monſtris terrens: *monſtrum* minitans necem: *ulcus* peſtilens, quòd horret tangi: *Gangræna* ſeu cancer, morbus ſerpens. *Cæca* eſt ſicut Oedipus &c. † Eſt ſicut *Phineûs* inter *Harpyjas*: *Prometheus* aut *Tityus* cum vulture: Oreſtes, aut Hercules furiis exagitati. Vide *Furiæ*, *Deſperatio*, *Scelus*, *Impius*. *Animus*. † Videatur etiam *Ovid*: *L*. 4. *Metam*: *v*. 500. *Pia deſideria L*. 3. *Eleg*. 4. *Seneca in Hippolyto*, *Act*. 1. Scen. 2. *Claudian*. *in* 4. *Honor*. *conſul*. *v*. 104. *Horatius L*. 3. *od*. 1. *Juvenalis Satyra* 13.

**Conſilium* (*l b b b*) Vide *Prudentia*. † Comparatur iisdem fere rebus, quibus *Auxilium*. Item filo Ariadnæ. Vide *Dubium*, *anxietas*

† *Conſilium malum*: Vide *Fraus*, *Proditio*. Plerumque nocet auctori. Sic *Buſiridis* vati: ſic Perillo: ſic *Aman* Syro nocuit

* *Conſolatio*(*l l l b c*) Vide *ſolatium*.

* *CONSTANTIA* (1. ſpernit *Pericula*, *Tormenta*, *mortem*, *convitia*, *contemtum*, *mala*, *fortunam*. *divitias*, *voluptates*, *munera*, *honores*, *blandimenta*. Patitur *labores*, *miſeriam*, *odia*, *invidiam*, *inimicos*,

damna

damna. Eam *flectere* est *impossibile.* (2. Comparatur rebus *Duris*: *Arci munitæ*: *Monti*, *Arbori*, *quercui* maximè à ventis non concutiendæ: *Columnæ*, *colosso* ventos spernenti: *Petræ*, quam non frangunt fluctus: *Leoni*: *Athletæ* inter multos hostes. (3. *Magnes* constanter ferrum petit. *Heliotropium*, cùm multa sint sidera, constanter sequitur solem. Vide *Conjuncta.* *Cælum* & *Astra* constanter servant suum cursum. *Tempus*, annus ejusque partes constantes servant vices. *Agricola*, etsi semel frustratus spe sua, constanter pergit agrum colere. *Fata*, & *Diphtera Jovis*, & *Parcarum* edictum constans & immutabile est. Vide *Certus.* (4. Constantiæ exempla sunt *Scævola.* *Zenon* à Phalari tortus. *Anaxarchus* ab Anacreonte Cypri rege mortario lapideo contusus. *Thraseas.* *Arria.* *Porcia.* *Cato Uticensis.* *Brutus.* *Curius.* *Cynægirus.* *Regulus.* *Fabricius.* *Xenophonti* cùm sacra faceret affertur nuncium de morte nati, quô nihil motus sacra absolvit. *Anaxagoras* audito filii fato dixit, scire se, mortalem genuisse. *Cornelia* Gracchorum mater omnibus mortuis filiis, dixit, satis est, Gracchos peperisse. *Job* omnibus ablatis, dixit Dominus dedit, Dominus abstulit; sit nomen Domini benedictum. *Machabæi.* *Martyres.* ùt *S. Laurentius* in craticula tostus; *S. Catharina.* Vide *Heros. Fortitudo. Gravitas.*

† *Videatur Virgil. l. 4. v. 441. & L. 7. v. 586. & L. 2. Georgic. v. 190. Horat. L. 3. Od. 3. Balde L. 3. Od. 23. Sarbiev. L. 4. Ode 3. Causin. in Theodoric. act. 2. Choro.*

* *Constantia* urbs ad lacum Acronium

* *Constantinopolis* (*ll lbb b*) vide *Byzantium*

* *Constantinus Magnus.* Imperator Orientis & Occidentis, adhuc ethnicus cùm in Maxentium Tyrannum moveret, vidit in cælo splendidam *Crucem* cum his vocibus: *in hoc signo vince.* Vicit, & Christianus factus est.

† *Crispus filius erat* Constantini, *ejus noverca Fausta impudicè*

dicè juvenem tentat. Repulsam verò à castissimo passa, incusat eum patri de Libidine. Is nimiùm præceps natum occidi jubet. Comperta verò falsitate splendidum adornari balneum, & in eo uxorem Faustam suffocari jubet.

**Consuetudo.* Dicitur *Lex*, *Orbita*, *semita*, *jugum*. † Comparatur Sisyphi Saxo; Ixionis rotæ; Danaidum dolio; ponderi sursum vel deorsum trahenti; vinculis vel carceri; magneti trahenti; odori, qui manet in vase, aromate etiam inde effuso &c. † Mithridates consuevit venenum sumere. † Consuetudo & Tempus omnia mitigant, vid. *Ovid. L. 4. Trist. Eleg. 6. & L. 1. de Ponto. Ep. 4.*

**Consul.* Per seriem consulum apud Romanos indicabatur series annorum; quia quotannis novi creabantur. e. g. *Bis jam penè tibi consul trigesimus instat:* id est, fere 60. annos natus es. † Consulum insignia fuêre *Trabea vestis: Secures & Fasces à Lictoribus* prægestæ † Primus consul erat Junius Brutus, & Valerius Poplicola.

**Contentus* utraque fortuna: vide *Animus æquus*.
† *Contentus paucis*: vide *Frugalis*.

**Contraria.* Vide *Impossibilia*, ibi multa sunt, quæ invicem contraria sunt. † Item contraria sunt *Pulcra turpibus: Dura mollibus: Medicæ herbæ venenis, morbis: Amarum dulci: fœtor odori: febris & morbi sanitati: mors vitæ: Tristitia gaudio: fletus risui: odium amori: fraus simplicitati & justitiæ: sordes puritati: nigrum albo: Tempestas & pluviæ sereno: tenebræ luci: nox diei: hyems æstati: frigus calori: aqua igni: motus quieti: altum profundo: tartara cælo: Occidens Orienti.* Vide *Inimicitia.*

**Convitium.* Vide *Maledicus, Lingua.* Calumnia.

*CONVIVIUM (*IIbb*)

(1. Apparatus ad convivium. *Triclinia divitum aulæis, funalibus, seu lucernis, ornata. Mensa ex ebore cælato, vel citro, ebeno, auro. Sternitur bysso, aut tapete purpureo tum serico vellere. Antiqui non habebant sedilia sed lectos pretiosis tapetibus contectos, in quibus accubabant uncti capita, & coronati sertis; uti & pocula coronabantur.*

Mensæ

Mensæ imponuntur Dii convivales, Hospitales, *Bacchus, Hercules &c. in quorum honorem prima pocula libabantur. Tum per amysłin bibebatur, id est à summo ad infimum. Bibebantur autem non solùm vina, sed & acetum, & in iis liquefactæ margaritæ, gemmæ. Item aqua pura sed calida, quæ nive iterum refrigerabatur, & post reliquos potus sumebatur, quam* Coctam *dicebant. Nives etiam & glaciem studiosè in cellis servabant, qua æstivo tempore vinum temperabant. Vide* Vasa, Vinum.

(2. Fercula delicata, & in solemnibus conviviis quæsita erant *Aper integer appositus. Lepus. Cervus. Agnus. Hædus. Vitulus tener. Sumen seu alvus porcæ. Pavo. Phasianus. Grus. Turtur. Turdi in coronam dispositi. Alaudæ. Anseris jecur. Ostrea. Mullus. Anguilla. Muræna. Caseus, qui optimè conficiebatur Rhodi, & in Calabria: nunc Parmæ, Luneburgi, & in Batavis.* Bellaria seu secunda mensa, **das Confect:** *erant fructus e. g. Poma ex Phæacia:* Cerasa. *Punica mala; Nuces. Vide* Fructus. Arbor. & *Statius L. 1. Silv. in Calendis* Decembr.

(3. Cœna modica pauper & frugalis, erat *Caseus; niger panis: pura aqua. Olera, ut* Betis, *Brassica, malvæ, cichorea. Item rapum, nux, glans, raphanus, polenta, seu puls. Fiebat sub dio in cespite, vel sub casa, &c. Vide* Frugalis. *Sine vasis, tapetibus. lectis, coronis, unguentis, vino &c. Vid. Biderman. L. 3. Heroid. Epist. 1. Sarbiev. Epodon. od. 3. Ovid. L. 8. Metam. v. 643.*

† Vi: *Aromata.* Deliciæ. *Gula. Vinum.* HOSPES. † Convivium crudele. Vide: *Thyestes. Progne. Pelops. Crudelis.* † De Convivio, cibis, potibus vid. *Statius L. 4. Silv. in risu saturnal. & in epulo Domitiani. & L. 1. Thebai. v. 514. Virgil. L. 1. v. 637. &c. & L. 7. v. 111. Lucan. L. 10. v. 108. Silius L. 11. v. 271.*

* *Copia* (*lbb*) Copia cujuscunque rei dicitur metaphoricè *seges, mare, cumulus, fons, abyssus, campus, messis.* Vide *Numerus, Multus. Abundantia.*

* *Copta* **Ein Mandel-Torte.**

* *Coptus* (*lb*) Urbs Ægypti frequens mercatu.

Cor (*b.* subinde *l.*) Est quasi intimum ac secretum penetrale hominis; sedes conscientiæ; fons affectuum, virtutis & vitiorum. † Sumitur non rarò pro toto homine, si agatur de re ad affectum, moréilve pertinente. e. g. *Cor* durum, pro homine duro. † Sæpe dicimus: *Cor inconstans, perfidum, Sceleratum, castum, mite.* Ut hæc amplifices, quærere debes titulum *Inconstantia, Perfidia, scelus*, vel cujuscunque denique vitii, virtutis, aut affectus, qui tum de corde dicitur. † Vide etiam *Animus. Affectus.*

* *Coralium* (*l b b b*) vel *Corallium*(*b l b b*) Vide *Gemma.*

* *Coralli* (*b l l*) populi Getici.

* *Corax* [*b l*] genit: *Coracis* (*b b b*) tab. *X.*

* *Corcyra* [*l l b*] tab. VII. † Item Insula Jonii maris. Vide *Phæax*. Ubi rex Alcinous. Olim Luxuriosa gens, regio pomifera.

* *Corduba* [*l b b*] Urbs Bæticæ. Patria Senecæ, & Lucani. Ibi corium nigrum eleganter conficitur.

* *Cordylæ* [*l l b*] pisciculi. Kleine Schleihen.

* *Corinna* [*b l b*] tres tales fuêre. 1. Thebana poëtria Lyrica. 2. Thesbia. 3tia Ovidii amasia.

* *Corinthus* [*b l b*] Tab. V. † Item Urbs celeberrima Peloponnesi in Isthmo condita à Sisypho, dictaque Corcyra, deinde Ephyra. Denique nomen hausit à Corintho Marathonis filio. Ejus reges vide tab. XI. Cùm Critolaus inter civitatis primos acerbioribus verbis invectus esset in Legatos Romanorum, Mumius *Consul* eam exussit. Tam dives erat urbs, ut ex hoc incendio nata sit ingens copia novi æris (corinthiacum pòst dixêre) ex auro, argento, ac viliori materia conflatum. Unde fiebant vasa columnæ &c. † *Bimaris* dicitur; quia utrinque mare & portus habet.

* *Coriolanus* [*b b l l b*] C. Marcius *Coriolanus Romanus* vir bellicosus pulsus in exilium, cum Volscis *Romam* oppugnat. Matre ejus rogante ponit arma, occiditur ùt proditor.

* *Coritus* [*b b b*] ta. XXIII. *Urbs* & *mons* Etruriæ.

* *Cornelia.* Vide *constantia.* filios eloquentiam & Grammaticam docuit.
* *Cornix*, genit: *cornicis* (*llb*) Vide *Avis.*
* *Cornu* [*ll*] Id gestant *Taurus*, *Aries*, *Cervus*, *Hircus*, *Bos*, *Rhinoceros*, *Damæ*, *Satyri.* † *Cornua* dicuntur partes exercitûs in aciem dispositi. † *Cornua* dicuntur fluviorum divergentes alvei. † *Cornucopia* Vide *Hercules.* † *Cornu* significat sæpe Lituum, instrumentum musicum: pectinem: plectrum den Fidelbogen: arcum sagittarium: ungulam equi, vel bovis. † *Cornu Indicum*, Eoum: id est, Ebur. † *Corneum* dicitur quod est lentum, durum, rigidum. Sic *corneæ* finguntur *portæ somni.* † *Cornutus*, *corniger deus*: id est, Jupiter Hammon; vel Bacchus. † *Corniger grex*: id est, Boves, vel hædi, arietes. † *Cornipedes*: id est, equi, vel boves, vel Centauri. † *Cornibus* structa erat Ara Apollinis in *Delo* Ins.
* *Cornus.* (*lb*) Vide *Arbor.*
* *Corona* (*blb*) Vide *Gloria.* Coronarum variæ erant species & usus. (1. *Corona diadema est aureum, gemmis ornatum, signum regiæ dignitatis.* (2. *Corona è Lauro vel hedera imponebatur præstantibus Poëtis.* (3. *Myrteâ utebantur Elegiaci poëtæ: Item Amantes, & Venus.* (4. *Coronam è Narcissis habet Proserpina & Pluto: è spicis Ceres: ex hedera vel vitibus Bacchus: ex Lauro Apollo: Ex ulva & Arundine Neptunus. Ariadnæ coronam Bacchus inter sidera transtulit.* (5. *In conviviis Romani utebantur Roseis sertis. Coronabantur etiam pocula & lances. In Sacrificiis victimæ coronabantur.* (6. *Coronâ Civicâ, è quercu, ilice, vel æsculo, donabatur is, qui hostem occidendo vitam civis servâsset.* Corona *triumphalis. Vide Triumphus.* (7. *Coronæ præmia erant victorum in* Ludis Olympicis, *Isthmicis* &c. † *Corona hominum*: id est aliqui circumstantes in orbem. † *Coronâ capta urbs* id est, undique cingente milite vi expugnata. † *Corona turdorum*: id est, turdi in lance per orbem dispositi. † *Sub corona* vendebantur capti bellô. † Vide *Flos. Arbor. Herba.*

Corone

**Corone* [*b l l*] Urbs Messeniæ in Poloponneso.
**Coronis* (*b l b*) Tab. III. † Item finis das Ende.
**Corpus* (*l b*) Partes corporis sunt *Caput*, *Cor*, *manus*, *pedes* &c. † Consideratur in corpore Statura. Vide *Magnus*, *Parvus*. † Item *Robur*. *Sanitas*. *Morbus*. *Pulcritudo*. *Mortalitas* &c. † Corpus est animæ grave. Vide *Affectuum* pugna.
**Correptio*, corripere. Vide *Reprehensio*.
**Corrigere*. Vide *Emendare*.
**Corsica* (*l b b*) Insula prope Sardiniam, præclari vini ferax. Olim *Cyrnus* vel Therapne. † *Corsa* vel *Corsus* (*l b*) Ein Corsar. *Corsis*, *idis*, eine Corsarin. *Corsicus*, adjectivum. *Corsica mella* sunt amara & venenata.
**Cors*, *cortis*. Hüner Kobel.
**Cortyn* (*l l*) urbs Cretæ, venatui, & arcui dedita.
**Cortina Phœbi*. i. *tripus*, *oraculum*.
**Corus* (*l b*) Vide *ventus*. Tab. II.
**Corvus* Vide *Avis*.
**Corybantes* (*b b l b*) populi ex Creta in Phrygiam delapsi fuère Cibeles Sacerdotes, in Ida monte. Vide *Sacra*.
**Corycia* [*l b b b*] Tab. III. Corycides: i. Nymphæ.
**Corycum* vel *Corycus* (*l l b*) urbs, mons, nemus & specus Musarum in Cilicia. ubi optimum crocum.
**Corydon* [*b b l*] nomen Pastoris-
**Corylus* (*b b b*) Hasel-Staude. Vide *Arbor*.
**Corymbus* (*b l b*) Epheu-Traublein. palmites hederæ. *Corymbifer*: id est, *Bacchus*. Vide *Domus*.
**Coritus* (*l l b*) id est, *Pharetra*.
**Cos* (*l*) genit: *cotis* (*l b*) ein Wetzstein.
**Cos* (*l*) *Coos*. (*b l*) Insula maris Ægæi prope *Rhodum*. Ibi regnavit *Euripylus*. Patria est *Apellis*; *Hippocratis*; *Philetæ* poëtæ, & *Battidis* ejus Sponsæ. † Hìc captus *Tripus Delphicus*; † Vestes *Bombycinæ* pro fœminis hìc fiebant tenuissimæ. † *Coæ matres*. Vide *Lingua*.
**Cosæ* [*b l*] urbs vetus Etruriæ.
**Cosmus*. Romæ pharmacopola aliquis.
**Cossura* (*l l b*) Insula ad Lilibæum promontorium.
**Cosyra* [*b l b*] Insula sterilis prope Melitam.

* *Cothurnus* (*b l b*) Stifflet/ calceus ad suras usque, quo usi in Tragœdia Romani.
* *Coton* : vide *Cydon.*
* *Cottii* : id est Ligures populi. *Cottiæ alpes.*
* *Coturnix* [*c l l*] Wachtel. Vide *Avis.*
* *Covinus.* Vide *Currus.*
* *Cous, a, um,* (*l b*) id est, natus in Coo insula,
* *Cragus* (*c b*) mons Lyciæ, pars Tauri. Ubi erat Cragus filius Tremiletis ex Praxidice nympha. Erat sacer Apollini.
* *Crambus.* Tab. XX.
* *Cranaus* (*b b b*) Tab. XX. XXVI.
* *Craneum*, vel *Cranion* (*l l b*) Academia prope Corintum : ubi Theseus aprum necavit.
* *Cranto* (*l l*) nympha aliqua Nerei filia.
* *Crantor* (*l l*) genit: *Crántoris.* Philosophus Solensis, hostis Stoicorum. † Alius armiger Pelei.
* *Crassus.* Nobilissimus & Ditissimus Romanorum, qui totum exercitum alebat. Cum Pompejo & Cæsare Romanas provincias divisit. Asiam ipse tenuit. In Parthos movens contra fœdus, ab iis cum toto exercitu deletus, & Romanæ Aquilæ captæ sunt. Occisi resectæ cervici liquatum aurum infudêre, cum dicto: *Sat tandem auri biberet.* Semel tantùm in vita risit.
* *Crateis* (*b l b*) Mater Scyllæ.
* *Crater* (*l l*) Vide *Vasa, convivium, corona.*
* *Craterus* (*b c b*) Dux Alexandri M.
* *Crates* (*b l*) genit: *Cratetis* (*b l b*) Philosophus Thebanus, opes suas mari mersit, ut quietiùs studeret. Cynicus erat, discipulus Diogenis.
* *Crathis* (*l b*) fl. Calabriæ, facit pecora albescere, capillos flavescere.
* *Cratinus* (*b l b*) Atheniensis Comicus, vini amator.
* *Creatio mundi.* vide Mundus, Homo, Natura.
* *Crebenus.* (*l l b*) Vide *Cebrenus.*
* *Credo* Vide *Fides. Verus. Certus. Incredibile. Mendax. Fraus.* Vates. Falsa.
* *Cremera* (*b b b*) fluv. Vejentum. Vide *Fabius.* *Cre-*

* *Cremi n* (*b b l*) Vide *Craneon.*
* *Creon* (*l l* vel *b l*) Tab. *X.* XI. *XII.* XIX. XXI.
* *Cres* (*l*) genit: *Cretis* (*l b*) Ein Cretenser
* *Creta* (*l b*) vel *Crete* (*l l*) *Insula maris mediterranei maxima, Montosa, ferax vini, frumenti, Cocci, Ladani: & sola Dictamnum fert. † Olim centum urbes habuit, unde* Hecatompylos *dicta. † Ibi bonæ fiebant sagittæ, & eximia fodebatur* creta *seu argilla* (Kreiden) *pro vasis, vestium maculis purgandis, cerussa; Hac cretâ fullones pannos reddebant candidos: ii qui magistratum ambiebant, tales gerebant vestes, & dicebantur* candidati *vel* cretati. *denique in certaminibus cursûs meta constituebatur è tali creta.*
† *Nullæ in hac insula noctuæ vivere possunt.*
† Cretæum numen: *id est, Jupiter, quia ibi natus in Ida monte.* † Cretæus taurus, prodigium, *vel* monstrum. *vide Theseus.* † Cressæ ambages: *i. Labyrinthus.*
† Cretæus *Rex: id est Minos.* tab. XVI.
† Cretensis, Cres, Cretæus ein Cretenser.
† Cressa; *vel* Cretis, idis; *vel* Cressia, ein Cretenserin.
† Cressa puella: *id est Ariadna.* † Cressia corona: *id est corona Ariadnes..* † Fuêre Cretenses mendaces, & venationi dediti.
* *Cretheis* (*l l b*) tab. XII.
* *Cretheûs* (*l l*) tab. II. X. XIII. † *Cretheja virgo*: i. Helle.
† *Crethides* (*l l l*) id est, nepos Crethei.
* *Creusa* (*b l b*) tab: *X.* XI. XIII. vi. *Medea*
* *Criasus* tab. *XV.*
* *Crimen* (*i b*) dicitur peccatum aliquod magnum, quod non potest excusari. *Talia sunt Latrocinium. Proditio. Cædes parentum, filiorum, propinquorum*: vide Parens, Filius. *Veneficia. Contemtus deorum*: vide Impius, Gigas, *Temeritas. Superbia. Adulterium. Crudelitas. Furtum.* Vide dictos hos titulos.
* *Crinis* (*l b*) vide *Capillus.*
* *Crinisus* (*l l b*) *Crinisius* (*l b b b*) fluvius Siciliæ è quo & Ergesta Hippotæ Trojani filia natus *Acestes.*
* *Crinitus deus, crinitus Jupiter*: id est, Apollo, vel Bacchus.
* *Crispus.* vide *Constantinus.* *Sallustius*
* *Cristallus.* vide *Gemma.*

* *Critheûs.* vide *Cretheus.* † *Critheis* (*b l b*) Mater *Homeri.*
* *Criticus* (*c b b*) qui omnia carpit. vide *Carpo.*
* *Critobulus* (*b b l b*) insignis medicus.
* *Criton* [*b l*] Centaurorum aliquis.
* *Croatia* (*b l b b*) *Croata* (*b l b*) ein Krowath.
* *Crocodilus* (*b b l b*) vide *Animal.*
* *Crocus* vel *Crocum* (*b b*) vide *Flos.*
* *Crœsus* (*l b*) Rex Lydiæ ditissimus. Vide *Cyrus.*
* *Crotalus* [*b b b*] sic dicitur Ciconia, ob strepitum.
* *Croton*(*b l*) Urbs Calabriæ in sinu *Tarentino*, quam transit Æsar fl. Condita est à Myscelo Alémonis argivi filio. Ovid. 15. Metam. Multi ibi athletæ fuerunt in olympicis victores, è quibus etiam *Milo*
* *Crotopus* (*b l b*) *T.* XV, *Crotopiades:* id est *Línus.*
* *Crudelis* (*l l b*) Vide *Tyrannus. Impius. Noverca. Tormenta. Crimen. Mors. Infernus Latro. Populi feri. Durus. Parens.*

(1. Comparatur crudelis cùm *Monstris.* cum *Animalibus* feris. cum rebus *Duris.* cum *Rupibus, montibusque* scopulosis & ferarum plenis, inhospitalibus. cum *Orco* implacabili, *Furiis, Plutone &c.* † Dicitur crudelis habere *pectus æneum, adamantinum, quernum, lapideum.* Dicitur esse *surdus* ad *preces, frigidus, cæcus.* Dicitur natus esse in *Syrtibus, scopulis* Scyllæ, *in* Caucaso *&c.* nutritus à matre *barbara, à Leæna, tigride.*

(2. Crudeles fuêre *Achilles* in Hectorem cæsum. *Agave* in Phineum. *Minos,* qui hominibus pavit Minotaurum. *Lycaon. Diomedes. Glaucus. Orestes* in Pyrrhum & Priamum ante aram mactatos. *Teromedon* vel *Terodamas* Rex scytharum; qui Leones suos pavit carne humana hospitum. *Diana Taurica. Saturnus. Thyestes. Pelops. Tereûs. Progne. Terentia* uxor Ciceronis, quæ Philologum servum, eò quòd herum suum Ciceronem hostibus indicâsset, post alia tormenta coëgit carnem sibimet per partes exscindere, & assam devorare. *Carthaginenses* in *Regulum.* Vide plures citatis antè titulis.

(3. De Crudelitate vid. Silius L. 14. Claudian. L. 1. in Ruffin. v. 134. Seneca in Troade Act. 4. v. 1003. Lucanus L. 8. v. 35. Virgil L. 8. de Mezentio. Seneca

in Medea act. 1. ovid. L. 8. Metam: v. 461.

(4. Contraria crudelitati sunt *Misericordia*, *Auxilium*. *mitis*, *mollis*, *bonus*, *pius*, *Maternus affectus*. *Hospitalitas*.

* *Cruor* Vide *sanguis*, *tormenta*, *cædes*.

* *Crustumena* Tab X. XXII.

* *Crustumeri* (*l b b l*) oppidum Latii.

* *Crustumium* (*l b b b*) oppidum Vejentum. unde bona *pira* feruntur. †Item fluvius prope Ariminum.

* *Crux*. *Vide Miseria*, *Calamitas*, *Tormenta*.

* *Ctalius* (*b b b*) tab. I.

* *Ctesiphon* (*l b l*) genit: *ontis*. Architectus, qui templum Dianæ Ephesinæ condidit. † Item vicus Mesopotamiæ, ubi Parthorum reges hyemabant.

* *Cuculus* (*b c b*) vide *Avis*.

* *Culex* (*b l*) vide *animalia*.

* *Culina* (*b l b*) vide *vasa*. *Convivium* Horat. L. 2. satyra 4.

* *Culpa*. vide *Crimen*. *Pœnitentia*.

* *Cumæ* (*l l*) vel *Cymæ*. Antiquissima Italiæ urbs condita ab Chalcidensibus ex Eubœa huc profectis. Huc ex alia *Cuma*, Joniæ in Asia urbe prope Erythram, profecta est *Sybilla* Cumana seu Cumæa. Item Dædalus volans huc venit. Sita in Herculeo littore prope Bajas,

* *Cun..* (*b b b*) Ein Keul. Item *cohors militum*. Item *in theatro pars spectatorum in angulo sedens*, *ubi coëunt parietes*. Item dicitur *cuneus casei*, *butyri*, *panis*: id est, ein Wecken.

* *Cupavo* (*b l c*) filius Cygni.

* *Cuperius* lucus. vide *Roma*.

* *Cupido* (*b l c* (Deus amoris Tab. VIII. (1. *Cùm Apollo eum risisset*, *quòd puer ipse arcum tendere auderet*, *iratus Cupido sumsit duo spicula*, *altero feriens Apollinem*, *eumque incendens amore erga* Daphnen: *altero* Daphnen *tetigit*, *ne Apollinem amaret*. *vide* Apollo & Ovid: L. 1. Metam. v. 452. †*Rogatu Veneris fecit ut & Pluto amaret Proserpinam eamque raperet*. *Ovid* L. 5. *Metam*. v. 363. † *Venus ut* Didonem *in amorem Æneæ accenderet jussit* Cupidinem, *ut formam Ascanii*, *Æneæ filii assumeret*, & *cum Ænea interesset convivio* Didonis, *eique amorem inspiraret*. *Vid*. *Virgil*. L. 2. † Denique *Cupido omnes deos vicit præter Palladem*, & *Dianam*. *Vide* Libido Amor:

† *Finguntur autem bini amores seu Cupidines, honestus alter, alter improbus.*

(2. Forma ejus hæc est. *Puer pulcher. Nudus; partim ob impudentiam, partim ob simplicitatem amantium, cujus Symbolum est nuditas. Obligatis oculis, vel cæcus; quia amantes facit imprudentes. Alatus; quia citò venit & fugit. Armatus Arcu, pharetra & sagittis partim acutis partim obtusis, melle illitis. Subinde tædam gestat, quia accendit corda. Item compedes, quia ligat animos.*

(3. Nomina & epitheta sumuntur à *Venere, Amore, igne; item à forma, gestis &c.* e. g. *Cyprius, Idalius*: Cæcus, *flammifer, igneus: Pharetratus &c. Vid. Silius L. 7. v. 444. Balde L. 1. od. 7. Seneca in Hercule Oeteo Act. 2. v. 539.*

* *Cupido, cupiditas, cupere.* Vide *Desiderium*

* *Cupressus (c l b)* Vide *Arbor. Cyparissus.*

* *Cura (l b)* Vide *Tristitia.* Solicitudo. *Providentia. Labor.* Studium. *Anxius.* *Desiderium.*

† Cura facit *vigilare*: extenuat corpus ut *Sol nivem, ceram flamma.* † Comparatur *Spinæ: nubi: tempestati: æstui maris: felli: moli, ac oneri: jugo: saxo prementi pectus: fluctibus navem jactantibus.* † Vide *Auxilium, consilium quærere.* † Curæ causantur ab *Avaritia &c.*

† Curas pellere dicimus *tempestatem sedare, nubes submovere.* Vide *Lætitia*, Dulcis &c.

* Cures (*b l*) genit: *ium* oppidum Sabinorum, cujus rex Clausus. Ex hoc Romani cerimonias suas petivêre.

* Curetes (*b l b*) populi Dalmatiæ

* Curetes (*l l b*) olim *Acamanes.* Sunt ipsi *Corybantes.*

* Curiositas (*l b l b l*) Fürwitz. Comittitur *videndo, audiendo, loquendo &c.* Vide *Garrulitas: Temeritas. Improvidus.*

† Est vitium *fœminarum, puerorum, stultorum.*

† Curiosæ sunt *Simiæ. Aviculæ* quædam ut *Parus, Philomela. Muscæ* circum lampadem volitantes, donec adurantur. † Curiosi fuêre *Tantalus. Epimetheus. Tyresias & Actæon* Dianam aspicientes lavantem. *Orpheus* respiciens Eurydicen. *Progne* semper quærens videre sororem. *Procris* sequens Cephalum ad venatum.

natum. *Semele.* *Icarus* nimis altè volans. *Phaëton* petens currum ſolis. *Narciſſus* in fonte curioſiùs contemplans ſuam formam. *Creuſa* aperiens ſcrinium à Medea miſſum. *Midas* petens omnia ſibi aurum fieri. *Paris*, qui ſuſcepit arbitrium de forma trium dearum.

**Curius* (*bbb*) Romanus. Vir temperantiſſimus, & ſponte pauper, ſolis rapis vixit. *Eum ad focum rapas torrentem reperêre legati Samnitium, promiſſoque multo aurô pacem redimere volentes ab illo contemti ſunt.* Malle ſe (*ajebat*) locupletibus imperare quàm locupletem eſſe. *Pyrrhum prælió vicit.*

**Currus.* Vide *Auriga. Ludi Olympici.* † Partes currûs ſunt *jugum*, *axis*, *rota*, *temo* &c. † Currus varii ſunt *Bigæ*, *trigæ*, *quadrigæ*: id eſt, quatuor equis tracti. In bello *currus falcati.vid.* Statius *L. 4. v. 200.* In agro *plauſtrum*, *vehiculum*, Sarrácum, *carrúca*, *tribulum* (*bbb*) *quo fruges in horrea convehuntur.* In urbe *Rheda*, *Pettoritum. Arcera*, *currus tectus pro ægris & Senibus. Carpentum*, *Pilentum* (*llb*) *pro matronis. Lectica*, *covinus. Eſſedum currus duarum rotarum. Currus triumphalis* &c. † *Currui equos*, *vel currum equis jungere. Currum moderari*, *verſare*, *agere. Currus volvitur*, *volat*, *gyros ducit*, *fertur*, *fervet* &c. † *Currus deorum.* Vide *Dii.* † Curru ſedere finguntur *virtutes* & *vitia*, *regna*, aliæque perſonæ fictæ.

**Curſus.* Vide *Celer. Certamen.* † Metaphoricè vita, negotium quodlibet, aut ſtudium dicitur *curſus.*

* Marcus CURTIUS nobilis Romanus Juvenis. *Cùm Romæ in foro ſe aperuiſſet ſpelunca tetri fumi & odoris, oraculum dixit, non antè claudendam, quam Romani intuliſſent, quod pretioſiſſimum haberent. Injecto igitur omni aurô gemiſque, manſit tamen ſpecus. Tum explicant vates*, Precioſiſſimum *Theſaurum Romanorum eſſe* viros fortes. *Ergo quæſitum, quis eorum ſponte ſe in ſpecum offerret? obtulit ſe* Curtius, *pactúsque unius anni vitam inter delicias ducendam, eô finitô cataphractus cum equo inſiluit, clauſitque ſe terra.*

* *Custos* (*ll*) vide *Abscondere. Latère. Tegere. Carcer. Pastor.* † *Argus custodivit Jo. Draco Hesperidum hortos, & aurea poma. Draco alius aureum vellus. Cerberus Tartarum. Acrisius Danaën. Trojani Palladium. Romani Ancile. Vestales virgines perpetuum ignem. Anseres Capitolium. Canes solent custodire ovilia, gregem. Seræ & arcæ Thesauros. Scutum custodit pectus; mœnia urbem.* † *Custos noctis*: id est, Luna. *Custos diei*: id est, Lucifer: *Custos thalami*: id est Conjugalis deus. *Custos autumni*: id est, Bacchus. *Custos hortorum*: id est, Priapus. *Custos nemorum*: i. e. Diana, vel Silvanus, Satyri. *Custodes fontium*: i. Nymphæ &c.
* *Cuta* vide *Cyte*
* *Cyane* (*b b l*) tab. III. † Nympha alia comes Proserpinæ, quæ restitit Plutoni rapienti Proserpinam, & ab eo in fontem mutata est, qui Anapo fluvio junctus prope Ortygiam insulam in mare abit. Ovid. L. 5. Metam. † Vel erat puella Syracusana, quæ, ut patria edicto oraculi à peste libereretur, mactari se passa est.
* *Cyanus* (*b b b*) vel *Cyane* Kornblum. vi. *Flos.*
* *Cyaneæ* (*l b b l*) Insulæ. Vide *Symplegades.*
* *Cybale* (*b b l*) Ancilla pauperis Symili.
* *Cybele* (*b b l*) vel *Cybelle* (*b l l*) aliàs *Rhea*, vel *Ops*, *Vesta*, *Terra*, *deorum* omnium *mater.* Tab. *III.*

 † Capite gestat coronam è turribus & mœnibus. Ejus currum trahunt leones, vel Galli.

 † Ejus sacerdotes dicuntur *Corybantes*, *Curetes*, & *Galli.* † Amavit puerum *Atyn.*

 † Dicitur *Berecynthia*, *Dindymene*, vel *Dindymia* à montibus. *Turrigera mater*. *Phrygia*, *Idæa*; quia in *Ida* Phrygiæ monte præcipuè culta. *Pessinuntia*; quia Pessinunte Romam translatum est ejus idolum. *Mygdonia*: id est, Phrygia. *Enthea*; quia ejus sacerdotes enthusiasmum patiuntur, id est furorem aliquem. *Grandæva* mater. † Vide *Sacra. Atys.* Et Ovid. L. 4. Fastor. Silius L. 17. Claudian. L. 2. de raptu. v. 266.
* *Cybelejus puer*: id est, *Atys.*

* *Cybira* (*b b b*) oppidum Lycaoniæ, cujus incolæ erant delatores, & libenter alios clam accuſabant.

* *Cyclades* (*c b b*) Inſulæ multæ maris Ægæi in orbem ſitæ, quarum media eſt *Naxos*, celeberrima autem *Delos*. Reliquarum præcipuæ ſunt *Andros*, *Siphnus*. *Cæa*, *Tenos*, *Melos*, *Paros*, *Ægina*, *Scyrus* &c.

* *Cyclas* (*c b*) Veſtis longa fœminea.

* *Cyclops* [*c l*] genit: *Cyclópis*. *Tab*. VII. *Sunt ſervi, & fabri Vulcani. Jovi fulmina, Marti & reliquis diis arma, quæ poſtulant, cudunt.* † *Habitant in* Sicilia, *præſertim in Æthna.* † *Sunt vaſti corpore, deformes, nigri, hirti, nudi.* † Apollo *ſagittis eos confecit.* † *Dicuntur ædificâſſe* Corinthum. *Et quidquid ingentis ſtructuræ deſcribitur, dicitur eſſe* opus Cyclopum. † Cyclópea rura, regna: *id eſt*, *Sicilia*. † Ætnæi fratres, Æriſoni. Vid. Virgil. L. 3. v. 616. Ovid. L. *13*. Metam. v. 840.

* *Cydias* (*b b l*) Pictor Cretenſis. Tabulam in qua Argonautas pinxit, Hortenſius 144. talentis emit.

* *Cydippe* (*l l l*) tab XVI. vide *Acontius*.

* *Cydnus* (*c b*) fluvius Ciliciæ ex Armano monte. Frigidiſſimæ eſt aquæ. In eo *Alexander M.* & *Fridericus Barbaroſſa Imp.* lavantes obriguerunt.

Cydon (*b l*) genit: *Cydonis* [*b l b*] Urbs Cretæ, hodie *Canea*. Sagittandi arte celebris. Inde allata *Cydonia poma* Quitten.

* *Cygnus* vel *Cycnus* (*c b*) *Filius Neptuni, à patre factus invulnerabilis: ad Trojam ab Achille ſtrangulatus. Cumq; is armis cadaver ſpoliare vellet, illud in avem cygnum mutatum avolavit.* Ovid. l. *12*. Metam. v. 64. † *Alius filius Stheneli rex Liguriæ, Phaëtontis cognatus & amator: auditô ejus caſu, prope Eridanum fl. præ dolore in hanc avem mutatus.* † *Avis eſt candida, molliſſimâ plumâ, longo collo, lato roſtro: morti vicina cantat, aliàs muta eſt. Libenter degit in ſtagnantibus aquis, & placidis amnibus: tales ſunt* Caicus, Cayſter, Mæander in Phrygia. Strymon. Iſter. Tanais. Eridanus. † *Eſt avis ſacra* Veneri, *ejusque currum trahit, cùm in* Cyprum *tendit. Eſt &* Apollini *ſacra; quia eſt* Auguralis. † *In Cygnum mutatus Jupiter, cum ex Leda genuit* Helenam & Pollucem.

Hinc

Hinc nomina tribuuntur cygno, quæ aliàs Ledæ, Castori, *Spartanisque conveniunt. e. g.* Ledæa avis, Spartana, Amyclæa, Taygeti volucris. *Item* Veneris auriga. Avis candida, canora. Cantator funeris sui. Phaëtontia. *N*eptunia. Stheneleja proles. *R*ex Ligurum, Hirle genitus. Olor. † Cygni *dicuntur poëtæ, præsertim Lyrici; & præcipuè* Horatius, *ac* Pindarus. † *Vid. Virgil. L. 1. v. 397. & L. 7. v. 699. Ovid. L. 2. Metam. v. 367. Statius L. 3. v. 524.*

* *Cyllarus* (*l b b*] *V*ide *Castor. Centaurus.*

* *Cyllene* (*l l l*) Mons cupressifer Arcadiæ, ubi natus *Mercurius.* † Item urbs in *Mænalo* monte. Cyllenia proles: i. *Mercurius.*

* Cymba. Vide *Navis.*

* *Cymbia.* sunt vasa quædam.

* *Cyminus* (*b b b*) lacus, mons, & silva Etruriæ. *L*acus ortus est ex clava Herculis, quam ibi defixam extraxit.

* *Cymo, Cymodoce, Cymothoë,* Sunt Nerei filiæ.

* *Cynægirus* (*b l b b*) Atheniensis in bello Persico navim hostilem dextrâ retinuit: hac amputatâ, adhibuit sinistram, ac denique dentes, donec cervix resecta fuerit.

* *Cynicus* (*b b b*) Vide *Philosophus.*

* *Cyniras* (*b b l*) Tab. XX. Vide *Myrrha.* † Cynirejus i. e. *Adonis.*

* *Cynosura* (*b b l b*) *Ursa minor.* Vi: *Astra.*

* *Cynthia*: id est, *Diana*, seu *Luna.* † Item *meretrix* Propertii.

* *Cynthus* (*l b*) Mons altissimus in insula Delo: ubi nati Apollo & Diana.

* *Cyparissa* (*b b l b*) Urbs & promontorium Messeniorum in Poloponneso.

* *Cyparissus* (*b b l b*) juvenis pulcherrimus ex Cartæa urbe Cææ insulæ. Hic colebat cervum cicurem nymphis sacrum: quem cùm ipse ignoranter sagittâ trajecisset præ dolore sibi manus inferre voluit. Apolline (is eum amabat unicè) juvenem solan-

solante, petiit, ut sibi liceret semper lugere. Ergo mutatus est in *Cypressum*. Vide *Arbor*, *Mors*, & *Ovidius L*. 10. *Met*. *v*. 106.

**Cypea*, Vide *Clupea*.

**Cyprus* (*cb*) Insula magna prope Syriam. Aëris insalubris ob stagnorum copiam: Sed fertilis, & Æris potissimùm ferax. Hinc affertur chamelottum, pannus mollis è pilis caprarum. Incolæ luxuriosi. Insula sacra est Veneri, quæ prope eam in mari nata. Vide Tab. XX. † *Cypris cypridis*, vel *Cypria dea*: i. e. Venus. † *Cyprius puer*: i. e. Cupido. *Cypria flamma*: i. e. Libido.

**Cyrene* (*bll*) nympha tab. ill. Item Urbs insignis Africæ condita à *Batto*. Hìc nati *Callimachus*, *Aristippus*, *Carneades*, *Erathostenus*.

**Cyrne*, vel *Cyrnus*. Vide *Corsica*.

**Cyrrha* (*lb*) oppidum in Parnasso, Apollini sacrum. † *Cyrrhæus pater*: i. e. *Apollo*. *Cyrrhæa arcana*: i. e. oracula. *Cyrrhæa unda*: i. e. fons Castalius. *Cyrrhæus equus*: i. e. Pegasus.

**Cyrus* (*lb*) Tab. XXV. *Natus ex* Cambyse *nobili Persa*, & Mandane *filia* Astyagis *regis Medorum*. *Augures edixerant, hunc natum Asiæ imperiô potiturum*. *Astyages ergo invidus puerum necari jubet: quem tamen Harpagus aulicus inter pastores educandum curat*. † *Adultus avum solio pellit, Babylonem capit, & Imperii Persici autor est*.

† Croesus *erat Lydiæ rex, qui* Cyrum *aggressus, victus, captus, jamque rogo impositus identidem clamavit*: ô Solon: Solon! *Rogantique causam* Cyro *respondit, Solonem suum magistrum sæpe monuisse, neminem ante mortem beatum dicendum: id se nunc experiri*. *Cyrus hoc documentô tactus libertati eum restituit*. † *Contra Scythas millies mille armatos eduxit, omnibus sua nomina imposuit, eaque memoriter calluit; lacrimatus, quòd de tot millibus intra paucos annos nemo superstes futurus esset*. Tomyris *autem* Scytharum *regina in angustias locorum pellexit: relictisque consultò castris prædæ eum implicitum atque incautum noctu oppressit cum toto exercitu*.

Caput resectum immersit scrobi cruore pleno, cum dicto : satiare nunc sanguine, quem semper sitisti.

* *Cyta* (*b b*) vel *Cyte* (*b l*) vel *Cuta*, vel *Cytea* (*b l b*) urbs Colchorum, patria Medeæ ac Circes ; *Regia Æetæ* : ubi aureum vellus custoditum.

† *Cytëis*, *cyteidis* : i. e. Medea. † *Cytæa carmina* : id est incantationes veneficæ.

* *Cythera* (*b l b*) genit : *æ* vel *orum*. Insula & urbs, maris mediterran : Olim Porphyris, quia Porphyrus lapis ibi frequens ; nunc Cerigo. Non procul Malea promont. Item alia urbs in insula Cypro. Omnia hæc loca *Veneri* sacra sunt ; quæ ideo dicitur. *Citheris* (*b l b*) vel *Citherea* (*b l l b*) *Citheriaca* (*b l b b b*)

† *Cytheris* est etiam meretrix Galli poëtæ.

* *Cytheron* (*b l l*) genit : *Cytheronis* (*b l l b*) Mons Boeotiæ Musis & Apollini sacer. Altus, silvosus : ubi orgia *Bacchi* noctu celebrata. Ibi Pentheus discerptus. Hic dicuntur nati Amphion, & Zethus, & ipse Bacchus.

* *Cytisus* (*b b b*) Vid. *Herba*.

* *Cythnos* (*c b*) Insula cyclas.

* *Cytilonus* (*b b l b*) tab. XIII.

* *Cytorus* (*b l b*) tab. XIII.

† Item mons Paphlagoniæ, feracissimus buxi.

† *Cytoriacus*, *cytorius pecten* ; id est, Buxeus.

* *Cyzicus* (*l b b*) Insula & urbs Propontidis. tab. III. Optimæ ibi Ostreæ. Fons ibi reperitur, cujus aqua pota facit oblivisci amoris. Vide *Carcer*.

D.

*Daca, vel Daci (*ll*) populus Scythicus ad ſiniſtram Iſtri ripam Nunc Tranſilvani, Walachi, Moldavi. *Dacius*, *Dacicus*, *Dacus*, adjectiva.

**Dactyli* [*lbl*] ſunt *Corybantes*. Vide *Jupiter*:

**Dædalion* [*lbbl*] tab. IV. Ex nece Chiones filiæ ſuæ triſtis in eodem ſe rogo comburere voluit. Prohibitus ab amicis è Parnaſſo ſe præciptans, ab Apolline in *Accipitrem* mutatus eſt.

* *Dædalus* (*lbb*) tabula XXII. Athenienſis faber omnium rerum *Artifex*, *Architectus*, *Sculptor*. Hinc *Dædalus* ſumitur pro *Artifice*. *Dædala* dicuntur *Artefacta*. *Dædalus, a, um*: id eſt, *Artificioſus*. † Condidit *Labyrinthum* Cretæ. Cui incluſus, ſibi & *Icaro* pennas cerâ conglutinatas accommodavit, & volavit in Siciliam ad Cocalum, dein' Cumas in Italiam, ubi Apollini templum ſtruxit, in quo alas ſuſpendit.

† Fecit & *taurum Paſiphaës*. Vide *Perdix*. *Icarus*, *Labyrinthus*, *Faber*. Ovid. *L.* 4. Metam. v. *184*.
† *Dædala avis*: id eſt, Hirundo, vel apis, vel potiùs Perdix.

* *Dæmon* (*ll*) Vide *Pluto*. *Infernus*. *Furiæ*.

**Dagobertus* (*bblb*) priſcus in Gallia rex.

**Dais* (*lb*) tab. I. VI.

**Dalila* (*blb* vel *bbb* vel *lbb*) Meretrix, quæ blanditijs extorſit à *Samſone*, ut proderet arcanum, in quo conſiſteret ejus robur, nempe in crinibus, quos ei abſcidit, & inimicis excæcandum prodidit

**Dalmatia* (*lbbb* *Dalmata* ein Dalmatier. *Regio* Illyrii inter alpes Noricas, mare Adriaticum, & Macedoniam. Bellicoſa. Ære, & olim *auro* abundans. Domita à Metello Conſule. Patria *Diocletiani*, & *S. Hieronymi*.

* *Dama* (*lb*) Ein Gembs. Vide *Animal*:

* *Damascus* (*blb*) Urbs princeps Syriæ prope *Libanum*. Fertilis. Ubi optima *vasa* testacea, optimum *æs* & *Arma*. Inde allata sunt *Damascena pruna* Die Zwespen

* *Damasichthon* (*bbll*) tab. VII.

* *Damnati*. *Vide* Infernus, Pœna, Tormentum, Mors.

* *Damnum*: tale possumus pati *in Vita*, *fama*, *corpore*, *Bonis*, *opibus*. † Multa damna causat Bellum, *Invidia*, *discordia*, *libido*, *Ira*, *Vitia &c.* Vide *Miseria*, *Infelix*, † Damna non curare. Vide Constantia, Fortitudo, Animus æquus, Patientia. † Damna imprecari. vide *Imprecari*.

* *Damocles* (*lcl*) Vide *Democles*,

* *Damœtas* (*lll*) nomen Pastoris.

* *Damon* (*ll*) genit: *Damónis*: nomen pastoris. † *Damon* & *Pythias* philosophi Pythagoræi Syracusis. Amici optimi. cùm Dionysius tyrannus alteri diem necis dixisset, alter rogavit copiam abeundi paulum ad suos: alter pro eo vadem se præstitit. At ille constituto die reversus est. Miratus fidem tyrannus petiit, se tertium adscribi amicum.

* *Danaë* (*bbl*) tab. *IV*. *XV*. *XVIII*. *De hac Acrisius pater oraculô intellexit, se interfectum iri à filio* Danaës. *Igitur ahenea turri eam inclusit, arctèque custodiri jussit, ne quis procorum ad eam accedere posset. At Jupiter in* aureum imbrem *se mutans facilè accessum invenit, & ex ea genuit* Perseum. *Epitheta sumuntur à genere*, Jove, Perseo &c. † *Danaëjus*: id est *Perseus*.

* *Danai* (*bbl*) id est *Græci*.

* *Danaides* (*bbbb* vel *lbbb*) *filiæ* 50 Danai. *quæ desponsæ* 50 *filiis Ægypti, suasu sui patris omnes sponsos eadem nocte interfecerunt, exceptâ* Hypermnestrâ, *quæ* Lynceum *servavit. Vide tab. XV. Ob quod facinus hac pœnâ à* Jove *affectæ sunt, ut in inferno* dolium, *quod fundum nullum habebat, semper implere cogerentur.* Dicuntur *etiam* Belides *ab Avo*

* Danaus

**Danaus* (*b b b*) Tab XV. Ægypti rex. Huic oraculum prædixit, à genero eum interemtum iri: ergo fugit Argos in Græciam. Ægyptus ejus frater mittit 50. suos filios ad eum oppugnandum. Hos ut mitigaret, nuptui iis dedit 50. suas filias, quibus tamen dato gladio mandavit, ut singulos necarent. Hypermnestram, quæ mandatum spreverat, trusit in carcerem, & ab ejus marito Lynceo est interfectus. †Ab hoc Græci dicuntur *Danai.* † Dicitur *Belides. &c.*

**Dania* (*l b b*) Regio septentrionalis ad sinum C*odanum*, Olim C*imbria*, *Nordmania*, *Chersonesus Cimbrica.*

*D*anubius* (*l b b b*) *Fluvius in maximis Europæ ortus in Alemannis ponè alpes Rhæticas, versùs* mare Euxinum, *in quod se* septem ostiis *effundit, vocatur* Ister. *Præterit R*atisbonam, Viennam, *B*udam, *T*aurinum &c. *Absorbet 60. fluvios navium patientes, inter quos* Lycus, Isara, Oenus, Marus, Tissa, Savus, Dravus, Hierasus &c. †*Rex* fluviorum. Thracicus, Geticus, Pannonius &c.

**Daphne* (*l l*) tab. I. *III. Ovid.* I. *Metam. v.* 452. vide *Arbor. Apollo.* Sumitur pro *Lauro, Poësi*

**Daphnis* [*c b*] Tab. IV. Formosissimus juvenis *pastor* Idæus, inventor *carminis bucolici.* Eum amavit Talia nympha, ac verita, ne aliam amaret, in *saxum* vertit

**Dardanus* (*l b b*) *T*ab. VI. XXIII. Cùm Jasium fratrem occidisset, fugit è Coryto in Samothraciam. Tum in Phrygia Trojam condidit. † *Dardanius heros:* i. e. Æneas, Hector. † *Dardanius adulter:* i. e. Paris † *Dardanidæ* id est Trojani, vel etiam *Romani* à Trojanis orti

**Dârdani* fuêre etiam Scythæ, ubi nunc *Servia.*

**Darius* [*c l b*] Tab XXV. ab Alexandro victus.

**David* [*l l* vel *b l*) Rex Hebræorum & Vates. ejus pater Jesse, filius Salomon. Erat antè pastor, qui ursum & leonem vicit & Goliam gigantem fundâ stravit.

**Daulis* urbs Phocidis, sub ditione Terei. *D*aulias: i. e. *Progne* vel *Hirundo.*

**Daunus* filius P*ilumni* & *Danaës* pater alterius *Dauni*, qui ex *Venilia* genuit *Turnum* Tab: IV.

**Debilis* (*l b b*) vide *Æger, Infirmus. Robur.*

* *Decem* (*bb*) Deni (*ll*) † *Decem annis* obſeſſa Troja. vide *Calchas*. † *Decimo menſe* naſcuntur infantes.
 † *Decima*, ſeu *decumana* porta, Decumanus fluctus: i. e. maximus. † *Decem* ſunt verba ſeu *Præcepta* veri DEI. † Poſterior nono eſt, undecimoque prior: i. e. *Decimus*. Vide *Annus*. *Numerus*.
* *Decianus* (*b blb*) Philoſophus Stoicus, Emeritanus Hiſpanus, quem Martialis Catoni comparat.
* *Decipere* (*lb b b*) vide *Fraus*.
* *Decus* (*bb*) vide *Ornatus*. *Pretioſus*. *Gloria*. *Virtus*. *Pulcher*.
* *Defendo*. Vide *Auxilium*. *Refugium*.
* *Deficere animo*. vide *Deliquium*, *Debilis*.
* *Deformis*. Vide *Monſtrum*. *Turpis*. *Macies*.
 † Deformitatis cauſæ ſunt *fames*; *invidia*; *Sol amburens*; *amor nimius extenuans*; *curæ*; *labores*.
 † *Oculi cavi*, *vaſti*, *luſci*, *lippi*, *madentes*. *Frons anguſta*, *aſpera*. Crines *hiſpidi*, *ſerpentini*. *Genæ fluentes*, *rugoſæ*. *Os hians*. *Labra arida*. Dentes *rubiginoſi*. *Nares diſtentæ*. *Aures longæ*, *magnæ*. Spiritus *fœtens*. *Gibbus in dorſo*. *Ungues adunci*. *Color luridus pallidus*, *virens maculoſus*, *furvus*. *Claudus pede &c.*
 † Deformes fuêre *Furiæ*; *Hecate*; *Meduſa*; *Cyclopes*; *Therſites*; *Æſopus*; *Oromedon*; *Hipponax*; Damon; *Antæus*; *Tyrtæus poëta*. *Vid. Ovidius* 8. *Metam*. *v.* 805. *Silius L.* 2. *v.* 463. † Contraria *Pulcritudo*
* *Degener* (*lbb*) vide *Mutatio*. *Vitium*.
* *Dehortatio*. vide *Prohibendi formulas*.
* *Dejanira* [*lbblb*] tab. IV. XIX. vi. *Hercules*.
* *Deicoon* (*lb b l*) tab. XIX.
* *Deidamia* [*lbblb*] tab. VI. vide *Achilles*.
* *Deimachus* (*lbbb*) tab. II. *XII*.
* *Dejon* (*lbl*) tab. II. *XIII*.
* *Deione* (*lb b l* mater *Mileti* tab. *III*.
* *Dejotarus* (*lbbb*) Priſcus Gallorum rex.
* *Deiphile* (*lbbl*) tab. IV. *X*.
* *Deiphobe* (*lbbl*) filia Glauci. eadem quæ *Sybilla*.
* *Deiphobus* (*lbbb*) tab. XXIII. Poſt cæſum Paridem duxit Helenam. Hæc captâ *Trojâ*, ut gratiam prio-

ris

ris mariti Menelai iniret, Deiphobo ensem, cui indormire solebat, subtraxit, & Menelaum in cubiculum admisit, qui eum obtruncavit.

**Delectant* varios varia. vide. *Desiderium.*

**Delia* (*l b b*) Diana. *Delius* (*l b b*) Apollo.

**Deliberatio* (*l l b l b c*) vi. *Consilium. Prudentia. Dubius.*

**Deliciæ* (*l b b l*) vide *Gaudium. Jucundus. gratus. Voluptas.* † Capiuntur è rebus *Pulcris*, *Dulcibus*, *Amabilibus:* Vide *Felix.* † Bonæ deliciæ sunt in *Cælo.* veniunt ex *virtute*, *Bonis* animi, *Conscientia bona:* sunt *æternæ*, & auferri non possunt. † Malæ deliciæ consistunt in *Libidine*, *Gula*, *Conviviis*, *Divitiis*, *hortis*, *Musica*, *vestibus*, *balneis*, *coronis*, *unguentis*, *Ornatu vano*, *Odore.* † Sunt *Vanæ.* Comparantur *Veneno*, *Circæis* poculis, rebus *noxiis.* † Delicias spernere vide *Frugalis*, *mundi contemtus.* † Deliciis celebres sunt *Babylonii*; *Persæ*; *Sybaritæ*; *Bajæ*; *Tibur*; *Elysii Campi*; *Ætas aurea*; *Hyperborei*; *Campania*, ubi Hannibal fortitudinem perdidit; *Veneti*, ubi Cimbri enervati sunt, cùm *Romam* tenderent; *Sardanapalus*; *Heliogabalus*; *Lucullus*; *Alexander M. Strato Sidonius R. Hortensius*; *Apicius*; Sodoma, *Gomorrha*; Salomon; *Horatius*; *Epicurus.* † vide *Ovid. L. 13. Metam. v. 811. Balde* Epodon *Od. 16. Pia desideria L. 3. Eleg. 6. Biderman L. 3. Heroid. Epist. 3. & L. 1. Ep. 2. Silius L. 15. Virgil. L. 4. v. 215. & L. 9. v. 614. Claudian. L. 2. in Eutrop. v. 335.*

**Deliquium* (*l b b b*) *Ovi.* 1. *trist. El.* 3. *Virgil. L. 4. v. 389.*

**Delos* [*l b*] Cycladum insularum maxima, aut etiam media. In hujus monte Cyntho nati *Apollo* & *Diana.* Abundat ære, & coturnicibus. † Ante ortum Apollinis per mare *vagabatur.* † Dicta olim *Asteria*, vel quia Asteria ibi in Ortygiam seu coturnicem mutata est; vel quia figuram Astri habet. † Sacra est etiam *Doridi* marinæ deæ. † Dicitur *Latonia. Phœbeja &c.*

**Delphin* (*l l*) vide *Bacchus. Piscis.*

**Delphos* (*l b*) vel *Delphi* (*l l*) Urbs Phocidis seu Bœotiæ. Ubi celeberrimum fanum *Apollinis*. Vide *Brennus.*

† *Delphica arbor:* i.e. Laurus. *Delphicæ sortes:* i.e. oracula

* *Demetrius* (*llbb*) tab. XXVI.

* *Democles* (*lcl*) *Adulator* Dionyſium *Tyrannum beatum dixit. Is eum regia indutum veſte lautiſſimæ menſæ appoſuit, è tenui autem filo ſuper ejus caput acutum enſem ſuſpendit: ut oſtenderet, nihil prodeſſe delicias, cum timor & conſcientia ſemper inſtant.*

* *Democoon* (*lbbl*) tab. *XXIII.* ab Ulyſſe cæſus,

* *Democrates* (*lcbl*) Architectus qui *Alexandriam* exſtruxit juſſu Alexandri.

* *Democritus* (*lcbb*) Abderæ natus: Sibi eruit oculos, ut quietiùs ſtuderet. Semper riſit humanas res, ùt *Heraclitus* ſemper flevit.

* *Demodocus* (*lbbb*) Citharœdus Alcinoi.

* *Demonax* (*lll*) philoſophus: amicitiæ laudator.

* *Demophoon* (*lbbl*) tab. X. XXII. à Troja redux ventis in Thraciam appulſus eſt. Ibi duxit Phyllidem regiam puellam, eámque perfidè reliquit. Quæ ſuſpendio ſe necavit.

* *Demoſthenes* (*llbl*) vide *Eloquentia.*

* *Dens.* Laudatur à *candore.* comparatur *ebori, argento, margaritis.* † Dente valet *Aper, Leo, Draco, canis.* † Dentium triplicem ordinem habet *Cerberus* aliáque *monſtra.* † Dentes *Cadmei*, & *Colchici.* vide *Cadmus, Jaſon.* † *Dens aratri*, quo gleba ſcinditur. † *Dens temporis*, quod omnia paulatim conſumit. † *Dens* I*ndicus*: i. e. Ebur. † *Dens* ſumitur pro *invidia*: *Dente Theonino* rodere. Item pro *politura*, e. g. Libri frensdentem nondum ſenſit. † Phraſes ſunt: *Dentem mergere, figere in vulnere. Vulnus dentem habet, ſentit, cepit, tulit. Dens ſedet in viſceribus.* Dente *petere, ferire, carpere, ſternere, ruere, terere. &c.*

* *Dercennus* Rex Laurentum.

* *Deſerere* aliquem. Vide *Auxilium negare. Fuga.* † Deſeruit Theſeus Ariadnam. Caunus patriam. Deſertæ fuerunt Andromeda, Heſione. † Non poteſt deſerere *polum* vel *ſeptentrionem Magnes; Heliotropium ſolem; aſtra cælum; radius ſolem.* Vide *Conjuncta.*

*Deserta Wüsteneyen Ibi non inveniuntur *Arbores*, *segetes*, *herbæ*, *flores*, *animalia*, *aves*, *horti*, *prata*, *pascua*, *fontes*. sed inveniuntur *Cautes*, *arenæ*, *paludes*, *vepres*, *absynthia*, *insecta*, *serpentes*, *frigus vel æstus nimius*, *nives*, *pruinæ*. Ibi habitant *fames*, *sitis*, *terror*, *tremor*, *pallor*. Famosa sunt deserta *Libyæ*, *Arabiæ*, *Scythiæ*, *Æthiopiæ*, *regionum septentrionalium*. † Passim describuntur ab *Ovidio in Tristibus*.

**Desiderium* (*llbbb*) Vide *Amor*, *Cura*, *Spes*. † Comparatur *igni*. Dicitur *cupido*, *libido*, *sitis*, *æstus*, *fervor*, *fames*, *avaritia*, *Currere*, *festinare* ad aliquid: vide *Celeritas*. † Desideramus aliena. Vide *Invidia*. † Desideramus *opes*, *honores*, *delicias* cælum &c. † Desiderant varii varia. Vide *Horati. L.* 1: *Od.* 1. *Pia Desid. L.* 2. *Eleg.* 1. *Seneca Hercule furent. v* 161. Desiderat *Magnes ferrum*; *Lapis centrum*; *Flamma æthera*; *Navis littus*; *sagitta metam*; *Umbra corpus*: *vitis ulmum*; *avis nidum*; *Cervus aquam*; *agna matrem*; *viator patriam*. &c. Vide Conjuncta, Deserere.

*Desperatio (*lllbc*) Desperat quem relinquunt *medici* Qui nullum invenit *auxilium*, *refugium*. Qui *deseritur*, velut in *Deserto*. † Invisus superis, orco devotus, furiis agitatur. Vide *Infelix*, *Furor*. † Optat *mortem*. † Seipsum ad scelera animat. Vid. *Seneca in Oedipo act.* 5. *Scena* 1. & *in Hippolyto act.* 2. *sce.* 3. † Affectus desperationis, vide *Virgil. L.* 2. *v.* 354. *Seneca in Agamem. v.* 129. *Causin. in Theodor. act.* 4. Sce. 6. & *Solym. act.* 3. *scena* 4.

*Detestatio. Vide *Ovidii Ibin. Horatius Epodon. od.* 3. *Biderman. L.* 3. *Heroid. Epist.* 2. vide *Imprecatio*.

**Detractio* honoris. vide *Carpo*.

*Deucalion (*lbbl*) & Pyrrha Reges Thessaliæ, ubi grandi exorto diluvio ipsi superstites mansêre, Oraculum Themidis in Parnasso adeuntes rogabant, genus humanum propagari. Iis responsum, ut ossa matris suæ post terga jactarent. Diu anxii tandem cœperunt saxa, tanquam costas terræ omnium matris, jacere; è quibus subitò facti homines, *Ovid.* 1.

 Metam.

Metam. v. 316. Vide tab. II. *IX.* Alius tab. VI. XX.
† Deucalioneus (*lbbllb*) Deucalionides (*lbblbb*)

* DEUS regit mundum *Sannazar. L.* 3. *de Partu V. Balde L.* 4. *Od.* 45. Videt omnia. *Pia deside. L.* 1. *El.* 12. Pulcherimus est. *Pia deside. L.* 3. *El.* 12. Agnoscitur ex creaturis. *Pia deside. L.* 3. *Eleg.* 12. *Sarbievius Epodon od.* 3. Est *Potentissimus*, *Justissimus*, *Maximus. Impios* plectit. *Invocatur* in *Auxilium* in *calamitate*, *periculo. Mortem* & *vitam* habet in potestate. *Æternus* est. Vide hos titulos. † *Deorum cultus.* Vide sacrificia. *Deorum contemtus*, vide Temeritas, Impius, Superbi. † *Dii ethnicorum poëtici varii sunt.* Dii consentes *seu majores erant Jupiter*, *Neptunus*, *Vulcanus*, *Apollo*, *Mercurius*, *Mars*, *Juno*, *Ceres*, *Venus*, *Diana*, *Minerva*, *Vesta.* Dii Indigetes, *qui patriæ præerant*, *ùt apud Romanos Quirinus*, *Carmentis*, *Janus.* Semidei, *qui ex deo aliquo patre*, *& matre mortali nati*, *ùt* Hercules. Cælites vel superi dii *erant*, *Jupiter*, *Mercurius*, *Mars*, *Apollo*, *Bacchus*, *Juno*, *Pallas*, *Diana*, *Ceres*, *Venus.* Terrestres dii *Vesta*, *Nymphæ.* Silvestres *Diana*, *Satyri*, *Fauni*, *Nymphæ.* Agrestes *Pan. Faunus*, *Ceres. Terminus.* Domestici, *Lares*, *Penates.* Hortenses *Pomona*, *Vertumnus*, *Priapus*, *Chloris.* Dii Conjugales, Nuptiales, *Nascentium*, *ùt Lucina*, *Juno*, *Genius*, *Janus.* Dii Aquatici *Neptunus*, *Nereus*, *Tethis &c.* Dii inferi *Pluto*, *Proserpina*, *Furiæ.* Vide singulos propriô titulô. † In descriptione deorum attenditur ad eorum *genus*: ad *gesta*: *officia* & potestatem: *sacrificia*, & quæ loca, quæ animalia, aves, arbores ipsis sacrata sint: ad eorum *formam*, *comitatum*, *insignia*, *currus*: ad *nomina.* Vide quemlibet suo titulô. † Alii sunt dii *Belli*, *Pacis*, *Amoris*, *Artium*, *Medicinæ*, *Musicæ*, *Pictoriæ*, *Ignis &c.* vi. suo loco. † Virtutes, vitia, affectus humani etiam finguntur esse deæ, ut *Fides*, *Justitia*, *Pax*, *Concordia*, *Libertas Fortuna*, *Libido*, *Fraus. &c* videatur *Natalis Mythologia*, *& Ovidii Metamorphoses*, item *Fasti.*

* *Dii* sæpe sumuntur pro *templis* pro *scutis* aut *navibus* in quibus picti aut sculpti sunt, e.g. *Protinus illa* (vela) *meos auguror esse deos*: i. e. puto esse *navem meam*, in qua *picti mei dii*, vide, *Ovid.* Ep. 1. Heroidum. * *Dia*

*Dia (*l b*) tab. III. XIII. XVI.

*Dia insula. vide *Naxos.*

*Diagoras (*b b b l* vel *l b b l*) *Philosophus Milesius qui negavit deos esse.* † *Alius, cujus tres filii in olympicis victores patri imposuêre suas coronas: unde is gaudiô extinctus est.*

*DIANA (*b l b*) tab. III. † Hæc semper *Virgo* extitit. De *Cerva candida* illi sacra, déque ejus ara Taurica, vide *Iphigenia.* † Callisto nyhmpham è suo comitatu ejecit ob læsam virginitatem. † Neglecta ab Oeneo immisit regioni terribilem *aprum.* vide *Meleager.* † De ejus templo *Ephesino* vide *Mira.* † Ejus officia sunt, ut præsit *Silvis*, ac *Venationi.* Dein' etiam *partui infantum*; unde *Lucina* dicitur. Diana ipsa etiam est *Luna* & *Hecate* & *Trivia*, & *Proserpina* & *Juno*, unde vocatur *Triformis.* † Ejus facies est subfusca, habitus Amazonius, succinctus: arcum, jaculum, pharetram & venabulum gestat. Comitantur nymphæ & canes. Subinde vehitur aureo curru, quem candidæ cervæ trahunt. † Nomina ejus sumuntur à genere, officiis &c. Item *Dictynna, Ilithyja, Ephesina. Taurica, Venatrix, Titanis, Ortygia, Thoantea*, *Pharetrata* Juno, *Silvicola, Montivaga, Phœbe, Latoa, Latois, Latonia, Scythica, Aricina, nemorum custos, Arthemisia.* † Vide *Venatio*, *Silva*, *Mons.* Item *Virgil. L.* 1. *v.* 318. & 502. *Barclaji Argenis L.* 2. *metro* 5. *Silius L.* 2. *v.* 68.

* *Dianæ sacerdos*, Vide Iphigenia. *Dianæ nemus:* vide Aricina. *Dianæ discrimina:* id est, certamina venatoria. *Dianam utramque experta sus*, apud Martialem; quæ vulnerata est venabulo, & ex vulnere peperit: parientibus autem assistit Lucina Diana.

* *Diapasma* (*b b l b*) odoratus pulvis, aut pastillus.

* *Dictamnus* vel *um*, herba Cretæ ejus virtutis, ut spicula è vulneribus ejiciat.

* Dicere nequeo. Vide *Ineffabile.*

* *Dicte* (*l l*) Urbs Cretæ, & mons nivosus semper, cupressifer, sacer Dianæ & Jovi. † *Dictæus*: id est *Cretensis.*

* *Dictynna* : i. e. *Diana*.

* *Dido* (*l l*) genit : *Didus* , vel *Didónis*, tab. *XX*. *Cùm* Pygmalion *frater occidiſſet maritum ejus* Sichæum , *ſpe occulti auri*, *è* Tyro *fugiens auſpiciis* Junonis *in* Africam *venit*. *Vide* Caput. *Ibi à* Jarba *Garamantum* & *Mauritaniæ rege emit tantum ſoli, quantum pelle bovis contegi poſſet* : *ſed* aſtuta fœmina *pellem in minutiſſimum lorum ſcindens magnum ſpatium eô complexa eſt* , *ſuper quod deinde* Byrſam *arcem* & Carthaginem *urbem condidit*. † Æneam *Africo littori appulſum excepit* , & *in amorem ejus rapta* , *cùm is clam iterum diſceſſiſſet*, *rogum ſtruxit*, *ei ſe impoſuit* , *ac pectus gladio rupit*. † *Nomina ei dantur à genere*, Tyro, Sidone , Carthagine, Ænea. *Item* Infelix. Caſta ; *quia vovit non amplius nubere poſt fata Sichæi*. Exul. Phœniſſa. Libyſſa. Phrygii ducis ſponſa. *Vide* Virgil. L. 2. &c. *Silius L*. 8. *Ovid*. *Heroidum Epiſt*. 7.

* *Didymaon* (*b b l l*) Armorum inſignis faber, genitivo *Didymáonis*.

* *Dies* (*b l*) Ejus præſes & cauſa eſt *Sol*.

† Partes ſunt *horæ* 24. Item *Mane* , *Aurora* , *Diluculum* , *Meridies* , *Veſper*. † Dies *breviſſimus* eſt *Brumæ* tempore : *Longiſſimus Æſtate*. Vide *Annus*. † *Dies ſeptem* habet hebdomas : 30 menſis : 365 Annus. Vide *Annus*. † *Numerus dierum* circumſcribitur per ortum, occaſum ſolis, per partes &c. e.g. *Ter cecidit Titan, ter curvo exutus aratro taure caſam repetis*. Vide *Annorum* numeratio, *Numerus*.

* *Dieſpiter* : id eſt Jupiter, quaſi *diei pater*.

* *Difficilis* (*l b b b*) Vide *Durus*. *Dubius*. *Labor*. † *Onus Herculeo* majus : cui nec *Atlas* ſufficiat. † Difficultas dicitur *Obex* , *Nodus*, *Moles*, *Cortex* includens nucleum. Hic *Rhodus*, hic ſalta : hoc *opus* hic *labor* eſt. † *Difficile* eſt *clavam extorquere* Herculi : *Hydram* ſternere ; vide ceteros *Herculis labores*. Item *ſcandere Olympum* : *domare leonem* : *taurum jugo ſubdere* : *conſuetudinem*, *naturam*, *ſe ipſum vincere* : *Trojam ſuperare*. Vide *Impoſſibile*. † Difficile dictu vide *Ineffabile*.

* *Digitus*

* *Digitus* (*b b b*) Digitum tollere *apud Romanos signum erat, quo indicabant, se alteri non favere, vel eum victum esse.* Contrà premere digitum *favorem & victoriam indicabat.*

* *Dignitates.* Vide *Honor. Regnum. Magistratus.*

* Dii. Vide D*eus.*

* D*ilectus.* Vide *Amor. Carus. Benjamin.*

* D*iligentia.* Vide *Studium. Labor. Ars.*

* *Diluculum* (*l l b b*) vide *Aurora, Mane.*

* *Diluvium* (*l b b b*) Vide *Mare. Aquarum inundatio*
† Descriptio est in *Ovidio L.* 1. *Metam. v.* 260. *Biderman. L.* 1. *Heroïd. Epist.* 4. *Horat. L.* 1. *Od.* 2.
† Celebria fuêre D*eucalionis* in Thessalia, *Ogygis* in Bœotia, *Noëmi* in orbe toto.

* D*indymus* (*l b b*) plurali D*indyma*: mons altus Phrygiæ, C*ybelæ* sacer.

* *Diocletianus* vel D*iocletius* (*b c l b b*) Imperator Rom. Tyrannus erga Christianos. Imperiô sponte positô hortorum se curæ dedit.

* *Diogenes* (*l b b l*) *Ex* S*inope urbe* P*aphlagoniæ*, *Atheniensis Philosophus*, *auctor* Cynicorum, Canis *vulgò dictus*, *quòd ferè canis instar liberè*, *& subinde impudenter viveret.* † S*olebat habitare in* dolio. † *Cùm* P*lato sic descripsisset hominem*, *quòd sit* animal implume, bipes; D*iogenes* gallum *deplumatum injecit Scholæ clamans*: Ecce hominem Platonicum. † *Olim cum* lucerna *egressus in forum clamitavit*: homines quæro: *accurrentes autem baculô abegit*, *bestias illos potiùs esse*, *ob sua vitia*, *quàm homines dicens.* † *Sumitur pro homine* libero, impudente, *etiam* frugali & sapiente.

* D*iomedes* (*b b l l*) tab. IV. *In obsidione Trojana cum Ænea congressus ipsam ejus protectricem Venerem vulneravit. Virgil. L.* 3. *Æn. Domum post excidium reversus*, *neque ab uxore Ægiale receptus in* Apuliam *fugit*, Argyrippam *urbem condidit*, *insulásque* Diomedæas *tenuit*, *ubi ejus* socii in cygnos vel ardeas mutati. *Ovid. L.* 14. Metam. † *Alius* Diomedes *Thrax: Vide* Hercules.

* *Dion.* vide D*eion.*

* *Dionæa* (*b l l b*) id est *Venus* ; quia *Dione* dicitur mater Veneris fuisse.
* *Dionysius* (*b b l b b*) vide Bacchus. *Dionysius* Siracusis Tyrannus & rex Tab. *XXV*. *Tandem ejectus*, *Corinthi factus est nihilo melior ludimagister.*
* *Diota* (*b l b*) vas duas ansas habens.
* *Dipænus* [*b l b*] tab: *XXII*.
* *Diphtera* [*l b b*] est pellis Amaltheæ capræ, in qua Jupiter arcana sua, & hominum fata describit.
* *Dipsas* (*l b*) vetula quædam lena meretricia.
* *Dipson* (*l l*) fluv: Ciliciæ. genit. *ontis*.
* *Diræ* (*l l*) vide *Furiæ*. *Imprecatio*.
* *Dircenna*. i. e. fluv. *Durius*
* *Dirce* (*l l*) tab. VII. XXI. *Antiopam carceri inclusit. Sed Amphion & Zethus Antiopæ filii, equô eam raptârunt: tandem mutata est in fontem prope Thebas.* *Hinc* Dircæus *pro Thebano sumitur.* † *Alius fons est in Aracyntho.* † Dircæus vates *Pindarus*. Dircæum numen *Bacchus*.
* *Dis* (*l*) genit: *Ditis* (*l b*) vide *Pluto*.
* *Discedo* (*l l c*) Vide *Fuga*. *Exilium*. *Deserere* † Discessus Thesei â patre Ægeo in Cretam. Æneæ à Didone. Græcorum à *Troja*. Demophoontis à Phyllide. Sol occidens à mundo, anima à moriente discedit. Vide *Valedictio*. *Profectio*.
* *Discipulus* (*l b b b*) debet esse *Obediens* ; *Attentus*, *Diligens*, *Gratus*, *Amans*, *timens:* Vide hos titulos. Item *Magister*, *Studium*. Dicipulus fuit *Achilles Chironis*. *Hercules Lini*. *Aristoteles Platonis*. *Alexander Aristotelis*. *Crœsus Solonis*. *Tydeus Hoplei*. *Ascanius Epithidis*. Vide *Philosophus*. *Ingratus*.
* *Discordia*. vide *Inimicitia*. *Odium*. *Bellum*. *Fratres*. *Conjuges*. *Contraria*. *Impossibile*. *Concordia*, *Amor*. Causæ sunt *Furiæ*, *invidia* † Briseis inter achillem & Agamemnonem causa discordiæ fuit. † Discordia fingitur *sparso crine vipereo*, *venenum vomens*, *veste lacera*, *facem manu gestans*, *qua incendat*. *Subinde biceps*. *Vide Deformis*.
* *Dithyrambus* (*c b l b*) sic dicitur *Bacchus*.

Diu

**Diu* (*b l*) id eſt multas horas, dies, menſes, vel annos. Vide *tempus*, *æternus*, *ſemper*, *Finis*. † Phraſes ſunt: *Dies videntur anni eſſe. Longa eſt dies: annua nox.* *Stant tempora. Cælum rotas ſiſtit.*

**Divinus* [*l l b*] Göttlich/ vel ein Wahrſager. Vide Vates Hoc epithetum ſolet dari *poëtis* item *animæ*, *heroibus*, *Platoni*.

**Divitiæ* (*l b b l*) Cauſa harum ſunt *Labor*, *Ars*, *ſubinde Fraus*, *Furtum*, *Rapina*, *Mercatus*, *Navigatio*. † Partes ſunt *Aurum. Gemmæ. Ebur.* *Servorum*, *agrorum pecorum*, *veſtium copia*: *ſupellex pretioſa.* vide Biderman. L. 2. Heroid: Ep. 2. Lucanus L. 10. v. 107. Martialis L. 2. Epigram. 35. *Domus*. *Villæ* in optimis & variis *Regionibus*. *Horti*: *Vineta* &c. † Exempla divitum ſunt *Crœſus*. *Midas*.. *Craſſus*. *Lucullus*. *Attalus*: Salomon. *Mæcenas*. *Sylla*. *Jobus*. *Reges Ægyptii*.

† *Regiones* divites ſunt *Arabia aromate & odore*: *Hiſpania*, *Dalmatia*, *Dacia*, *India aurô*. *Seres veſte*.

† Fluvii aurum vehentes ſunt *Tagus*, *Hebrus*, *Pactolus*, *Hydaspes*, *Indus*, *Ganges*, *qui & gemmis abundat*. † Populi divitiis celebres ſunt *Babylonii*, *Perſæ*, *Lydi*, *Colchi propter aureum vellus*. † Vide *Deliciæ*, *Abundantia*, *Fortuna*, *Copia*, *Cornu*, *Potentia*, *Avaritia*, *Æs*, *Marmor*, &c. Item Silius *L.* 16. v. 171. Statius *L.* 1. Silv. in *Epithalam*. Stellæ v. 123. & in Propemtico Metii & in Thermis Etruſci. Biderman. L. 1. Heroid. Epiſt. 1. & L. 2. Epi. 5 Pia deſid. L. 3. El. 6. † Divitiæ ſunt *Vanæ*, *Inconſtantes*. Vide *Fortuna*, *Mutatio*. † Divitiarum contemtus: Vide *Paupertas*, *Frugalis*, *Mundus*. † Contraria divitiis ſunt *Paupertas*, *Fures*, *Prodigalitas*, *Bellum*, *Otium*, *Infortunia* &c. † Phraſes ſunt. *Mille terram ſcindit aratris. Apuliam, Calabroſque tuæ tondent boves. Libyamque & Trinacriam omnem metis. Te Nilus adorat, & pictum fulgur Gangetica littora mittunt. Arabaſque & Eoum centum clauſiſti ſeris.* *Domus eſt ſaturata Tago.* *Huc confluxêre Indusque Hebruſque. Poſtes adamante rigent, calcatur aurum*, &c.

* Docere

*Docere, *Doctrina*, *Doctus*. vide *Discipulus*. *Ars*.

† Comparatur doctrina *Studiô*, *Vigiliis*, *Labore*, *Libris*. † Similis est *Soli omnia lustranti*. *Rebus Pretiosis*, *Pulcris*. Confertur cum *Herculeis* laboribus & *miris* aliis, quæ tempore perierunt. Est major *divitiis*, regum *potentia*, *heroum gestis*.

† *Doctus* scit omnia, cælestia, terrestria: moderamen regnorum: quid bonum malúmve in moribus. Stat velut in Olympo, & sub se omnia despicit. Cum sole lustrat orbem, & animos quoque. In tenebris est sine tenebris. Diphteram velut Jovis inspexit. Vide *Prudens*.

† Doctrina parit *Gloriam*, *Laudem*, etiam *Divitias*.

† Doctorum patroni fuêre *Mæcenas*, *Augustus*, *Alexander M.* † Docti fuêre *Salomon*, *Plato*, *Pythagoras*, *Socrates*, *Aristoteles*, *Cicero*, *Cæsar*, *Brutus*, *Varro*, *Apollo*, *Pallas*, *Musæ*. *Græci*, præsertim *Athenienses*. † Doctæ fœminæ *Cornelia*, *Corinna*, *Erinna*, *Carmentis*, *Sappho*, *Manto*, S. *Catharina*. Vide *Fœmina*. *Philosophus*. *Poësis*. *Ars*. *Eloquentia*. Claudian in consulat. Theodori. v. 40.

† Contraria est *Ruditas*, *Otium*, *Simplicitas*, *stultitia*.

† Phrases sunt. DOCERE aliquem: dicitur, *manum ducere*, *viam monstrare*: *Formare aliquem*, *excudere*, *fingere*, *pingere*. *Animum*, *ingenium mollire*, *flectere*, *moderari*. DOCTUS: dicitur, *Gloria doctæ non ultima turbæ*. *Minervæ ocellus vel pullus*. *Palladis ab ubere pastus*. *Quem Apollo suum fecit esse Armigerum*, *comitem*. *Apolline usus magistro*. *Non aliter Phoebus scriberet*, *loqueretur*. *Summus apex Pindi*.

*Dodona vel *Dodone* (*lll*) *Urbs Chaoniæ & nemus*, *cujus* quercus loquebantur & *cantabant*. *Binæ ibi* columbæ oracula *edebant ad sonitum tintinnabuli*, *semper clangentis*. *Unde proverbium*: Ære Dodonæo loquacior. *Una columbarum* Delphos *postea avolavit*.

*Dolium (*lbb*) ein Faß. Vide *Danaides*.

*Dolon (*bl*) baculus intus habens gladium,

*Dolon (*bl*) Velocissimus cursu à Trojanis explorator missus,

missus, deprehensus à Diomede & Ulysse omnia consilia ipsis prodidit, spe vitæ sibi facta. Nihilominus ut proditor ab iisdem occisus est.

*Dolopes (*bbb*) populi Thessaliæ sub Pyrrho.

**Dolor* (*b b*) Vide *Tristitia* † Dolor morbi. Vide *Morbus, Vulnus.* Urit, pungit, secat, frangit, terit, vellit, mactat, medullas coquit. Comparatur cum tormentis inferûm, igne Phlegetontis. Dicitur provenire velut à venenis è Gorgone sumtis. Vide *Venena.*

Dominus maris i. e. Neptunus. *Domina nemorum*, Diana. *Dominus Orci* vel *umbrarum*, Pluto &c. *Dominus nemorum*, Leo. *Domina volucrum*, Aquila. *Dominus gregis* Caper.

*DOMUS (*b b*) 1. Partes sunt *Postes, Fores, Portæ, porticus, vestibulum, limen, atrium, adytum, penetrale, columnæ, fornices, laquearia, tecta, fastigia.* (2. Domus magnificas dicitur *Regia*, *Palatium*, *Aula*, *sedes Penetralia.* Ubi *Rhombi*, & *Corymbi* (Zierrathen / Laubwerck. Stuccator) auro gemmisque illusi: *Trabes, columnæ,* Telamones (scil. sculpti viri, qui trabes gestant cervice) ex marmore, cedro. *Tholi* (die Cupel) *Thori, Turres, Gradus.* Ibi inveniuntur *sculpturæ*, *Picturæ, Pretiosa, Dives supellex, Vasa aurea, Tapetes è purpura,* Serico: *Mensæ, Lampades* seu funalia. Adsunt prope *horti, fontes &c.* (3. Materia structuræ est *Marmor, Æra, Gemmæ, Ligna pretiosa, Ebur.* Dicuntur evacuari *Montes* marmore & *silvis, Maria* gemmis &c. Consideratur ibi *Altitudo*, *Amplitudo : Architecti, Artifices* &c. Vid *Ædificia* : *Mira.*

(4. Domestici dii, ac præsides sunt *Lares*, *Penates* † Pro domo etiam sumitur *focus*, *sedes*, *limen*, *postis*, *tectum &c.*

(5. Descriptiones vide in *Biderman L. 2. Ep. 1. & 5. & L. 3. Ep. 7. Virgil. l. 7. v. 170. Statius l. 1. Silv. in Epithal. stellæ, & in Tiburtino Manlii. & Balneo Etrusci. & in epulo Domitiani. Lucanus l. 10. v. 112.* Claudian in *Nuptiis Honor.* † Cælestis domus vide *Cælum.* † Domus

Circes

Circes, *somni*, *solis*. Ovid. 2. Metam. *Cereris* Claudian. L. 1. de *Raptu*. fine. † Ruina domûs. vide *Excidium*.
(6. Domus vilis. Vide *Tugurium*, *Rus*.
(7. Domus allegoricè sumitur pro *homine*, *fortuna* &c. e. g. *mea domus cecidit*: id est mea fortuna collapsa est.
* Donum (*l b*) vide *Præmium*. Corona. *Certamen*. † Donantur res *Pretiosæ*, *Pulcræ*, *Raræ*. vid. Silius L. 15. v. 254. & l. 16. v. 445. Statius l. 1. Silv. in Soteriis pro Rutilio. & L. 1. in Kalend. Decemb.
Bauhus. L. 3. Epigr. 33. † Subinde etiam *exigua* donantur. vid: Ovid. L. 4. de Ponto Eleg 6. Statius L. 1. Silv. in Soteriis Rutil. † Qui aliud nihil habet, donat *cor*, *oculos*, *manum*, *affectum*. Invocantur *dii*, *tempus*, *annus*, *horæ*, *loca*, & *regiones* ad donandum: eademque inducuntur ac finguntur offerre id quod præstantissimum habent e. g. *sol* deponit *radios*: *luna candorem*: *gemmæ nitorem*: *adamas constantiam*: *cedrus incorruptibilitatem*: *Rosa purpuram*: Cinnama & *lilia odorem*: *Hercules vim*: *Minerva scientiam*: *Phœbus laurum* & *citharam*: *Jupiter fulmen*: *Mars arma*: *Mercurius caduceum*. Vide *Ornare*. *Honor*. † Dona templorum: vide *Templum*. *sacra* &c. † Dona deorum sunt *Immortalitas*. *Bona* omnia. *Mutabilitas*. † Donavit *Jupiter Pandoræ pixidem*. *Vulcanus currum soli*, & *fulmen Jovi*. *Dii* omnes *varia* donârunt in *nuptiis Cadmi*. *Jano* donabantur *Xenia*. Vide *Caristia festa*. *Rusticus Xerxi pomum*. † Dona fallacia: *pomum Eridis*, & *Acontii*, *Medeæ scrinium*, *Nessi vestis* &c. Vide *Fraus*.
* *Donyssa* (*b l b*) una cycladum insularum.
* Dorion (*l b b*) oppidum Magnesiæ, ubi Tamyras victus. Vel est in Messeniis, aut Laconia.
* Dorippe (*l l l*) tab. IV. X.
* Doris (*l b*) Regio Græca, aliâs dicitur *Attica*, *Aulis Bœotia*, *Phocis*, *Locris*, *Megaris*, *Asophis*, *Arethyræa*. Unde Græci dicuntur Dores (*l b*) Dorici. † *Doris regiuncula* Asiæ; pars Cariæ, prope Rhodum. Colonia Argivorum, ubi Mausolæum. † *Doris urbs* ad sinum Maliacum: à tergo habet Oetam & Parnassum † *Doris* uxor Nerei tab. I. * *Dormi-*

*Dormire. *Vide Somnus.*
Dorycle (*bcl*) tab. XV.
Doryclus (*bcb*) tab. XXIII. ab Ajace cæsus.
Draco (*bl*) tab *I. II.* Vide *Serpens. Monstrum. Cadmus. Jason. Apollo. Hercules.* †Draco Leges Atheniensibus dedit severissimas, quæ *sanguineæ* dictæ sunt.
Dravus (*lb*) fluv. Illyrici in Istrum.
Drepanum (*bbb*) Urbs Siciliæ prope Erycem. Huc Saturnus falcem jecit. Ibi mortuus Anchises.
Druentius, vel *a*, fluv. Galliæ Narbon:
Druydæ (*bbl*) Apud antiquos Gallos erant Philosophi, Magi & sacerdotes. *Vid. Lucanus L. 1. v.* 450.
Drusus (*lb*) filius Liviæ Augustæ. Germanos Belgasque strenuè impugnavit jussu Augusti Imp. vid. Horatius L. 4. od. 4.
Dryades (*bbb*) Nymphæ arborum præsides.
Dryas (*bl*) tab. *X.*
Dryope (*bbl*) tab. XIX. In *Lotum* arborem mutata, cùm frondes ex Loto carperet. Vid. *ovid. L. 9. v.* 329.
Dryopes (*bbb*) populi è *Bœotia* in Epirum, tum in Messeniam migrantes, ubi Asinæi dicti.
Dryops (*bl*) ta. *III. XX.*
Dubis (*lb*) fl. Burgundiæ ex Jura in Ararim.
*Dubitare, *dubium* (*bbb*) Vide *Deliberatio, Anxius. Statius L. 3. v. 42. Seneca in Thyeste act. 3. Scen. 1. Ovid. l. 8. Metam v. 461.* vide *Difficilis, Incertus, Error.* Dubium dicitur *Labyrinthus, Mæander*, ambages, nodus, laqueus, rete. † Res dubiæ comparantur *Auræ*, *fluctibus.* vide *Inconstans.* † In dubiis petimus *Donsilium, Auxilium.* † Dubius stat ut *viator* in bivio: inter malleum & incudem. † Dubia etiam comparantur *Nocti, tenebris, umbræ, chao, foveæ tectæ.* † Dubium non est: Vide *Certus.* † Dubius in mari nauta *magnetem, Cynosuram* quærit &c.
*Ducenti (*bll*) vide *Annus. Numerus.*
Duellum (*blb*) vide *Bellum* num. *III.* 2.
Dulcis, Favus, Mel, Lac, Nectar, Ambrosia, Vinum.
Dulichium [*lbbb*] Insula *Ulyssi* subjecta.

*Due

* *Duo* (*b c*) *Duo sidera* regunt cælum Sol, & *Luna*; hæc noctem, ille diem. *Duæ columbæ* Dodonææ. *Duo amici*: vide Amicus: Conjuges: Amor. *Duo oculi*. *Duæ alæ* necessariæ ad volatum. *Duo vertices* in Parnasso. *Duo in uno regno* non conveniunt, uti Etheocles & Polynices: *Duæ columnæ* Herculis. *Duo cornua* Rheni, Acheloi.

* *Duria* (*l b b*) fluvius Salassorum Galliæ.

* *Durius* (*b b b*) fl. Hispaniæ ad Numantiam.

* *Durus* (*l b*) Dura sunt Æra, *Lapides*, *Rupes*, Adamas, Quercus, Ilex, Cornus, Cornua, Ossa.

† Durum non potest flecti. Vide flecto, Mollis, Impossibile. † *Res* duræ: vide *Labor*, Miseria.

† Durus id est crudelis, immitis. *Vide* Auxilium negare.

Dux. vide *Bellum* num. II. 5. Item *Comes*.

† *Dux summus*, *dux Latinus*, *Dux Romanus*: id est, Imperator. † *Dux gregis*: i. e. caper. † *Dux cæli*, *astrorum*: i. e. Lucifer.

* *Dyrrhachium* (*l b b b*) Urbs Macedoniæ, antea *Epidamnus*. Hunc locum pro exilio sibi concedi deprecatus est Cicero.

E.

* *Ebenus* (*b b b*) vide *Lignum*

* *Eboli* Silva Lucaniæ.

* *Ebrietas* (*l b b l*) Vide Vinum. Bacchus.

† Describitur ab effectibus, quales sunt *grave caput*, *caligantes*, *oculi*, *balbuties linguæ*, *clamores insani*, *titubatio*, *vertigo*, *rixæ*, *somnus*, *ronchi*, *turpis vomitus* &c.

† Ebrii fuêre *Trojani* ea nocte qua excidium passi sunt. *Alexander M.* Cyri mirabilem regiam exussit ebrius instinctu meretricis Thaidis: ipse demum crapulâ extinctus. *Polyphemus* ab Ulysse excæcatus. Bacchæ. *Hanibal* Capuæ ebrietati vacans neglexit ob-

obſidere Romam jam trepidantem, omníſque eius enervata eſt vis. *Beſſus* ſuper menſas debellare Alexandrum ſomniabat. Sic etiam *Pompejus* Cæſarem. *Holofernes* ebrius à Judith occiſus. *Baltaſar* Rex. *Epicurus* Philoſophus. *Zeno* Imperator Græcorum vivus in ebrietate ſepultus. *Herodes* ebrius S. Joannem Baptiſtam necari jubet. *Bitias*: item *Promachus* apud Alexandrum M. bibit 4. choas (Eimer) vini. donatus ob id talentô auri. Quadraginta ſocios bibendo à ſe victos, qui omnes perierunt, triduô pôſt ipſe ſecutus eſt. *Sextilianus*, de quo vid. Martialis L. 1. Epigr. 11. & 24. Item *Cotylo*, & *Acerra*. Idem L. 1. ep. 26. † Vid. Horat. L. 1. O. 18. Biderman. *L.* 2. Heroidum Epiſt. 4.

**Ebur* (*b b*) Eſt dens Elephanti, quæ eſt bellua Indiæ & Africæ. Hinc dicitur Dens Indicus. Cornu *Libycum*. Eoa oſſa. Elephantus. Dens Numida, niveus. † Sumitur pro albedine. e. g. Frontis ebur. i. e. candor frontis. Item pro vaſis, menſis, ſceptris, ſellis, citharis, pectine, aliisque rebus ex ebore factis. † Eburneo baculo ſeu ſceptro utebantur *R*omani conſules, item ſellis eburnis. Ex ebore factus humerus Pelopis. Eburnea ſtatua Paphi in virginem mutata.

**Ebuſa* (*b l b*) Inſula *B*alearici maris nullum noxium animal gignens. Optimæ ibi ficus.

**Ecbatana* (*l b bb*) urbs princeps Mediæ: ſedes æſtiva regum Perſarum.

**Echidna* (*b l b*) Tab. II. *Echidnæus*: i. venenatus.

**Echinades* (*b l b b*) *I*nſulæ Jonii maris adversùs oſtium Acheloi in Epiro. Earum ſunt 5.

**Echion* (*b l l*) gen: *Echîonis T*ab. XXI. † *Echionii muri*. i. e. Thebæ.

**Echo* (*l l*) vide *Narciſſus*. *Virgil L.* 5. *v.* 150. Pia *deſideria* L. 1. *Ele.* 15. & *L.* 3. *Eleg.* 5.

**Eclipſis* (*l l b*) Solis & *Lunæ*. vide *Tenebræ*. Sannazar. *L.* 1. de Partu Virg.

* *Edere*. Vide *Vorax*, *Convivium*.

* *Edessa* (*blb*) Urbs Mesopotamiæ ad Euphratem.
* *Edon* (*ll*) mons *Thraciæ*. Baccho sacer.
* *Eetion* (*lbbl*) Tab. XXIII:
* *Eion* (*bll*) genit: *Eionis* (*blbb*) pater Rhesi.
* *Elatus* (*bbb*) Tab. XVI. Pater *Cænei*.
* *Elea* (*llb*) urbs Æolidis, patria Zenonis.
* *Electra* (*llb*) Tab, I. Alia tab. V. Alia tab. XV. XX. Alia tab. VI. IX. .*XVI*. XXIII.
* *Electrum* (*llb*) Significat 1. *Succinum* den Agtstein. vide Heliades. 2. *Æs* quoddam *naturale*, è quo facta vascula colorem mutant, & strident, ubi fortè venenô tanguntur, 3. *Æs conflatum* ex auro argentóque.
* *Electryo* (*llbl*) tab. XVIII.
* *Elegia* (*bblb*) vide *Poësis*. *Claudus*. Elegi, elegorum.
* *Eleides* (*llbb*) id est, mulieres Bacchantes.
* *Eleleûs* (*bbl*) id est *Bacchus*.
* *Elementa* (*bblb*) mundi sunt quatuor. Ignis, Aër, Aqua, Terra. † *Elementum* dicitur id, ex quo aliquid factum est. e. g. *Elementa* sunt *litteræ*; quia ex iis fiunt verba & oratio.
* *Elephantis* (*bblb*) Insula Nili. Sumta pro tota Ægypto.
* *Elephantus* (*bblb*) vel *Elephas* (*bbl*) Animal grande vulgo ex picturis notum. Vide *Ebur*. *Cornu*. *Bellua*. & *Silius L*. 4. *v*. 612. *L*. 9. *v*. 237. & *v*. 575. *Claudian. L*: 3. *de Laud. Stilic*. *v*. 350.
* *Eleusis* (*blb*) vel *Eleusin* (*bll*) Urbs Atticæ prope Athenas, *Cereri* sacra. Vide *Triptolemus*.
* *Eleus* (*llb*) *Elea corona*, *Elei Ludi*: *id est Olymp*.
* *Eleus* (*bbb*) Sic dicitur *Bacchus*.
* *Eleutherus* (*blbb*) fluvius Syriæ ex Libano; cujus arena dat bonum *vitrum*.
* *Elis* (*lb*) Urbs regionis Elidis in Peloponneso seu Achaja, ubi templum Jovis. Ibi ad Pisam urbem celebrabantur *Olympica*. Reges ejus fuêre *Augias*, *Salmoneus*, *Hippodamia*. Bona ibi Byssus & byssinæ vestes. Nulli autem dantur muli. † *Eleus*. *Eliacus* (*lbbb*) *Elidensis*. *Elis*, *élidis* fœmina Elidensis.
* *Elisa* (*blb*) vide *Dido*. *Elisêa regna*: i. e. Carthago.

* Elo-

* *Eloquentia*, & ejus vis. vide *Virgil.* L. 1. v. 134. *Silius* L. 15. v. 458. *Sannazar.* 1. *de Partu Virg.* † Comparatur *flumini. Meli.* Item *Fræno, Vinculo, Magneti.* Subinde *Veneficæ* incantationi; *Musicæ*; *Aureæ catenæ* qua dii *Jovem* è cælo trahere nitebantur. Item dicitur *Regina*. Dicitur *Tonare, mulcere, vovere. trahere, mordere, latrare, sibilare &c.* † Eloquentes fuêre *Nestor: Plato: Cicero: Ulysses: Isocrates Alcibiades: Crassus. Antonius: Hortensius. Demosthenes*, qui literam R pronunciare non poterat, sumto tamen in os lapillô eam didicit. Solebat noctu elaborare orationes, unde dicebantur *Lucernam olere.* In Philippum Macedoniæ regem multis gravissimis orationibus Athenienses suos concitavit, quæ dicuntur *Philippicæ:* cùm tamen sinistro semper eventu pugnaretur, condemnatus à senatu in templum fugit, nec ibi tutus in Calaurea venenum sumsit, quod calamo semper occultum secum gestabat. † S. *Chrysostomus*, dictus *Os aureum.* S. *Ambrosius*, cujus infantis ori examen apum insedit. *S. Leo* vide Attila. † Eloquentia exercetur in *Rostris, Foro, Suggestu.* Eloquens dicitur *Gloria Rostri; Nestorea potens arte. Anima fori, vel suggestûs &c.*
* *Eloqui* nequeo. Vide *Ineffabile.*
* *Elleborum* [*l bb b*] radix qua curantur insani.
* *Elorus* (*b l b*) fluvius & Urbs Siciliæ ad *Pachynum.*
* *Elpenor* (*l l l*) Elpénoris. Vide *Ulysses.*
* *Elysium* (*l b b b*) vel *Elysii campi* sumuntur pro *Paradiso, Cælo, Loco delicioso.* Vide *Infernus, Jucundus, Felix. Regio, ætas aurea. Virgil.* L. 6. v. 633. *Sarbiev.* L. 4. *Od.* 30.
* *Emathia* (*l b b b*) dicitur *Macedoniæ* pars, ubi in Philippicis campis Pompejus à Cæsare; Brutus & Cassius ab Augusto victi sunt. † *Emathis, idis*, regio eadem. † *Emathius dux:* id est Alexander.
* *Emathion* [*l b b l*] tab. XXIII.
* *Emendare* (*l l l b*) dicitur adhibere *limam ultimam*, vel *summam manum*, *lituram*, *pumicem*, *spongiâ* delere. Castigare, detergere & eluere maculas. Componere mores.
* *Emerita* (*l b b b*) Urbs Hispaniæ ad Anam fl. ubi *coccus* celebris,

* *Empedocles* (*l b c l*) Discipulus Pythagoræ, Rhetor & Philosophus, qui ex melancholia se injecit Ætnæ voragini. vel ideo, ut homines putarent eum subitò in cælum abreptum esse: sed Ætnâ crepidas ejus ejiciente proditus est.
* *Enaspe* (*b l l*) oppidum in Mænalo.
* *Enceladus* (*l b b b*) vide Gigas.
* *Enchelia* (*l b b l*) oppidum Illyrii, ubi Cadmus & Hermione in serpentes mutati.
* *Endymion* (*l b b l*) Tab. VI. juvenis & pastor formosissimus in *Caria*. Eum amavit *Luna* sed resistentem. Ergo in spelunca *Latmii* montis immisit illi perpetuum soporem, ut eò descendere, eumque subinde osculari posset.
* *Enipeûs* (*b l l*) fluvius Thessaliæ ex Othry in Apidanum fl. per campos Pharsalicos emissus.
* *Enna* Urbs Siciliæ prope lacum Pergusæ, in medio insulæ. Ibi rapta Proserpina. *Cereri* sacra est.
* *Ennius* (*l b b*) vide *Poëta*.
* *Enyjo* (*b l l*) Tab I. Dicitur etiam *Bellona*. † *Navalis Enyjo*: id est, navale bellum.
* *Eos* [*c l*] Sic dicitur Aurora. Sumitur pro Orientalibus regionibus, ùt *Asia*, *India*, *Persia*, *Arabia*, *Ægypto*, *Media*, *Parthia*.
* *Eous* (*c l b*) adjectivum: id est orientalis, matutinus.
† *Eous* substantivum: id est, Lucifer, vel equus solis.
† *Eous lapis*, gemmæ. *Eous dens*, ebur. *Eoa vellera*, sericum. *Eoa bellua*, elephas. *Eoi fluctus*, mare Indicum, Erythræum. *Eoa sagitta*, id est, Parthorum vel Medorum. *Eoa templa*, id est Dianæ Ephesinæ. *Eoa miracula*, id est, Pyramides, Mausolæum.
* *Epaphus* (*b b b*) tab. VI. XV.
* *Eperie* (*l b b l*) Tab. XXIII.
* *Epeus* (*b l b*) Tab. VI. Fabricavit equum Trojanum.
* *Ephesus* (*b b b*) Joniæ urbs, præcipua totius Asiæ minoris. Portu & mercatu valens. Ibi celeberrimum Dianæ templum. Vide *Mira*.
* *Ephialtes* (*b b l l*) vide Gigas.
* *Ephyre* (*b b l*) Tab. *IX*. vide *Corinthus*

* Epicedium (b b l b b) vide *Poësis.*
* *Epicharmus* (b b l b) Siculus Comicus. Vini osor.
* *Epictetus* (b l l b) vide *Philosophus.*
* *Epicurus* [b b l b] vide *Philosophus.*
* Epidamnus(b b l b) vide *Dyrrhachium.*
* *Epidaurus* (b b l b) Urbs Achajæ, equis frequens. Inde Romam translatus *Æsculapius.* † Alia in Dalmatia seu Illyrico.
* *Epigramma* [b c l b] vide *Poësis.*
* Epimenides (b b b b l) vide *Somnus.*
* *Epimetheûs* (b b l l) Tab. II. IX. vide *Pandora.*
* Epione [b b b l] Ta. I.
* Epirus [l l b] Epiróta, vel Epirotes (l l l l) Epiróticus. Regio inter Macedoniam & Ætoliam ad mare Jonicum. *Reges* vide tab. VI. Item *Neoptolemus, Helenus, Chaon,* tab. XXIII. † Epirotis, epirótidis, fæmina ex Epiro. † Ferax est aprorum, taurorum, canum magnorum.
* Epithesia (b b b b b) Tab. XXIII.
* Epitides (l b b l) magister *Ascanii* pueri:
* *Epops* (b l) vide *Upupa, Tereûs.*
* Epos (b b) carmen heroicum vide *Poësis.*
* Epulæ (b b l) vide *Convivium.*
* Eques (b b) vide *Bellum* num. II. 4. *vide Claudian. in 4. Honor.* Consul. *v. 539.* *Statius L. 5.* *Silv. in Protreptico Crispin. v. 118.*
* *Equestria certamina* , vide *Ludus* . *Certamina* .
* EQUUS [b b] Animal ad varios usus natum : *arat , venatur , bellat.* Cursu *celer est ac pernix , superbus , spumans, tundens campum, frangens glebam, subigit agrum, cælo spargit arenas : solum turbat, quatit, pulsat , terit , ferit, flagellat : pedes rotat, glomerat, volvit : jubam spargit, accendit, quatit : Gyrat cervicem , frænis pectora tundit : hinnitibus auras frangit , accendit , implet : Volumine signat aëra: indignatur sessorem dorso : Fremit : Gyro laxo , brevi it, redit, fertur, agitur, volat.* Vide *Celeritas.* vid. Virgil. L. 3. Georg. & L. 11. Ænei. v. 492. & L. 5. v. 566. Statius L. 1 Silv. Equo Domit. & L. 6. Theb. v. 301. *Lu-*

canus L. 1, v. 293. & L. 6. v. 396. Ovid. 12. Met. v. 400. † Equi Phaleræ. *Lupi, lupatus, fræni, capistrum, Tegmina ex auro, purpura, pelle leonis, tigridis, pardi, ursi, cum fibulis & limbo aureo, unguibus dentibusq; deauratis. In fronte pectoréq; pendet luna, sol ex auro, monilia &c* vi: Claudian. 4. Hono: Consulat. v. 546. & Epigram. 15. & 18. Virgil. *L.* 4. v. 135. & L. 7. v. 174. & l. 12. v. 82. v. 396. Balde l. 4. Od 24. Statius l. 6. Ovid. l. 6. Metam. v. 218.
† Equorum feraces olim regiones & loca: *Argos, Thessalia, Thracia, Gallia, Cappadocia, Getulia, Massylia, Acragas, Epidaurus, Bilbilis:* Equis pugnaces *Medi, Massyli, Parthi, Colophonii, Scythæ.* Nunc equorum feraces sunt, *Arabia, Hungaria, Polonia, Neapolis, Dania, Anglia.* † Equi celebres sunt *Pegasus. Cyllarus. Balius, & Xanthus Achilli* redditus à Junone, locutus domino mortē prædixit. *Arion* à Neptuno donatus *Adrasto* etiam locutus. vid: Statius l. 6. *Æthon Pallantis*: Virgil. l. 11. *Solis* equi *Æthon* vel *Eous, Pyrois, Phlegon, Xanthus. Plutonis* equi *Orphnæus, Nycteus, Æthon, Alastor. Rhesi* equi: vide *Ulysses. Diomedis* equi carnivori. *Alexandri Bucephalus* caput habebat tauri, neminem præter Alexandrum sessorem admisit, eique genua flexit: in pugna ab Indis occiso rex monumēti locò urbem *Bucephalon* condidit. Julii *Cæsaris equus* plantas humanas habuit, Domino flexit genua, nec alium admisit. *Herculi equi* pernicissimi à Laomedonte promissi. *Oenomai* equi *Psilla* & *Harpinna*: item *Ocyon* & *Aoratus*; quibus cum vicit *Marmacem*, eumque cum suis equabus *Parthenia* & *Eripha* occidit. *Circes* equi: vide *Circe.* Vide Claudian. in 4. Honorii Consul. v. 546. † *Centauri* equitandi artem invenêre. *Equos currui* junxit Erichthonius. *Equi caput* Dido effodit: vide *Caput. Equi marini* discerpserunt *Hippolytum.* Equis *raptatus Hector* ab Achille; *Dirce* ab Amphione. *Equus Trojanus.* vide *Troja. In equum* mutavit se aliquando *Ceres & Jupiter.* Equi sub tutela *Neptuni* olim erãt. *Equus ademtus* à Censoribus maxima erat *ignominia* apud nobiles Romanos. *Equis candidis* usus Camillus: vide *Camillus.* Equis candidis

didis postea vehebantur *Triumphantes* Romanorũ duces Equô dicitur vehi *Aurora, Lucifer, Castor* & *Pollux* in cælo.

* *Erasinus* (*b b l b*) fluvius Peloponnesi ex Stymphalo lacu sub terra fluens, in Argia erumpit.
* *Erasistratus* (*b b l b b*) Medicus Aristotelis cognatus, 100. talentis donatus ab Antiocho, quem curârat.
* *Erato* (*b b l*) tab. VI. vide *Musæ*.
* *Erebus* (*b b b*) id est *Infernus*.
* *Erecteûs* [*b l l*] tab. XXII.
* *Eremus* (*b l b*) vide *Deserta*; *Solitudo*.
* *Eretus* (*l l b*) urbs Sabinorum.
* *Erichtho* (*b l l*) venefica Thessala.
* *Erichthonius* (*b l b b b*) tab. VI. XXII. Serpentinos habuit pedes, quos ut tegeret, invenit currum.
* *Eridanus* [*l b b b*] hodie *Padus* fluv. Italiæ maximus ex Vesulo monte per scopulos lapsus absorbetur, iterũ erumpens transit Ligures & Venetos pigro lapsu: in Adriaticum mare 7 Ostiis mergitur. In hunc dejectus ardens *Phaëton*, & *Cygnus* in olorem avem mutatus. *Vid. Lucanus L. 2. v. 408. Virgil. L. 4. Georg. v. 370. Claudian in 6. Honor Consul. v. 159. Sarbievius L. 3. Od. 28.* † Alius Eridanus est Astrum cæleste. † Alius in inferno, ad quem Tantalus sedet.
* *Erigone* (*l b b l*) t. XVIII. Audita patris cæde se suspendit. A diis in cælũ translata nunc est *Astrum Virginis*.
* *Erimantus* [*b b l b*] id est, *Augur*.
* *Erinnys* (*b l b*) tab. VIII. plurali *Erinnyes*, vel *Erinnes* (*b l b*) vide *Furiæ*.
* *Eriphyle* (*b b l l*) tab. XI vide *Amphiaraus*.
* *Erisichthon* (*b b l l*) *Erisichthonis* tab. III. Vir Thessalus, spreta Cerere ejus lucum succidit. Unde implacabilẽ ei famẽ imisit, qua adactus suamet membra devoravit. Vide *Metra*. Ovid. l. 8. Metam v. 738.
* *Erito* (*b b l*) tab. I.
* *Error* (*l b*) vide *Fraus*. *Curiositas*. † Errare sumitur pro vagari, vide *Vagus, Fuga, Exilium*. † Errantes stellæ sunt septem planetæ. † Error sumitur pro *culpa*, *peccato*: vid. *Emendare*. † Errore commissa cædes à *Cephalo*, *Pyramo*

Oedipo, *Telegono*, *Tydeo*, *Heleno*, qui Chaonem fratrem in venatione occidit. Sic *Apollo Hyacynthum*, *Cyparissus* suum cervum necavit. Errorem commisit *Scævola*. *Sisigambis* mater captiva Darii, Ephæstionem pro Alexandro venerata &c. Vide *Infelix*, *Dubius*,

* *Erubesco* (*lblc*) vide *Verecundia*.

* *Eruditus* (*lblb*) vide *Doctus*.

* *Erycina* (*bblb*) Venus in *Eryce* monte culta. † Varia hoc nomine fana etiam *Romæ* fuerunt.

* *Erymanthus* (*bblb*) mons Arcadiæ silvosus, nivosus, aprorum ferax. Ibi Hercules aprum stravit, & Callisto in ursam mutata est. † *Erymanthius*, *Erymanthæus*, adjectiva. † *Erimanthis*, *idis*, est ipsa Arcadia vel Callysto, vel Ursa cælestis, quæ & *Erimanthias*, *adis*, dicitur. † *Erymantus* est etiam fluvius Phocidis.

* *Erythia* (*bblb*) Insula *Gades*.

* *Erythra* (*bbb*) Urbs & promontorium Joniæ in Asia prope Clazomenas, ubi olim Sibylla. Vide *Cumæ*.

* *Erythræum* (*bblb*) mare Indicum dictum ab Erythro. tab. XIII. vel XVIII.

* *Eryx* (*bl*) genit: *Erycis* (*bbb*) tab. VII. Rex Siciliæ robustissimus, hospites coëgit secum cæstu certare. id cùm Herculi quoque fecisset, victus, necatus. in monte cognomine sepultus est. Ibi templum celeberrimum Veneris.

* *Esapus* fl. ex Ida monte in Propontidem.

* *Esculus* (*lbb*) vide *Arbor*.

* *Esis* (*lb*) *ésidis*: fluvius prope Ravennam.

* *Esurio* (*lbbc*) Vide fames.

* *Eteocles* (*bbcl*) & *Polynices* fratres tab. *XXI*. Patre defuncto pacti sunt ita, ut alternatim per singulos annos regnarent. Anno exacto non cessit Eteocles, sed fratrem ejecit. Is Implorat Adrastum & ceteros Græcos, qui juncta manu Thebas & Eteoclem oppugnant. Ambo fratres singulari certamine concurrunt, mutuisque se vulneribus conficiunt. In

unum

unum rogum impositîs, flamma se divisit, velut odia fratrum testata.

* *Etesiæ* (*blbl*) vide *Ventus.*

* *Etruria* (*clbb*) Italiæ regio inter *Latium*, Apenninum, & mare Tyrrhenum. Fertilis & Amœna. Dicta etiam *Tyrrhenia*, *Tuscia.* † *Etruscus*, vel *Tuscus*: id est, indigena Etruriæ.

† Vinum ibi copiosum, sed quod non laudat Martialis. † Reges fuêre *Turnus*, *Porsena*.

* *Evadne* (*lll*) tab. IV. VII. Alia tab. X. XII. Uxor *Capanei.* Audito viri fato obriguit præ dolore. Cadavere flammis imposito, ipsa sese busto injecit, & concremata est. Dicitur *Iphias*, vel *Hyphias.*

* *Evan* [*ll*] sic dicitur *Bacchus.*

* *Evander* vel *Evandrus* [*llb*] Nepos Pallantis Arcadum regis: patrem casu occidit. Fugiens cum *Carmente* matre in Italiam, Aborigines pepulit, Pallanteum oppidum condidit in monte Palatino, qui postea Romæ inclusus est. Ejus filius *Pallas Æneæ* ferens opem cum *Turno* singulari certamine concurrens hastæ jactu occisus est. † Epitheta sumuntur ab *Arcadia*, *Carmente*, *Pallante &c.* vide tab. IV. XXIV.

* *Evanthes* (*lll*) tab. IV.

* *Eubius* (*lbb*) Nomen *Bacchi.*

* *Eubœa* Insula magna maris Ægei, à Boeotia Euripô divisa. Olim dicta Macris, Chalcis, Abantis, Asopis. Ferax est materiæ ad naves ædificandas. Vide *Campania.* † Ejus rex *Nauplius.* † *Gurges Euboicus* (*lbbb*) id est Euripus. *Euboica nux*: id est, Castanea.

* *Euclides* (*lll*) Philosophus Megarensis. Tempore belli fœmineas vestes sæpe indutus, ut Socratem magistrum tutò posset accedere. Princeps Geometrarum.

* *Euclio* vide *Avarus.*

* *Eudoxus* vide *Astronomia.*

* *Evenus* (*llb*) Pater Marpesæ, quæ Idam maritum præ Apolline habere maluit. Evenus in Lycormam Ætoliæ fluvium se præcipitans suum ei nomen imposuit. In hoc interfectus Nessus. *Eve-

* *Everus* tab. III.
* *Euganei* (*l b b l*) colles amœni prope Patavium in Venetis: ubi mollissimæ lanæ.
* *Eubyus* (*l b b*) Bacchus. *Eubyas*, Baccha.
* *Eumeus*, *subulcus Ulyssis.*
* *Eumelis* (*l l b*) Augur.
* *Eumenides* (*l b b b*) id est *Furiæ.*
* *Eumolpus* tab. *XXII.*
* *Eunomius* (*l b b b*) tab. XIV.
* *Eurytus* (*l b b*) tab. VII.
* *Euphemus* (*l l b*) tab. VII.
* *Euphorbus* Trojanus, filius *Panthi.* Interfecit Patroclum, vicissim ab Achille necatus. Hujus animam Pythagoras dicebat in ipsum migrâsse.
* *Euphrates* (*l l l*) Fluvius magnus ex Armenia per Taurum montem, *Mesopotamiam*, *Babylonem* pergit, cum Tigri junctus Persicum sinum intrat, duobus ostiis. Tangit *Persas*, *Parthos*, *Assyriam*: *Arabas* vicinos habet.
 † Ex*undat* quotiannis uti Nilus: *Vid. Lucanus L.* 3. *v.* 256.
* *Euphrosyne* (*l b b l*) vide *Gratiæ.*
* *Eupilis* (*l b b*) Lacus Insubriæ, quem intrat Lambeus fluv.
* *Euplæa* Insula prope Neapolim.
* *Eupolis* (*l b b*) Poëta antiquus Comicus.
* *Euripides* (*l b b l*) Atheniensis, Poëta Tragicus inter Græcos optimus. Osor fœminarum. *A cœna Archelai Macedonum regis, cui carus erat, reversus discerptus est à canibus, quos invidus quispiam immiserat: natus annos 75. Ossa Pellæ sepulta sunt.*
* *Euripus* (*l l b*) Angustissimum mare inter *Boeotiam* & Euboeam, quod septies die, septies nocte summo impetu fluit ac refluit. † *Sumitur pro tumultu, turbatione*,
* *Europa*, vel *Europe* [*l l l*] tab. III. VI. *XX*. Vide *Cadmus.* Dicitur *Tyria*, *Phœnissa*, *Sidonis*, *Agenoria*, *Cressa puella vel pellex: bove vecta &c*

† *Europa*

† *Europa* pars orbis parva quidem sed præstantissima Artibus, Legibus, Moribus, Armis Vide *Regio*.

† *Europa*. Est Romæ *porticus* in Campo Martio, ubi raptus Europæ depictus.

* *Eurotas* [l l l] fluvius prope Spartam ex Mænalo monte lapsus Alpheo se jungit, iterumque secedit, sacer *Apollini*, Consitus *Lauris* & *Oleis*. Olim dictus *Marathon*, & *Aymerus*.

* *Eurus* tab. II. Vide Ventus.

* *Euryale* (l b b l) tab. XVII. alia tab. I.

* *Euryalus* (l b b b) *Trojanus filius Opheltæ*, *Æneam in Italiam secutus. Ibi cum Niso Amico suo missus è castris ab Ascanio ad Æneam noctu, multos hostium necârunt. Mane ab hostium equitatu deprehensus & occisus est. Nisus qui procul erat, licèt fugere potuisset, accurrit, necem amici ulciscitur, & super ejus corpus tandem vulneribus confectus procumbit.* Vid. Virgil L. 9. Æneid.

* *Eurybates* (l b b l) famulus Ulyssis, Achilli Briseidem abduxit jussu Agamemnonis.

* *Euryclea* [l c l b] Nutrix Ulyssis.

* *Eurydamas* [l b b l] tab. XV. *Alius interpres somniorum*.

* *Eurydice* (l b b l) tab. VI. alia tab. XII. Alia tab. XIX. vide *Orpheus*.

* *Eurymedon* (lb b l) genit: *ontis*, fluv. è Tauro per mediam Pamphiliam manans.

* *Eurymus* (l b b) tab. III.

* *Eurynome* [l b b l] tab. I. VI.

* *Eurypylus* (l b b b) filius Herculis & Cassiopæ, rex Coi, optimus augur. Trojæ obsidioni adfuit.

* *Eurysthenus* (l l b b) Tab. XXI.

* *Eurystheûs* (l l l) Tab. XVIII vid. *Hercules*.

* *Eurythus* (l b b) Tab. XIX. Ab Apolline acceperat artem sagittandi. Ergo ei, qui vicisset eum, spopondit filiam suam *Jolen*. Victus ab *Hercule* Jolen tamen negavit, ideoque urbs direpta, pater necatus & puella abducta est.

* *Eurytion* [l b b l] sculpsit Pallantis scutum l. 10. Æn.

Euterpe

* *Euterpe* [*lll*] vide *Musæ*.
* *Euxinum* [*llb*] vide *Mare*.
* *Excidium* [*llbb*] Zerstörung. Id passæ sunt *Troja*. *Thebæ*. Corinthus. *Carthago*. *Numantia*. Saguntum. Jerosolyma. *Tyrus*. *Larissa*. Vide suis locis.
* *Execror*. Vide *Detestor*.
* *Exequiæ* [*lbbl*] vide *Mors*.
* *Exercitus*. vide *Bellum*.
* *Exhortatio*. vide *Hortor*.
* *Exilium* (*lbbb*) vide *Infelix*. Item *Patria*. *Amici*. *Conjux*. *Filii*. *Parentes*, quæ omnia relinquenda sunt exuli.

† Mittuntur exules in *Remotas* plagas ad *Finem orbis*, in *Deserta*. Romani mittebant in *Germaniam*, *Macedoniam*, *Thraciam*, *Scythiam*, *Africam*, *Æthiopiam*. *In insulas*, & *frequentissimè in Gyaron*.

‡ Exilium passi sunt *Helle* & *Phryxus*. *Danaë* & *Perseus*. *Dido*. *Cadmus*. *Æneas*. *Ulysses*. *Oedipus*. *Teucer*. *Dardanus*. *Oedipus*, *Polynices*. *Caunus*. *Aristoteles*. *Themistocles* & *plerique egregii Athenienses*. *Scipio*. *Milo*. *Cicero*. *Ovidius*. *Juvenalis*. Vide *Discedere*.

* *Expeditio*. vide *Bellum*.
* *Expiatio*. vide *Pœnitentia*.
* *Experientia*. Est in *senibus*: vide *Prudentia*. *Malorum* experientia facit cautos & prudentes. Vide *Tentare*, *Probare*, *Audere*. *Curiositas*.
* *Expugnatio* urbium. Vide *Bellum*. *Excidium*.
* *Exprobratio*. Vide *Reprehensio*.
* *Exul*. Vide *Exilium*.

F.

* *Fabaris* (*b b b*) vel *Farfarus* fluvius Sabinorum.

* *FABER* (*b b*) ſumitur pro quovis artifice, qui ſcalpro, cælo, malleóve aliquid fabricatur. Vide *Artifex*, *Architectus*, *Sculptor*.

†Communiter autem ſignificat fabrum qui æs & ferrum cudit. Huc ſpectant *Incus*: *Fornax*: *Folles taurini*, qui gementes accipiunt, redduntque igneam animam: *Ignis* qui intrat, haurit chalybeam maſſam: *Malleorum ictus*, *ſonus*, *fragor*: *Forceps*: *Labor*: *Sudor*: *Fuligo.* Vide *Æs*: & loca, ubi æra fodiuntur. Item *Ætna*, & *Lemnos*, ubi dicuntur fabrilem exercere *Cyclopes*, & fabrorum deus V*ulcanus*. *Virgil. L. 8. 418.* & *L. 4. Georgic.* †Fabri præſtantes fuêre *Perillus*, *Lycaon* Cretenſis, qui enſem Aſcanii cudit. *Eurytion* qui clypeum Pallantis: Virgil. L. 10. D*ydimaon*, qui Clypeum Niſo donatum ab Ænea. Virgil. L. 5. *Mamurius:* vide *Ancile*.

* *Fabius* (*b b b*) Fabiorum familia Romæ inclyta ſola volebat conficere bellum contra Vejos ſuſceptum. Igitur omnes Fabii numerô 306. egreſſi multa egregia geſſerunt: tandem ad fluvium Cremeram locorum fraude decepti internecione deleti ſunt. Unus remanſerat domi ob pueritatem *Fabius*. Is contra Hannibalem imperator belli creatus, ut ſpatium lucraretur, quo Romani vires collapſas inſtaurarent, Annibalem præliari cupidum ſemper cautè declinans bellum ſtudiô traxit: ideò dictus *Cunctator* & *Maximus*, *qui unus cunctando Romanam reſtituit rem.*

* *Fabricius* (*c b b b*) Conſul Romanus. Pyrrhum vicit. eíque medicum, qui transfuga promiſerat, dominum ſuum Pyrrhum veneno tollere, vinctum remiſit. Nullis muneribus corrumpi ſe à Pyrrho paſſus.

* *Fabula* (*l b b*) vide *Ridicula*. Incredibilia, *Falſa*, *Vana* Fabulæ denique ſunt pleraque hoc libro contenta.

Celeber-

Celeberrimæ sunt *Medusa. Aureum vellus, & Argonautica expeditio. Herculis labores.* Bellum *Gigantum. Actæonis in cervum mutatio. Apollo cum Musis, & Apolline Medeæ, & Circes veneficia.* Bellerophon, & Chimæra. *Labyrinthus, Theseus, Ariadna, Minotaurus, Dædalus, Icarus. Cadmi serpens. Orphei Musica.* Denique *Mutationes in varias formas, Monstra.* Fabulæ dicuntur *Apinæ, Attellanæ, Tricæ, gerræ, Offuciæ, lusus, logi, sales,* Fabulæ *Æsopi* notæ sunt.

* *Fabulla cretata timet nimbum.* Martial. L. 1. epigr. 34. id est, ne nimbus cerussam faciei abluat.

* *Faces legitimæ*: id est, nuptiæ. Facem gestat *Ceres. Furiæ. Cupido. Discordia.*

† Faces dicuntur *Astra*, subinde *Oculi. Viri Illustres.*

† Facem párere sibi visa in somno *Hecuba*, quando *gravida* erat *Paride.*

† *Facem præferre*: id est, monstrare aliquid, docere: *Facem subdere*: i. e. instigare.

† *Faces* littori imposuit *Nauplius*

* *Facetiæ* (*b l b l*) vide *Risus. Jocus. Mimus.*

* *Facies* (*b b l*) vide *Vultus. Pulcher.*

* *Facilis* (*b b b*) vide *Difficilis, Mollis.*

* *Facta egregia.* vide *Heros. Viri. Gesta.*

* *Facundia* (*l i b b*) vide *Eloquentia.*

* *Fagus* (*l b*) Buchbaum. vide *Arbor* † *Fageus, fagutalis lucus* Romæ.

* *Falco* (*l c*) Avis. Item mons.

* *Falernus* (*b l b*) mons & ager *Campaniæ* vicinus Surrentinis, & Gauro. *Nigri optimique vini.*

* *Faliscus* (*b lb*) Mons Etruriæ prope Lacum Vulsinum, vinô nobilis. Ibi urbs condita ab H*aleso*, qui ei leges dedit. † *Faliscus venter*: id est, Farcimen aliquod, quod Germanicè dicimus Sau-Sack.

* *Fallo.* vide *Fraus, Mendacium.* Fallere promissum. spem. vide *Promissum.*

† Falsa sunt *Fabulæ, Hæresis, Calumnia.*

† Fallere nequeo: vide *Certus. Verus.* Simplex. *Bonus. Impossibile.*

**Falx.* Est Signum æstatis seu Messis. Tribuitur *Tempori. Saturno.* vide Drepanum. *Cereri. Morti.* Falcatus ensis: Vide *Arma, Harpe.* Falcati currus. vide Currus.

**Fama* (*l b*) Describitur à *Virgil. L. 4. v. 174. Ovidio, L. 12. Metam. v. 39. Silio L. 6. v. 554.* Linguas centum centum ora habet. omnia auget. Per orbem totum grassatur. † Fama viros illustres facit, & *Immortales.* Vide *Virgil. L. 9. v. 446. Sarbiev. L. 1. Od* 10. Vide *Gloria. Nomen.*

**Fames* (*b l*) vide *Erisichthon.* Et *Ovid. L. 8. Metam. v. 799. Biderman. L. 1. Heroid. Epist. 4. & 7. & L. 3. Epist. 1. Lucanus L. 3, v. 90. & 4. 10. & L. 6. v. 80. Silius L. 2. v. 461.* Claudian. *de Bello Gildon. v. 17.* † Fingitur habitare in *Caucaso* vel *Desertis.* † *Nota* est fames *Sagunti, Perusii, Phinei, Samariæ, Jerosolymæ.*

**Farfarus* (*l b b*) fl. Syriæ ex Libano per Antiochiam. Vide etiam *Fabaris.*

**Fasces* (*l l*) è bætulæ virgis colligatæ fasces duodecim præferebantur Romanis consulibus, quibus mox Castigare poterant pœnam meritos. † Sumuntur pro ipsis Consulibus

**Fasciculenus* quidam *Romæ* fænerator.

**Fasti.* Libri quibus *historiæ* annuæ descriptæ.

**Fatigatio* (*b l l b c*) Vide *Labor. Sudor. Debilis. Sitis.* † Fatigatus quærit *Quietem, Somnum, Lectum, Umbram, cibum, Fontem, Portum.* † Fatigatur *Viator. Gladiator. Faber. Arator* bos & colonus. *Equus* in Circo vel *Stadio. Columba* accipitrem fugiens. *Naufragus* natando. *Sisyphus* saxo. *Danaides* doliô. *Ixion* rotâ. *Atlas* cælo. † Comparatur fessus *Flori* marcenti. *Arbori* nive pressæ, vel pendentibus præ nimio æstu ramis. *Aquilæ* vel *Phœnici* seni, cui pennæ defluunt. *Sagittæ* jamjam metam tangenti.

**Fatum* Vide *Providentia, Jupiter. Parcæ.* † Sumitur pro *Deo.* pro *Morte.* pro rerum *mundanarum ordine,* cursu, & gubernatione. pro *fortuna* bona vel mala.

* *Faventinus*, quidam *Romæ* fœnerator.
* *Faunus* Tab. *XXIV*. Rex Aboriginum cum quibus ex Arcadia in Latium profectus, post mortem pro deo cultus est. Ejus filii dicuntur esse *Fauni*, *Satyri*, *Panes*, *Silvani*; omnes *caprinis cruribus*, *cornuti*, *coronati Pinu vel Quercu*: *Salientes*, *lascivi*, *fistulâ vel cicutâ ludentes*; *dii agrorum*, *pecorum*, *silvarum*. Ei sacer *Lycæus* mons Arcadiæ.
* *Favonius* (*b l b b*) vide *Ventus*.
* *Favor* [*b b*] vide *Gratia*. *Amor*. *Amicitia*. *Auxilum*. *Solatium*. *Consilium*. *Digitus*. Pia desid. L. 2. Ele. 13.
* *Faustus*. vide *Felix*.
* *Faustinus*, homo doctus, amicus Martialis.
* *Fax*. vide *Faces*.
* *Febris* (*c b*) vide *Morbus*.
* *Februarius* [*c b l b b*] vide *Mensis*.
* *FELIX*. vide *Divitiæ*. *Deliciæ*. *Ætas aurea*. *Cælum*. *Abundantia*. *Potentia*. *Fertilitas*. *Fortuna*. † Felix habet omnia *Bona*, *Pulcra*, *Pretiosa*, *Cara*, *Grata* &c. *Caret Malis*, *Miseriis*, *Morbis*, *Periculis*. Est semper in *Gloria*, *Fama*, *Honore*. Ab omnibus *Laudem*, *Amorem*, *Timorē habet* Illi *serviunt*, *adulàtur*. † Felices fuêre *Mithridates*, *Polycrates*, *Gyges*, *Marius*, *Metellus*, *Pompejus*, *Cæsar*, *Cyrus*, *Xerxes*, *Alexander*, *Pyrrhus*, *Philippus Macedo*, *Hannibal*, *Hanno*, *Scipio*, *Sardanapalus*, *Crœsus*, *Semiramis*, *Attalus*, *Belisarius*, *Sejanus*, *Stilico*, *Rufinus*. *Fortunatæ Insulæ*, *Elysii campi*, *Roma*. *Carthago*, *Tyrus*, *Thebæ*, *Troja*. Vide *Infelix*. *Vrbs*. *Heros*. *Vanitas*. † Phrases sunt: *Ocellus indulgētis fortunæ. cui semper fortuna ridet: qui fortunam sub pedibus habet, aut triumpho duxit. Rosis pascitur, deorum proximus mensæ. Inter astra tollens corpnatum verticem. Cui famulum jubar supponit Phoebe. Aurâ secundâ volans* &c. † Sæpe & mali felices sunt. vid. *Seneca in Hippolyto*. *v*. 968. *Claudian*. *in Ruffinum*, *initiô*.
† Felices in cælo animæ. *Pia desid. L.* 1. *El*. 14. vide *Cælum*.
* *Felsina* [*l b b*] nunc *Bononia* Urbs Æmiliæ provinciæ in Etruria ad radices Apennini, quam secat *Rhenus*.

* *Fera*

* *Fera (b b)* Vide *Animalia, Monstra.* † Feras domuêre *Hanno & Siphax leonem. Pythagoras ursam. Cyparissus cervam. Ajax serpentem. Augustus tigrim. Alexander Bucephalum*

* *Feri populi.* vide *Populus, Crudelis.*

* *Ferentum (b l b)* oppidum Samnitium.

* *Feronia [l l b b] Gaudens viridi luco* : id est, Junonis idolum ad Saturam paludem, & Ufentem fl.

* *Ferox* vide *Fera, Furor. Ira.* Virgil. *L.* 10. v. 707. Statius *L.* 2. v. 323. Seneca in Agamem. act. 5. Scen. 1.

* *Ferraria [l l b b]* urbs Italiæ ad Eridanum.

* *Ferrugo [l l c]* est color nigro-purpureus. † *Ferrugo Ibera, Colchica* : id est, purpura, vel venenum.

* *Ferrum.* vide *Æs.* † *Ferreus* : id est, immittis, durissimus. *Ferrum* sumitur pro *ense, hasta, spiculo* sagittæ, pro *catenis*, aliisque è ferro factis

* *Fertilitas (l b b l)* consistit in facili & ubere proventu *Segetum, Arborum, Vini, Pecorum, &c.* vide *Agricultura.* † Fertilia loca frumentô sunt *Gargara, Apulia, Sicilia, Cremona, Eleusis, Ægyptus, Africa, Bætis, Moravia, &c.* vide *Regiones.*

* *Fescennium*, vel *a.* oppidum Etruriæ, vel Campaniæ, ibi inventi *lascivi versus*, quos solebant cantare sponsis die nuptiarum.

* *Fessus* vide *Fatigatio.*

* *Festinatio (l l l b c)* vide *Celeritas.*

* *Festa.* vide *Sacra.* † Hæc à Romanis celebrabantur *candidis vestibus, coronis, conviviis, Ludis, musicâ, certaminibus, comoediis, sacrificiis, Supplicationibus* (Processionen) *ad templa deorum factis, hymnis. Templa & domorum, postes coronabantur frondibus, aurô. Parietes sternebantur tapetibus pretiosis, purpurâ* ; *Plateæ frondibus, floribus. Spargebantur odorati imbres. Erigebantur per plateas aræ, & mactabantur pecora, agni, hædi, tauri &c. Excitabantur Ignes festivi. In atriis domorum, ubi imagines majorum positæ erant, accendebantur thura &c.*

* *Fesulanus (l b l b)* mons in Etruria, cum oppido

ab Atlante condito: è cujus ruderibus dicitur excitata nunc *Florentia*.

* *Fictile*. Vas ex argilla. vide *Vas*.

* *Ficus* (*l b*) vide *Arbor*.

* *Fidelia* (*b l b b*) id est vas *Fictile*,

* *Fidenæ* (*l l l* vel *b l l*) urbs Latii.

* *Fides* (*b l*) genit: *Fidis*, id est *Chorda* ein Saithe. vide *Musica*.

* *Fides* (*b l*) Treue. † Fidem servare. Vide *Amicus*. *Comes*. *Constantia*. *Lucanus L. 1. v. 359. & L. 5. v. 761. Silius L. 13. v. 183. Seneca in Thebaide act. 1. v. 51. & Hercule furent. act. 2. Scena 3.* Servanda fides in *periculo*, *infortunio*, *calamitate* usque ad *mortem*, nec *tormentis* vincenda. † Fidem violare. vide *Perfidia*. *Proditio*. *Impius*. *Promissum*. *Fallo*. &c.

† Fidere alteri: id est, in eo *spem* ponere, ab eo sperare *Auxilium*, *Credere* illi; non timere ab illo *fraudem* &c.

† Fides divina: vide *Deus*. *Sacra*. *Aræ*. *Templa*. *Festa*. *Religio*.

* *Filius* (*l b b*) Debent amare parentes & colere. tales fuerunt *Cleobis & Biton*. *Cimonis filia*: *Hypsiphyle*. *Æneas*. *Antigone filia Oedipi* quæ patris cæci perpetua dux fuit. *Mestra*. *Erigone*. *Amphion* & *Zethus*. *Saturnus*. *Jupiter*. *Isaac*. *Jacob*. *Joseph*. Vide *Gratus*, *Parens*.

† Ingrati filii fuerunt & impii *Mithridates*. *Perseus*. *Telegonus*. *Orestes*. *Amphiaraus*. *Scylla*. *Myrrha*. *Idomeneus*. *Iphigenia*. *Tullia*. *Absalon*. *Amphion & Zethus* erga novercam Dircen. Vide *Impius*. *Infelix*. *Proditio*. *Noverca*. *Mors*. *Perfidia*. *Ingratus*,

* *Finis* (*l b*) Finis cursûs & stadii est *Meta*. Finis vitæ est *Mors ultima linea rerum*. *Finis comœdiæ est epilogus, quando siparium adducitur, & peracta est fabula, & plausus datur à corona circumstantis populi*. Dicitur quoque *Telam pertexere : Umbilicum imponere : ad calcem pergere : coronis, colophon, apex, fastigium. Stadium, cursum, iter absolvere, peragere*.

† Finis

† Finis dicitur *Limes*, die Gräntze / Deus *Terminus*, *Lapis* terminus.

† Finem obtinere non posse. vide *Frustra Laboro: tempus: æternitas.*

† Vide finis *Terræ*, *Anni*, *Mundi*.

* *Firmus*. vide *Durus*. *Robur*.

* *Fiscina* (*l b b*) corbis. *Fiscella*, corbulus.

* *Flaccus*. Vide *Poëta*.

* *Flagellum* (*c l b*) *tribuitur aurigis*, præsertim *Bellonæ*, Item *Furiis*.

* *Flamen* [*l b*] vide Sacerdos, Sacra,

* *Flamina* (*l b b b*) vide *Via*, *Roma*.

* *Flamma* vide *Ignis*. Sumitur pro *Amore*, *sacrificio*, *audacia*: item pro *Stellis*. Flamma vigil: id est *Vestæ* ignis.

* *Flandria* hodie pars Belgii.

* *Flavinium* (*l l b b*) oppidum antiqui Latii.

* *Flavus* (*l b*) Gelb. Est color varius; *Aureus*, *igneus*, *luteus*, *fulvus*, *croceus*.

† Fulvus color tribuitur *Auro*, *lupo*, *aquilæ*, *tauro vel vitulo*, *cani*, *uvæ*, *succino*, *arenæ*, *capillis*, Soli. Talem in capillis causat *aqua Xanthi*. vide *Capillus*.

† Flavus color tribuitur *Cereri*, *segeti*, *æstati*, *arenæ*, *ceræ*, *melli*, *capillo*. † Luteus *auroræ*, *ceræ*, *croco*.

* *Fletus*. vide *Lacrimæ*, *Tristitia*.

* *Flecto*. Ad misericordiam flectere. Vide *Rogare Auxilium*.

† Facilè flecti possunt Cera; Arundo; vimen; liber arboreus; virga populea vel saligna; Cornu; aurum lentum. Vide *Inconstans*, *Durus*.

* *Flora* apud Romanos florum dea. Vide *Roma*, *Campus*.

* *Florentia*, olim *Fesulæ*. Elegantissima Italiæ, & princeps Etruriæ urbs ad Arnum fl.

* *Florida*. Pars Americæ, Gallis paret.

* *Flos* (*l*) In floribus consideratur 1. Locus: sunt

enim in hortis, pratis, ripis fluviorum, fontium, lacuum. Aliqui umbras, aliqui solem amant, alii montes, vallésque. 2. *Tempus.* Crescunt potissimum vere. Pro miro est, si hyeme. Matutinum tempus & Aurora floribus amica, quæ fingitur cum iis ludere, eos basiare, pingere &c. 3. *Alia adjuncta*, ut Odor, Color, Pulcritudo, Fragilitas, Mollities. Apum labor, quo mella exsugunt. *Coronæ* è floribus &c. 4. *Comparativè* dicuntur sidera prati, gemmæ hortorum, oculi, lumina, pictura, radii: vel propter colorem dicitur flos purpura, aurum, crystallus. Item fulgur pictum, scintilla &c. 5. Flores præterea dicuntur *comati*, *cristati*, *vestiti*, *superbi*, *dicuntur ridere*, *mulcere auras odore*, *labra pandere*, *explicare &c.*

† Rubri flores sunt (1 *ROSA. Cùm Venus ad interfectum ab apro Adonim accurreret, spina rosæ ejus plantam læsit. hinc, quæ olim erat alba, facta est ex Veneris sanguine rubra.* Pulcherrimæ *rosæ erant Pæstanæ.* Rosa *dicitur flos Veneris; flos florum; regina florum, hortorum vel veris; ultima veris. Est flos valde caducus, eodem die surgit & cadit.* Sumitur *rosa pro pulcritudine, genarum rubore, pudicitia. Rosis coronabant se in conviviis.* (2) *VACCINIA sunt violæ purpueri pulcherrimi coloris, quarum expresso succo tingebantur vestes, librorum frontes, aliaque.* (3) *AMARANTHUS est spica purpurea, quæ decerpta hyeme madefacta reflorescit: unde dicitur immortalis.* (4) *ANEMONE. In hunc florem mutatus à Venere cruor Adonis. Facilè decidit.* † Albi flores sunt (1) *LILIUM. Est Symbolum Innocentiæ, Virginitatis.* Dicitur *Argenteum, niveum.* Sumirur *pro albedine, castitate.* Comparatur *Lunæ.* (2) *NARCISSUS. Autonoë vel Liriope nympha illum conceperat ex Cephiso fl. quæ gravida vatem Tyresiam consuluit an puer diu victurus esset. Is, si se non noverit, inquit. Narcissus adolescens factus à multis amabatur, quibus ille spretis venatui se dedit. Echo verò nympha ejus amore capta, nec à casto juvene audita, præ mærore contabuit, & in nudam vocem conversa est.* Denique *ad fontem sedens fortè Narcissus innocens vidit in aqua suam formam puta-*

putavit in ea latere alium juvenem, quem dum amplecti parat, undâ haustus perit, vel præ desiderio moritur & in hunc florem mutatur. vid. Ovidi. L. 3. Metam. v. 407. Narcissus flos Proserpinæ carus & ideo sacer eidem ac Plutoni & Cereri. (3) *Ligustra sunt flosculi candidissimi sed inertes ex quodam frutice.* (4) *Camœmillum flos agrestis, medicus, sed non admodùm grati odoris.*

† Cærulei flores sunt (1) *HYACINTHUS Erat puer formosissimus patriâ Lacon. Eum amavit Apollo, & Zephyrus: sed puer addictior erat Apollini: cùm ergo disci lusu se exercerent, Zephyrus discum ab Apolline jactum in Hyacinthi tempora contorsit, quem Apollo in hunc florem mutavit. Ovid. L. 10. Metam. v. 162. In hunc florem etiam mutatus est cruor Ajacis qui se ipsum occiderat.* (2) *Cyanus* **Kornblum.** *In agris inter segetes crescens.* (3) *Iris* **blaue Lilgen.** (4) *VIOLÆ crescentes in umbra sub dumetis, primo mox vere. sunt Symbolum humilitatis.*

† Flavi flores sunt (1) *HELIOTROPIUM. Erat hæc olim Clytie filia Orchami Babyloniæ regis, & Phœbum amabat. Sed Phœbus potiùs amabat ejus sororem Leucothoën. Id Clytie prodit patri, qui sororem vivam defodit; ab Apolline postea in virgulam thuriferam mutatam. Clytie verò tristis, quòd ab Apolline irato despiceretur, novem dies noctésque sub dio luxit solem semper aspiciens, tandemque in hunc florem versa, qui solem semper sequi ac aspicere dicitur.* (2) CROCUS, *qui optimus gignitur in Cilicia in Coricio nemore.* (3.) *Acanthus puer olim regius pulcherrimus dolore in florem mutatus semper virentem. Hujus foliorum figuram columnis, vasis vestibus &c. insculpere aut imprimere solebant Romani.* (4) *Caltha* **Ringlblum.** (5) *Bellis seu Bellius flos*, **Schlüsselblümlein** *primula veris.* † Varii coloris sunt (1) *Caryophilus.* (2) *Violæ, quarum dantur albæ, purpureæ, cæruleæ, flavæ.* (3) *Papaver* **Mohn.** *Ejus odor, & semen causat somnum. Unde è papavere fiunt coronæ Somno, Morpheo, nocti, morti. Tarquinius superbus filium suum Sextum misit Gabios in oppidum qui fingens, se à patre domo ejectum, Gabiorum auxilia imploravit. Illi creduli ei se permisêre. Sextius nuncium mittit ad patrem, Gabios se habere in potestate, quid deinceps agendum?*

Pater nuncio in hortum ducto nil respondit, quàm ut papaverum capita, quæ supra cetera eminerent, baculo suo demeteret. Ex quo filius mox intellexit, primares urbis esse è medio tollendos. (4) *Amaracus filius Cyniræ fracto alabastro, in quo unguentum gestabat, tristis in hunc mutatus florem.* Sacer est *Veneri* & *Hymenæo. datur in* Syria, *Phrygia*, *Ægypto*. *Nomina ei hauriuntur à Venere*, Cypro, *Cynira* &c.

† De floribus videatur *Virgil. Bucol. Eclog.* 2. & *L.* 4. *Georg. v.* 123. & *Lib.* 9. *Ænei. v.* 435. & *L.* 11. *v.* 68. *Ovid. L.* 10, *Metam. v.* 190. & *L.* 4. *Fastor. v.* 435. Statius *L.* 9. *v.* 223, *Biderman. L.* 1. *Heroid. Epist.* 1. & 4. & 6. *Pia desider. L.* 1. *Eleg.* 13. & *l.* 3. *Eleg.* 2.

* *Fluctus.* Sumuntur sæpe pro *inconstantia*, *curarum solicitudine*, *infortunio*, *tempestate*, *bello*, *animi confusione*, *seditione populari.*

* *FLUVIUS* (*b b b*) Fluvii à poëtis finguntur esse dii. Pinguntur nudi, coronati arundine, ulva, vel floribus aquaticis, comâ cærulea, glauca, vel viridi; barbâ ejusdem coloris, vel canâ. Finguntur habitare vel in fundo amnis, vel apud fontem, aut ostium. Finguntur esse *cornuti*, quia in plures alveos sæpe divisi. Sedentes potissimum, aut jacentes altera manu urnam eversam, è qua manet flumen, altera cuspidem tridentem aut arundinem tenentes. Denique cuivis fluvio adduntur *Nymphæ* aliquæ, quæ ripas, fontes & ostia custodiunt; dicuntúrque esse filiæ aut sorores ejusdem fluvii.

† In fluviis consideratur aqua *dulcis*, *amara*, *pura*, *frigida*, *salubris* &c. *Pisces*. *Aves* fluviatiles *Arbores* ad ripas crescere solitæ &c.

† Sumuntur fluvii pro regionibus, quas perfluunt: e. g. *Euphrates pro Asia* : *Nilus pro Ægypto* : *Rhenus pro Germania.*

† Pro fluviis sumuntur in descriptionibus urbes, mon-

montes, locaque vicina, vel horum epitheta fluviis tribuuntur e. g. *Thracicum flumen:* id est, *Ister.*
1. Fluvii magni sunt *Nilus*, *Danubius*, *Euphrates*, *Ganges*, *Indus*, *Borysthenes*, *Tanais*, *Rhenus*, *Eridanus*, *Rhodanus*, *Melas.*
2. Fluvii rapaces *Tigris*, *Rhenus*, *Araxes*, *Rhodanus*, *Ismenus*, *Thermodoon*, *Hebrus*, *Atax*, *Isara*, *Oenus*, *Lycus.*
3. Fluvii placidi *Eridanus*, *Arar*, *Bætis*, *Nilus*, *Piramus*, *Pactolus*, *Eurotas*, *Styx.*
4. Fluvii Terrâ absorpti, & iterum erumpentes, *Eridanus*, *Nilus*, *Euphrates*, *Pyramus*, *Orontes*, *Melos*, *Alpheus*
5. Fluvii glaciales & gelidi *Borysthene*, *Tanais*, *Ister*, *Albis*, *Vistula*, *Viadrus*, Strymon, Cidnus.
6. Fluvii aurum cum arena vehentes Pactolus, Tagus, Hermus, Hebrus, Ibrus, Hydaspes, Indus Ganges.
7. Fluvii, ubi multi olores. Vide *Cygnus.*
8. Fluvii, Musarum & Apollinis, *Permessus*, *Cephisus*, *Eurotas*, *Xanthus*, *Amphrisus Ladon.*
9. Fluvii aliàs celebriores ac notiores *Cephisus*, qui oves albas reddit; *Melas* & *Peneus* nigras; *Clitumnus* candidos tauros *Xanthus Crathis Sybaris* & *Bætis* facit pilos rufos seu electrinos. *Mæander* ita implicatus, ut dicatur in fontem suum reverti. *Achelous*, *Erasippus*, *Evenus*, *Acheron*, *Anigrus*, *Pamisus*, Sperchius, *Erymanthus*, *Lycormas* in Græcia. *Cremera*, *Trebia*, *Timavus*, *Liris*, *Vulturnus*, *Athesis*, *Aufidus*, *Rubicon* in Italia. *Halesus*, *Helarus*, *Gelas*, *Anapus* in Sicilia &c. Vide *Regio.* † De fluviis vide *Ovid. Metamorph. L. 2. v. 241. & L. 15. v. 313. & 262.* Statius *L. 1. v. 671. & l. 9. v. 446. & l. 10. v. 859. & l. 8. v. 460. & l. 1. Silv. in Balneo Etrusc. & in Equo Domit. Virgil. l. 2. v. 105. & l. 8. v. 31. Sarbiev. l. 3. od. 28. & l. 2. od. 15. Sannazar. l. 3. de Partu. Claudian. l. 1. in Rufin. v. 169 & in 6. Honor. consul. v. 159. & in laud. Probin. v. 212. Lucanus L. 1. v. 213. & L. 2. v. 404. Silius l. 3. v. 468. & l. 4. v. 82. & 522. & l. 13. v. 562.* Vide *Descriptiones Poëticas.*

* *Fœdus.* vide *Virgil. l.* 12. *v.* 160. *Silius l.* 16. *v.* 311.
† Fœdus violare : vide *Perfidia*, *Discordia*, *Promissum*, *Crassus.* † Fœdus servare : vide *Fides. Pax. Amicitia.*

* *FOEMINA.* 1. Laudabilia de fæminis possunt esse sequentia. *Pulcritudo. Doctrina. Castitas & Pudicitia. Fortitudo : Fidelitas. Constantia. Pietas. Virtus.* vide exempla in citatis his titulis.

2. Vituperari in fœmina possunt *Curiositas. Superbia. Ira. Libido. Garrulitas. Inconstantia. Vitia.*

3. Fœminæ passim laudatæ sunt *Penelope*, *Cornelia*, *Amazones*, *Ariadna*, *Dido*, *Vestales.* Fœminæ passim infames *Medea*, *Circe*, *Xantippe*, *Danaides*, *Bacchæ*, *Medusa*, *Gorgones*, *Helena*, *Niobe*, *Phædra*, *Sirenes.* Vide *Filius. Parens. Virgo. Vetula. Venefica. Impius. Infelix. Perfidia. Fraus. Odium.*

4. Fœminæ præstantes vocantur *Junones*, *deæ*, *nymphæ*, *Musæ*, *Pallades.* Fœminæ rusticæ : vide *Ancilla. Rusticus.*

5. Fœminarum amor : vide *Libido.* Fœminarum odium : vide *Castitas.*

* *Fœtor.* vide Odor gravis.

* *FONS.* De hoc eadem ferè quæ de fluvio dici possunt. vide *Fluvius.* Vid: *Ovidius L.* 5. *Metamorph. v.* 588. & *L.* 3. *v.* 282. & 155. *Biderman. L.* 1. Heroid. *Epist.* 1. & 4. & *l.* 3. *epigram.* 29. *Statius l.* 1. *Silv. in Balneo Etrusci*, *Balde Epodon. Ode* 8. *Sarbiev. Epodon. Od.* 2. & L. 3. *Od.* 16.

† Fons *Cyminus* è clava Herculis. Fons natus eò loci, ubi *Achilles* ad Trojam è navi desiliit. *Cadmus* occiso Dracone, dum ad antrum Corcyreum pervenit, limo impressit pedem : è vestigio natus est fons.

† Fontes Musarum & Apollinis : vide *Castalius*, *Parnassus.*

† In fontes mutatæ fæminæ *Dirce*, *Salmacis*, *Castalis*, *Cyane*, *Arethusa*, *Ægeria.* vide *Mutatio.*

† Alii fontes celebres sunt *Clitumnus*, *Langia*, *Lerine*

ne. *Albunea. Amymone. Pirene. Fons solis* apud Jovem Hammonem, quem describit Curtius. *Clitor.*
† Fontibus abundat *Tibur.*

* *Forinarum* lucus Romæ trans Tiberim.

* *Formiæ*, vel *Formii* urbs Campaniæ ubi optimum vinum. Olim sedes Læstrigonum.

* *Formicæ.* Virgil. L. 4. v. 402. Ovid. *L.* 7. Metam v. *622.*

* *Fortitudo.* Sumitur propriè pro animi invicta Constantia. Vide *Constantia. Heros. Dux. Gesta.* † Fortes fuêre Scævola. Cocles. Curtius. Regulus. Achilles. Hercules. Ajax. Annibal. Cato. &c. vide citatis titulis, † Fortes fœminæ fuerunt *Amazones. Semiramis. Tomyris. Clœlia. Camilla. Porcia. Pallas. Diana. Atalanta.* Dido. *Judith. Jahel.* † Fortitudo sumitur pro robore. vide *Robur.*

* *Fortuna* vide *Felix.* Est credita dea, *cæca* quia tam malis quàm bonis favet, nec attendit quis dignus sit. Insistens *Rotæ* semper currenti, quia assiduè volvitur, *inconstans* est. *Alas* habens; quia citò solet avolare. † *Fortuna*: hoc nomen sumitur tam pro bona sive secunda fortuna, quam pro adversa, quæ barbarè infortunium dicitur.

† Signa prosperæ fortunæ sunt. Color albus. Dextera. Calculi albi. Aves bonæ Augurales. Comparatur Auræ vela ferenti & promoventi; placido mari; navi in portu quiescenti; Luci; diei; vide *Auxilium.*

† Signa adversæ fortunæ sunt color Niger. Sinistra pars. Aves malæ augurales, Vide *Prodigia augur.* Comparatur *Tempestati. Turbini ventorum, torrenti, Incendio. Ruinæ domus. Morbo.* vide *Infelix.*

† Fortuna facit homines superbos, temerarios, dei contemtores, & hominum. Est Inconstans. *Vid. Ovid. L. 5. Trist. El. 9. Seneca in Hercule Oeteo act. 2. Choro, & in Agamem. act. 1. Choro. & in Hippolyto act. 4. Choro:* Biderman, L. 2. *Heroidum Epist.* 3. & 5. & *L.* 3. *Ep:* 1. *Balde L.* 3. *od,* 13. *Horatius l.* 1. *Od.* 34. & 35, & *L.* 3. *Od.* 29.

* *Fortunatæ* inſulæ in Oceano magno occidentali. *Vid. Horatius Epodon Ode* 4.

* *Foruli* (*b b l*) civitas antiqua Latii.

* *Forum Julium*, urbs unde natus Cornel. *Gallus* poëta. † *Forum* eſt etiam locus in quo judicia exercentur : item ubi negocia & mercatus aguntur. Vide *Roma*

* *Fovea* (*b b b*) Vide Terra dehiſcens. Antrum. † Sumitur pro fraude.

* *Frœnum*. plurali *fræni*, vel *fræna*. Vide *Equi phaleræ*. † Sumitur pro lege, diſciplina, regimine. e. g. *Imperii frænos temperare.*

* *Fragilis* (*b b b*) Vide *Inconſtans*. *Mollis*. *Subtilis* Fragilis eſt *teſta*, *Vitrum*, *Cryſtallus*, *Glacies*, *Arundo*, *Vitis* &c. Contrarium eſt *Duritia*, *robur*.

* *Francones* (*l l b*) populi Germani olim libertatis amantes, qui ſuperato Rheno omnem *Galliam* ſubegerunt trecentis poſt Iul. *Cæſarem* annis.

* *Frater* (*l b*) Fratres invicem amantes *Caſtor* & *Pollux* ; Heliades ; Hyades. Joſeph & Benjamin Fratres diſcordes Eteocles & Polynices ; Atreûs, Thyeſtes ; Atreus, Ægyſtus ; Danaus, Ægyptus. Amulius, Numitor ; Eſau, Jacob ; Occidit *Romulus* Remum ; Helenus Chaonem ; Dardanus Jaſium ; Mamertes Syſaphonem ; Tydeûs Menalippum ; Typhon Oſirim & Antigonum ; Iſis Typhonem ! Cambyſſes ſororem & fratrem ; Cain Abelem ; Abſalon Amonem.

† *Fratres Ætnei :* id eſt, Cyclopes. *Fratres lucidi:* i. e. Caſtor & Pollux. *Fratres Echidnæi*, vel *terrigenæ* : i. e. Gigantes. † Fratres invicem ſimillini fuerunt *Larides* & *Thymber* Dauci filii à Pallante cæſi *Virgil. l.* 10.

* *Fraus*. Vid. *Adulatio*. *Perfidia*. *Amicus fictus*. *Impius*. *Proditio*. *Calumnia*. *Fur*. † Comparatur fraus viſco, reti, eſcæ, decipulæ, laqueo, hamo, foveæ, quibus capiuntur animalia. Item Veneno

ſub

sub melle latenti, Circæis poculis, firenum cantui, venatori, piscatori. Est ùt anguis sub viridi cespite latens & mordens. Ut carbones fulgentes sed urentes &c. † Fraudulenti fuêre *Atalanta in Hippomenem. Pelops & Myrtilus in Hippodomiam. Nauplius in Græcos ad* Capharea. *Ulysses* cùm se stultum simulavit & sæpiùs aliàs. *Acontius in Cidippen. Helena in* Deiphobum. *Paris in Menelaum, & in Achillem.* Dido *in Jarbam. Medea in Claucen & Creontem. Ixion in* Dejoneum *socerum. Hecuba in Polymnest. Semiramis in Ninum. Zopyrus in Babylonem. Nessus in* Dejaniram *& Herculem. Æneas in Diomedem in pugna. Amycus in Pollucem. Eteocles in Tydeum in via. Proteus, Metra, & alii Mutabilis formæ.* Piè fraudulentus *Lycurgus in spartanos: Penelope in procos.* Præsertin de fraude famosi sunt SI*NON*, SI*SYPHUS*, *ANTOLYCUS*, *Phrynondas*, *Cacus.* Vide *Fur, Mendax, Fallo.*

† Fraus bellica. *Vid. Virgil. L.* 11. *v.* 522. *Silius L.* 5. *v.* 41. *& L.* 7. *v.* 333. *Lucanus* [*L.* 4. *v.* 729. *&* 449.

* *Fregellæ* (*bll*) Urs Olim Campaniæ ad *Lirim* fluv.

* *Frigus* (*lb*) vide *Hyems.*

* *Fructus.* Sunt vel arborei, ut poma, pruna, nuces: vide *Arbor.* Vel ex Herbis, venientes, ùt Fraga: vide *Herba.* Vel frumentarii: Vide *Agricultura.* Vel sunt Legumina, ut tabæ, quarum optimæ gignuntur in Ægypto; Cicer, Pisa, Lentes, Lupinis. Vel sunt alii molliores, ut Pepones, quæ optimæ sunt Capuæ; Melones, Cucumeres, fungi. Vel subterranei, ut Rapum, Raphanum, siser, Napus, Allium, Porrum; Cæpe, è quibus Cumanæ laudantur. † Multis fructibns abundat *Cupua, Vivaresia, Phæacia, Athesis. Vid. Ovid. L.* 8. *Met. v.* 675. *&* L. 13. *v.* 811. *Statius L.* 4. *Silv. in Risu* Saturnal.

* *Frugalis*(*llb*) *V*ide *Contentus. Convivium. Paupereas* frugalis homo spernit Divitas, delicias; modico contentus,

ibo

ibo vili è fructibus, herbis, aqua, rudi pane. Veste vili, simplici &c. *Vid, Ovid. L. 8. Metam. v. 648. Virgil. l. 7. v. 110. Balde L. 2. Od. 34.* Seneca *Hercule Oeteo act, 2. Chor. & Oedipo act. 4. Choro* Biderman. *L. 1, Heroid. Epist. 2. Horatius L. 1. Od. 10. 16. & 18. & L. 3. Od. 16. & L. 2. Satyra 6. Balde. L. 3. Od. 45. Ovid. 2. Metam. v. 134.*

* *Frumentum.* vide *Agricultura.*

* *Frusinum (b b b)* oppid. Campaniæ ad agrum Falernum

* *Frutex (b l)* vide *Arbor.*

* *Fucinus (l b b)* lacus in Marsis, in quo Claudius Imp. exhibuit ludicram naumachiam, quam spernit Martialis.

* *Fuga (b b)* ex acie: vide *Bellum.* E patria: vide *Exilium.* Fuga sumitur pro odio, & animi alienatione. † *Fuga mentis*: id est, insania. *Fuga* Spiritûs. i. mors.

* *Fulmen (l b)* vide *Tempestas. Jupiter.* Celeritas. *Statius l. 3. v. 316. & l. 10. v. 932. Ovidius in Ibin v. 470. Virgil. l. 8. v. 426. & l. 1. Georgic. v. 328. Lucanus l. 1. v. 151.* Si*lius l. 5. v. 70.* † Fulmine afflatus *Anchises*, Semele, *Gigantes, Salmoneus*, Phaëton, *Charybdis.* vide *Temeritas.* † *Fulminis minister*, aquila. *Fulminis proles* Bacchus.

* *Fulica (b b b)* vel *Fulix (b l)* vide *Avis.*

* *Fulvus.* vide *flavus.*

* *Fumus (l b)* Dantur fumi *Ætnæ, Vesuvii*, *Chimæræ*, *Tænari, Inferni.* † Fumus sumitur pro *vanitate. Fumos vendere* dicuntur aulici, qui aliis spondent favorem Principis. † *Fumosa atria*: vide *Nobilitas.* † *Fumosa vasa* dolia &c. i. vasa vinô jam antiquo plena, quæ solebant Romani ad fumum & juxta focum ponere. † Jam visa procul *villarum culmina fumant*: id est jam est *vesper* vel *meridies*, quando scilicet in culinis parantur dapes. † Fumus *in bello* usurpatur pro *signo* & indicio quod hostium vel amicorum adventum circumsitæ regioni indicet. *Interdiu* in montibus excitatur *fumus*; *noctu ignes.*

* *Fundi.* Urbs inter Terracinam & Cajetam. Gravi aëre insalubris, ob copiam stagnorum. Laudantur tamen Generosissima ibi vina, queis vicina sunt Cæcuba.

Funus

* *Funus* (*l b*) vide *Mors*

* *Fur* (*l*) genit: *furis* (*l b*) vide Martialis l. *12*. epigr. 25. vide etiam *Rapax*. † Furum deus est *Mercurius*, cujus statua erat Romæ cum marsupio, ubi fures & fœneratores sua vota nuncupabant. Item apud Romanos dea furum erat *Laverna*. † Fures insignes erant *Mercurius*. *Autolycus*, *Charybdis*, *Cacus*, *Harpalus*. Item à scriptoribus aliis dicuntur fures frequenter esse *Argivi*, *Angli*. *Prometheus* ignem furatus à sole: *Ulysses* Palladium è Troja, equos *Rhesi* ex castris. † Fures comparantur rapacibus animalibus: dicuntur habere piceatas manus: aduncos digitos aut ungues.

* *Furiæ* (*b b l*) Tab VIII. Describuntur ut fæminæ *macilentæ*, *deformes*: oculis igneis, crine serpentino, armatæ facibus piceis, flagris. † Earum officium est in inferno torquere animas sontium, ut fateantur delicta: & viventes impios terrere, turbare, iis diu noctuque occurrere &c. vide *Conscientia*: † Dicuntur etiam *Erynnes Eumenides*, *Diræ*, *Sorores vel deæ stygiæ*, *crudeles*, *ultrices*, *vipereæ*. *Palæstinæ deæ*. *Cocytiæ*, *Acherontiæ*, *Plutonides*, *Ditis ministræ*, &c.

* *Furor* (*b b*) vide *Ira*. *Crudelis*. Furor nullas audit rationes. vide *Affectuum* pugna. Gaudet *Cæde*, *cruore*, *incendiis*. Excitatur à *Furiis*, à *Conscientia* mala. † Furiosus comparatur *Serpenti*, *Ætnæ ardenti*, *mari spumanti*, *ventis*, *apro*, *tauro*, *leoni*, *tigri*, *equo indomito*, *fulmini*. † Furiosi fuêre *Hercules*. *Orestes*, *Athamas*. *Pentheus*. *Lycurgus Thraciæ rex*. *Proëti filiæ*, *Ajax*. *Medea*. *Saul*. *Cibeles sacerdotes Corybantes*, *Bacchides mulieres*. † Furore quodam corripiuntur *vates* dum vaticinia edunt, ut Cassandra. † Furore Phœbejo dicuntur agi *poëtæ*. *Vid*. *Seneca Agamem*. *act*. 3. *choro*. & *in Medea act*. 3. *v*. 380. &c. & *act*. 4. *Scen*. 2. & *Hercule furente act*. 4. & 5. *Statius L*. 10. *v*. 158. *Spectacula*. Heroum 4. *Virgil*. *L*. 4. *v*. 362. & 469. & *L*. 7. *v*. 445. & *L*. 12.

G.

**Gabii* (*bbl*) urbs Volſcarum ſubacta à Tarquinio. Vide *Flos*, *Papaver*. † *Gabina Juno*; ibi inſigniter culta.

**Gabulla*, vetula ſuperba, eadem quæ *Fabulla*,

**Gades* (*ll*) vel *Gadyr* (*lb*) inſula extra fretum Herculeum, & columnas Herculis ad oſtium fluvii Bætis. Olim culta à *Tyriis*. † Dicta eſt *Erythia Aphrodiſias*; *Junonis, idis*; *Bætis*; *Tyria*. Item *ultima terræ*. † Ibi rex *Gergon*. † Ejus incolæ *impudentes*, *laſcivi*. hinc *Gaditana cantica*. *Magiſter de Gadibus*; id eſt, Leno meretricius. † Nunc eſt peninſula & portus Hiſpaniæ nobiliſſimus *Cadix* dictus.

**Galanthis* (*blb*) ancilla Alcmenæ vide *Hercules*.

**Galatea* (*bblb*) fab. l. Sumitur pro fœmina ruſtica.

**Galatia* (*bbbb*) vel (*bblb*) Regio Aſiæ inter Bithyniam, Pontum euxinum, & Capadociam. Olim à Brenno occupata nomen à Gallis hauſit.

**Galba* aliquis Cæſaris morio.

**Galbanus* (*lbb*) color viridis, flavus, pallens, lividus, mulieribus ſuperbis Romæ uſitatus.

**Galea* (*bbb*) vide *Arma*.

**Galenus* (*clb*) Medicus præſtantiſſimus, natus Pergami. Vixit annos 140. tempore Trojani Imp.

**Galeſus* (*blb*) fluvius Brutiorum vel Calabriæ prope Tarentum: dulcis, & ſubnigræ aquæ, quæ tamen pota reddebat candidas oves. Dicitur *Lacedæmonius*, *Phalantæus* &c. † *Galeſus* eſt etiam vir ditiſſimus pecorum & agri apud Virgilium l. 7. Æneid.

**Gallæcia* (*llbb*) regio Hiſpaniæ inter *Durium* & *Minium* fl.

**Gallia* (*lbb*) Olim diviſa in Comatam, Braccatam & Celticam. Regio eſt ampla, ferax olim equorum, & canum venaticorum. Nunc vini præclari. Eorum Dux *Brennus* Romam cepit, Græciam, Aſiamque pervaſit.

vasit. Jul. *Cæsar* eos subegit, & post illum Franci Germani, unde et nomine mutató dicitur *Francia*, Franckreich. Populus semper fuit acuti ingenii, mobilis & inconstans, rerum novarum curiosus, & , ùt Cæsar ait, libenter imitans omnia. Præterea bellorum amator. Insigne Galliæ sunt *lilia* aurea in scuto cæruleo. † *Gallica palla*. vide *Bardocucullus*.

**Galli* sic dicuntur castrati. Item sacerdotes Cybeles ; quia & ipsi castrati erant.

**Gallina* (*llb*) vide *Avis*. † *Gallus*. vide *Avis*.

**Gallus*. fluvius Phrygiæ , cujus aqua faciebat furere. † *Cornel*. *Gallus*. vide *Poëta*.

**Gandavum* (*llb*) urbs Morinorum in Belgio , condita à *I*. *Cæsare*. rigatur 4. fluviis, Scaldi, Lysa , Livia, Mæra. Ibi natus *Carolus V*. Imp.

**Ganges* (*ll*) genit: *Gangétis vel Gangis*. Fluvius maximus Indiæ, septem ostiis mare Indicum subit. Alit crocodilos, Anguillas : vehit aurum & Gemmas. Circa litora sunt plurimæ tigres. Sumitur passim pro toto Oriente, pro divitiis &c. † Ejus accolæ dicuntur *Gangoridæ* (*lbbl*) vel *Gangetici* (*llbl*) *Gangæi*. Regio vicina *Gangetis*, *idis*. Vide *Lymniace*. † *Gangetica bellua*. id est , Elephas: *Gangetici lapilli*. id est, gemmæ. *Gangetium æs* : id est, aurum. &c.

**Ganymedes* (*bbll*) Vide *Jupiter*, Sumitur pro *pulcro* puero, pro *pincerna*, pro *dilecto*.

**Garamantes* (*bblb*) populi interioris Africæ ad fluvium Garamantem, & Cinyphem : quorum rex Jarbas. Erant oppidò paupere. Sumuntur pro extremo fine terræ.

**Garamantis* (*bblb*) nympha Jarbæ mater.

**Garganus* (*ll b*) promontorium Apuliæ quercubus consitum. Ibi appulsus est *Diomedes*.

**Gargaphia* (*lbbb*) vel *Garga* fons Bœotiæ vel Euboeæ, ubi Actæon in cervum mutatus.

**Gargara, orum* (*lbb*) Est *Urbs* , & *Lacus* Phrygiæ è quo Scamander & Simois fluvii labuntur. Item *vertex Idæ* montis, fertilissimus *tritico*.

Gargi-

*Gargittius (l l b b) Canis , qui boves Geryonis custodivit.

*Garrulitas (l b b l) vide Lingua.

*Garumna (b l b) fluv. Galliæ ex Pyrenæis alpibus præterit Tolosam , Burdigalas, & per Celtas in Aquitanicum mare exit ostio 2000 passus lato.

* Gaudium. vide Lætitia. Deliciæ. Gaudent varii variis : vide Desiderium. , Gaudio extinctus est Diagoras. Contraria est Tristitia, Dolor, Miseria, Mors, &c.

*Gaulos [l b] Insula prope Melitam , Junoni sacra. Forté eadem est , quæ Claudia.

* Gaurus mons Campaniæ prope campos Massicos , & Surrentinos : ibi optimum vinum.

*Gaza (l b) Urbs Syriæ, ubi Persarum reges belli tempore Thesauros suos recondebant. Hinc Gazæ sumuntur pro divitiis, Thesauris.

*Gebenna (b l b) mons Galliam inter & Helvetos.

* Gehenna. vide Infernus.

* Gela [b b] urbs & fluv. Siciliæ . Geloi campi .

* Geloni (b l l) Scythæ , sanguinem equorum bibunt.

* Gemini (b b l) vide Astra. Castor. Tergemini dreyfach. Septemgemini , siebenfach.

* Gemitus (b b b) vide Tristitia. † Gemere dicitur columba , turtur , Philomela , plaustra super nivem, aliique fragores dicuntur metaphoricè gemitus.

* GEMMA. Inveniuntur gemmæ in montibus ac fluviis Indiæ, in mari Indico , Arabico.

* Pertinent gemmæ ad ornatum capitis, colli , brachiorum , pectoris , calcei , scuti . Zonæ , annuli , Coronæ, sceptri, vasorum , mensarum , lectorum , sellarum , portarum , laquearium &c.

† Gemma sumitur pro quavis re pretiosa , aut pulcra. Item pro viris egregiis. e. g. Cicero gemma Romani fori. † Gemmæ subinde vocantur flores , oculi, stellæ, uvæ.

1. Gemmæ rubræ sunt Pyropus Rubin: Pyrites Feuerstein. Corallium sub æquore nascens virgultum. Antea candidum fuit, sed quando tactum est cruore Gor-

Gorgonei capitis à Perseo resecti, evasit rubrum. *Sardius* lapis, **Carniol**. Amethistus purpureus. Porphyrus.

2. Cæruleæ gemmæ *Hyacinthus*. *Sapphirus*. *Cyanus*.

3. Virides Gemmæ *Jaspis*, *Smaragdus*, *Berillus*.

4. Fulvæ Gemmæ *Adamas*, Succinum, *Carbunculus*.

5. Albæ Gemmæ *Margarita*. *Crystallus*. *Adamas*. *Alabastrites*.

6. Variæ aliæ Gemmæ. *Onyx* colorem habet humani unguis, item *Sardonyx*. *Magnes* ferrum trahit. Ætites **Adlerstein** / gelidus semper lapis, quem aquilæ nido imponunt. *Lydius* lapis. *Achates* varii coloris. *Chrysolithus* aureis venis distinctus. *Carbunculus* noctu velut fulgurans.

† Vide *Lapis*, Item *Claudian*. 4. *Hon*. *consul*. *v*. 584. & *L*. 2. *de Laud*. *Stilic*. *v*. 88. *Biderman*. *L*. 1. *Heroid*. *Epist*. 2. & 7. & *L*. 3. *Epist*. 1. *Lucanus L*. 10. *v*. 112. *Barclaii Argenis L*. 2. *metro* 3.

* *Genius* (*b b b*) tab. VI. Deus qui singulis hominibus à nativitate assistit, ejusque tutelam habet. Est præses nascentium & nubentium.

† Per Genium suum, aut per Cæsaris genium jurabant Romani. † Genio fausto, dextro, vel sinistro, irato natus.

* *Genista* (*b l b*) **Bast**. Est genus funiculi è cortice seu libro arborum facti. usurpatur ad piscatorios funes, fructus & frutices in hortis alligandos, colligandos in fasciculum flores &c.

* *Gentes*. vide *Populus*, *regio*.

* *Genua* (*b c b*) Urbs & respublica Liguriæ ad mare.

† *Item* soror Deucalionis tab. II.

* *Genus* (*b b*) vide *nobilitas*.

* *Genus* fluvius Pannoniæ nunc Onasus **Enß**. † *Genusus* (*b b b*) fluvius Macedoniæ.

* *Geographia*. vide *Ars*.

* *Geometria*. vide *Ars*.

* *Germania* [*l l b b*] regio mediterranea Europæ. Cujus populus amat libertatem; à Romanis nunquam do-

mitus est, nunquam mutavit suam linguam. Est fidelis, & exteris etiam principibus custodes corporis præbet. Est Bellicus & fortis. Artium optimarum inventor; liberalis; credulus; bibulus; imitator alienorum morum. Ejus princeps summus, est Romanorum Imperator. Insigne est Aquila. Fluvii præcipui sunt Rhenus, Danubius, Albis.

† Ejus pars inferior est Belgium.

† Germani olim dicti sunt *Teutones*, *Teutonici*, *Teutonii*, *Teutonidæ*. † Germanus sæpè sumitur pro *sincerus*, *verus*, *justus*.

* *Gerræ*. vide *Fabulæ*.
* *Gerres* sunt salsamenta (Brühe) è Locustis.
* *Geryon* (*l l l*) vide *Gades*, *Gargittius*, *Hercules*.
* *Gessa*, vel *Gesa*. Hasta olim usitata *Gallis & Germanis*.
* *Geta* (*b b*) vel *Getes* [*b l*] populus Scythicus in Thracia, Dacia; ad Istrum & pontum Euxinum.

† Sumitur sæpè pro servo. † *Getis*, *getidis*: i. e. fœmina Getica, vel regio.

* *Getulia* (*l l b b*) regio interioris Africæ juxta Garamantas. Jarbæ subdita. Leonibus frequens.

† *Getulis tradita*. Vide *Gyaros*.

* *GIGAS* [*b l*] Tabulâ II. Fratres Saturni in Jovem & deos bellum gesserunt. Nam Saturno regnum permissum est à Titano Gigantum principe, hac conditione, ut omnem suam, quæ nascitura esset, masculam prolem è medio tolleret. Cùm ergo à *Rhea* Jupiter educatus esset contra fœdus, *Titanes* seu Gigantes bello vindicârunt injuriam. Convocat Jupiter deos, eosque super aram sibi jurare fidem & Auxilium adigit; quæ *Ara* inter sidera postea relata est. (*Quòd inter Titanes & Gigantes discrimen Mythologi faciunt, non morari juvenem poëtam debet.*) Igitur conveniunt Gigantes in Pallene, vel in *Phlegræis* campis, *Pelio* monti imponunt *Ossam* & *Olympum*, scopulos & rupes, ardentesque arbores in cælum jaculantur. E saxis in mare recidentibus natæ sunt Insulæ ægei maris Cyclades. Ac primò quidem

dem omnes dii speciem variorum animalium induti fugam in Ægyptum adornârunt. Sed cùm asinus, quo Silenus vehebatur alta voce inciperet rudere, Gigantes rati, monstrum aliquod insigne adversùs se adduci, terga verterunt. Fama tamen erat inter ipsos deos, Gigantes occidi non posse, nisi quispiam è mortalibus pro diis pugnaret. Quare adscitus ad bellum Hercules cœpit multos eorum necare, donec omnes à ceteris etiam diis deleti sint. Jupiter autem in hoc prælio sumsit scutum Palladis, inductâ eidem pelle Amaltheæ capræ, quæ multùm terruit hostes. Enituit quoque Apollinis & Dianæ sagittandi peritia & potentia. Nec minùs Bacchi fortitudo victoriam promovit. † Gigantes præcipui fuêre sequentes.

1. TYPHON, *vel* Typhoëus. *natus ex terra pugno à matre tellure percussa: educatus à dracone: 100 habebat capita, oculos igneos, ignemque vomebat: Pedes erant serpentini: Vertice cælum tangebat: cruribus superabat montium cacumina. Hic à Jove fulmine ictus est primò apud Caucasum, deinde apud Hæmum. Denique Jupiter Siciliam super eum jecit; vel, ut Virgilius narrat, Inarimen. Ex hujus cruore natus Draco Python.*

2. ÆGÆON seu BRIAREUS. *Centum habuit manus, quibus eodem ictu centum scopulos in Jovem ejaculatus est. A Neptuno victus alligatus est scopulis Ægei maris.*

3. ENCELADUS, *ignivomus, centipes, à Jove fulmine profligatus Insula Sicilia contectus est ita, ut dextro brachio incumbat Pelorus promontorium, sinistro Pachynus, cruribus Lilybæum, capiti Ætna. Quoties verò latus movet Gigas Ætna flammas evomit, aut terræ motus est. Hoc alii de Typhone dicunt.*

4. *ALCYONEUS ab Hercule sagittis confixus semper fortior surrexit. Minerva tandem extra Lunæ orbem eum sublatum suffocavit.*

5. PORPYRIONIS *lævum oculum Apollo sagittâ effodit.*

6. Polybotes *arrepta fuga in Côn insulam venit, hunc insequens Neptunus parte insulæ revulsa eum obruit, quæ post facta est insula Nisyros.*

7. *EPHIALTES* & *OETUS filii Neptuni. Singulis mensibus adolescebant novenis digitis. Ab Apolline & Diana confixi.*
8. *Ceteri fuêre* Rhoecus. Gyas *centimanus.* Cœus. Mimas *confectus à Marte.* Eurytus *ab Hercule.* Pallas *à Minerva.* Clytius *ab Hecate.* Hippolytus *à Mercurio.* Gration *á Diana*, Agrius & Thoon *à Parcis.* Pholoës *in montem Thessaliæ mutatus á Jove.*

† *Vide* Claudian. *in Gigantomachia. & de Bello Getico. Ovid. L. 5. Metam. v. 321. Barclaii Argenis L. 1. Metro 6. Horatius l. 3. Od. 4. Sannazar. l. 3. de Partu V.*

† *Gigantes alii* huic bello non impliciti fuerunt *Antæus. Geryon*: vide *Hercules.* Item *Tytius*: vide *Jupiter.*

* *Gissa* Insula Illyrici maris.

* *Glacies* (*b b l*) vide *Hyems.*

* *Gladius* (*b b b*) Vide *Arma.* † Gladiator. Vide *Certamen* *Silius L. 16. v. 516. Martialis lib. spectacul. epigr. 27.* † Gladiatores emeriti donabantur Rude. id est Virga seu scipione. † Gladiatores præstantes fuêre *Spartacus*, *Britto* & *Bacchius*, qui tandem se mutuò confecêre in arena: Item *Priscus* & *Verus*, & *Glycon.* De Arena & Circo vide *Ludi. Roma.*

* *Glans.* vide *Convivium*, *Arbor*;

* *Glanius* (*b b b*) vel Glanicus (*b l b*) fluvius Campaniæ juxta Acerras, quas sæpe inundavit. putatur idem esse, qui *Liris.*

* *Glaphyrus* (*b b b*) Citharoedus *Romæ.*

* *Glaucus* (*l b*) tab. XI. Carne humana pavit suos equos, à quibus tandem & ipse discerptus est.

† Glaucus piscator, quos ceperat pisces in littore exposuit. Illi tactâ quadam herbâ ceperunt in mare resilire. Glaucus curiosus eandem herbam carpens, etiam ipse suos pisces secutus in *deum marinum* mutatus est. Amavit *Scyllam* nympham, quæ eum tamen noluit. Igitur *Circe* ab eo rogata illam mutavit in scopulum. Vel potius Circe id fecit ex Zelotypia. Vid. *Ovidius. l. 13. Metam. v. 905.*

* *Gloria* (*l b b*) Vide *Corona. Honor. Fama. Ambitio. Superbia. Triumphus. Victoria. Herois. Viri illustres.*

† Gloria

† Gloria venit ex *Virtute*. *Doctrina*. *Fortitudine*. *Bello*.
† Comparatur rebus *splendidis*. *pulcris*. *pretiosis*.
† Facit *Immortales*. Ponit inter *Astra* & *Deorum* mensam, & Thronum. Gloria non perit etiam post *Mortem*. Gloriosi viri nomen fingitur *Famâ* per *Orbem totum* ferri: in *Astris* scribi aut *monimentis*, *Trophæis*, *columnis*, *Pyramidibus* &c. Ejus nomen & Gesta cantant ipsa *sidera* & res aliàs mutæ ut *Rupes*, *Fluvii regiones* in quibus facinora sua edidit. † Dicitur *Ineffabile* esse ejus præconium. † Symbolum potest esse. *Palma*. *Phœnix*. *Arbores* semper virides. *Aquila* volatu superans ceteras aves. *Sol*, præ quo se abscondunt cetera sidera. &c. † Vide tamen. *Vanitas*.
† *Gloriatio*, Prahlerey: vide *Jactatio*, *superbia*.

* *Gnidus* (*b b*) Urbs Cariæ seu Doridis maritima. Ibi celeberrimum templum *Veneris*.
* *Gnossus* (*l b*) Urbs Cretæ ad Ceratum fl. Regia Minois: ubi Labyrinthus, Minotaurus, Theseus, Ariadna &c. † *Gnossius*, *Gnossiacus*. † *Gnossis*, *idis*; vel *Gnossias*, *adis*: id est Ariadna. *Gnossia corona*, Ariadnæ.
* *Golgi*. Locus Cypri insulæ, Veneri sacer.
* *Gorgades* (*l b b*) Insulæ maris Atlantici, aliàs *Hesperiæ*: nunc *Caput viride*.
* *Gorgon* (*l l*) genit: *Gorgonis* (*l b b*) vide *Medusa*.
† Gorgones, vide tab. I. † *Gorgoneus vertex*: id est, Parnassus. † *Gorgoneus fons* vel *Latex*: i. e. Castalius: † *Gorgonius equus*: i. e. Pegasus. † *Gorgonius dux*, *heros*, i. e. Perseus. † *Gorgonea Gemma*: i. e. Corallium.
* *Gorgythion* (*l b b l*) tab. XXIII.
* *Gortyna*. vide *Cortyna*.
* *Gotii*, *Gothæ*, *Gothónes*. Populi Germani, totam Europam pervagati Romam ceperunt, regnum suum in Italia constituerunt.
* *Grabatus* (*b l b*) lectus mollis.
* *Gracchus*. Fuit nobilissima & eloquentissima, sed *seditiosa* Gracchorum familia Romæ.
* *Graæ*. tab. I. Sorores tres habentes *unum* modò oculum, quem invicem commodabant. Vide *Perseus*.

* *Græcia.* Celeberrima olim totius orbis provincia. Mater ſcientiarum, ſed etiam poëticarum fabularum. † Erant Græci homines *fraudulenti, mendaces* & *infidi.* Dediti ſuperſtitioni, luxui. *Inconſtantes, ſuperbi. Libertatis* amantes, ſed non pacis. † Græcorum coloniæ multæ abierunt in Siciliam, & extremam Italiæ partem verſùs mare Jonicum: unde is terrarum tractus dictus eſt *Græcia magna.* Aliæ abierunt in Aſiam, unde dicitur *Aſia Græca;* vel *Græcia Aſiatica.* † Dicuntur Græci *Achivi*, *Achæi*, *Greji*, *Argivi*, *Argolici*, *Inachidæ*, *Attici*, *Myrmidones*, *Pelaſgi*, *Danai*, *Inachii*, *Grajugenæ*, *Cecropii*, *Pelopidæ*, *Dores*, *Mycenæi*, *Danaidæ.* Vid. *Seneca. in Troade act.* 3. *Choro.*

* *Grammatici* fuêre *Palæmon*, *Donatus*, *Orbilius*, *Tyrtæus*, *Priſcianus.*

* *Granicus* (*llb*) fluvius Phrygiæ ex Ida monte in Propontidem.

* *Gratia.* Sumitur pro Favore. vel pro *Pulcritudine.* † *Gratæ* res. vide *Carus. Jucundus. Amabilis.*

* *Gratiæ* ſeu *Charites* tres ſorores tab. VI. Finguntur pulcherrimæ, & nudæ unà ſaltare. Sunt deæ omnis pulchritudinis, & amoenitatis. Quidquid igitur pulcrum eſt dicitur gratiarum digito pictum &c.

* *Gratitudo.* Vide *Filius. Hoſpes. ingratitudo.* † Gartitudinis affectum vide *Statius L.* 5. *Silv. in pietate Abſcantii. Virgil. Bucolic. Eclog.* 1. & *L.* 7. *Ænei. v.* 231. † Gratias ſi agimus, laudamus Beneſicia accepta, & Perſonam. Promittimus nos nunquam oblituros, ubique prædicaturos. Dona etiam vel alia ſigna, quæ poſſumus, offerimus.

* *Gratulatio.* Vid *Statius L.* 1. *Silv. Kalend. Decemb.* Seneca *Agamem. act.* 2. *Choro.*

* *Gravis* (*bb*) Sumitur pro ponderoſo: gravia hoc modô ſunt *Plumbum*, *aurum*, *ferrum*, *ſaxa. Atlanti* grave fuit cælum. Gravis fuit *Herculis clava*, *Siſyphi ſaxum.* Graves moles jactârunt *Gigantes.* † Alias Gravis idem ſignificat, quod *moleſtus*, *inviſus.* Vide *Odium Inimicitia.* † Item Gravis eſt idem ac *Serius.* Graves viri

viri fuerunt, *Cato*, *Socrates*, *Philosophi* antiqui. Graves sunt Hispani.

* *Gravisca* Urbs Etruriæ insalubris. nunc mons.

* *Grex* vide *Bos*, *Ovis*.

* *Grus* (*l*) vide *Avis*.

* *Gryna* (*l b*) Sic olim dicta Clazomena, ubi Apollinis fanum.

* *Gula* (*bb*) Vide *Ebrius*. *Convivium*. *Deliciæ*. *Vinum*. † Gulosi fuêre *Apicius*. *Philoxenus*; vide *Collum*. *Lucullus*. *Caligula*. *Nero*. *Sybaritæ*. *Timocreon* Rhodius. *Phago* apud Aurelianum Imp. uno die edit 100. panes, aprum, porcellum. vervecem, & vas vini. *Astydamas*. Persa solus absumsit Ariobarzanis convivium. *Hercules*. *Milo*. Vide *Vorax*.

* *Gyaros* (*b b b*) vel *Gyari*, *orum*. Insula quædam è Cycladibus prope Delon & Andron. Est sterilissima: quare Romani suos eò exules misêre.

* *Gyges* (*e l*) Rex *Lydiæ* tab. XXV. Antè erat regis pastor. Sed per annulum, quo se invisibilem reddere poterat, coronam sibi acquisivit. † Gygæus adjectivum additur lacubus, fluviis, locisque *Lydiæ*, & Phrygiæ.

* *Gymnasçæ* vel *Gymneæ*, Insulæ *Baleares*.

* *Gymnosophistæ* (*l b b l l*) philosophi Indorum in silvis habitantes. Toto die stant solem aspicientes, nudi, altero tantum pedi innixi &c.

* *Gyndes* (*l l*) fl. Assyriæ. Eum Cyrus in 300. alveolos distraxit. quòd militem sibi carum absorpserit.

H.

* *Habena* (*b l b*) vide *Frænum*.

* *Hæmon* (*l l*) *Hæmonis* (*l b b*) Thebanus ad tumulum interfectæ sponsæ suæ Antigones se interfecit. t. XXI.

* *Hæmus*. vide *Æmus*.

* *Hæresis* (*l b b*) Fingitur persona ejus ferè sicut *discordia*: præterea accendens, vel evertens aras, imagines.

 cal-

calcans calicem aut crucem. † Comparatur *Monstris*, præsertim multorum capitum. *Gigantibus* cælum impugnantibus; *Labyrintho*, *Cæcitati*.

† Hæretici fuêre *Simon magus*, *Arius*, *Nestorius*, *Hussius*, *Lutherus*, *Calvinus*, *Zwinglius &c.* Vide *Bauhus. L.* 3. *Epigr.* 44. *Biderman. L. Epigr.* 61.

* *Halæsus* (*blb*) tab. V. à patre expulsus, in Italia Faliscos condidit. † *Item* fluvius ad Ætnam.

* *Halicarnassus* (*bbllb*) Urbs Cariæ ad initia Tauri montis, ibi *Mausolæum*. Olim *Zephyra* dicta. Inde nati Herodotus & Dionysius Historici.

* *Halyates* (*bbll* vel *Halyaticus* (*bblbb*) tab. XXV.

* *Halys* (*bb*) Fluvius terminus Lydiæ. quem transiens Crœsus à Cyro devictus est.

* *Hamadryades* (*bcbbb*) Nymphæ Silvestres.

* *Hammon* (*ll*) vide *Jupiter*.

* *Hannibal*. vide *Annibal*

* *Hanno* (*ll*) Vide *Carthago*. *Fera*. Ditissimus Carthaginensis, & Gloriæ ambitiosissimus. Aves docuit loqui hæc verba: *Hanno deus*; doctas emisit in auras, ut ejus nomen divulgarent. Leonem primus domuit, quô viso cives eum urbe ejecerunt, rati eum, qui leonem domaret, civitatem quoque jugo subdere posse ac velle.

* *Harmonia* (*lbbb*) tab. IV. XXI.

* *Harmonides* (*lbbl*) vide *Architectus*.

* *Harpalyce* (*lbbl*) Regina Amazonum. Cùm Getæ ejus patrem captum abduxissent, ipsa collectis subitò copiis ocyssimè eum liberavit.

* *Harpe* (*ll*) Ensis falcatus *Perseo*, datus à *Mercurio*.

* *Harpina*. tab. I. IV.

* *Harpyiæ* (*lll*) tab. I. Monstra erant vultu virgineo, uncis, & alis instructa. Vide *Phineus*. Morabantur aliàs apud Stymphalum Arcadiæ lacum.

* *Hasta*. vide *Arma*.

* *Hebe* (*ll*) tab. VI. XIX. Pincerna Jovis. cui cum aliquando ministraret, turpiter lapsa, officiô mota est, Ganymede suffecto. Dea Juventutis.

* *Hebræi* (*c l l*) dicuntur Judæi, posteri Abrahæ; Isaci, Jacobi, & per ludibrium *Apellæ*. Eorum regio erat Palæstina in Syria.

* *Hebridæ* Insulæ vide *Hibernia*.

* *Hebrus* (*c b*) fluvius Thraciæ aurifer è Rhodope manans. In eum conjectum caput Orphei. unde & ab illo cognomina accipit: Oeagrius

* *Hecale* (*b b l*) fœmina pauperrima, sed pia, quæ Theseum hospitio excepit.

* *Hecate* (*b b l*) Dicitur Diana vel Proserpina inferûm regina. Dicitur Trivia, triformis, triceps. Eam invocabant veneficæ noctu in triviis.

* *Hecatompolis* (*b b l b b*) sic dicta olim Creta

* *Hecatompylos*. Sic dictæ Thebæ Ægypti.

* *Hector* (*l l*) rab. XXIII. Fortissimus omnium Trojanorum. Ab Achille tandem occisus, currui alligatum cadaver ter circum urbem raptatum. quod Priamus pater tanto auri pondere redemtum cremavit.

* *Hecuba* (*b b b*) tab. XXIII. vide *Faces*. Troja captâ præ dolore in canem mutata.

* *Hedera* (*b b b*) Epheu. Herba Baccho sacra. ex hac factæ coronæ imponebantur poëtis.

* *Helena* (*b b b*) tab. XVIII. XXIII. Quomodo nata fuerit vide *Leda*. Desponsa erat Menelao regi Laconiæ, à Paride Trojano principe rapta, nec amplius reddita, causa fuit excidii Trojani vide *Deiphobus*. † Dicitur *Graja puella Phrygii viri: Therapnæa: Adultera: Tyndaris &c.* Pulcherrima omnium erat mulierũ.

* *Helene* (*b b l*) Insula ad Sunium promontorium.

* *Helenus* (*b b b*) tab. XXIII. Ei Pyrrhus concessit pro uxore Andromachen olim Hectoris uxorem, quam captivam Trojâ abduxerat. Insuper dedit Heleno partem sui regni Epiri, quam is Chaoniam dixit, quòd fratrem Chaonem ibi occiderit. Æneam eo delapsum excepit hospitio, & futura ei fata prædixit.

* *Heliades* (*l b b b*) sorores Phaëtontis tab. III. ob fratris casum ad Eridanum mutatæ sunt in arbores populos,

los, vel alnos, vel Electrinos, quæ succinum lacrimantur.

* *Helice* (*b b l*) vide *Astra*.

* *Helicon* (*b b l*) accusativ: *Helicona* (*b b l b*) Mons Boeotiæ non procul Parnasso, ad sinum Grisæum, & Isthmum. In eo oppidum Cyrrha: vel etiam Aganippe fons. Habitant ibi Musæ & Apollo, queis sacer est. † Gignit optimum elleborum.

† *Heliconiades*, *Heliconides*: id est, *Musæ*.

* *Heliotropium* (*l b c b b b*) vide *Flos*.

* *Hellas* (*l b*) *belladis*. Sic dicta olim Græcia.

* *Helleborus*. vide *Elleborus*. *Helicon*.

* *Helle* (*l l*) vide *Phryxus*. tab. *XIII*..

* *Hellen* (*l l*) tab. II. † *Hellénes*: i. e. *Græci*.

* *Hellespontus*. vide *Mare*. *Phryxus*. † Ad eum præcipuè sitæ sunt *Abydus* & *Sestus*. Ponte eum junxit *Xerxes*. *Leander* eum tranavit ad *Hero*. † Dicitur *Virginis æquor*. *Athamantidos undæ*.

* *Helvetia* (*l b b b*) regio Germaniæ Montosa. Ferax pecoris, inops Frumenti, ad lacum Auronium & Alpes Rhæticas sita. Populus est Liber, Gravis, Bellicosus. A Jul. Cæsare domitus.

* *Heraclea* (*l c l b*) urbs Lydiæ: unde afferuntur lapides Lydii, die Probierstein † Alia in Cilicia ad Taurum montem, ubi aconitum maximè gignitur.

* *Heraclitus* (*l c l b*) Philosophus Ephesius. *Obscurus* in docendo Solebat, quoties domo egrederetur, flere res humanas. vide *Democritus*. Demum hydrope laborans, ad leniendum dolorem, fimo se oblinitum soli exposuit, ubi à canibus est discerptus.

* *HERBA*. Consideratur hic *locus*, ubi Gignuntur nempe in pratis, silvis, hortis, montibus, exteris regionibus &c. Effectus, ut quòd sint medicinæ aptæ &c.

1. Medicæ herbæ. *Helleborus*, qua Melampus curavit insaniam Prœtidarum: nascitur in Oeta & Helicone. *Acorus*. *Chelidonia* oculis servit. *Hyssopus* pulmoni. *Absynthium*. *Melilotos* *Pæonia*. *Althæa* Eibisch.

Ver-

Verbena Eisen-Kraut. *Mandragora.* *Ebulus* Attich *Aloë Dyctamnum.*

2. Herbæ magicæ *Aconitum. Triphyllon*, Klee. *Verbena. Papaver. Mandragora* Alraun vide Veneficia,

3. Herbæ Odoratæ & ad coronas aptæ. *Nardus. Thymus. Acantus. Amaracus. Ros marinus.* seu *Libanotis. Anetum. Apium. Menta.* Vide Flores.

4. Herbæ cibariæ. *Nasturtia. Malvæ. Beta* Köhl. *Brassica. Asparagus. Lactuca. Intybus seu intybum* Endivien *Apium* Petersilien. vide Fructus.

5. Herbæ pascuosæ *Hibiscus. Citysus.*

6. Zizania, Unkraut. Talia sunt *Absynthia. Lolia. Filix* Fähren Kraut. *Lappus* Kletten. *Tribulus*, *Carduus* Distel. *Urtica. Musices* Mieß. *Juncus*, *scirpus* Bimsen.

*HERCULES (*lbl*) tab. XVIII. *XIX*.

1 Conceptus est ex Jove & Alcmena Thebis. Eodem tempore conceptus erat etiam Eurystheus, juraverátque Jupiter, eum, qui prior nasceretur, alteri imperaturum. Juno favens Eurystheo volebat impedire partum Herculis. unde Galanthidem Alcmenæ ancillam, quæ à Junone interrogata de hera sua, mentita fuerat, eam jam peperisse, in mustelam convertit; Eurysteum fecit jam septimo mense nasci, Herculem primùm decimo. Prima dein', qua natus est, nocte duos angues Juno immisit cunis: quos infans palmis compressit. Pallas dein', vel ipse Jupiter rogavit Junonem, ut Herculem lactaret, ut ea ratione posset fieri immortalis. Sed cùm puer violentiùs sugeret, Juno impatiens eum abjecit, & lac in cælum sparsum fecit viam lacteam, quæ noctu visibilis est. Dein traditus est Lino, qui eum in musica instruxit. aliquando tamen cùm ab eo esset increpatus impacta capiti cithara magistrum occidit. A Chirone doctus est Astronomiam.

2. Facta Herculis hæc sunt. Eurystheo, ut Jovis jusjurandum impleretur, traditus in servitutem duodennem, singulis annis singulos ingentes labores ab hero sibi impositos feliciter absolvit.

† *Labor*

† *Labor Primus.* Vagabatur apud Cleonen in Nemea silva (*Rex* ibi Molorchus eum hospitio excepit) Leo, quem Juno de lunæ orbe demiserat, cujus pellis nulli telo penetrabilis erat. Hercules eum manu inermi discerpsit, ejusque pelle deinceps pro veste & Lorica usus est.

† *Secundus labor.* In *L*erna palude prope Argos erat Hydra duodecim capitum, quorum uno resecto, succrescebant alia bina, nisi vulnus igni amburetur. Hercules ergo sumsit socium Jolaum, qui quoties ille caput hydræ dejecit, accenso torrente vulnus interea ambusit. Cancrum verò, qui hydræ opem laturus Herculem mordere parabat, pede oppressit, quem Juno inter Astra transtulit. Hydræ hujus veneno Hercules suas sagittas imbuit.

† *Tertius labor.* Diana cervam habebat celerrimi cursûs, insuper Æreis pedibus nunquam fatigari poterat. Morabatur in Mænalo, habens aurea cornua. Hanc ille integro anno insequens deprehendit apud *L*adonem fl. & humeris Mycenas deportavit.

† *Quartus labor.* In Erymanto aper erat horribilis. ad hunc necandum profectus exceptus est à Pholo Centauro, optimôque vino recreatus : cujus ad odorem reliqui Centauri accurrentes impetum in Pholum facturi ab Hercule clavâ partim, partim sagittis opprimuntur. Pholus è cujusdam vulnere sagittam extrahens, eadem incautè saucius periit. Aprum autem Hercules vinctum ad Eurystheum adduxit.

† *Quintus labor.* Augias habebat stabulum 3000 boum, quod triginta annos non erat purgatum. Is Herculi promisit decimam partem pecorum si uno die purgaret stabulum. Purgavit deducto in illud fluviô. Augiam promissis non stantem sagittis trajecit.

† *Sextus labor.* Juxta lacum Stymphalum aves erant ingentes, ferreo rostro & unguibus, homi-

nes

nes devorantes. Has partim ſagittis ſuſtulit, partim crepitaculis exterritas abegit.

† *Septimus labor.* Neptunus, eò quòd non ſatis à Minoë rege coleretur, terribilem taurum ignivomum immiſit Cretæ. Hunc ligavit Hercules.

† *Octavus labor.* Diomedes Thraciæ rex equos habebat ignivomos, eoſque alebat humana carne hoſpitum. Hercules Diomedem equis ſuiſmet devorandum objecit, equos adduxit Euryſtheo.

† *Nonus labor.* Hippolyte Amazonum regina pulcherrimum habebat balteum. hunc juſſus afferre trajecit pontum cum Theſeo, Amazones delevit, Hippolyten Theſeo dedit. *I*n reditu reperit Heſionem Laomedontis filiam ceto expoſitam, quem *N*eptunus Trojæ ideò immiſerat, quòd rex *L*aomedon non ſolverit promiſſam mercedem Neptuno, qui Trojam cum *A*polline ædificare juverat. Hercules in fauces ceti inſiluit, triduo latuit, ejusque viſcera ferrô rimatus eum interfecit. Heſionen liberatam dedit Telamoni ſocio. Laomedontem, qui equos perniciſſimos ob hunc laborem promiſſos non tradidit, interfecit, *T*rojam excidit, Priamo tamen Heſiones fratri ſororis rogatu reſtituit regnum. *I*nterfecit deinde latrones *T*molum & Telegonum, & Sarpedonem Neptuni filium.

† *Decimus labor,* Geryon Chryſaoris & Callirhoes filius rex Gadium habebat triplex corpus; boves purpureos, qui hoſpites devorabant; & canem Gargittion bicipitem, Draconemque ſeptem capitum, qui boves cuſtodiebant cum paſtore Eurytione. Omnibus ſuperatis Hercules duas columnas ſeu rupes erexit Calpen & *A*bylam ad fretum Herculeum ſeu Gaditanum, quarum hæc in *A*frica, illa in Europa ſita eſt. Eis inſcriptum dicitur. *Non plus ultra.* Boves duxit in *S*iciliam, ubi Erycem regem ſuperavit. Charybdis boves furatura in voraginem mutata eſt. Venienti in *I*taliam Cacus boves ſurripuit, quos caudis retro in ſpeluncam traxit, ne veſtigiis

ſtigiis

ſtigiis proderentur. Sed Hercules mugitum audiens, Cacum ignivomum injectis rupibus ſuffocavit. *In* hac expetitione nimium æſtum ſolis ſentiens arcum in eum intendit, is Herculem placaturus poculum ei aureum ingens donavit, cui inſidens mare tranavit in Hiſpaniam.

† *Undecimus labor.* Horti erant in Mauritania, in quibus arbores aurea poma ferentes quas Juno Jovi donaverat pro dote. Cuſtodiebantur ab Heſperidibus: & præcipuè ab immani Dracone, nunquam dormiente, centum capitibus inſtructo. Huc contendit Hercules, & Atlantem ferendo cælo feſſum liberavit tantiſper onere ipſe cælum ferens. *T*um necato Dracone poma abſtulit. *In* reditu provocatur ab *A*ntæo *T*erræ filio in *L*ibya. 64. cuibitis altus erat, ter ab Hercule proſtratus ſurrexit ſemper fortior, terra matre vires ſuppeditante. Quo Hercules animadverſo eum in ſublime elatum ſuffocat. Tum in *Æ*gypto Buſirim, advenas mactare ſolitum mactavit. Deinde in *A*rabia Emathionem latronem *T*ithoni filium. *A*d Caucaſum veniens trajecit aquilam jecur Promethei vorantem, eumque liberavit vinculis *A*chelous Calydoniæ rex vel fluvius ei ſpoponderat filiam ſuam Dejaniram ſi eum ſuperaſſet: lucta ergo commiſſâ *A*chelous in varias figuras, & denique in *T*aurum ſe convertit, cui Hercules alterum cornu eripuit. quod ut reciperet *A*chelous, donavit illi cornu *A*maltheæ capræ, quod hanc habebat dotem, ut quidquid optaretur ex eo haberi poſſet.

† *Duodecimus labor.* In *T*ænaro promontorio, Laconiæ ſpecus eſt, per quam deſcendit in infernum, ibi theſeum liberavit, Cerberum canem ligatum extraxit, qui lucem diei inſuetam ſentiens vomuit, è quo vomitu natum eſt *A*conitum.

† *Reliqua Herculis facta* hæc ſunt. Omphales *L*ydiæ reginæ amore captus omnia, quæ illa præciperet, egit. Hinc fœmineas veſtes indutus lanas nevit inter

ter ancillas, clavam & pellem leoninam reginæ concessit. *In* Elide certavit de voracitate cum Lepreo Pyrgæi filio: cùm uterque taurum strenuè devorâsset, Hercules *L*epreum occidit. *I*bidem abduxit secum puerum pulcherrimum Hyllam *T*hyodamantis filium, quem postea carum habuit.

† Denique Dejaniram sponsam tradidit Nesso centauro, qui eam trans fluv. Evenum portaret. *In* transitu *N*essus eam impudicè volebat osculari, quod Hercules videns eum sagittâ trajecit. *A*t Nessus vulneratus vestem suam cruore conspersam dedit Dejaniræ, quæ aliàs timebat, ne Hercules ipsa relictâ alteram amare inciperet: huic mentitus est Nessus vestem unctam ejus esse virtutis, ut amorem ejus conciliaret, qui eam gestaret. Hanc igitur per servum Lycham dono mittit Herculi, qui ea indutus sensit mox vim venenati cruoris, cæpitque toto corpore ardere. *I*mpatiens ergo doloris Lycham apprehensum in mare projectum allisit scopulo, sibi vero rogum struxit in Oeta monte, in quo se combussit, inter deos pòst receptus.

3, *Herculi forma* hæc est vir grandis, nudus, nisi quòd leonina pelle tectus sit. Clavam chalybeam gestat manu: hac enim sola pro armis utebatur.

4. *Herculi sacra* Populus arbor. Per Herculem jurari solitum.

5. Herculi nomina & epitheta hauriuntur à Genere, gestis &c. Dicitur *Alcides*, *Tyrinthius*, *Amphitruoniades*, *Thebanus*, *Claviger*, *Cælifer*, *Cleonæus victor.*

† Videatur *Ovid. L. 9. Metam. Statius L. 4. Silv. in Epitrapesi Herculis. & L. 3. in Hercule Furent. Seneca in Hercule Oeteo & Furente. Lucanus L. 4. v. 590. Claudian. L. 1. in Rufin. v. 284.* † *Herculea littora.* Vide *Bajæ.*

* *Hercynia (lcb)* Silva ab Helvetis per Francos, Saxones, Boëmos usque ad Dacos porrecta.

* *Herilus (bbb)* Rex Prænestinorum tribus animabus instructus à Junone, occisus ab Evandro.

* *Her-*

* *Hermaphroditus* (*l c b l b*) vide *Salmacis.*
* *Hermes* (*l l*) sic dicitur *Mercurius.*
* *Hermione* (*l b b l*) vide *Cadmus.*
* *Hermus* (*l b*) fluvius Lydiæ ex Dindymo monte per agrum Sardium & Smymensem in Pactolum fluens, aurum vehit.
* *Hernici* (*l b l*) populi in montosis Campaniæ.
* *Herodotus* (*l b b b*) Halycarnassi natus Historicus antiquus.
* *Heros* (*l l*) *Herois* (*l l b*) genit: *idis* ein Heldin. Vide *Constantia. Fortitudo. Bellum.* Gloria. Fama. *Triumphus.* Corona. Deus.

 † Heroës fuère *Hercules. Perseus. Theseus. Jason. Bellerophon. Hector. Achilles. Ulysses. Ajax. Diomedes. Tydeus. Capaneus. Thebani & Trojani belli duces. Brennus. Camillus. Annibal.* Scipio. *Turnus. Cyrus. Xerxes. Themistocles. Alcibiades. Leonidas. Pyrrhus. Philippus Magn. Alexander M. Cimon. Papyrius. Cincinnatus, Cocles. Scævola. Curtius: Cloelia. Camilla. Amazones. Marius. Mithridates.* Pompejus. *Cæsar.*
* *Helsione* (*l b b l*) tab. *XXIII.* vide *Hercules.* labore 9.
* *Hesiodus* (*l b b b*) vide *Poësis.*
* *Hesperia* (*l b b b*) sic dicta olim *Italia & Hispania.*
* *Hesperides* (*l b b b*) tab. *IX.* Horti. vide *Hercules* labore 11.
* *Hesperii horti.* Vide *Hercules.* num. 2. † *Hesperides sorores.* tab. IX. † *Hesparius Rex:* i. e. Atlas.

 † *Hesperides insulæ*, sunt eædem quæ *Gorgades.*
* *Hesperus* (*l b b*) tab. IX. ab Atlante pulsus in Italiam migravit. † *Hesperus* stella: vide *Astra.*
* *Hexaphora*: est lectica sex servis gestata.
* *Hiarbas* (*b l l*) vide *Jarbas.*
* *Hibernia* (*b l b b*) Irrland/ olim *Juvernæ*, vel *Hebrides* insulæ.
* *Hibiscus* (*b l b*) wilde Pappeln. Vide *Herba.*
* *Hiera* (*b l b*) una insularum *Æoliarum.*
* *Hiero* (*b b l*) Rex Siciliæ in *Romanos* multo donato frumentô beneficus. Senex jam & per ipsum morbum didicit litteras, & Poësin à Pindaro ac Simonide.

* *Himera* (*l b b*) oppidum & fl. Siciliæ
* *Hiphias* (*l b b*) sic dicitur *Evadne*. tab. IV.
* *Hipparchus* insignis Astronomus, autor Sphæræ mathematicæ.
* *Hippo* vel *Hippon* (*l l*) Urbs Africæ, cujus episcopus S *Augustinus*.
* *Hippocrates* (*l c b l*) vide *Medicina*.
* *Hippocrene* [*l c l l*] est ipse fons *Castalius*.
* *Hippodame* [*l b b l*] tab. III. vide *Pirithous*.
* *Hippodamia* (*l b b l b*) tab. IV. V. *filia* Oenomai *regis* Elidis & Pisarum, *de cujus equis vide titulô* Equus. *Accepto oraculô, à genero se necandum, pulcherrimam suam filiam nulli proco concedere voluit nisi hac lege, ut bigarum cursu eam vincerent. Sin autem victi essent, unà cum equis necarentur. Tandem adest* Pelops, Myrtilum *Hippodamiæ* aurigam *promissis corrumpit, ut clavos, queis rotæ ad axem firmandæ erant, extraheret. Cœpto itaque cursu rotis diffluentibus currus eversus, Hippodamia victa in sponsum cessit* Pelopi, *qui Oenomao occiso regnum sibi asseruit, unde tota regio* Peloponnesus *dicta est. Myrtilum verò è* Geræsto *promontorio in* mare *præcipitari jussit, quod* Myrtoum *pòst appellatum.*
* *Hippolyte* (*l b b l*) tab. II. † Alia uxor *Thesei*. tab. XXII. *Amazonum* regina, quam victam *Hercules* Theseo dedit.
* *Hippolytus* (*l b b b*) tab. XXII. *Phædra noverca* hunc pulcherrimum privignum suum cœpit impurè amare. Ille detestatur scelus, hæc vindictam quærit, apud maritum eum libidinis accusat, qui iratus à Neptuno petit, ut ab *equis* marinis discerpatur juvenis. *Æsculapius* eum vitæ reddidit, unde juvenis *Virbius* dictus, & à *Diana* templo *Aricino* præfectus est. Phædra sibi necem conscivit, Theseus assiduè luxit. *Vid. Virgil. L. 7. Ænei. Ovid. 15. Metam. v. 500.* † Dicitur *Amazonius*. *Thesides*: *Dianæ alumnus* &c.
* *Hippomenes* (*l b b l*) tab. *XIV*. vide *Atalantâ*.
* *Hipponax* (*l l l*) Poëta Ephesius deformis, à *Bupalo* deformi effigie sculptus, invenit carmen Scazonticum,

cum, quo in eum invectus est. Filius Pythei ex Protide.

* *Hipponome* (*lbbl*) tab. *VI.* *XVIII.*
* *Hippotas* vel *Hippotes* (*lbl*) tab. *X.*
* *Hippothoë* (*lbbl*) tab. l. VII.
* *Hipseûs* [*ll*] Asopi filius. tab. l.
* *Hircania* (*llbb*) regio Asiæ montosa prope mare Caspium seu Hircanum, abundans tigribus.
* *Hircus* vide *Animal.* Sumitur pro *fœtido* & *luxurioso.*
* *Hirpinus* (*llb*) Romæ equus aliquis Circensis, sæpissimè in certamine victor: cujus Genealogiam aliqui nugatores texuēre usque ad Aquilonem vel Boream.
* *Hirtacus* (*lbb*) Trojanus ex Ida monte, pater Nisi. † *Hirtacides*: i. e. ipse *Nisus.*
* *Hirundo* (*blc*) vide *Avis.*
* *Hispalis* (*lbb*) urbs Hispaniæ ad lævam ripam Bætis fl. Nunc *Sevilla*:
* *Hispania* (*llbb*) Regio Europæ occidentalis versùs *Oceanum Atlanticum.* Olim divisa in tres provincias, *Tarraconensem*, *Bæticam*, & *Lusitanicam.* Olim ferax *auri*, nunc *equorum* & optimi *vini*, Populus olim bellicosus, durus, capillatus: Nunc gravis, tardus, superbus. Olim à Mauris tota subacta est: nunc iis se liberavit, & imperat etiam *Indiæ* in oriente & occidente. † Præcipui fluvii sunt *Iberus*, *Tagus*, *Bætis.* Oppida *Gades*, *Tartessus*. *Columna Herculis*, *Saguntum* &c. † Dicta est *Hesperia*, *Iberia*, *Occidens*, *Geryonis regna.* † *Vid. Claudian. in Laud. Serenæ v.* 50. *Sannazar. L.* 2. *de* P. *V.*
* *Hispidæ matris fœtus.* i. e. hædus.
* *Historia* (*lbbb*) Est narratio rerum & gestorum. Quo tempore, loco, modo, quibus de causis aliquid factum fuerit, e. g. *Heroum* facta: *Regnorum* ortus & interitus: *Bella*: *Excidia*: *Infelicitas* aut *Fortuna* hominum: item exempla *Virtutum*, *Vitiorum* &c. *Antiquitas*: v. g. quamdiu regnârit Cecrops, quanto tempore ante illum fuerit Inachus. Huc spectat *Genealogia*: v. g. Quis fuerit Pater Codri, Croesi, Danai

Danai &c. Item *Geographia*, ubi sita sint regna, urbes, fluvii, montes, silvæ &c. item *Miracula* mundi, ac denique *Fabulæ*. † Historici Græcorum insignes fuêre *Herodotus*, *Xenophon*, *Thucydides*. Latinorum *Livius Sallustius*, *Florus*, *Tacitus*, *Curtius*.

* *Histria* peninsula Adriatici maris, olim Colchorum colonia,

* *Histrio* vide *Mimus*, *Comoedia*.

* *Hædus*. Vide *Animal*. *Astra*.

* *Homerus* (*b l b*) vide *Poëta*.

* *Homo* (*b c*) De hoc plurima dici possunt, ut *Anima*, *Corpus*, *Affectus*, *Virtutes*, *Vitia*, *Vires*, *Pulcritudo*, *Deformitas*, *Fortuna*, *Infelicitas*, *Vita*, *Mors*, *Ætas*, *Infantia*, *Senectus*, *Nobilitas* &c. † Hominum ortus fabulosus. *Deucalion* eos fecit *ex lapidibus*: *Prometheus ex Argilla*: *Vulcanus Pandoram ex Ære*. Nati sunt milites *ex dentibus* Draconis Colchici & Cadmæi. *Myrmidones* facti *è formicis*. *Venus è spuma maris*. *Pallas è cerebro Jovis*: *Virgo è statua* eburnea Pygmalionis. † *Vid*. *Pia desideria L*, 1. *Eleg*. 5. & *L*. 3. *Eleg*. 13. *Biderman*. *L*. 1. *Heroidum epist*. 1. *Ovidius L*. 1. *Metam*. *v*. 76. & 399.
† Vide etiam *Vanitas*, *Miseria*, *Populi*, *Mores* &c.

* *Homole* (*b b l*) vel *Homolus* (*b b b*) mons altissimus Thessaliæ, ubi etiam Centauri erant.

* HONOR (*b b*) Fingitur velut Deus aliquis, aut dea, formæ augustæ & claræ, ùt ferè Jupiter, Apollo, aut Juno: sedens in throno: copiam habens coronarum, palmarum, laurearum, infularum &c. quas offert & propinat. Est autem in magnifico templo, cujus vestibulum est ædes virtutis.
† Honor paratur *labore*, *scientiâ*, *virtute*, *periculis*, *factis heroicis* &c. Honor stimulus ad virtutem, scientiam. † Honorem debemus Deo, Præceptoribus, Parentibus, Majoribus, peregrinis. † Honorum varii gradus sunt: sunt enim *Reges*, *Duces*, *Consules*, *Senatores*, *Nobiles*, *Equites*. † Sunt honorum varia signa, uti *Coronæ*, *sceptra*, *vestes*, *scuta* &c.
† Honor comparatur rebus *illustribus*, *pulcris*,

pretiosis. Vide *Gloria*, *Fama*, *Laus*, *Triumphus*, *Coronæ* &c. † Honor facit *superbos*, *Temerarios*, *Ambitiosos.* Honor est *Vanus*, *Mutabilis.* vide dictos titulos, item *Fortuna*, *Casus*, *Infelix.* † Honorare aliquem: vide *Adorare*, *Laudare*, *Hospitio excipere*, *Dona dare*, *Triumphus.* † Viri in honore fuerunt, Sejanus, Pompejus &c. Vide *Felix.* † Vide etiam *Virgil. L.* 3. *Georg. v.* 13. *Statius L.* 1. *Silv. in epithalam. Stellæ v.* 177. *Ovid. L.* 3. *Trist. Eleg.* 4. *Sarbiev. L.* 3. *Od.* 14. & *L.* 4. *od.* 2.

* *Hora* [*l b*] Finguntur horæ esse deæ vel nymphæ solis filiæ ac ministræ alatæ, candidis pictisque vestibus si felices sint, atris si infaustæ. Subin rosas spargunt &c.

* *Horatius* (*b l b b*) vide *Poëta*, *Cocles.*

* *Hortari.* Metaphoricè dicitur *addere stimulos*, *calcar*, *remos*, *vela*, *animos. Ignes subdere*, *accendere*, *excitare*, *inflare vela*, *urgere*: *classicum canere*, *tubas animare.* Vide *Bellum num.* II. 8. † Formulæ hortandi possunt esse hæ: *Ergo age*: *Eja agite*: *nunc agite*? *quare agite*: *nunc nunc insurgite remis*: *Nunc age tentandum est*: *Nunc animis opus*: Huc *animos*, *huc vires*: *Cape animum dignum virtute tua*: *Aude anime*: *surge anime*: *Aude aliquid*: *Aude modò*: *Erige te*: *Macte animo*: *Quid cessas anime*? *Quid differs trepidans*. *I pede felici*: I, *fuge*, *ne dubita*: I, *fuge*, *rumpe moras* &c.

* *Hortus.* In Horto considerantur *Flores*, Herbæ, *Arbores*, *Cespes*, *Aulæa*, *Fontes*, *Umbra*, *Aura*, *Aves*, *Statuæ*, *Antra amœna*, *Lacus*, *Piscinæ*, *Odores.*
† Dii hortenses sunt *Priapus*, *Vertumnus*, *Flora*, *Chloris.* Item *Zephyri*, *Aurora*, *Nymphæ.* † Hortorum cultores fuêre *Alcinous*, *Cyrus*, *Diocletianus*, *Tarquinius superbus*, *Epicurus*, *Varro*, Cicero, *Mæcenas*, *Ovidius*, Horatius, *ac plerique poëtæ.* † Horti celebres sunt *Pensiles Babylonii*: *Alcinoi*: *Adonidis*: *Cyprii*: *Elysii*: *Tempe* in Thessalia: Hyblæi *colles* in Sicilia: Hymetti in Attica vide: *Apes.* Item *Paradysus*: *Labyrinthus.* &c.
† [illegible] videatur *Ovidius L.* 13. *Metam. v.* 811.

Biderman, L. 1 Heroid: *epist.* 1. & 6. & L. 2. *epist.* 2. *Martialis* L. 4. *Epigram.* 51. & L. 11. *Epigr.* 14. *Statius* L. 1. *Silv. in Tiburtino Manlii. Balde* L. 2. *od.* 20. *Lucan.* L. 9. *v.* 358.

* Hospes [*l b*] Hospitales dii, Penates, Locorum præsides Indigetes, & Genii invocantur ab advenis hospitio exceptis. † Hospites benignè exceperunt *Dido Æneam. Molorchus* Herculem. *Philemon & Baucis Jovem ac Mercurium. Phineus* Jasonem & *Argonautas. Æetas Argonautas. Janus* Saturnum. *Pholus* Herculem. Phyllis *Demophoontem. Ariadna Theseum Medea &* Hypsiphile Jasonem. *Calypso, Nausicaë, & Alcinous Ulyssem.* Hecale *Theseum. Menelaus* Paridem. *Anius Deli rex Æneam, item Evander, & Acestes rex* Siciliæ, *qui Anchisem Æneæ patrem honorificè sepelivit.*

† Inhospitales. *Diana taurica, ubi hospites mactabantur. Busiris. Diomedes:* vide *Latro. Tyrannus,* Crudelis. Malè exceptus est *Hercules à Laomedonte: Jupiter à Deucalione:* Perseus *ab Atlante, & Phineo Cephali fratre: Ulysses à Circe & Polyphemo.* † Hospites ingrati *Demophoon: Æneas. centauri à Pirithoo ad nuptias invitati pugnam super mensas orsi. Paris: Theseus erga Ariadnam;* Jason *erga Medeam.* Grati verò Hospites *Hercules in Molorchum & Pholum: Jupiter in Baucim. Argonautæ in Phineum à quo* Harpyias *abegêre.* † Vide *Auxilium. Refugium.*

* *Hostis* propriè dicitur ille, qui externè advenit cum violentia impugnans. Inimicus vide *Bellum. Clades.* † Inimicus autem dicitur, qui animo odium concepit.

* *Humus sanguinea* apud *Martial.* L. 2. *epigram.* 52. id est, Arena in circo gladiatorio, ubi multum sanguinis fusum est.

* *Hunni.* Nunc dicitur *Hungari.* Olim *Scythæ, Pánnones. Pannonii. Huniadæ, Thraces, Bistones.* Eorum tyrannus præcipuus erat *Attila,* itm *Geisa.* Bella gessêre cum Carolo M. Ottone M.

* *Hyacinthus* (*b b l b*) Vide *Flos. Gemma.*

* *Hyantis, idis.* vide *Boeotia.* † *Hyantius:* id est, Actæon.

* Hyas (*bb*) genit: Hyantis (*blb*) filius pulcherrimus Atlantis, tab. IX. † Hyades (*bbb*) ejus sorores. vide *Astra*.

* Hybla (*cb*) mons & oppidum Siciliæ ubi multi flores, Thyma, Salices, & apes. † Hyblæi succi: i. e. mel. Hyblææ volucres: i. e. Apes.

* Hydaspes (*bll*) fl. Indiæ. Gemmifer & Aurifer. Dictus *Nabathæus*, *Nysæus*.

* Hydra (*cb*) vide Hercules. † Sumitur pro malo, quod semper magis invalescit: pro veneno: Labore invincibili &c.

* Hydrops (*cl*) genit. Hydropis (*clb*) Wassersucht. vide *Morbus*.

* Hydrus (*cl*) genit: Hydruntis. Urbs Salentinorum in Calabria. Olim dicta Messapia, Japygia: nunc Otranto.

* Hyems, vide *Annus*. *Nix*. *dies breves*, *Bruma*.

* Hylas (*bl*) puer Herculis, qui cum urna egressus ad hauriendam aquam ex Ascanio fl. pondere nimio detractus in aqua periit summo cum Herculis dolore.

* Hylernæ lucus vide *Roma*.

* Hyllus. tab. XIX.

* Hymella (*blb*) fluvius Latii.

* Hymenæus (*bblb*) tab. III, VI. vel Hymen (*cl*) Est Deus nuptiarum. Sumitur pro carmine nuptiali.

* Hymetia littora (*llbb*) nempe fluvii Hymeti apud Albanos, ubi Ara Dianæ Tauricæ, unde equi arcebantur. vide *Aricia*.

* *Hymettus* (*blb*) mons Atticæ prope Athenas, ubi nemora jucunda. flores, herbæ odoræ, apes, & insigne marmor. † Hymettiæ trabes: i. e. marmor.

* Hypæpæ (*bll*) oppidum parvum Lydiæ, Veneri sacrum ubi pulcræ fœminæ. Nata ibi *Arachne*.

* Hypanis (*bbb*) fl. Scythiæ vel Sarmatiæ in Istrum. † Item Socius Æneæ.

* Hyperborei (*blbbl*) populi Scythiæ ad *septentrionem* ultra *Riphæos* montes. Diutissime vivunt. apud quos sex mensium nox est, qua finita altos montes conscen-

ſcendunt & ſolem orientem tubis tympaniſque ſalutant, deinde ſex menſium luce continua fruuntur. Felicitas horum apud poëtas celebratur.

* *Hyperion* (*b b l l*) tab. II.
* *Hypermneſtra*, tab. *XV.* vide *Danaides*.
* *Hyppia* vel *Hyppias* urbs & fluvius in Ponto.
* *Hypſa*, vel *Hypſas* fluv. Siciliæ.
* *Hypſicratea* (*l c b l b*) uxor Mythridatis. victo per Pompejum maritô, tonſa comâ virilem induta habitum per omnes plagas eum fugientem comitata eſt.
* *Hypſiphyle* [*l b b l*] tab. IV. X. Filia Thoantis Lemni regis. Lemniæ mulieres olim inito conſilio omnes viros inſulæ trucidârunt. Sed Hypſiphyle patrem ſuum ſervatum ſalvum dimiſit. Tum Jaſoni eò appulſo nupſit, ſed ab eo eſt relicta. A ceteris mulieribus ejecta, per piratas tradita eſt Lycurgo Thraciæ regi, cujus filium Ophelten nutrivit.
* *Hyrieûs* [*b b l*] vel *Hyreûs* (*b l*) tab. VII. IX.
* *Hyrle genitus* : i. e. Cygnus

I.

* *Jacchus* [*b l b*] id eſt, *Bacchus*.
* *Iactantia* Prahlerey. vide *Superbia*
* *Iaculum* (*b b b*) vide *Arma, Certamen*.
* *Iader* (*b l l*) fluvius Illyrii in Adriaticum mare. Juxta eſt oppidum *Jadéra*.
* *Ialyſus* [*b l b b*] Urbs Rhodi, mari ſubmerſa ob veneficia incolarum.
* *Iambus* (*b l b*) vide *Poëſis*.
* *Ianiculum* (*l b b b*) oppidum prope Romam à Jano conditum.
* *Ianitor orci* : id eſt, Cerberus. † Janitor cæli : id eſt, Lucifer.
* *Iánthinus* color : id eſt, violaceus vel Himmelblau.
* *Ianuarius*, vide *Menſis*.
* *Ianus* (*l b*) tab. XXIV. Rex antiquiſſimus Italiæ.

Saturnum ad se confugientem benignè excepit. Romanis præcipuè cultus, cui etiam Januarium mensem sacrârunt. † Pingitur *Bifrons*, quia ob prudentiam respicit præterita & futura: vel quia *Januarius mensis* est finis elapsi & initium præsentis anni. Hinc vocabatur *Clusius*, quia cludit seu claudit annum: appictæ ei ob eandem causam *claves*. † Jani templum. vide *Bellum num. VI.* 1 Vid. *Ovidius L. 1. Fastor. Virgil. L. 7. v. 607 Martial. L 10 Epigr. 27.*

* *Iapetus* (*l b b b*) tab. II. IX. &c. † *Iapeti genus*: id est, Prometheus.

* *Iapyx* [*b l l*] genit: *Iapygis* (*b l b b*) Est ventus qui solet ab occidente Apuliam perflare. † *Japygia* dicitur Apulia, Calabria, Hydrus, Arpi &c.

† *Iapyx* medicus Æneæ dictus Jasides.

† *Japyx* equus Orniti à Camilla interfecti.

* *Jarbas* (*b l l*) vel *Jarba* (*b l b*) tab. XXV. filius Jovis Hammonis & Garamantidos nymphæ rex Maurorum, Getulorum, Garmantum, & Numidarum, totius Africæ princeps. Didoni Byrsam vendidit, in eam dein' bellum paravit.

* *Iasidæ* (*l b b l*) sic dicitur Iapyx, Palinurus &c. Item qui ab Io genus ducunt.

* *Iasuis* [*l b b b*] tab. XXIII.

* *JASON* [*b l l*] tab. X. Æsone patre defuncto Pelias Æsonis frater regnum Thessaliæ sibi asseruit, omnibus ejus posteris necatis. Solus Jason parvulus arcâ clausus ad Chironem portatus, clam educatus, & medicinam cum Astronomia doctus est. Adultior agros coluit. Tum Peliam oraculum monet, caveret sibi ab eo, quem conspexisset altero pede nudo. Solemni igitur festo cùm omnes accurrerent regis jussu, adest & Jason, sed uno calceo amisso, qui, dum Anaurum fl. superaret in limo hæserat. Conspectum illicò interrogat Pelias, quid faceres cum eo, à quo te scires interfectum iri? Jason [sic à Junone edoctus jam erat] respondet: eum ego ad recuperandum aureum vellus mitterem. Id ergo

man-

mandati accipit ipse Jason. † Fabricatur ab Argo fabro prima longa navis, *Argo* dicta: cujus malus è *Dodonæa quercu* loqui poterat, & futura præcinere. Navarchus erat *Typhis*: speculator *Lynceus* vel *Lynx* tam acuti visus, ut & lignum & saxa penetraret: Vates erant *Mopsus*, *Idmon*, & *Amphiaraus*. Navi se imposuêre iidem nautæ ac milites heroës ultra 50 quorum præcipui Jason, Hercules, Castor, & Pollux, Theseus, Telamon, Pirithous, Peleus Achillis pater, & alii è *Minyis*, & *Pagasa* Thessaliæ urbibus. † Primò in Libyam appulsi navem æquore extractam humeris per dies 12 portârunt. Tum ad Phineum delapsi humaniter excepti, omnémque rationem itineris sui vaticinio ejus edocti, gratiæ locò Harpyias ab eo abegerunt. † In Mysia Herculem exposuêre, qui præ nimio robore fregerat remum suum. quo exsiliente navis multò leviùs mari vehebatur tunc Hercules expeditionem Trojanam & Amazoniam confecit. † In Colchidem venientes ab Æeta rege benignè accepti petierunt aureum sibi vellus dari, quod suspensum in luco seu templo custodiebat Draco, & Tauri æripedes ac ignivomi. Id promittitur Jasoni, si custodes hos superaret. Is ergo gratiam quærit Medeæ regiæ filiæ, quæ insignis venefica cùm esset, Jasonis amore capta unguentis eum armavit, quorum ope necavit ille Draconem, è cujus seminatis dentibus armati milites surrexerunt, qui tamen Medeæ incantationibus in mutuam cædem conversi se ipsos interemerunt. Eadem ope tauros aratro junxit.

† Hinc Jason tulit vellus aureum, & unà Medeam ut sponsam, quæ secum duxit Absyrtum juniorem fratrem. Id indignè ferens Æetas pater fugientes insequitur in Getica usque littora. Medea *Absyrthum* in frusta sectum hinc inde sparsit, ut pater inventis filii membris retineretur, ipsaque spatium acciperet evadendi. Hinc ille locus dictus est *Tomos*, id est, sectio.

† Jason Lemni ab *Hypsiphyle* susceptus eam iterum deseruit. Dein' arte Orphei Sirenibus erepti sunt, ac demum in Thessaliam redierunt. Ibi Medea ad filias Peliæ fraude delapsa promisit, si illæ patrem occiderent, se eum arcanis artibus juventuti restituturam. Occiderunt illæ. At Medea interim signo face è turri dato Argonautas cum Jasone in urbem accivit: qui regnum permisit Acasto Peliæ filio. Ipse, rejectâ Medeâ, duxit Glaucen vel Creusam Corinthii Creontis filiam. Hinc illa in furorem acta [maximè cùm etiam regno exesse juberetur] misit novæ sponsæ scriniolum quoddam, velut pro munere. Quod cùm illa curiosa aperuisset, subitò ignis erumpens ipsam cum tota regia bustum fecit. Medea interim duos liberos ex Jasone susceptos in conspectu patris discerpsit, atque ex alta turri draconis specie avolavit ad Ægeum Thesei patrem &c. Vide *Medea. Argonauta.*

† Nomina Jasoni tribuuntur à genere, gestis &c. e. g. *Æsonides. Dux Thessalii, Æmonius, Achivus. Minyadum ductor, Prima vectus rate. Colchici victor monstri. Phrixæi velleris raptor. Ææa veneficæ sponsus. Pagasejus heros, Peliæ nepos. Patruelis Acasti.* Dux *Colchæ trabis.*

† Videatur *Ovidius L. 7. Metam.*

* *Jaspis.* vide *Gemma.*

* *Jazyges* (*l b b*) populi partim Scytharum, partim Germanorum: ubi nunc Transilvania.

* *Iber* (*b l*) vel *Iberus* (*b l b*) vide *Fluvius. Hispania.*

† *Iberia* regio juxta Colchos. Item Hispania.

† *Iberus gurges:* id est, Oceanus occidentalis juxta Hispaniam. *Iberum æs:* i. e. aurum.

* *Ibis* (*l b*) avis. † Item Callimachus & Ovidius Diras scripserunt in malevolos, quas *Ibin* inscripserunt.

* *Icarus* (*l b b b*) tab. XVIII. à Baccho vindemiam edoctus pastoribus vinum præbuit, & ab iis ebriis occisus est. Vide *Erigone.* † *Icaris:* i. e. Penelope filia Icarii.

* *Icarus* (*l b b*) tab. XXII. Hunc *Dædalus* pater è Labyrintho ſecum avolare docuit, alas ei applicavit, monuitque, ne nimis altè volaret, ne pennæ cerâ tantùm firmatæ, ſolverentur; néve nimìs profundè, ne aquis tingerentur plumæ. At temerarius juvenis altè volare maluit. Hinc ſolis calore fluentibus pennis in mare præceps ruit, quod *Icarium* dicitur. Huic incumbens inſula dicitur *Icaria*, vel *Icaris, idis*.
 † Nomina: *Dædaleus puer. Temerarius ales. Vitreo qui dedit nomina ponto. Ceratis malè fidens plumis.* Vid. *Virgil. L. 6. v.* 30. *Ovid. L.* 8. *Metam. v.* 383. *Seneca in Oedip. act.* 4. *Choro.*
* *Ichnuſa* (*c l b*) ſic dicitur Sardinia.
* *Ichome* vel *Ithome* (*b l l*) mons & oppidum Meſſeniæ.
* *Ida* (*l b*) mons Troadis regionis in Phrygia, ſeu Myſia, fontibus ſcatens. Aliàs dictus *Dyndimus*.
 † Ex eo raptus *Ganymedes*. Hìc *Paris judicium* ſuum tulit. Inde manant *Scamander* & Simois. Proximus eſt *Trojæ*, ſacer *Cybelæ*, *venatibus* aptus.
 † Alius *Ida* mons eſt *Cretæ*, Jovi ſacer, ferax Dictamni. † *Idæus puer*: i. e. Ganymedes. *Idæus paſtor*: i. e. Paris. † *Idæus* auriga Priami.
* *Idalus* (*l b b*) mons, ſilva & oppidum Cypri Veneri ſacrum *Idalius puer*: i. e. Cupido: *Idalius venator*: id eſt, Adonis.
* *Idas* [*l l*] formoſiſſimus vir. vide *Evenus*. † Item *Caſtor*. & tab. XVIII.
* *Idmon* (*l l*) genit: *Idmonis* (*l b b*) Vates argonautarum filus Apollinis & Aſteriæ, pater Teſtoris, avus Calchantis. † Alius *Idmon* nuncius Turni.
* *Idomeneùs* (*l b b l*) filius Deucalionis Cretæ regis tab. XX. à Trojæ excidio reverſus tempeſtatem paſſus vovit, immolaturum ſe quidquid primum obviaret. Obviavit filius, quem dum mactare parat, à ſubditis expulſus in Calabria Salentinum promontorium occupavit.
* *Idumæa* (*b l l b*) regio Syriæ vel Arabiæ palmis frequens. *Sumitur* & pro Pallæſtina.

* *Idyia* (*l l b*) tab. l. lll.
* *Iecur* (*b b*) ſumitur pro riſu. e. g. *Vir multi jecoris.*
* *Jejunium* (*l l b b*) vide *Fames.* *Cibis* abſtinet.
* *Jephte*, vel *Jephtes* (*l l*) Hebræorum Judex ſeu dux. In prælio cum Ammonitis vovit, ſe primum, quod redux haberet obvium, Deo mactaturum. Hinc Filiam, quæ cum choro eum exceptura prodierat, conceſſo anté duorum menſium lugendi tempore, immolavit. † *Jephtias*, *adis*: i. e. Virgo filia Jephtæ.
* *Jeſſe* (*l l*) Pater Davidis. *Jeſſeis* (*l l b*) vel *Jeſſeia* (*l l b b*) id eſt, Maria B. V. † *Jeſſias* (*l b b*) vel *Jeſſiades* (*l b b l*) id eſt, David.
* *JESUS* (*b l l* vel *l l*) vide *Chriſtus.* † *Jeſſeja proles.*
* *Jezabel* (*l b b*) filia Ethbáli Sidoniorum regis, uxor Achabi regis Iſraëlitarum. Fœmina peſſima, quam deinde Jehu, qui in regno ſecutus eſt, per feneſtram præcipitari juſſit, ubi à ſuiſmet canibus eſt laniata.
* *Ignavus* (*l l b*) vide *Pigritia. Timor.*
* *Ignis.* Præſes ac deus ignis eſt *Vulcanus.*
† Ignes dein' varii ſunt ùt Fulmen: Sol & Aſtra: Veſtæ ignis: Faces ac Tædæ, Lampades: Foci domeſtici: ignes feſtivi, artificioſi: fornaces fabrorum. Igneus eſt Phlegeton. † *Ignis.* Sic interdum dicitur anima, ſpiritus: ſumitur pro Animoſitate, pro amore, cupidine &c. † Ignem edit Silex & Chalybs: *Laureæ* virgæ invicem affrictæ: Calx viva aquâ aſperſa. † Ignis materia & nutrimentum eſt Pix, cera, ligna, cedrus, Sarmenta, ſtipula, ſtramen, ſulphur, oleum, adeps, Aſbeſtus lapis ita ardens ut non conſumatur. Contrà igni reſiſtit alumen, ſal, calx, gypſum, aqua.
† *Ignis* ſumitur pro excubiis caſtrorum, quæ ad ignes fieri ſolebant. *Ignes* excitantur noctu belli tempore, pro ſigno adventûs hoſtium. *Ignem* adorabant Perſæ, eumque altaribus præferebant in exercitu. *Ignem* à ſole furatus Prometheus eum infudit ſtatuis à ſe factis. *Ignem* fraudulenter ſtruxit Medea Creonti.

Ignis se divisit in rogo Eteoclis & Polynicis. *Igne* Ceres voluit immortalem facere Triptolemum, & Tethys Achillem. *Ignis* innoxiè arsit in capite Juli, *L. 2. Æneid. & Servii Tulli : & in telo Acestæ, L. 6. Æneid.* † Ignem vomuerunt Chimera. Draco Hesperius, Colchicus : Tauri Colchici : Solis equi : Cacus *L. 4. Æneid.* Montes Ætna & Vesuvius : Gigantes. † *Igne* perierunt Sodoma : Troja : Thebæ: vide Excidium. *Item* Meleager. Hercules. Creon. Phaëton. Evadne. † Igne nil læsi sunt tres hebræi pueri in fornace. Item non læditur Salamandra, Abestum, Alumen, ossa dentium &c.

† Vide *Æstas. Color. Incendium. Rogus.* † *Ignis trisulcus*, vel *ignis Jovis*, vel *sacer*, vel *ultor* : i. e, fulmen.

† *Ignipotens* : i. e. Vulcanus. † *Ignea tela Jovis* : i. e. fulmen.

* *Ignobilis*. vide *Nobilis. Vilis. Rudis. Rusticus. Pastor.*

* *Ignorantia*. vide *Rudis. Doctrina. Dubium.*

* *Ignoscere*. vide *Veniam* dare, petere. *Amor hostis. Clementia. Misericordia.* † Non ignoscere. vide *Durus.*

* *Ilia* : aliàs *Rhea*. mater *Romuli*.

* *Ilia vates*, vel *Mænas* : id est, Cassandra.

* *Ilias* (*l b b*) genit: *Iliadis*. i. e. fœmina Trojana, eine Trojanerin. † *Ilias* vocatur liber Homeri, quo bellum Trojanum descripsit. † *Ilias malorum:* id est breve compendium omnium miseriarum.

* *Ilione* (*l b b l*) tab. XXIII.

* *Ilioneûs* (*l b b l*) tab XXIII. Æneæ comes & Orator.

* *Ilithyia* (*l l l b*) id est, Diana.

* *Ilium*, vel *Ilion*, vel *Ilios* (*l b b*) Arx Trojæ.

† *Iliacus* : *Ilius*, *a*, *um* : sunt adjectiva.

* *Illyria* vel *Illyrium* (*l b b b*) vel *Illyris*, *idis*. regio inter Macedoniam, Istriam, & mare Adriaticum. olim pugnaces, minorum navigiorum inventores, auro copiosi.

* *Illyrus* vel *Illyrius* tab. VII.

* *Ilva*. Insula Thusciæ ferrô abundans.

* *Ilus* (*l b*) tab. XXIII.

* *Imago* (*b l c*) vide Pictura. Statua. † *Imago*. Sic dici solet Memoria. Sigillum. *Res* quælibet inanis & umbratilis tantùm. *Item*, qui alterum imitatur vel ei est similis. † *Imago jocosa* vel *vocalis*: i. e. Echo. † De *imaginibus majorum* vide *Nobilitas*.
 † Imago: hoc vocabulum frequenter additur aliis rebus sub oculum cadentibus. e. g. In campo occisis pleno est *plurima mortis imago*. *Tristissima noctis imago*: id est, aspectus, das traurige Außsehen der Nacht.
 † Imaginem suam in fonte vidit Narcissus & periit.
* *Imaus* (*b b b*) mons Indiæ, pars Caucasi, ubi sepultura regum Tartarorum.
* *Imbecillis*. vide *Debilis*. *Timidus* Comparatur arundini, stipulæ. Caret *Robore*. vide *Morbus*.
* *Imber*. vide *Tempestas*.
* *Immitis*. vide *Crudelis*. *Durus*.
* *Immemor*. vide *Oblivisсor*.
* *Immortalis*. vide *Mors*. *Sanctus*. *Vita*. *Senectus*. *Æternus*. *Fama*. † Comparatur immortalis Adamanti, Cedro, aliisque rebus *Constantibus*. *Arboribus*, *Herbis*, & *Floribus* semper virentibus. † Immortalis Pollux. Æsculapius. Hercules, Tithonus, aliique Dii, & Heroës. † Immortalis spernit *Fata* & *Parcas*. Finem nescit. Semper manet &c. vide *semper*, *nunquam*.
* *Immobilis*, *immutabilis*. vide *Fata*. *Constans*. *Certus*.
 † Immobilis est terræ cardo. Clava è manu Herculis. Immobiles sunt Montes, Saxa, Rupes. vide *Moveo*, *Mutatio*, *gravis*, *Levis*, *Inconstans*.
* *Impatiens*. Facilè *Iram* capit, *Desperationem*, *Mortem*, *Mala*, *dolorem* &c. nescit tolerare. vide contrà *Patientia*, *Fortitudo*.
* *Impavidus*. vide *Constans*. *Fortis*.
* *Imperium Cæli terræque* qui tenet: id est, Jupiter, Deus. *Imperium orci* exercens: i. e. Pluto. *Imperium maris*: i. e. Neptunus. *Imperium animorum*: i. e. Cupido, vel Eloquentia. *Imperium orbis habens*: id est Cæsar.
 † *Imperator* dicitur is, qui *in bello Dux* summus est.
* IMPIUS. Impii sunt, qui crimina committunt. vide

Crimen.

Crimen. Impii propriè dicuntur, qui in *DEum*, *Parentes*, *Patriam*, *Præceptores*, *Benefactores* &c. malum admittunt. vide dictos titulos: Item *Ingratus*. *Proditio*. Sic impii sunt hæretici. vide *Hæresis*.

1. Impii erga deos. *Lycurgus in Bacchum*, & *Pentheus* & *Alcithoë*, & *Athamas*. *Capaneûs in Jovem*, & *Lycaon*, & *Ixion*, & *Tantalus*. *Erisichthon in Cererem*. *Herostratus in* Dianam, *cujus templum Ephesi exussit*. *Phlegias* & *Brennus in Apollinis templum* Delphicum. *Cœneûs* & Diagoras & *Gigantes in omnes deos*. *Rustici Lyciæ in Latonam* & *Apollinem ac Dianam*, *quando aquam Latonæ negârunt*. *Ajax in Palladem*, *cujus templum violavit*; *item Medusa*. *Hippomenes* & *Atalanta in Cybeles templum*. *Julianus Imperator apostata in Christum JESUM*. *Niobe in Apollinem* & *Dianam*, *quos sprevit*. *Vide* Superbia: temeritas.

2. Impii in Parentes, *Scylla*. *Perseus*. *Telegonus*. *Nero*, *Orestes*. &c. vide Filii.

3. Impii in filios *Acrisius*. *Althea*. *Phineûs*. *Medea*. *Progne*. *Athamas*.

4. Impii in Conjuges: vide *Conjux*. In fratres. vide *Frater*. Item Latro, Crudelis, Tyrannus. Agave. Noverca Pygmalion. Diomedes. Nero.

* *Impossibile* (*I lb b b*) dicitur, quod aut nullo modo fieri potest, aut difficulter, aut rarò. † Plurima est occasio utendi pharsibus, quæ impossibilitatem indicant. 1. Pro *Superlativis*. e. g. Equum habeo celerrimum. hoc ita possum amplificare: antè montes transilient Phœbum, antè hyemem præcedet ver, quàm vel Cyllarus nostrum Caballum prævertat. Id est: impossibile est celeriorem esse caballum, quàm meus. 2. Pro re *Certa* & *affirmatione*. e. g. Certè ego te non deseram. hoc ita amplificabis: solem videbis stare, volare per inania terram: me tibi perfidum non videbis &c. 3. Pro *incredibili*, *ineffabili*. *Innumerabili*, e. g Ineffabilia sunt tormenta inferorum. Hoc ita amplificabis: Non mihi si centum linguæ sint oraque centum, ferrea vox, omnes numerare poenarum modos valeam. Vel ante mihi vasto numerabis

merabis in æquore pisces, littoris antè curvi dextra concludes arenas, singula quàm possis evolvere tormenta &c. 4. Pro *Semper* & *Nunquam*. e. g. Semper ero gratus: Nunquam obliviscar tui. Priùs solem carere splendente coma, hyemem glacie, glaciem frigore cernes, quàm me tui memoria deserat.

† Formulæ ejusmodi phrases proponendi.

1. *Ante sibi ignotum tollentur in aëra pisces, vallibus antè imis errare cacumina montum cernes quàm nostro veniant oblivia cordi.*

2. *Credam priùs ora Medusæ, cornipedésque viros, semivirumque bovem quàm possis nostrum non aspexisse doborem.*

3. *Non potes in miseris miseros bene spernere rebus: non sua perpetuò negat arvis lumina Titan, nescit viva æstu flamma carere suo &c.*

4. *Si potes ad nostras adamantinus esse querelas, hauriet agna lupum &c.*

5. *Si careat Ætna favillis, astra polum deserant, & ira leonem, tum credam pectore me cecidisse tuo.*

6. *Possitne lepus pepulisse leonem, agna lupum? Agna lupum pellet, pellet lepus antè leonem, quàm te sub galea videam &c.*

7. *Fac flumina retrò surgere, crinitas natare fac æquore stellas. Omnia si facias, non sit tibi copia nostri.*

8. *Non sic ignis aquas, non sic fugit unda favillas, ut meus animus procul est ab ingrato nomine.*

9. *Certius est dulce cantare lupum, ardere nivem, quàm te memorem fore nostri.*

† Unde invenire & excogitare potes impossibilia? Respon. Varii sunt fontes, è quibus tales conceptus haurias.

1. Natura rerum. Dices enim, illa futura & eventura esse, quæ sunt contra rerum naturam; vel res non ampliùs habituras illos effectus, quos desiderat earum natura. e. g. *Flumina stabunt, cadent retrò ad fontes. Sol stabit; non mittet radios, sed tenebras. lucebit noctu; orietur vesperi & è mari Hesperio; occidet in mari Eoo. Sagitta à meta retrò fugiet. Venena vitam dabunt. Spinæ non*

non lædent. Ignis carebit calore; nox tenebris; dies luce; hyemis frigore; nix candore; sol radiis; mare undis; littus arenâ; silva avibus, apibus & feris; hortus floribus; campus, aristis aut gramine; aër avibus; unda piscibus; Montes arboribus; autumnus uvis; ver floribus; Ætna flammis; Orcus umbris seu manibus; cælum stellis; Luna argento; tempestas fulgure; Libanus Cedro; *Ganges gemmis; Caucasus tigribus; Armenia leonibus; Arabia thure; Africa monstris; Tibur aquis;* Dyctæ *cervis; Hymettus & Hybla floribus aut apibus; Parnassus Musis. Heliotropium non sequetur solem. Deerit fulmen apro; murmur urso; ira leoni; gula lupo; gemitus columbæ; Musis carmina; Afris, & Græcis mendacia; Philomelæ cantus; Rosæ odor;* Lilio candor; *adamanti robur; violæ purpura &c. Pisces loquentur. tacebunt ranæ & Picæ: Hircus non olebit. Heliades claris carebunt lacrimis; Orcus Furiis. Sicca erunt æquora. Tantalus tanget dapes.* Danaides *implebunt dolium.* Ixionis *sistetur rota. Sisyphus lapidem ponet. Promethei vultur fame peribit. Fallent Apollinem sagittæ & herbæ;* Jovem *fulmina; Parcas fata. Ridebit* Cato *& Heraclitus; flebit* Democritus. Vide naturam Animalium, Arborum, Florum, Gemmarum, Herbarum &c.

2. Contraria quævis facilem dant materiam conceptibus impossibilibus. Vide *Contraria.* Item si dicas ea, quæ aliàs conjuncta sunt fore separata; aut vicissim. Vide *Conjuncta.* Exempla horum sunto: *Nix cadet nigra. Corvi albi, cygni nigri erunt. Agni ferocient. Lupi lambent pedes. Leo mulcebit caudâ. Columba aquilam auferet: Astra die videbuntur. Flamma tendet deorsum; lapis ultro volabit sursum. Unda dabit flammas; & dabit ignis aquas. Nix pariet æstum, flamma frigus aut glaciem. Pisces erunt in aëre aut silvis; stellæ in antris. Leo & lupus cum agno pascentur. Leo pariet agnos; agnus leones; columba aquilas; aquila columbas nutriet. Eodem nido quiescent turtur & Milvus.*

3. Absurda vide *Ridicula Fabulæ. Vana.* Talia poterunt esse: *Turres ambulabunt. Testudo cursu vincet cervum. Pica meliùs quàm Luscinia cantabit. Valles erunt summæ, cacumina ima.* Cantabunt *lupi, boves, & asini.* Pygmæus *gestabit Atlantem. Sessor portabit equum. Curru vehentur jumenta. Scindet*

cera lapidem; pluma adamantem secabit. Cera liquescet in glacie. Ætna vomet nives. Veræ erunt Fabulæ: vide *Fabula.* † Vide *Certus. Constans. Immutabilis.* De*serere.* Di*fficilis.* Item *Ovidius in* Ibin. *v.* 31. *Balde L.* 2. *od.* 7. *Seneca in Hyppolyto act.* 1. *Sce.* 2. *& in Thyeste act.* 3. *Sce.* 1. *& in Hercule furente act.* 2. *Scen.* 3.

* Imprecatio, vide *Diræ*, *Minæ*, De*speratio.* † Imprecamur autem vel nobis vel aliis *Mortem*, *tormenta*, *furias*, *Miserias*, I*nfortunia*, *Exilia &c.* ut tellus dehiscat: ut cælum & montes obruant aut fulmina: ut elementa insurgant &c. † Legatur Ovidius toto carmine in I*bin.* ex quo hæc pauca excerpta habes.

Terra tibi fruges, amnis tibi deneget undas:
Deneget afflatus ventus & aura suos.
Nec tibi sol clarus, nec sit tibi lucida Phoebe:
Destituant oculos sidera cuncta tuos.
Exul, inops erres, alienaque limina lustres,
Exiguumque petas ore tremente cibum.
Nec corpus querulô, nec mens vacet ægra dolore:
Noxque die gravior sit tibi, nocte dies.
Accedat lacrimis odium, dignúsque putêre,
Qui, mala cùm tuleris plurima, plura feras.
Causaque non desit, desit tibi copia mortis:
Optatam fugiat vita coacta necem.
Carnificisque manu, populo plaudente traheris,
I*nfixusque tuis ossibus unus erit*
Unguibus & *rostro tardus trahet ilia vultur,*
Et scindent avidæ perfida corda canes.
I*n loca ab Elysiis diversa fugabere campis,*
Quasque tenet sedes noxia turba, coles,
Hic tibi de Furiis *scindet latus una flagello,*
Ut sceleris numeros confiteare tui.
Altera Tartareis sectos dabit anguibus artus:
Tertia fumantes incoquet igne genas.
Noxia mille modis lacerabitur umbra, tuasque
Æacus in pœnas ingeniosus erit.
I*n te transcribet veterum tormenta reorum:*
Manibus antiquis causa quietis erit.

Sisyphe

Sisyphe cui tradas revolubile pondus habebis:
Versabunt celeres nunc nova membra rotæ &c.

† Altius tonat Seneca in Medea, v. 531.

Nunc summe toto Jupiter cælo tona:
Intende dextram, vindices flammas para,
Omnemque ruptis nubibus mundum quate &c.

† Videatur etiam *Virgil. L. 4. v. 24. & 604 & L. 12. v. 845. Martial. L: 10. epigr. 5. Seneca, in Thyeste, sub finem. Balde L. 1. od. 32.*

* *Improvidus* (*llbb*) vide Temerè: Error. Stultitia: Curiositas. † Improvidi sunt *infantes*, qui anguem, aut candens ferrum, quòd ipsis placeat, non horrent palpare. *Aviculæ* in retia, viscum amitem, aut decipulam irruentes. *Pisces* hamum mordentes *Fuci* & papiliones noctu circumvolantes lucernam, donec exurantur. *Muscæ* irruentes in lac, aut lampadem. *Locustæ* æstate cantantes otiantur, hyeme fame pereunt. *Phryges*: unde proverbium, *cùm Phrygibus sapere*: i. e. nimis serò. vide *Prudentia, Providentia.*

* *Impudicus.* vide *Libido.*

* *Impurus.* vide *Turpis. Libido. Sordes. Purus.*

* *Inachus* (*lbb*) tab. XV. *Inachus*, adjectivum. *Inachides* (*lbbl*) patronimicum mascul. *Inachis* (*lbb*) *inachidis*, patronymicum fœmin.

† *Inachis*; vel *Inachia juvenca*: i. e. Jo. † *Inachia*: i. e Achaja seu Græcia: † Dicitur *Pater fluviorum.*

* *Inane* sæpe sumitur pro *aëre.*

* *Inarime* (*lbbl*) Insula maris Etrusci, alias dicta *Ænaria, Pythecusa, Prochytus*, vel *a* (*bbb*) Subinde flammas evomit. Sub ea sepultus Typhoëus.

* *Incantatio.* vide *Veneficia.*

* *Incastus.* vide *Libido.*

* *Incautus* vide *Improvidus, Cautus.*

* *Incendium.* vide *Ignis. Excidium.* Virgil. l. 5. & l. 10. v. 405. Ovid. l. 2. Metam. v: 210. Silius L. 4. v. 307. & 679. & l. 14. v. 308. Seneca in Troade act. 1. Virgil. l. 2. Georg. v. 303.

* *Incertus*. vide *Dubius*.

* *Includo*. vide *Carcer*. *Captivus*

* *Inconſtans*. vide *Mutabilis*. *Levis*. *Conſtans*.

* *Incredibilis*. vide *Fides*. *Credo*. *Mirum*. *Impoſſibile*. *Fabulæ*. *Falſa*. *Ineffabile*

* *Increpatio*. vide *Reprehenſio*. *Exprobratio*.

* *Incultus*. vide *Deformis*. *Durus*. *Pauper*. *Frugalis*.
† Item *Sterilis*.

* *Index lapis*. vide *Mercurius* num. 2.

* *India*. Pars extrema Aſiæ verſus Orientem, partim inſulis conſtans. ſita ad finem maris rubri ſeu Erythræi. habet fluvios *I*ndum & Gangem. Alit Mauros ſeu nigros homines: Gemmas: aurum: ſericum: *P*ſittacos: elephantos, & ebur: Simias: crocodilos: aves canoras: ligna pretioſa, ut Ebenum; Aromata: Odores: Saccarum: Oryzam & hordeum, cetero frumenti genere ferè vacua.
† Eſt regio calida, amœna, remota, ultima orbis.
† Dicitur *Eos*, *Oriens*, *finis terræ*. † *Indicum cornu* vide Ebur. *India fera*: i. e. elephas. NB. hoc tempore verſus occidentem nova orbis pars *America* inventa eſt, quæ etiam *India* dicitur, ſed Occidentalis ſeu *Occidua*.

* *Indicia*. vide *Signa*. *Omen*. *Prodigia*.

* *Indoctus*. vide *Rudis*.

* *Indoles*. vide Mores. Natura. Virtus. vitia.

* *Indus* fluvius maximus Indiæ è Tauro ſeu Paropamiſo ſeptem oſtiis in mare *I*ndicum ruit. Fert aurum, Gemmas, coralium, crocodilos.

* *Ineffabile*. vide *Impoſſibile*. *Vox*. *Clamor* *Lingua*. *Nunquam* Videatur Biderman. L. 1. Heroid. Epiſt. 1. & Sannazarius L. 3. de P. V. ✠ Formulæ poſſunt eſſe ſequentes. *Quid verbis addere verba libet? Quid loquor? Nil ago multa loquens*. *Réſque fide major*. *Credere quis poſſet? Quis crederet unquam? Si verbis audacia detur*. *Vix auſim credere*. *Facta fidem ſuperant*. *Facta fide majora canam*. *Credes antè poſito ſaltâſſe cacumine montes, Phoebumque & ſiccas errâſſe per æquora ſtellas, quàm &c*. *Quis funera fando*

fando explicet? Quæque ille tulit, mihi dicere longum est. Sed *quid ego demens tentem, quæ dicere non est, emetiri animo: Deficit ingenium, majoraque viribus urgent, materiâ laudes exsuperante meas. Lux enarrantem deseret. Non mihi si centum linguæ sint oraque centum, ferrea vox, cunctas errorum evoluere causas sustineam. Nunc mihi vel centum linguas, vel guttura centum vellem, & Mæonidæ pectus inesse mihi, ut luctûs & mille modos & mille figuras dicere narrando valeam. Antè maris guttas, telluris gramina cogam in numerum, quàm persequar omnia fando. &c.* vid. Numerus, vel Innumerabilis Multis.

**Ineptus.* vide *Rudis. Fabulæ. Ridicula. Stultus.*

**Inexorabilis.* vide *Crudelis. Durus. Rogo.*

**Infans.* vide *Puer. Nativitas. Filius* † Dii infantum præsides sunt Juno Lucina; Genius; Mercurius, qui linguam eorum solvere debet † *Telephus* expositus à cerva nutritus, *R*omulus & Remus à lupa. *Cyrus*, & Oedipus à pastoribus. *Perseus* & Jason in corbe exportati. *Platonis & S. Ambrosii* labiis insedit examen apum favos ibi struentium. *Bacchus*, *Achilles & Jason* ab Chirone educati. *Hercules* in cunis duos angues necavit, lac Junonis suxit. *J*upiter à capra educatus & à Saturni gula servatus musica Corybantum. *Infantes* Saturni idolo cremari soliti. *Saturnus* solitus infantes devorare. *Pelops* à patre coctus est, item *Itys*, *Thyestis* filii. *Medea* suos discerpsit. Tethys *Achillem* in lebete coxit, ut invulnerabilis fieret. Ceres *Triptolemum* sub prunis, ut fieret immortalis. Bello inter Macedones & Illyrios orto, Macedones *Europum* unicum superstitem regium filium in cunis palam ex arbore appenderunt, qua pueri præsentia animati hostem devicêre: *Penelope* ab avibus servata.

**Infelix.* vide *Miseria*, *Mala*, *Pericula*, *Mors*, *Impius*, *Superbia*, *Exilium.* † Infelicis exitûs causæ, & præsides deæ sunt *Furiæ.* item *Ambitio*, *Libido*, *Inimicitia*, *Impietas*, *Bellum.* † Infelicitatis futuræ indicia sunt *Omina*, *Prodigia*, *Auguria mala*, *Vaticinia &c.*

† Infelices fuêre Niobe. Amphiaraus, totaque ejus domus. Phineus. Priamus. Troja. Thebæ Agamemnon. Paris. Hector. Polycrates. Meleager. Theseus. Ulysses. Icarus. Phaëton, Oedipus. Pandora. Pentheus. Athamas. Lycurgus. Pyramus & Thisbe. Dirce. Helena. Orpheus. Procris. Pherecydes poëta tragicus pediculis consumtus. Euripides à canibus discerptus. Ceyx. Helle. Cyrus. Dionysius. *Themistocles*. *Creon* exustus cum suis à Medea. *Solon*. Alexander. Salomon. Hannibal. Mithridates. Juba. Jugurtha. Pompejus. Crassus. Cæsar. Cicero. Sejanus. Belisarius sub Justiniano Imperatore Dux belli Gothos & Vandalos in Africa debellavit, & Carthaginem cepit: Persas non semel fregit, demum gratiâ *Cæsaris* excidit, oculis orbatus stipem ostiatim rogare coactus est. Tales fuêre etiam Stilico, *Ruffinus* &c. Vide *Error. Excidium. Gigas. Tyrannus. Latro. Heros.* Lege etiam *Ovidii Ibin*, ubi plurima Infelicium exempla affert. † Infelicitas comparatur Nocti. Fulmini. *Ruinæ* domus. Incendio. Casui ex alto. Naufragio. Morti. Morbo. † Infelicitatis signa sunt color niger. Pars sinistra seu læva. Auguria mala &c. Vide *Fortuna*.

* *Inferiæ* [*lbbl*] sacrificium pro mortuis.

* *INFERNUS*, vel *Inferi*, *Avernus*, vel *Averna*, *Tartara* &c. 1. Aditus Inferni. Per *Tænarum*, aut *Avernum*, aut *Acherontis* antrum aditum ad inferos esse finxerunt poëtæ. † In hoc aditu superanda sunt quatuor *flumina*. 1. *Acheron*. 2. *Styx*, quæ est palus quædam lenta, picea, venenata, foetens: per hanc dii superi *jurare* solebant. 3. Cocytus. 4. Phlegeton, fluvius ardentes aquas volvens.

† Nauta hic est *Charon*, filius noctis, senex, sordido habitu, truci vultu: scapham habet nigram, laceram. † Ad hanc *Mercurius* deducit animas defunctorum virorum, *Iris* verò foeminarum.

† Singulæ Charonti debent solvere naulum, seu merce-

mercedem pro transportatione: & ideo variæ gentes nummum solebant ponere in ore sepeliendorum, pro naulo solvendo.

II. Vestibulum regiæ inferorum. Præ foribus velut janitor excubat *Cerberus* canis. † *In* Vestibulo sunt *Parcæ*.

III. *Regia* ipsa. In hac habitant *Pluto*, seu *Dis*, rex ac deus inferni. & *Proserpina* regina.

IV. Judices inferni. Post ipsam regiam erat *trivium*, in quo consistebant Judices. per unam viam umbræ adveniebat: altera tendebat ad tartarum: tertia ad Elysium. Judices erant *Minos*, *Rhadamantus*, & *Æacus*. Rhadamantus Asiaticos judicabat; *Æacus* Europæos; Minos verò decernebat, quidquid inter utrumque ambiguum erat. † Habebant autem *Urnam*, in qua scriptæ erant schedæ seu *sortes* pro cujuslibet merito, quâ unâ inversa excidebat cujuslibet sors ac sententia. † Judicum Satellites erant, *Furiæ*, quæ umbras variis modis torquebant, ut faterentur sua delicta. Alii satellites erant Morbi, Curæ, *Luctus*, Pallor, Timor, Fames, Paupertas, Mors, & ejus frater somnus.

V. Tartarus locus erat suppliciorum, in quem detrusæ umbræ nocentes, & damnatæ ob sua scelera: ibi tenebræ spissæ: ignis violentus: frigus acerrimum: Sitis: fames: Tormenta denique varia.

† Damnati præcipui sunt *Gigantes*: *Tytius*: *Ixion*: *Sisyphus*: *Tantalus*: *Phlegyas*: *Danaides*: *Salmoneus*:

† Potes etiam in inferno fingere *Monstra*.

VI. Elysium, erat locus, quò admittebantur animæ innocentes: plenus deliciarum, per quem transibant fluvii *Eridanus* & *Lethe*. † Post tempus aliquod fingebant Poëtæ, & Philosophi Pythagoræi, quod insontes animæ per aliam portam iterum ad auras, & vitam emergant, iterum in recentes fætus infusi iterum nascantur. Antequam autem emergerent, bibendum erat ex *Lethe* fluvio, cujus aqua causabat ipsis oblivionem omnium eorum, quæ in inferno vide-

viderant, ne possent ea hominibus postea narrare. † Descriptio inferni accuratissima est in *Virgilio L. 6. Æneid.* Videatur & Seneca *in Hercule furente act.* 3. *Scena.* 2. *Ovidius L. 4. Metam. v. 433. Biderman. L. 1. Heroidum epist. 3. Silius L. 13. v. 395. & L. 14. v. 60. Statius L 4. v. 520.*

* *Infidus* (l l b) vide *Perfidus. Amicus. falsus.*

* *Infirmus.* vide *Morbus. Imbecillis.*

* *Infortunium.* vide *Infelix. Fortuna.*

* *Ingenium* (l b b b) vide *Doctrina. Ars. Intellectus.*

† Ingenium sumitur pro fraude: vide *Fraus.* Item pro *natura*, indole & *moribus*,

† Ingeniosi aliqui fuerunt in morte; vide *Mors.* Alii fuère ingeniosi in torquendis aliis. vide *Tormenta.*

* *Inginium,* seu *Ingivium*, nunc *Eugubium*: urbs Umbriæ.

* *Ingratus.* vide *Filius, Discipulus. Hospes. Impius* Proditio. *Perfidia.* ubi multa invenies exempla ingratorum,

† Ingrati fuère *Athenienses* in plerosque suorum ducum quos ejecerunt in exilium. Romani in Scipionem. *Senatus Romanus* in Romulum, quem discerpserunt. *Spartani* in Lycurgum. *Lynceus* in Hypermnestram, à qua servatus ejus patrem occidit.

* *Inhospitalis.* vide *Hospes.*

* *Inimicus.* vide *Odium, Discordia. Hostis. Bellum. Frater. Proditio. Contraria.* † Inimicitias exercent Ignis & aqua: lupus & agnus: accipiter & columba &c. Vide Contraria. † Inimicus fuit Ulysses Palamedis: Hector Achillis: Turnus Æneæ: Ulysses Ajacis. Anitus, Melitus, & Lycon Socratis. Demosthenes Philippi M. Pompejus Cæsaris. Antonius Ciceronis. Venus & Pallas Græcorum. Juno Trojanorum, & Herculis & Æneæ. Atreus Thyestes, & Ægysthus. Eteocles & Polynices &c.

† *Inimicorum dilectio.* Æneas Achæmenidem licèt Græcum & ideo hostem, cùm eum vidisset in Sicilia à Cyclopibus percilitari, in suam navem tutò admisit. *Virgil. L. 3. Æneid.* Lycurgus Alcandrum inimicum fovit. Vide *Amor* hostium.

† Fors

† Formulas ad hanc rem ſpectantes leges in *Ibide* Ovidii. è quibus hæc pauca.

Pax erit hæc nobis, donec mihi vita manebit,
Cum pecore infirmo quæ ſolet eſſe lupus.
Et priùs hanc animam, nimiùm tibi ſæpè petitam,
Auferet illa dies, quæ mihi ſera venit:
Quàm dolor hic unquam ſpatio evaneſcere poſſit,
Leniat aut odium tempus & hora meum.
Pugnabunt Jaculis dum Thraces, Jaziges arcu,
Dum tepidus Ganges, frigidus Iſter erit:
Robora dum montes, dum pabula mollia campi,
Dum Tiberis flavas Tuſcus habebit aquas:
Bella geram tecum. Nec mors mihi finiet iras:
Sæva ſed in manes manibus arma dabit.
Quid quid ero Stygiis erumpere nitar ab oris,
Et tendam gelidas ultor in ora manus.
Me vigilans cernes: tacitis ego noctis in umbris
Excutiam ſomnos, viſus adeſſe, tuos.

† Vide etiam *Imprecatio.*

* *Injuſtitia.* vide Juſtitia Judex. Accuſatio falſa. Noverca. Crimen. Latro. Impius. Tyrannus. Crudelis.

* *Innocentia.* vide *Conſcientia.* † Innocenter occiſi. vide *Mors. Impius. Infans. Tyrannus. Hoſpes.*

* *Innumerus.* vide *Numerus. Multos. Impoſſibile.*

* *Ino* (*ll*) tab. XIII. XXI. Vide *Athamas*

† Dicitur *Veneris neptis: Thebana dea,* &c.

* *Inſidiæ* (*lbbl*) vide *Fraus. Capio.* Improvidus.

* *Inſtabilis* (*lbbb*) vide *Mutabilis.*

* *Inſulæ.* Præcipuè celebres ſunt verſus ſeptentrionem *Orcades, Hebrides, Britannia.* Verſus occidentem *Gades, Atlantides, Baleares, Stoechades, Corſica, Sardinia. Sicilia, Melite, Æoliæ, Diomedææ.* In medio maris circa Græciam *Corcyra, Ithaca, Echinades, Zacynthus, Strophades, Cithera, Creta, Salamis, Carpathus, Cyclades, Samothracia, Euboea..* Verſus Aſiam *Cyprus, Rhodus, Cos, Samos, Leſbos, Chios, Tenedos, Lemnos, Symplegades* &c.

 † Vide

† Vid. Virgil. L. 3. Æn. poſt initium. Ovidius L. 7. Metam. v. 460.

* *Intemperans*. vide *Ebrius*, *Gula*. *Libido*.

* *Invidia*. Vide *Carptor*. *Odium*. *Accuſatio falſa &c.*

† Invidet malus alteri, qui Felix eſt, & Bonus, dives &c. † Dicitur invidia. Fel, livor, venenum, tribuitur ei color ferrugineus, ater, viridis. vide *Dens*. † Eam deſcribit *Ovidius L. 2. Met. v. 603*. vid. *Martial. L. 9. epigr. 77*. † Invidi erant *Theon*. *Momus*. *Zoilus*. *Telchines* tres fratres. *Lycurgus & Alcithoë* erga Bacchum. Invidi ſunt *Canes*.

* *Inundatio*. vide *Diluvium*.

* *Invocare*. vide *Auxilium*. *Rogare*. *Refugium* *Vota &c.*

* *Inutilis* (*b l b b*) vide *Nugæ*. *Vilis*. Inter inutilia numerantur Palea ſeu calix ſegetum : fœnum : Poma vel alii fructus fatui, putres : arbor infrugifera : ager ſterilis : tempus vel occaſio elapſa : homo rudis & otioſus : equus claudus: canis mutus: lignum madens ad focum. Inutilis eſt Indocto liber : rudi cithara : cæco fax : ſurdo muſica : avaro pecunia ; Mortuo vel ſano medicus : Seni crepundia : puero arma : Hydropico aqua &c.

* *Inuus* (*b b b*) Sic apud Latinos nominatus eſt *Pan* deus.

* *Jo* (*c l*) tab: VI. XV. Aliàs *Iſis*. Dicitur *Argolica*, quia Inachi filia: *Ægyptia*, *Pharia*, *Memphitica*, *Niliaca*; quia in Ægypto pro dea culta. † Vide ejus fabulam titulò *Jupiter*.

* *Iocaſta* (*b b l b*) tab. XI. XXI. Vide *Oedipus*. Eteocle & Polynice mutuò necatis, ipſa quoque necem ſibi conſcivit.

* *Jocus* (*b b*) Vide *Ridere*. *Comœdia*, *Fabula*.

* *Jolaus* (*b b l b*) Herculis fidus comes. Cujus rogatu ab Hebe ex ſene factus eſt juvenis. tab. XIX.

* *Jolcos* [*b l b*] vel *Joolcos* (*b b l b*) Urbs Theſſaliæ patria Jaſonis. *Joliacus* (*b l b b b*) id eſt, Jaſon. vide *Lariſſa*.

* *Jole* (*b b l*) tab. XIX. Vide *Hercules*.

* Jon

* *Ion* (*b l*) Tab. XXII. † Ab hoc nomen accepit *Jonia* regio Asiæ colonia Athenienſium. cujus princeps urbs Epheſus. † Jones (*b l b*) populi hujus regionis. † Jonium (*b l b b vel c c b b*) mare vide *Mare*.
* *Jopas* (*b l l*) Aulicus Didonis & citharœdus.
* *Joppe* (*b l l*) urbs maritima Siriæ in ardùo monte, cum portu.
* *Joſeph* (*b l l vel l l*) Jacobi filius à fratribus perfidè venditus in Ægypto ſervivit. Dominæ ſuæ impudicè eum tentanti reſiſtens per calumniam in carcerem actus, per vaticinia ſua liberatus & ſecundus à rege Pharaone factus eſt.
* *Jovis arma* i. e. fulmen. *Jovis arx*: i. e. Capitolium. Vide cetera titulò *Jupiter*.
* *Iphianira* (*l b b l b*) tab. X. XVII.
* *Iphias.* (*l c b*) vide *Hyphias*.
* *Iphiclus* (*l c b*) Ta. II. alius tab. XIII. alius tab. XIX.
* *Iphigenia* (*l b b l b*) Tab. V. Cùm Græci in Trojam conjurati ad Aulidem portum conveniſſent, Agamemnon Dux venatu ſe recreans ignoranter occidit cervam albam Dianæ ſacratam. Hinc dea irata ventos omnes concludi fecit, ne navigando locus eſſet. Tandem oracula & Calchas vates edixerunt, non placandam deam, niſi ſanguine Agamemnonis. Ergo ſtatutum, mactari Iphigeniam Agamemnonis filiam, quam Ulyſſes fraudulenter promiſſis nuptiis è domo pellexerat. Miſerta tamen Diana pro virgine cervam mactandam ſuppoſuit, ipſamque Iphigeniam Thoanti Tauricæ regi tradidit. Ibi templum erat Dianæ in quo immolabantur advenæ. † Cetera hujus fabulæ vide titulò *Oreſtes*. † Dicitur *Mycenis*; *Graja ſacerdos barbaræ aræ*; *crudelis miniſtra ſacri*; *non nocens Dianæ victima. Pelopeja. virgo*; *Iphianaſſa*.
* *Iphitus* (*l b b*) Ta. XIX † Alius Trojanus Æneæ ſocius.
* *Iphis* (*l b*) Tab. XVIII. † Alius juvenis Cyprius pulcherrimus, qui cùm impetrare non poſſet, ut ab Anaxárete amaretur, ante fores illius ſe ſuſpendit. Illa vero (nata erat è ſtirpe Teucri Salamini) viſo

funere in saxum obriguit. *Ovid, l. 14. Met. v. 698.* † *Alius Iphis* ex Phæsto urbe Cretæ filius Ligdi, qui matri ejus præceperat, ut si fœminam pareret, necaret. Peperit ea Iphin foeminam, sed patri mentita puerili eum habitu educavit. Fictus ita puer desponsatur cum Janthe Telestis filia. Ipso nuptiarum die mater territa Iphin ad aras Isidis adductum in marem mutari obtinuit. *Ovid. 9. Metam. v, 667.*

* *Iphæa.* tab. I. III.

* *Ira (b l)* Ira venit è Felle, corde, ardenti sanguine. † Irati spumant, frendunt dentibus, accensis oculis sunt, rubente aut livente vultu, clamant, minantur, crudeles sunt &c. vide *Furor.* † Irâ valent *Leo, tigris, ursus, canis rabidus, serpens, aper.* Iratus comparatur *Ætnæ: mari emoto: ventorum turbini: cælo nubilo & tonanti: igni stridenti:* Sc*yllæ latranti: Phlegetontis undæ.* Gor*goneo vultui.* Dicitur esse potatus felle seu veneno cerberi, draconum; à Furiis tactus &c. † *Vid. Virgil. l. 12. v. 527. & l. 7. v. 462. & l. 10. v. 63. Ovidius l. 3. Met. v. 72. & 440. Statius l. 2. v. 636. & 128. Seneca in Medea act. 3. v. 380. & in Thyeste act. 5. Scen. 1. & in Octavia act. 1. Chor.*

* *Iris (l b)* tab. I. Est nuncia Junonis, sicut Mercurius Jovis. Animas morientium foeminarum ad Charontem comitatur. † Item arcus nubium Regenbogen. cujus colores varii, præsertim albus, ruber, cæruleus, flavus, viridis. Unde discribitur per comparationem cum gemmis, auro, floribus, aliisque quæ tales colores habent. *Vid. Virgilius l. 4. v. 693. Ovid. l. 6. Met. v. 63. Seneca in Oedipo act. 2. Scen. 2.*

* *Irus (l b) Ta. VI.* homo pauperrimus, procerus & deformis, quòd Penelopi molestus fuisset, à reduce Ulysse pugno necatus.

* *Isæus (l l b)* Rhetor Assyrius, succincti sermonis.

* *Isara (b b b)* fluv. Galliæ Rhodano mixtus † Alius torrens fluvius Bavariæ.

* *Isauria (b l b b)* regio Asiæ ad Taurum, finitima Ciliciæ.

* *Isaurus*

* *Isaurus* (*blb*) fl. Italiæ ad Cæsennam.
* *Ischomache* (*lbbl*) Tab. III.
* *Isis* (*lb*) eadem est quæ Jo. Dicitur *Pharonis*. *Vaga*. *Linigera*, quia ejus sacerdotes lineis vestiebantur. Vide *sacra*.
* *Ismarus* plurali *Ismara* (*lbb*) Mons thraciæ nobilissimi vini, cum urbe Ciconum. Ibi habitavit etiam Orpheus. Est sacer Baccho. † *Ismarius*; id est, Thracius. *Ismarius*: i. e. *Bacchus*.
* *Ismenias* (*lbll*) tibicen optimus Thebis.
* *Ismenus* (*llb*) fluvius Boeotiæ, sumitur pro ipsis *Thebis*. Tab. I. E Citherone monte labitur præter Thebas & Aulidem. † *Ismenius* tab. III.
* *Isocrates* (*bcbl*) Orator Atheniensis clarissimus.
* *Issus* (*lb*) urbs Ciliciæ ad sinum Issiacum, ubi Darius ab Alexandro superatus.
* *Ister* vel *Istrum*. vide *Danubius*.
* *Isthmus* (*lb*) angustus limes terræ, inter duas ampliores terras & duo maria. Præcipuus est ille inter Achajam & Phocidem, in quo sita est Corinthus, à dextra habens ægeum mare, à sinistra Jonicum. Ibi celebrabantur *Ludi*.
* *Istra*, vide *Histri*.
* *Istropolis*: urbs in Ponto ad ostia Istri.
* *Italia* (*bbbb* vel *lbbb* subinde *blbb*) **Welschland** regio peninsula, inter Adriaticum, Jonicum, Siculum, & Tyrrhenum mare. Reges vide tab. XXIV. olim ibi habitârunt, *Aborigines*, *Oenotrii*, *Ausones*, *Latini*, *Rutuli*, *Volsci*, *Sabini*, *Appuli*, *Samnites*, *Calabri*, *Umbri*. † Dicta est *Hesperia*, *Saturnia*, *Daunia*, *Japygia*, *Tiberina*, *Oenotria* &c. † Olim Romani imperii sedes augustissima, orbis domina & terror. Nunc summi Pontificis sedes, Regio per Apenninum in duas partes secundùm longum divisa. Ferax Vini, olei, fructuumque variorum. † Vid. *Virgil. l. 8. ante medium.* & *l. 3. v. 166.*
* *Italica* (*lbbb*) urbs Hispaniæ Bæticæ, patria Theodosii M. & Trajani Cæsarum.

* *Iter* (*bb*) vide *Proficiscor*.
* *Ithaca* (*bbb*) vel *Ithace* (*bbl*) Insula maris Jonii aliàs *Leucadia*. Ulyssis patria & *Regnum*. † *Ithacus, a, um*, vel *Ithacensis*, *Ithacejus* adjectiva sunt.
* *Ithone* (*bll*) vel *Ithonio*, vel *Ithon*, urbs Thessaliæ aut Boeoticæ sacra Palladi & Jovi. † Alia ad Amphrisum.
* *Itys* (*bb*) genit: *Ityos* tab. VI, vide *Progne*.
* *Juba* (*bb*) tab. XXV.
* *Jucundus* (*llb*) vide *Voluptas*. *Deliciæ*. *Lætitia*. *Gratus*. † Præterea jucunda sunt *Musica*. *Cantus avium*. *Silvæ*; *Horti*. *Paradisus*. *Cælum*. *Prata*. *Fontes*. *Ver*. *Agricultura*. *Villæ*: *Conscientia bona*. *Festa*. *Regiones amœnæ &c.*
* *Judex*. *Judicium &c.* vide *Justitia*. *Leges*. † Judicabatur olim traditis tabellis, in queîs scripta erat sententia. Vel *lapillis* seu *calculis* in urnam conjectis, quorum si plures *nigri* erant, reus damnabatur; si plures *candidi*, absolvebatur. † Judices justi: *Chiron* centaurorum: *Zaleucus* Locrorum: *Bias* Pyrenæorum: *Hermes* Ægyptiorum: *Cambyses* Persarum: *Salomon*, *Samuel*, *David*, & *Daniel puer* Hebræorum: *Philippus* Macedo: *Ripheus* Trojanus. *Vide Virgil L.* 10. *Ænei. v.* 100. *Seneca in Thebai, act.* 3. *v.* 377. *Balde L.* 2. *O.* 15. *Sarbievius L.* 4. *O.* 7.

† Judices Severi. *Cato*: *Draco*: *Phocion*: *Areopagitæ*: *Minos*, *Rhadamantus & Æacus*: *Cyrus* adhuc inter pastores puer degens acriter eos castigabat, delectus ab ipsis judex. *Aristides* Atheniensis legem tulit, ut adulter utroque oculo privaretur: cùm ipse ejus filius in adulterio deprehenderetur, ne lex labem pateretur, unum oculum filio, unum sibimet eruit, mirante & lacrimante populo. Vide *Censor*. *Gravis* vir. † Judex corruptus aut iniquus *Paris*: *Tiresias*: *Midas*: *Jezabel*: *Pilatus*: *Sisamnes*, cui detracta pellis & tribunali affixa est jussu Cambysis regis. Vide *Crudelis*. *Impius*. † Judicium extremum Dei. Vide *Pia Desideria L.* 1. *ele.* 10. *Biderman L.* 1. *Heroid. epist.* 2. *Balde Epodon Od.* 20.

* Judith (*b l b vel l b*) Matrona Hebræa ex urbe Bethulia. Holopherne Assyrio cum innumero exercitu urbem obsidente ipsa præmisso jejunio & precibus, eleganti induta cultu in castra egressa, mensæque adhibita est. At noctu ebrium eum ipsiusmet ense obtruncavit, caputque in urbem retulit.

* *Jugurtha* (*b l b*) Rex Numidarum bellicosus: sed Romanis perfidus à Mario consule superatus in carcere fame periit.

* *Julæ alpes* sunt inter Rhætos & Helvetos.

* *Julianus* (*l b l b* vel *l b b b*) Imperator Græcorum & Orientis, relictaChristi fide, idola cœpit adorare. Tandem adversus Persas pugnans hasta de coelo ictus est: qui cruore manu in aëra sparso periit clamans: *vicisti Galilæe, vicisti.*

* *Julius Cæsar*: vide Cæsar. † *Julus*. vide, *Ascanius* & tab. XXIIII.

* *Julius* (*l b b*) vide *Mensis.*

* *Iunius* (*l b b*) vide *Mensis.*.

* *Iunius* Brutus. vide *Brutus.*

* *Iuno* (*l c*) tab. II. † 1. *Nata est* in samo insula. filii ejus sunt Vulcanus, Mars, Hebe. 2. *Ejus gesta.* Lac Herculi præbuit, quod partim in terras decidens lilia fecit candida, cùm antea essent crocea. Vide *Hercules.* † Herculi fuit infensa. † Jo persecuta est &c. vide *Jupitrr.* † Trojanis fuit inimica; quia Paris trojanus eam postposuit veneri. † Semelen fraude induxit &c. † Fuit Zelotypa, iracunda, superba. 3. *Ejus officia* hæc sunt. Est deûm regina. Præses divitiarum, superbiæ, connubiorum, item nascentium, Hospitum. Aliquando fingitur etiam fulminâsse. 4. *Ejus Sacra.* Junoni Sacra sunt Argos, Samos, Mycenæ, Telchin. Pavo.

5. *Ejus forma.* Pulcra, augusta, aurata veste, coronam capite, sceptrum manu gestat. vehitur aureo curru, quem trahunt pavones. Comitantur quatuordecim nymphæ, quarum præcipua *Iris.*

6. *Nomina ejus.* Saturnia. Argiva. Samia. Feronia. *Sospi-*

Sospita. Pronuba. Diva tonans. *Tonantis* conjux & soror. Noverca Alcidæ. Zelotypa dea. Dardanidûm hostis. Cælipotens diva.

† *Juno* sumitur pro aëre; item pro fœmina pulcra, superba, augusta. † *Junonis avis*: id est, pavo. † *Junonis arva, mœnia, urbs*: i. e. Samos, Argos, vel Mycenæ, aut Carthago. † *Junonia virgo*: id est, Iris. † *Juno infera*: i. e. Proserpina.

* JUPITER (*166*) Tab. II. VI. &c.

1. Cùm *Saturnus* pater omnes filios devoraret; *Rhea* mater recens natum Jovem clam educandum dedit *Amalthea* filiæ Melissi Cretensium regis, cujus capra lac puero præbuit. Saturno interim dedit saxum pannis, quasi infans, involutum quod is devoravit. At ne vagitum pueri pater audiret, constituit Rhea *Corybantes* in *Dycte* monte, qui cymbalorum, tibiarum, ærisque cavi concussione strepitum & musicam aliquam excitabant.

2. *Gesta Jovis*. Cornu Amaltheæ capræ nutrici donavit, cum hoc privilegio ut quidquid liberet, ex eo depromi posset: unde *Cornu copiæ* dictum. Pellem autem capræ scuto induxit, quod dein' Ægis dictum est. Capram ipsam inter *Astra* locavit.

† Ut *Europam* raperet, *tauri* speciem induit, eam sublatam per mare ex Phoenicia in *Cretam* transtulit. quàm postea *Cadmus* quæsivit. † *Danaën* amavit. vide *Danaë*. † *Leda* erat filia *Tyndarei* laconum regis. Ad hanc ut accedere posset, in Taggeto monte mutavit se in cygnum. Vide *Leda*.

† Amâvit quoque Jo. apud quam cùm esset, deprehensus est à Junone. Hinc illico Jonem mutavit in *vaccam*. Sed Juno advertens dolum petiit eam vaccam sibi donari. Accepit, & *Argum* Centum oculos habentem constituit ad eam custodiendam. Jupiter verò misit *Mercurium*, qui tibiarum cantu sopitum Argum ense suo, *Harpe* dicto, obtruncavit: quem argum Juno in *Pavonem* mutavit, ejusque centum oculos caudæ inseruit. Jo dein' in *furorem* acta, per totum

totum orbem vagata denique in *Ægyptum* venit, ubi *Isidis* nomine pro dea culta eſt.

† *Ganymedes* filius erat *Trois*, vel Laomedontis *Trojanorum* regis juvenis pulcherrimus. cùmque Jupiter Heben pincernam ſuam abdicâſſet, deſideravit hunc pro *pincerna* habere igitur miſit *aquilam*, vel in aquilam mutatus ipſe eum in cælum abripuit. Vide *Astra aquarius*.

† *Semelen* fulmine occidit, & *Gigantes &c.* Vide tab. VI. ejus filios, & ſingulorum nomine quæſito plurima invenies Jovis facta.

3. *Officia Jovis* Eſt rex & pater deorum ac hominum. Omnibus hominibus ſcribit fata ſuper Diphtheram. *Cælo* præeſt & *Aëri*. *Fulmina* jaculatur. Eſt inſuper deus hoſpitalis, & conjugalis.

4. *Jovis Sacra*. *Inſula* Creta, Dodonæa ſilva. Elis urbs. Tarpejus mons Romæ, & Capitolium; item Olympus. Quercus. Taurus.

5. *Forma Jovis*. Statura auguſta: Facies mitis cum barba: Corona aurea; Palla ſeu pallium aureum; Lævâ tenet ſceptrum; dextrâ fulmen. Inſidet Aquilæ, roſtrô vel unguibus fulmen tenenti.

6. *Nomina ejus* petuntur à genere, geſtis, officiis &c. *Saturnius*. *Tonans*. *Arbiter orbis*. *Qui cælum terramque nutu regit*. *Rector Olympi*. *Ætheris imperium, habenas qui librat*. *Fulmineus pater*. *Cretæus*, *Dyctæus*, *Idæus*. *Phidiacus*. *Chaonius*. *Dodonæus*. *Piſæus*. *Eleus*. *Capitolinus*, *Tarpejus*, *Latinus*. *Gnidius*. *Dieſpiter*. † *Hammon* oraculum Jovis ſub ſpecie arietis cornuti in Africa, quod Alexander M. conſulit Dictus hinc *Corniger*, *Libycus*, *Pharius*. † *Jovis armiger*: i. e. Aquila. *Jovis nuncius*: i. e. Mercurius. *Jovis pincerna*, *puer*: i. e. Ganymedes *Jovis arma*: fulmen. *Jovis inſula*: Creta *Jovis arx*: Capitolium. *Jovis ſilva*: Dodonæa. *Jovis domus*, *tecta*, *regia*, *ſolium*, *regnum*: i. e. cælum, aër, olympus. *Jovis arcana*: i. e. Fata. *Jovis præda*: i. e. Europa, Ganymedes. *Jovis imber*: i. e, aurum, quo Danaën decepit. † *Jupiter ſtygius*, *inferus*, *Tartareus*: i. e. Pluto

* *Jura* (*lb*) seu *Vogesus* Mons Galliæ.

* *Jurare*. † Jurabant dii per stygem, & quidquid ita juràssent, immutabile erat. † Alii jurabant per deos, cælum, sidera, terram & mare, per noctem, manes, per caput suum aut Cæsaris, per Majores, per deos illos maximè, qui præsunt rebus iis, de quibus sermo habetur. † Impii jurant per stygem, noctem, Furias, Hecaten, tormenta, scelera sua, per alios impios, per personas à se occisas vel malè habitas. † Imprecationes in semetipsum adduntur juramentis. vide *Imprecatio*. Iurandi formæ hæ sunt: *Per mare per terras, per tertia numina juro, per te præsentem conspicuumque deum.* D*isperea m nî vera cano. Testor superos. Per conscia numina juro. Conscia sidera testor. Per amica silentia noctis. Per conscia tecta Tonantis. Et numina testor. Terram, mare, sidera juro.* D*î mihi sint testes. Nôrunt (quid enim non nôrunt?) numina, quantis te celebrem votis* &c. *Si ficta loquor, si mentior, si fallo; mihi luna jubar, mihi sidera lucem, ipse neget faciem Titan: sitque oculis lux ista novissima nostris. Audiat hæc Æther.* &c.

* *Justitia* (*lbbb*) Fingitur velut virgo augusta specie, *obligatis oculis*, ne personarum conditionem considerans favore aut odio ducatur: *librum tenens* apertum, ut secundum leges judicet: *libram tenens*, ut omnia accuratè expendat: *gladium* nudum portans, ut plectat malos; unà gestans *laurum vel coronam*, ut remuneretur bonos. Ejus lemma est: *Cuique suum.* † Comites Justitiæ sunt *Prudentia*, pietas, felicitas. Famulæ sunt severitas, clementia, lictor, carnifex, furiæ &c. Vide *Judex*. † Dicitur *Themis*, Astræa, *Rhamnusia* dea. Dea ultrix. Diva vindex.

* *Juturna* (*llb*) Soror *Turni* à Jove amata. Fons Latii ad *Numicum* amnem, unde aquæ afferebantur Romam ad sacra, dicitur decus fluviorum. Ædem seu fanum habebat Romæ ad Aquam Virginis.

* *Juvare*. vide *Auxilium*.

* *Iuvenalis* (*bblb*) vide *Poëta*.

*Iuven-

* *Iuvenca Niliaca, Memphitica, mœsta*: i. e. Jo.
* *Iuventus* (*b l l*) vide *Adolescens. Puer. Senectus.*
†Dea juventutis est *Hebe.* † Iuvenis factus *Jolaus*; *Æson* &c.
* *Iuverna* (*l l b*) id est *Hiberna.*
* *Ixion* (*l l l*) genit: *Ixionis* [*l l b b*] tab. lll. Dejoneo socero suo multa promisit, si Diam ejus filiam pro uxore obtineret: qua obtenta Dejoneum ad se pellexit, in via autem foveam fecit ignium plenam, in quam astutè contectam miser ille incidit. Hujus sceleris à Jove obtenta veniâ in cælum admissus est. Sed ausus Junonem ipsam impudicè tentare, ab ea quidem, objecta ipsi nube, evitatus est, à Jove autem ad tartara missus, ubi *rotæ* perpetuò volvendæ alligata ejus membra laniantur.
† *Orbis Ixioneus* (*l l b b b*) id est Rota Ixionis.
† *Ixionides* (*l l b b l*) id est, Pirithous.

L.

* *Labdacus* (*l b b*) tab. XXl. *Labdacidæ*, Thebani.
* *Labici* (*b l l*) populi Latii à Minoë genus ducentes; pòst dicti *Insubres*.
* *Labor* (*b b*) Labores juventutis in armis. *Vid.* *Statius* *l.* 2. *Achilleidos* *v.* 392. *Horat. l.* 1. *O.* 8. & *l.* 3. *O.* 12. *Seneca in Troad. act.* 3. *Scen.* 3. † Labor juvat ingenium. *Vid. Ovid. l.* 5. *Trist. Eleg.* 13.
† Laborare necessarium. *Sarbievius l.* 1. *Od.* 23. *Bauhus. l.* 3. *Epigram.* 18. *Virgil. l.* 1. *Georgic. v.* 145. *Seneca in Hercule furente act.* 1. Choro.
† Labor sumitur, pro infortunio, periculo. Vide *Infelix. Constans. Heros. Error. Vagus. Exul* &c.
† Labores graves sunt *Herculis*: *Cyclopum*, *fabrorum*: *Agricolarum*: *Boum*: *Asini*: *Atlantis cælum ferentis*: *Sisyphi*: *Danaidum. Argonautarum*; *Thesei. Ulyssis*; *Æneæ*. *Vide* Pia *Desideria l.* 1. *Eleg.* 4.
† Labores nunquam finiendi sunt *Sisyphi* Saxum. *Ixio-*

nis rota. Danaidum *dolium.* Penelopes *Ltela. ernea hydræ capita.* Cadmeus *aut Colchicus serpens, è quo denuo nascuntur armati,* Solis & *Astrorum assiduus in cælo peragrando labor. Labyrinthêus labor.* Laboriosa animalia sunt *Apes. Formicæ, è quibus nati Myrmidones. Bombyx. Araneus. Bos. Asinus.*

† Labor frustraneus. Vide suprà: *Labores nunquam finiendi.* Item *Quid bibulum curvo proscindere litus aratro coner? Non profecturis dextra lavatur aquis. Vanis successibus audet. Labor hic studio vanescet inani, rapientque vagi conamina venti. Tot incassum fusi periêre labores. Semina rupi tradit & arenæ. Siccum sterili vomere littus aro. In vacuas labor ibit auras. Maurisiam cutem non profectura perluis unda. Dulcè cantabit asellus, testudo per auras ibit, si labor optatis gaudeat successibus iste.* Vide Impossibile. Difficile. Finis.

* *Labra linere alicui.* Einem das Maul machen. Martial.

* *Labyrinthus* (*b b l b*) Irrgarten. Est hortus aliquis variis ambulacris ita structus, ut exitus inveniri nequeat. † Fuêre ejusmodi plures maximus in *Ægypto* Alius *Clusii*, ubi *Porsena* sepultus Alius in *Lemno.* Alius *Sami.* Sed celeberrimus *Gnossi in Creta* structus à *Dædalo* jussu *Minois* regis, in quem inclusus Minotarus &c. Vide *Thesevs.* † Sumitur Labyrinthus pro *Errore*, *Dubio*, *re difficili*, *labore insuperabili &c.*

† Labyrinthus dicitur *Domus cæca, vaga: Tecta curva: Ambages: Mæandria moles. Errorum limina plena. Ancipites horti latebræ. Occultis radiatum Gyris opus. Dædaleum iter: Gnossia claustra. Cretæus carcer. Semibovis antrum*

† Vide *Ovidi. l. 8. Metam. v. 159. Virgil. l 5 v. 588. & l. 6. v. 27.*

* *Lac* (*l*) dicitur metaphoricè *Niveus humor*, *Argenteus rivus, ros, imber, succus, flumen, fons, tractus.*

† *Lactis flos:* i. e. serum der Milchram. † *Lac pressum, coactum, passum:* i. e. caseus † *Lacteæ metæ, coni lactei:* i. e. casei, vel butyrum in modum coni coactum.

† Lac copiosum pecoribus gignit *Cytisus.*

* *Lacæna:* i. e. mulier Lacedæmonia,

* *Lacedæmon* (*b b l l*) vide *Lacon.*
* *Lacerna* (*b l b*) Reißmantel. vide *Vestis.*
* *Lacertus* (*b l b*) vide *Serpens.*
* *Lachæum* (*b l b*) portus Corinthi ad mare. Jonicum, cum scopulo, unde se præcipitavit Ino.
* *Lachanum* (*b b l*) olera viliora ad mensas pauperum.
* *Lachesis* (*b b b*) una è tribus *Parcis.*
* *Lacinium* (*b l b b*) Promontorium Brutiorum. † Aliud Calabriæ inter Adriaticum & Jonicum mare; dictum à *Lacinio latrone.* Ibi *Hercules* templum *Junoni* condidit.
* *Laconia* (*b l b b*) Regio Peloponnesi. cum urbe *Sparta*, seu Lacedæmone. aliàs dicta *Oebalia*, *Hecatompolis Tænaria.* † Gens erat militaris, austera, constans, breviloqua, furax.
† Ejus reges vide tab. XIV. XVIII. XXI. † *Lacon* ein Lacedämonier vel *Lacedæmon*, *Lacedæmonius*, *Spartanus*, *Spartiates*, *Laconicus.* *Lacæna* ein Lacedämonierin.
† *Lacon*: sæpe sumitur pro cane venatico, qui optimi dabantur in Laconia. † *Lacon equus*: i. e. Cyllarus.
† *Laconicæ lanæ*: i. e. purpura, qua ibi præstans conficiebatur. Item *Laconicæ vestes.*
† *Laconicus lapis* · i. e. marmor. † *Laconicè dicta*: i. e. breviter. † *Laconici fratres*, vel *Laconica sidera*: i. e. Castor & Pollux. *Laconica* avis: i, e. Cygnus.
† *Laconicus* Sophus. i. e. Lycurgus. † *Laconicè vivere*: i. e. parcè & frugaliter.
* *Lacrima*, vel *Lacryma*, vel *Lacruma* (*c b b*) vide *Tristitia.* † Lacrimæ metaphoricè dicuntur *Imber*, *ros*, *fluvius*, *rivus*, *fons*, *gemmæ*, *sidera*, *fel.* † Vid *Biderman*, *l.* 2. *Heroid.* *Epist.* 4. *Pia desideria l.* 1. *El.* 8. *Ovid. l.* 5. *Trist. El.* 1.
* *Lacus* (*b b*) ein See. vid. *Ovid. l.* 5. *Metam.* v. 385. † Celebres lacus fuerunt *Lucrinus*, *Thrasymenus*, *Cyminus*, *Velinus*, *Vulsinius*, *Benacus*, *Aricinus lacus*, *Cayster.* † *Lacus stygius* id est Styx: item *Lacus Triviæ.* † Vid. *Palus.* *Stymphalus.*
* *Lados* (*l l*) cursor Alexandri velocissimus, nec Aristas

pressit nec arenas : super aquas cucurrit siccus.

* *Ladon* (*ll*) genit: *Ladonis* (*llb*) fluvius Arcadiæ placidissimus, Lauris consitus, Apollini sacer. tab. I. † Item nomen canis.

* *Laërtes* (*lll*) tab. XI.

* *Læstrigone* (*llll*) tab. VII. *Læstrigones* (*llbb*) populi feri Italiæ versùs Siculum mare. homines devorabant Rex eorum *Lamus*. & *Antiphates*.

* *Lætitia* (*lbbb*) Vide *Gaudium*. *Jucundus*. *Deliciæ*. *Voluptas*. *Risus*. *Festa*. † Deæ Lætitiæ sunt *Gratiæ*, *Venus*, *Bacchus*, *Horæ*. *Genius*. ✠ Huc pertinent *Musica*, *Saltus*, *Convivium*, *Comœdia*. *Res Gratæ*. *Fortuna*. *Abundantia* &c. † Comparatur *Sereno cælo*. *Auroræ*. Rebus *pulcris*, *Gratis*, *Pretiosis* &c.

† Signa lætitiæ sunt Color *Albus*. *Coronæ*, *Flores* &c.

† Vide Biderman. l. 1. Heroid. Epist. 1, Seneca in Thyeste act. 5. Scen. 2. &c.

* *Lævus*. Est idem ac infelix. Sed in augurijs erat boni ominis locò; erat, si aves ex læva parte advolâssent, vel cecinissent,

* *Lais* (*lb*) meretrix formosa Corinthi.

* *Lajus* (*lbb*) tab. XXI.

* *Laletania* (*lllbb*) regio Hispaniæ inter Tarraconem & Galliam. ubi vinum fæce valde infectum.

* *Lamber* vel *Lambrus* (*lb*) fl. Insubriæ.

* *Lamenta* (*llb*) vide *Tristitia*.

* *Lamiæ* (*bbl*) tab. I.

* *Lampetiê* (*lbbl*) tab III.

* *Lampia* (*llb*) fluv. & Oppid. Arcadiæ.

* *Lampon* (*ll*) unus equorum Solis.

* *Lampsacus* (*lbb*) Urbs Mysiæ ad Troadem & Hellespontum. Sacra Priapo, Cybelæ.

* *Lampus* (*lb*) equus Auroræ.

* *Lamus* (*bb*) filius Neptuni Rex crudelis Læstrigonum. † Item fluvius Ciliciæ. † Item equus apud Statium.

* *Lana* (*lb*) Wolle. Est vellus ovium : sumitur pro veste, purpura. pro Parcarum stamine. Per metaphoram pro

pro nive, canitie, vel quavis re molli. † Lanæ mollissimæ, candidissimæ & optimæ olim petebantur ex *Calabria*, *Canusio*, *Tarento*, *Galeso fl*, *Euganeo*, *Apulia*, *Parma*, *Iberia*, *Bætica*, *Laconia*. Nunc ex *Hispania*, *Anglia*.

**Langia* (*llb*) fons in silva Nemea. in quem mutatus Archemorus infans.

**Lanigeri greges*. i. e. Oves.

**Lanuvium*. vid. *Lavinium*.

**Laocoon* (*lbbl*) tab. XXIII. Sacerdos Apollinis à Draconibus devoratus cum duobus filiis, quod hastâ feriens equum Trojanum dissuaserit eum in urbem admitti. *Virg. 3. Æn.*

**Laodamia* (*lbblb*) tab VI. IX. Uxor Protesilai, cujus morte audita præ moerore contabuit. Ante mortem impetravit videre umbram mariti: in cujus amplexu etiam exspiravit.

**Laodice* (*lbbl*) tab. XXIII.

**Laomedon* (*lbbl*) tab. XXIII. Vide *Apollo*. *Hercules*. *Neptunus*. † *Laomedontius heros*: i. e. Æneas, Priamus, Hector, Anchises &c.

**Lapethus* (*blb*) Urbs Cypri, & fluvius, ex Olympo monte.

**Lapis* (*bb*) vide *Gemma*. *Rupes*. *Columnæ*. *Domûs Telamones*. † *Lapides* in itineribus *Romanis* positi erant singulis quibusque passuum millibus. Hinc *tertius*, *quartus lapis &c*. i. e. tertium milliare.

† *Lapis Memnonis*. Vide *Statua*.

† *Lapis* Sisyphi. † *Lapides Ægyptii*. i. e. Pyramides.

† Lapides positi pro limite agrorum. Hinc dictus est *Lapis Terminus* deus. † *Lapides* Herculei: i. e. Columnæ Herculis. † *Lapis pro* Jove *infante* datus est Saturno ab Ope. † *Lapis* sumitur pro homine immiti, duro. † *Lapides cantu movit* Orpheus, Amphion, Apollo. † *Lapis Lydius*: id est, cos, cui affrictum aurum probari solet ex splendore.

† *Fluvius Ciconum* fecit lapidescere viscera eorum, qui inde biberant. † *Lapis Index*. Vide *Mercurius* num.

II. † *Lapillum nigrum addere.* Vide *Judex* : ubi leges de calculis. † *Lapillo Demosthenes* effecit ut pronunciaret litteram R.

† *In lapidem* mutati sunt *Niobe* : *Scylla* : *Cyaneæ seu Symplegades* : *Proetides.* *Daphnis* : *Phineus* : *Polydectes* : *Aglauros* : *Lychas* : *Mæra* :

* *Lapithæ* (*bbl*) populi Thessaliæ ad Pyndum & Othryn montes, à Centauris deleti. Vide tab. III. & *Centaurus.* † *Lapithæa* gens, *Lapitheja.*

* *Laqueus.* vide *Rete.* Sumitur pro fraude.

* *Lar* (*l*) Hauß-Gött. Sumitur pro *domo*, *Patria.* Vid. Ovidius l. 2. Fastorum.

* *Larentia.* vide *Romæ campus.*

* *Larissa* (*llb*) Urbs Thessaliæ non longè à mari. olim dicta *Jolcos.* proximè eam est Phthia Achillis patria.

† *Alia urbs* ad ripas Caystri, vini ferax, & fontium; ubi celebre templum Jovis.

† *Larissæ* populi erant in Asia, Scythia, & Arabia.

† Item vide tab. III.

* *Larius* (*lbb*) lacus, è quo manat Addua fl. Nunc *Comensis.*

* *Lascivia* [*llbb*] vide *Libido.* sæpe sumitur pro petulantia, celeritate, jucunditate, fertilitate.

* *Latere.* vide *Abscondere*,

* *Latium* (*bbb*) Regio Italiæ circa Romam. Sic dicta quod ibi Saturnus latuerit, fugiens Jovem.

† Latini dicuntur *Oenotrii*, *Saturnii*, *Dardanidæ*, *Trojugenæ*, *Albani*; *Tyberini*, *Lavinii*, *Laurentes* &c. Vide *Italia*, *Roma.* Reges Latinos vid tab. XXIV.

* *Latmus*, vel *Latmius*, vel *Latomius* mons Cariæ, ubi Endymion dormivit.

* *Latois* (*llb*) gen. *idis* i. e. *Diana.*

* *Lato* (*ll*) Insula inter Cretam & Libyam.

* *Latomia* (*lbbb*) Carcer Syracusan.

* *Latona* (*llb*) tab. II. III. Cùm gemellos Apollinem & Dianam enixa per Lyciam fugeret, sitiens petiit à rusticis aquam è lacu. At ii prohibentes pedibus etiam turbarunt aquam. Irata nympha per

suos

ſuos natos imprecata iis eſt vindictam. Unde in ranas mutati ſunt *Ovid.* 6. *Met.* *v.* 340.

† *Latonia virgo* : i. e. Pallas. *Latous.* i. e. Apollo. *Latonia tellus* : i. e. Delos. *Latonium ſidus* : id eſt Luna.

* *Latro* (*c l*) Vide *Fur. Rapax. Tyrannus.*

† Latrones famoſi fuerunt, *Leſtrigones. Cyclopes. Garamantes. Arabes.* Item *Procruſtes* à Theſeo cæſus in Attica. *Cacus* ab Hercule, &c. vide *Hercules*, n. 2. *Schynio. Scyron. Amycus. Syſyphus.* Diomedes Buſiris. Periphatus Epidaurius, qui clavâ coryna multos interemit, idem denique paſſus à Theſeo. Tyrrheni nautæ, qui Arionem voluerunt necare, Alcimedon, Acoëtes, *Libys*, Medon &c.

* *Lavare.* vide *Balneum. Fons. Aqua.* † Antiqui Græci & Romani lavabant quotidie, uti hodie Turcæ. † Lavabatur quotannis idolum matris deûm Romæ. † Tireſias & Actæon videntes curioſè lavantem Dianam puniti ſunt.

† David cernens Berſabeen lavantem factus eſt adulter. † Scylla lavans in monſtrum converſa.

† Midas in Pactolo ſe lavit. † Apollo crines lavat in Xantho fl. † Centauri vulnera laverunt in Eveno † Sol occidens dicitur lavare equos & currum in Oceano Heſperio.

* *Lavicana* via Romæ.

* *Lavinia* (*l l b b*) tab XXIV.

* *Lavinum* (*c l b*) vel *Lanuvium* (*l b b b*) urbs Latii condita ab Ænea in honorem Laviniæ. Alias dicta *Laurentum. Laurens* : i. e. civis *Laurenti*

* *Laurus.* Vide *Arbor.* Sumitur pro *Poëſi*, *Victoria*, *Præmio* ſeu corona *Triumphali.*

* *Laus.* vide *Gloria. Fama. Celebris.* † Laus vana comparatur *Fumo* : *Bullæ* in aqua : *Aëri, vento* ; *Odori* : *roſæ.* vide *Inconſtans. Vanitas.* † Formulæ Laudandi poſſunt eſſe ſequentes. *Nec tu carminibus, regina, tacebere noſtris. Carminibus, ſemper celebrabere noſtris. Quáque patet tellus liquido circumſona ponto, Poſteritas te ſera canet : dumque aurea volvet Aſtra polus, memori ſemper celebrabere*

rabere plectro. O decus, Ausoniæ spes ô fidissima gentis! O decus, ô patriæ per te florentis imago! Cedro scribêre perenni. Æterno adamante legeris. Non morituris vives carthis. Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt. Nulla dies delebit nomen tuum. Nostra te semper musa loquetur. Nomen erit nostro semper in ore tuum. O quàm te memorem virgo! O & præsidium, & dulce decus meum. Tigris Hyrcani gloria magna jugi. Gloria Romanæ Quintiliane togæ. † Laus inepta legi potest in Ovidio l. 13. Metam. v. 788. † Vide *Amandi* formulas.

* *Laxare*, significat *dissolvere, finire*. *Laxent* æquora martem: i. e. dum finiant æquora pugnam navalem, aut dissolvat: Martialis. Item *Protrahere, dilatare &c.*

* *Leander*, vel *Leandrus* (*c l b*) Juvenis ex Abydo urbe: tam perdite amavit Hero puellam in Sesto urbe (sita ea est ultra Hellesponticum fretum) ut non semel noctu totum Hellespontum ad eam tranaverit: quem subinde delphines gestâsse finguntur. Tandem irruente vento undis obrutus periit.

* *Learchus* (*b l b*) Tab. XIII.

* *Lebedus* (*b b b*) oppidum Joniæ.

* *Lecheum.* vide *Lacheum.*

* *Lectus.* Lectis accubabant Romani Græcique ad mensam.

* *Leda* (*l l*) vel *Lede* (*l l*) Tab. VI. XVIII. † *Ledæi pueri*: i. e. Castor & Pollux. *Ledæa mœnia*: i. e. Sparta. *Ledæus mons*: i. e. Taygetus. *Ledæum flumen*: i. e. Timavus. *Ledæa avis*: i. e. Cygnus.

* *Ledum*, vel *Ledus* (*b b*) fluvius Galliæ Narbonensis à monte Pessulano.

* *Legatus* (*l l b*) vide Nuncius.

* *Leges.* Vide *Justitia*, *Judex.* Dicuntur leges Norma, regula, semita, orbita, libra, pondus, examen, trutina, bilanx &c.

* *Legislatores.* Saturnus. Janus. Minos. Lycurgus. Solon. Draco. Rhadamantus. Zoroastres.

* *Leleges* (*b b b*) populi thessaliæ, & alias vagi. Item in *Caria.* vide Tab. VII. *Lelegejus* (*b b l b b*)

* *Lemanus* (*b l b*) lacus inter Helvetos & Gallos. Der Genfer-See.
* *Lemnos* (*l b*) Insula cyclas, ubi Vulcanus educatus, cui etiam sacra est. † Rex *Thoas*: *Hypsiphyle &c.* † *Lemniæ* mulieres necârunt omnes viros. vide *Hypsiphyle.* † *Lemnius*, *Lemniacus*, einer aus Lemnos. *Lemnias*: i. e. fœmina Lemniaca † *Lemnius*: i. e. Vulcanus.
* *Lemovices* vel *Lemovici* (*l b b l*) populi Galliæ.
* *Lemures* (*b b l*) nocturna spectra.
* *Lenæus* (*l l b*) id est, *Bacchus*.
* *Leno* [*l c*] est, qui instruit, nutrit, venalésque habet meretrices. *Lena* est foemina ejusdem farinæ.
* *Lenocinium* (*l l b b b*) i. e. quæstus meretricius. Vel *blandimentum.*
* *Lentus.* Vide *Piger*, *Tardus*, *Gravis.*
* *Leo* (*b c*) vide animal. sumitur pro heroë, forti. &c. item pro regionibus, quarum insigne est Leo. e. g. Belgio, Hispania.
* *Leochares* [*b l b l*] sculptor Mausolæi.
* *Leocosyria.* vide *Cappadocia.*
* *Leonidas* (*b l l l*) Dux spartanus, cum trecentis modò suorum defendit Thermopylas, cæsisque 20000. Persarum tandem occubuit. Alia egregia contra Xerxen gessit.
* *Lepidus. Lepor.* vide *Jocus. Risus. Mimus.*
* *Lepus* [*b b*] vide *Animal. Venatio.*
* *Lerna* (*l b*) vel *Lerne* (*l l*) Urbs argolica, & Palus ubi *Hydra Herculis.*
* *Lesbos*, vel *Lesbus* (*l b*) Insula Asiæ Græcæ, cum metropoli Mitylene. Fertilis optimi vini, marmoris, achatis lapidis. Ibi natus Alcæus inventor carminis Lyrici. Item sappho puella poëtria. † Adjectiva sunt *Lesbous* (*l b*) *Lésbius*: *Lésbicus*: *Lesbiacus.* Patronymica sunt *Lesbiades* mascul. *Lesbis* & *Lesbias* foemin.
* *Lessus* [*l b*] carmen est funebre. Vid. *Mors.*
* *Lethe* (*l l*) fl. Inferni, faciens *oblivionem.* † Alius fl. Hispaniæ supra Granios populos. † Alius fl. Africæ Cyrenaicæ. † Lethe sumitur pro *Morte*, *Tristitia*, *oblivione &c.*

• *Lethum* [*l b*] i. e. *mors*.
* *Leucadia* (*l b b b*) vide Ithaca.
• *Leucades* (*l b b*) Insulæ Britannicæ.
• *Leucas* [*l b*] gen. *adis*. Urbs Acarnaniæ seu Thesprotiæ ad montem ejusdem nominis: prope litus actiacum: habet templum ac lucum Apollinis. Olim dicta fuit *Leucates* (*l l l*) † Promontorium est candidis saxis refulgens è quo desilientes in mare illi, qui nimio amore flagrabant, dicebantur amorem perdere seu deponere. Hinc etiam Sappho poëtria desiliit.
• *Leuce* (*l l*) oppidum Calabriæ.
• *Leuci*. populi Germaniæ: nunc Luxemburgii.
* *Leucippus*. Tab. XVIII. Alius Philosophus atomista.
* *Leucogei* [*lb b l*] colles & fontes inter Neapolim & Puteolos, dentibus oculisque salubres.
• *Leucophæos* (*lb l b*) color ex albo & nigro junctus: grau. *Leucophæatus*: i. e. indutus veste hujus coloris.
• *Leucophrys*. Vide *Lyrnessus*.
* *Leucosia* (*l l b b*) una Sirenum.
* *Leucosyria*. vide *Cappadocia*.
* *Leucothea* (*lb b b*) vel *Leucothoë* (*lbb l*) Tab. XIII. † Item soror Clyties.
• *Leuctra*, *æ*. vel *orum* oppidum Boeotiæ. *Leuctrica pugna*: quâ Epaminondas Thebanorum dux spartanos ita fregit, ut nunquam deinceps vires resumserint. Caussa belli & cladis erat, quòd eo in loco duo juvenes spartani turpem libidinem commisissent in duas Thebanas virgines.
* *Levis* [*b b*] *Levitas* Imprimis significat parvum omnino vel nullum pondus. Sic leves res sunt *aër*, *Pluma*, *Nix*, *Cinis*, *Pumex*, *Nubes*, *Vapor*, *Zephyri*, *Fumus*, *Folia arborum*, *Flamma*, *Scintilla*, *Ros*, *Papyrus*, *Byssus*, *Lana*, *Avis &c.* † Levis significat aliquid mobile, inconstans. vide *Inconstantia*.
* *Liba*, *æ*. vel *Liba*, *orum*. Ein Kuche. Tales libas Romani offerebant diis cùm natalem suum agerent. tot autem

autem erant libæ, quot annos natus erat homo: ſingulisque libis inſcriptus numerus anni.

* *Libanotis* (*b b l b*) Roſmarin.

* *Libanus* (*c b b*) mons Syriæ, Phœniciæ, & Arabiæ, altiſſimus, ſemper nivoſus, ferens Cedros, Cypariſſos, Citros, Olivas, Pinus, Buxos, Electrum, Gummi varia. Inde oriuntur Jordanis & Orontes fl.

* *Liber* ein Buch (*bb*) vide Bibliopola Scriptura. Olim Romanorum libri erant longa cartha ſuper bacillum convoluta, uti nunc ſolemus mappas geographicas. Utraque bacilli extremitas vocabatur *cornua*, quæ fiebant ex auro, argento, ebore, aut viliori materia. Extremitates totius circumvolutæ carthæ, quæ cornibus his proxima erant, vocabantur *Frontes*, & poliebantur, ornabantur minio, aut purpureo ſucco, item cedrino oleo, ne facilè putredinem aut tineas ſentirent. Ipſe liber ſeu cartha ſic circumvoluta claudebatur aliquo nodulô, globulo, ſeu fibulâ, quæ vocabatur *Umbilicus*: unde natum dictum, *ad umbilicum* deducere: i. e. ad finem. totus denique involvebatur corio, aut panno ſericeo &c.

* *Liber* (*l b*) id eſt *Bacchus*.

* *Liber* [*l b*] Frey. Libertas vide *Horat. l.* 1. *Satyra*. 7. *Sarbievius l.* 4. *od.* 38.

* *Liberare* è periculo, malo, carcere vinculis &c. Vide *Periculum*, *Carcer*, *Auxilium*. Liberare à morbo: vide *Medicina*, morbus. à morte, vide *Mors*, *Vita*.

* *Libethra*, vel *Libethys* (*l l b*) fons & Antrum vel in Helicone, vel in Magneſia. Muſis ſacra eſt.

* *Libici*. vid. *Labyci*.

* *Libido* (*b l c*) dicitur omnis magna & intemperans cupido. Præcipuè autem libido eſt impurus amor. Vide *Amor malus*. *Infelix*. *Mors Impius*. *Filius*. quibus titulis invenies perſonas libidine infames.

† Libidinoſi fuêre inſigniter *Orion* in Dianam, *Tereus* in Philomelam. *Myrrha* in Cinyram. *Paſiphaë*. *Macareus* in Canacen. *Biblis* in Caunum. *Atalanta* & Hippom-

pomenes in templo Cybeles. *Medusa* in templo Palladis. *Ajax* Oilei in templo Palladis. *Paris* in Helenam. *Jupiter* in Danaën, *Ledam*, Europam &c, *Dii* gentilium plerique in varias mulierculas. *Phædra* in Hippolytum. *Sthenobæa* in Bellerophontem. *Nephele* in Phryxum. vide *Noverca: Castus*. Libidinosi fuêre *Satyri*, *Fauni*. Item *Sappho Phyllis*. *Leander*. *Scylla*. *Æsacus*. *Myrtilus*. *Nessus*, & *Centauri Pyreneûs*. *Pyramus* & *Thysbe*. *Salmacis*. *Circe*. *Aristagoras*, qui ob libidinem dictus est *Milesia*. *Agathon* Tibicen. Libidine peccavit *Samson*, *Salomon*, *David*. Libidinosi fuêre *Cyprii*, *Ægyptii*, *Alexandrini*, *Gaditani*, *Siculi*, *Megarenses*, *Lesbii*, &c, Libidinosi sunt *Hirci*, *passeres*.

† Libidinosi & incasti pueri fuerunt *Hylas*. *Marathus Cerinthus*. *Antinous*. *Ganymedes*. *Hyacinthus* &c.

† Meretrices famosæ fuerunt *Rhodope* Æpyptia, quæ Pyramidem condidit è pecunia, quam turpiter meruerat. *Thais*, cujus hortatu Alexander ebrius miram Cyri regiam Persepoli exussit. *Lais* Corinthia. *Flora Romæ*, vide *Romæ campus*. *Delia*, *Sulpitia*, *Neæra*, & *Nemesis* meretrices Tibulli poëtæ. *Corynna* Ovidii, cujus libri de amore famosi sunt, ob quos in exilium ejectus est. *Cytheris*, seu *Lycoris* Cornelii Galli poëtæ. *Cynthia* Propertii poëtæ. *Lesbia* Catulli poëtæ. *Dalila* Samsonis. *Phryne* Thespiepsis amata à Praxitele. *Messalina* Claudi Imp. uxor ab eo denique ob libidinem suppliciô affecta. *Metra* Erisichthonis filia. *Astyanassa* ancilla Helenæ, quæ de Libidine atiam librum scripsit sicut & *Philænis*, & *Elephantine*. *Lycaste* Drepani in Sicilia. *Folia* Romæ meretrix & venefica *Lycisca* apud Juvenalem sat. 6. *Aspasia*. *Sinópe*. † Lenones & Lenæ fueruut *Stecchinius*, *Nape*, *Acanthis*, *Dipsas* &c.

† Libidinis poenæ. Vide *Leucothoë*. *Danaë*. *Canace*. *Myrrha* &c. Plerique enim libidinosi graviter luerunt.

† Libidinis remedium *leucates* promontorium. Fuga.

Labor

Labor. Vide *Amor. Impurus. Turpis. Castus.* Seneca Hippolus. v. 128. & Octavia. v. 540. &c.

* *Libitina* (*b b l b*) dea in cujus fano vendebantur quæ ad funus necessaria erant. Unde pro morte sumi solet.

* *Libra* [*l b*] ein Pfund. ein Waag. Item sidus cæleste. Vide *Astra.*

* *Liburnia* (*b l b b*) regio inter Illyricum & Dalmatiam bellicosa. Invenit primò naves agiles, quæ dicuntur *Liburni.*

* *Liburnus.* Romæ præco publicus, qui solebat proclamare auctiones, citare reos &c. tempore Martialis poëtæ.

* *Libya* (*b b b*) vel *Libye* (*b b l*) Regio Africæ sumitur pro ipsa Africa, Vide tab. TII. XV. & *Africa.*

† *Libyca fera:* i. e. *Leo*, vel Elephas. *Libyus furor:* i. e. Leo. *Libycus dens*, vel *cornu*; id est, ebur: *Libyci orbes*; id est; mensæ factæ è ligno citrino in Mauritania nato, vel ex ebore. *Libyca urbs*: id est, Carthago. *Libycus mons*: id est, Atlas.

† *Libs* einer auß Libyen. *Libyssa*, id est, foemina ex *Libyia.*

† *Libystis ursa.* id est, *Leo Virgil. l* 8. *Ænei.*

* *Libyssa* (*b l b*) Urbs Bithyniæ, olim sedes Thracum. Ibi sepulcrum Hannibalis.

* Licet, *Licentia.* vide *Possum.*

* *Lictor.* Consules Romanos præcedebant per viam 12 lictores cum fascibus, qui fores domûs, quàm ingredi fortè consul volebat, percutiebant virgâ, potestatis indicandæ causâ.

* *Liger* (*l b*) vel *Ligeris.* fluvius rapax Galliæ Eduos à Biturigibus dividit.

* *Lignum.* vide *Arbor.*

* *Liguria* (*b b b b*) Regio maritina Italiæ, nunc Genuensis Respublica.

† *Ligurum rex*: id est, Cygnus. i✠ *Lgur* einer auß Ligurien. *Ligusticus* adject.

* Ligu-

* *Liguſtra* (*b l b*) vide *Flos*. Aliàs *ciperos*.

* *Lilium* (*l b b*) vid *Flos*. Eſt inſigne regum Gallorum. Naſcitur crebrò in Syria & Suſide, Vid. *Biſſelius l.* 1. *Æſtivarum*. *Eleg*. 16. 17. &c.

* *Lilybæum* (*b b l b*) promontorium Siciliæ verſùs Africam. Vide *Gigas*.

* *Lima* (*l b*) eine Feile. Sumitur pro correctione. e. g *ultima lima deeſt operi* , id eſt , ultima emendatio.

* *Limagus* (*l b b*) vel *Limaga*. fluvius Helvetorum. Recipit Serniptium fl. per Tigurinam urbem & lacum tranſiens cum Urſa & Areola ſe miſcet.

* *Limyrus*. fluvius Lyciæ, Lydiæ , vel Phrygiæ.

* *Linere os* : Das Maul einem machen. ſeu promittendo, loquendoque decipere. *Verba dare*.

* *Lingones* (*l b b*) populi Gallici Belgæ.

* *Lingua*. Vide *Clamor*. *Vox*. *Garrulus*. *Eloquentia*. *Loqui*. *Guſtus*. *Sitis*. &c.

† Linguæ variæ. vid. Claudian. l. 1. de laud. Stilic. v. 152. E quibus prima Hebraica: doctiſſima & uberrima Græca : præcipua Latina · Fortiſſima Teutonica. Corruptæ linguæ ſunt Gallica, Italica , Hiſpanica & Anglica

† Linguæ loquacitate perierunt *Aſcalaphus* : vide Proſerpina: *Siſyphus*. *Battus* : vide Mercurius *Tonſor Midæ*. Ixion. *Coæ mulieres* in boves mutatæ : convitiatæ enim erant Junonem , quòd permiſiſſet Herculem eò agere boves Geryonis. *Lycii ruſtici* Latonæ maledicentes in ranas mutati. Vide *mutatio* ; *poena*. *Lites*. *Proditio*. *Carpo*.

† Loquaces ſunt fœminæ , *Ranæ* , Sirenes , aves , Pſittacus, Pica : item poëticè fontes, aura , venti , arborum folia , nemora. Ære Dodonæo loquacior , vel arundine ; canna Phrygia , natâ nempe è ſcrobe tonſoris Midæ. Cadente loquacior undâ.

* *Linternum*, oppid. Campaniæ , quò ſe recepit Scipio exul.

* *Linum.* Sumitur pro *filo*, pro *velis* navium, pro *hamis* aut *retibus* piscatorum, pro *vinculo epistolarum*, pro *veste* denique linea.
* *Linus* (*b b*) tab. III. VI. Poëta antiquissimus ex Chalcide ab Hercule discipulo Lyrâ interemtus
† Alius filius Crotapi, qui à matre expositus à canibus laceratus est.
* *Lipara* (*b b b*) seu Longina, una ex insulis Æoliis. *Liparæus*, *Liparitanus* adjectiva sunt.
* *Lipsana* (*l b b*) est idem, quod *Reliquiæ*.
* *Liquores* (*b l l*) varii sunt Aqua. Oleum. Lac. Vinum. Cerevisia. Mel. Fel. Nectar. Ambrosia. Ros. Lacrima ex oculis, arbore electri myrrtæ; bætulæ, vite. Mustum. Balsamum. Succi herbarum, florum odoratæ aquæ ex croco, rosis &c. Sanguis. Venenatæ stillæ.
* *Liriope* (*l b b l*) tab I. mater Narcissi.
* *Liris* (*l b*) fl. Campaniam inter & Latium: prope Minturnas. Dictus etiam *Glanius*. Nunc Garigliano.
* *Lis* [*l*] vide *Discordia. Imprecatio. Ira.*
* *Lissus* (*l b*) oppidum Macedoniæ.
* *Literæ.* vide *Scriptura. Doctrina. Cadmus.*
* *Litura* (*b l b*) vide *Scriptura.*
* *Lituus* (*b b b*) Wald oder Feld-Horn.
* *Livius* (*l b b*) Historicus Romanus omnium celeberrimus, ad quem tantùm videndum ex omni pene orbe homines Romam profecti sunt.
* *Lixos* (*l b*) urbs Mauritaniæ, ubi horti Hesperidum, & Antæi regia.
* *Locris* (*c b*) genit: *Lócridis*. regio Græciæ, pars Helladis. inter Parnassum & Ætoliam. † *Locri*, vel *Locrenses* ejus incolæ cum Ajace Oilei reduces à Troja tempestate in Italiam ad Brutiam regionem conjecti sunt, ubi oppidum condidêre ad promontarium Zephyrium. Alii venêre in Africam circa Pentapolim.
* *Locusta* (*b l b*) vide *Animalia*.

* *Logica* (*b b b*) vide *Ars*.
* *Lolia* (*b bb*) vide *Herba*.
* *Loquax* (*b l*) vide *Lingua*. *Avis*. Loquax equus : vide *Equus* : loqnax navis:vide *Argonavis* , *Jaſon*.
* Loqui non poſſum. Vide *Ineffabile* , *Mutus*. Loqui raro : Vide *Silentium* , *Taciturnus*. Loqui nimium : vide *Loquax*. Loqui eleganter , doctè : vide *Eloquentia*.
* *Loquor fruſtra*. Formulæ hic poſſunt adhiberi ex titulo *Laboro fruſtra*. Item ſequentes. *Necquicquam properant mea verba*. *Quid jubat dixiſſe* ? *Quid verbis addere verba libet* ? *Quid loquor* ? *Eurus rapit irrita verba*. *Nil ago multa loquens*.
* *Lotos* (*l b*) vel *Lotis*, *idis*. Nympha filia Neptuni , Priapi impuros amores fugiens optavit in hanc arborem Loton converti. vocatur Stein-Klee / habet folia longa inſtar ligularum , & fructum dulciſſimum. Gignitur frequenter in Africa circa Syrtes. Unde illi populi dicuntur *Lotophagi* , & inſulæ *Lotophagitæ*.
* *Lovanium* (*v v b b*) urbs Belgii Academiâ celebris , ad Melam fl. olim *Grudii* dicti.
* *Luca* (*l b*) Urbs Hetruriæ ad montes lunæ.

 † *Luca bos* : i. e. Elephas. *Luca nux* : i. e. Caſtanea
* *Lucania* (*l l b b*) Regio montoſa ac ſilveſtris Italiæ inter Picentes, Apenninum , *Brutios* , & mare Tyrrhenum. † *Lucania* eine Brattwurſt.
* *Lucanus* (*l l b*) vide *Poëta*. Laudatur à *Statio l*. 2. *Silv*.
* *Lucifer* (*l b b*) vide *Aſtra*. & tab. IX. & *Mane*, *Dies*.
* *Lucilius* (*l l b b*) Antiquus Poëta Romæ , qui Satyras ſcripſit.
* *Lucina* [*l i b*] ſic dicta *Juno* præſes naſcentium. Sæpiùs ſic dicitur *Diana*. † *Lucina ſilva* erat in Italia cis Padum. † *Lucinæ lucus* Romæ.
* *Lucretia* (*c l b b*) Matrona Romana , uxor Collatini. Huic , abſente marito , vim intulit Sextus Tarquinii ſuperbi filius. Illa ſcelus coram ſenatu indicat, & ſe ferro tranfigit. Qua re motus populus Tarqui-

quinium in urbem amplius non admisit, nec ullos postea reges passus est.

* *Lucretius.* Vide *Poëta.*

* *Lucrinus* (*c l b*) sinus maris Tyrrheni ad Bajas: abundans Ostreis. Dicitur aliàs *Julia unda. Lacus divinus*; quia ibi fuit Sibylla. Vide *Avernus.*

* *Luctæ* certamen vide *Stati. l. 6. Ovid. l. 9. Met. v. 33. Lucanus l. 4. v. 615.*

* *Luctus.* vide *Tristitia. Mors.*

* *Lucullus* (*l l b*) Romanus nobilissimus, ditissimúsque adversùs Mithridatem imperator belli constitutus, vixit aliàs in summo luxu.

* *Lucus* (*l b*) vide *Silva. Romæ lucus.*

* *Ludus* (*l b*) Ludorum varia genera hæc sunt.

1. *Tesseræ*, Würffel Spihl. In hoc ludo ille jactus, quo singulæ tres tesseræ ostendebant Senarium drey Sechser / vocabatur *Venus.* Ille jactus, quò tessera ostendebat unionem, vocabatur *Canis*, vel *canicula.* Ceterùm tesserarum ludus poëticè dicitur, *Numeri eburni: eburni joci: ebur jocosum &c.* Item *Talus*, *Alea*, *Fritillus.*

2. *Pilæ* ludus hic *Trigo* dicebatur, quando tres stabant in triangulum sibi invicem pilam reddentes. *Paganica* (*l l b b*) pila erat lanis vel plumis farta. Phrases: *aut gemináſſe pilam juvat, aut revocare cadentem. Pila veloces fallit per brachia jactus. Pilam agere, movere, increpare, mittere, vertere. Pila volat, gygrum per aëra signat, nubes radit, Zephyro fertur.* vide *Celeritas.*

3. *Turbo* & *Trochus* instrumentum per modum rotæ clavô trajectô, quod in planum solum excutitur, & flagellô urgetur. Phrases: *Torto volitans sub verbere turbo. Ille actus habena curvatis fertur spaciis, volubile buxum. Buxum torquere flagello. Exercere trochum, urgere, mulcere. Trochus fugit, volat, salit, notat arenas, describit.* Virgil. l. 7. v. 378.

4. *Nuces.* varius erat apud pueros modus ludendi nucibus, qui ludus propriè puerilis est. Jactabant illas, imponebat alias aliis, volvebant certo

cursu per asserem, denique *par impar* ludebant.
5. *Oscillum, oscillatio*, quando funi utrinque alligato se librant & jactant.
6. *Epostracismus*, cùm lapilli plani, aut testæ jactantur supra dorsum aquæ ita ut sæpius resultent.
7. *Scrupi*, *calculi* Dam Spihl.
8. *Latrunculus*, Schach Spihl/ aliàs Latronum ludus, aut prælia Ludus Palamedis, quia à Palamede inventus. *Abacus* est tabula super qua fit iste lusus. *Vide Baldel* 3. O. 13. & *Hieronymus* Vida in *Schacchiade*.
9. *Discus*. *Cæstus*, de his ludis suo loco egimus.
† Aliud genus ludorum dicitur *Spectacula*, quæ à viris fiunt in celebri aliquo conventu. Tales ludi sunt.
1. *Comœdia*. *Tragœdia*. *Scena* Mimi. Vide suis locis. Earum præses *Venus*.
2. *Circenses ludi*. Exhibebantur in Circo *Romano* varia ludorum genera: Cæstus, Discus, Gladiatores, Lucta, Cursus hominum & equorum, pugna cum bestiis, Venatione, nauticæ pugnæ. Vide *Roma Circus*. Eorum præses *Neptunus*.
3. Ludi *seculares*, *Florales* &c. vide *Sacra*. *Festa*.
4. Ludi *Olympici*. Instituti sunt ab Hercule in honorem Jovis Olympii. Celebrati juxta Pisam urbem in Elide. Genera certaminum erant quinque cæstus, cursus, saltus, discus, & palæstra seu lucta quibus accessêre cursus equestres & in bigis, ac quadrigis. Spatium quo decurrebant, erat arena constratum & vocabatur *Stadium*, continens 125 passus magnos. ad initium erant ergastula, quæ carceres dicebantur, ubi inclusi erant equi, donec emitterentur, ad finem posita erat meta: id est conus aliquis ex creta candida. Victori corona imponebatur ex olea vel apio, aut quercu hi victores dicebantur Olympionicæ, & summis prorsus in honoribus habebantur in tota Græcia. nam si volebant, poterant regum instar urbes intrare non per portas, sed debebant mœnia dejici, super quo-

quorum ruinam ipsi ingrediebantur. Agebantur autem post quartum quemvis annum incipiente quinto. † Phrases: *Pisæi lustra tonantis. Eleæ palma quadrigæ. Quinta cùm sacrum renovavit æstas. Herculei cursus. Achaici certamina currûs. Pisæi fervent axes. Sunt quos curriculo pulverem Olympicum collegisse juvat, metaque fervidis evitata rotis terrarum dominos evehit ad deos. Palma Pisæi Jovis.*

5. *Isthmia*, seu *Isthmii* ludi. Instituti à Theseo in honorem Neptuni: agebantur in Isthmo Corinthiaco prope templum Neptuni, circa ea loca, ubi Ino & Melicertes in mare se præcipitârunt. Corona dabatur è Pinu. Quinto semper anno.

6. *Pythia* instituta ab Apolline postquam Pythonem serpentem occiderat. corona Esculea.

7. *Nemeæi* celebrati ab Argivis in memoriam Leonis ab Hercule cæsi.

8. *Troja*, Ludus equestris, quo juventus imitabatur pugnas ad Trojam commissas. Institutus ab Ænea vid. Virgil. l. 5. v. 555.

**Lugdunum* (*IIb*) urbs celebris Galliæ Celticæ, olim Sebusianum. Colonia. Romanorum deducta per L. Munatium Plancum, ad confluentes Rhodanum & Ararim ibi erecta erat ara, 60. gentium titulis clara. Ad hanc instituta sunt certamina eloquentiæ Græcæ & Latinæ, in carmine & prosa. Victi victoribus cogebantur præmia dare, & insuper eorum laudes canere, sua verò mala carmina linguâ suamet aut spongiâ delere. nî facerent Rhodano mergebantur.

**Lugere* (*IIb*) vide *Tristitia*.

**Lumen* (*Ib*) vide *Lux*.

**Luna* (*Ib*) est *Diana*. Præses noctis, & stellarum parens. Cornua argentea gerit. Dicitur metaphoricè *Fax* Lampas, Argentum nocturni poli. Vehitur bigis per cælum. Soror Phoebi, Phoebe, Cynthia, Dictynna. Arcadica dea, quia Arcades jactabant, antiquiores lunâ se esse.

† Est Symbolum inconstantiæ, quia lucem variat & figuram. Nam *modò crescit* resumens, reparans, aut renovans cornua. curvat ignes, colligit; renascitur. *Modò plena* est, implet cornua vel orbem; in orbem colligit vultus; plenis ridet genis; cornua jungit. *Modò decrescit*, tennat lumen, contrahit; Interit; abscondit vultus. *Modò eclipsin* patitur, seu deficit; densis tegit ora tenebris; piceo latet abdita velo; subita expallet in umbra; moesto dolet obruta vultu; cantatis luna laborat equis; toto privata fratre dolet.

† Lunam ad terram detrahere dicebantur veneficæ mulieres, præsertim Thessalæ.

† *L*una amavit Endymiona. † *Luna* urbs Tusciæ, ac promontorium; ubi bona metalla, marmora, & casei. † Lunæ montes in Africa ex Atlante descendunt. Item Latmius dicitur Lunæ mons.

† Lunati Calcei, lunatæ pelles: i.e. calcei, quos Romani nobiles gestabant.

* *Lupa*. Ein Wölffin. *Item meretrix*.

* *Lupatum* (*b l b*) id est, frænum.

* *Lupercal* (*b l b*) locus *R*omæ, sacer Pani deo: ubi *R*omulus & *R*emus à lupa nutriti. *Lupercalia*, vide *Sacra*.

* *Lupia* (*l b b*) fl. *H*assiæ seu Cattorum, die Lippe.

* *Lupinum* (*b l b*) Bohnen. genus *fabarum*.

* *Lupus* (*b b*) vide *Animal*. Item *frænum*. *S*umitur pro voraci, rapaci &c. † Item *Lupus* piscis ein Hecht.

* *Luscinia* (*l b b b*) vide *Avis*.

* *Lusitania* (*l l l b b*) Portugall. Provincia olim Hispaniæ, nunc separatum regnum extra fretum Herculum. Mediam secat Tagus. Metropolis est Ulyssipo.

* *Lustrum*. Tempus quinque annorum, quo absoluto *R*omani Censores populum lustrabant, seu censebant seu numerabant, & in certas tribus dividebant.

* *Lusus* (*l b*) vide *Ludus*.

* *Luterus* (*llb*) Hæreticus in Germania natus Islebii in Saxonia. Damnavit pia opera, jejunia &c. Populum in Principes fecit rebellem. Semet dixit esse quintum Evangelistam. Homo impurissimæ vitæ, ac Sermonis.

* *Lutetia* (*b l b b*) seu *Parisii*. urbs metropolis hodie totius Galliæ, ac regum Gallorum sedes. Mediam illam transit Sequana fl. ibi celebris Academia est Sorbona.

* *Lux*. Sumitur sæpe pro *die*. Item pro homine aut re aliqua *dilecta*, de qua dici solet, *mea lux*. Item pro gloria, scientia, viro illustri.

† *Lux nocturna*: i. e. Luna vel Astra. † *Lucidæ res* sunt Sol, Astra, Gemmæ. Vide *Albus*, *Clarus*.

* *Luxuria* (*l b b b*) Romano stylo significat vanam & immodicam magnificentiam vivendi, item petulantiam. Nostro ævo indicat *Libidinem*. Metaphoricè sumitur pro herbarum, florum, arborum, segetumque vivaci virore aut abundantia.

* *Lyæus* (*b l b*) Bacchus. *Lyæi proles*, Hymenæus.

* *Lycæum* vel *Lyceum* (*b l b*) Locus prope Athenas, ubi Aristotelis schola Peripatetica.

* *Lycæus* (*b l b*) mons Arcadiæ, sacer Jovi, & Fauno seu Pani deo.

* *Lycambes* (*b l l*) vide *Poëca Archilochus*.

* *Lycamedes* (*b b l l*) tab. VI. vide *Achilles*.

* *Lycaon* (*b l l*) tab. VI. XV. XVI. Alius tab. XII. *Rex* Arcadiæ hospites necare solitus. cùm idem facere tentaret Jovi gigantes fugienti, ab eo in lupum mutatus est. Ovid. l. 1. Metam. v. 218.

† Alius insignis faber Cretensis, qui ensem Euryali cudit.

* *Lycaonia* (*b l b b b*) regio Asiæ in Galatia seu Phrygia. ubi prædones multi. † Item insulæ *Romæ* in Tyberi fl. Nata est ex ingenti copia frumenti, quod, cùm Tarquinium regem tyrannum expulissent, ex ejus horreis acceptum in flumen projecerunt, detestationis causâ. In hac insula templum Æsculapii, & Jovis Lycaonii.

* *Lycaste* (*b l l*) tab. XXIII. Alia tab. VII. Alia meretrix Siciliæ pro Venere culta.
* *Lychas* (*c l*) vid. Herculis puer.
* *Lychnites* (*c ll*) lacus Macedoniæ.
* *Lycia* (*b b b*) Regio Asiæ inter Cariam, Pamphiliam & mare ubi Chimæra mons Oraculum Apollinis in Patara urbe. Bonæ ibi sagittæ Huc venit *Latona* & rusticos in ranas vertit. Dicta est à Lyco Pandionis filio. Vide tab. XI XVI.
* *Lycidas* (*b b l*) Centaurus Item Pastor.
* *Lycisca* (*b l b*) canis speciem lupi ferens.
* *Lycophron* (*b c l*) genit: *Lycophronis* (*b c b b*) vel *ontis* Poëta tragicus obscuri sermonis.
* *Lycoris* (*b l b*) meretrix Galli poëtæ: eo spreto secuta Antonium in Galliam.
* *Lycormas* (*b l l*) aliàs Evenus: flavæ arenæ.
* *Lycorus* tab. III
* *Lyctus* (*l b*) urbs Cretæ. vide *Idomeneus*.
* *Lycurgus* (*b l b*) *Rex* Sami tab. XVI. VII. Alius *Rex* Thraciæ tab X. XXVI. Vide *Bacchus*. Alius spartanorum legislator. Hic Alcandrum quemdam ob legum rigorem iratum fugiens oculo ab eo privatus est. Quo populus viso, miseratus Lycurgi Alcandrum ei dedidit. Sed Lycurgus eum domo suscipiens benignissimè nutrivit. Morum acerrimus exactor erat Jurejurando obstrinxit spartanos, ut tamdiu latas leges servarent, donec reverteretur ipse in urbem. Tum aliò profectus ibique mortuus testamento cavit, ut cineres ejus in fluvium spargerentur, ne vel ossa *Lycurgi* redirent spartam, & civibus occasionem facerent dimittendi leges. Vide tab. XIV.
† *Lycurgi* mons: est in insula Citherone in sinu Laconico. unde optimum marmor exciditur.
* *Lycus* (*c b*) fl. Germaniæ in Vindelicia, der Lech. Alius Cariæ seu Phrygiæ, juxta Laodiceam. Alius Cypri ex Olympo monte. Alius Ponti ex Cadmo monte.

monte, juxta Colossas absorptus iterumque renatus in Mæandrum evadit; eum baculo retinuit S. Gregorius Taumaturgus.

*Lydia (lbb) Regio Asiæ inter Bithyniam, Phrygiam, Cappadociam, & Pontum Euxinum. Aliàs Mæonia. Reges vide tab. XXV. Lydus & Tyrrhenus fratres in Italiam profecti, alter in Tuscia quæ Tyrrhenia post dicta est; alter in Veneto tractu, qui Lydia dictus est postea, consederunt.

† *Lydia puella*: i. e. Arachne *Lydius Rex*: i. e. Crœsus. *Lydus amnis*. id est, Pactolus *Lydius lapis*: vide Lapis.

**Lymniace* (lbbl) lacus Indiæ, quem Ganges perrumpit.

* *Lyncæus*. fl. Ætoliæ. † Vid. tab XV.

* *Lyncestis*, vel *Lyncestius* fl. Macedoniæ, cuius aqua inebriat uti vinum. † Item Lyncestis est regiuncula Macedoniæ.

* *Lynceûs* (ll) tab. XVIII. acutè videns vide *Jason*

* *Lyncus*, vel *Lynceûs*, vel *Lynx* rex Scythiæ. vide *Triptolemus*.

* *Lyra* (bb) vide *Musica*. Sumitur pro *Poësi*.

* *Lyrceus* (llb) fons Arcadiæ.

* *Lyrnessus* (llb) urbs Troadis in Phrygia, quâ eversa Achilles abduxit Briseida, occiso Minete rege.

† *Lyrnessis*, *idis*: i. e. Briseis *Lyrnessius*: i. e. Achilles: interdum sumitur pro Trojano Alii hunc locum ponunt in Cilicia. † Lyrnessus insula extra Hellespontum, contra Sigæum, prope Tenedon; aliàs dicta Leucophrys, aut Phoenisse.

* *Lysander* (clb) tab. XI. Alius dux egregius spartanorum sed sponte pauperrimus.

* *Lysidice* (lbbl) tab. V.

* *Lysimachus* (lbbb) tab. XXVI. Is qui ab Alexandro objectus leoni eundem victum necavit.

* *Lysippe* (lll) tab XVII.

* *Lysippus* (llb) insignis sculptor, cui soli, ob artem, licebat Alexandri M. effigiem gemmis insculpere. Sycione natus.

* *Lysistratus* (*llbb*) Lysippi frater primus statuas è Gypso finxit.

M.

* *Macareûs* (*bbl*) tab ll. XlV. Cum sorore sua Canace peccavit. Natus infans, clam Æolo patre Canacis, elatus est ut exponeretur: qui tamen vagitu se prodidit. Hinc iratus Æolus Canace filiæ suæ misit gladium: quo se illa interfecit: Macareûs verò aufugit.
* *Macedonia* [*bbbbb vel blbbb*) Regio Græciæ ampla, cincta montibus, bellicosa, fertilis. Aliàs dicta *Emathia*, *Pœonia*, *Æmonia*, *Pieria*, *Edonia*. Ejus reges vide tab. XlX. & XXVl. † Macedo (*bbl*) Ein Macedonier. *Maceda* (*bbb*) ein Macedonierin. † *Macedo*: i. e. Alexander Magnus, vel ejus parens Philippus magnus.
* *Machaon* (*bll*) tab. lll. Sumitur pro quovis medico celebri. † Alius, vel idem inclusit se equo Trojano.
* *Macies*, *macilentus*. vide *Fames*. *Deformis*. Item *Balde* l. 3. Od. 9. & l. 1. O. 14.
* *Macra* (*cb*) fluvius inter Ligures & Tusios.
* *Macris* (*cb*) tab. lll. Item Insula *Icaria*.
* *Mæander* (*llb*) vel *Mæandrus*. fluvius Phrygiæ natus è lacu in monte Aulocrene: prope Miletum in mare abit. Multos cygnos alit. Ita autem flexuosus est, ut fingant poëtæ, eum in suum fontem recurrere. † *Mæander* sumitur pro errore, Labyrintho, re confusa, vaga, pro dubio, pro ora vestis, pro orbe clypei &c.
* *Mæcenas* (*lll*) nobilis ac dives eques Romanus, Augusto Imp. imprimis carus. Patronus singularis doctorum & studiosorum, qui Virgilium, Ovidium, aliosque plurimos fovit. † *Thuscus eques*. *Etruscis regibus ortus*.

* *Mæna-*

* *Mænalus* (*l b b*) mons altiſſimus Arcadiæ cum urbe pinis conſitus & nobilis venatu . non ita procul Argis. † *Mænalii verſus* : i. e. Venatica & paſtoritia carmina.

* *Mænas* , *idis* (*lb*) i. e. mulier *Baccha*.

* *Mænides* , ſunt conchæ ad Liparam inſulam repertæ.

* *Mæonia* (*lbbb*) Sic dicta olim Phrygia , Lydia, Troas. Item Etruria , Tyrrhenia & Venetorum plaga. vide L*ydia*. † Mæonius : i. e. Homerus. vel Bacchus. *Mæoniæ virgines* : i. e. Muſæ. *Mæonium carmen* : i. e. Heroicum.

* *Mæotis* (*c l b*) palus in ponto Euxino verſus Scythas, & Tauros in quam Tanais fl. effunditur.

* *Magalia* (*clbb*) i. e. caſæ ruſticæ Afrorum.

* *Magi*, *magia* (*b l b*) vide *Venefica*.

* *Magiſter* (*b l b*) vide *Diſcipulus*. *Docere*. *Obedientia*. † *Magiſter niger* : id eſt , Indus elephantum regens. *Martial*. 1. 84.

* *Magiſtratus*. Vide *Honor*.

* *Magnanimus*. vide *Fortis*. *Conſtans*. *Heros*.

* *Magnes* (*ll*) tab. ll. XlV. Item Lapis hujus virtutis , ut ferrum attrahat , & aſſiduè ad polarem ſtellam Arcti ſe vertat. *Vid. Claudian. Epigram. de Magnete*

* *Magneſia* [*l l b b*] urbs Cariæ ad Mæandrum , colonia Macedonum , patria Philoctetæ. † Alia regio ipſius Macedoniæ , ferax Magnetis lapidis , bonæ purpuræ , & bellacium equitum : aliter dicta *Magneſſis* , *idis*.

* *Magnus*. Staturâ magna erant Gigantes, Atlas , Hercules. Polyphemus , Turnus , Samſon. Comparantur tales montibus , turribus , arboribus , rupibus ſubinde tauris , Elephantibus &c.

* *Mago* (*l c*) nobiliſſimus Carthaginenſis , pater Annibalis & Aſtrubalis. † *Magonis portus* eſt in minori Balearica Inſ.

* *Maguntia* (*llbb*) Maintz. Urbs inter Antiquiſſimas Germaniæ ad Rhenum.

* *Maja*

* *Maja [lb]* tab. IV. IX. vide *Astra Plejades.*
* *Majus [lb]* vide *Mensis.*
* *Mala [bb]* vide *Miseria. Imprecatio. Bona.* Inter mala numerantur *Bellum*, *Pestis*, *Morbus*, *Mors*, *Mendicitas seu paupertas*, *Exilium*, *Incendia*; *Tormenta*, *naufragia*, *contemtus præsertim à suis propinquis filiis, &c.* Maxima autem mala sunt, *Scelera & crimina.* Lege *Ovidii Ibin*: in eo carmine plurima malorum genera & exempla leges. Vide *Impius. Vitium Fraus. Tyrannus. Ingratus.*
* *Malea (bcb)* promontorium Laconiæ præaltum contra cytheram insulam, naufragiis infame.
* *Maledicus (bbbb)* vide *Imprecatio*, *Lingua. Carpo.* Item *Horat. Epodon Od. 6. Ovid. l. 3. Trist. Eleg.* II. *Martialis l. 7. epigr.* 21.
* *Mallos (lb)* oppidum maritimum Ciliciæ.
* *Malvasia (lbbb)* vide *Arvisium. Malvaticum (lbbb)* dicitur vinum Cretense.
* *Mamertus (llb)* Corinthios Sisaponis fratris sui filios clam sustulit, ut ad ipsum, post fratrem mortuum, devolveretur regnum. At Sisapo, comperto scelere, membratim eum discerpsit.
* *Mamertinus (lllb)* vide Carcer.
* *Mamertini* populi Campaniæ & Siciliæ ad *Messanam.*
* *Mamma.* Vox, qua Latini infantes appellabant *matrem.*
* *Mamurius (lcbb)* vide *Faber.*
* *Mamurra [llb]* Eques Romanus superbus & delicatus.
* *Mandane (lll)* filia Astyagis. Vide *Cyrus.*
* *Mane (lb)* vide *Oriens Sol. Aurora. Lucifer. Astra. Dies.* Ecce aliquas ejus descriptiones: alias vide citatis titulis.

Jam Tartessiaco, quos solverat æquore Titan
In noctem diffusus, equos jungebat eois
Littoribus, primique novo Phaetonte retecti
Seres lanigeris repetebant vellera lucis.

Silius l. 6.

- - *Ecce vigil rutilo patefecit ab ortu*
Purpureas Aurora fores, & plena rosarum
Atria. Diffugiunt *stellæ. quarum agmina cogit*
Lucifer, & cœli statione novissimus exit.
At pater, ut terras mundumque rubescere vidit,
Cornuaque extremæ velut evanescere lunæ:
Jungere equos Titan velocibus imperat Horis.
Jussa deæ celeres peragunt: ignémque vomentes
Ambrosiæ succo saturos præsepibus altis
Quadrupedes ducunt, adduntque sonantia fræna.
Interea volucres Pyrois, & Eous, & Æthon
Solis equi, quartusque Phlegon hinnitibus auras
Flammiferis implent, pedibusque repagula pulsant.
Quæ postquam Thetys - - - -
Reppulit, & facta est immensi copia mundi,
Corripuére viam pedibusque per aëra motis
Obstantes findunt nebulas, pennisque levati
Prætereunt ortos îsdem de partibus Euros.

Ovid. l. 2. Met.

Lucifer purpureo tepidum jam movet axe diem. Cùm crastina fulserit Eos. Adjunctos aureus urget equos. Ultima pars noctis, primaque lucis erat. Quintus ab æquoreis nitidum jubar extulit undis Lucifer. Protulerit *terris cùm totum Cynthius orbem. Mollis erat tellus rorata mane pruina. Ortus erat summo tantummodo margine* Phoebus. *Cùm croceis rorare genis Tithonia conjux coeperit. Sextus ubi Oceano clivosum scandit Olympum* Phoebus, & *Allatis Æthera carpit equis. Postera cùm teneras aurora refecerat herbas. Nox ubi transierit, cælumque rubescere primò coeperit, & tactæ rore querentur aves; semustamque facem vigilata nocte viator ponet, & ad solitum rusticus ibit opus. Cùm dederit* Phoebo *stella fugata locum. Cum cælo natis.* Pallantias *astris fulserit, & niveos Luna levârit equos. Postera cùm veniet terras visura patentes Memnonis in roseis lutea mater equis: Cùm Phrygis Assaraci Tithonia, fratre relicto, sustulit immenso ter jubar orbe suum. Postera cùm roseam pulsis. Hyperionis astris in matutinis lampada tollet equis* Roscida *cùm primùm foliis excussa pruina est, & variæ radiis intepuêre comæ, Hinc*

ubi

ubi protulerit formosa ter Hesperus ora, Ter dederint Phoebo sidera victa locum, Mane ubi bis fuerit, Phoebusque iteraverit ortus, factaque erit posito rore bis uda seges. Et vigil Eois Lucifer exit aquis. Ac pater Heliadum radios ubi tollet ab undis.

• *Manes*, *ium* (*ll*) vide *Infernus*. *Mors*.

• *Manes*, *etis* (*ll*) tab. XXV.

• *Manlius*, vel *Manilius* [*llbb*] Servus poëta & Astrologus Antiochenus.

• *Mansuetus*. Vide *Clementia*. & Sarbievius l. 1. Od. 17.

• *Mantinea* (*lblb* vel *lbbb*) urbs Arcadiæ, ubi Epaminondas Thebanus bis stravit Spartanos, ibique oppetiit.

• *Manto* (*ll*) vates Thebana tab. III.

• *Mantua* (*lbb*) urbs Italiæ ad Padum circa paludosa Mincii. condita ab Ocno filio *Mantus*, Patria *Virgilii*.

• *Manus* dicitur *arguta*, cùm ludit cithara.

† *Manus summa vel ultima*: i. e. emendatio ultima alicujus rei, & ejus perfectio. M*anum porrigere*: i. e. auxilium præbere. M*anum claudere*: i. e. auxilium negare.

• M*aracanda* (*bblb*) urbs Bactrianæ.

• M*arathon* [*bbl*] campus & vicus cum silva non ita procul Athenis. Ibi Miltiades Persas internecione delevit. Ibi cæsus Icarius. Item à Theseo Taurus latro.

• M*arcellus*. Romanus consul, Dux acer & velox, primus vicit Hannibalem. Syracusas triennio expugnavit. Vide *Archimedes*. Tandem insidiis deceptus cecidit.

• M*arcomanus* (*lbbb*) alii scribunt M*arcomani*. Vide M*oravia*.

• M*arcus* fuit *prænomen* multorum *R*omanorum, nempe *C*urtii, *Reguli*, M*arcelli* &c.

• M*ardonius* (*llbb*) Dux Persarum à Xerxe relictus in Græcia Athenas delevit, pòst saxo oppressus ab Arimnesto Lacone.

• MARE

*MARE(bb) ablativo poëtæ sæpe non *mari*, sed *mare* dicunt. Dicitur aliàs *Salum*, *vel sal. Æquor*; *Pontus*; *Alta*; *Cærula*; *Profundum*; *Pelagus*; *Oceanus*; *Neptunia arva*; *Nerei regna*; *Tethyos dorsum*; *Tritonis patula tecta*, *Theatra*, *pallatia*, *vitrei horti*, *cærula scena*: *Delphinum cubilia*. *Amphitrites Thalami*, *Thori*. Vide Aqua. Navigatio. † Mare turbidum, tempestuosum.

Quassans cæruleum genitor caput, æquora fundo
Eruit, & tumidum movet ultra littora pontum.
Extemplo ventos, nimbosque, & rupe procellas
Concitat Æolias, atque imbribus Æthera condit.
Tum penitus telo molitus regna tridenti
Intima, ab occasu Thetyn impellit & orta.
Ac totum Oceani turbat caput. Æquora surgunt
Spumea, & illisu scopulus tremit omnis aquarum.
Insequitur sublime ferens nigrantibus alis
Abruptum Boreas ponti latus. Intonat ater,
Discordi flatu, & partem rapit æquoris Eurus.
Hinc rupti reboare poli, atque hinc crebra micare
Fulmina, & in classem ruere implacabile cælum.
Consensêre ignes, nimbique, & fluctus & ira
Ventorum, noctemque freto imposuêre tenebræ.

Silius l. 17.

\- - - - *niger infecit horror*
Terga maris. Longo per multa volumina tractu
Æstuat unda minax; flatûsque incerta futuri
Turbida testantur conceptos æquora ventos.
\- - - *puppim dubius ferit undique pontus*
Avulsit laceros percussa puppe rudentes
Turbo rapax, fragilemque super volitantia malum
Vela tulit. Sonuit victis compagibus alnus.
Primus ab Oceano caput exseris Atlanteo
Core movens æstus - - *furebat*
Pontus & in scopulos totas erexerat undas.
Et dubium pendet, vento cui pareat æquor.
\- - - - - *latet obsitus aër*
Infernæ squalore domûs, nimbisque gravatus

Deprimitur, fluctusque in nubibus accipit imbrem.
Lux etiam metuenda perit, nec fulgura currunt
Clara, sed obscurùm nimbosus dissilit aër.
Tum superum convexa tremunt, atque arduus axis.
Insonuit, motâque poli compage laborant
Rursus hiant undæ: vix eminet æquore malus.
Artis opem vicêre metus, nescitque magister,
Quam frangat, cui cedat aquæ &c.

Lucanus l. 5.

Videatur etiam Virgilius l. 1. Æn. v. 86. & l. 3. v. 192, & l. 4. v. 160. & l. 5. v. 693. Ovid. l. 1. Trist. Eleg. 2. & 3. & l. 11. Metamorph. v. 481. Seneca in Agamemn. act. 3. v. 406. & 461 Statius l. 3. Theb v. 26 & l. 5. v. 372. Biderman l. 2, Heroidum epist. 7. Pia desider. l. 1. Eleg. 11. *Vide Tempestas, Imber, Tonitru, Fulmen. Venti, Naufragium.*

† Maris loca periculosa: vide *Navigatio*, † Ad mare spectant etiam *Nautica prælia*: *Pisces*: Mercatus: *Diluvia*: *Insulæ &c.*

† DII maris sunt *Neptunus*, *Amphitrite*, *Nereus*, *Tethys*, *Triton*, *Glaucus*, Palæmon, *Nymphæ*, *Proteus &c.* Vide omnes suo loco, & titulo *Neptunus*.

† Maria celebratissima fuêre sequentia.

Ad Asiam spectantia. 1. Mare *Eoum*, *Indicum*, è quo sol emergens oritur: aliàs *Eythræum*. 2, Mare *Cyprium* circa Cyprum insulam. 3. *Cilicium*. 4. *Carpathium* inter insulam Carpathon & Rhodum. 5. *Icarium* circa Insulam Icariam, in quod decidit ex volatu Icarus. 6 *Hellespontus* est angustum mare inter Thraciam Europæ, & Mysiam Asiæ provinciam. Sic dictum ab Helle sorore Phryxi vide *Phryxus*. Dicitur *Virginis æquor* vel *Sestium*, aut *Abydenum* mare; quia Abydos in Asia & Sestus in Europa ad hoc mare sitæ sunt urbes, quæ nunc Dardanelli vocantur, ab Altera ad alteram Xerxes hoc mare ponte junxit. Leander sæpe tranavit. 7. *Propontis*: inter Hellespontum & Euxinum: hodie *mare marmoreum*. 8. *Bosphorus* dicitur omne fretum, seu

seu angustum mare, quia de omnibus fere finxerunt quòd Jupiter in *bovem* mutatus transtulerit Europam. Præcipuus est *Thracius*, sive angustum illud mare, quod inter *Africam* & Europam, & unà inter Byzantium & Chalcedonem situm est, & per quod ex Propontide navigatur in Euxinum. *Alius* est Bosphorus Cimmerius inter Tauricam Chersonesum, & Bosphoranos Scythas, per quem è Ponto Euxino venitur in Mæotidem 9. Mare *Caspium* seu *Hyrcanum*.
Ad Græciam spectant 1. Mare *Ægeum* inter *Asiam* & Europam, in quo sitæ sunt Cyclades Insulæ, item Insulæ *Asiaticæ* Lemnos, Lesbos, Chios, Samos, Cos &c. hic etiam dicitur mare *Jonicum*. 2, *Myrtoum* inter Peloponnesum, *Atticam*, & Cretam, in quod Myrtilus dejectus. 3. *Creticum* inter Cretam & *Africam*. 4. *Euripus* inter Euboeam insulam & Boeotiam, qui septies die septies nocte cum impetu surgit caditque 5. *Sinus Thermaicus* inter Macedoniam & Thessaliam. 6. Sinus *Ambracius* in Epyro inter Dryopes & *Acarnanes*. 7. Mare *Jonium* inter Græciam & Italiam, quod ideo etiam ad Italiam spectat, & dicitur mare *Ausonium*.
Ad Italiam spectant 1. *Adria*, seu mare *Adriaticum*, seu *Superum mare*, inter Italiam, Illyrium, & Macedoniam. 2. Sinus *Tarentinus*. 3. Mare *Ausonium*, seu Jonium. 4. Fretum Siculum inter Brutios, Pelorumque. ubi Scylla & Charybdis. 5. Mare *Tyrrhenum* seu *inferum* inter Italiam, Siciliam & Sardiniam. 6. Mare *Sardoum* circa Sardiniam. 7. Mare *Tuscum* seu *Etruscum*, inter Etruriam & Corsicam. 8. Mare *Ligusticum* circa Liguriam. 9. Mare *Siculum* inter Siciliam & *Africam*.
Ad Europam reliquam spectant 1. *Fretum Herculeum*, seu *Gaditanum*, ubi Columnæ Herculis: *Calpe* mons in Europa, & *Abyla* mons in *Africa*. 2. Oceanus *Atlanticus*, qui Hispaniam, & *Africam* usque sub Mauritaniam amplectitur, ad montem *Atlantem*. 3. Oceanus *Cantabricus*. 4. Oceanus

nus *Aquitanicus*, seu *Gallicus*. 5. Oceanus *Britannicus*, qui etiam poëtis ultimum, extremum mare dicitur, & *Caledonii* fluctus. 6. Mare *Germanicum* seu *Teutonicum* inter Belgas, Cymbros, & Britannos. 7. Mare, seu sinus *Balthicus*, *Codanus*, *Suevicus*, inter Sueciam & Germaniam. 8. Mare *Hyperboreum*, *Boreale*, *Septemtrionale*, *Glaciale*: ad extremos populos, qui Hyperborei antiquis dicti sunt, gelido sub axe siti. 9. *Pontus Euxinus*: hodie *Mare nigrum*, inter Scythiam, Thraciam & *Asiam*. videatur *Ovidius illud passim describit in Tristibus & de Ponto.*

† De mari videatur *Biderman. l. 1. Heroid. Epist. 6. Moses, viator. l. 5. Lucanus l. 1. v. 409. Virgil. l. 11. v. 624. & l. 5. v. 848.* † *Maris Siculi*, vel *Ausonii pestes*: i. e. Sirenes. *Mare* sumitur pro infortunio, luctu turba, copia.

* *Mareotis* (*b b l b*) *Regio* Libyæ, aliàs Marmarica, juxta *Mareotim* paludem non procul *Alexandria*.

† Item pars Epiri ferax optimi vini.

* *Margarita*, vel *margaritum* (*l b v b*) v. *Gemma*.

* MARIA (*b b b* subinde *b l b*) Virgo Sanctissima Dei parens; Superum regina: cui manet intactæ Virginitatis honos. Felix uteri virgo: Jesseia proles, virgo, Mater: Jessææ gloria stirpis. Pulcrior *Astris*, aurorâ &c. Magni sponsa Tonantis. Jesseias alma.

Qualis Eoos ubi tollit undis
Lucifer currus, roseisque laris
Undat, errantes per aquosa ludunt
Cærula flammæ:
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento: mare qualis intrat,
Aut mari surgit rutilus diurno
Phœbus in auro:
Quale dum puro taciturna cælo
Siderum se fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cœli.

Sarbiev Epodon Od. 10.

Quod

Quod tuis Virgo bene dormit ulnis
Sola sopitum potes osculari
Numen, & flammas, animæque sanctum
Sugere florem.
Mille Phæacum, Cilicumque mille,
Nympha, te circum volitant odores.
Blandus hic Costi liquor, inde pinguis
Sudat amomi
Ibidem Od. 13.
Virgineo capiti bis seno fulgure serta
Irradiant flammis ambitiosa novis,
Quanta rotat circum famulas reverentia flammas!
Quantus amor Dominæ volvit in orbe faces!
Ignibus antè suis viduus spolietur Olympus,
Quàm perdat radios ista corona suos.
Aspergunt foliis radiosum luminis imbrem
Sidera: de vultu Virginis ipsa bibunt
De manibus primæ destillant munera myrrhæ;
Est collum niveis area scripta rosis.
Ore rosas, oculisque jacis - -
Simplex innocuo residet tibi turtur in ore
Lilia cum sociis ludunt in corpore gemmis
Vincit mens ipsas integritate nives.
Labis pura nites de tot mortalibus una,
Nec macula agnati te premit ulla mali
Tu sine nube dies, tu sol sine labe perenni,
Accendis orbem lumine
Huc age, virgineis cui pectus amoribus ardet;
Sponsâque gaudes virgine,
Accelerato gradum, campis ubi lilia vernant,
Agnique tondent pascua.
Una potest castos extinguere Virgo calores
Virgo, rosis, prima purior atque nive.
Felix qui castos Mariæ transcribit amores.
Hic scopus: huc jaculum cordis, & arcus eant.
Balde in Oda Parthenia

† De B. V. Maria videatur etiam Bauhuf. l. 5, epigr. 1, 16. 55. & l. 2. epigr. 68. Sarbiev l. 4. O. 20. & 25. & l. 2.

& l. 2. Od. 11. & 13. Balde l. 2. Od. 1. & l. 4. O. 46. & Epodon O. 15.

* *Mariane* (*bbll*) Lacus Mediæ.

* *Marica* (*blb*) Nympha Itala, è qua & Fauno natus *Latinus Rex*.

* *Marius* (*bbb*) Cajus Marius natus Arpini humili loco, Romæ septies consul factus. Egregia gessit bella, Iugurtam in triumphum duxit, Cimbros internicione delevit. Sed cùm superbiùs ageret à Sylla in carcerem conjectus est: Carnificem autem ad eum clam necandum missum terruit autoritate vultûs. Tum in Africam fugiens misere vixit. Revocatus à Romanis ut Cinnam Tyrannum ejiceret, septimum consulatum adeptus obiit febri in lecto suo, sed inter horrendos rugitus.

* *Marmarica* (*lbbb*) pars Africæ, aliàs etiam Mareotis. *Ferax Leonum*, *Marmaridæ* populi.

* *Marmor*. Egregia marmora olim ferebat. *Paros* insula; *Marpesus* mons insulæ Pari, *Laconia*; *Tænarus* promontorium Laconiæ; *Synada* urbs Phrygiæ sanguineis maculis conspersum ex vulnere Atys pueri: *Carystos* oppidum Euboeæ: *Hymetus* mons Atticæ: Numidia: Atlas mons: Africa: I*da* Phrygiæ mons. *Ægyptus*: *Nilus*: *Carpathus*: *Claros*: *Lygdos* oppidum in Tauro monte: *Caucasus*: *Thasus* insula cyclas *Taygetus mons* Laconiæ *Dalmatia*: *Lycurgi* mons. Vide *Mons*. † Hodie marmora feruntur ex Etruria, Tiroli &c. † Marmor dicitur *Saxum nobile*, *pictum*, *pulcrum maculis*. *Libycus* Silex. *Saxea trabes*. *Saxea robora*. *Lucent in marmore venæ*. *Superbus lapis Picta Spartani frigora Saxi*. † Marmor sæpe sumitur pro æquore.

* *Marmurræ* urbs Campaniæ, aliàs *Formiæ*.

* *Maro* (*bl*) vide *Virgilius*, *Poëta*.

* *Maronea* (*bllb*) oppidum Thraciæ vini optimi.

* *Marpesus* (*llb*) mons marmoreus in *Paro* ins.

* *Marpessa*, vide *Evenus*, *Idas*.

* *Mar-*

* *Marrubium* (*l b b b*) vel *Marrucini* (*llll*) oppidum Marsorum ad lacum Fucinum. ubi rex Archippus.

* *MARS.* 1. *Ejus genus* vide tab. IV. 2. *Ejus gesta.* Præter multa homicidia etiam adulterium commisit cum Venere. vide *Vulcanus.* 3 *Ejus Officia.* Præest bellis, ac cædibus. 4. *Ejus Sacra.* Marti Sacer est Lupus, Canis, Vultur, Gallus, Picus, Gramen. Thracia regio. 5. *Ejus forma.* Est cataphractus adamantina lorica. Minaci vultu. Sedens atro æreoque curru. Auriga est Bellona. Præit Discordia scissa veste. Comitantur Timor, ira, clamor furiæ &c. Sequuntnr fames, pestis &c. 6. *Ejus nomina* Thracius, *Bistonius*, Sithonius, Geticus, Odrysius, Strymonius. Mavors, Marspiter, Gradivus. Lemnius. Ares. Armorum pater. Sanguimeus deus. Armigerum numen. Cædis arbiter. † Vide: Statius l. 2. v. 219. & l. 3. v. 226. & l. 7. v. 40. &c. Claudian. Gigantomachia v. 75.

- - - . *At Mavors in prælia currus*
Odrysia tellure vocat. Tum fulminis atri
Spargentem flammas clypeum, galeamque deorum
Haud ulli facilem, multoque labore Cyclopum
Sudatum Thoraca capit, quassatque per auras
Titanum bellô satiatam sanguinis hastam.
Atque implet curru campos. Exercitus unà
Irarum, Eumenidésque simul, lethique cruenti
Innumeræ facies, frenisque operata regendis
Quadrijugos atro stimulat Bellona flagello.

Silius l. 4.

Fulgent sanguinei, geminum vibrare cometen
Ut credas, oculi: summaque in casside largus
Undantes volvit flammas ad sidera vertex.

Idem l. 9.

* *Marsi.* populus Italiæ. ubi silvæ aprorum feraces. Eorum saliva sanat morsus serpentum.

* *Marsya* (*l b b*) vel *Marsyas* (*l b l*) fluvius Phrygiæ, ubi calami optimi ad fistulas. Marsyas pastor fuit, ob peritiam fistulandi ausus Apollinem in certamen

men provocare. Victus est, & pelle detracta in fluvium mutatus. Vel lacrimæ Nympharum & Satyrorum, qui Marsyam deflebant, in fluvium mutatæ sunt. *Ovidius l. 6. Metam. v. 388.*

† *Marsyæ statua* erat in foro Romano funem manu gestans: ad hanc fiebant vadimonia die Bürgschafften. De hac ludit Martialis l. 2. epigr. 44.

* *Martialis (lblb)* vide *Poëta.*

* *Martia arena, Martius campus.* Vide *Romæ Circus.*

† *Martia turba*, vel *Martigenæ*: id est, populus Romanus; quia Romulus ex Marte genitus fingebatur.

* *Martius.* vide *Mensis.*

* *Martyres (lbb)* Vide *Tormenta, Mors.* Item *Biderman. l. 3. Heroidum, epist. 1. & 3. & l. 1. Epist. 4.*

* *Masinissa (bblb)* tab. XXV.

* *Massagetæ (lbb)* Scythæ, *equorum sanguinem bibunt.*

* *Massicus (lbb)* mons Campaniæ vini optimi.

* *Massilia (lbbb)* urbs Galliæ Narb. ad ostia Rhodani. Condita à Phocensibus Asiaticis. dicta *Phócais.*

* *Massyli (lll)* populi Africæ equis promtissimi. Inde ligna ebeni ac citri feruntur.

† *Massylus, Massyléus, Massylius adjectiva.*

* *Mater (lb)* Vide filius, Parens, *Luctus, Amor.*

† Noverca: vide *Noverca,*

* *Matertera (llbb)* i. e. soror matris.

* *Mathematicus (blbbb)* vide *Astronomus. Euclides. Archimedes.*

* *Matinus (blb)* mons Apuliæ nemorosus.

* *Matrona (lbb) la Marne* fluvius Galliæ Lugdunensis.

* *Mattiacum (lbbb)* oppidum Germaniæ. *Mattiacæ pilæ*: i. e. Saiffen-Kugel.

* *Matuta (llb)* tab. XIII.

* *Matutinus (lllb)* vide *Mane.*

* *Mavors (ll)* vide *Mars.*

* *Mauri (ll) Mauritani (llll) Maurusii (llbl) Maurusiaci*

fiaci (llbbl) Maurisiaci, die Mohren Populus niger & adustus Africæ. Eorum reges Atlas, Antæus, Jarbos &c. tab. XXV. Aliàs dicitur *Numidia*, *Massylia*, *Garamantis*, *Finis terræ*.

† *Maurus dens*: i. e. ebur. *Mauri* postes: i. e. facti ex ebeno vel citro.

* *Mausolus (llb)* Rex Cariæ tab. XXV. Ejus uxor Artemisia unicè eum dilexit, ac bello peremtum adeò luxit, ut Mausoleum (de hoc vide *Mira*) extrui fecerit. In quo reposuit in urna ejus cineres, & quotidie de iisdem aliquid sumsit in concha vini, ut maritum in semet quasi sepeliret.

* *Maximus*. Vide *Fabius*.

* *Mecoenas*. Vide *Mæcenas*.

* *Medea (llb)* tab. III. X. XXII. Vide *Jason*. Venefica insignis ex Colchica regione. Rogatu Jasonis Æsonem ejus patrem decrepitum coxit in lebete Herbarum medicarum, & juventuti restituit. Aliam dein' formam induta promisit filiabus Peliæ, se idem facturam earum patri: Illæ persuasæ dolo patrem necant ut coquatur: at Medea tectum regiæ interim conscendens signum Jasoni, ceterisque extra urbem Argonautis dat accensa face: quo illi percepto in urbem penetrant noctu &c. *Vid. Ovid. l. 7. Metam. v. 198. & l. 3. Trist. Eleg. 9.*

† Dicitur *Colchis*, *Phasias*, *Phasiaca*, *Æetias*, *Ææa*, *Æmonia pellex &c.*

* *Media (lbb)* regio Asiæ ad Caspium mare & caucasum. Ejus reges vide tab. XXV. *Medi*, populi bellicosi, præsertim jaculis.

† *Medus*, *Medius*, *Medéus*, *Medicus* sunt adjectiva.

* *Medicina (bblb)* Dicitur *Ars Phoebêa*, quia à Phoebo inventa: *Machaonia*, *Poeonia*, à præstantibus medicis. † Utitur Herbis, Succis, Gemmis, liquato auro, radicibus, foliis arborum, floribus, decoctis, aquis destillatis, aromatibus, odoribus, cataplasmatibus, fomentis, oleo, vino, aceto: subinde ferro, & incisione, ustione; fasciis, quibus ligen-

tur vulnera. Vide *Herba. Radix.* Morbus. *Vulnus.* † Medicus dicitur Antonomasticè *Apollo*, *Machaon* *item Herbarum potens : potens Phoebeæ opis : umbras qui detrahit. arcet orco : mortique repagula ponit :* Mortis *obex*, *terror : salus civium : spes ægrorum &c.*

Medici præstantes fuerunt *Machaon & Podalirius* cum Græcis profecti ad Trojanam obsidionem à peste liberârunt castra. *Æsculapius* Hippolytum ab equis laniatum reddidit vitæ : cumque hoc facto gloriaretur, Jupiter iratus fulmine eum necavit. Vide suo loco. *Chiron. Oenone* nympha. *Poeon. Nicomachus* pater Aristotelis. *Hippocrates* Cous Æsculapii dicitur filius. *Galenus* natus Pergami sub Antonino Imp. *Melampus.* Herasistratus ex Cæa. *Menecrates.* *Japyx* apud Virgilium, Venere dictamnum suggerente extraxit telum pede Æneæ. Denique *Mercurius medicis* diis adnumeratur. *Diaulus* malus medicus apud Martialem.

* *Mediocritas.* vide *Contentus.*

* *Mediolanum* (*v b v l b*) urbs Insubrum princeps.

* *Medon* (*b l*) filius Pyladis. Alius Idæus Darethis filius. Alius Priami. Alius Codri. Alius Oilei spurius ex Rhena.

* *Medullina* (*b l l b*) Virgo Romana, quæ patrem occidit, quòd per ebrietatem impudicè se erga illam gesserit.

* *Medusa* (*b l b*) tab. I. Virgo sui ævi pulcherrima. Crines habuit auro pulcriores, quibus etiam superbivit. Dein' cum Neptuno in ipso Palladis templo cûm peccâsset, irâ deæ crines ejus in serpentes mutati sunt, cum hac vî, ut quotquot illius caput aspicerent, in lapides mutarentur. Ejus caput amputavit *Perseus*; cujus è sanguine natus est Pegasus, Corallium rubrum, Draco Hesperidum. † Dicitur aliàs *Phorcynis*, *Gorgonis &c.*

† *Medusæus equus* : i. e. Pegasus. *Meduseus fons* : i. e. Castalius. *Medusæum malum* : i. e. mutatio in lapidem.

* *Megæra* (*b l b*) tab. VIII. Furia. vide *Infernus*.
* *Megapentes* (*b b l l*) tab. XVIII.
* *Megara* (*b b b*) Regio & urbs Græciæ inter atticam & Phocidem, aliàs *Mesembria* & *Megaris* dicta, dicti etiam *Leleges*. Ibi rex erat Nisus Scyllæ parens, & Scyron latro & Alcothoë. Natus ibi Euclides. † *Megaréus*, *Megarensis*, *Megarējus* sunt adjectiva. † Alia *Megara* est urbs Siliciæ prope Syracusas. † *Megara* (*b l b*) vel *Megeria* (*b l b b*) vel *Meagrus*, aut *Megaria* est insula prope Neapolim.
* Mel (*b*) Vide *Apis*. Dicitur *Ros*, *favus*, *liquida gemma*, *flos dulcedinis*, *succineus dulcor*, *apum labor*. *Hyblæus imber*. *Hyblei thymi* &c. † Sumitur mel pro voluptate, & quavis re dulci.
* *Melampus* (*b l c*) Tab. X. Vates & Medicus, qui filias Proeti Argorum regis, in insaniam versas sanavit elleboro: quarum unam cum regno adeptus est.
* Alius Herculis comes, cujus filii Cisseûs & Gyas ab Ænea cæsi.
* *Melancholia* (*b l b b b*) vide *Tristitia*. Item Balde in satyris.
* *Melandria* (*b l b b*) sunt salsamenta (Brühe) è thynnis piscibus facta.
* *Melanion* (*l b b l*) T. XIII. XVI.
* *Melanthus* (*b l b*) tab. XII. XXII.
* *Melanto* (*b l l*) tab. II. VII. XIII.
* *Melas* (*c l*) fluvius Mygdoniæ oves nigras facit. Alius in Sicilia, Boeotia &c.
* *Meleager* (*b b b*) vel *Meleagros* (*b b c b*) tab. IV. Cùm nasceretur, Parcæ stipitem matri *Althææ* dedēre, cum promisso tamdiu victurum puerum, donec stipes superstes esset. Dein' sponsam nactus Atalantam, interfecit horribilem aprum, qui Calidoniam Dianâ sic volente populabatur; hujus caput & exuvias donavit Atalantæ: quas eidem abstulerunt fratres Althææ. Hinc eos Meleager occidit. Ob id irata mater Althæa vindictam petitura stipitem illum fatalem imposuit rogo, quo ardente Melea-

ger doloribus extinctus est; ejus sorores præ luctu mutatæ in aves *Gallinas Meleagrides*, quas vulgò vocamus Pip-Hüner. Dicitur *Calidonius*; *Ætolus venator*. *terror apri*; *Thestiades Oenides*. Videatur omnino *Ovidius l. 8. Metam. v. 260.*

* *Melesigenes* (*b b b b l*) sic ante dictus *Homerus*.
* *Melia* (*l b b*) tab. I.
* *Meliboea* (*b b l b*) urbs Thessaliæ, ubi bona purpura. Item tab. I. XVI.
* *Meliboeus* (*b b l b*) nomen pastoris.
* *Melicerta* (*b b l b*) vel *Melicertes* (*b b l b*) tab. XIII.
* *Melilotos* (*b b l b*) gelber Klee / Frauen Schühel
* *Melimela* (*b b l b*) poma dulcia maturè maturescentia, Romanis conviviis quæsita. Herren-Aepfele.
* *Meliphyllon* (*b b l b*) Melissen. Apibus gratum.
* *Melissa* (*b l b*) tab. I. XV.
* *Melissus* (*b l b*) tab. II.
* *Melite* (*b b l*) tab. I. XIX. Oppidum Cappadociæ à Semiramide conditum.

 † *Melite* insula inter Siciliam & Africam. Nunc eam tenent Equites, Turcarum jurati hostes. Hinc olim nati catuli Melitæi, Polster-Hündlein.
* *Mellas* fluvius ad Brixiam Italiæ.
* *Melon* (*l l*) genit: *Melonis* (*l b b*) fructus.
* *Melos* (*l b*) insula una Cycladum.
* *Melpomene* (*l b b l*) tab. II. vide *Musa*.
* *Memnon* (*l l*) genit: *Memnonis* (*l b b*) tab. II. XXIII. Rex Æthiopum. Ejus regia celebris in Ægypto. Statua Memnonis ex ære, quoties solis orientis radiis tangebatur, sonum suavem edidit. Arma Memnon accepit à Vulcano, rogatu Auroræ. Ab Achille occisus est, & sepultus in campis Trojanis: ubi quotannis aves peregrinæ conveniunt, dictæ Memnoniæ. Aliàs Memnonia avis subinde pro Phoenice sumitur.
* *Memphis*. *eos* (*l b*) Urbs princeps Ægypti: condita ab Ogdoo. hodie dicitur Cair. Aliàs etiam dicitur *hæc* Memphites (*l l l*) vel *hoc* Memphite (*l l b*)

† Mem-

† *Memphitica ſacra*, *templa vaccæ*. i. e. Iſidis, vel Serapidis. *Memphiticus canis*. *latrator*: id eſt, Anubis. *Memphitica miracula*: i. e. Pyramides. *Memphitica cantica*: i. e. laſciva. † Sumitur pro tota Ægypto.

* *Menalcas* (*b l l*) nomen paſtoris.

* *Menalippe* (*b b l l*) regina Amazonum.

* *Menalippus* (*b b l b*) tab. IV.

* *Menander* vel *Menandros* (*b l b*) Poëta inter Græcos optimus Comicus.

* *Mendacium* (*l l b b*) vide *Falſa*. *Fabula*. *Fallo*. *Fraus*. *Veritas*.

† Mendaces erant Cretenſes, Græci. Parthi, Afri, Poeni, Cappadoces.

* *Mendicus*. vide *Pauper*. Mendici habitum ſumſit Ulyſſes domum repetens. Codrus ab hoſte occidi quærens. Mendicus fuit Beliſarius, Marius &c. Vide *Infelix*.

* *Menecrates* (*b c b l*) medicus Syracuſanus, qui ab iis quos curabat, mercedis locò petiit, ut ipſum deum atque ejus ſe ſervos nominarent. At *Rex* juſſit, omni cibo ſubtracto, thus ei aſſiduè adoleri, itaque fumo periit.

* *Menedemus* (*b b l b*) Philoſophus Cynicus, natus Lampſaci. Is Furiæ habitu prodiit in forum, dicens ſe ſpeculatorem inferorum.

* *Menelaus* (*b b l b*) tab. V. Vide *Helena*.

* *Meneſtheûs* (*b l l*) Socius Æneæ, Trojanus.

* *Menoetius* (*b l b b*) tab. II, IX. Alius tab. VI

† *Menoetiades*: i. e. Patroclus.

* *Menſa*, vide *Convivium*.

* *MENSIS*. Eſt tempus dierum circiter 28, aut 30 apud poëtas. Præſes menſium & cauſa eſt Luna: nam illa tot diebus curſum ſuum ordinarium abſolvit: intra hos dies creſcit. fit plena, & iterum decreſcit, donec nova fiat, & novum menſem ordiatur. † Ergo, quando volumus numerum menſium poëticè ſcribere, dicimus v. g. *Ter luna crevit*, *ter reparavit cornua* &c.

†Menſes

† Menses per unum annum sunt duodecim, hinc 12 menses sumuntur pro anno. † Primus dies mensis dicitur *Kalendæ*.

1. *JANUARIUS* nomen habet à *Jano*, cujus Sacra celebrabantur *Romæ* Calendis Januarii. Est medium hyemis. Hoc mense sol Aquarium subit, vide *Astra*. Sol hoc mense incipit reverti in Zodiaco, & iterum propior nobis fieri. † Dicitur *Dux mensium* : *Solis initia* : *Anni caput* : *Mensis frigidus* : *Brumæ medius*

2. *FEBRUARIUS*, seu februus mensis, id est lustralis. Sol subit pisces, quod est ultimum signum cæleste. Est finis hyemis. Idibus ceciderunt 300 Fabii. 11. Kalendas agebantur Caristia à viris. 8 Calendas exacti sunt reges Româ. 15. Calendas Sacra Lupercalia. † Dicitur *Mensis Lupercorum* *Mensis brevissimus* : *reliquis mensibus impar* &c.

3. *MARTIUS*. Ab hoc olim incipiebat annus : & nunc quoque astronomicè incipit; quia sol incipit suum cursum, quando subit signum *Arietis*. Sacer est Marti. Hoc mense incipit ver : est æquinoctium. Idibus occisus Jul. Cæsar. Pridie nonas erant Sacra Vestæ. 14 Calendas incipiebant Quinquatria festa in honorem Palladis. 8 Calend. Hilaria. Priedie Calend. lavabatur idolum matris deûm in Almone fl. Kalendis martii fœminea erant turnalia : viri fœminis munera mittebant.

4. *APRILIS*. Sacer erat Veneri. Sol intrat Taurum : est medium veris. 4. Nonas oriuntur Plejades. 8. Idus natus Alexander M. 7. Idus Juba victus à Cæsare. 5. Idus Cerealia festa & ludi. 4. Kalendas festa Floralia. 13. Kalendas festa Palilia. Roma hoc die cœpit ædificari.

5. *AJUS*, Sol subit Geminos. Est finis veris. Tempus præcipuè florum Rosarum &c. 13. Kalendas, Agonalia festa, 7. Idus Orion occidit.

6. *JUNIUS*. Sol ingreditur Cancrum. Principium æstatis. Segetes adolescunt : florent vineæ Prata tonden-

tondentur. 5. Idus Vestalia festa. Idibus sunt Quinquatria minora Palladis. 16. Kalendas flat Zephyrus. 9. Kalendas clades Flaminii ab Hannibale apud Thrasimenum. 8. Calendas Asdrubal ad Metaurum fl. superatus à Livio & Claudio Nerone. † Dicitur *Junonius mensis*; *mensis cancri*. *æstivus* &c.

7. *JULIUS*, aliàs dictus *Quintilis*: quia, cùm annus inciperet à Martio, Julius erat quintus mensis. Dictus autem est *Julius* in honorem Julii Cæsaris, qui eo mense natus est. Sol ingreditur Leonem: Oritur Canicula. vide *Astra*. Est medium æstatis: fit Messis. Decrescere incipiunt dies, cum paulò antè longissimus fuisset. 4. Idus natus Julius Cæsar. 3. *Idus* ludi Circenses. 17. Kalendas dies nefastus; accidit clades ad Alliam fl. † Dicitur *mensis Cleonæi sideris*, *id est*, *Leonis*. *Frugifer*. *Cereris mensis*, *ob messem*:

8. *AUGUSTUS*, aliàs dictus Sextilis, quia Sextus erat mensis, cùm annus inciperet à Martio Dictus est Augustus in honorem *Augusti* Imp. qui hoc mense consul factus est, & inclytas victorias reportavit. Sol intrat Virginem, exit à Leone: vide *Astra*. Est finis Æstatis. Hoc mense finiuntur dies Caniculares, & est calor æstatis summus. Messis absolvitur. Idibus augusti erant sacra Dianæ.

† Dicitur frequenter mensis *Cleonæus*, quia Leo (is metonymiâ poëtica Cleonæus dicitur: vide *Astra*) hoc mense maximè regnat: etsi jam in Julio sol leonem subeat.

9. *SEPTEMBER*. Sol ingreditur Libram: est initium autumni: est æquinoctium autumnale. Leguntur poma aliique fructus arborum. Incipit etiam vindemia. 4 Nonas contigit pugna Actiaca. 6. Idus Hierosolymæ captæ à Vespasiano Imp. 9. Kalendas natus Augustus Imp.

10. OCTO-

10. *OCTOBER* Marti sacer, & Baccho. Sol subit Scorpionem : est medium Autumni : agitur vindemia.

11. *NOVEMBER* sacer Dianæ erat. Sol intrat Sagittarium. Fit tritura in horreis : venationes cervorum & aprorum in silvis. Frequentes sunt imbres, nebulæ, pruinæ. Est initium hyemis.

12. *DECEMBER*. Sacer Vestæ & Saturno & Neptuno. Sol intrat Capricornum. Est Bruma seu dies brevissima nox longissima, hyemis medium Paulòpòst dies incipit crescere. 16. Calendas celebrabuntur Saturnalia.

NB. Dies totius mensis in Romano Kalendario hoc ordine & his nominibus dispositi erant.

* Mense *Januario*, *Februario* - - *Aprili* - - *Junio* - - *Augusto*, *Septembri*, - - *Novembri*, & *Decembri*

Kalendis	-	-	-	id est, Die 1 mensis,
IVtò Nonas	-	-	-	die 2.
IIItiò Nonas	-	-	-	die 3
Pridie Nonas	-	-	-	die 4
Nonis	-	-	- -	die 5
VIII. Idus	-	-	-	die 6
VII. Idus	-	-	-	die 7
VI. Idus	-	-	-	die 8
V. Idus	-	-	-	die 9
IV. Idus	-	-	-	die 10
III. Idus	-	-	- -	die 11
Pridie Idus	-	-	-	die 12
Idibûs	-	-	-	die 13

Deinde sequuntur *Calendæ*, quæ agnomen suum accipiunt à mense sequente semper. e. g. si simus *in Januario*, tunc post Idus incipimus die 14 mensis dicere XIX. *Kalendas Februarii.* Nam vox *Kalendas* est accusativus (ita etiam vox Nonas, & Idus) & per Ellipsin figuram subintelligitur præpositio *Ante*, nempe *XIX. die ante Kalendas Februarii*, seu ante pri-

primum diem Februarii. Quot autem Kalendas quivis menſis habeat, ſcire non potes, niſi ſcias antea, quot dies habeat totus menſis. Nam tunc incipis numerare ab ultimo die menſis, & illum Romano ſtylo dicis. *Pridie Kal.* ſeu *diem ante calendas* menſis illius nempe qui ſequitur. Vlterius penultimum diem menſis, dicis *III. Kal.* ſeu *diem tertium ante Calendas* menſis ſequentis. Et ſic aſcendendo pergis usque ad diem menſis 13. vel 15. in quos neceſſario incidunt Idus.

*Menſe Martio, - - Majo, - - Julio, - - Octobri hic eſt ordo.

Kalendæ - - -	id eſt, Dies 1 menſis
VI. Nonas - - -	dies 2
V. Nonas - - - -	dies 3
IV. Nonas - - -	dies 4
III. Nonas - - -	dies 5
Pridie Nonas - - -	dies 6
Nonæ - - - -	dies 7
VIII. Idus - - -	dies 8
VII. Idus - - - -	dies 9
VI. Idus - - -	dies 10

Et ſic uſque ad diem 15 menſis, qui dicitur *Idus*.

*Menſuræ liquidarum rerum, ut vini, apud Romanos hæ erant.

1. *Culeus* vel *Culleus*: continet amphoras 20. urnas 40. Ein Fuder Wein. Erat vas Coriaceum huic inſuti parricidæ cum Gallo, cane, vipera & ſimia mergebantur undis.

2. *Amphora*, vel *Quadrantal*, vel *Metreta*, vel *Cadus*: vas ubique pedis menſuram implens. Continebat olim 40 Sextarios: deinde tantum, quantum efficiunt 24 menſuræ Auguſtanæ.

3 *Urna.* eſt amphora dimidia, continet 12 menſuras auguſtanas, Sextarios 18.

4. *Congius.* octava pars amphoræ, continet 3. menſuras auguſt: Sextarios 6.

5. Sexta-

5. *Sextarius*. Sexta pars congii continet dimidiam mensur: august. & 16tam ejus partem.
6. *Cyathus* vel *Uncia*. est 12 ma pars sextarii.
7. *Deunx*: sunt undecim cyathi.
8. *Bes*. sunt cyathi 8.
9. *Septunx*; cyathi 7
10. *Quincunx*, sunt cyathi 5.
11. *Triens* sunt cyathi 4.
12. *Quadrans* sunt cyathi 3.
13. Sex*tans* sunt cyathi duo.
14. *Ligula*, seu *cochlea* est pars quarta cyathi.

† Mensuræ solidorum sunt notissimæ istæ. *Orgya* ein Klaffter. *Pes* ein Schuhe. *digitus* vel *unguis* ein Zoll/ id est, duodecima pars pedis. *Spitama* ein Spann. *Palmus* ein Hand breit. Item *Libra* ein Pfund. Talentum ein Zentner oder 60 Egyptische Pfund. Drachma ein Viertling. Uncia der vierte Theil eines Viertlings † Mensuræ itinerum sunt *Milliare* ein Meil. vel mille passus. vide *Lapis*. *Stadium* ein Roßlauff/ quantum equus uno summo impetu currebat in certaminibus Olympicis: sunt 125 passus. *Leuca* ein Stund Weeg/ein kleine Meil.

* *Mentior*, vide *Mendacium*.
* *Mentor* (*ll*) *Mentoris* (*lbb*) sculptor insignis vasorum.
* *Mephitis* (*b l b*) est fœtens vapor ex paludibus.

† Item Lucus aliquis *Romæ*.

* *Mera* [*lb*] tab. XVII. vide *Astra* *Canis*.
* *Mercator* [*llb*] Mercatores *Navigant*, *Regiones* omnes perlustrant, *Divitiis* student; afferunt *Purpuram*, *odores*, *aromata* &c. Vide dictos hos titulos. Regiones, in quibus mercatura viget, olim fuêre *Syria*, *Africa*. *Asia*. Hodie *Anglia*, *Hollandia*, *Hispania*, *India orientalis* & *occidentalis*. *Ægyptus*. *Asia*, *China* &c.

† Mercatorum deus est *Mercurius*. Vide Pia desider. l. 2. Eleg. 13.

*MERCURIUS (lbbb) 1. *Ejus genus* vide tab. IV. Natus est in Cyllene Arcadiæ monte.

2. *Gesta.* Fur erat insignis. Eo die quo natus est, Apollini subduxit boves Admeti, quos ille paverat. Cùm is indignaretur, mox etiam pharetram furatur Mercurius: quo viso Apollo risit. Dein Vulcano per jocum arma abstulit, Jovi Sceptrum: Veneri quoque clam cingulum solvit. Invenit pondera, mensuras, mercaturam, & foenus. Lyram invenit, quam donavit Apollini; ab eo autem accepit virgam, cujus hæc erat vis, ut discordes conciliaret. Eam tentaturus Mercurius admovet duobus serpentibus, qui fortè in via rixabantur: qui mox coëuntes in spiram circumvolvebant se bauclo illi, hic baculus dicitur *Caduceus.* Batto pastori vaccam dederat, ne proderet raptos à se Apollini boves. Dein mutato habitu rediens ipsemet Battum de bobus quæsivit; qui cum furtum prodidisset, mutatus est in lapidem, qui *Index* dicebatur. Argus erat, habens centum oculos, quorum cùm ceteri dormirent, semper bina ante ac retro vigilabant aperta. Eum Juno constituit, ut Jo in vaccam mutatam custodiret. Sed Jupiter ad Jo liberandam misit Mercurium, qui tibiarum cantu sopivit omnes Argi oculos. Dein' ense suo recurvo qui *Harpe* dicitur ejus cervicem recidît & vaccam liberavit. Ast Juno miserta Argi, oculos ejus inseruit caudæ Pavonis, volcuris nempe sibi amatæ & sacræ.

3. *Officia ejus* hæc sunt. Est nuncius Jovis. Animas morientium deducit ad inferos, virgâ aurea compescens ad flumen styga umbras. Deorum cænaculum sternit, purgat, & curiam quoque præparat consultaturis. Præses est Mercatorum, Politicorum, Furum, Mendacium, eloquentiæ naturalis. Præest etiam interpretationi somniorum

4 *Sacra* illi sunt, Linguæ ex omnibus victimis antiquorum. Marsupia ejus statuæ appendebant

*R*omani foeneratores mercatores, fures In aris *Ro*manorum semper unà erant Mercurius & Minerva.

5. *Forma ejus.* Juvenis imberbis, capite gestans petasum seu pileum alatum; pedibus soccos seu talaria alata; manu caduceum alatum in spiram euntibus serpentibus, pedibus assidet subinde Gallus. Ægyptii solebeant pingere dimidiam ejus faciem albam, dimidiam fuscam.

6. *Nomina ejus.* Cyllenius; Atlantius, Atlantiades; Majugena; Arcadicus deus, Nonacrinus; Interpres divum; Plejade natus; Nuntius ales cæli, Tegeaticus, Mænalius &c.

† *Vid. Virgil. l. 4. Æn. v. 238. Ovid. l. 1. Met. v. 564. Statius l. 1. v. 303.*

* *Meretrix* (*b c l*) vide *Libido.*

* *Mergilline* (*l l l l*) collis prope Neapolim.

* *Mergus.* vide *Avis, Esacus.*

* *Meridies* (*b l b l*) Phrases & descriptiones hæ sunt: Sol *medius orbis. Ardores medii solis.* Sol *altissimus cum dividit ignes. cùm medio stat fax accensa polo. Suetus ubi emensos medium flammantis Olympi sistere equos Titan. Medias sole tenete vias. Jamque dies medius tenues contraxerat umbras. Medium sol liquerat axem. Medio cum plurimus orbe sol erat, & minimas à vertice fecerat umbras.* Vid. Virgil. l. 4. Georg. v. 400. Statius l. *1.* v. *680.*

* *Merve* (*b b l*) est insula Nili fl. in Æthiopia cum urbe cognomine à Cambyse condita, ubi multa Ebenus gignitur. Dicitur extremum terræ.

* *Merope* (*b b l*) tab. I.

* *Merula* (*b b b*) fluvius Liguriæ. Item avis Amsel.

* *Mesapus* (*l l b*) Neptuni filius, eques invulnerabilis.

* *Mesopotamia* (*b b b b b b*) provincia Asiæ inter Tigrim & Euphratem, plana, fertilis, in qua *Babylon* urbs. Dicitur *Assyria, Persica.*

* *Messalina* (*l l l b*) uxor Claudi Imp. mulier libidinosa.

* *Messapia* (*l l b b*) vide *Brundusium*, *Boeotia.*

* *Messe* (*l l*) oppidum Laconiæ.

* *Messenia*

* *Messenia* (*llbb*) regio Peloponnesi, *Messena* urbs Siciliæ.

* *Messis*. Ad hanc describendam pertinent segetes, frumenta, aristæ, spicæ, falx, Ceres, Æstas, mensis Julius &c. † *Messes Libycæ, siculæ &c.* i. e. copiosæ. Vid. Bisselius lib. 3. Æstiv. eleg. 4. 6. &c. Vid. *Agricultura*.

* *Mestor*. tab. XVIII.

* *Meta* (*lb*) Das Ziel eines Lauffs. Conficiebatur è creta in modum coni.

† *Meta* sumitur pro caseo, butyro, aliave re simili in modum coni composita,

* *Metabus* (*b bb*) vide *Camilla*.

* *Metaurus*, vel *um* (*blb*) fl. Umbriæ, ubi Nero Consul Asdrubalem profligavit.

* *Metalla* (*b bb*) vide *Æra*.

* *Metellus* (*b l b*) multi hoc nomine fuêre egregii *Romani*. *Dalmaticus*, qui Dalmatiam subegit; *Creticus*, qui Cretam &c.

* *Methon* (*bl*) tab. VI. † *Methone* (*bll*) urbs Peloponnesi, ubi Philippo Macedoni effossus oculus.

* *Methymna* (*llb*) Urbs Lesbi: ubi optimum vinum. Inde nati Arion & Tarpander musici, & Callias poëta.

* *Meti* (*b l*) urbs Galliæ.

* *Metis* (*l b*) tab. VI. vide *Jupiter*.

* *Metiscus* (*b lb*) auriga Turni.

* *Metius* (*b bb*) cum Tullo Romanorum rege contra Fidenates pugnans in medio prælio ad hostem transiit. Id videns rex clamavit ad suos (ne terrerentur perfidia ducis:) id factum esse suo consilio. Ergo nec hostis eidem Metio credidit. Is tum captus quadrigis discerptus est.

* *Metra* (*l b*) tab. III. in varias formas se mutavit, & à patre adsustentandam famem vendita semper emtoribus erupit. *Ovid. l. 8. Metam. v* 846.

* *Metres* tab. XX.

* *Metus* (*bb*) vide *Timor*.

* *Mevania* (*llbb*) urbs Umbriæ ad Clitumnum unde ortus Propertius.
* *Mica* (*lb*) erat cœnaculum parvum Domitiani.
* *Micipsa* (*bbb*) tab. XXV.
* *Midas* (*bl*) tab XXV. Bacchus, quem hoſpitio exceperat, ei permiſit petere quidquid vellet. Petiit omnia, quæ tangeret, aurum fieri. Sed cùm etiam cibi in aurum mutarentur, poenitens voti juſſus eſt ſe lavare in Pactolo fl. hinc Pactoli arenæ factæ ſunt aureæ. Apolline & Pane de arte canendi certantibus Midas conſtitutus judex victorem dixit Pana. Hinc ei Apollo aures Aſininans ſuccreſcere fecit. quas ſub capillis advertens tonſor tacere non potuit, ſed effoſa ſcrobe clamavit: Aures aſininas habet rex Midas; tum ſe terrâ contexit: unde natæ arundines ſi qua aura agitarentur eandem edidêre vocem. *Vid. Ovid. l.* 11. *Met. v.* 101. *Claudian. in Rufin. l.* 1, *v.* 165.
* *Miles* (*lb*) vid. *Bellum*. *Dux*. *Fortis*. *Heros*.
* *Miletus* (*llb*) tab. III. † Item urbs Cariæ ſeu Joniæ Græcorum colonia. condita à Mileto vel Sarpedone. Aliàs dicta *Anactoria*. Ibi lanæ optimè texebantur. Homines erant luxurioſi. Natus ibi Thales, Anaximander, Anaximenes Philoſphi: Pittacus legislator. Timotheus muſicus. † *Mileſius* (*llbb*) i. e. civis Mileti.
* *Mille*. Sæpe ſumitur pro *multus*. Decies centeni.
* *Milo* (*bl* vel *ll*) Crotone ortus Athleta in Olympicis robuſtiſſimus. Taurum pugno occidit, ac devoravit. Eum ſtantem nemo poterat movere loco. Solitus arbores medias manu diſcerpere, cùm id etiam ſenex tentâſſet, arbore denuo coëunte retentus fame periit.
* *Miltiades* (*lbbl*) Athenienſis egregius, Perſis in Marathonio campo cæſis in carcere fame necatus à ſuis.
* *Milvus*. eſt ſpecies accipitris.
* *Mimalion* (*lbbl*) tab. XVI.

* *Mimal-*

* *Mimallones* (*b l b b*) i. e. Bacchæ mulieres.
* *Mimas* (*b l*) fl. Joniæ, & mons nivosus Lydiæ, ubi Bacchi sacra. Item Gigas aliquis.
* *Mimus* (*l b*) i e. Jocus, vel homo nugax.
* *Minæ*. vide *Mala*, *tormenta*, *mors*. *Ira*. *Vindicta*. *Imprecatio*. † Formulæ sunt tales: *Væ Lampe tibi*. *At te pœna manet*. *Nisi desinis inquam*. *Non impunè feres*. *Jam mihi persolves pœnas &c*.
* *Mincius* (*l b b*) fluv. ex Benaco laco præter Mantuam & Veronam aureas agit arenas.
* *Mineias* (*l l b b*) genit: *adis*. vel *Minéis*, *idis*: i. e. Leucothoë Thebana.
* *Minerva* (*b l b*) vide *Pallas*. sumitur pro studio, poësi, arte ædificandi, texendi, Pingui, crassâ Minervâ homo: i. e. stupidus, aut leviter doctus. Invita minervâ, id est sine fructu studet. † *Minerval*: i. e. pretium, quod præceptoribus penditur.

† *Minervæ templum* juxta forum Romanum, ubi causæ seu lites de jure agebatur: hinc Minervam pro causis accipit Martialis l. 1. epigr. 63.

* *Minio* vel *Minion* (*b b l*) fl. Tusciæ prope Cære.
* *Minos* (*l l*) genit: *Minois* (*l b b*) tab. VI. XX. Rex Cretæ Vide *Theseus*, *Pasiphaë*. Denique factus Judex inferorum. † *Minotaurus* (*l l l b*) vide *Pasiphaë*, *Theseus* † *Minous* (*l l b*) *Minóius* sunt adjectiva. *Minois* (*l l b*) *Mineias* (*l l b b*) sunt patronymica.
* *Minothea* tab. XXVI.
* *Minturnum*, vel *Minturnæ* oppidum prope Lirim fl. & paludes in quibus Marius se à Scylla abscondit. Ibi habitavit Apitius.
* *Minyæ* (*b b l*) populi Thessaliæ, dicti à Minya filio Orchomeni regis, nepote Neptuni, Orchomenus etiam erat ibi fluvius, antè dictus Minyeus. Siti sunt prope Jolcum. Inde multi Argonautarum orti fuêre: qui ideo dicti sunt Minyæ, Minyadæ &c. Minya ratis: i. e. Argonavis.
* *MIRA*. Septem Mira seu miracula mundi hæc fuerunt. (1. *Muri Babylonis* alti 200 pedes, lati 50.

(2. *Templum Dianæ Ephesi* constructum à totius Asiæ & Græciæ regibus ac populis. habuit 2650 pedum altas. Herostratus quidam id exussit ideo, ut nomen suum redderet immortale: Ephesii autem vetuêre, ne quis ejus nominis meminisset. Id factum nocte qua natus est Alexander: unde Libanius joco dixit, Dianam seu Licinam non potuisse custodire suam domum, utpote occupatam tanto puerperio. (3 *Pyramides* prope urbem Memphim structæ à regibus Ægypti: in una condenda laborârunt 360000 hominum per annos 20. qui in cæpas & allia duntaxat absumserunt 800 talenta vocantur *Miracula Nili*, *Memphitica Eoa*; *Memphiticæ moles*, *turres &c.* (4 *Labyrinthus* erant horti, aulæa, Porticus, & ædificia in varios gyros redeuntia Primus & maximus erat in Ægypto prope Arsinoen urbem & Moerin lacum. Secundus & artificiosissimus ad Gnossum urbem Cretæ fabricatus à Dædalo jussu Minois, cui inclusus minotaurus. Vide *Theseus*, Tertius in Lemno. Quartus Clusii in Italia, monumentum Porsenæ, (5 *Mausoleum*: vide *Mausolus*, *Artemisia*. Artifices hujus marmorei sepulcri fuerunt Bryaxes, Timotheus, Leochares, Pyrrhi-. Hinc omnia illustrium virorum monumenta vocantur Mausolea, (6 *Colossus*, seu Solis imago post Alexandri M. obitum erecta à Demetrio rege. vide *Colossus*. (7. *Cyri regia* Persepoli auro argento, gemmis, cedro, ebore, marmoreque instar cæli constructum.

† His adduntur *Turis* in insula *Pharo* prope Alexandriam, quæ noctu lumen præbebat procul navigantibus. Item Simulacrum *Jovis Olympici* ex ebore constructum à Phidia altitudine 60 cubitorum, cùm tantùm sederet.

† Alia multa sunt mira, ut *Trojæ*, *Thebarum*, *Venetiarum* ædificatio. *Pontes*, *Fluvii*, *fontes*, mirum & rarum aliquid habentes. Mira *Mutatio* hominum in animantes. Miræ sunt *Fabulæ*, *Prodigia*, *Monstra*.

Sym-

Symplegades insulæ pugnantes: *Delos* insula natans. *Veneficia. Equus* Domitiani, Alexandri. *Animalia* varia, & *Aves*, *Arbores &c.* Miræ altitudinis *montes. Euripi* fluxus. *Dædali* volatus. Mira *Felicitas* & *Infelicitas* hominum, item *Fortitudo*, *Robur*, *Ars*, *Sapientia*, *Vitia*, *Voracitas &c.* Mira etiam dicuntur quæ *absurda* sunt aut quoquo modo impossibilia, ùt si lupum deserat fames, Rosam ver &c.

* *Misenus* [*IIb*] Æoli filius speculator & tubicen insignis, olim Hectoris, pòst Æneæ comes, deos marinos in cantus certamen provocans à Tritone submersus est. At Æneas inventi corpus sepelivit in Miseno promontorio Italiæ.

* *Misericordiam* petere, vide *Rogare*. Misericordiam exhibere. vide Clementia, *Auxilium præstare. Refugium.*

* *Miseria.* Huc spectant *Infelicitas*, *Incendia*, *Bellum*, *Diluvia*, *Pestis*, *Morbi*. *Fames*, *Paupertas*, *Excidium*, *Naufragium*, *Sterilitas*, *Tristitia*, *Desperatio*, *Mors*, *Exilium*, *Tormenta*, *Desertio &c.* Comparatur Ruinæ domus, Naufragio vide *Infelicitas*.

* *Mithra* apud Persas dicebatur *Sol*.

* *Mithridates* (*cbll*) Rex Ponti, calluit 22 linguas. Interfecit conjugem Laodicen, sororem, matrem, fratrem, ac tres filios impuberes, ut regnum sibi stabiliret. 40 annos bellavit cum *Romanis*: magnam Asiæ partem occupavit: 80000. *Romanorum* eadem nocte datis ad præfectos litteris occidit. à Lucullo victus, à Pompejo devictus est. Ejus filius Pharnaces Romanos secutus patrem oppugnat, qui desperans suis rebus veneno hausto nihil tamen læsus est. Unde filius Gallum misit, qui eum occideret, quem autoritate vultus territum, ac refugientem, revocavit Mithridates, ac sponte jugulum præbuit. Solebat quotidie sumere pharmacum aliquod veneno mixtum, ut à veneficio, quod sibi ob crudelitatem assiduè timebat, tutus esset: simul venenum auctissimum sub annulo suo semper gestabat,

bat, id ſumturus ſi quando in extremum quoddam periculum ageretur. At ob quotidianum pharmacum ne id quidem venenum nocuit.

* *Mitiſca* (*b l b*) oppidum Sabinorum.

* *Mitiſcus*. vide *Metiſcus*.

* *Mitræ* (*c l*) ſumuntur pro fœminis, illæ enim apud Romanos mitratæ incedebant.

* *Mitylene* (*b b l l*) urbs princeps Leſbi, cujus fœminæ ſalaciſſimæ. Ibi nati Alcæus & Sappho, Theophraſtus Phil. & fortè Pittacus.

* *Mnemoſyne* (*l b b l*) tab. VI.

* *Mneſtheûs* [*l l*] nobilis Trojanus.

* *Mobilis* facilè res. vide *Inconſtans*, *vanus*. Item *Rota*, *cælum*, *venti*, *aquæ*, *Symplegades*, *Delos*, *Dodonæum cymbalum*, *lingua*, *ſagitta*, *aves*. *piſces*.

* *Mœonia*. vide *Mæonia*.

* *Moeris* Inſula.

* *Mœſia* Provincia inter Dacos & Pannones, ad ſcodrum, & Hæmum montes.

* *Mollis*. vide *Flecto*. Mollia ſunt *cera*, *lana*, *byſſus*, *ſerum vellera*, *comæ*, *plumæ*, *cygnus*, *olivum*, *ſavus*, *mel*, *roſæ*, *violæ*, *labra*, *genæ*, *agnus*, *ceſpes*, *gramina*, *Zephyrus*, *auræ*, *undæ ſtagnantes*, *nubes*, *poma* &c. Molles maribus dicuntur ii, qui delicioſi ſunt ut *Jones*, *Ægyptii*, *Epheſii*, *Babylonii* &c.

* *Molorchus* (*b l b*) vide *Hercules*.

* *Moloſſus* (*b l b*) tab. VI. Pars Moloſſiæ regionis eſt Chaonia. ibi grandes canes.

* *Moluccæ* (*b l l*) inſulæ Aſiæ, unde *Aromata*.

* *Momius* (*l b b*) tab. III.

* *Momus* (*l b*) is eſt, qui omnia carpit: carpſit etiam, quod homo in corde feneſtram non haberet, ut ejus arcana conſpici poſſent. Momi inſignes & ridiculi erant *Syrus*, *Latinus*, *Syneſius*. vide *Carpo*, *Jocus*, *Comœdia*.

* *Monæci* (*b l l*) *Herculis* portus ad mare Liguſticum, hodie *Monaco*.

* *Mons*

*Mons. 1. Altissimi montes *Athos*, *Olympus*, *Tænarus*, *Alpes*, *Caucasus*, *Cimmerii Atlas*. 2. Montes *marmorum*, *auri*, *mellis &c.* feraces. vide his titulis. 3. Montes diis sacri sunt *Dyčte*, & *Ida Jovi*: *Berecynthus* & *Dindymus Cybelæ*: *Parnassus*, *Helicon* & *Pindus Apollini ac Musis*: *Cyllene Mercurio*: *Cynthus Apollini* & *Dianæ*. *Cithæron Baccho ac Musis*. *Idalius Veneri*; *Æthna Vulcano ac Cereri &c*. Vide Dii. 4. Montes frigidi sunt *Hæmus*, *Alpes*, *Caucasus*, *Tænarus*, *Cimmerii*, *Rhodope*, *Riphæi*. 5. Aliàs celebres sunt *Corycius croci ferax*. *Actium*, *ubi Augustus Antonium & Cleopatram vicit*. *Gargarus fertilis*. *Latmius*. *Chimæra*. *Taurus*. *Abylæ & Calpe columnæ* Herculis. *Aroceraunia*. *Apeninus*. *Vesuvius & Ætna ignivomi*, & *Chimæra*. Pelion & *Ossa á Gigantibus moti*. *Oeta ubi Hercules se exussit*. *Caphareûs*, *ubi Græci naufragium passi*. *Pholoë*, & *Phaneûs in Chio vini feraces*. *Cytorus ferax buxi*. *Sipylus ubi Niobe in statuam mutata*. *Taygetus ubi nati Castor & Pollux*. *Thermopylæ ubi Leonidas cecidit*. *Sigæum*. *Malea*. *Libanus*, *Casius juxta Pelusium*, *ubi sepulcrum* Pompeii; *alter in Syria altissimus*. *Siciliæ promontoria &c*. † Regiones montosæ sunt *Arcadia*, *hinc Nonacria dicta à novem insignibus montibus*, *Lyceo*, *Mænalo*, *Cyllene*, *Illyrium*, *Noricum*, *Colchi*, *Arabia*, *Sardinia &c*.

† Montes Romæ vide: *Roma*. † Huc spectant etiam *Silvæ*, *Nymphæ*, *Fauni*, *Venatus & feræ venaticæ*.

* *MONSTRA*. Monstra sæpe dicuntur prodiga & omina in cœlo vel alibi. Sæpissimè autem per *monstrum* intelligitur aliquod animal miræ & insolentis formæ, feritatis &c.

† Monstra famosa fuêre CERBERUS. CENTAURI. GIGANTES. CYCLOPES. SATYRI. CERCOPES. CACUS. MINOTAURUS. Item *Aper*. Herculis & Meleagri. *Leo* Nemeæus. *Monstra maritima*, quibus expositæ fuerunt Hesione & Andromeda. *Vultur vel Aquila* Promethei, & Tityi. *Erichtonius* serpentinas pedes habens. DRACO in hortis *Hesperidum* ab Hercule cæsus. *Draco Colchicus* à

 Jasone

Jaſone. *Draco Bœotiæ* à Cadmo. *Draco Pythius* ab Apolline. *Hydra Lernæa* ab Hercule. *Sphynx* ab Oedipo victa. SIRENES ab Orpheo. HARPYIÆ ab Argonautis. SCYLLA. GRÆÆ ſorores. LAMIÆ. LEMURES. MEDUSA. vide *Perſeus*. *Gorgon*. Veſpertilio. Bubo. *Ranæ* &c. Vide *Mutatio*, & Metamorphoſes Ovidii.

* *Mopſopia* (*l b b b*) pars Atticæ regionis.

* *Mopſus*. vide *Calchas*, & tab. III. *Item* nomen paſtoris.

* *Moravia* (*b lb b*) regio dicta à *Moravo* fl. Vicina Boëmiæ; ubi olim Marcomani & Quadi.

* *Morbus*. Huc ſpectant Languor, Pallor, deformitas, macies, infirmitas, dolor &c. Ægrotus faſtidit cibos; caret robore, colore roſeo vivo, ſomno; habet ſomnia terribilia; decumbit lecto velut in carcere ligatus; non fruitur aura, ſole, campis, libertate, ſodalibus, deliciis. Eget Medicinâ & Medicis. Mors ipſi inſidiatur propinqua.

† Comparatur ægrotus cum *flore*, quæ marceſcit ab æſtu, vel pruinâ decoquitur: cum *glacie* aut *cera* fluente à calore: cum *arbore* amittente folia, & pallente; cum *uva* putreſcente. † Morborum genera uſitatiora ſunt *Febris* ardens, tremens, pallida. *Hydrops* tumens, nitens, acris, ſitiens, aquoſus. *Podagra* nodoſa, aucta, artus ſtringens, pedi vel manui vincula nectens. *Cancer* ſerpens, obſcænus, depaſcens, occultè ſæviens. *Peſtis* graſſans, avara, lethalis, *venenata*, inimica, acerba. vaga. Fingitur ſpargi à Furiis & earum ſerpentibus, ſeminato per aëra veneno: aut à vapore ex inferis eructante in Tænaro, Acheronte &c. Alii morbi ſunt *Vertigo* Schwindl: *Inſania*: *Angina* Halsgeſchwär: *Phthiſis* Schwindſucht: *Arthritis* Zipperl. *Scabies*: *Ulcus* &c. † Vide Biderman. l. 1. Heroum ep. 1. & l. 1. Heroid. ep. 3. Seneca Hippol. act. 2. Scen. 1.

* *Mores*. Sunt boni vel mali. vide *Virtus*, *Vitium*. Varii varios habent mores, nempe *Pueri*, juvenes, ſenes, divites,

divites, pauperes, milites, fœminæ, viri. Item apud varias gentes sunt varii mores *Vide Lucanus l, 8. v. 364. Claudian. l. 1. de laud. Stilico. v. 152.* Mores corrupti mundi. Vide *B*auhuf. l. 1. Epigr. 4. & l. 2. epig. 27. Item lege poëtas Satyricos, qui hos mores traducunt, tales sunt Horatius in Sermonibus, Juvenalis, Persius, *B*arclai Icon, Balde &c. † *R*omani ad castigandos suorum mores habebant Censores, hi singulis quinquenniis, aut sæpius lustrabant totum populum ac Senatum, & in cærites tabulas describebant eos, qui malè vivebant, eosque notabant infamiâ. Censorum princeps fuit *Cato.* † Aliàs morum magistri egreii fuerunt Socrates, Diogenes, Solon, Æsopus, Pythagoras, Aristoteles, Aristippus, Cicero, Seneca, Zeno Lycurgus, & alii Philosophi. Moribus bonis erant spartani, antiquæ Romanæ fœminæ, Antiqui Germani, Cimon, Curius Vide *Simplex*. Moribus malis erant Persæ & Babylonii. Vide *Deliciæ*, *Libido*: Item Antonius & Cleopatra: Nero: Caligula: Eliogabalus.

* M*orini* (*bbl*) populi Flandriæ in Belgio.

* M*orio* (*lbb*) ein Schalcks-Narr. Vide S*tultus*, M*imus*, J*ocus*.

* M*orpheûs* (*ll vel lbb*) est famulus somni qui dormientibus offert varias species, figuras, & somnia velut pictor fingit. Sumitur pro somno. somniis &c.

* MORS Pro morte. & ad mortem describendam sumuntur præcipuè 1 *Causæ.* 2 *Circumstantiæ.* 3 *Effectus* 4 *varia genera mortis.* 5. *Comparationes.* 6. *Varia.*

I, Causæ mortis.

1. *PARCÆ* tres fœminæ vetustæ sunt in vestibulo inferni tab. VI. quarum *Clotho colum* (den Spinn Rollen oder Gunckel) *bajulat*, *Lachesis net*, *Atropos occat* seu incidit filum aut stamenè colu ductum. Hominibus autem felicibus stamen fit è lana candida: vide *Felix.* Infelicibus fit stamen è nigro vellere. Omnium

um vita tamdiu durat, donec Atropos hoc filium incidat, quo inciso mori necesse est.

2. *Fatum.* Vide suo loco.

3. Causæ veræ mortis sunt Vulnera, Venena, Morbi, Fames, Bellum, Crudelitas, arma, Tormenta, Casus, Pericula, Naufragia, Miseriæ, Fulmina &c. Vide Num. IV. *Genera mortis.*

II. *Circumstantiæ mortis.*

1. Tristitia propria morientis, & amicorum, circumstantium. Lacrimæ, ejulatus filiorum, parentum, sororum &c.

2. Morientibus solent claudi occuli, & quidem ab illo, qui iis maximè cognatus, conjunctus, aut amicus est. Item olim proximus amicus os suum ori morientis imposuit; & quasi spiritum morienti egredientem suo ore excepit.

3. Morientes aut capiunt solatium ex vita bene acta: aut torquent eos crimina commissa: aut etiam desperant.

4. Morientibus adsunt amici & domestici, medicos ac medicinam vocant, sacrificia ac vota pro ejus salute suscipiunt, exorant superos, penates, Parcas, mortem placant victimis nigris, aut impatientes eam detestantur.

5. In morte magnorum virorum dicitur cælum lugere, sol occultare faciem, pallere astra, luna rubere, nigro velo obduci æther. Tempus rotam sistere &c.

III. *Effectus mortis.*

1. Pallor, frigus, stupor membrorum, oculi vitrei cavantur, frons riget, genæ fluunt, labra pallent, os hiat. Desinit salire sanguis & venæ. Tempora subsidunt. Gutur contrahitur. Artus tenduntur. Vide *Morbi effectus*: item *Deformis.*

2. Post mortem corpus ab antiquis involutum syndoni aut pretiosis pannis impositum est rogo, quem divites struebant ex lignis odoratis, aromatibus, thure ac balsamo affuso. Funus prosequebantur

bantur amici accensis nigris tædis, quas averso corpore stantes rogo subjiciebant. Cadaver in cineres redactum bustum vocabatur, iidemque cineres in urna marmorea, aurea, vel gemmea excepti terræ mandabantur: addebatur iis ardens lampas, & vasculum repletum lacrimis amicorum. Item numismata ad solvendum Charonti naulum. Suprà excitabantur monumenta seu sepulcra. talia erant Pyramides, Obelisci, Mausolæum, *Labyrinthus* Clusinus &c.

3. Fiebant etiam serta ex arboribus mortualibus. Vide *Arbor.* Iis ornabantur postes domus, cippus seu tumba aut loculus in quo conditum erat cadaver: item rogus, tedæ, urna, monumentum ipsum.

4. *Efferri* est phrasis, quæ propriè usurpatur pro *mortuum ad* sepulcrum vel rogum ferri. Ferebantur autem simul insignia honorum, quæ mortuus, dum viveret, gesserat: item monumenta factorum ejus. e. g. Imagines cereæ majorum, fasces, vexilla, spolia hosti detracta. Cantabatur carmen lugubre, quod dicitur Lessus, aut Nœniæ, *Cæcum carmen*, quia inventum à Simonide ex Cæa nato. Mulieres illud canentes dicuntur *Præficæ.* Aliàs carmen pro mortuo factum à poëta dicitur *Epicedion.*

5. Finguntur subinde virtutes ipsæ aut dii comitari funus. In funere innocentis, juvenis, vel sancti tempus anni v. g. Ver rosas spargit. &c.

6. Animæ verò mortuorum virorum ad inferos ducuntur à Mercurio, mulierum animæ ab Iride. Quid ibi illis contingat, vide titulò *Infernus.*

IV. Varia genera mortis.

1. Spontè mortui sunt ex aliqua pietate *Menœceus* Thebanus, Creontis filius. Hic edito oraculò, urbem ab hostibus Argivis liberatum iri, si semet occideret ille, qui ultimus è Cadmi posteris esset, sibi sponte intulit manus ut patriam liberaret. *Vid, Statius l, 10. Thebar.* Sic occiderunt *Codrus*,

Curtius,

Curtius, *Regulus*, *Laodamia*, *Iphigenia*, *Jephtias*, *Epigone*, *Halcyone*, *Lucretia*. Vide titulos *Castitas*, *Amicitia*, *Fides*, *Conjux*, *Parens*, *Patria*, ubi invenies, qui sponte morti se obtulerunt.

2. Ex libidine vel vitio aliquo aut desperatione sibi mortem intulerunt *Jason*, *Ægeus*, *Hercules*, *Cato*, *Brutus*. *Cassius*, *Pompejus*, *Seneca*, *Phyllis*, *Arachne*, *Hero*, *Jocasta*. *Ino* & *Melicertes*, Dido. Vide Virgil. l. 4. v. 651. Statius l. 3. Theb. v. 88. Lycambes se suspendit ob jambos Hyponactis in eum scriptos. *Mithridates* sibimet venenum sumsit. *Annibal.* vide *Infelix*. *Proditio*.

3. Mors crudelis & violenta. Vide *Tyrannus*, *Crudelis*, *Infelix*, *Tormenta*, *Proditio*, *Inimicus*, *Noverca*, *Impius*.

4. Mors immatura *Adonidis*, *Hyacinthi*, *Narcissi*, *Astyanactis*, *Jonathæ*, *Absalonis*, *Phaëtontis*, *Icari*, *Alexandri M.* *Pallantis*, *Achillis* &c. Vide Stati. l. 3. Silv. in lacrimis Etrusci. & l. 5. in piet. Abscant: & in Epicedio fil. Virgil. l. 9. v. 435. & l. 11. v. 67.

5. Mors subita. Statius l. 2. Silv. in Epiced. Glauc. Pia desideria l. 1. Eleg. 14. Silius l. 7. v. 618.

6. Mortes variæ. Vide Sarbiev. l. 2. Od. 5. Seneca Medea act, 3. Chor. Statius l. 2. Silv. Epiced. Glauc.

6. In aqua perierunt *Narcissus*, *Icarus*, *Mergus*, *Scylla*, *Castalis*, *Leander*, *Phaëton*, *Palinurus*, *Æneas*, *Tiberinus*, Ceyx, *Romulus*.

V. Similitudines & Comparationes.

1. Mors ipsa fingitur velut persona aut regina quædam ossea, alas habens nigras; falcem qua omnes metit; arcum & tela, quibus omnes tangit. longas manus ac pedes. Ejus satellites sunt fames & somnus, & furor. Subinde vehitur equo albo aut nigro, cum alis nigris: Subinde atro curru.

2. Mors comparatur *Nocti*, sed æternæ: *Somno* perpetuo. *Portui* navigationis: *Termino* viæ. *Metæ* cursûs: *hyemi*, *pruinæ* *Falci* perdenti flores: *nubi* solem tegenti:

genti: *ruinæ* domûs: *caſui* columnæ: *venatori*: *piſcatori*: ultimæ *lineæ* rerum. Vide *Finis*. *Vanitas*. *Morbus*. *Inconſtantia*.

3. Mortuus eſt ſicut imago ſine colore: uva ſine ſapore: flos ſine odore. flamma ſine luce. Cadaver poſt vitam manet ſicut cinis aut fumus poſt pulcram flammam; ſicut ſtramen poſt trituram: fœnum poſt virorem: truncæ arbores poſt autumnum &c.

VI. Varia de morte.

1. Hegeſias Philoſopbus Cyrenæus adeo laudavit mortem, ut eo audito multi ſe occiderent.

2. Creon Thebarum Tyrannus vetuit humari mortuos: ideo à Theſeo occiſus.

3. Mortem non timere. vide ſuprà Num. IV. item *Conſtantia*, *Fortitudo*, *Heros*. Mortis deſiderium. vide *Pia deſid. lib. 3. Eleg. 9. Balde l. 4, Od. 49.*

4. Mors nemini parcit. *Pia deſid. l. 1. el. 14. Sarbiev. l. 1. Od. 11. Biderman. l. 1. Heroum ep. 2. Horat. l. 2. Od. 3. & 14. & 18. Ovid. 10. Metam. v. 37.*

5. Mors dicitur *Dira neceſſitas*, *fatum*, *nox*, *frigus letale*, *vis leti*, *ſupremus dies*, *ultimum tempus*, *ſpiritus ſupremus*, *halitus ſupremus*. *Janua leti*, *duræ ſortis iter*. *ſumma dies*, *ultima ſors*, *Exitus*. *funus*, *rogus*, *cinis*, *buſtum*, *falx*, *Libitina*, *Parcæ*. *Diſcrimen ſupremum*, *Meta ævi*. *Vis inimica*, *ſæva*. *Dea lurida*, *immitis*, *falciſera*, *atra &c.*

6. Mors dicitur eſſe *Surda* & *inexorabilis*, *dura*. Item *Cæca*, ſed *certas* ſagittas mittens, *Crudelis*, *obſcura*. vide dictos titulos.

7. De FUNERE & ejus apparatu *vid. Virgil. l. 6. v. 177. & l. 11. v. 30. & 185. Lucanus l. 8. v. 729. Statius l. 6. Theb. v. 54. &c. Ovid. l. 1. de Ponto. eleg. 10.*

8. Phraſes de morte, & mortuo. *Ergo jacet? Occidit eheu! Parca ferocior una ſecat. Atropos illud auſit? Immanſueta nimis dea! Parcere debueras juveni. fuſaque continuare filæ. Raptus indigno funere pallet. Pulcros ante diem clauſit ocellos. Vultus purpurei gratia concidit. Te pietas*

vir-

virtusque tenere, & casta mentis debuit indoles. Perstant fata suis adamantina jussis, flectitur & nullis janua surda minis. Eheu jacet flos. Decus meum extinxit invida nox. Nec preces flexére stygem? Lachesis tulit improba pignus, Amor ille soli nigra abditur unda. Deploranda stygis potestas! æterna clauserunt lumina noctem. Libitina telo pectus rupit. Triste bustum cepit urna. Illum terra habet. Falcem sensit luridæ deæ. Avara hunc fata tulêre.

* *Morus* [*l b*] vide *Arbor*.
* *Mosa* (*b b*) fl. Belgii in Rhenum labens.
* *Mosella* (*b l b*) fl. Galliæ: in Germania infra Treviros Rheno se miscet.
* *Moses* (*l l*) Propheta, Legifer Judæorum, & dux. vid. *Moses viator* P. Milliei.
* *Mosyni* [*b l l*] populi Asiæ pingere se soliti.
* *Muticus* (*l b b*) vide *Scævola*.
* *Mulier* vide *Fœmina*.
* *Multus*. vide *Numerus magnus*. *Populus*. *Varius*.
* *Munda* urbs Hispaniæ ubi Cæsar vicit Pompei filium.
* *Mundus*. Mundi creatio. Vide *Ovid*. *l*. 1. *Metam*. & *Descriptiones Poëticas*.

 † Mundi partes sunt Cælum, terra, aër, aqua, ignis, & animalia aut res, quæ in his elementis inveniuntur.

 † Mundus passus est diluvia, incendium Phaëtontis.

 † Mundi gaudia vide *Deliciæ*, *Gaudium*, *vanitas*, Divitiæ, Honor &c.

 † Mundus pro terra sæpissimè sumitur. Sic finis mundi. vide *Finis*. Toto mundo; vide *Regiones omnes*.
* *Munitus locus*. vide *Arx*. *Bellum* num. III. § 3.
* *Munus* (*l b*) vide *Donum*, item *Magistratus*.
* *Munychius* [*l b b b*] id est Atheniensis à partu Munychia, qui est in attica regione.
* *Murtanus* aliquis priscus rex Latinorûm.
* *Murta* fluvius in Mosellam exit.
* *Mus*. vide *Balde in Batrachomyomachia*, & *Pia desider*. *l*. 2. *Eleg*. 7.

* *MUSÆ.* Earum genus vide tab. VI.
I. Novem sunt. 1 *Calliope* Præses Rhetoricæ, & carminis Heroici. Tutrix Horatii. 2. *Clio* Historiæ. 3. *Polyhymnia* Grammaticæ: Tutrix Pindari. 4. *Epato* cantrix amorum, præses Elegiæ: Tutrix Sapphus poëticæ. 5: *Thalia* præses comœdiæ, amatrix conviviorum. Tutrix Virgilii. 6. *Melpomene* musa canoræ vocis, præses Tragœdiæ, Tutrix Euripidis. 7. *Euterpe* præses voluptatis, & tibiarum, Tutrix Ovidii. 8. *Terpsichore* præses saltûs. Tutrix Hesiodi. 9. *Uranie* præses Astrologiæ.
II. Loca Musarum. 1. *Parnassus* mons Phocidis juxta Atticam regionem, non ita procul templo Delphico. Duos habet vertices alterum Apollini sacrum cum templo, & oppido Cyrrha, alterum Baccho. Hic constitit cymba Deucalionis, & proximum radici montis erat oraculum Themidis. In summo vertice erat fons Aganippe à Pegaso excitatus, vel certè alius fons Castalius. Aqua ejus pota poëtas efficit. Consitus erat lauris, aliisque frondibus, sub quarum umbra qui somniabant, subito poëtæ fiebant. Ad radicem erat Pimpla fons & specus, nisi potius in Thracia fuerit quæ omnia loca Musis accepta sunt, ibi habitant, ibi ludunt, saltant, lavant, bibunt illos fontes. Ibi consultant de Poëtis ac poësi: cui concilio præest Apollo.
2. *Helicon* mons inter Phocidem & Boeotiam. Sed alii credunt hunc fuisse alterum verticem ipsius Parnassi. Hæc, ut in fabulis, incerta sunt. 3. *Pindus* Thessaliæ altus mons. 4. *Pierius* alius Thessaliæ mons. 5. *Cytheron* mons Boeotiæ. 6. *Aonia* regiuncula Boeotiæ. 7. *Thespia* oppidum prope Heliconem. 8. *Moeonia* regio Asiæ. 9. *Libethrus* mons & Antrum Macedoniæ vel Thraciæ.
III. Gesta Musarum. 1. Pierus macedo quidam novem habebat filias, quæ musas in certamen cantûs provocabant, at victæ in *picas* mutatæ sunt.
2. Pyrenæus Thessalus hospitio exceperat Musas

in Daulide urbe Phocidis. *Libidine* verò victus eas ad impurum amorem sollicitat. Musæ in aves conversæ per fenestras se proripiunt, quos dum insectari tentat Pyrenæus, misero casu perit. 3. Sirenes filiæ erant Acheloi pennatæ, quæ suasu Junonis provocaverant Musas. Illæ victis Sirenibus pennas evellunt, in mare postea se ultro mittentibus.

IV. Officia Musarum. 1. Sunt autores & præsides Artium, præsertim Poëseos & Musices. 2. Poëtis assistunt carmina scripturis, à quibus etiam invocantur. 3. Apollini, & subinde Jovi cantant.

V. Cognomina Musarum. 1. Dicuntur *Virgines, Nymphæ, Deæ, Sorores, canoræ, docta turba, Novenus chorus, poëtica Numina Divinæ sorores, vatidicæ Camoenæ.* 2. Nomina capiunt ab Apolline, ut *Phoebeæ comites.* 3. à Pegaso, ùt *Gorgonides nymphæ.* 4. à Genere, ùt *Memnosynides.* 5. à Gestis, ùt *Pierides.* 6. à locis, ut *Parnassiæ, Parnassides:* Heliconiæ. *Heliconides, Heliconiades: Pindi incolæ: Aoniæ Aonides: Moeoniæ, Moeonides: Aganippides, Aganippeæ. Pegasides, Pegaseæ: Castaliæ, Castalides; Hippocrenides: Thespiades: Pimplææ Pimpleides: Cytherides; Thespia turba: Boeoticæ. Sicelides à Sicilia.* Hyantheæ, Hyantiæ, *Hyantides ab Hyantia parte Boeotiæ. Corycides à* Corycio *antro Parnassi.* Singulari numero dicitur Pieris, *idis*, vel *idos: Pegasis, Aonis, Hyantis, Thespias, adis &c.*

VI. Forma. Musæ pinguntur ùt virgines lætæ ac pulcræ, choros ducunt, gestant instrumenta musica citharam, chelyn, tibiam, item libros, instrumenta mathematica. Addi possunt symbola vigilantiæ, ùt Grus, noctua &c. Caronantur Lauro, hedera, subinde myrto. Pinguntur inter silvas, aut in horto, aut ad fontem.

* *MUSICA* (*166*) I. Inventores musicæ. 1. *Apollo* invenit citharam. 2. *Mercurius* tibiam, vel etiam Pallas. 3. Lyram *Musæ* vel *Apollo.* 4. *Pan* fistulam.

II. Instrumenta musica, quæ fidibus aut nervis con-

constant. *Cithara*; *Testudo*, *Lyra*, *Barbyton vel Barbytus*, *chelys*, *Sambucus*, *naulium* &c. Hæc communiter fiunt ex *ebore*, subinde ex *cedro* vel alio *ligno* pretioso, aut ex *auro*, *argentoque*. Pulsantur vel *digitis*, *pollice*, *articulis*, vel *plectro*, *pectine*, *dente* aliquo ferarum Instrumenta quæ ore inflantur sunt *Tuba*, *litui*, *cornua*, *Buccina*, *tibia*, *fistula*, *arundo*, *avena*, *cicuta* seu aliquot arundines aut avenæ pice conglutinatæ. Fiebant ex ære, Buxo, argento. Instrumenta ænea pulsu animanda sunt Tympana, cymbala, sistra Klinsel; *Crusma*, *atis* est species sistrorum: *nolæ*. tintinnabula. Denique *vox*, *lingua*, *guttur* sunt instrumenta canendi.

III. Celebres musici fuerunt 1. *ORPHEUS*. *ARION*. *AMPHION*. *Thamyras*. *Linus*. *Terpander citharœdus*: *Carus* & *Glaphirus* apud Martialem. *Jopas*, *Theutras*. *Chiron* *Achillem* in musica erudivit. *Pythagoras* intervalla & numeros invenit, quos observavit graves & acutos esse. vidit enim apud fabros, quod gravior malleus incudi impactus edat sonum graviorem, levior malleus leviorem. *Corybantum* musica incondita. Marinorum deorum musicus est *Triton*. *Sirenes*. *Canens* filia Veniliæ Nymphe celeberrima cantu sponsa Pici Laurentum regis in auram evanuit, audita viri metamorphosi. Nam Circe eum in picum avem verterat, quòd negâret ei amorem. *Ovid*. *l*. 14. *Metam*. *v*. 320.

IV. Musica certamina instituerunt *Apollo* cum *Marsya*, & *Pane*. *Misenus* cum *Tritone* *Orpheus* inter Argonautas cum *Sirenibus*. *Sirenes* cum *Musis*. *Musæ* cum *Pieridibus*.

V. Imperiti musici fuerunt *Polyphemus*. *Pan* *Marsyas* *Satyri*. *Corybantes* *Bacchæ* mulieres. Item luporum ululatus, *Bubonum* ejulatus, corvorum raucedo, picæ garrulæ, hirundines loquaces, serpentes sibilantes, ciconiæ crepitantes, ursi murmu antes, asini rudentes, boves mugientes, venti stridentes &c. his rebus comparari potest Musica vel musicus imperitus.

VI. Comparationes muſicæ. Pulcra muſica comparatur cantui Sirenum, Avium, Luſciniæ, Orphei, Apollini, Muſarum. Muſica capit animos, ac trahit, ùt màgnes ferrum: vide *Conjuncta.* Facit laborem levem, ut mel cibum dulcem &c. Comparationes muſicæ malæ vide ſuprà *num. V.*

VII. Effectus muſicæ. *vide num. VI.* Triſtitiam pellit. Animos flectit. Attraxit Orpheo feras & arbores: Amphioni ſaxa, & Apollini condenti Trojam: Arioni adduxit Delphinas: Sirenibus naves. Plurima; quæ de Poëſi dicuntur, dicuntur etiam de Muſica. † Muſica in bello excitat. ſubinde ſoporem incutit, ut Sirenes fecerunt. Subinde vigilantes facit, ùt in bello: item Pythagoræ diſcipulæ debebant ad modos muſicos è lectis ſurgere; & nunc æs campanum, aut tubarum clangor excitant dormientes, aut ad opus evocat. Menſis & ſacrificiis adhibetur. Ad laudandos deos nihil aptius muſica. Muſica domuit Orpheo Plutonem, ut redderet mortuam Eurydicen

VIII. Ad Muſicam ſpectant choreæ. Choreas ſolent ducere gratiæ tres tempore verno in locis amœnis. Item Muſæ in Parnaſſo. Nymphæ & Satyri in ſilvis. Nereides in mari; & penes fluvios ac fontes Najades. Choreæ aguntur in Saturnalibus, & Bacchi ſacris. item in publica lætitia. Choreas mortuales agunt oſſea ſpectra &c.

IX. Muſicæ phraſes poſſunt hæ eſſe. 1. *Canere ludere* dicitur de omni fere inſtrumento. e. g. *canere, ludere fiſtulâ, plectrô, ebore, buxo &c.* 2. Inſtrumenta quæ fides habent; *increpantur digitis; carpuntur plectro; ſolicitantur articulis, pollice, tanguntur, quatiuntur arguta manu. Nervos animare tentare. Tendere fidem, barbyton. per chordas errare. vocem, numeros exprimere nervis. Rauco ſtrepere lituo. Auctæ tibiæ animam dare. piceas ludere avenas, cicutas. doctos numeros, modos edere. Animare tubas, æra, tympana, terga boum. Sonos edere fundere, mittere, ſpargere.* 3. Inſtrumenta ipſa vocantur *arguta, voca-*

vocalia, *loquacia*, *canora*, *Apollinea*, *Amphionia*, *Threjicia*, *Lesbia*, *Dircæa*, *fidelia*. 4. Cantare ore dicitur *mulcere aures*, *auram*, *sidera cantu. ferire auras modis*, *sono*. *Fundere ab ore melos. vocalia in modos ora solvere flectere*, *movere*, *animare*, *voces inflectere cantu. lætos ore ciere modos*. *Crispare guttura in numeros* &c.

X. De musica *vid. Bauhusi l. 1. Epigr. 47. Ovid l. 4. Trist. Eleg. 1. & l. 10. Metam. v. 40.* Pia *desid. l. 2. Eleg. 15. Biderman. l. 1. Heroum epist. 4.*

Rara quidem facie. sed rarior arte canendi,
- - - - Silvas & saxa movere,
Et mulcere feras, & flummina longa morari
Ore suo, volucresque vagas retinere solebat.

Ovid. l. 14. Met.

Aoniæ laudes sensim testudinis orsus
Concordem citharæ movit per carmina vocem,
Vincere linquentes vitam quæ possit olores.
- - - - Lapidem testudine felix.
Ducere, & in muros posuisse volantia saxa.
Non illo Pangæa juga, aut Mavortius Hæmus,
Non, illo modulante sonos, stetit ultima Thrace,
Cum silvis venêre feræ, cum montibus amnes:
Immemor & dulcis nidi, positoque volatu,
Non motâ volueris captiva pependit in æthra.

Silius Ital. l. 10.

- - Dexter donavit avenâ
Phoebus Castaliâ, & jussit, projectus in herba
Si quando caneret, lætos per prata, per arva
Ad Daphnym properare greges, rivosque silere:
Ille ubi septena modulatus arundine carmen
Mulcebat silvas - - - -
Scyllæi tacuêre canes, stetit atra charybdis,
Et lætus scopulis audivit jubila Cyclops

Silius l. 14

* *MUTATIO* (*llbc*) Vide *Inconstantia. Varietas. Mobilis*, & contraria eorum.

I. Mutare suam formam in varias potuerunt *Proteûs*, *Mestra*, *Periclimenus*, *Vertumnus*, *Achelous*. *Glaucus*. *Nereus*. *Thetys*.

II. Mutare formam aliorum potuerunt *Circe*; *Medea*, quæ è senibus etiam juvenes fecit. vide *Veneficia*.

III. Mutabiles res sunt *Tempestas*, & *cælum*. *Mare*. *Anni tempora*. *Ætas & mores hominum*. *Affectus*. *Luna*. *Rosa*. *Scena comica*.

IV. Mutationes seu Metamorphoses poëticæ, quas Ovidius quindecim libris describit celebriores sunt istæ: *Dii* mutati in varias belluas cùm gigantum iram fugientes plerique in Ægyptum tenderent. *Jupiter* mutatus in Taurum, cygnum, imbrem aureum &c, vide *Jupiter*. Varii mutati sunt in *Arbores*, *Aves*, *Animalia*, *Fontes*, *Flores*, *Lapides*, *canes*: vide dictos titulos. *Comæ Medusæ* in serpentes. Frutices in *coralia Celmus* in Adamantem. *Tyrrheni* nautæ in Delphines: vide *Bacchus*. *Naves* Æneæ in nymphas: vid. Virgil. l. 9. *Dentes Draconis* Colchici & Cædmæi in milites. *Hæmus* & *Atlas* & *Rhodope* in montem: vide *Superbia*. In Astra mutati sunt *Orion*, *Castor* & *Pollux* &c, vide *Astra*. *Tithonus* in cicadam. *Memnon* in avem. *Scylla* in scopulum. *Charybdis* in voraginem. *Æsculapius*, *Cadmus* & *Hermione* in serpentes *Ascalaphus* in bubonem. In saxum mutati *Battus*, *Daphnis*, *Scylla*, *Phineus*, *Aglauros* vid. Ovid. l. 2. Metam v. 748. *Niobe*; *Olenus*; *Lychas*; *Polydectes*; *Propoetides*. vid. Ovid. l 5. v. 180.

† *Arachne* in araneam *Argi* oculi in caudam pavonis. E fœmina in virum mutatæ sunt *Cæneus*, *Iphis*, *Tyresias*. † *Lac Junonis* in circulum lacteum cæli. *Rusticii Lyciæ* à Latona in ranas: vid. Ovid. l. 6. Met. v. 360. *Midæ aures* in Asininas; & ea, quæ is tetigit, in aurum mutata sunt.

* *Mutuscæ* (*b l l*) Urbs Sabinorum, aliàs *Suffena*.

* *Mycale* (*b b l*) tab. XV. † Item veneficia mater Orii Lapithæ. † Item Promontorium supra Miletum ex adverso Sami insulæ.

* *Mycenæ* (*b l l*) regnum & urbs in Peloponeso inter mare Ægeum, & Argos, à Perseo conditum. Hujus

jus reges vide tab. XVIII. † *Mycenæus* , *Mycenas*, ein Mycener : *Mycenis* , *idis* ein Mycenerin.

* *Mycone* (*b b l*) vel *Myconus* (*b b b*) Insula cyclas prope Delon sita, cujus incolæ ob sterilitatem terræ pauperes, & vertice calvi erant. Cúmque Delos antè vaga esset in mari insula, postquam tamen in ea genitus est Apollo, Jupiter illam stabilem fecit, & ad Myconen eam revinxit, atque fixit.

* *Mygdonia* (*l b b b*) regio Phrygiæ Lydiæ, vel Bithyniæ, item pars Macedoniæ.

* *Mygdonides* (*l b b l*) vocatur Choroebus; fuit enim filius *Mygdoni*. Is Mygdonus erat frater Hecubæ, filius Cissæi.

* *Myle* (*l l*) locus æstuosus non procul Messana in Sicilia, ubi boves solis stabulabantur.

† *Mylæ* (*b l*) insulæ prope Cretam.

* *Myra* (*b b*) urbs Lyciæ cum fano Apollinis. Ibi episcopus erat S. Nicolaus.

* *Myrina* (*b l b*) urbs. Item regina Amazonum.

* *Myrinus* Gladiator Domitiani.

* *Myrmecides* (*l l b l*) sculptor minimarum rerum.

* *Myrmidon* (*l b l*) genit: *Myrmidonis* (*l b b b*) plural *es* vel *æ*. Æacus rex Æginæ ins. omni populo peste consumto, precatus est Jovem ut novum sibi populum concederet. Annuit pater, & formicas (græce *myrmices* dicuntur) in homines convertit, unde Myrmidones dicti; qui post in Thessaliam migrârunt, denique Achillem secuti ad bellum Trojanum,

* *Myrmilon* (*l b b*) Histrio aliquis.

* *Myron* (*b l*) sculptor Syracusanus optimus.

* *Myropola* (*b b l b*) mercator odoramentorum.

* *Myrrha* tab. XX. fœdissima libidine, adjuvante pessima anu nutrice, decepit patrem Cinyram. Pòst facti pœnitens fugit, patre stricto ferro insequente. At illa in arbusculam mutata lacrimas myrrhæ edit. Cùm jamjam mutaretur in arborem infans Adonis ex ejus utero exsectus est.

* *Myrsinus* (*l lb*) urbs Peloponnesi.
* *Myrtilus* (*lb b*) tab. IV: V. vide *Pelops*.
† *Myrtoum* mare, quò dejectus est Myrtilus.
* *Myrtus*. vide *Arbor*. Myrtetum locus.
* *Mysia* (*l b b*) *Mysi*, *Myseni*, *Mysii*, *vel Mysæ* populi Asiæ finitimi Phrygiæ, Trojæ, Lydiæ, ac Bithyniæ olim regio dicta Theutrantia & Æolis. Ibi rex *Telephus*.
* *Mysius mons*. vide *Olympus*.
* *Mythologia* (*lb bbb*) Descriptio deorum & fabularum poëticarum. *Mithicus*: i. e. fabulosus.
* *Mytilene* urbs princeps Lesbi ins.
Mytilus (*l b b*) vilis piscis testa clausus.

N.

* *Nabathæa* (*b b l b*) regio Arabiæ ab Euphrate usque ad mare rubrum interdum pro Ægypto sumitur, & Asia tota.
* *Nænia* (*l b b*) dea funerum, aliàs *Libitina*.
† Item cantus funebris. † Item cantus, quo à nutricibus sopiuntur infantes.
* *Nævia* silva est in Latio.
* *Nævius* (*lb b*) antiquissimus poëta Comicus.
* *Nais* (*l b*) plurali *Naides* (*l b b*) vel *Naias* (*l b b*) plurali *Naiades* (*l b b b*) sic vocantur nymphæ fontium & fluviorum.
* *Napææ* (*b l l*) nymphæ silvarum, vel fluminum:
* *Nar* [*l*] fl. Italiæ sulphurei odoris, in tybrim cadens.
* *Narbo* vel *Narbona* (*l l b*) urbs Galliæ braccatæ metropolis.
* *Narcissus* tab. I. vide *Flos*.
* *Nares* [*l l*] vide *Nasus*.
* *Naritii* (*l b b l*) populi & urbs Brutiorum in Italia, condita à Sociis Ajacis Oilei, seu Locris. Ibi præstans pix coquebatur. Dicitur & Naryx, & Narycum

**Narnia* urbs Umbriæ, per quam Nar fl.
* *Narratio.* vide *Historia. Fabula.*
† Phrases & formulæ narrandi hæ sunt. *Talibus inde modis ora indignantia solvit. Jupiter hoc iterum sermone silentia rupit. Longa mora est cuncta enumerare. Utile opus manuum vario sermone levemus, Perque vices aliquid, quod tempora longa videri Non sinat, in medium vacuas referamus ad aures. Illa, quidem multis referat (nam plurima nôrat) Cogitat, & dubia est, de te, Babylonia, narret? An magis, ùt sumtis illius filia pennis extremos albis in turribus egerit annos? Hæc placet, hanc, quoniam vulgaris fabula non est, Talibus orsa modis. Talia diversa necquicquam sede locuti Sub noctem dixêre vale. Orsa est dicere Leuconoë, vocem tenuêre sorores. Unde sit infamis fons Salmacis, discite, causa latet. Fare, precor, Perseû, quanta virtute, quibusque Artibus abstuleris crinita draconibus ora? Quoniam scitaris digna relatu, accipe quæsiti causam, Tum sic orsa loqui. Utinam possem vobis memorare: sine ullo ordine nunc repetam. Talibus atque aliis longum sermonibus illi implevère diem. Muneris alterius quæ sit fortuna requiris: Accipe, mirandi novitate movebere facti. Quis, inquit, ille locus: digitóque ostendit; & insula nomen quod gerat illam doce: Amnis ad hæc: non est, inquit, &c.* † Vide Ovidii Metamorphoses l. 1. v. 211. l. 3. v. 580. l. 4. v. 40. l. 5. v. 270. & 300. l. 6. v. 320. l. 7. v, 670. l. 8. v. 611. & 572. & 725. l. 9. v. 1. &c.
* *Nasamones* (*bb lb*) populi Africæ prope Syrtim majorem: præda navium illisarum vivunt.
* *Nascia* (*l l b*) nobilis Romanus, peremit Grachum.
* *Naso* (*lc*) cognomen Ovidii, ob grandem nasum.
* *Nasturtium* (*llbb*) herba fontana, acris.
* *Nasus* (*lb*) Nasum simum habent capræ, Satyri, simiæ. Nasus elephanti longus; *Rhinocerotis* corneus; Apri ac suis robustus; Canis odorus ac prudens. † *Nasutus*: i. e. astutus. *Homo naris emunctæ, tenuis*: i. e. prudens ac doctus, *Homo naris obesæ, pinguis, crassæ*: i. e. rudis. † Martialis de Roma canit l. 1. Epigr. 3. *Majores nusquam ronchi* (i. e. illusiones

nullibi majores, quam *Romæ*) *Juvenésque senesque, & pueri nasum Rhinocerotis habent &c*, i. e. omnia sciunt judicare, carpere & odorari.

**Natalis* (*bl b*] Geburts-Tag. Huc pertinent *Parcæ*, *Lucina*. Item vide *Infans*. *Mater Filius*.

† Consideratur hic etiam tempus, annus, dies, hora, cæli constitutio. Finguntur natalibus adesse Genii, nymphæ, deæ, horæ virtutes. Infaustis natalibus adsunt Furiæ, Morbi, infortunia, vitia, pestes. † Natales comitantur aut præcedunt signa auguria, prodigia &c. † Nascentibus fit Horoscopus, id est per Astrologicos numeros & artem observatur, quænam sidera tempore nativitatis imperent in cælo: nam illa dicuntur futuræ vitæ fata indicare. *Natales clari*: i. e. Nobilitas. *Natales obscuri*: i. e. genus plebejum. De natali vid. *Ovidius l.* 3. *Trist. Eleg.* 13. & *l.* 4. *Eleg.* 10. Natalis faustus: vid. *Ovid. l.* 5. *Trist. eleg.* 6. *Bauhusi. l.* 2. *Epigr.* 36. *Sarbiev. l.* 3. *Od.* 1. *Virgil. Bucolic. Eclog.* 4. *Statius l.* 2. *Silv. in Genethl. Lucani*, & *l.* 1. *Silv. in Calend. Decemb. Martialis l.* 4. *epigr.* 1. & *l.* 9. *epigr.* 19. & *l.* 10. *epigr.* 73. Natalis infelix: *vide Pia desid. l.* 3. *Eleg.* 8.

Natus es infelix (*ita* Dî *voluêre*) *nec ulla*
Commoda nascenti stella, levisve fuit.
Non Venus affulsit, non illâ Jupiter *horâ*,
Lunave non apto, sólve fuêre loco.
Nec satis utiliter positos tibi præbuit ignes,
Quem peperit magno lucida Maja Jovi.
Te fera, nec quidquam placidum spondentia, Martis
Sidera presserunt, falciferique senis (*Saturni*)
Lux quoque natalis, ne quid nisi triste videres,
Turpis & inductis nubibus atra fuit.
Hæc est, in Fastis cui dat gravis Allia nomen:
Quæque dies Ibin, *publica damna tulit.*
Qui simul impura matris prolapsus ab alvo
Cinyphiam fœdo corpore pressit humum:

Sedit

Sedit in adverſo nacturnus culmine bubo,
Funereoque graves edidit ore ſonos.
Protinus Eumenides lavêre paluſtribus ulvis,
Quà cava de ſtygiis fluxerat unda vadis.
Pectoraque unxerunt Erebeæ felle colubræ,
Terque cruentatas increpuêre manus.
Gutturaque imbuerunt infantia lacte canino.
Hic primus pueri venit in ora cibus &c.

Ovid. in Ibin v. 109.

* *Nava* (*Ib*) Die Nab. Fluvius Palatinorum:

* *Naufragium* (*Ibbb*) vide *Navis.*

* *Naulus.* vide *Infernus. Mors.*

* *Navis* & *Navigatio.* Huc pertinent ea quæ dicuntur de *Mari.* Aqua, Tempeſtate, Aſtris, Mercatura, Argonautis.

I. Navis ſtruitur frequenter ex *Alno*, *Abiete*, *Pinu.* Quæ materiæ olim petebantur ex *Creta*, *Cypro*, *Epiro*, *Dalmatia*, aut celebribus montibus, ùt *Apennino*, *Ida*, *Dycte* &c. Hac ætate ex *Suecia*, *Norvegia.*

II. Partes navis ſunt *Puppis*, in qua ſolent depingi aut ſculpi, aurove exprimi inſignia, diiquæ ornamenta vocantur *Apluſtre.* &c. *Prora*, ſeu *roſtrum.* *Carina* Der Boden. *Latera* *Coſtæ.* Malus der Maſtbaum. *Antennæ* die Segelſtangen. *Vela*, ſeu *carbaſa*, *lintea, lina.* *Rudentes* die Schiff-Sail. *Anchora. Remi.* Clavus das Steur-Ruder *Tranſtra* die Ruder-Bänck. *Contus.*

II Navium ſpecies ſunt *Triremis.* *Liburnus*, *Cymba*, *cymbula*, *Scapha*, *Phaſelus*, *Lembus*, *Celox*, *Linter*, *Canna*, *Baris idis.* *Ratis.*

III. Perſonæ in navi. *Nauta*, *navarchus ſeu gubernator.* *Proreta* vel *proretes* der vordere Steurman. *Remex.* *Portitor* ein Uberführer/ vector.

IV. Naves celebres 1. *Argo.* vide *Argonautæ*, & *Jaſon.* 2. *Charontis* cymba. 3. *Æneæ* naves in nymphas mutatæ. 4. Naves *Chriſtophori Columbi*, quibus primus invenit novum orbem. 5. Navis dicta *Victoria*, qua Magellænes totum orbem intra 1124 dies, ſeu

annos tres circumvectus est. 6. Navis *Bacchi* in vitiferum collem versa. 7. Naves *Paridis*, quibus ad Helenam rapiendam vectus est. 8. Naves *Ulyssis*, quæ Sirenes vitârunt 9. Navicula *Cæsaris*, qua tempestati se commisit. 10. Navicula *Deucalionis*, qua diluvium superavit. 11. Pro nave usus est *Phryxus ariete: Europa tauro.* *Hercules scypho : Venus conchâ: Perseus Pegaso: Dejanira Nesso &c.*

V. Rectores navium celebres fuerunt. *Tiphys: Palinurus* : *Cloas* vel *Cloanthus: Canopus: Mnestheus* ; *Gygas.* Vid. Claudian in 4. Honor. Consul.

† Nautæ infideles *Bacchi* : *Arionis*. Columbi.

VI. Navium, & navigantium auxilia, solatia. 1. *Astra* è quibus maximè Ursa seu Arctos ; Cynosura ; Castor & Pollux. 2. *Venti* secundi, sive tales, qui eò flant, quò ipsa navis tendit. 3. *Littus, portus, terra.* 4. *Dii:* quales sunt Venus, Mercurius, Neptunus, ceterique dii maris. 5. *Magnes* seu pixis & acus nautica, quæ, quia semper acumen versus arcton tendit. certa est regula, secundùm quam nautæ iter dirigant. 6. Pharus. 7. Tuta est navigatio iis diebus, quibus Alcyones nidificantur.

VII. Pericula navigantium & incommoda. 1. *Astra adversa*, qualia sunt Orion, Plejades, Hyades. 2. *Venti adversi*, aut vehementes ac humidi, ut Auster, Boreas, Aquilo, Eurus, Notus, Corus. 3. *Scopuli*, & cautes, ac promontoria scopulosa : talia sunt Scylla, Caphareûs, Acroceraunia, Malea, Tænarus, Symplegades. Item Charybdis, Syrtes, Euripus, Vortices, fluctus decumani, turbines, tempestates, tenebræ, nebulæ. Item nimia quies aëris & aquæ, quæ vocatur *malacia*. Denique hyems, glacies. Et monstra marina. Pyratæ.

VIII. Navis descriptio. Vide *Barclaj. l. 2. argenid. Metro. 9. Ovid. l. 1. Trist. Eleg. 9. Virgil. l. 10. v. 170. Claudian. de Bell. Get. init. & l. 3. de Rapt. Proserp. v. 350.*

† Navigationis descriptio. *Vid. Ovid. l. 1. Trist. Eleg. 2. & 9. Virgil. l. 3. Æn. v. 190. & l. 4. v. 585 Statius l. 3.*

Silv.

Silv. in Propemt. Metii. Barclai Argen. l. 5. Metro 4.
† Navalia certamina. *vide Virgil. l. 5. & 8. & 10. Spectaculum* Heroum 16.

Verberibus torsêre fretum: salis icta frequenti
Albescit pulsu facies, perque æquora latè
Spumat canenti sulcatus gurgite limes.
Insultant pariter pelago. At Neptunia regna
Tempestate nova trepidat: tum vocibus æquor
Personat, & mugit scopulis clamoris imago.
Nec mora, terrificis sævi stridoribus æris
Per vacuum latè cantu resonanteprofundum
Increpuêre tubæ; quas excitus æquore Triton
Expavit, tortæ certantia murmura conchæ &c.

Silius l 14.

\- - - - - - - - - - - - *movit ab omni*
Quisque suam statione ratem, paribusque lacertis
Cæsaris hinc puppes, hinc Grajo remige classis
Tollitur: impulsæ tonsis tremuêre carinæ,
Crebraque sublimes convellunt verbera puppes.
Celsior at cunctis Bruti prætoria puppis
Verberibus senis agitur, molemque profundo
Invehit, & summis longè petit æquora remis.
Innumeræ vasto miscentur in æthere voces:
Remorumque sonus premitur clamore, nec ullæ
Audiri potuêre tubæ. Tunc cærula verrunt,
Atque in transtra ruunt, & remis pectora pulsant.
Ut primùm rostris crepuerunt obvia rostra,
In puppim rediêre rates, emissaque tela
Aëra texerunt - - -
Ut, quoties æstus Zephyris Eurisque repugnat,
Huc abeunt fluctus, illuc mare: sic ubi puppes
Sulcato varios duxerunt gurgite tractus,
Quod tulit illa ratis remis, hac reppulit æquor.

Lucanus l. 3.

IX. Naufragium deſcribit Virgil. l. *1.* Æn. v. 86. & l. 7. Seneca Agamem. act. 3. v. 400. Biderman l. 2. Heroum Epiſt. 7. Silius l. *10.* v. *321.* Ovid. l. 11. Met. v. 480.

In geminum ruit unda latus, puppimque ſub atris
Æquoris aggeribus tenuit, ceu turbine merſam.
Mox nigris alte pulſa exundantis arenæ
Vorticibus ratis æthereas remeavit ad auras,
Et ſtuctus ſuprà vento librante pependit.
At geminas Notus in ſcopulos atque horrida ſaxa
Dura ſorte rapit [miſerandum & triſte] biremes.
Increpuêre ictu proræ; tum murice acuto
Diſſiliens ſonuit rupta compage carina.
Hic varia ante oculos facies: natat æquore toto
Arma inter, galeaſque virûm, criſtaſque rubentes
Florentis Capuæ Gaza - - -

Silius l. *17.*

† Naufragio perierunt *Ceyx*, *Palinurus*, *Canopus*, *Græci* ad Capharea, *Terentius* poëta Athenas viſurus. *Architas* Mathematicus, de quo Horatius l. *1.* Od. *28*

† Naufragio ſalvi elapſi ſunt *Ulyſſes* in Corcyram, *Socii Æneæ* Carthaginem, *Ajax* in Euboeam, *Cæſar* Alexandriæ.

X. Phraſes. 1. Pro navi dicitur *Puppis*, *prora*, *vela*, *Alnus*, *Trabs Cypria*, *pinea texta*, *cymba*, *carina*, & aliæ partes, materia &c.

2. Pro Navigare dicitur, *mare tentare*, *ſecare*, *findere*, *ſulcare*, *ſcindere*, *arare*, *premere*, *dividere*, *pulſare*, *ferire*, *verberare*, *expugnare*, *metiri*, *penetrare*, *tranare*, *ſuperare*, *velis*, *remis*, *rate*, *puppi*, *trabe*, *abiete &c.* Item *Vela dare ventis*: *ſolvere portu*: *fluctibus committere credere*, *Sollicitare Tethyos arva*: *pandere vela notis*: *per undas iter tendere*: *verrere æquor. Inſurgere remis*, *incumbere*; *remos ad pectora ducere*: *Vela facere*: *Navis fertur auſtro*, *pronis*

Zephy-

Zephyris. Neptunia regna, Nerei terga calcare &c. vide de Mari, aqua, ventis &c.

**Naupactus* urbs Locrorum, nunc Lepanto.

**Naupidame* (*lbbl*) tab. lll.

**Nauplius* (*lbb*) tab. Vll. *R*ex Eubœæ. Cùm Græci duces in caſtris ante Trojam ejus filium Palamedem necâſſent, *N*auplius necem ulturus noctu ignes & faces accendit in promontorio Caphareo, ut Græcorum redeuntium claſſem quaſi ad portum invitaret. *R*evera autem pellexit eam in ſcopulos, in quibus plerique naufragi perierunt. Vide *Ajax. Palamedes.*

† *Naupliades*: i. e. Palamedes, *Naupliadæ aves*: i. e. Grues.

**Nauplium.* i. e. *N*eapolis urbs.

**Nauſicaë* (*lbbl*) filia Alcinoi.

**Nauſithous* (*lbbb*) Pater Alcinoi, filius *N*eptuni.

**Nauta* vide *Navigatio.*

**Nautes* (*ll*) *Vates aliquis.*

**Naxos*, vel *Naxus* (*lb*) Inſula cyclas, aliàs *Dia* dicta. Ferax vini, auri, Ophitæ, ſeu lapidis maculoſi ſerpentini. ln hac Ariadne relicta à Theſeo, à Baccho nupta, &c. & ejus corona inter aſtra poſita.

**Neæra* (*blb*) tab. lll.

**Neapolis* (*bbbb*) *vel blbb*) aliàs Parthenope dicta: quia Parthenope una Sirenum ibi ſepulta. Urbs Campaniæ eſt, ubi hodie multi nobiles. Condita à *C*halcidenſibus Euboicis ad fl. Sebenthum prope mare, cujus etiam portum habet. Incolæ olim ocio infames erant.

† Ibi natus Statius, & Sannazarius. Virgilius hìc ſepultus. *Vid. Statius l. 3. Silv. ad* Claudiam, *v. 78.*

† Alia *Neapolis* eſt in Peloponneſo, *N*auplium dicta.

**Nearchus*

* *Nearchus* (*blb*) pulcherrimus juvenis.

* *Neceſſitas* (*blbl*) Sumitur pro *fato*, pro *morte* pro *Parcis*.

† Dicitur eſſe *ferrea*, *adamantina*: vide *Durus*.

† Comparatur *jugo*, *catenæ* &c.

† Neceſſaria ſunt ventus nautæ, Rota & Axis currui, Sol mundo ac diei, Medicina ægro, quies feſſo, Pluvia ac ros ſegeti, aqua piſci &c. vide *Certus Conjuncta*.

* *Necromantia* Schwartz-Kunſt. vide *Veneficia*.

* *Necropolis* (*cbbb*) urbs Ægypti, ubi Cleopatra ſibi ſerpentes admovit.

* *Nefaſtus* (*blb*) dies infauſtus.

* *Negligentia*. vide *Pigritia*, *Parva*.

* *Negocium* (*blbb*) ſumitur pro mercatura.

* *Neleûs* (*ll*) tab. VII. XII. † *Nelides*, *Nelejus*: i. e. Neſtor

* *Nemea* (*bbb*) vel *Nemee* (*bbl*) Silva Arcadiæ inter Cleonas & Philuntem. Eam tranſeunt Eraſinus & Caradrus fl. præterit Aſterion fl. Ibi fons Langia eſt: vide *Archemorus*. Item mons Apéſus vel Aphèſus, è quo avolavit Perſeus in Libyam ad Gorgones.

† Hic Hercules ſuperavit Leonem terribilem.

† *Nemeæa monſtra*, *fera*, *labor* &c. i. e. Leo Herculis.

† *Nemeæa Sacra*, ſunt ludi inſtituti in memoriam ſuperati leonis.

* *Nemeſis* [*bbb*] vide *Juſtitia*, *Vindicta*.

* *Nemetes* [*bll*] populi Germaniæ, hodie ſpirenſes.

* *Nemus* (*bb*) vide *Silva*, *Lucus*. † *Nemorum rex*: i. e. Leo. *Nemorum cuſtos*: i. e. Diana. Vide plura ejusmodi titulô *Silva*.

* *Neoclides* (*bcll*) id eſt *Themiſtocles*.

* *Neoptolemus* (*blbbb*) tab. VI. ſub num. * XXIV. Equo Trojano ſe incluſit.

* *Nephele* (*bbl*) tab. XIII. vide Phrymus.

*NEPTUNUS (IIb) Ejus Genus vide tab. VII. & II. (2.*Ejus Gesta hæc sunt.* Quia cum reliquis diis aliquando in Jovem insurrexit, pœnæ locò jussus est Laomedonti servire, & unà cum Apolline Trojam ædificare. vide *Hercules.* (3. *Ejus officia hæc sunt.* Est Deus & moderator maris, tempestatum maritimarum, navigationum. Est rex Nympharum, fluviorum, fontium. Apud antiquos plerique nobiles equi fingebantur esse procreati, & donati à Neptuno. Item donum mutabilitatis in varias formas à Neptuno plerumque alii acceperunt. vide *Mutatio.* (4. *Sacra ipsi sunt.* Taurus in victimis offerri solitus. Loca Neptuno dicata erant Isthmus, Tarentum, Tænarus: unde etiam nomina accipit. (5. *Forma, comitatus, & insignia Neptuni hæc sunt.* Est vir robustus, barbam & comas glaucas gerens; maxima parte nudus. Tempora redimitus est alga, & foliis arundinum, aut florum aquatilium. Lumbos quoque cingit ejusmodi foliis, aut etiam conchis: quibus subinde adduntur margaritæ aut uniones. Dextrâ tenet tridentem. Sedet curru facto è concha: quem equi seu Delphines trahunt. Præcedit Triton concham inflans, comitantur Glaucus, Palæmon, Proteus, & Nymphæ. Subinde sequuntur Sirenes, monstra & aves marinæ. (6 Nomina Neptuni petuntur ab officio, ùt *æquoreus pater, fluctipotens Jupiter.* Vel à forma, ùt *Cæruleus genitor.* Vel à genere, ùt *Amphitrites conjux, Cærulus frater tonantis, Cygni genitor, Demophoontis avus, Nestoris avus &c.* Vel à locis, ùt *Tænarius deus, Ægæus Æquorum rex.* † Item hæc: *Qui spumantia nutu regna quatit; Liquidus deus. Numen aquarum. Concita qui ventis æquora mulcet. Tritonum dominus. Cui pelagi imperium sævique tridentis. Fluminum parens. Æquoreas qui cuspide temperat undas.* Vide Mare, Nymphæ. Item Virgil. l. 5. Æn. v. 816. Sannazar. l. 3. de Partu Virg. Ovid. l. 1. Metam. v. 330.

* *Neptunia regna* , *domus* , *arva* , *terga plaga* : i. e. Mare.
Neptunia tela : i. e. Tridens , vel tempestuosi fluctus. *Neptuni furor* : i. e. maris tempestas , aut inundatio. *Neptunius heros* : i. e. Theseus vel Agenor , Phæax. aut Orion. Neptuni *auriga* , *tubicen* : i. e. Triton. Neptunius *pastor* , *aut bubulcus* : i. e. Proteus.

* Nereus (*ll*) tab. I. Deus marinus est , cujus filiæ multæ nymphæ , quæ ideo vocantur Nereides (*lbbb*)

* Neritos (*l b b*) vel est insula una ex Echinadibus : vel est mons in insula Ithaca, unde Ulysses ejus insulæ rex dicitur Neritius *Dux*.

* Nero (*bc*) Imperator quintus Romanorum , cujus præceptor fuit Seneca, à quo optimè est institutus. Initiò imperavit egregiè : pòst evasit immanis tyrannus, Libidinosus , Christianorum hostis. Romæ magnam partem exussit , ut videret, quomodo Troia olim arsisset : ipse interim cithara ludens. Occidit Domitium patrem , Neronem fratrem , Matrem Agrippinam , conjugem Poppæam impacto calce , Senecam præceptorem , plurimosque alios. Demum se ipse necavit. per plateas raptum cadaver &c.

* Nervii populi belgæ hodie Tornacenses.

* Nescire. vide *Rudis*. *Dubius*.

* Nesis (*lb*) genit : *Nesidos* (*llb*) Insula prope Campaniam inter Pausilypum, & Puteolos.

* Nessus , *Centaurus aliquis*. vide Hercules , *Dejanira*.
† Item fluvius Thraciæ , qui aliàs etiam *Nestus* dicitur.

* *Nestor*. tab. XII. Filius Nelei. Rex in urbe Pylo. Potens consilio & facundiâ , quâ rexit Agamemnonem , totumque Græcum exercitum apud Trojam. Dicitur tres ætates , seu trecentos annos vixisse. † Dicitur *Longævus* , *facundus senex* , *Pylius rex* , *Nelides* , *Nelejus*.

* *Nicæa* (*llb*) urbs Bythiniæ ad lacum Ascanium, sic dicta à conjuge Lysimachi regis. Ibi habita synodus fidei an. 319 episcopis, & Arrius hæreticus damnatus.

natus. † *Nycænum symbolum*, vel *Nycæna dogmata*, est illud *Credo*, quod in divino officio, seu Missa sæpe cantatur,

* *Nicander* (*llb*) Poëta ex Colophone scripsit de medicina.

* *Nicer*, seu *Nicrus* [*lb*] der Necker fl. Germaniæ per Sueviam in Rhenum effluit. Cujus ripæ molli vino abundant.

* *Nicias* (*lbl*) Nobilis Atheniensis sed infelici contra Syracusanos prælio captus demum sibi necem conscivit.

* *Nicippe* (*lll*) tab. V.

* *Nicocreon* (*lcbl*) Tyrannus Cypriorum, qui Anaxarchum Philosophum in mortario contudit.

* *Nicomedes* (*lbll*) Rex Bythiniæ, qui condidit *Nicomediam* urbem.

* *Nicopolis* (*lbbb*) urbs miritima Epiri, ubi actiaca victoria ab Augusto parta.

* *Nicostrata*. Sic aliàs dicta est *Carmentis*.

* *Nicteus* (*ll*) tab. VII. Nictéis. ibid. & XXI.

* *Niger*. Est pars & fons *Nili* fl.

. *Niger color*, nigredo, atrox. Aliàs dicitur obscurus, fuscus, piceus, caligo, umbra, tenebræ, nox. † *Nigrum colorem* habent carbones; fuligo; Maurorum cutis, & capilli; Vaccinia; Pruna Corvi.

† *Nigra* dicitur esse nox, umbra, tempestas, nubes, specus, hiatus terræ, item venena ac tabum.

† *Niger color* laudatur in oculis, in Ebeni ligno, vel citrino. vituperatur in vultu, collo, manibus, dentibus. Est color infaustus: hinc calculi nigri in judiciis usurpabantur ad damnandos reos: & rei ac damnati pullo seu nigro habitu utebantur: item in luctu pro mortuis plerique populi nigra utuntur veste; & Parcæ infelicibus hominibus stamen nebant ex nigra lana. Hinc nigro habitu, aut vultibus finguntur vitia, crimina, aliaque nefanda.

† *Nigri* sunt equi Plutonis, & Noctis Flores, herbæ & aquæ in inferno nigræ sunt, & ipse ignis est

ater. † *Niger deus*: i. e. Pluto, vel Vulcanus. *Nigra dea*: i. e. NOX, vel Furia, vel Mors *Nigra domus*, *nigra regna: aula*, *janua*, *atria* &c. i. e. Infernus. *Nigra aqua*: i. e. Styx. *Niger canis*, *niger janitor*: i. e. Cerberus. *Nigri viri*: i. e. Cyclopes, vel Mauri. *Nigra bellua*: i. e. Elephas. *Niger magister*: i. e. Indus, qui regit elephantum.

**NILUS* (*l b*) Fluvius unicus in Ægypto, & totius ferè Orbis maximus. Ejus fontes olim ignorabantur. Habet binas catadupas seu cataractas, ubi per præcipites rupes cum ingenti fragore ruit, ita ut accolæ surdi sint. Ceterùm Augusto mense, cum sol cancrum subit, exundat per centum dies, & totam ferè Ægyptum tegit, cujus relicto per campos limô arva pinguia redduntur. Si hæc inundatio non fiat, aut modica sit, sterilis annus est, quia Ægyptus aliàs pluvias non habet. In Nilo sunt Crocodili: & circa ripas est frutex Papyrus, è cujus foliis & cortice fiebant carthæ Ægyptiacæ. Septem ostiis evolvebatur in mare mediterranium: primum ostium versus Syriam & Orientem est belusium cum urbe: 2. Versùs occidentem Tanniticum: 3. Mendesium: 4. Phatniticum: 5. Sebenniticum: 6. Bolbitinum. 7. Canopus urbs & ostium cum templo Serapidis.

† *Videatur de Nilo Lucanus l.* 10. † Adjectiva & derivata sunt: *Niliacus* (*l b b b*) *Niloticus* (*l l b b*) *Nilicola*, *Niligena*, *Niligenus*. ' *Nilotis*, *idis* patronymicum.

* *Niliaca fera*: i. e. Crocodilus. *Niliaca folia*, *frutex*, *cortex*: i. e. Papyrus. *Niliaca miracula*: i. e. Pyramides. *Nili cantica* vel *deliciæ*: i. e. voluptates Ægyptiorum & lasciva carmina. *Niliacus canis*, *deus*, *latrator*: i. e. Anubis. *Niliaca vacca*, *juvenca*: i. e. Jo seu Isis. Torus à Nilo: i. e. linea vela seu lecti, quæ optima ex Ægypto afferebantur.

* *Nilus* sumitur pro Alexandria, pro tota Ægypto, & subinde pro Oriente. *Niliacus* idem ac Ægyptius.

* *Nimbus*. vide *Tempestas*.

* *Nimblis* insula prope Gyaron.
* *Ninive* (*b l l vel b b l*) urbs Assyriæ à Nino primo Assyriorum rege condita. tab. XXV.
* *Niobe* (*b b l*) tab. VII. item V. XV. XVI. Uxor Amphionis regis Thebarum. Superbivit non solum ob opes, sed etiam ob multitudinem liberorum, habuit enim septem masculos, & septem puellas: hinc sprevit Latonam, quòd ea tantùm duos peperisset: eique sacra fieri vetuit. Latona rogat vindictam ab Apolline & Diana, qui per aëra advecti Niobes filios equis se exercentes sagittis confodiunt, itidemque filias. Quo Niobe viso præ dolore in saxum obriguit, & turbine venti translata est ad Sipylum montem Lydiæ. *Vid. Ovid. l. 6. Metam. v. 148.*
* *Niphates* (*b l l*) mons inter Armeniam, Mediam, & Assyriam unde Tigris fl. oritur.
* *Nireus* (*l l*) Rex in Naxo ins. filius Charopi, & Aglajæ: pulcherrimus Græcorum qui ad Trojam oppugnandam profecti sunt.
* *Nisa* (*l b*) erat pulcra puella.
* *Nisibis* [*l b b*] Urbs Mesopotamiæ ad Tigrim.
* *Nisus* (*l b*) Rex in Megara pater Scyllæ, habuit purpureos crines, cum fato tamdiu regnaturum, quamdiu comam servaret. Minos dein Megaram oppugnat, ob filium suum Androgeo à Græcis interfectum. At Scylla exteri hujus regis amore capta urbem patriam ei prodit, & comas patri abscissas Minoi offert. Minos tamen perfidiam Scyllæ detestatus eam sprevit; quæ præ fastidio in avem Scyllam seu cirim mutatur, & pater Nisus eam persequens in avem Haliæeton. *Vid. Ovid. l 8. v. 6.*
† Alius Nisus Hirtaci filius Euryali amicus. Hi noctu è castris Ascanii egressi ad Æneam Rutulos multos per somnum oppressère: mane deprehensi ab equestri Rutulorum agmine, Nisus cursu evadit, Euryalus occiditur, qua nece visa Nisus denuo revertitur in periculum & amici necem ulciscitur. *Vid. Virgil l. 9. Ænei.*

* *Nisyros* (*llb*) insula saxosa Myrtoi maris in ora Cariæ prope Con.

* *Nitidus* (*b b b*) vide *Clarus*. *Pulcher*.

* Nix. vide *Hyems*, *Frigus*. Sumitur pro hyeme, grandine, pruina, imbre. Item pro Albedine v. g: frontis. Item pro simplicitate animi. pro tepore amoris, pro canis senilibus ac senectute. Pro regionibus frigidis: e. g. *Inter Sarmaticas nives*.

† *Nix* multa datur in regionibus frigidis, septentrionalibus, ùt Scythia, Hyperboreis. Item in altis montibus, ut Caucaso, Tauro, Riphæis, Tænaro, Dicte, Ida, Cerauniis à quibus locis etiam epitheta nivis sumuntur. &c. vide *Mons*. † *Nive* utebantur ad refrigerandum vinum. † Nix comparatur plumis, lanæ seu velleri cano, crustæ, flosculis, floccis. † Dicitur *sicca aqua*: *Boreæ vestis*, *aut coma*: *candidus imber*: *aquosa pluma*. *Nix terram vestit*, *candore pingit*. *Nix prima*, *intacta*, *virgo nix*, *caduca*, *cana* &c.

* *Nobilis* (*lbb*) Huc pertinent *Dignitas*, *Honor*, *celebris*, *virtus*, *gloria* &c.

† Nobiles olim erant, qui habebant jus ponendæ imaginis. Nempe suam iconem è cera factam in capsa clausam reponebat in atrio domûs suæ: iconi adscriptus titulus continens nomen & gesta personæ. Festis diebus aperiebantur capsæ, & adolebatur thus. In funere imagines præferebantur hastis argenteis.

† Hinc nobilior ille videbatur, qui plures imagines majorum suorum habebat in atrio. Hinc pro nobili genere dicitur *Ceræ majorum*, *tituli*, *nomina*, *fumosæ imagines*, *titulis plena atria* &c.

† Qui nobilitatem jactant deducunt stemma suum vel à diis, ita ut dicant patrem vel avum suum fuisse septimum à Jove. e. g. *genus ab Jove septima duco*. Vel ab Heroibus, ùt Hercule, Achille, Perseo. Vel ab Antiquissimis regibus, ùt Inacho, Danao, Dardano, Troë, Belo, Nino, Cyro, Gyge &c. Vide *Tabulas Genealogicas*. Ubi tamen attende ne quid

quid contra judicium fiat. e. g. si velles inducere hominem Græcum, qui gloriaretur genus suum à Gyge vel Nino trahi: cúm hi reges fuerint Barbarorum: sed ab Inacho, Arcade, Cecrope ducere debet. † Nunc temporis Nobilitatem jactant veneti, Hispani, Poloni, Hungari, quorum quilibet fere se nobilem dicit.

† Phrases vide in sequentibus.

Sed genus ad motum superis: summumque per altos
Attingebat avos cælum: numerare parentem
Assaracum retro præstabat. Silius l. 8.
Non tibi clara quidem - - gentis
Linea, nec proavis demissum stemma: sed ingens
Supplevit fortuna genus. Statius l. 3. Silv,
- - Non te series inhonora parentum
Obscurum proavis, & priscæ lucis egentem
Plebeja de stirpe tulit - - -
- Te clare puer genitum sibi curia sensit,
Primaque Patritiâ clausit vestigia lunâ.
Mox Tyrios ex mare sinus, tunicamque potentem
Agnovêre humeri &c. Statius l. 5. Silv.
- Quondam nobili fulsi patre,
Avoque clarum sole deduxi genus. Seneca.
Non vetera patriæ jura possideo domûs
Ignavus hæres: nobiles non sunt mihi
Avi, nec altis inclytum titulis genus
Seneca Hercul. fur.
Vel nos avitæ stemmata gloriæ
Uramus igni: neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora,
Non æra, fumosasque patrum
Effigies, memoresque laudum
Ceras - - - - Sarbiev. l. 1. Od. 15.
Ceras aviti stemmatis indices,
Et plena fractis atria vultibus
Vide Balde l. 2. Lyric. Od. 46.

* *Nocere.* vide Damna. *Nocens*: vide Impius, scelus, culpa &c. † Nocent sæpe etiam ea, quæ profuere.

re. *Ovid. l. 2. Trist. fin. & l. 4. Trist. eleg. 1.* † Nocent *Venena; Serpentes; Veneficia; morbi; Proditio; Fraus; Fulmina;* Grando, *pruina, nimbus arvis & segeti, floribus, pomis &c. Sol nimius nocet rosis, ceris, nivibus, pruinis, vultûs candori. Sirenes & scopuli navibus.* Vide Pericula. † *Nocet amicus falsus, Noverca, Hostis &c.*

* *Noctis, nocte &c.* vide *Nox.*

* *Noctua.* vide *Avis.*

* *Noë* (*lb*) vir, qui in universali diluvio cum sua familia in navi seu arca grandi superstes evasit, ac pôst invenit expressionem vini ex uva.

* *Nola* (*lb*) urbs Campaniæ.

* *Nomas* (*bb*) regio. *Nomades* (*bbb*) populi vide *Numidia.*

* *Nomen.* Sumitur pro fama & gloria: pro nobilitate: pro personis ipsis. e. g. *magna nomina*: i. e. magni ac celebres viri. Pro gentibus e. g. *omne nomen Græcum delevit*: i. e. omnes gentes Græcas. Sumitur pro debito: e. g. *nomina facere*: i. e. debita contrahere. Item pro causa: e. g. *Nomine non uno obstrictus*; i. e. caussâ non unâ. † Frequenter per pleonasmi figuram additur aliis substantivis ad augendam & explendam significationem. e. g. *Amicitiæ sanctum ac venerabile nomen*, pro sancta amicitia.

* *Nomentum* (*llb*) urbs Latii, ad quam Româ usque pertinebat via Nomentana. Vina ibi initio rigida, cùm senuerint optima sunt. Ibi Seneca vineas habuit.

* *Nonacris* (*lcb*) urbs celebris Arcadiæ cum monte: *Nonacrinus, Nonacrius*: i. e. Arcadicus.

† Ibi est fons Styx. Ibi natus Arcas.

† *Nonacrine* (*lcll*) est fæmininum.

* *Nopsops* tab. XVIII.

* *Noricum* (*lbb*) regio montosa Germaniæ, complectens partem Bavariæ, Austriæ, Tirolis &c. cujus ferrum & chalybs jam olim celebrabantur. Hinc sæpe legitur *Noricus ensis.*

* *Normanni*: iidem sunt qui nunc Dani, Sueci &c.

* *Nota*

* *Nota*: significat literam, vel cifram, vel infamiam, vel signum aut indicium. Vinum interioris, melioris notæ: i. e. optimum vinum,
* *Notus*, vide *Ventus*. & tab. II,
* *November*, vide *Mensis*.
* *Novem*. Sunt novem Musæ. Novem annis obsessa Troja, decimo capta. vide *Decem*. Novem menses uterum incolit fœtus. Novem sunt cæli ordines ac gyri. Noveno ære, vel corio tecti dicuntur heroës probè armati. † Ter tria. Sex addito trina. Bis quatuor superante uno.
* *Noverca* (*blb*) vide *Mater*, *Odium*, *Frater*, *Filius*, *Impius*, *Parens* &c. Novercale odium est maximum, tales novercæ fuerunt Dirce, Medea, Phædra, Nephele, Juno in Herculem.
* *Nox*. Hujus nuncius est Vesper seu Hesperus. Vehitur albo equo, & velum obducit cælo: item portam vespertinam aperit per quam in cæli spatia egrediuntur astra, secundùm poëtas. Nox & ejus genii finguntur habere alas sive è plumis, sive potius velut membranaceas, & humentes rore.

† Noctis effectus sunt tenebræ, caligo, obscuritas. rebus aufert colorem. Nox timidos facit viatores, ægrotos &c. Contrà audaces facit malos, latrones, fures. Nox apta est studiis, musis. auget & nutrit curas ac solicitudines. Contra affert quietem fessis. ac somnum. Tunc vagatur Morpheus, & somnia pingit in animis hominum.

† Nocte omnia silent, omnia sunt incerta, confusa, cæca. Nox frigida est, & per eam cadunt pruinæ, ros. † Noctu regnat Luna, ac stellæ. Noctu negocium suum exercent Veneficæ. Item spectra, lemures, Furiæ. † Nocturnæ aves sunt Bubo, Vespertilio. † Una nocte cæsi sunt sponsi 50 à Danai filiabus. Noctu capta est Troja. Noctu egressi Nisus & Euryalus. Noctu Græci naufragium apud Capharea passi sunt. Noctis beneficio Myrrha decepit patrem Cinyram. *Nocte sata*: i. e. Furia, vel

X 5 ali-

alia ſpectra tartarea. † *Vide Stati. l. 5. Silv. ad Somnum, & l. 1. Thebai. v. 498. Sanazarius. l. 2. de Part. Virg. Virgil. l. 2. Æn. v. 250, & l. 4. v. 522. & ſæpius. Officina Raviſii Textor. l. 6. c. 6.*

* *Nubes* tab. III. Nube involvit Venus Æneam ne videretur à Didone. Nube vehitur Iris, & alii dii. Nubes ſumuntur pro tempeſtate, pro pluvia, cælo. Nubes cogit Eurus, Notus, aliique vehementiores venti. Nubes diſpellit Sol. Nubi comparantur pulvis excitatus ab exercitu, vel grege pecorum: item fumus ſurgens â fornacibus cyclopum, Ætna &c.

* *Nuceria* (*lbb b*) urbs Campaniæ.

* *Nugæ.* Vide fabulæ. Vana. Jocus. Nugæ dicuntur *Gerræ, Tricæ, Offuciæ &c.*

* *Numa* (*bb*) gente Sabinus Rex Secundus Romanorum. vid. tab. XXIV. Pacis amans, legibus inſtituit Romanam Rempublicam. Finxit ſe familiarem habere Nympham Ægeriam, à qua conſilia hauriret.

* *Numantia* [*b lbb*] urbs Celtiberiæ in Hiſpania, nec muro nec turribus munita, & quatuor tantum militū millibus inſtructa quatuordecim annis fatigavit magnos Romanorum exercitus. Tandem Scipio junior fame devicit. Jamque ad extrema delapſi tectis ipſimet ſubmiſêre ignem, ſéque cum urbe exuſſerunt.

* *Numen* ſignificat ſæpius deitatem aliquam. ſubinde gratiam. ſubinde Præſidium, auxilium. ſubinde autoritatem.

* *Numerus.* Vide ſingulos numeros ſuo loco, nempe *Unus, Duo, Tres, Quatuor &c.* Vide etiam. *Annus. Multus. Menſis.*

† In numero exprimendo poëtæ ſolent facere diviſionem: e. g. non dicunt *Sex*, ſed *bis tria*: Non dicunt *Octodecim*, ſed *terſena &c,*

† Numerus magnus, aut innumerabilis exprimitur per *impoſſibilia, ineffabilia.* e. g. priùs narrem quot in æquore piſces, quàm &c. Vide etiam Raviſii Textoris Officin. l. 4. c. 31.

Non

Non tot caducas educat frondes Eryx:
Nec vere flores Hybla tot medio creat,
Cùm examen alto nectitur densum globo:
Fluctusque non tot frangit Jonium mare
Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
Permutat hyemes ales, & cælum secans
Tepente Nilo densat Arctoas nives:
Quot ille populos &c. Seneca, Oedipo.

† Descriptio numeri ingentis fit etiam per Phrases, quibus proponitur *Ineffabilis*, aut *Impossibilis* res: vide hos titulos. e. g *Antè maris guttas numero junxisse licebit.* vel, *Non mihi si centum sint ora sonantia linguis*, *enumerare omnes valeam &c.* † Numerum solent poëtæ non integrum pronunciare, sed divisum in duas, tres, quatuor, quinque partes. e. g. pro *duodecim*, dicunt *bis sex*, *bis seni*. pro *quindecim*, dicunt *ter quinque*
† Vide *Annus*.

* *Numicius* (*b b b b vel b l b b*) vel *Numicus* (*b b b*) fluvius Latii celeber, ubi Æneæ cadaver repertum Paulatim decrevit in tenuem fontem: dein' planè exaruit.

* *Numidia* (*b b b b*) vel Nomas regio Africæ magna ubi Mauri habitabant, qui *Numidæ* vel *Nómades* dicuntur. Item *Getuli*, *Libyi*. Reges fuêre Jarbos, Siphax, Juba &c. Nutrit elephantos. Gallinas Meleagrides Citrum &c. sunt pugnaces arcu & equo. vagantur sine domibus.

* N*umitor* (*b b b*) tab. IV. & XXIV.

* *Nunquam.* circumscribitur per phrases *Impossibilis*, *Ineffabilis rei*, aut *incredibilis*. vide illos titulos.

* N*untius*. Trojanorum nuncius *Dolon* celerrimi cursus. Ladas Alexandri. *Idmon* Turni ad Æneam, *Venulus* Turni ad Diomedem. *Ilioneus* Æneæ ad Didonem, & Latinum regem. *Lychas* Dejaniræ & Herculis. *Mercurius* deorum nuncius. I*ris* nuncia Junonis. *Opis*, aut aliæ *nymphæ* sunt nunciæ Dianæ.

† *Nuncia solis*: i. e. Aurora, vel Luscinia, vel Lucifer. *Nuncia veris*: i. e. Hirundo, ciconia. N*uncia*

mali

mali: i. e. Bubo. *Nuncia pluviæ:* i. e. Cornix, vel Rana.

* N*uptiæ.* Præsides nuptiarum erant Juno, Lucina seu Diana, Venus, Hymen seu Hymenæus, Genius, Thalassius.

† Præferebantur sponsis *tædæ* ex ardente pinu. in felicibus nuptiis poëtæ finguntеas portari à Gratiis. amoribus, horis &c In infaustis verò à Furiis, monstris. † *Coronas* gestabant sponsi, coronabantur etiam tædæ, vestes, pocula, januæ &c. idque ex Myrto vel floribus, ac præcipuè Rosis.

† Singulariter adornabatur torus, seu thalamus pro sponsis. † *Personabant* cantilenæ. & joci Fescennini. Poëtæ carmina pangebant, quæ *Epithalamia* vocantur. † *Vid. Statius l.* 1. *Silv. in Epithalamio Stellæ. Lucanus l.* 2. *v.* 350. *Balde tomo* 2. *in Epithalam. Maximilian.*

* N*ursia* urbs vetus Sabinorum ante Romam condita, montosa, celebris natalibus S. Benedicti, & Sertorii Romani ducis.

* *Nurus* (*bb*) id est uxor vel sponsa filii. dicuntur sæpe *nurus* pro *fœminis* in genere, sicut *matres*.

† *Nurus major Priami:* i. e. Andromache uxor Hectoris *Nurus minor Priami* : i e. Helena uxor Paridis.

* *Nutrices*. Euryclia Ulyssis. Cajeta Æneæ. Lupa Romuli & Remi. Amalthæa vel Melissa Jovis. Nymphæ Bacchi. Ceres Triptolemi. Nutritor Achillis Chiron: vide *Magister*. *Infans*. Pyrgo nutrix filiorum Priami Acca Romuli. Barce Sichæi Beroë Semeles. Hellanice Alexandri.

* *Nux*. Bonæ nuces sunt Avellanæ, **Haselnuß** seu **Lombardt/** aut vulgò **Bardnuß**: quæ etiam Ponticæ, & Prænestinæ dicuntur. Nux juglans, regia **Welsche Nuß**. Nux pinea, Cybeles pomum, **Zirbeß Nuß**. Nux græca thasia, **Mandlen**. Nux Euboica **Castanien**

† *Nuces amat:* i. e est puerilis.

* N*ycteus* (*ll*) tab. VII.

* *Nyctileus* (*lbbb*) sic dictus Bacchus, quia ejus sacra noctu celebrabantur.

* *Nycti-*

* *Nyctimene* (1661) Puella ex Lesbo turpissimè amavit proprium parentem. Dein' præ pudore in silvas fugiens mutata est in noctuam, ac noctu tantum circumvolat.

* *NYMPHA.* Sæpe sumitur pro virgine, dea, vel qualibet fœmina. Ima Sanctæ, & Sanctissima Virgo Maria sæpe Nympha dicitur.

† Ceterum nymphæ sunt deæ præsides arborum, fontium &c. quævis enim arbor, quivis fons, quivis locus ruri dicitur habere suam ibi habitantem nympham.

† Variæ sunt *Oreades* sunt deæ montium: tales sunt Echo, Pleione, Chio, Feronia, Juturna, Lara, Latina, Oenone, Phylyra, auge. *Naides*, *vel Naiades* & *Napeæ* sunt deæ fontium: tales sunt Salmacis, Cyanea, Lilæa, Nomia, Cymene, Marica, Xanthe, Cymothoa. *Dryades vel Hamadryades* deæ silvarum: tales sunt Melissa, Lotys Erato, Tithorea, Opis, Ægle, Phigalia, Proselea, Ægle, Crocale, Nephele, Hyale, Rhanis, Psecas, Phiale. Ægeria: item nominantur à locis & ipsis silvis, ut Corycides, Dyctææ, Aricinæ, Trinacriæ &c. *Lemoniades* sunt nymphæ pratorum, & agrorum, dicuntur rusticæ deæ, agrestia numina, ruricolæ virgines. *Limnades* vel *Limniacæ* sunt nymphæ lacuum. vide *Lacus*. *Nereides*, *Oceanitides Æquoreæ* deæ sunt nymphæ maris, filiæ Nerei, Oceani &c. vide tab. I. tales sunt etiam Glauce, Ægle, Calypso, Galatea, Acaste, Æthra, Panopæa, Dayra, Ephyre, Leucippe, Janthe, Eudora, Prymno, Thea, Zeuxe, Tyche, Phoeno, Thrace, Melobosis, Callianira, Callianassa, Spio, Actæe, Agave, Doto, Amatea, Mæra, Janira, Eucrate, Sao, Eunice, Phærusa, Dinamene, Cymodoce, Cymo, Ejone, Glauconome, Evarne Polynome, Menippe, Neso, Eupompe, Pronoë, Cranto, Polynoë, Dere, Eumolpe Dione, Cymene &c.

† *Nymphæ canoræ* : i. e. Musæ, vel Sirenes. *Nymphæ fatidicæ*: i. e. Sibyllæ vel Parcæ. *Nymphæ vatidicæ*, *doctæ*, *Parnassides*, *Pymplee*: i. e. Musæ.

* *Nymphæus* fl. Italiæ ad Velitras.

* *Nyria* fl. Boeotiæ.

* *Nysa* (*lb*) urbecula Boeotiæ apud Heliconem, ubi Bacchus insigniter cultus. Alia urbs Ægypti, ubi educatus in Antro. Alia in India, quam Bacchus condidit ad montem Merum. Alia Thraciæ, Lybyæ, Cariæ, Naxi, Euboeæ &c.

† *Nyseus* (*ll vel llb*) i. e. Bacchus.

* *Nysa* vide Nisa. *Nysiros*. vide Nisyros.

O.

* *Oaxus* (*blb*) urbs Cretæ : vid. tab. IV. Oaxis fluvius rapidus Cretæ, aut Scythiæ.

* *Obedientia*. vide Servus. *Magister*. *Discipulus*. Nulla creatura est quæ non debeat obedire : Sic poëticè Fluctus obediunt Neptuno; venti Æolo; fulmina Jovi; solis equi Phoebo; flammæ & Cyclopes Vulcano. Ipsi dii obediunt Jovi, hinc Apollo oves pavit, & cum Neptuno Trojam ædificavit jussu Jovis. Sic Mercurius Jovis nuncium agit. Musæ obediunt Apollini, Nymphæ Dianæ. Omnes dii obediunt fatis, & Parcis. Obedivit Achilles Chironi; Hercules Eurystheo, & Omphale &c. Inobedientes puniti à diis, ut Salmoneûs, Prometheus : vide *Impius*, *Temerarius*, *Superbus*, *Rebellis*.

* *Oblivio*. vide Memoria. † Nunquam obliviscar : exprimitur hoc phrasibus petitis ex titulo nunquam.

† Facilè obliviscens beneficia : vide *Ingratus*.

* *Objurgare* vide *Increpare*, *exprobrare*, *minari*.

* *Obsidio* (*lbbc*) vide *Bellum* num. III. Item *Excidium*.

* *Obstupesco*. In stupore solet homini excidere vox, rigere artus, assurgere capilli, hærère lingua. Pallor subit vultum; oculi nihil vident; aures nihil percipiunt

piunt; nec tactu quidquam sentit. Stat immotus, defixo in cælum aut terram vultu. Excidunt è manibus quæ tenebat, v. g. cithara, lampas, poculum. † Stupens comparatur saxo, statuæ marmoreæ, stipiti, flumini gelu adstricto, fulmine icto. † Obstupescimus propter *mira*, *insolita*, *incredibilia*, *miserias & calamitates &c.* vide hos titulos.

* *Occasus.* vide *Sol.* ad occasum siti populi sunt Iberi, Hesperii, Itali, Gaditani, columnæ Herculis, & America, Oceanus Atlanticus, fretum Herculis, Geryonis regna, Galli, Belgæ.
† *Occiduæ insulæ*: i. e. Britannia.

* *Oceanus* (*l b b b*) ejus genus vide tab. I. Ceterùm Oceanus est aliquod vastum ac apertum mare, non clausum terris. celebriores sunt *Oceanus Atlanticus* alluens Hispaniam & Mauritaniam. *Æthiopicus* extremam Africam. *Deucaledonius* in quo sunt insulæ Britannicæ, Arcades, Thule: dicitur & *Hyperboreus*, *Arctous*, *Britannicus.* vide *Mare.* sumitur enim oceanus etiam pro quovis mari. † *Oceanitis*: i. e. nympha Oceani filia.

* *Oceanus*, erat Romæ aliquis, qui in Amphitheatro spectatoribus assignabat loca, & eò non pertinentes ejiciebat.

* *Ochalia* (*l b b b*) vide *Carystos.*

* *Ochesius* (*l b b b*) Rex Ætolorum fortis.

* *Ochus* (*l b*) rex tab. XXV. † *Ochus* (*b b*) fluvius Indiæ.

* *Ocipete* (*l b b l*) tab. I. nympha.

* *Ocnus* tab. III.

* *October.* vide *Mensis.*

* *Oculus.* vide *Visus. Argus. Janus.* † Oculus sæpe accipitur pro gratia favore, & auxilio, e. g. oculum indulgere alteri. † Oculi nigricantes, aut cærulei sunt pulcri, comparantur stellis, gemmis, dicuntur habere fulgur quoddam. Oculi potentes sunt ad conciliandum amorem. Ex oculis colligitur ira, clementia, fraudulentia, aliique affectus. oculos cæruleos habent plerumque populi septentrionales, nigros

nigros populi meridionales. Oculum unum habuerunt tres Grææ ſorores, item Polyphemus, Oculi eruti ſunt Polyphemo, Polymneſtori, Beliſario &c. vide *Cæcus*. Oculus eſt res ſubtilis, cariſſima homini, & omni ſtudio tuenda: hinc caræ res dicuntur aut comparantur oculo. Oculi in moribundo primi deficiunt Oculos morientibus clauſerunt proximi ex amicis, aut cognatis. Oculis apertis dormit leo & lepus. oculos diſſimiles habuit Alexander alterum nigrum, alterum fulvum. In oculis venenum habet Baſiliſcus. Oculos demittunt pudibundi, aut timidi ac rei; attollunt ſuperbi: gyrant inſani, aut curioſi.

* *Ocyroë* (*l b b l*) tab. IV. VIII.
* *Ocyron* (*l b b*) fluvius Arcadiæ.
* *Odera* (*l b b*) ſeu *Viadrus* fluvius Germaniæ,
* *Odeſſus* (*b l b*) urbs Mœſiæ ſeu Thraciæ.
* *Odium*. vide *Inimicitia*. *Diſcordia*. *Invidia Noverca*. *Impius*: *Amor*. † Odium *novercale*, *Vatinianum*, *caninum* dicitur per Antonomaſiam.

† Odia ſeminare finguntur Furiæ noctu ſubeuntes cubilia, & venenum, aut anguium ſuorum cruorem, aut de ſtygia palude piceum liquorem infundentes pectoribus.

† Famoſum eſt odium Græcorum in Trojanos ob raptum Helenæ. Eteoclis in Polynicem. Junonis in Herculem. Inus in Phryxum. Phinei in Orytum & Crambum. Amphionis in Dircen. Phædræ in Hippolytum. Circes in Uliſſem, & Scyllam. Medeæ in Jaſonem. Niſi in Scyllam. Peliæ in Æſonem. Vide *Parens Filius*, *Frater*, *Conjux*, *Bellum*.

* *Odores*. Odoramenta naſcuntur in Arabia, Pangæa, Cilicia, Babylonia, India, Aſia, Syria, Palæſtina. † Odorum ſpecies ſunt Balanus, Balſama, Malobatrum, Coſtum, Caſia, Crocus ſeu ſpica Ciliſſa, Thus, Myrrha, ſeu ros Tyrius Arabica lacrima. Caſtoreus odor Biſam. Galbanum in Syria, cujus lacrimæ odoræ ſunt. Amomum, nardus, *flores*

&

& *herbæ*, quas vide ſuo titulo. Vide *pia deſider. l. 2. eleg. 8.*
† Odor malus, gravis, fœtens: Pix, ſulphur, tabum, ſerpentinum fel ac ſanguis, pus, Palus ſtygia, augiæ ſtabulum, avernus lacus, ætnæi fumi, cerberi halitus, Fæx vappæ, Lucerna moriens, Hircus, vulpes, putria cadavera, *Bufonum* antra, bubonum ſtercora, cyclopum ſudores &c. Vide *Martial. l. 4. epigram. 4.*

† Odore ſeu olfactu valent canes, & corvi procul odorantes cadaver.

* *Odryſa* (*clb*) urbs, ſumitur pro tota Thracia.

* *Odyſſea* (*bllb*) liber ſeu poëma quod Homerus ſcripſit de erroribus Vlyſſis.

* *Oea* urbs Africæ ad Tripolim pertinens.

* *Oeagrus* (*lcb*) fl. Thraciæ & pater Orphei. tab. VI.
† *Oeagrius* dicitur fluvius Hebrus, *Oeagrius mons* dicitur Hæmus, aut Rhodope, propter Orpheum.

* *Oeanthe* urbs Peloponneſi.

* *Oebalus* (*lbb*) tab. XVIII. XXVI.

* *Oebalus* Telonis Filius ex Sebethide nympha Capuana. Is Telon rexerat Capreas inſulas, olim regnum Teleboum ſeu teleboarum. Item rex Sarraſtarum.
† *Oebaliæ* arces dicuntur quæ à Laconibus in Italia conditæ ſunt, ut Batulum. Item ipſa ſparta. *Oebalides puer*: i. e. Hiacynthus.

* *Oechalia* urbs Laconiæ prope Oechalum fl. regia Euryti patris Ioles, ab Hercule everſa.

* *Oedipus* (*lbc*) genit. *Oedipi* vel *Oedipodis*. Ejus genus vide tab. XXI. Pater vaticino accepto, ſe regno detruſum iri ab hærede maſculo, recens natum puerum jubet à paſtore necari, is miſertus innocentis, pedes enſe perforat & ex arbore ſuſpenſum relinquit. Sed Phorbas filius Polybii, nepos Creontis Corinthiorum regis caſu illac tranſiens vagientem puerum liberavit, Oedipum vocans propter tumorem pedum, ex vulnere contractum. Adultior Oedipus Thebas aliquando proficiſcitur. In itinere obvium habet regem Lajum patrem, ſed ſibi ignotum,

tum. Clamantibus servis, ut viâ excederet, noluit Oedipus, tanquam hospes. Hinc natæ rixæ, per quas Oedipus Lajum patrem nescius interfecit. Dein' Laji viduam Jocastam, suammet matrem, connubio duxit, sed iterum nescius. Nam cùm prope Thebas in colle secus viam sederet monstrum, Sphynx dictum, quod solebat transeuntibus dictare ænigma seu obscuram aliquam quæstionem, ac si non solvissent ac tetigissent, eos misere occidere: Oedipus illuc accedens ænigma solvit; Sphynx desperans ex alto præcipitem se agit; & Oedipus nuptias Jocastæ cum regno adeptus est præmii locò. Peste Thebas infestante Apollo Delphicus respondit malum expiandum exilio interfectoris Laji. Quem cùm ignorarent Thebani, Tiresias vates evocavit umbram Laii, è qua cognoscit Oedipum eum esse. Accessit servus pastor Oedipum agnoscens ex tumore ac vulnere pedum. Hinc Oedipus pudore tum ob necatum patrem, tum ob Jocastam matrem ignoranter pro conjuge habitam, oculos sibi eruit, & exul abit, relicto filiis Eteocli & Polynici regno, &c. Antigone ejus filia patri cæco ducem se in exilium præbuit. Jocasta se occidit.

† *Oedipi* vocantur illi, qui res obscuras & difficiles solvunt. † *Odipodionidæ*; i. e. Oedipi filii. *Vid.* Seneca in *Oedipo.*

* *Oenæ* Insulæ Balthici maris.

* *Oeneus* (*l l*) tab. X. XV. Rex Calydoniæ. *Oenides* vel *Oneius heros* i. e. Meleager.

* *Oeno* tab. IV. XXIII.

* *Oenomaus* (*l b b b*) tab. IV. Rex Elidis & Pisæ. Alius ab Hectore interfectus.

* *Oenone* (*l l l*) nympha Phrygia Paridi amata sed ab eo tandem relicta. vide Epistolas Heroidum Ovidii.

* *Oenopion* (*l bb l*) tab. IV.

* *Oenotria* (*l l b b*) i. e. Italia. *Oenotrii*, Itali.

* *Oenus* (*l b*) fluvius Norici & Alpium Tirolensium Item insula ad Peloponnesum aliàs Sphagia. Item Rex tab. IV.

Oeta (l b) mons altus Theſſaliæ & Macedoniæ. ibi Hercules ſemet exuſſit. *Vide Seneca in Hercule Oetæo.* Ibi naſcitur Helleborum. † *Oeteus rex:* i. e. Ceyx. vide Trachyn.

Oetus gigas. vide *Aloidæ.*

Ogyges (l b l) rex & conditor Thebarum, ſub quo ingens diluvium in Theſſalia & Boeotia fuit.

Ogygia (l b b b) ſic dicitur Thebana regio. *Ogygidæ, Ogygii:* i. e. Thebani. † *Ogygia* inſula inter Phoenicen & Syriam. Alia in mari Jonio in qua, vel in priore Calypſo regnabat, quæ Ulyſſem excepit hoſpitio. Olim dicebatur *Ææa*; fortè quia etiam ibi habitavit Circe Æetæ filia.

Ogyme (l b l) tab. VII.

Ogyris (l b b) vel *Ogylos*, Inſula Erythæri maris circa Arabiam, ubi Erythri ſepulcrum.

Oicles (b c l) tab. X.

Oileus (b l l) pater Ajacis. *Oilides (b l l l)* id eſt, Ajax.

Olea. vid. *Arbor.* Oleum ſervit ſtudiis lampade nocturna, medicinæ ac vulneribus. Athletæ ſeu palæſtri nudos ſe ungebant oleo, ne lubricis artubus poſſent ab antagoniſta firmiter teneri: Sed adverſarii alio dolo utebantur, collecto enim manu pulvere aut arenâ illum conſpergebant, quò faciliùs comprehenderent. Oleo ſubinde in ſacrificiis conſpergebant molam, ſeu far, quam foco injecturi erant. Oleum eſt levius ceteris humoribus, eſt nitidum, lentum, culinis aptum. Oleis odoratis ungebant Græci ac Romani comas in conviviis. Oleum bonum gignitur apud fluvios Bætim & Eurotam ſpartæ. apud urbes Claron, Sicyon, Venafros, & in Piceno, Sabinis, Velitræ, Nitiſca & Trebia in Italia. Mons Lycabeſos (b b l b) in Attica. Taburnus in Campania. Pepharetos (b b l b) inſula.

Olenus (l b b) Ætoliæ regiuncula, ubi aper à Meleagro confectus. † Item urbs Achajæ ubi Jupiter nutritus lacte capræ, quæ inter ſidera translata dicitur Olenia capella. † Alia urbs Boeotiæ, Alia Elidis

* *Oliaros*, vel *Olearos* (*l b b b*) insula cyclas.

* *Ollius* (*l b b*) fl. Italiæ ex alpibus Rhæticis in Padum. fœcundat campos Cremonæ, & Brixiæ.

* *Olor* (*b b*) vide *Cygnus*. † *Olor Venusinus* : i. e. Horatius poëta Venusiæ natus. † Sumitur subinde pro albedine, mollitie, dulci cantu &c.

* *Olympia* : Urbs Elidis cum templo, & imagine Jovis ex Ebore à Phidia sculpta, erat in throno sedens 60 cubitos alta. Hic celebrati ludi Olympici. vide *Ludus* Putatur eadem esse urbs cum Pisa.

* *Olympias* (*b l b b*) *adis*. est tempus quatuor integrorum annorum. vide *Ludi Olymp.* † *Olympias* mater Alexandri M tab. VI.

* *Olympus* (*b l b*) mons altissimus Thessaliæ, in cujus vertice nulli sentiuntur venti, aut motus aëris, ut quidquid sabulo inscribitur, etiam post annum legi possit. Sumitur pro cælo, Jove, Deo &c.
† Alii hoc nomine montes sunt in Elide; Arcadia; Macedonia; Lycia ad Mysum fluvium, ubi optimum crocum; in Mysia; Cilicia, Cypro &c.

* *Olynthus* (*b l b*) tab. *XIX*. Item urbs dives thraciæ in finibus Macedonicis, Sithonia etiam dicta. Eversa ab Atheniensibus in odium Philippi.

* *Olysippo*. vide *Ulysippo*.

* *Omen* (*l b*) vide *Prodigium*, *Augur*, *Vates*.

* *Omnes*. vide *Numerus*. *Multus*. *Populi*.
† *Omnia bona* vide *Ætas Aurea*, *Felix*. † *Omnia loca*. vide *Regio*. † *Omnia scit*. vide *Ars &c*. † *Omnipotens*, cælum ac terram sustinet, Atlas, Jupiter &c. nihil illi est *impossibile*.

* *Omole* (*b b l*) vide *Homole*.

* *Omphale* (*l b l*) vel *Omphalee* (*l b b l*) tab. *XXV*. vide *Hercules*

* *Onasus* (*b b b*) fluv. Norici & Pannoniæ, olim *Genus* dictus, nunc die Enns.

* *Oncæa* tab. I. VII.

* *Onchestus* Neptuni filius condidit Onchesten urbem ad Micalen præmont.

* Onchcom

* *Onchiston* oppidum Thebanorum.

* *Onesicritus* (*b l c b b*) Philosophus Cynicus.

* *Onesimus* (*b l b b*) Rhetor ex Cypro seu sparta sub Constantino M.

* *Onyx* (*b l*) gemma habens colorem unguis humani. † Sumitur subinde pro vasculo unguentario.

* *Opalus* (*l b b*) gemma.

* *Opera* mira. vide *ædificia*, *mira*, *labor*, *gesta* &c.

* *Opes*. vide *Divitiæ*.

* *Opheltes* (*b l l*) tab. X. Pater Euryali.

* *Ophialtes* (*b b l l*) gigas vide *Aloides*.

* *Ophineus* vates cæcus apud Messenios.

* *Ophiuchus* (*b b l b*) sidus cæleste, specie viri anguem tenentis: interpretantur esse Herculem, vel Æsculapium.

* *Ophiusa* (*b b l b*) insula maris Balearici prope Pityusas sic dicta ob copiam serpentum. alias Rhodus dicta.

* *Opimii vinum*. i. e. optimum. Nam L. Opimio consule anno Urbis conditæ 633. generosissimum vinum natum est. *Martial. l.* 1. *Epig.* 24.

* *Opis* (*l b*) nympha Dianæ nuncia.

* *Ops* tab. II. VII. vide Cybele.

* *Oppia*. Vestalis quæ ob stuprum viva defossa.

* *Oppidum*. vide Urbs.

* *Oppugnatio*. vide *obsidio*.

* *Opto*. Vide variis locis, prout nempe varia optat sibi aliquis, e. g. fortunam, mortem, honores &c. vide *Cupido*, *affectus*. † Optandi formulæ hæ sunt. *O Si. Ut. o si. o ut. o utinam. Di faciant. Di facerent. Di precor hoc jubeant. Di meliora ferant, ô quoties volui, quoties pia flamma revixit. Contingat mihi tecum mori. O mihi præteritos referat si Jupiter annos. Quando erit ut venias. An erit unquam illa dies. Ecquod erit tempus, quo me &c. Quando ego te reducem complectar. O quantum ardet amor meus illud visere numen.* Nota: particulâ *Sic* utuntur poëtæ ad optandnm aliis bona, eam aliquoties repetendo: e. g. *Sic ad pacta tibi sidera tardus eas: sic micet æternum, vicinaque sidera vincat &c.*

* *Opus* (*b l*) genit. *Opuntis.* Urbs Locridis in Græcia, non procul Euripo Euboico, & Thermopylis vicina in monte Oeta. Hic rex erat Menoetius Patrocli pater, cujus avus Actor.

* *Oraculum* (*l l b b*) est edictum vaticinans alicujus idoli. vide *Vates*, *templa*, *sacra*. Sæpe sumitur pro ipso idolo. Sæpe pro quavis alia re satis certa.

† Oracula celebria fuêre 1. *Delphicum Apollinis*, ubi tripodi insidentes mulieres Pythiæ seu Pythonissæ vaticinabantur: item dicitur *cortina Phœbi*, quia talia responsa edi solebant pone cortinam hinten Fürhang. 2. *Apollinis Patareni* in Lycia, *Thymbræi* in Phrygia, *Grynæi*, *Clarii* &c. 3. *Dodonæ* in silva querna oracula edebant columbæ. vide *Dodona Jupiter*. 4. *Ammonis Jovis* in Libya. 5. *Themidis* oraculum in Parnasso, quod consuluit Deucalion ac Pyrrha.

* *Orare.* vide *Rogare. Flectere. Misericordia.*

* *Orator.* vide *Eloquentia.*

* *Orbis.* Subinde accipitur pro *mensa* rotunda, pro *disco*, pro *rota*, pro *clypeo*, pro *magnis oculis*, pro aliis denique rebus *rotundis*.

* *Orbis.* Die Welt. constat ex cælo, & Elementis quatuor, aëre, igne, aqua terra. potissimum tamen sumitur pro globo terras & aquas complectente:

† Sic orbis sunt quatuor partes seu plagæ, *Oriens*, ad quem sita est Asia, India, Arabia, Caucasus hinc flat Eurus ventus &c. *Occidens* seu Vesper, ad quem sita est Italia, Hispania, Atlas mons & mare Atlanticum, columnæ Herculis hinc flant Notus & favonius venti. &c. *Meridies* ad quem sita est Libya. Æthiopes nimio calore vicino solis usti, Garamantes & Africa reliqua. Inde venit Africus & Auster venti. *Septentrio*, ubi sita est Scythia, Hyperborei populi, Britannia, Cimbri, Riphæi montes &c. inde veniunt Aquilo & Boreas vent: hæ terræ sunt frigidæ, nivosæ, glaciales, & sunt subjectæ sideri, quod vocatur *Arctos*. Vide plura verbo *Regio*. *Populus*. *Urbs*. *Terra*. Nam orbis partes sunt

Regio-

Regiones, *Urbes*, *Montes*, *Flumina*, *Maria* &c. videatur Sannazarius l. 1. de Partu Virg.

Orbilius (*lbbb*) Grammaticus ludimagister præceptor Horatii. Acer in discipulos.

Orcades (*lbb*) triginta sunt insulæ Septrionales pone Scotiam.

Orchamus (*lb b*) rex Babylon. vide *Leucothoë*.

Ochestra. Locus amphitheatri infimus, & præcipuus, quia proximus arenæ. ibi erant sedilia Senatorum spectantium.

Orchomenus (*lbbb*) tab. VI. XIII. XVI. † Item fluvius urbs Boeotiæ, ubi Gratiæ singulariter colebantur.

Orcus fluvius inferni, idem ac Styx.

Orcynium (*llbb*) nemus Moraviæ.

Ordessus fluv. Scythiæ ex Carpathiis montibus per Dacos in Istrum labitur.

Ordo. vide *Constans*. *Certus*. *Numerus*. Sic ordinem servant sidera &c. Ordo est, si sequantur aut antecedant majora minoribus, vetera novis: prima mediis, media ultimis: Rex subditis; Parens filiis: dies nocti: ver æstati, æstas veri &c. † Ordinem aciei observavit Palamedes ex volatu gruum.

† Ordo nullus est in inferno, in rebellione, inter bruta &c. vide *Turbatio*.

Oreades (*blbb*) sic dicuntur nymphæ montium.

Orestes (*bll*) genit. *Orestæ* vel *Orestis*. Ejus genus est tab. V. occidit Clytemnestram matrem, quæ antè ejus patrem Agamemnonem interfecerat. Cùm Pyrrhus Achillis filius ipsi abduxisset Hermionem sponsam, Orestes eum in templo clam necavit. Ideo furore agitatus & in Tauricam regionem delapsus est. secutus est eum optimus amicus & cognatus Pylades. cumque Orestes ab Iphigenia mactandus esset Dianæ, jussu thoantis regis, qui solebat hospites huic idolo mactare, Pylades pro eo se obtulit mactandum: at ille id non admittens se Orestem esse fassus est: itaque Iphigenia sacerdos agnoscens

fratrem suum eum feravit &c. † Nomina ei petuntur à genere, ut *Agamemnonius*: vel à gestis, ùt *Matricida pius*; *furiis agitatus vindex*: *Pyrrhi mors*: *amicus Pyladis*. *Impius ultor patris* &c. † *Orestiades*: i. e. Orestæ filius.

* *Oretæ*, vel *Orestæ* (*b l l*) populi Indiæ.

* *Orestis* [*b l b*] regio Macedoniæ prope Epirum.

* *Oretus* (*l b b*) fluv. Siciliæ Panormi.

* *Organum* (*l b b*) instrumentum quodvis musicum dicitur Organum: præcipuè autem si conjunctum sit ex pluribus fistulis.

* *Orgia* (*l b b*) vide *Bacchus*. *Sacra*.

* *Oribasus* (*b l b b*) nomen canis apud Ovid.

* *Oricos* (*l b b*) mons, item urbs Epiri, ubi nascitur multa Terebynthus. Vel est in Thaulantia, vel Macedonia. aliàs maritima est.

* *Oriens*. vide *Sol*. *Aurora*, *Dies*. † Sumitur pro regionibus ad Orientem sumtis pro Asia, India, Persia, Media, Armenia, Assyria, Arabia, Babylonia, Syria, Phœnice, Phrygia, Cilicia, Lydia, Lycia, Troade &c. item pro Ægypto. Vide *Orbis*. *Asia*.

* *Orion* (*c l l*) genit. Orionis (*c c c b*) tab. VII. IX. Fuit princeps Boeotiæ, Venationis Studiosus, robustissimus. jactabat se nulli feræ cessurum: igitur tellus irata emisit in eum Scorpionem magnum, cum quo dubio eventu diu luctatus est Orion, donec Jupiter Scorpium inter astra transtulerit, & deinde etiam Orionem, rogante Diana, quam semper coluerat. Alii poëtæ, ùt Horatius, volunt Orionem à Diana sagittis confectum fuisse, quòd ipsius pudicitiam tentare voluerit: sed ejus pòst miserta Diana obtinuit à Jove ut in sidera transferetur. Vide *Astra*.

* *Orithos*. vide *Oricos*.

* *Orithyja* (*l l l b*) tab. XXII. XXVI. Hæc amata est à Borea vento, & flores colligens juxta fontes Cephisi fluvii ab eodem abrepta est. V. *Ovid*. *l*. 6. *Metam*.

tam. fine. † Nomina ei hauruintur à genere, loco ùt *Attis puella*, *amata Boreæ &c.*

* *Orneûs* unus Centaurorum.

* *Orno*, *ornatus.* vide *Vestis*, *Deliciæ*, *Purpura*, *Gemmæ*: *Gloria*, *Honor*, *Corona*, *Pulcræ res*, *Pretiosæ &c.*

† Ornamenta variarum rerum varia sunt. Sic ornatur *annulus gemmâ*, *digitus annulo Caput coronâ*, *rosis*, *auro*, *gemmis*, *Lauro*, *edera.* *Sic ornamentum sunt Mel favo*; *flos veri*, *vel horto*, *vel coronæ*, *præsertim rosa*: *Lilia prato vel campo*: *arista æstati.* *Poma arbori vel autumno.* *Frondes arbori*: *Uva viti vel autumno.* *Nives hyemi.* *Fluvio*, *rivo vel fonti platanus*, *populus*: *Silvæ quercus*: *Cælo ac mundo Sol*, *astra.* *Nocti Luna & Astra*: *vesperi Hesperus*: *diei sol*: *Soli radius.* *Sceptrum*, *purpura*, *corona regi*: *Palma victori*: *Arma Heroi.* *Equo phaleræ*: *capiti oculus*, *comæ*: *vultui ac genis roseus ac candidus color*, *labia*: *collo monilia*: *Margaritæ concha &c.*

* *Ornus.* vide *Arbor.*

* *Orodes* (*b l l*) Rex Parthorum seu Persarum, qui Crassum vicit. vide *Crassus.* tab. XXV.

* *Oroetes* (*b l l*) rex Parthorum, qui Polycratem Sami regem felicissimum dolo captum cruci affixit.

* *Orontes* (*b l l*) fluvius Syriæ per Antiochiam.

* *Oropus* (*l l b*) Mons & oppidum inter *Boeotiam* & Atticam.

* *ORPHEUS* (*l l*) tab. VI. A matre Calliope accepit artem musicam, in qua adeo excelluit, ut arbores & Saxa & feras faceret saltare, ventos ac flumina sisteret. Eurydice uxore ex morsu serpentis mortuâ, inferos adiit, tamque dulciter cecinit ut omnes inferi obstupescerent, & Pluto illi redderet umbram seu animam Eurydices; hac tamen lege, ut si Orpheus respiceret antequam egressus esset orcum, illa remanere cogeretur. Orpheûs ergo in abitu dutus amore & curiositate respexit, & uxorem denuo perdidit. Postea ergo cœpit omnes mulieres odisse, & solus in Rhodope, Hæmo aut Pangæ montibus habitans musicam exercebat.

aliosque viros dehortabat ab amore mulierum. Hinc Thracie mulieres Bacchæ, furentes in eum irruunt, ac discerpunt: ejus caput ac cithara in Hebrum fluvium projecta ab Apolline in Saxum mutata sunt; Musis interim necem vatis sui lacrimando prosequentibus. *Vid. Ovid. L.* 10. *&* 11. *Metamorph. Horat. L.* 1. *Od.* 12. *Virgil. l.* 4. *Georgic. sub finem.*

- - - Leni modulatus arundine nervos
Pollice festino nobile duxit ebur.
Vix auditus erat, venti sternuntur & undæ,
Pigrior astrictis torpuit Hebrus aquis.
Porrexit Rhodope sitientes carmina montes,
Excussit gelidas pronior ossa nives.
Ardua nudato descendit Populus Æmo,
Et comitem Quercum Pinus amica trahit.
Cyrrheasque dei quamvis despexerit artes,
Orpheis Laurus vocibus apta venit.
Securum blandi leporem fovêre molossi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus
Concordes varia ludunt cum tigride damæ
Massylam cervæ non timuêre jubam.

Claudian præfat. 2. de Raptu

Ille vocali genitus Camoena,
Cujus ad chordas modulante plectro
Restitit torrens, siluêre venti,
Cui suo cantu volucris relicto
Ad fuit, totâ commitante silva &c.

Seneca Medea act. 3. Chor.

- - - Cecinit sacer
Thressæ sub Rhodopes jugis,
Tangens Threjciam chelym,
Orpheus, Calliopæ genus.
Illius stetit ad modos
Torrentis rapidi fragor,

Ob-

Oblitusque sequi fugax
Amisit liquor impetum.
Advexit volucrem nemus
Et silva residens venit,
Abrupit scopulos Athos,
Centauris obitum ferens;
Et juxta Rhodopen stetit,
Laxata nive cantibus
Ipsæ cum latebris feræ &c.

Idem Hercul. Oetelo, v. 1031.

† Dicitur *vates*, *sacerdos*, *senex*: & nomina illi adduntur sumta à *Thracia*, *Rhodope*, *Hæmo*, *Musica*.

* *Orphne* (*ll*) nympha tab. IV.

* *Orsinomæ* tab. III.

* *Orseis* tab. X.

* *Orton* (*ll*) vel *Ortona* (*llb*) urbs Pelignorum.

* *Ortygia* (*ibbb*) Insula ferax coturnicum. Sic dicta est *Delos*. Item *Plemyrium* insula prope Siciliam. vide *Cyane*, *Cenchrius*.

* *Orythus*. tab. *XX*.

* *Os* (*l*) der Mund genit: *Oris* (*lb*) Sumitur sæpe pro tota facie, pro forma, pro eloquentia, litigiis, convitiis. pro pudore: e. g. *si satis oris habebis*, id est, si non te pudeat. Vide *suis locis*, & *Lingua*.

* *Os* [*b*] Ein Bein / genit. *Ossis*. Sumuntur ossa pro mortui cadavere. vide *Mors*.

* *Oscen* [*lb*] i. e. avis; quia *ore canit*.

* *Osci* populi Campaniæ. Item *Osca* urbs Hispan. *Osca Casca* lingua, id est veterum & rusticorum Latinorum corrupta lingua.

* *Osiris* [*blb*] Est idem qui *Apis* rex Ægypti.

* *Ossa* [*lb*] mons altus ac nivosus Thessaliæ, abundans Pinis. Hunc ab Olympo divisit Hercules: Gigantes eum Pelio imposuêre. Circa eum habitabant Centauri, & Lapithæ.

* *Ostia* Urbs Latii. non procul Roma, ubi Tyberis fl. mari jungitur. dicitur *Tyrrhena Pharus*.

* *Ostrea*,

* *Ostrea*, æ vel *Ostreum*, i. Vide *Conchile*. Dicitur concha, testudo, squamma, testa &c.
† Ostreæ bonæ dantur circa Bajas in quirino lacu, circa promontorium Circæum: juxta Abydon.
† Est autem piscis testa clausus velut limax, habeturque in deliciis conviviorum.

* *Ostrum.* vide *Purpura*

* *Othomanus* (*b b l b*) quidam inter Turcas celeberrimus Tyrannus; unde Turcæ dicuntur *othomanidæ*, *othomanigenæ*.

* *Othrys* (*c b*) altus, nivosus mons Thessaliæ, circa quem Lapithæ habitârunt. Est inter Pindum & Oetam.

* *Othryades* spartanus unus è trecentis, qui cum trecentis Argivis certare debebant de finibus utriusque populi. Cùm ipse solus ex spartiatis superstes duos superstites Argivos pepulisset, ac victor esset, noluit tamen solus, amissis comitibus in patriam reverti, sed semet necavit.

* *Otium* (*l b b*) vide *Pigritia. Labor.* Sumitur sæpe pro ipso labore, sed ingenuo & literario: e. g. *Otium amo Parnassi*: i. e. studium poëticum, quod indiget homine ac loco quieto. † Ceterùm otium dicitur foetidum putridum, & comparatur ejusmodi rebus: e. g. paludi foetenti, averno, luctu.
† Otium reddit molle & delicatum corpus: enervat ingenium: causat pauperiem: Otium fregit & effoeminavit Annibalem, cùm Capuæ deliciis frueretur: Cimbros quoque, cùm ad Romam capiendam properantes venetorum deliciis se detineri paterentur: fregit Herculem inter foeminas, & in Gynæcæo Omphales reginæ delitescentem. Otium Salmacin meretricem fecit, Ægysthum verò fecit adulterum. † Otii ac feriarum dea apud Romanos erat *Vacuna*.

* *Otriades* (*c b b l*) vide *Panthus*.

* *Ovidius* (*b b b b vel b l b b*) toto nomine *Publicus Ovidius Naso* natus est Salmone in Pelignis ex stemmate

&

& nobilitate Equestri. Pueritia poësin amavit patre licèt dehortante ac verberibus etiam castigante: sed frustra: ait enim ipse: *quidquid tentabam dicere, versus erat.* Ejus domus erat Romæ juxta Capitolium, ejus horti in via Flaminia. Fuit ingenio facili, capioso, ac eleganti. scripsit plurimas elegias, & inter Latinos Elegiacos passim princeps habetur: scripsit tamen etiam Heroica de Metamorphosi eleganter quidem sed minùs aptè, quàm elegias; non enim ejus ingenium ad grandia, sed ad mitia natum erat. Scripsit de impuris amoribus tres libros, ob quos fuit actus in exilium ab Augusto: licèt fortè alia adhuc causa suberat. Præcipua puella quam multis carminibus celebravit, fuit Corynna. In exilio scripsit Libros Tristium, de Ponto, Ibin, & alia, Exulabat autem Tomis in Scythia, Gratus erat Tomitanis incolis ob morum & ingenii suavitatem; quorum linguam Geticam cùm didicisset, scripsit eâdem carmina de gestis Imperatoris. Post septimum exilii annum frustra sperato reditu mortuus est ipsis Calendis Januarii ætatis anno 56. Tomitani cum ære ac luctu publico honorifico monumento condiderunt. Dicitur *Pelignus*, *Sulmonius vates. Vates lusor*, *præco præceptor*, *magister amaris*, *Poëta exul*, *tristis &c.*

* *Ovilia* [*b l b b*] vide *Campus Martius*, *Roma.*

* *Ovis* [*b b*] bonæ sunt in Apulia, Calabria, præsertim circa Galesum fl. & Canusium oppidum ubi lanæ naturâ rutilæ erant. & circa Tarentum. Item in Sicilia. In Hispania ad fluvios Iberum & Bætim, & Cordubam. In Gallia præsertim circa Altinum. Mileti. In Ægypto oves bis tondentur. Oves Chii parvæ sunt sed optimi casei. *Tibareni* (*b b l l*) populi in Ponto circa Tranpezuntem & chalybes multas oves & bonas pascebant. Hodie Persia, Anglia, Boëmia, Hispania, Hungaria pastu

paſtu ovium frequentes ſunt. vide *Lana*. Et Virgil. l. 3. Georgicorum.

* *Oxus* fluvius inter Perſiam & Bactra.

* *Oxynthes* tab. XXII.

P.

* *Pachynus* (*b c b*) promontorium Siciliæ

* *Pacis rami*, id eſt olivæ. vide *Supplicare*.

* *Pacorus* (*b b b*) rex tab. XXV.

* *Pactolus* (*l l b*) fluvius Lydiæ è Tmolo monte, præterit Sardeis, in hoc lavit Midas: hinc eſt aurifer.

* *Pacuvius* (*l b b b*) Antiquus Romanus Grammaticus & poëta tragicus, natus Brundufii ex ſorore Ennii.

* *Padua* (*b b b*) vide *Patavium*.

* *Padus* (*b b*) vide *Erydanus*.

* *Paduſa* (*b l b*) eſt brachium Padi faciens ſtagnum uſque Ravennam oloribus plenum.

* *Pæan* (*l l*) eſt cantus & clamor, quo dii acclamârunt Apollini poſt victum Draconem. Sumitur pro quavis laude in honorem deorum cantato, & pro quovis victorioſo cantu.

* *Pæan* vel *Pæas* [*l l*] *Pæantis*: pater Philoctetis, qui ideo *Pæantius* dicitur. tab. XIII.

* *Pæon* [*l l*] genit: *Pæonis* (*l b b*) Medicus præſtans. *Pœoniæ herbæ*: i. e. medicina.

* *Pæſtum* aliàs *Poſidonia*, urbs maritima Lucaniæ, bis in annum generat Roſas ac alios flores.

* *Pagaſa* (*b b b*) urbs Theſſaliæ, ubi ſtructa eſt Argo navis. Hinc *Pagaſæa* puppis.

* *Palæmon* (*b l l*) genit: *Palæmonis* (*b l b b*) Deus marinus tab. XIII. Alius tab. XX. † Item nomen Paſtoris. † Palæmon Romæ Grammaticus tempore Claudii Imp. memoriæ inſignis, verſus ex tempore dixit; ſed ita ſuperbus, ut Varronem non-

nonnisi porcum dixerit: gloriabatur secum natas esse scientias, & secum marituras. Ajebat Virgilium de ipso vaticinatum esse, cùm in Ecloga tertia Palæmonem judicem carminum constituit.

* *Palæstina* (*bllb*) regio Syriæ inter Phœniciam, Arabiam, Ægyptum, & mare Syrum. Ejus pars est Jdume. Urbs præcipua Solyma, Gaza. Montes Sion, Carmelus &c. Fertilis vino, Cedris, Balsamo. Ibi natus est Christus, passusque est. Ibi Prophetæ fuerunt, ut Elias, Helisæus &c. Reges ibi fuerunt primus David, dein' Salomon &c Erat ibi Samson robustissimus: Goliath gigas. Ibi eremum coluit S. Hieronymus.

* *Palamedes* [*bbll*] Ejus genus vid. tab. VII. Nauplii filius prudens ac callidus. Cùm Ulysses amentiam simularet, ne cogeretur ad bellum Trojanum pergere, & cum bove ac equo littus arans salem seminaret, ne cogeretur ad bellum Trojanum proficisci; Palamedes fraudem detexit: nam Ulysses infantem filium aranti objecit; cûmque Ulysses aratrum ab infante declinâsset, prodidit insaniam tantùm fuisse simulatam. Hæc erat prima causa odii ab Ulysse in Palamedem concepti. In ipsa obsidione exercitu Græcorum annonâ laborante missus est ad eam convehendam Ulysses, sed rediit vacuus. Tum Palamedes promisit satis annonæ se conquisiturum: & promissum præstitit multo commeatu ex Thracia allato. Hæc erat altera causa odii. Interea etiam aliquas litteras invenit Palamedes tempore hujus obsidionis, e. g. Litteram Y. idque ex observatione ordinis, quem grues servant in volatu: item ordinem aciei, dicitur & invenisse ludum latrunculorum das Schach-Spihl / ad tollendum otium. Tandem Ulysses dolo eum Græcis suspectum reddidit: confinxit enim litteras velut â Priamo Trojanorum rege ad Palamedem datas, quibus in Palamedi magnam auri vim promittit, ut Græcum exercitum Troja-

nis prodat: dein' Ulysses aurum clam defodit in ipso tentorio Palamedis, & litteras falsò scriptas ad duces defert: quibus omnibus ita repertis Palamedes damnatur & ab exercitu lapidibus obruitur. Nauplius ejus pater ejus cædem ultus est naufragio Græcorum apud Capharea. Vide *Nauplius*.

† Nomina ei petuntur à genere, ùt *Belides*, *Naupliades*, *Neptunius*. Vel ab eventu: e. g. *hostis immeritus Ulyssi: ab Ulysse proditus &c.* † *Palamedis aves*: i. e. Grues: *Palamedes ludus*: i. e. ludus latrunculorum. † *Vid. Ovid. l. 13. Metam. initio.*

• *Palatium* (*b l b b*) vide Domus. † *Alta palatia*, *Arcadica*, *Parrhasia palatia* in poëtis Romanis sæpe significant domum seu regiam Cæsaris.

• *Palatinus* (*c l l b*) mons. vide *Romæ montes*.

• *Pales* (*b l*) Dea pastorum apud Romanos: unde *Palilia festa*, de quibus latè Ovidius l. 4. Fastorum.

• *Palici* (*b l l*) fuêre duo fratres filii Jovis & Thaliæ vel Ætnæ: quorum mater Junonem Jovis conjugem metuens, cum gravida esset, optavit, ut sibi dehisceret terra. Id factum. At cum tempus pariendi adesset, Jupiter fecit terram recludi, è qua prodierunt hi duo infantes Palici juxta fluvium Simmethum in Siciliæ. A Siculis pro diis habiti sunt, iisque homines pro hostiis mactati.

• *Palinurus* (*b b l b*) filius Jasii, egregius nauta, & gubernator classis Æneæ: demum in puppe sedens ac dormitans impetu fluctuum in mare propulsus periit circa promontorium Lucaniæ in Italia, quod Palinurus postea dictum est. † Sumitur pro quovis egregio nauta.

• *Palladium* (*l b b b*) erat parva, & cubitalis statua, præsentans Palladem armatam: hanc Trojani custodiebant in templo: habebant enim oraculum, tamdiu mansuram ipsis cum regno urbem quamdiu id Palladium servâssent. At in obsidione Græcorum Ulysses cum Diomede per dolum in-

intrans urbem Palladium furati sunt. Nihilominus Æneas id recuperatum in Ætaliam tulisse dicitur.

* *Pallannteum*, vel *Palanteum*, est locus *Romæ*, idem qui *Palatinus* vide *Evander*.

* *Pallas* (*lb*) tab. II. VI. XXII. Jupiter Themin uxorem devoravit: inde factus est in capite gravidus: ergo per Vulcanum Asciis ac dolabris cerebrum sibi aperiri facit, è quo prosiluit Pallas armis induta. 2. *Gesta ejus hæc sunt.* Virgo semper mansit. Invenit Architecturam, artem pingendi acu, & reliquum lanificium. Arachne puella eam provocavit ac penè vicit: sed dea radium (die Spindl) ipsi impegit: unde ea desperans se suspendit, & miserante iterum Pallade in Araneam versa est, quæ nunc quoque texit. Dicitur nata esse apud Tritona paludem, & ibi invenisse tibiam. cùm ergo eam inflans in aqua se videret, erubuit ob distenti oris deformitatem, & tibiam saxo impegit. Invenit alias multas artes: artem quoque bellicam, classica, arcium munimenta &c. Cùm Athenæ conderentur Pallas cum Neptuno certavit, uter illorum novæ urbi nomen imponeret: Neptunus ad ostendendam suam potentiam tridente percussit terram. è qua mox prosiluit equus. At Pallas illico è terra olivam produxit; quæ cùm inventa esset utilior, ipsa urbi nomen à fœminis dedit *Athenæ*. 3. *Ejus officia* sunt, ùt præsit artibus, musis, bello, paci. 4. *Ejus forma* hæc est. Fingitur vultu masculo, fusco. Armata galeâ, lanceâ, loricâ: in pectore & in scuto extant Gorgonum serpentes. seu caput Medusæ; quia ipsa vindice Medusæ ablatum est caput ob commissum in ejus templo stuprum, vel ob Superbiam: vide *Medusa*. adsidet pedibus noctua: quâ significatur, quòd ii, qui artibus student, multùm vigilare debeant, uti noctuæ: ex eadem causa

 subin-

ſubinde adpingitur gallus : adduntur ei inſtrumenta Architectonicæ , Aſtronomiæ , Geometriæ , aliarum artium. 5 Nomina ei petuntur à locis , ubi culta eſt ùt *Mileſia* , *Scyonia* , *Attica* Item *Tritonia* , *Tritonis* ; quia apud hunc lacum ſeu fluvium nata. A genere , ùt *nata Jovis cerebro*. A geſtis : ùt *victrix Arachnes*. Ab officio & poteſtate : ùt *Belli potens Diva* : *Docta dea*. A forma : ùt *Armata* , *haſtata* , *clypeata dea* , *virago* : *Meduſæum numen* : *Gorgones quatiens diva* : *Oliviſera dea* &c.

- - - - - Tritonia caſſide fulva
Cælatum Pythona gerit , qui ſumma peremtus ,
Ima parte riget moriens & parte ſuperſtes
Haſtaque terribili ſurgens per nubila gyro
Inſtar habet ſilvæ. Claudian. 1. de Raptu

O Tritonia , nulla cui dearum
Maternas teneræ blanditias tulit :
O Virgo ſtudiis nata virilibus &c.
Stat dextrâ jaculum : Gorgonis aſpera
Monſtris terribilis læva dat hoſtibus
Facto vivere marmore.
Tu pacis dea , pinguibuſque campos
Exornas oleis &c.
Tritonis cupit unda te paludis ,
Urbs diis hoſpita te vocabit argos ,
Et Pandioniis qui colit arcibus &c.
Barclajus, l. 1. Argen.

† *Palladis ars* : i. e. Architectonica , vel nautica , vel militaris, vel textoria. *Palladium* forum. vide *Roma*. *Palladia Ratis* : i. e. Argo navis. *Palladis urbs* : i.e. Athenæ *Palladis arbor*, *Palladii* ſucci : i. e. Oliva , oleum : & Pallas ſæpe pro ipſo oleo ſumitur. *Palladis avis* : i. e. noctua.

* *Pallas* (*II*) genit : *Pallantis* erat avus Evandri : item ejus filius. Vide tab. XXIV. & verbo *Evander*.

* Pallene

**Pallene* (*lll*) urbs in peninſula ad ſinum maris Macedonici. Ibi latro Timolus. item Gigantum prælia. vide *Phlegra*.

**Pallor*. *Pallidus*. Eſt effectus timoris, item mortis; pro quibus ſæpiſimè ſumitur. vide *Morbus*. *Vultus*. *Mors* † Pallidæ res, à quibus vel epitheta, comparationes, aut Hyperbolæ ſæpe ſumuntur, ſunt *Buxus*, *Ebur*, *argentum*, *aurum*, *nix*, *oſſa*, *creta*, *Luna*, *marmor*, *Lac* &c.

† Pallida dicitur Senectus, fames, mors, morbus, umbræ inferorum, curæ ac ſolicitudines, timor. † *Pallida dea*: i. e. Mors, vel Parca.

Palma*. Arbor cujus lignum adeo ſolidum, ut nullo pondere curvari queat. Ejus fructus **die Dattel eſt prædulcis & ſapidus. Naſcuntur in Ægypto, ac præſertim in Phæro inſula: in Judæa, Idume, Palæſtina, apud Eſſenios: in Babylonia, Arabia, Tylo inſula Perſica: in inſulis fortunatis: in Sicilia apud *Selinin* [*b lb*] urbem prope Lilibeum promont.

† Palma eſt ſignum victoriæ, quia ramus è palma geſtabatur olim à victoribus, triumphantibus.

**Palmyra* (*lbb*) Urbs celebris verſus Meſopotamiam in limite Romanorum & Parthorum.

**Palus* (*bl*) Celebriores paludes ſunt Mæotis in Taurica: Aſphaltis in Palæſtina: Maræotis in Ægypto. Lerna in Argia. Styx in Arcadia: item in inferno. † *Palus Scythica*; i. e. Mæotis. *Palus Pharia*: i. e. Maræotis.

* *Pamiſus* fluvius Achajæ ſæpe exundans.

* *Pampinifer deus*: i. e. Bacchus.

* *Pamphylia* [*llbb*] regio Aſiæ minoris olim dicta Moſopia an Mopſopia?

* *Pan* (*l*) genit: *Panos* (*lb*) tab. XVI Deus rus, Arcadibus præcipuè cultus. Invenit fiſtulam ex arundinibus, in quas mutata fuerat Syrinx. Dicitur Mercurii filius eſſe, natus in Lycæo monte

te Arcadiæ. In Lyciam profectus Apollinem ad certamen cantandi fiſtulâ provocat, ſuperatur apud Tmolum, cujus certaminis judici Midæ aures aſininas fecit Apollo, quòd Pana, ùt ùt imperitè ludentem, victorem pronunciâſſet. Pingitur facie capræ ſimillima, productis paulum auribus, cornutus, naſo ſimo, pectore hirſuto, pedibus caprinis & villoſis. coronatur Pino

† Dicitur *Lycæus*, *deus Arcadius* : *cuſtos pecorum* ; *Silvicola*, & alia epitheta ab *Arcadia* ſumta accipit.

† Latinis etiam *Invus* dicebatur: Videatur *Silius l.* 13. *v.* 326. *Pan Jove miſſus erat.*

* *Panætius* (*b l b b*) Philoſophus Stoicus, præceptor Scipionis Africani: natus Rhodi.

* *Panacea* (*b b l b*) tab. III.

* *Panarius* (*l l b b*) portus Epheſi, ubi templum Dianæ

* *Panchaia* (*l l b b*) vel *Panchæa* regio Arabiæ ferax thuris, & odorum; aliàs *Subæa* dicta.

* *Pandion* (*l l l*) genit: *Pandionis* (*l l b b*) tab. XXII. Rex Athen. † *Pandionis arces*: i. e. Athenæ. *Pandionia avis*: i. e. Philomela.

* *Pandora* (*l l b*) Cum Prometheus è luto finxiſſet hominem, eumque ſurrepto ſolis igne animâſſet, Jupiter huic æmulis juſſit Vulcanum, ut & ipſe deorum nomine aliquid fabricaretur: fabricatur is virginem pulcherrimam, cui omnes dii ſua munera certatim dederunt, Juno divitias, Pallas ſcientiam, Mercurius eloquentiam &c. hinc dicta eſt Græco vocabulo *Pandora*. Hanc Jupiter miſit in terras cum pixide ad decipiendos homines, præcipuè Prometheum. At ille pixidem reſpuit. Pandora ergo accedit Epimetheum ejus fratrem, qui curioſior pixidem aperit. Sed en! ingens omnium malorum exercitus inde erumpit & in omnem orbem (malorum is antehac neſcius erat) ſe dividit: attamen in fundo Jupiter fixerat ſpem, quæ adhuc remanſit, dum

Epi-

Epimetheus pixidem clauderet. † Alia est *Pandora* tab. XXII.

* *Pandosia* (l b b b) urbs Epiri. alia Lucaniæ.

* *Paneus* (l l) fluvius Colchorum.

* *Pangæus* (l l b) promontorium Thraciæ & Macedoniæ, ferax auri argentique. Inde manat *Nessus*.

* *Pannonia* (l b b b) duplex est: Superior hodie est Austria: inferior est hodie Hungaria.

† *Pannonius*, *Pannonicus*, *Pannonus* sunt adjectiva: *Pannones* (l b b) **Die Ungarn.** *Pannonis, idis*, **ein Ungarin.**

* *Panope* (b b l) mater Glauci tab. I.

* *Panopæus* (b b l b) vel *Panopeus* (l l l) tab. VI.

* *Panormus* (b l b) urbs antiquissima Siciliæ.

* *Pantagias* (l b b l) fl. Siciliæ sonorus, quem Ceres tacere jussit, cùm Proserpinam quæreret.

* *Pantanus* (l l b) Lacus Apuliæ prope mare.

* *Panthus* (l l) nobilis Trojanus Ortii filius. Sacerdos Phœbi, pater Euphorbi.

† *Panthoides* dicitur Pythagoras vide ibi.

* *Panticapeus* (l b b l) fluvius Scythiæ.

* *Pantrepes* fl. Scythiæ.

* *Papa* [l b] vide *Pontifex*.

* *Papaver* (b l b) vide *Flos*.

* *Paphages* (b l l) Rex Ambraciæ discerptus à Lea, cui rapere catulos volebat.

* *Paphlagonia* (c b b b b) regio Asiæ inter Pontum Euxinum, Cappadociam, Phrygiam & Bithyniam. Ejus incolæ olim habebantur simplices atque agrestes. Ibi sunt populi Heneti & Chalybes. Parthenius, & Halys fluvii. Lepte promontorium. Urbes Sinope, Amisus, Gangra &c.

* *Paphus* (b b) Urbs Cypri, ad quam appulsa est in concha Venus, cum è mari nasceretur: cujus ibi celebre fanum erat. † Sumitur pro tota Cypro. Item pro venere & rebus venereis. Tribuitur nomen *Paphius* Veneri, Cupidini, Aonidi, Cingræ, Myrrhæ &c.

* P*aphus* (*b b*) tab. XX.

* P*apia* (*l b b*) urbs Italiæ, aliàs *Ticinum*.

* P*apinianus* (*l b b l b*) Juris consultus occidit fratrem Getam: ideo securi percussus à Caracalla J.

* P*apinius* (*l b b b*) prænomen est Statii.

* P*apyrius* (*b l b b*) Papyrius Cursor nobilis *R*omanus, ac Consul *S*amnites subegit.

* P*apyrus* (*b l b*) vide *Nilus. Cartha.*

* P*aradisus* (*b b l b*) Locus amœnissimus in quo primi homines degebant. † Sumitur pro quovis loco amœno, hortensi. † Pro Paradyso accipiuntur Elysii campi, fortunatæ insulæ. Ad eum describendum pertinent ea, quæ de *Ætate aurea*, *Abundatia bonorum* omnium &c. dicuntur. *Vid. Biderm. l. 1.* Heroid. *Epist. 1:* & *l. 1. Herοum Epist, 4.*

* P*arætonium* (*b l b b b*) oppidum cum portu in Cyrenacia Marmaricæ regione, prope Syrtim.

* P*aranymphus* (*b b l b*) **ein Brautführer**. Item **ein Kuppler** / qui laborat in nuptiis aliorum conciliandis.

* P*arasitus* (*b b l b*) qui non invitatus adesse solet conviviis, ut domi rebus suis parcat, **ein Schmarotzer.** vide *Convivium*, *fames, avaritia*. Talis erat *Martralis*. Item S*elius*, de quo scribit Martialis l. 2. epigr. 9: & 12. & 24.

**Parcæ*. vide I*nfernus Mors*. Dicuntur *Lanificæ deæ: fatidicæ sorores: legiferæ anus: fatorum consciæ, arbitra trias: Sorores, de quibus semper una secat: Quæ certis evolvunt secula pensis. Quarum filio dique hominesque pendent; non mendaci pollice texentes fata: Triplices deæ: Superûm non falsæ scribæ: adamantinæ legis ministræ: sortis humanæ judices divæ; Duræ, severæ, inexorabiles, stygiæ sorores. Veridicæ, fatales, nocentes &c.* Sæva [illegible]orum stamina, fusi fatales. vide *fatum.*

• P*ARENS*. Vide etiam *Filius*, *Noverca*, *Amor*, *Impius*, *fides.*

(*1. Parentes qui liberos amârunt.* Ceres Proserpinam. Ægeus Theseum: Æneas Ascanium. Hecuba Polydorum. Jacob Benjamin & Joseph. David Ab-

Abſalomum. Niobe ſuos filios lugens in marmor verſa. Tomyris necem filii ulta in Cyro. Agenor Europam, quam juſſit per orbem inquiri. Dædalus Icarum

(2. *Parentes qui filios malè amârunt.* Heli. Cinyras. Niobe. Jocaſta Oedipum. Hippomenes. Cyanippus. vide numero (4.

(3. *Parentes, qui occiderunt natos.* Agamemnon Iphigeniam voluit mactare. Orchamus Leucothoën. Hippomenes violavit filiam ſuam Limonem (*III*) & objecit deinde equis devorandam. Agave Pentheum. Atreûs. *T*ereûs. *P*rogne Itym. Althæa Meleagrum. Hippodamas Perimelen, quod ab Acheloo amari ſe paſſa eſſet: *Ovid* 8. *Metamorph.* Aſtyages Cyrum nepotem ex Mandane filia ſua voluit occidere: Harpago idem coctum appoſuit ejus filium. Calphurnia mactata eſt diis per ſuperſtitionem, ut Marius pater hoſtem vinceret. Lyſimachus Agathoclem. Lajus Oedipum. Levigildus Hemenegildum. Tantalus Pelopem. Medea filios ex Jaſone conceptos. Athamas Learchum & Melicertem. Idomeneus Cretenſis filiam. Artaxerxes Memnon Darium filium cum quinquaginta nepotibus occidit, ne regno inſidiarentur. Saturnus omnes liberos devoravit, ne regno eum privarent. Deiotarus omnes filios, uno excepto herede, peremit, ut ille unus potentior fieret. Mithridates Matrem, fratres, tres filios totidemque filias occidit. Manlius Torquatus filium ſecuri percuſſit, quòd contra ſuum edictum cum Samnitibus conflixiſſet, quamvis victor evaſerit. Herodes præter aliquot millia innocentium cæſa etiam tres ſuorum filiorum necavit, Ariſtobulum, Alexandrum, & Antipatrum, ut regnum ſibi ſtabiliret. Conſtantinus.

(4. *Parentes à filiis interfecti.* Alcmæon interfecit Eriphylen. vide *Amphiaraus.* Cyane puella

 patrem

patrem Cyanippum, impudentissimè eam tentantem gladio trajecit. Agyrtes patrem occidit. Nicomedes Prusiam patrem neci dat, ut regnô Bithyniæ potiretur. Mithridates matrem: Nero Agrippinæ matris uterum secari jussit, curiosus videre locum ubi ipse infans jacuisset. Vide *Filii*.

* P*arentalia sacra* pro defunctis parentibus facta. vid. Virgil, l. 3. Æne. v. 301. & l. 9. v. 49. Silius l. 16. v. 285. &c.

*P*aris* (*bb*) aliàs dictus Alexander tab. XXIII. Hic juvenis pavit oves, & Oenonen amavit nympham. Tum celebrabantur nuptiæ Pelei, ac Thetyos, ad quas dii omnes invitati sunt præter Eridem litium deam Hoc illa offensa aureum pomum in triclinium deorum jecit, cui inscriptum: D*etur pulcherrimæ*, mox nata inter tres deas Junonem, Venerem, & Palladem discordia, qualibet se pulcherrimam, pomumque sibi deberi existimante. Convenit ergo, ut Paris hujus litis judex constitueretur. Ergo accedunt Paridem pastorem & causam suam agunt. Juno promittit opes, Pallas scientias, si victrices pronunciaret: at Venus, quæ promisit ipsi conciliaturam pulcherrimam in orbe puellam, vicit, & pomum retulit. Ab eo tempore Venus Trojanis amica fuit, & pro iis omnia tentavit apud Jovem: Juno verò inimicitias erga eosdem suscepit; quæ omnia Virgilius prosequitur. Paris ergo auditô *Helenam* esse in Græcia pulcherrimam virginem, quæ tum desponsa erat Menelao spartæ regi, classem parat, spartam & Menelaum adit, benignè suscipitur, & à Menelao, quem negocia proficisci aliò tum urgebant, domi cum Helena relinquitur. At Paris Helenam sponsam non invitam, violato hospitii jure, secum abducit Trojam. Menelaus rem ad reliquos Græcos cum multis quærelis refert: qui illico conjurati

cum

cum ingenti classe Trojam petunt, eamque decennio obsessam dicunt. Quo bello ipse per insidias occidit Achillem. vide *Achilles.* Ipse necatus à Polyctete, vel Pyrrho sepultus est in Cebrena urbe. Quòd Paris antea pastor fuerit, inde factum. Hecuba ejus mater prægnans visa est sibi per somnum facem parere. vates interpretati sunt, puerum qui nasceretur causam fore ut exureretur Troja. Ideo Priamus pater jussit eum recens natum abjici; quem pastores inventum educârunt. Dein tanquam pastor sæpe Trojam venit, & in spectaculis ipsum etiam Hectora luctando vicit: qua re cognitus, & in aulam admissus est à Patre. † Epitheta & nomina Paridi tribuuntur à Genere: ut *Priami filius*: *Priamejus Hospes*: *Hecubæ fax*: *Coryti pater*: *Helenæ sponsus*. Vel à Loco: ùt *Trojanus raptor Phrygius adulter*: *Idæus pastor*: *Dardanius advena*. Vel ab eventu, ut *Dearum arbiter*: *Lascivus hospes*: *Raptor Helenæ*: *Patriæ Iliacæ clades*. *Menelai Hospes*. *Phrygius hospes grajæ urbis*. *Laceni scorti amator*: *Achillis proditor Dardanus pastor*: *Idæus judex*: *pastor arbiter*: *Pulcherrimæ sponsus*.

* *Parius lapis*: i. e. marmor. vide *Paros*.

* *Parma*. urbs Thusciæ in Italia. eam perfluit Parma amnis. Condita est à Bojis. Olim optimæ ibi lanæ: & nunc casei præstantissimi.

† *Parma* significat etiam genus quoddam exigui scuti.

* *Parmenides* (*lbbl*) Philosophus Anaxagore discipulus.

* *Parmenion* (*lbbl*) Dux veteranus Alexandri, Pater Philotæ: Peritissimus ac felicissimus belli. Ab Alexandro interfectus per sicarium Polydamantem, ob suspicionem affectati regni.

* *Parnassus* Mons biceps inter Phocidem, Boeotiam, & Atticam. Sacer Musis & Apollini. Item Baccho. Dicitur esse medium orbis. Habet oppidum Cyrrha dictum, in vertice fontem

Castalium, ubi Pegasus Bellerophontem vehens ungulam impressit, aquam expressit. Vide *Musa*. † Dicitur *Mons sororum: Gorgoneus collis: Corycia rupes: Cyrrheum jugum. Thespia saxa: Aonium nemus. Bicorne jugum:* D*octus mons: mons parens vatum:* P*ieridum domus, arx, sedes. antra: Castalidum lucus: Noveni vertex chori:* P*oëtis amica culmina: Cacumina vatum.*

* P*aropamisus* (*bbblb*) Mons Indiæ, pars Caucasi.

**Paros* (*bb*) Insula una Cycladum, ferax optimi marmoris. *Parius lapis*. Ibi natus Archilochus poëta jambicus.

*P*arrhasia* (*lbbb*) urbs Arcadiæ, ubi fuêre *Callysto* & *Arcas*. † P*arrhasius* sumitur pro *Arcadio*. Item pro *Romano*; quia Evander & Carmentis ex Arcadia in Italiam profecti occupârunt eum locum, quo postea Roma est condita. Item sumitur pro *Septentrionalibus* locis; quia Callisto Arcas fœmina in ursum mutata & ad Septentrionalem axem inter sidera est reposita.

† P*arrhasis*, idis: i. e. Callysto. Vel Arcadica fœmina. † *Parrhasia sub ursa bella movisti*: i. e. in Germania, vel Septentrionali regione.

* P*arrhasius* (*lbbb*) vide P*ictor*.

* P*arthaon* (*lll*) tab. IV.

* P*arthenia* [*lbbb*] silva Arcadiæ, in qua cerva æripes ab Hercule deprehensa.

† P*arthenius* fluvius Paphlagoniæ: item Tauricæ regionis. Item mons Arcadiæ. Item portus Brutiorum in *Italia*. P*arthenia* significat idem ac *Virgo*, estque nomen Dianæ tribui solitum.

* P*arthenope* (*lbbl*) tab. I. Una Sirenum, quæ dicitur filia Euméli fuisse, & in urbe Neapoli sepulta † Item insula maris Tyrrheni.

* P*arthenopæus* (*lbblb*) tab. XVI. Alius filius Martis & Menalippæ, rex Arcadiæ, qui puer admodum missus ad obsidionem Trojæ periit.

* *Parthia* (*lb b*) regio Asiæ ea , quæ nunc Persia dicitur, pro qua sæpe sumuntur regiones vicinæ, ut Armenia, Media, Araxes, Euphrates, Tigris. Populus erat bellicosus, & Romanis plurimum infestus ac gravis. M. Crassum fudit Orodes. Populus fuit bellicosus, valens arcu & equo: amans libertatis. Reges eorum vide tab. XXV.

* *Parva.* vide *Pygmæus* Parvus erat *Philetas* cous. *Conopas* (*b l l*) duos pedes longus , quo delectabatur Julia Augusti neptis. *Molon* (*b l*) *Histrio.* *Sisyphus* brevissimus pumilio M. Antonii. *Lucius* pumilio Augusti bipedali mensurâ brevior. Parvus corpore erat etiam Alexander Macedo. Parva alia sunt atomi , arenæ , guttæ : inter aves Regulus. Inter insecta Formica , *Apis*

† Parva scripserunt etiam magni poëtæ, ut Virgilius culicem &c. vide *Poëta.* Homerus pugnam ranarum ac marium. Lucianus & *Apulejus* asinum, Catullus passerem : Statius psittacum. Stella columbam. Claudius Potosus felem , picam , Gryllum , pediculum Crassus Maræanam. † Parva modica, ac brevia delectant sic catelli gratiores sunt molossis; rosa aut viola gratior quercu: gemma pretiosior monte lutoso. Epigrammata brevia jucundiora sunt prolixis carminibus. † Parvas statuas sculpsit Myron, ut currus cum equis, qui poterant muscæ alis tegi. † Parva non sunt spernenda. Sic scintilla sæpe incendium creat. Gutta cavat lapidem. David puer occidit Goliatum. Mus necat Elephantum: Periclymenus, cùm Hercules Pylon obsideret , in muscam se mutavit, & illum momordit, multumque afflixit; licèt pòst ejus pugno necatus fuerit. Cupido minimus est deorum, sed etiam in ceteros regnum exercere fingitur.

† Parvo contentus : vide *Frugalis* , *contentus* , *pauper.* † De Parvo & magno certamen vide

in

in *Balde l. 6. Silvarum Dialogos tres inter Pygmæum & Gigantem.*

* *Pasiphaë* (*l b b l*) tab. III. XX. Fœmina libidinosissima, etiam cum bestiis ac tauris fuit: quam libidinem juvit Dædalus. E tauro ergo peperit monstrum partim humana, partim bovina figura, quod ideo Minotaurus vocabatur, quia Minois uxor erat Pasiphaë. Id ne palam fieret, Minos coëgit Dædalum ædificare Labyrinthum, cui monstrum inclusum est. Quod ut aleretur Minos victos à se Athenienses (bellum ortum erat, quòd à Græcis Androgeos Minois filius necatus esset) coëgit quotannis mittere septem juvenes septemque virgines, qui Labyrintho inclusi à monstro devorabantur. Donec Theseus illud occiderit. vide *Theseus.*

† Nomina Pasiphaë petuntur à genere, út *Mater Ariadnes, Phædræ: Uxor Minois: filia solis.* Vel à loco *ut Cressa mœcha. Regina Gnossia* vel à facto: ùt *uxor fœdissima tauri; feras passa libidines: quæ decepit adultera taurum, discordemque utero fœtum tulit. quæ peperit biforme scelus.*

* *Pasithea* [*l b b b*] vel *Pasithee* (*l b b l*) tabula VI. XXII.

* *Pasitheles* (*l b l b*) Romæ insignis sculptor Græcus.

* *Pasithoë* [*l b b l*] dicitur fuisse filia Atlantis.

* *Passer.* fuit oppidum prope Anxur. De *Passere* ave carmen lessicum scripsit Catulus poëta.

* *Pastophori* (*l b b l*) sacerdotes maximi Ægyptiorum veneris pallium gestantes.

* *Pastor.* Huc pertinet *Rus*, ager, prata, pascua, armenta, pecora, greges, oves, boves. vide dictos titulos. † pastorum varia genera: *Bubulcus* (*b l b*) Ochsen Hirt. *Sebulcus* (*b l b*) Sau Hirt. *Opilio vel Upilio* [*l b b c*] Schaaf Hirt. *Caprarius* (*c l b b*) Geiß Hirt.

† Nomina pastoribus tribui solita sunt *Menalcas* (*b l l*)

[b l l] Tityrus (l b b) Melibœus [b b l b] Corydon (b b l) Damœtas (l l l) Jolas (b l l) Palæmon [b l l] Damon (l l) Mopſus. Daphnis. Thyrſis. Codrus. Alpheſibœus (l b b l b) Lycidas (b b l) Mœris. Amyntas [b l l]

† Paſtorum dii ſunt Pan. Fauni. Satyri.

† Paſtores celebres. *A*pollo pavit *A*dmeti boves. *A*rgus cuſtodivit Jo. Battus. Molorchus, Pariſ. Endymion. Daphnis. Gyges. David. Jacob. Joſeph. Moſes. † Paſcua armentorum celebria habet Calabria, Friſia, Thracia, vide *Bos.* Paſcua Ovium: vide Ovis.

* *Patara (b b b)* urbs Lyciæ cum oraculo *A*pollinis, quod hyeme tantum loquebatur.

* P*atavium [b b b b]* ſeu Padua urbs ab *A*ntenore condita ad Padum. Inde nati ſunt Livius hiſtoricus. Valerius Flaccus poëta Stella. Eſt urbs antiquiſſima, & cujus maximè cives Venetias condiderunt, nunc Venetis paret. Celebris ibi *A*cademia. † Dicitur *Apona tellus*, ab *A*pono fluvio.

* *Pater.* vide *Parens.*

* *Patientia.* vide *Fortis Conſtans.* Patiens eſt qui benè tolerat *Labores*, *miſerias*, *dura*, *tormenta*, *mortem*, *calumnias*, *imfamiam &c.* vide illos titulos.

* P*atmos (l b)* inſula Cyclas: ubi S. Ioannes Evang. exul ſcripſit *A*pocalypſin.

* P*atræ (c l)* urbs *A*chajæ.

* P*atria (c b b)* Patriæ amor omnes homines capit: hinc pro ea ad ultimum Spiritum pugnatur, ùt oſtendunt *obſidiones* & *excidia*: quos titulos lege. Pro patria Theſeus adiit Labyrinthum. Codrus deponit regia inſignia &c: Cocles *R*omanus pontem ſolus tuetur. Scævola caſtra Porſenæ ſubit, manum errantem exurit. Decius conſul videns hoſtem prævalere ſe pro patria devovet, velatoque capite in medios hoſtes inermis conjicit. Protogenia Erechtei athen. regis filia necari

necari ſe paſſa, ut pater vinceret hoſtem patriæ Eumolpum. Samſon Philiſtæis ſe tradi permitit ut eos poſſet profligare: captus domum hoſtilem ſubruit fractis columnis, ſeque unà opprimit, ut hoſtes perimeret. Regulus carcerem adit & tormenta. Themiſtocles dux Athenienſis poſt devictos Perſas ab ingratis civibus patriâ ejectus ad Xerxem Perſarum regẽ ſe confert: qui cùm eum belli ducem contra Athenienſes conſtitueret rex, ſemet occidere hauſto tauri ſanguine, maluit, quàm in id conſentire. Phileni duo fratres, Carthaginenſes: cùm lis de finibus inter Carthaginenſes & Cyrenenſes orta eſſet, decreverunt ut ex utraque civitate eodem tempore egrederentur duo viri, & ubi illi obviarent, ibi limes eſſet. Phileni ergo ſtrenuè euntes multum in Cyrenenſium fines progreſſi ſunt, iiſque venientibus, ac minitantibus vivos defoſſum iri Philenos, nî denuo redirent. Phileni paſſi ſunt ſe defodi, & ita ſuis corporibus limitem Patriæ ampliorem conſtituerunt eò loco erectæ ſunt his fratribus aræ à Carthaginenſibus. M. Curtius in hiatum terræ ſe immiſit ut patriam peſte liberaret. Similis ſpecus orta eſt prope Celænas, regnante Mida: cujus filius oraculo conſulturus oſculo patri dato miſit ſe in foveam. Pandora Erechtei regis Athen: Filia Bello Boeotico exorto mactari ſe à patre in vico Hyacintho paſſa eſt, ut victor evaderet; ita poſcente oraculo. Romana iuventus territa Cannenſi clade deliberabat de Patria deſerenda & alibi quærenda ſede: at Scipio adhuc juvenis ſtricto gladio cuivis minitatus mortem coëgit jurare conſtantiam. Marius bello contra Cimbros in ſomnio monitus eſt, victorem eum fore, ſi filiam Calphurniam immolaret; quod illa paſſa eſt. vide *Fabii. Leonidas.* † Patriæ proditores fuêre Curiolænus, Scylla, Æneas &c.

Vide

Vide *Proditio Perfidia*. † Patriâ carere, ejici. vide *Exul*. Patriâ caruêre, & extra illam mortui sunt Seneca, Lucanus Crassus, Pompejus, Annibal, Themistocles, Cyprus.

* *Patrocles* (*c c l*) Atheniensis dives avarus.

* *Patroclus* (*c c b*) tab. VI. Achilli amicissimus. Cùm Achilles propter Briseidem ab Agamemnone sibi ereptam nollet ampliùs interesse obsidioni Trojanæ, Patroclus arma Achillis indutus pugnas continuavit, ne Trojani adverterent Achillem abesse sic Sarpedonem interemit: sed interfectus est ab Hectore. Achilles audita amici nece passus est se reconciliari, & rediit, & necem Patrocli ultus est nece Hectoris.

† Nomina ei dantur à genere: ùt, *Menætiades*, *Actorides*. Vel ab eventu, ùt *Falsa sub imagine casus Achillis*.

* *Patroclides* (*c c l l*) adulator Philippi M.

* *Patronus* (*c l b*) vide *Auxilium*, *Refugium*, *Rogare*.

† Patronus studiorum: vide *Ars*.

* *Pavo* (*l c*) vel *Pavus* (*l b*) Avis Junoni sacra, cristata, cauda longum syrma trahens coloribus multis, auroque distinctum ùt Iris: In pennis caudæ præsertim habet velut gemmas, aut oculos; finguntur Junonem oculos Argi à Mercurio occisi in hanc caudam transtulisse. Est superba avis & superbiæ symbolum. Trahunt Pavones currum Junonis. Dantur frequentes in Samo & Media; hinc dicitur *avis Samia*, *Meda*. Apud Romanos inter summas mensæ delicias erat assus Pavo.

* *Pavor* (*b b*) vide *Timor*.

* *Paupertas*. Est lætior & securior divitiis. vide Balde l. 7. Silv. Od. 9. Ovid. l, 8. Metam. v. 635. Biderman. l. 1. Heroum Ep. 2. & l. 2. Ep. 1. vide *Frugalis*. † Pauperes fuêre Baucis & Philemon. Hecale fœmina. Amiclas nauta. Irus Ithacensis pauper, absente Ulysse inhiabat ejus uxo-

ri & opibus, quem reversus Ulysses pugno occidit. Codrus rex Athenærum simulavit mendicum, unde ejus nomen tribui solet pauperibus. Epictetus Philosophus servus fuit & inops. Plautus interdiu molas agebat, ut haberet, unde viveret, noctu scribebat comœdias. Bias Philosophus nihil habens dixit omnia mea mecum porto. Crates Thebanus abjecit, quas habuit pecunias in mare, ut liberius vacaret Philosophiæ. Fabricius maluit herbis ac radicibus, quas in suo hortulo ipse colebat, vesci, quam aurô ab hoste Pyrrho oblato ditari. Ad Curium Romanum ducem venêre legati Samnitium, cum rapas ad ignem sibi torreret: promisêre magnam argenti vim, ut ipsis pacem concederet: At ille dixit malle se imperare habentibus aurum, quàm aurum habere. Camillus consul, qui Romam à Gallorum obsidione liberaverat, adeò fuit pauper, ut publico ære humari debuerit. Acætes apud Ovid. 3. Metam. Menætes apud Virgil. 12. Æneid. Ibycus apud Horatium. Hylus, Thelesinus, Apher, & Cinna apud Martialem. Telemachus Acarnensis ollâ victum sibi quæsiit. Glycera fœmina Lysistratus Telenicus ex Setipho insula Pauson pictor. Aristides Atheniensium dux ob paupertatem publico sumtu sepultus. Epaminondas Thebanorum princeps unam semper habuit vestem, quam cùm lavari curaret, domi interim se continebat: respicit aurum à Xerxe oblatum. Aglaus Psophidius Arcas pauper erat: at Apollo Crœso consulenti, quis in orbe se felicior esset respondit, Aglaum longè esse feliciorem. Virgilius, Horatius, Martialis, Juvenalis pauperes fuêre, & beneficio Mecænatis atque aliorum victitantes Paulus Æmilius Macedonicus, qui triumpho de Macedonibus acto ingentibus divitiis

tiis Ærarium Romanum auxit, pauperrimus obiit, ut ad celebrandum funus opus fuerit agros paternos vendi.

* *Pauſanias* (*l b b l*) filius Cleombroti Dux Laconum. Felix Armis, ſed ſuperbus ac libidinoſus patriam Xerxi prodere voluit pacto aurô & nuptiis cum filia Xerxis. Hinc Spartani ad ſupplicium eum vocant. Sed is in Minervæ templum fugit; cujus fores à civibus pariete obſtructi ſunt, matre Pauſaniæ primum ad eum lapidem ponente. Ergo tame periit.

† Alius juvenis Macedo, qui Philippum M. Alexandri patrem occidit.

* *Pauſias* (*l b l*) Sicyonius, filius Brietis, pictor diſcipulus Pamphili amavit Glyceram. Primus pinxit laquearia: quod nunc dicimus *al freſco.*

* *Pauſilypum* (*l b l b* vel *l b b b*) collis cum villa prope Neapolim & Puteolos amœniſſima.

* *Pauſon* pictor pauperrimus.

* *Pax.* Fingitur quaſi dea tenens ſpicam, coronata oleâ. vel tenet caduceum.

† Effectus pacis ſunt quies. otium, literarum artiumque, & mercaturæ ſtudium; cultus agrorum & abundantia bonorum.

† Comparatur ſerenitati poſt nubila: mari quieto: Zephyro leni poſt turbines: vide *Amicitia*, Item *Bellum*, *Diſcordia*, *Inimicitia.*

† *Pacis rami*, *pacis arbor*, *frondes*, *folia*: i. e. Oliva.

† Vid. Sarbievius l. 1. Od. *1*. & l. *2*. Od. *12*.

* *Peccatum* dicitur omne id, quod non ritè ac debitè aut per errorem factum eſt. *S*celera autem dicuntur malitioſè facta. Vide *Scelus.*

† Peccatoris miſeria, vide Pia deſider. l. *1*. Eleg 3. & 4. † Peccatum Originale ibidem l. 3 Eleg. 8.

* *Pecora* dicuntur boves, vaccæ vituli, das Horn-Vihe. Subinde hoc nomine veniunt etiam oves, capræ. vide *Paſtor Animalia.*

* *Pecten.* pro eo ſumitur buxus, ebur, argentum. † Sumitur pecten etiam pro plectro muſico.
* *Pecunia.* vide *Aurum*, *Divitiæ.*
* *Pedæus* (*blb*) filius ſpurius Antenoris.
* *Padaſus* [*lbb*] filius Bucolionis, nepos Laomedontis. † Item urbs prope Pylon fertilis vini. † Item unus ex equis Achillis.
* *Pedes.* vide *Celeritas*, *Curſus.* Pedes ſerpentinos habuêre Gigantes: item Erichthonius. Pedes æreos cerva Dianæ ab Hercule capta. Pedes Satyrorum ſunt caprini. Oedipi pedes loro trajecti. Pedibus tractus Hector curru Achillis. Gruum pedes longi ſunt. Cæſaris equus habuit plantas humanas. Cancer cæleſtis habet octo pedes. vide *Claudus*, *Podagra.* Pedem flectere idem eſt ac venerari, adorare aliquem. Pedem alicubi ponere. Pedem imponere alicui, vel pedibus aliquem ſubdere, id eſt aliquem vincere, ſuæ poteſtatis facere, aut contemnere. † Pes vocatur infimum alicujus rei, ut pes montis, arboris, menſæ, lecti.
* *Pegaſus* (*lbb*) tab. I. vide *Muſæ*, *Bellerophon*, *Perſeus*, *Parnaſſus.* † *Pegaſides* dicuntur muſæ, quia ex fonte Pegaſi ungula facto biberent. † *Gorgonius equus* dicitur, quia ex Gorgonidis Meduſæ ſanguine natus.
* *Pegmata creſcentia* apud Martialem ſunt machinæ Romanis uſitatæ in Theatro ita factæ, ut erigi ſubitò, ac ſubitò in ſe reduci ac minores fieri poſſent.
* *Pelaſgus* (*blb*) tab. VI. XVI. XVI. Antiquiſſimus Græciæ rex, unde Græci Pelaſgi dicuntur. † *Pelaſgis idis*, eſt regio pars Theſſaliæ, & Arcadiæ. Item ſignificat fœminam græcam, eine Griechin.
* *Peletronium* (*bcbbb*) Theſſaliæ oppidum, ſedes Lapitharum, qui docuêre artem frœnandi equos.

* *Peleûs* (*ll*) tab. VI. XII. De ejus nuptiis vide *Paris*. † *Pelides*: i. e. Achilles.
* *Pelia* fluv. Etruriæ è Vulſino lacu.
* *Pelias* (*lbl*) tab. XII. vide Jaſon.
* *Pelias haſta* (*lbb*) i. e. haſta Achillis.
* *Peligni* (*cll*) populi Italiæ prope Marſos. abundat vino, ſed non bono, ùt videbatur Martiali. vide *Sulmo*. Inde natus Ovidius.
* *Pelion* (*lbb*) mons altus Theſſaliæ, vertice pinus, inferiùs quercus habens; è quibus ſtructa eſt navis Argo. Huic Gigantes imponere nitebantur Oſſam. Hìc habitavit Chiron Centaurus: unde dicitur *Phylireja ſedes; antra torvi magiſtri &c.*
* *Pella* urbs regia Macedonum, in Emathia provincia, ubi Gazæ regiæ ſervabantur, & ſtabula erant pro ter mille equis regiis. Ibi natus Alexander, qui hinc Pellæus juvenis dicitur.
* *Pellene* (*lll*) vetuſtiſſimum oppidum Achajæ.
* *Pellenæûs* (*lll*) mons in inſula Chio.
* *Pellis lunata*: i. e. calceus cum lunula, quem geſtabant nobiles Romani. Denique *pellis* per ſynecdochen ſæpe ſumitur pro rebus illis quæ ex corio factæ ſunt. † *Pellem curare*: id eſt, ſuo ventri ac corpori bene ac delicatè facere.
* *Pelopia* (*bblb*) tab. V. *Pelopeja* tab. VII.
* *Pelops* (*bl*) genit: *Pelopis* (*bbb*) tab. V. Diis ad patrem ejus divertentibus, hic parvulum filium Pelopem coctum illis appoſuit, ut experiretur an dii ſcirent occulta: omnes autem abſtinuêre, præter Cererem, quæ aliquid de humero comedit. Tum dii reliqua cocta membra denuo conjunxêre, ac vitam reddidêre: pro humero autem ſubſtitutus eſt eburneus. Adultior profectus eſt in Elidem, ubi Hippodamiam duxit. vide *Hippodamia*. A Pelope tota illa cherroneſus dicta eſt Peloponneſus. Ejus tota poſteritas fuit perjura, adultera &c. cædibusque mutuis tandem ſublata. † Nomina ei petuntur à

genere ; ùt *Agamemnonis avus* : *Tantali genus* vel ab eventu, ùt *Onomai victor* : *coctus puer* : *Truncatus* : *humero gestans vivum ebur*.

† Pelopis regna : i. e. Elis, vel sumitur pro tota Græcia. Sic *Pelopeja mœnia* dicit Virgilius pro, *Græca urbs*.

* *Peloponnesus* (*b b l l b*) regio & peninsula Græca, quæ isthmo Corinthiaca conjungitur cum Phocide. vide *Regio Pelops*.

* *Pelorus* vel *Pelorum* (*b l b*) promontorium Siciliæ versùs Italiam, prope quod est Charybdis: multæque ibi Gignuntur Ostreæ, sed viles: inde *conchæ Pelorides*. ferax est croci. Nomen habet à *Peloro* gubernatore navis Annibalis, ibi sepulto.

* *Pelta* scutum est parvum, quo uti solebant Amazones: hinc *peltata cohors* : i. e. Amazones.

* *Pelusium* (*l l b b*) Ostium Nili cum oppido: lentes quæ ibi Gignuntur, sunt laudatæ. Urbs condita dicitur à Peleo. Non ita procul est sepulcrum Pompeji prope Casium montem.

* *Penates* (*b l l*) Hauß-Götter. vide *Dii*. sumuntur pro domo, patria.

* *Peneleûs* (*l b l*) Græcus occidit Choroebum in excidio Trojano.

* *Penelope* (*l b b l*) tab. XVIII. eius mater etiam dicitur *Polycaste* fuisse. Arnæa prius dicta est ipsa Penelope. Matre ejus gravida parens Icarius oraculum consuluit. responsum est : *Fœmineum Peribœa decus, Peribœa pudorem fert utero* : ratus parens *pudorem*, *probrum* indicari, natam puellam exponi jubet atque pelvi impositam in mare projici. Sed littori appulsa, ab avibus Meleagridibus nutrita, & à patre denuo recepta. Adulta tantâ erat elegantiâ morum, ac vultus, ut ex omni Græcia proci eam sponsam peterent. Sed pater certamina instituit, & victori Ulyssi eam dedit, qui ex ea in Ithacam secum ducta genuit

genuit Telemachum. Cùm Ulyſſes decem annis in obſidione Trojana abeſſet, & aliis decem per maria jactaretur, Penelopen domi multi proci, & pulcritudini & opibus ejus inhiantes, perſuadere volebant, virum jam periiſſe, tranſeundum ipſi eſſe ad alteras nuptias. At illa promiſit ſe nupturam, mox ubi telam abſolviſſet, in qua tum laborabat: interim, ne unquam abſolveret, quidquid interdiu texuerat, noctu retexuit. Hinc adagium: *Penelopis tela*, de negocio nunquam finiendo. vide *Ulyſſes* & Ovidii Epiſtolam 1. Heroidum.

† Nomina ei dantur à Genere, ùt *Icariotis: Laërtis nurus: Telegoni noverca: Tyndari neptis.* Vel ab eventu, ùt *Caſta conjux: quæ expectando maritum facta remanſit anus.*

* *Peneûs* (*l l*) fluvius inter Oſſam & Othrym manans: juxta quem Daphne in laurum mutata tab. I. III.

* *Penéis*, *idis*: i. e. Daphne:

* *Peneum* oppidum Arcadiæ, ubi erat Evander antequam in Italiam migraret. Hìc divertit aliquando Anchiſes, & cum Evandro amcitiam contraxit.

* *Penna*. vide *Avis*. *Volare*.

* *Penthesilea* (*l b b l b*) Amazonum regina, quæ cum equeſtri ſuarum exercitu ſuppetias ferens Trojanis ac Achille eſt interfecta.

* *Pentheûs* (*l l*) tab. XXI. vide Ovid. l. 3. Metam. v. 513

* *Penthilus* (*l b b*) tab. V. XII.

* *Peparethus*, *vel Pepharetus* (*b b l b*) inſula una cycladum, ferax Olei.

* *Pephredo* (*c l l*) tab. I.

* *Percope* [*l l l*] oppidum Ponti, Trojanis auxiliare.

* *Percoſius* (*l l b b*) Græcus vates ſed amicus Trojanorum, cujus filii Adraſtus & Amphius contra

patris monita ad obſidendam Trojam profecti ceciderunt.

* *Percote* (*l l l*) oppidum montanum Troadis ad Æſapum fl.

* *Perdiuas* (*l l l*) tab. XXVI: Auſus Leænæ catulos rapere.

* *Perdix* [*ll*] genit : *Perdicis* (*llb*) Rebhun. vide tab. XXII. dicitur & *Perdice* (*lll*) virgo ingenioſiſſima, & multarum rerum inventrix, Dædali neptis ex ſorore. Itaque Dædalus, qui volebat ſolus videri Artifex eam de tecto præcipitavit: at miſeratione deorum in avem perdicem mutata eſt, quæ etiam nunc varium ingenium oſtendit. Hinc perdix non audet altè ampliùs volare. † *Dædala avis : avis ruſtica: eſt in deliciis conviviornm.*

* *Peregrinus* (*b c lb*) vide *Hoſpes.*

* *Perfidia* [*l b b b*] Perfidus eſt ille, qui cùm alteri deberet eſſe fidelis, ſit potius infidelbis. Sic Filii, qui occidunt aut deſerunt parentes. vide *Filii*, *Parens*, *Rex*, *Impius*, *Patria*, *Noverca*, *Conjux Frater*, *Amicus*. *Fallo*, *Fraus*, *Proditio*, *Promiſſum*, *Rebellio*. † Perfidi homines obliviſcuntur *Amicitiæ*, *Amoris*, *Beneficiorum*, *Jurisjurandi* præſtiti; & ea rependunt *Malis* : vide dictos titulos : & *Ingratus*. † Perfidi etiam fuerunt Danaides ſeu Belides erga conjuges ſuos. Medea erga parentes, quos fugit. Deiphobus in Achillem. Helena in Menelaum, quo relicto ſecuta eſt Paridem; & in Deiphobum, quem Menelao prodidit. Paris in Menelaum, à quo hoſpitaliter ſuſceptus ſponſam ipſi rapuit. Idem Paris in Oenonen, quam deſeruit. Demophoon in Phyllidem. Polymneſtor in Polydorum. Hecuba in Polymneſtorem. Theſeus in Ariadnen. Jaſon in Medeam. Æneas in Dido. Harpagus in Aſtyagem. Eryphile in Amphiaraum. Ulyſſes in Calypſo. Nicias medicus, qui Pyrrhum regem voluit

voluit Fabricio prodere, sed ab eo ad dominum suum vinctus remissus. Tarpeja Romana puella. vide *Catilina Metius.*

* *Perga* oppidum Pamphiliæ Dianæ sacrum.

* *Pergama* (*lbbb*) genit: *Pergamorum* est arx Trojæ. *Pergama vates* : i. e. Cassandra. *Pergamus heros* : i. e. Hector. *Pergama signa* : i. e. Palladium.

* *Pergamus*, vel *Pergamon* (*lbb*) Urbs & regnum in Mysia. regia Attali. patria Galeni. Ibi inventæ membranæ, quæ hinc Pergamenæ dicuntur. Vigebat ibi cultus Æsculapii.

* *Pergusa* (*llb*) vide *Enna.*

* *Periander* (*bblb*) Corinthiorum Tyrannus, fuit unus è septem Græciæ sapientibus.

* *Peribœa* (*bblb*) tab. I. XVIII.

* *Pericles* (*bcl*) Philosophus Atheniensis & insignis orator: qui etiam Rempublicam administravit.

* *Periclymenus* (*bcbbb*) tab. XII. Huic Neptunus concessit donum mutabilitatis in varias formas. Hercule Pylon urbem obsidente Periclymenus in muscam mutatus eum afflixit, sed ictu pugni necatus est. Ovidius fingit, eum in aquilam mutatum ab Hercule sagitta confixum fuisse. l. 12. *Metam. v.* 556.

* *Periculum.* Periculosum est alta scandere, & altè volare, aut nimiam gloriam quærere. vid. Ovid. l. 3. Tristium. Eleg. 4. Vide etiam *Honor*, *Divitiæ*, *Potentia*, quæ omnia relinquenda sunt ei, qui voluerit sine periculo tacitus degere. † Pericula veniunt Vitæ à *latronibus*, *hostibus*, *bellis*, *naufragiis*, *morbis*, *morte*, *venenis* : vide hos titulos. Pericula veniunt ab *Amicis* falsis, aliisque *Perfidis*. Periculosum est alta scandere, ut Icarus, Phaëton. vide *Temerarius*, *volare.* Periculosum offendere deos, aut reges. vide *Impius. Tyrannus.* † Pericula subeunda sunt pro amico. vide *Amicus*. Pericula non timet Fortis vir. vide *Fortis*, *Difficilis*, *Anceps* &c.

* *Perieres* (*b b l l*) tab. II. XIV. XVIII.

* *Perillus* (*b l b*) Athenienſis faber ingenioſus. Phalaridi Tyranno excogitavit novum tormenti genus, taurum æreum, cui incluſi miſeri ſubjecto igne torrebantur, iiſque ejulantibus æs reddebat mugitus taurinos. Tyrannus ut experiretur inſtrumentum, juſſit Perillum primum includi. † Dicitur *Opifex tauri : Crudelis faber. Infelix autor novi doloris : qui primus ſenſit ſuum opus : periit artibus ſuis : Siculi furoris miniſter &c.*

* *Perimede* (*b b l l*) tab. XIV.

* *Perimele* (*b b l l*) vide *Parentes*, *qui occiderunt natos.*

* *Perinthus* (*b l b*) urbs Thraciæ.

* *Peripatus* (*b b c b*) locus extra Athenas, ubi Ariſtoteles docere ſolitus eſt. Hinc Philoſophi, Ariſtotelis ſectatores Peripatetici dicuntur.

* *Periphas* (*b b l*) tab. III.

* *Periſthene* (*b l b l*) tab. XIV.

* *Permeſſus*, *i.* vel *Permeſſis*, *idis* (*l l b*) fons & fluviolus ex Helcione fluens in Coparden lacum.

* *Pero* (*l l*) tab. X. XII. Pulcherrima. pater eam ſponſam promiſit illi, qui reduxiſſet boves ab Hercule ſibi ereptos, id fecit Biar.

* *Pero* (*l c*) *peronis.* Stiffel/ genus ocrearum.

* *Peroë* tab. I.

* *Perpetuus bos.* vide *Sacra.* † *Perpetuus* vide *Æternus.*

* *Perrhoebus* urbs Theſſaliæ, cujus cives à Lapithis expulſi ſunt ad Pindum.

* *Perſa*, vel *Perſis* tab. I. III.

* *Perſes* (*l l*) tab. XVIII.

* *Perſephone* (*l b b l*) ſic dicta eſt etiam *Proſerpina.*

* *Perſepolis.* Regio Perſiæ, & Regia ſedes Autumni tempore. Ab Alexandro magno exuſta hortatu Thaidis meretricis.

* *Perſes* vel *Perſeus* tab. XXVI. ultimus Macedoniæ rex victus & triumpho ductus Paulo Æmilio in carcere periit.

* *Perseus* (*II*) tab. III. VI. X. XIV. XV. XVI. XVIII. Vide *Danaë*. Ab avo Acrisio unà cum matre sua Danaë expulsus, à Polydecte rege in Serypho educatus est. Cujus hortatu & Palladis ope profectus est ad necandam Medusam Illa enim Ægidem seu scutum suum ei dedit, & Mercurius Harpen seu ensem suum, cum calceis alatis, quibus volare poterat. Caput Medusæ feliciter abstulit tectus ægide, quæ cùm polita esset instar speculi, ipse aversa corpore accedens nihilominus satis providere ictum certum potuit. Aversus autem accedere debuit, quia caput illud erat hujus virtutis, ut aspicientes in saxum mutaret. E sanguine resecti capitis ortus est Pegasus alatus, quo deinceps heros usus est. Antequam rediret venit ad Atlantem regem Mauritaniæ, rogansque hospitium repulsus est; quem mox ostenso Gorgoneo capite in grandem montem convertit. Tum in Orientem tendens venit ad Cepheum: cujus filiam Andromedam à monstro marino liberatam uxorem duxit: cùmque Phineus Cephei frater, cui ea antè desponsa erat, id ægrè ferret, & super mensam rixas ordiretur, Perseus prolato Medusæ crine eum cum suis in lapidem mutavit Cùm in Græciam reverteretur Pegasus ungulâ vertici Parnassi impressâ fontem Hippocrenen elicuit. Prætum in saxum vertit, quòd Acrisium regno expulerit. idem fecit Polydecti, quòd Danaës pudicitiam tentare ausus esset. Orientem domuit, & Persen filium ibi reliquit. Disci lusum invenit, & eo occidit casu Acrisium avum. Regnum Argis transtulit Mycenas. Tandem cum Uxore, socero &c. inter sidera translatus. *Vid. Ovid. l. 4. v. 615. & l. 5. ab initio &c.* † Nomina ei petuntur à Genere. ùt *Danaejus* : *Acrisii nepos* : *Abantiades* ; *Inachides* : *Sthenobejus*, *Abantius*. Vel ab

ab eventu, ùt *Gorgoneus victor*, *Medusæus*, *Pegaseius*: *Aurei patris genus*. *Aurigena*.

* *Persia*, vel *Persis*, *idis*. Regio Asiæ celebris, fertilis serico, hortorum cultu, ovium tenui lana, Nomen accepit à Perse. Ita evasêre potentes per Cyrum, ut totum Orientem sibi subjecerint. Reges solebant vere morari Babylone, æstate Ecbatanis, autumno Persepoli, Hyeme Susis. Sub tempora Julii Cæsaris, & M. Antonii, ac Crassi in hoc regno multum invaluêre Parthi, qui multum negocii Romanis facessivêre; & ab Orode occisus est Crassus. † *Reges* celeberrimos vide tab. XXV.

* *Persius* (*lbb*) Aulus Persius Flaccus natus Volaterris oppido Etruriæ, floruit sub Claudio & Nerone Impp. scripsit laudatas Satyras.

* Persona: i. e. habitus comicus, larva.

* *Perusia* [*blbb*] urbs Etruriæ condita prope lacum Thrasymenum in colle montis Apennini ab Achæis sive Tyrrhenis. Cùm Antonio adhæreret, fame expugnata est ab Augusto.

† *Perusinus* (*bclb*)

* *Pes* (*l*) vide *Pedes*.

* *Pesbon* (*ll*) tab. XIIII.

* *Pessinus* [*lbl*] genit: *untis*: Oppidum Phrygiæ, Paphlagoniæ, vel Galatiæ cum portu, & idolo Cibeles celebri.

* *Pestis*. Describitur ab Ovidio l. 7. Metamorph. v. 525. Virgil. l. 3: Ænei. v. 137. & l. 3. Georgic. v. 478. Stati. l. 1. Thebai. v. 630. Seneca in Oedipo. Scen. 1. v. 37. & in Choro. Silius l. 14. v. 582 &c. qui omnes latè describunt pestem. Adde Lucanum l. 6. v. 89.

* *Petaurus* (*blb*) apud Romanos erat *rota*, in qua & per quam lusu quodam corpora jactabant.

* *Petilia* (*blbb*) urbs Calabriæ à Philoctete condita.

* *Petra* ein Felsen: vide *Mons*, *Lapis*. Caucasus, Tœnarus,

Tænarus, Caphareûs, Acroceraunia, Scylla. † *Petra* oppidum Siciliæ prope Hyblam. *Petræ* ſeu ſcopuli Sirenum apud Surrentum. † *Petræa* pars Arabiæ.

* *Petrejus* (*c l b*) legionem ſuam per media hoſtium caſtra trajecit, interfecitque tribunum, qui antè id juſſus tentare nolebat.

* *Petronius* (*c l b b*) fluvius petroſus in tyberim manans. † *Petronius Arbiter* poëta ingenioſus, ſed obſcoenus.

* *Peuce* (*l l*) inſula ante oſtia Iſtri.

* *Peucetia* (*l l b b*) vide *Brunduſium*.

* *Pexa toga*: i. e. recens, vel renovata: **neugekartetſchet**. *Pexatus*, qui tali toga indutus eſt.

* *Phæa* mulier peſſima prope Corinthum, & latro, occiſa à Theſeo.

* *Phæacia* (*l v b b*) vel *Phæace* (*l l l*) vel *Phæacis*, *idis* (*l l b*) inſula. vide *Corcyra*. † *Phæax* tab. VII.

* *Phædra* (*l b*) tab. XX. & XXII. vide *Hyppolytus*. Denique laqueo collum induit.

* *Phædrus* diſcipulus Platonis, cui dicatus eſt liber ab eo.

* *Phæſtos*, vel *Phæſtum* (*l b*) urbs & mons Cretæ prope Gnoſſum à Minoë condita.

† *Phæſtia tellus*: i e. Creta. *Phæſtiadæ puellæ*: i. e. Cretenſes † *Phæſtos* filius Bori ex Lydia, Trojanis ſuccurens occiſus eſt ab Idomeneo.

* *Phaëton* (*b b l*) tab. III. Rex Ligurum Merops & Clymene conjuges erant, quorum filius erat Phaëton. Sed is aliquando cum Epapho collocutus ægrè tulit, quòd Epaphus glorians ſe patrem Jovem habere, Phaëtontem tantum Meropis filium eſſe diceret: cùm tamen Phaëton credi volebat eſſe filius Phoebi. Itaque triſtis accedit Phoebum, rogat, ut ſi eum tamen filium agnoſceret, preces ejus exaudiret. Jurat Apollo ſe omnia conceſſurum. Tum juvenis petit ſibi à Phoebo tradi currum ſolis uno die regendum

gendum: triſtis pater, & periculum filii prævidens omnia facit ut eum dehortetur. Fruſtra: ſcandit ille currum: at cum inter varias aſtrorum figuras tranſiret, terruêre eum monſtra illa, Scorpius, Leo &c. Equi etiam ſentientes currum ſolito leviorem, jugum excutiunt. Hinc Sol extra iter ſuum vagatus, & propior terræ factus omnia incendio conſumſit, flumina exſiccavit &c. Donec Jupiter fulmine dejecerit Phaëtontem, qui præceps atque ardens in Eridane ſubmerſus eſt. Phoebus dein currum & equos redegit in ordinem. vid *Heliades*. *Sol* Ovidius l. 2. Metam. latè & eleganter.

† *Phaëtontius amnis*: i. e. Eridanus *Phaëtontis avis*: i. e. Cygnus. *Phaëtontis arbor*: i. e. Succinum vide *Heliades*. *Phaëtontiades*: i. e. Heliades.

† *Phaëtonti* nomina dantur â genere: ùt *Clymenejus juvenis*, *Meropis filius*, *Heliadum frater*. Vel ab eventu, ùt *Paterni currûs infelix auriga*: *Temerarius rector flammivomæ bigæ*; *igneis fulmine excuſſus habenis*: *qui temerarius exuſſit terras*; *quem non cepit pater Merops qui patrias malè rexit habenas*.

* *Phaëtuſa* (*b b l b*) tab. III. vide *Heliades*.

* *Phala* (*b b*) magnum jaculum. *Phalaria* (*b l b b*) haſta gravi ferro præfixa.

* *Phalacrus* (*b c b*) filius Æoli.

* *Phalantus* (*b l b*) Lacon: hic eos ſpartanos, qui Parthenii dicti ſunt, & tempore belli ex promiſcuis parentibus nati, è patria eduxit in Italiam, & Tarentum condidit.

* *Phalara* [*b b b*] oppidum Atticæ: *Phalarus* fluv.

* *Phalaris* (*b b b*) tab. XXV. Rex & Tyrannus Agrigenti in Sicilia. vide *Perillus*. Tandem à ſuis exſectâ lingua in tauro æneo combuſtus.

* *Phalera* [*b l b*] genit. *orum*. portus Athenarum.

* *Phaleræ* (*b b l*) Roß-Geſchirr. vide *Equus*.

* *Phalerus* [*b l b*] tab. XVIII.

* *Phanæus* [*b l b*] mons in Chio, optimi vini.

* Phaon

* *Phaon*(*bl*) genit : *Phaonis* (*bbb*) pulcherrimus juvenis, quem Venus inter lactucas occultans unguento dato ita formosum reddidit. Amabatur mulieribus Mytilenæis, & præcipuè Sappho.
* *Pharæ* (*bbl*) urbs Cretæ.
* *Pharao* (*bcl*) Regium Ægyptiorum cognomen erat. quorum unus Israëlitas, qui ducente Mose Ægypto excedebant, & divino nutu mare rubrum seu Arabicum sinum transibant, persequens, undis haustus periit cum toto exercitu. *Vid. Milieus in Mose viatore.*
* *Pharetra* (*bcb*) vide *Arma.*
* *Parius* (*bbb*) sumitur pro *Ægyptius.* vide *Pharos.*
* *Pharia* (*bbb*) Insula maris Adriatici ad Dalmatiam.
* *Pharis* [*lb*] oppidum Laconiæ.
* *Pharmacis* (*lbb*) tab. III.
* *Pharmacopola* (*lbblb*) ein Apothecker. *Romæ* celebiis erat *Cosmus.* vid. Martial. l. 1. epigram. 17.
* *Pharmacum.* vide *Medicina*, *Herba medica.*
* *Pharmacusæ* (*lbll*) insulæ binæ in mari Ægeo juxta Atticam.
* *Pharnax* filius Mithridatis quem Cæsar vicit uno impetu : unde scripsit : *Veni, vidi, vici.* Vid. tab XXV.
* *Pharos* vel *Pharus* (*bb*) insula olim prope Alexandriam, pòst continenti adjuncta. ubi Ptolemæus rex turrim amplissimam condidit Architecto Sostrato, in qua noctu amplissimi ignes ardebant ad monstrandum adventantibus navigiis iter; numeratam in mundi miraculis. Pharus Menelai Spartanorum regis navarchus hic mersus, ac sepultus est. Est insula palmis consita. Juxta hanc pene submersus in prælio maritimo. J Cæsar enatans manu altera, altera libros suos, quos tum de bellis suis scribebat in altum sustulit, ne perirent, sic enim aliqui narrant.

† Pharus

† *Pharus* aut adjectivum *Pharius* sumitur pro Ægypto, aut *Ægyptio*, Sic *Pharia bos*, *juvenea*, *dea*: i. e. Jo, vel Isis. *Pharius latrator*: i. e. Anubis. *Pharia cantica*: i. e. lasciva. *Pharia conjux*, *regina*, *meretrix*: i. e. Cleopatra. *Pharia monstra*: i. e. Crocodili. *Pharium flumen*: i. e. Nilus. *Pharia miracula*: id est Pyramides. *Phario nutantia Pondera Saxo*. i. e. Pyramides.

* *Pharsalus* (*b l b*) oppidum Thessaliæ in cujus planitie Cæsar Pompejum vicit. vid. *Lucanus*. Hinc *Pharsalicæ acies* pro bello civili *R*omanorum. *Pharsalia* pro tota Thessalia.

* *Phaselis* [*b l b*] urbs montana Pamphyliæ, olim nidus Pyratarum.

* *Phasis* (*l b*) genit: *Phasis*, vel *Phasidis*. Fluvius regionis Colchicæ in mare Euxinum properans è montibus Armeniæ. ad cujus ostium est urbs regia *Phasis* dicta. Hic regnum erat Æetæ. & Medeæ hic suspensum aureum vellus, ab Argonautis ablatum. Hinc argonautæ secum detulêre avem, quæ Phasiana vocatur.

† *Phasias*, *adis* (*l b b*) id est Medea. *Avis Phasias*, *Phasiaca*: i. e. ein Fasan *Phasiaca ratis*, id est Argonavis. *Phasiacum vellus*: i. e. Aureum vellus. *Phasiaca monstra*: i. e. Draco, quem occidit Jason. *Phasiaca saga*: i. e. Medea.

* *Phega*, vel *Phœta*, vel *Phthya* (*l b*) tab. VII.

* *Phegeus* (*l l*) tab. X.

* *Phemonoë* (*l b b l*) virgo, filia *A*pollinis & ejusdem prima vates in templo Delphico.

* *Pheneum* (*l l b*) oppidum Arcadiæ, ubi nascitur herba Moly remedium contra venena.

* *Pheneus* (*b b b*) lacus Arcadiæ, cujus aqua noctu nocens, interdiu salutaris est.

* *Pheræ* (*b l*) urbs Thessaliæ.

* *Pherecydes* [*b b l l*] Philosophus Syrius Pythagoræ magister.

* *Pherelas* (*b b l*) tab. XVIII.

Pheres

* *Pheres* (*b l*) tab. X.

* *Phidias* (*l b l*) ſculptor laudatiſſimus, vide *Olympia*. *Phidiacus* (*l b b b*) adjectivum.

* *Phigalea*, vel *Phigalia* (*l b b b*) urbs Arcadiæ.

* *Phila* (*b b*) urbs Macedoniæ. Et inſula Gallica.

* *Philadelphus* (*b b l b*) cognomen Ptolemæi *R.*

* *Philæ* [*b l*] inſula aſpera prope Ægyptum.

* *Philæni* [*b l l*] vide *Patria*.

* *Philæus* (*b l b*) tab. IV.

* *Philamon* [*b l l*] tab. III.

* *Philemon* (*b l l*) Poëta comicus Græcus. † tab. XVIII.

* *Phileſius* (*b l b b*) ſic dicitur Apollo.

* *Philetas* (*b l l*) Grammaticus & Poëta eruditus ex Coo inſula, præceptor & Conſilarius Philadelphi. *A*mavit, ac celebravit carminibus Battim puellam. Tam puſillus fuit, ut calceos plumbo infunderet, ne vento auferretur.

* *Philetеus* [*b l l*] Cephalenius, bubulcus Ulyſſis.

* *Philippi* [*b l l*] Metropolis Macedoniæ, abundans metallo inter quam & Pharſalum commiſſa pugna inter Cæſarem & Pompejum, poſtea inter *A*uguſtum & Brutum.

* *Philippides* poëta comicus: cùm ſenex palmam fortè præ ceteris poëtis referret, gaudio extinctus eſt.

* *Philippus* (*b l b*) Magnus dictus rex Macedoniæ, Pater *A*lexandri tab. XXVI. Vir bellicoſus, & unà prudens ac callidus; Totam Græciam ſibi ſubjecit: alterum oculum amiſit in obſidione. Interfectus à Pauſania in nuptiis filiæ ſuæ.

† *Philippicæ Orationes*; vide *Eloquentia*.

* *Philiſtea* [*b l l b*] regio pars Palæſtinæ, hoſtis Judeorum, quos ſæpe attrivit Samſon.

* *Philiſtio* (*b l b l*) Magneſianus. Mimus *R*omæ celeber ſub *A*uguſto in theatro riſu crepuit.

* *Philo* vel *Philon* (*b l*) Philoſophus Athenienſis, *A*cademicus; quem audivit Cicero.

† *A*lius

* *Alius* Judæus *Alexandrinus* ita doctus, ut Platoni conferatur.

* *Philocles* (*b c l*) poëta tragicus *Atheniensis*.

* *Philoctetes* (*b l l l*) tab. XIII. genit: *is* vel *æ* comes Herculis, qui moriens ei donavit sagittas suas veneno Hydræ tinctas. earum una cadente, cùm ad Trojanum bellum pergeret, vulneratus in insula Lemno remansit, ubi doloribus summis cruciatum etiam saxa flevêre. Sanatus à Machaone, non in patriam sed in Italiam recessit, urbemque Petiliam condidit.

† Dicitur *Pæantius*, *Pæantiades*, *Melibæus*.

* *Philolaus* (*b b l b*) Corinthius philosophus, qui Thebanis leges scripsit.

* *Philomela* (*b b l b*) tab. XXII. vide *Treus*.

† Nomina sumuntur à patria aut genere: ut *Attis, idis: attica avis*: *Pandionis nata*: *Soror Prognes*. *Daulis*, vel *Daulia ales*; *Daulis musa*: Cecropia avis. Vel ab effectu aut eventu: ut *deflens Itym, querens scelus Ismarii Tyranni. Attica pellex Thracii regis. Multisona Attis. Luscinia, aut Aëdon*, quia summo prorsus mane auroram & lucem accinit. *Imitatrix. Pertinax. variis, mille docta modis crispare guttur. amissa virginitate gemit, queritur, ejulat, singultit.*

* *Philomelus* (*b b l b*) tab. X.

* *Philonoë* (*b b b l*) tab. XI. XVI.

* *PHILOSOPHIA* (*b b b b b*) Ejus partes sunt *Dialectica* seu *Logica* ars, quæ docet ritè disputare. *Physica*, quæ rerum naturam, partes, causas examinat. *Mathematica*, quæ numerum, pondus, mensuram, ordinem & alia ejusmodi considerat. *Ethica*, quæ mores debitis regulis virtutibus, instruit. *Politica*, quæ docet regimen publicarum rerum.

† Philosophiæ hactenus varius fuit progressus. (1. *Primò* floruit Philosophia antiqua & varia, quæ à scriptoribus etiam Barbara dicitur, quia extra

extra Græciam erat. 2. *Secundò* Italica seu Pythagorea. (3. *Tertiò* Græca, quæ iterum varia est, Socratica, Platonica, Academica, Peripatetica, Stoica, Cynica, Epicurea, Atomistica & Eleatica, Sceptica, denique Eclectica.

I. *Antiqua Philosophia.*

Hæc Philosophia potissimùm in eo versabatur, ut homines rudes, ac tum temporis crudos instrueret ad humanitatem, æquitatem, mores civiles, & deorum cognitionem. Tales Philosophi fuêre *Moses* Hebræorum dux; & inter eos numerari possunt Prophetæ Hebræorum. Item Legislatores variorum populorum: ut *Solon* Atheniensium. *Lycurgus* Spartanorum. *Zoroastres* Bactrianorum. *Zamolsis* Scytharum. *Philolaus* Thebanorum. *Draco* Atheniensium. *Charondas* Carthaginensium. *Minos* Cretensium *Phido* Corinthiorum. *Trismegistus* Indorum, & Ægyptiorum. *Saturnus & Janus* Italorum. *Rhadamantus* Cretensium. † Ejusmodi philosophi, ac meliorum morum aut virtutum & sapientiæ studiosi apud quaslibet fere gentes erant. *Gymnosophystæ* & *Brachmanes* apud Indos. *Magi* apud Persas. *Chaldæi* apud Babylonios. *Druidæ* apud Gallos.

† Septem Sapientes apud Græcos famosissimi. *Thales* natus Mileti, nunquam duxit uxorem: *Pittacus* Mytilenæus: *Bias* Priennensis, irruente hoste, cum alii opes suas efferrent, ipse nudus abiit, dicens; omnia mea (id est sapientiam) mecum porto: *Solon* Atheniensis Croesi præceptor, qui eum docuit neminem ante mortem beatum decendum: *Cleobulus* Lindius: *Chilo* Spartanus: *Myson* Chenensis Lacon: *Periander* Corinthiorum rex. His meritò adnumerandus *Æsopus* Phrygius servus regnante Croeso, qui fabulas sapientissimas scripsit, à Delphiis tandem discerptus.

II. *Pythagorica Philosophia.*

Pythagoras natus in Samo insula, filius Mnesarchi, vel Demarati sculptoris gemmarum: profectus in Ægyptum, & Babylonem, ut Astronomiam disceret & Geometriam: in Indiam quoque. Spartæ didicit leges Lycurgi: in Creta leges Minois. Redux cernens patriam à Polycrate Tyranno oppressam fugit in magnam Græciam, seu Italiam. Docuit Crotone, discipuli præcipui fuêre *Archytas* Tarentinus, *Alcmæon* Crotoniates, *Hippasus* Metapontinus. Doctrina hæc fuit præcipua, animam hominis immortalem esse, post mortem rursus in aliud corpus migraturam; si bene vixisset in heroëm, aut egregium virum sin' malè, in mendicum, vel omnino in porcum aut aliam belluam. Hæc doctrina dicitur *Metempsychosis*, seu transmigratio animarum. Dicebat autem, & suam animam olim in obsidione Trojana fuisse in Euphorbo, cui occiso Menelaus clypeum detraxerit, & in templo Apollinis apud Branchidas suspenderit. Adstans aliquando fabris, advertit, quod mallei graviores graviorem etiam sonum edant: curavit ergo fieri diversa era, quorum alterum altero majus esset certa tamen ponderis proportione, & ex harum percussione dicitur invenisse proportiones seu numeros & intervalla musica, quæ dicuntur *tertiæ*, *quintæ*, *octavæ &c.* Erat abstinentissimus. Discipulos suos ad sonum instrumenti musici fecit ire cubitum, & iterum surgere. Iis etiam hanc legem dixit, ut nulli liceret ante quinquennium loqui & disputare, sed tantum auscultare majores, & antiquiores condiscipulos ac magistrum. Obiit Metaponti octoginta natus annos, cùm antea quadraginta dies absque cibo fuisset. In Schola eidem successit uxor ejus *Theano*, & filii *Telauges*, ac *Mnesarchus*. Telaugæ discipulus fuit *Empedocles* Agrigentinus.

III. *Græca*

III. Græca Philoſophia.

Anaximender Mileſus, erat auditor Thaletis. *Anaximenes*, prioris diſcipulus. Dixit, ſtellas eſſe aureos clavos cæli laqueari affixos *Anaxagoras* Clazomenius Phyſicus: Lampſaci cùm moreretur petiit id ſolum, ut ſtudioſi juvenes permitterentur ludere quotannis, eo die quo ipſe mortuus eſſet. Docuit ſolem ſaxum eſſe ignitum, quia ejus tempore in Thracia aduſtum ſaxum inventum eſt, quod credebatur è ſole cecidiſſe. *Xenophanes* Colophonius dixit lunam etiam ab hominibus habitari.

SOCRATES, Athenienſis filius Sophroniſci marmorarii, & Phanaretæ, quæ erat obſtetrix. Diſcipulus Archelai phyſici. Sed ipſe omnem philoſophiam inutilem oſtendit præter eam quæ mores inſtrueret. Hinc plurima egregia dogmata ſparſit, & pleraque ſub aliquo ænigmate aut allegoria. Nihil tamen ſcripſit; Dixit ſe *nihil ſcire*; cùm omnia, quæ nobis ſcire videamur, adhuc incerta ſint: hinc data eſt occaſio ſectæ *Academicorum*. Ante ipſum Philoſophi ſe dicebant Sapientes, ſeu Sophos: at ille primus ſe cœpit Philoſophum dicere, ſeu amatorem ſapientiæ: niſi potiùs jam antea Pythagoras id fecit. Riſit aliorum de Jove, Junone aliiſque diis opiniones, dicens ſe malle jurare per canem aut lapidem, quàm per Jovem. Dicitur habuiſſe ſpiritum ſibi familiarem, à quo multa arcana didicerit: hic dicitur *Deus* aut *genius Socratis*. Uxorem habuit peſſimam, quæ eum convitiis proſcidit, domo excluſit, lotio perfudit; ad quæ ille ridens dixit, ſciviſſe ſe poſt tanta tonitrua oriturum imbrem: illa vocabatur Xantippe. Jam ſenex muſicam didicit. Demum ab Anito ac Melito accuſatus quòd de diis minus rectè ſentiret, damnatus eſt à populo Athenienſi, cicutâque in carce-

re hauſta lætus obiit, quòd innocens moreretur. † Socratis diſcipuli fuêre Plato, *Ariſtippus* qui Dionyſii Tyranni adulator erat. *Xenophon*, Athenienſis filius Grylli, Cyrum regem juvit in re bellica, ejusque vitam ſcripſit: Philoſophus gravis eloquens, & peritus inſuper dux. Euclides, Phædo, Antiſthenes.

Platonica, ſeu Academica Philoſophia.

1. *PLATO* Athenienſis, filius Ariſtonis, homo dives, & nonnihil delicatè vivens, quod ei objectum eſt à Diogene Fuit diſcipulus Socratis: tum profectus in Italiam, Ægyptum, Indiam, ut undique dogmata ſapientiæ conquireret. Dictus erat à parentibus Ariſtocles, ſed Platonem vocavit populus, propter latos ejus humeros. Ejus infantis ori inſedit examen apum, præſagium dulciſſimæ ejus eloqueniiæ. De eo enim dictum, Jovem, ſi loqui vellet, Platonis lingua locuturum. Dicitur paſſim *Divinus Plato*, propter eximiam doctrinam, & quòd de Deo optimam inter omnes Philoſophos gentiles doctrinam dederit Nunquam duxit uxorem Schola ejus erat in loco prope Athenas quod *Academia* vocabatur: cujus foribus inſcriptum: nemo huc ingrediatur expers Geometriæ. Obiit natus annos octoginta unum, in convivio, eodem quo natus erat die. Quotidie dicitur gratias egiſſe diis primò quòd natus eſſet mas, non fœmina: ſecundò quòd Græcus, non Barbarus: tertiò quòd natus eſſet tempore Socratis. Ejus diſcipuli fuerunt plurimi, præcipui Ariſtoteles & Speuſippus.

2. *Speuſippus* Athenienſis Academicam Philoſophiam continuavit. Eum ſecutus eſt *Xenocrates* Chalcedonius. Deinde *Polemo* Athenienſis. Poſt eum *Crates* Athenienſis. & *Crantor* Solenſis, qui

qui orsus est novam Academiam, & à Platone paululum discedentem, vel saltem in Platonis dogmate inconstans fuit. † *Carneades* dein Cyrenæus, qui *Romæ* legatus erat Atheniensium novam omnino Academiam instituit, cujus dogma erat, nihil omnino in ulla re certum esse: sed de quibusvis rebus in utramque partem disputabant.

3. *ARISTOTELES* natus Stagyræ. Pater erat Nicomachus medicus, mater Phæstias. Natus annos septendecim profectus Athenas per annos viginti fuit discipulus Platonis. Erat corpore parvus, gibbosus, tamen delicatè vivebat. Tantum amabatur à Platone, ut eo absente tæderet ipsum in schola disputare. Ingenio erat, cui nihil pene impervium: ipsumque magistrum erroris arguit, & ab eo discedens novam ipse scholam instituit in loco prope Athenas, qui *Lyceum* dicitur: vocatur autem *Peripatus*, & ejus discipuli Peripatetici, quia Aristoteles solebat *ambulans* docere, nam *Peripateticus* idem significat ac *ambulator*. Philippus Macedo eum rogavit, ut Alexandrum filium instruendum sumeret: fecit, & omnibus eum disciplinis erudiit. Scripsit Dialectica, Physica, Ethica, Politica &c. Denique accusatus apud Athenienses, quod deos (illos fictos) sperneret, in Chalide exulare coactus est. Communis est de eo fabula, quòd quia nequibat intelligere causas Euripi fluentis ac refluentis, in eum se præcipitârit cum dicto: Ens entium miserere mei. Dicitur primus collegisse Bibliothecam: sed veterum scripta quæ ipsi contraria essent cremâsse, aut ea, unde ipse doctrinam hausisset: multaque alia de ipso vitia sparguntur. Interim ipse ejusque doctrina Peripatetica modò triumphant. Ejus discipulus præcipuus fuit *Theophrastus*, quem excepit *Strato* & *Demetrius*: tum alii non magni nominis

4. *Antiſthenes* Athenienſis ex Pyreo portu quotidie quadraginta ſtadia ad urbem confecit, ut doctorem Socratem audiret. Autor eſt Sectæ Philoſophorum *Cynicorum*, quod Latinè idem eſt ac Caninorum. Inter alia enim docebant, nemini pudendum eſſe de rebus, quas natura exigeret, ut ſi in foro mingeret &c. id autem videbatur hominibus Caninum. Ejus diſcipuli fuêre præclari, ſed celebratiſſimus.

5. *DIOGENES* patriâ Sinopenſis. vide titulô *Diogenes*. Morari ſolebat in Craneo prope Athenas. Alexandrum magnum ad ſe accedentem tantùm riſit, qui tamen gratiam ei petendam obtulit: at ille petiit, ut Alexander nonnihil recederet, ne umbra corporis lucis ſolem ſibi adimeret, alio enim ſe non indigere. Tum Alexander ad ſuos: vellem Diogenes eſſe, ſi non eſſem Alexander. Obiit Corinthi. Ejus diſcipuli plures erant, quibus tandem ſucceſſit *Zeno*.

6. *ZENO* Cittiæus ex Cypro. Hic cùm antea eſſet Cynicus, cæpit eum pudere tam caninæ libertatis; igitur novam orſus eſt Philoſophicam doctrinam, quæ Stoa, *ſeu ſtoica* dicitur: quia ſolebat ipſe docere *ſtans* ſub *Porticu* quadam extra Athenas. Hinc Porticus ſæpe accipitur pro ipſa Stoica philoſophia. Stoica autem doctrina hæc erat, hominem ad id debere intendere, ut ſuos affectus ac cupidines omnino quaſi occidat, & impaſſibilis efficiatur qui plura vult, adeat *Lipſium tomo quarto in Manuductione ad Stoicam Philoſophiam*. Ejus diſcipulus fuit *Cleanthes* vide ſuo loco. Secundus ab illo *Chryſippus* Solenſis patriâ acutiſſimè, ſed obſcurè diſputans, ac ſcribens. Poſt hunc *Diogenes* Babylonius. Tum *Antipater* Sidonius. Deinde Panætius Rhodius, familiaris ac perpetuus comes Scipionis Africani junioris, etiam in bellis. Erat unus ex præcipuis Stoicis, ſcripſit libros de

de Officiis, quos imitatus eſt Cicero. Illi ſucceſſit *Poſidonius* natus Apameæ in Syria. Docuit Rhodi, ubi diſcipulum habuit ipſum Ciceronem. Eum cùm viſeret Pompejus victor domitâ Aſiâ redux, vetuit lictorem fores philoſophi virgâ percutere; quod aliàs ſolebant Romani imperatores ad oſtendendam poteſtatem. Paulò poſt ortus eſt SENECA, prænomine Lucius Annæus natus Romæ: pater erat Marcus Seneca Hiſpanus ex Corduba urbe. Stoicorum iſte omnium celeberrimus Neroni juveni præceptor eſt datus quem optimè inſtituit. Sed animam vertens, diſcipulum Imperatorem à doctrina meliore deſciſcere, aulam reliquit, & paulò pòſt damnatus ab eodem eſt: ſedens ergo in balneo venas ſibi ipſe rupit, ſcripſit multa de Beneficiis, de Clementia, de ira &c. Item Tragœdias? vide *Poëta*, dicitur *Romanus Sapiens*. *EPICTETUS* natus Hierapoli in Phrygia, claudus, debilis, ac inſuper ſervus Epaphroditi, qui erat Neroni à corporis cuſtodia. Cùm Româ omnes philoſophi expellerentur, etiam ipſe pulſus mortuus eſt Nicopoli prope actium in Epiro. Tota ejus ſupellex erat lucerna fictilis, ad quam noctu ſtudebat, quæ poſt obitum ejus mille drachmis emta eſt à quodam. Etiam hic poſt Senecam præcipuus eſt Stoicus & morum magiſter.

7. *Ecclides* vide ſuo loco, diſcipulus Socratis princeps Philoſophorum Megarenſium: à quibus non multùm diverſi fuêre *Eleatici*, quorum caput erat *Xenophanes*, quem ſecutus eſt *Parmenides* Eleates poſtea *Meliſſus* Samices: inde *Zeno* Eleates: denique *Leucippus*.

8. *LEUCIPUS* Eleates primus fuit autor *Atomiſticæ* Philoſophiæ, quæ docet omnia compoſita eſſe fortuitò ex Atomis. Ejus diſcipulus *Democritus*, Abderites ſubtilis ingenio, ſed ob-

ſcurus, multò celebriorem hanc ſectam fecit vid. *Democritus*. Septimus ab illo fuit *EPICURUS* Atheniensis natus in pago Gargetio. docebat ſummum hominis bonum conſiſtere in voluptate. Ille quidem intelligebat voluptatem, ac quietem animi, & vivebat ipſe in magna continentia ac rigore: at ejus ſectatores voluptatem corporis maluerunt. hinc *Epicureus* dicitur pro homine voluptuoſo, delicato, libidinoſo. Stoici docuerant, omnia fato quodam ac certa neceſſitate fieri in mundo: ſed Epicurus docuit contrarium, nempe quòd omnia tantum caſu fiant, & dii nullam rerum mundanarum curam habeant. Primus Athenienſium juxta urbem hortum habuit, in quo etiam ſchola ejus erat. Obiit natus annos ſeptuaginta duos, ex calculi doloribus. Sectam Atomiſticam plurimùm promovit Eum ſed multô poſt ſectatus eſt in voluptate quærenda Horatius poëta, aliique Romani. 9. *Pyrrhon* Eleates unus ex diſcipulis Xenophanis autor fuit novæ ſectæ, quæ *Sceptica* dicitur, vel Scepſis, vel *Pyrrhoniſmus*; & nullam certam admittit, ſed de omnibus tantùm dubitat, aut omnia negat;

† Phraſes ad exprimendam Philoſophiam *Platonis ſcita. Socraticæ leges. Cleanthis lucerna. Porticus Zenonis. Pythagoræ domus. Peripati arcana.* Decreta *Zenonis. Ariſtippi juſſa. Sophi, Sapientes, Socraticis tincti ſermonibus. Stagyræi nepotes. Cecropia, Attica turba rigidorum ſenum. Pallia quos ornant, venerandaque menti canities*, nam ſolebant philoſophi pallio uti, & barbam nutrire. *Queis intima cæli janua patet: naturæ qui viſcera luſtrant: queis rerum cognoſcere cauſas conceſſum eſt: animo qui ſingula vaſto in numerum cogunt rerumque vices, metaſque modóſque ordine quæque ſuo, ac diſcrimine certo notant.* Non *illis incognitus orbis, non ſuperum eſt impervius axis: cur lege inſtabili pallida mutet* Delia *vultus; cur vicina*

Leo-

Leonem feriat, cur ad Arcton recedat hiberna solis lampas, cuncta nôrunt. vide Astronomia. *Nôrunt naturam* Animalium, Herbarum, Arborum, Montium, Fontium, Fluminum &c. vide hos titulos: item Doctrina.

† Alii adhuc Philosophi sunt *Gorgias* Leontinus qui primus professus est, se de omnibus rebus quâs quis interrogare vellet, disputaturum. *Libanius* Antiochenus sub Juliano apostata docuit Constantinopoli, ac Nicomediæ; ex utroque loco pulsus ob libidinem. *Lucianus* Samosatenus sub Trajano Imp. ante Christianus, postea apostata. *Plutarhus*, *Porphyrius* egregius dialecticus, hostis acerrimus Christianorum. *Protagoras* Abderites discipulus Democriti. *Crates*, *Heraclitus* Ephesius, consultò obscurissimè scripsit egressus domo semper solebat flere humanas miserias. Laborans hydrope medicum nullum admisit, sed ad leniendum dolorem stercore bubalo se oblinens soli exposuit, ubi obdormiscens à canibus laceratus est. *Democritus* semper ridebat humanam stultitiam: *Palephatus* (*b l b b*) Prienæus, vel è Paro insula, tempore Artaxerxis: scripsit libros de rebus incredibilibus.

* *Philostratus* (*b l b b*) Philosophus Lemnius docuit Athenis sub Nerone Imp. Ejus filius *Philostratus* scriba erat Juliæ uxoris Severi Imp.

* *Philoxenus* [*b l b b*] Philosophus, optavit sibi collum gruis, ut diutius frueretur voluptate in cibo sumendo.

* *Philyra* [*b b b*] tab. VIII. *Philyrejus*: i. e. Chiron, vel Centaurus. *Philyrides* (*v b b l*) idem

* *Phineus* (*l l*) tab. XX. XVI. Rex Arcadiæ dives & avarus. Hic suadente secunda uxore Harpalyce vel occidit vel oculis privavit filios è prima uxore Cleopatra susceptos, Orythum & Crambum. à diis perpetua cæcitate punitus: at miseratione Jovis, quem imploravit, obti-

nuit pro visu donum vaticinandi, & longævam vitam. Deinceps autem habitavit in Strophadibus insulis vel in Thracia: ubi fame laboravit: nam in pœnam parricidii, quoties mensæ accumbebat, Harpyjæ advolantes rapuerunt, aut fœdârunt cibos, donec argonautæ adventarent. vide *Jason*. Boreæ filii Calais ac Zetes, cùm alati essent abegêre, ac volatu persecuti sunt Harpyjas.

* *Phlegeton* [*b b l*] vide *Infernus* num. I.

† *Phlegetontius* (*b b l b b*) *Phlegetonteus* (*b b l l b*) *Phlegetontiacus* (*b b l b b b*) sunt adjectiva. *Phlegetontis*, *idis*. Phlegetontide in unda lavit.

* *Phlegias* (*b b l*) tab. III. Rex Lapitharum. Templum Apollinis Delphici incendit, quia Apollo per stuprum ex filia ejus Coronide Æsculapium genuisset. Ideo Apollo eum sagittis peremtum misit ad inferos, ubi sedens sub ingenti saxo semper ejus casum timet, & clamat ad alios: *Discite justitiam moniti, & non temnere divos* vid. Virgil. l. 6. æn.

* *Phlegon* [*b l*] genit: *ontis*. vide *Equus*. *Sol*.

* *Phlegra* (*c b*) urbs Macedoniæ prope Thraciam, & vicina Pallene. † *Phlegræi campi* sunt vel illi in Macedonia propè Phlegram, ubi Gigantes in Jovem bellum orsi sunt, vel sunt in Thessalia. Alii *Phlegræi campi* sunt in Campania non procul Vesuvio, ubi prope Cumas Gigantes ab Hercule victi sunt; qui in Phlegræo campo sepulti ignivomam illam ac sulphuream terram faciunt, & quoties latus mutant, terræ motum causant.

* *Phlias* (*b b*) tab. IV.

* *Phoca* (*l l*) i. e. Delphin vel ein Meerkalb.

* *Phocas* (*l l*) tab. XXIV. Erat & Imperator Orientis Constantinopoli, qui à militibus Imperator salutatus. Mauritum antecessorem cum tota familia capite plexit. Denique ab Heraclio successore etiam ipse dejectus, cadaver concisum & exustum est.

**Phocæa*, vel *Phocea* (*llb*) urbs Jonica in Asia, colonia Atheniensium; cujus cives deinde Massiliam migrârunt.

**Phocæus* (*llb*) vide *Phocus*.

**Phocion* [*lbl*] Atheniensis. vir optimus Apollinis oraculo dictus. Parcus verborum, nunquam risit, nunquam flevit: noluit unquam vulgo placere, utpote imprudenti. Vixit pauperrimus. Post optimè gestam rempublicam mortis damnatus ab ingratis civibus cicutam in carcere præbitam hausit: cujus tamen pretium carnifici antea à suis solvi jussit, ne vel moriens reipublicæ sumtum quemcumque faceret.

**Phocis* (*lb*) *idis*. Regio Græca inter Atticam, Boeotiam, Ætoliam, & Isthmum. Ibi mons Helicon ac Parnassus, Delphi, Cephisus amnis &c. † *Phocensis*, *Phocaicus* adjectiva: *Phocaïs* (*lbb*) *idis* patronymicum. † In hujus finibus Oedipus Lajum interfecit.

**Phocus* (*lb*) tab. VI. *Phocæus*: i. e. Pylades.

**Phoebe* (*ll*) i. e. Diana vel Luna, soror Phoebi. † vide etiam tab. III. XVIII.

**Phoebus*. vide *Apollo* † *Phoebi mœnia*, urbs: i. e. Troja. *Phoebi templa*: i. e. Delphi &c. *Phoebigena*: i. e. filius solis, v. g. Æsculapius, Circe, Phaëton &c. vide tab. III. *Phœbi ars*: i. e. Medicina; vel Vaticinium, vel Poesis. *Phoebi sortes*: i. e. Oracula Delphica.

† *Phœbeus* (*llb*) *Phœbejus* (*llbb*) sunt adjectiva. † *Phœbejus*, *adis* [*lb*] i. e. sacerdos aliqua Phœbi. *Phœbas Iliaca*: i. e. Cassandra.

**Phœdimus* (*lbb*) tab. VII.

**Phœmon*. vide *Phemon*.

**Phœnice* (*lll*) vel *Phœnicia* (*llbb*) Regio Syriæ, ubi urbes Sidon ac Tyrus purpurâ celebres. Hic regnabat Agenor &c. vide tab. XX. Inde exiit Cadmus. Item Dido vide *Tyrus*. Nomen habet à *Phœnice* tab. XX. *Phœnicius* vel *Phœniceus*

(*lbbb*)

(*lbbb*) adjectivum. Phœnix, genit: Phœnicis (*llb*) gentile ein Phönicier. *Phœnicis*, *idis* vel *Phœnissa*: i. e. mulier ex Phœnicia.

† *Phœnice* tab. I. VII.

* *Phœnix* tab. XX. XV. † *Phœnix* genit: *Phœnicis* [*llb*] avis purpurea, collo aurei coloris, cauda cæruleâ distinctâ rubris pennis, aquilæ magnitudine. Dicitur esse in Arabia Assyria. Dicitur vivere annis 100, vel 600. Alii dicunt, quod nullam fœmellam habeat, nec pullos generet; sed post annos centum, ætatem sentiens, in altissimis rupibus congerit optima aromata, iisque insidens expectat, dum solis æstus ea incendat, quibuscum comburitur avis, & ex cineribus renascitur nova alia. vid. Ovid. l. 15. Met. v. 392. Claudian. Epigr. 1.

† Dicitur *Avis Assyria*, *Arabica*, *Pharia*: *Solis Ales*, *longæva*, *æterna*, *casta*: *Pater & proles sui. Assyrii nidi incola. Superba avis*, *immortalis*, *cinere nata*, *sole usta*. *Phœnix usto natus amomo*.

† Est Symbolum castitatis, immortalitatis.

* *Phœnix* filius Amyntoris & Hippodamiæ. Achillis in eloquentia: fuit cœcus, sed à Chirone sanatus.

* *Phœnix* Mons Cariæ. Fluvius Thessaliæ, Apidano mixtus.

* *Phœno* (*ll*) tab. I.

* *Pholoë* (*bbl*) Mons Arcadiæ cum silva & oppido quorsum migrârunt Centauri ex Thessalia pulsi

* *Pholus* (*bb*) Centaurus. vide *Hercules*.

* *Phorbas* (*ll*) tab. III. XV. XXIII.

* *Phorcus* (*lb*) vel *Phorcys* (*ll*) genit: *Phorcynis* (*llb*) item *Phorcyn* (*ll*) genit: *Phorcynis* (*llb*) vel *Phorcynidis* (*llbb*) tab. I.

† Alius Phorcus Rutulus erat, cujus septem filii contra Æneam pugnârunt.

* *Phormion* (*lbl*) genit: *Phormionis* (*lblb*) Apud Terentium est parasitus quidam & adulator.

* Phoro-

* *Phoroneûs* (*b l l*) tab. XV. *Phoronides* [*b l l l*] i. e. Phoronei filius: sic dicitur Inachus. *Phoronis, idis* (*b l b*) i. e. filia Phoronei, scilicet Jo. *Phoroneus* (*b l l b*) adjectivum: i. e. Argivus seu Græcus.

* *Phosphorus* (*l b b*) i. e. *Lucifer.* vid. tab. IX.

* *Phraates* (*b l l*) tab. XXV.

* *Phrontis.* tab. XIII.

* *Phronyme* (*b b l*) tab. IV.

* *Phrygia* (*b b b*) Regio Asiæ. Varios olim terminos habuit: complexa est enim Troadem, Mysiam, Bythiniam. Lydiæ partem, Galatiam, Paphlagoniam, Joniam, Cariam &c. quæ omnes regiones subinde dicuntur *Phrygia* terra, plaga &c. vide *Mæoniæ*, *Mygdonia*.

† *Fluvii sunt* Marsyas, Lycus, Mæander, Sangarus, Xanthus, Simois, Scamander.

† Montes sunt Ida, Dyndimus, *Berecynthus*, Sipylus. † Reges *Phrygiæ* vide tab. XXV.

† *Phryges* sumuntur pro Trojanis: ùt *Phrygius heros*: i. e. Hector. *Phrygius rex*: i. e. Priamus. *Phrygiæ arces*: i. e. Troja. *Phrygius exul*. i. e. Æneas. *Phrygia dea* vel *Mater*: i. e. Cybele *Phrygius Pastor*: i. e. Paris, vel Marsyas. *Phrygius amnis*: i. e. Mæander &c. *Phrygius mons*: i. e. Berecynthus, Ida &c. *Phrygius puer ephebus*: i. e. Ganymedes, vel Attis. *Phrygius adulter*: i. e. Paris.

* *Phryxus* (*l b*) tab. XIII. Hic insidias Inus novercæ suæ fugiens quæ turpem ab eo amorem flagitaverat, cum sorore sua Helle properavit ad Æetam in Colchos. Secum autem clam sumsit arietem aureum vellus habentem, qui apud patrem pro fatali Thesauro servabatur. Cùmque venissent ad fretum maris, quod Europam ab Asia separat, uterque imposuêre se eidem arieti & ita Hellespontum tranavêre: sed Helle virgo timidior, marisque impetu exterrita ex ariete defluxit, & in freto illo periit, quod deinceps nomen ab ipsa traxit, ut diceretur

Helles

Helles Pontus : i. e. das Meer/ der Helle. At Phryxus cum ariete in Colchos pervenit, ubi arietem Jovi immolavit, & vellus in luco Martis suspendit. Pòst duxit Chalciopen Æetæ Colchorum regis filiam &c. vide *Jason Argonautæ*. † Fabula hæc varias habet expositiones. Alii dicunt arietem aureum fuisse navem deauratam, quæ prorâ simulacrum arietis gestaverit. Alii, quòd aureum vellus fuerit ingens Thesaurus, quem secum asportavit Phryxus. Alii, quod fuerit ejus magister sapientissimus. † Aries ipse, pelle detracta, dicitur inter sidera translatus fuisse vide Astra. *Phryxea ovis, agna, bidens, lana, pecus, laniger, pellis.*

† Phryxo nomina dantur à genere v. g. *Nephelejus puer : Frater Helles : Æetæ gener.* Vel ab eventu: ùt *aurea vectus ove : impuros Novercæ ariete fugiens ignes : lanigero qui remige secuit freta : qui trepidam in undis sororem amisit.*

* *Phtyja* (*l b*) urbs Thessaliæ ad fl. Apidanum prope sinum Maliacum. Aliàs dicitur Thebæ Thessalicæ. Patria est Achillis.

† *Phtyus* (*l b*) *Phtyotes* (*l l l*) *Phtyoticus* (*l l b b*) *Phtyades* (*l b l*) sunt nomina adjectiva & gentilia, quæ significat aliquem ex Phtya urbe. *Phthyotis, idis* (*l l b*) vel *Phthyas, adis* (*l b*) est fœmina ex hac urbe, vel regio circa illam urbem.

* *Phyale*, vel *Phylace* [*b b l*] urbs Thessaliæ, regia Protesilai. *Phylacæus*, *Phylacejies.*

* *Phycus* (*l l*) genit. untis Promontorium Cyreneæ.

* *Phylene* (*b l l*) vide *Pylene.*

* *Phylira.* vide *Philyra.*

* *Phyleus* (*l l*) Dux qui cum Græcis Trojam petiit.

* *Phyllis* (*l b*) tab. X. XXII. cùm suspendio se necâsset (vide *Demophoon*) versa est in arborem Amygdalum, sed sine foliis. At cùm paulò pòst rediens Demophoon arborem dolenter amplecteretur, illa folia emisit, quasi sentiens amo-

amorem. *Vid. Ovidius Epist. 2. Heroid.*

Phyllos (lb) vel Phyllalia, urbs *A*rcadiæ. Item Thessaliæ; unde ortus Cæneus.

Pica (lb) Picæ novem sorores, fuerunt filiæ Pieri Macedonum regis, & Evippes matris ex Phœnia: cùm Musas ad certamen cantus provocâssent in garrulos hasce aves mutatæ sunt. vid. *Ovid. l. 5. Metam.* † Sunt aves nigri albique mixti coloris, loquaces, discunt etiam humanas voces. Baccho sacræ.

Picenum (llb) regio Italiæ sic dicta à Pico. hodie dicitur Marchia *A*nconitana. est fertilis olei. † *Picens* vel *Picenus* einer aus Piceno.

Pictones (lbb) populi *B*ritanniæ hodie Scoti: qui tamen potiùs Picti dicebantur. *Pictones* autem sunt populi Galliæ, quorum urbs Pictavium.

PICTORIA ars. Huc possunt multa referri, quæ de Sculptoria arte dicuntur.

† *A*utor & inventor dicitur *A*pollo, qui oves pascens umbram earum baculo in arena expressit &c.

† Instrumenta & materia sunt *Penicilli*, qui dicuntur *Radii.* Tela seu stamen linum, aut tabula super qua pingitur, & quæ sæpe pro ipsa pictura accipitur. *Colores*: vide suo loco. Umbra & *l*ux. Olim pingebant cera liquata & coloribus infecta. Hinc dicit Ovidius, *inurere tabulis colorem*; quia hoc genus colores debebant calidi allini. Pingitur etiam acu & coloratis lanis, intextis aureis filis, purpura &c. hoc dicitur Phrygium opus, Phrygia tela acus, stamen: qua maximè excelluit Pallas, *A*rachne, & Phrygiæ mulieres.

† Pictores celebres fuerunt *Apelles*, patria Cous, *A*b hoc solo *A*lexander M. pingi se passus est. Pinxit Venerem, quæ omnium operum præstantissima habebatur. *A*liam Venerem reliquit imperfectam, quam nemo ausus absolvere.

Quo-

Quotidie solebat saltem aliquid suæ artis exercere, unde adagium, *Nulla dies sine linea.* In domum Protogenis olim veniens hero absente, cùm ancilla interrogaret ejus nomen, ut reduci hero id referret; tabulam tantum petiit, inque ea duxit lineam subtilissimam, è quo redux Protogenes *Apellem* mox agnovit: attamen juxta illam lineam duxit & ipse multo studio aliam adhuc subtiliorem, & ancillæ dedit *Apelli*, si iterum veniret, porrigendam. Verùm *Apelles* erubescens utramque lineam alià longè subtilissimâ delevit, quâ victum se Protogenes dedit.

Parrhasius Ephesinus Evenoris filius, & *Zeuxis* Heracleotes certârunt de arte. Convenientes prior Zeuxis protulit opus suum, nempe uvas parieti appensas, pictas tam bene, ut aves deceptæ advolarent carpturæ botros. Tum ovans petiit, ut & *Parrhasius* tandem remotô velô suum quoque opus exhiberet. *At* Parrhasius ostendit linteum ipsum non esse nisi pictum. Hinc ille victum se fassus, cum ipse aves tantùm fefellisset, Parrhasius autem hominem, & quidem artificem.

Protogenes Caunius, *Jalysi* imaginem ipsis septem annis elaboravit. is erat canis anhelans, cujus spumans os ritè fingere diu incassum laboravit: tandem impatiens spongiam, qua colores frustratos sæpius absterserat, tabulæ impegit, quæ casu spumam ad vivum expressit.

Timantes Zeuxidis æmulus Iphigeniam sacrificandam pingens omnes quidem circumstantes mœstissimo vultu expressit, sed patrem *Agamemnona* callidé velato pinxit capite, tanquam cujus moerorem exprimere nullus penicillus posset.

Bupalus. hic Hipponacten poëtam deformen adhuc deformiùs pictum publicè exposuit

poluit risui. Unde is ita acres in eum jambos scripsit, ut laqueo gulam fregerit sibi.

Pausias. vide suo loco *Cleanthes* Corinthus: *Chrysippus* Solensis. *Menochares* Pausiæ discipulus. *Pauson.* *Micon* Atheniensis. *Nicias* Atheniensis Nicomedis filius, qui umbras præcipuè artificiosè adhibuit imaginibus. *Omphalion* ejus discipulus.

Pamphilus Macedo magister Apellis nobilis insuper Arithmeticus, & Geometra. *Melanthius* discipulus Pamphili.

Panæus frater Phidiæ. *Polygnotus* Miconis filius, pinxit egregiè Cerberum.

† Phrases ad pictoriam spectantes. *Ars Coa: Apelleum opus, ingenium Apellea Parhasia tabulæ, tela, ceræ, radii, lina.* Pingere dicitur *vultus fingere: telas, colores animare: tabulis animam dare Ducere radios: miscere colores, Album nigro limite notare, signare. Jubet vivere ceras, vel telas, vel colores. Ora virûm vivos mentita vultus. Spirantia vivos duces: spirant vitam, animam. Sentire putes, ac loqui velle videntur.* vide Sculptura, è quarum descriptionibus multæ phrases etiam ad picturam applicari possunt. vide & Ovid. lib. 6. Metam. ubi describit, quid Arachne & Pallas acu pinxerint.

* *Picus* (*lb*) tab. XIV. vide *Circe:*

* *Pielus* (*bbb*) tab VI.

* *Pierus* (*lbb*) Macedo dives, cujus uxor Evippe ex Pœonia: ejus filiæ novem in picas mutatæ à Musis, quas cantu provocaverant. *Hinc Pieris, idis* (*lbb*) est idem ac Musa. *Pierius mons*: i. e. Parnassus. *Pieria testudo*: i. e. Carmen.

* *Pietas* (*bbl*) vide P*ius*.

* *Pigmalion* (*lbbl*) tab. XX. † Cujus statua eburnea adeo ipsi placuit, ut à Venere obtinuerit in virginem eam mutari, quam dein' matrimonio sibi junxit, & ex ea genuit Paphum filium. vide *Dido*.

* *Pigritia* (c b b b) vide *Labor.* comparatur cum rebus *putridis*, *fœtidis*, *tardis*, v. g. cum plumbo, pice, ſtyge, ſtagno Aſphaltite. Dicitur plumbea, pice lentior &c. Martialis comparat cum Eridano fluvio, & Vatreno. *Vid. Bauhuſ. l.* 3. *Epigr.* 18. *Martial. l.* 3. *epigr.* 15. *Perſius Satyra* 3. *Silius l.* 17. *v.* 190. *vid. Somnus*, *Otium*.
* *Pilæ* in amphitheatro erant ausgeschoppte Männer objecti feris tauris ad exercendum & irritandum.
* *Pilentum* (l l b) vide Currus.
* *Pileus*, vel *Pileum* (l b b) Romæ erat ſignum libertatis: dabatur enim ſervis manumittendis. *Totis pilea ſarcinis redemi*, Martial. l. 1. epig. 48. i. e. omnibus bonis meis emi libertatem. vide *Veſtis*.
* *Pilumnus* (l l b) filius Jovis, pater Dauni, avus Turni.
* *Pimpla*, *æ*. mons Thraciæ vel Macedoniæ. cum antro & fonte Muſis ſacro. *Pimpléa*; *Pimpleis*, *idis*: i. e. Muſa.
* *Pinarius* (l l b b) & *Potitius* duo ſenes è domo Evandri. quos Herules docuit ritum ſacrificiorum ſibi agendorum. At cùm ſtatim prima die Potitius ſerò veniret, Hercules iratus juſſit, ut ejus familia tantùm miniſtraret ſacrificiis.
* *Pincius* (l b b) vide *Romæ montes*.
* *Pinda* (l b) oppidum Thraciæ, ubi ſtabulum Diomedis.
* *Pindarus* (l b b) vide *Poëta*.
* *Pindus* (l b) Mons Theſſaliæ, circa quem habitabant Centauri, Lapithæ, Dolopes, Perrhoebi. Sacer erat Muſis. Eſt altus, nivoſus, pinuum ferax.
* *Pinus* (l b) Fichtenbaum. Arbor acutorum foliorum, ſemper virens, ſilveſtris. In hanc converſus eſt Atys, & hinc eſt Cybelæ ſacra. Datur frequens in ſummitate Atlantis, Oſſa, Lycæo,

cæo, Berecyntho Ida Æmo, Apennino, ac Pelio montibus. Sacra eſt quoque Pani deo, qui eâ ſe coronat. Item Proſerpinæ, quia Ceres eam inquirens è pinu faces accendit Eſt arbor apta navigiorum ſtructuræ· Emittit è corticè picem, hinc etiam Picea dicitur. E pinu fiebant tædæ nuptiales.

* *Pinytus* [*lbb*] Grammaticus *Romæ* ſub Nerone.

* *Piper* [*bb*] aroma acre: naſcitur in India, Caliculi &c.

* *Piræeûs* (*lll*) vel *Piræum* (*llb*) vel *Pyræa*: portus Athenarum. vide *Antiſthenes* in *Philoſophia Platonica*.

* *Pirene* (*lll*) fons à Pegaſo excitatus in Acrocorintho. Vel erat natus é lacrimis Pirenes nymphæ Obali filiæ.

* *Pirithous* (*lbbb*) tab. III. intimus Theſeo amicus: vide *Theſeus*, *Centaurus Hercules*.

* Pi*ſa* (*lb*) urbs Elidis. vide *Ludi*. *Piſæi carceres* vide *Ludi Olymp*: ſita eſt ad Alpheum fl. † Alia *Piſa* eſt in Tuſcia, colonia hujus prioris.

* *Piſander* (*llb*) Poëta *Boeotus* ſub Eumolpo. Alius Lycaonius. Alius filius Neſtoris.

* *Piſaurus* (*blb*) fluvius Umbriæ: *Piſaurum* urbs.

* PISCIS, *Piſcatio*, *Piſcator* &c. vide *Aſtra*

I. PISCIUM partes, *Squama* die Schuppen/ſquamoſus, ſquammeus, ſquammatus, ſquammiger. *Pinna* die Floſſen/ Pinnaceus, pinniger. *Spina* die Kräth.

II. Piſcium ſpecies. (1. *Marini piſces ſunt* DELPHIN. vide *Bacchus*. Dicuntur Tyrrheni fratres: Ariona portaverunt dorſo, & Leandrum. amant homines, & cantus libenter audiunt. Telemachum puerum mari illapſum exportavit Delphin: hinc *Ulyſſes* pater in ſcuto ſuo habuit delphinum.

BALENA, *Cetus vel Cete* Wallfiſch· Gobius, Grupp. Halec Häring; Muræna Meer-Aal.

Sargus. Scombrus. Thynnus. Teſtudo. Orce ein Meerſchwein: Phoca Meer Kalb.

2. *Piſces in convivium apti laudatique Anguilla*, Aal / frequens eſt in Timavo, in Gange, in lacu Lario & Benaco. *Muræna*, quæ optima judicatur ex mari Siculo. *Mullus* Barb/qui ſi magnus ſit & recens, delicatus eſt: hinc Romani eos in vivariis ſuis ad inſignem magnitudinem alebāt, atque, ne extra aquam venirent in vitreis vaſibus unà cum aqua captos vivos menſæ apponebat, ac tum primum necatos coquebant. *Lupus*, vel *Lucius* Hecht/ in Tybri aliisque fluviis ſunt copioſi devorat alios piſces, roſtroque acutos dentes habet. S*almo*, græcè *Salanx* Salm: Lachs vocatur, cùm ſale conditus eſt, latine E*ſox*. Salmones crebri ſunt in Albi fl. & Rheno S*alar*, i. e. parvus Salmo, Selmling. *Rhombus* piſcis marinus delicatus ferè ſimilis Paſſeri; capitur frequenter circa Ravennam. *Antaceus*, *vel Exos*, *Hyſca*, *Hyſio*, *vel Huſo*, Hauſen; eſt piſcis grandis in mari Euxino & Mæoti palude, è quibus copioſè aſcendit in Iſtrum & Boryſthenem: mille & ultra libros pendit, carnis eſt delicatæ, pinguis ac candidæ. Veſica ejus eſt optimum gluten: *Marius* etiam à Plinio vocatur.

Aurata vel *Orata* Forelle / quarum majores in lacubus, minores & delicatiores in gelidis ſaxoſiſque rivis dantur.

C*arpio* Karpff: amat aquas lentas ac limoſas Cyprinus etiam vocatur *Caſtor*, ſeu *Fiber*, Biber animal quadrupes craſſa cauda, uncis unguibus curvis validiſque dentibus, quibus piſces capit, & virgulta exſcindit. *partim* amphibius eſt, ſeu partim in aqua, partim in littore piſcoſorum fluminum habitat. Sic etiam *Lutra* Otter / quæ minor eſt Caſtore. *Gobius*. *Gobius* fluviatilis, ſeu Fundulus, Grundl. aliàs Gobii optimi

ſunt

sunt circa Misenum. *Mustela*, *seu Lampetra* Bricke: circa Illyrium crebra est, *Muræna* aliquando dicitur. *Passer* seu *Platessa* Plateiß, marinus pisciculus planus. *Trocta* vel *Truta*, Rutte piscis lubricus, penè exos, ac delicatus: in aquis limosis, Lario ac Benaco lacu. *Sardina vel Trichis*, *aut Trichia* Sardellen: pisciculus parvus & species Halecum. dicitur & in Lario lacu capi, ac sole condiri. *Scomber* piscis lubricus ac delicatus, Mackrell. *Silurus*, ein Waller piscis lacustris balenæ fere similis sed minor. *Thynnus* vel *Pelamys Sarda* ein Meer-Schleye *Thymalus seu Thymus* Äsche vel Esche delicatus piscis. *Acipenser* ein Stöhr *Agon*, vel *Aquo* (*bl*) vel *Chalcis* in Lario lacu.

(3 Conchylia, seu testacei pisces meliores. *Ostrea* Austern: vide suo loco. *Testudo* Schildkrotte amat limosam aquam, & littus arenosum, quo sæpe egreditur in apricum. quatuor pedes & caudam habet, quæ testâ prædurâ occultat: turpe animal sed delicatæ carnis. *Cancer* Krebs/ aliàs *Astacus*, sub litorum foveis, saxorumque foraminibus degit. *Patella vel Lepas* genus Ostreæ adhærens saxis. *Spondylus* aliud genus Ostrearum.

(4. pisces Viliores pro conviviis. *Cordyla* kleine Schleye. *Tinca* Schleye *Apua* Schneiderfischl/ Zengelein. *Urtica* vilis pisciculus marinus. *Squilla*. Sparus. Scarus. Scordylus. Sargus. Lacertus. Locusta. Cantharus. Chromis. Citharis. *Alosa*. *Alburnus*, *Leuciscus*, *vel Leucope* Weißfisch/Rothaugen/ Lauben. *Naso* Nasen. *Halec* Häring. *Asellus* Stockfisch. *Raja* Roch sive Ruch. *Rana* Frosch. *Echinus* Meerigl.

(5. Testacei pisces viliores. *Cochlea* Schneck. *Conchæ Pelarides*. Pecten. *Camarus*.

(6. *Muria* est genus salsamenti Brühe/ quod fiebat è piscibus, præsertim Thynnis liquidissimè

 coctis.

coctis. *Garum* vel *Garus*, etiam est ejusmodi liquamen seu Brühe: sed cùm adhuc recens est, & nondum sale inveteratum. *Halec* denique significat fœcem veterrimam talis salsamenti, quod pauperioribus pro condimento in usu fuit.

(7. Pisces variæ naturæ. *Acipenser* minimo cibo, imò potius rore vescitur. Sic & concha margaritifera dicitur rore pasci, & ex aurora concipere. *Bos* seu Raja major piscis est ingens, qui uti boves habet in ossibus medullam, & in corpore sevum. *Blennus* vel *Belennus* piscis marinus grandi capite, sed insipidus: quem Plautus pro stulto accipit. *Boox*, vel *Boops* piscis marinus littoreus solus ex omnibus piscibus vocem habet *Echeneis* (*bblb*) parvus pisciculus similis limaci, de quo ferunt, eum naves etiam concitatissimas retinere, ubi se iis applicaverit. *Polypus* (*bbb*) piscis fere rotundus multos graciles pedes habet, quibus se arte ad saxa applicat, & eorundem saxorum, quibus se applicuit, colorem toto corpore imitatur, ut pisces decipiat, & incautos capiat. *Sepia* (*lbb*) est piscis testaceus, seu concha tectus, intra se habens succum nigrum, quo Romani ad scribendum utebantur: unde pro atramento sumitur. *Sirenes*, *Equi marini*, & hujusmodi monstra alio loco quærenda sunt.

(8. Piscium studiosi fuerunt *Lucullus*, qui montem dejecit prope Neapolim, ut mare induceret piscinis suis. *V. Pollio* servos suos occidit, ut eorum carnibus delicatius pasceret in vivario pisces. *Hortensius* murena aliqua mortua per multos dies atra veste eam luxit.

(9. Loca piscibus abundantia sunt Aulis, Bajæ, Tissa, Ister. vide *Lacus*

III. Phrases de piscibus. *Genus æquoreum*, *natans squammigerum*, *humidum*, *flumineum*. *Incola maris*. *Gens*,

Gens , turba , chors , grex , populus , proles , præda , cives , indigenæ maris , aquæ , vel Gens , turba , populus ſquammiger , natans Cæruleus. Protei *pecus. Dona , munera Thetyos , Naidum. vaga turba natantum. Retium præda hamorum incauta gens. Ponti muta caterva: Quæ agmina pinnis velificant.*

IV. Piſcatoria arma ſunt *hamus* fallax: *Eſca* mendax. *Arundo* tenax. *Filum* ſeu *linum* tectum : *Rete: naſſa.*

V. piſcatores fuerunt. *Glaucus. Dictys* Perſei magiſter *Herminius* à Silio laudatus. *Sanctus Piſcator* : i. e. petrus Apoſtolus.

† Phraſes de piſcatore & piſcatione. *Piſcem tremulâ ſalientem ducere ſetâ. Aut deceptos inſtruit hamos, aut ſuſpenſus ſpectat preſſa præmia dextra ; ſentit termulum linea piſcem :* Seneca. *Vitreas ſolers piſcator ad undas ore levem patulo texens de vimine naſſam : Ac fraude arctati remeare foraminis arcet Introitu facilem quem traxit ab æquore piſcem :* Silius. *Evocat è liquidis piſcem penetralibus eſcâ , cúmque levem ſumma vidit jam nare ſub unda , ducit ſinuatô captivum ad litora lino :* Idem *Modò ducebam ducentia retia piſces , nunc in mole ſedens moderabar arundine linum.* Ovid. *Decipit calamo piſces. Humatas tendit inſidias æquoreæ genti. Telâ mendaci venatur ſquammigerum vulgus. Exhaurit piſcibus æquor, viduat , populatur &c.*

* *Piſidia* (*v b b b*) regio Aſiæ pone montem Chimæram.

* *Piſidice* (*l b b l*) tab. I. VII.

* *Piſiſtratus* (*l l b b*) Tyrannus ſeu *Rex* Athenis. Doctus, eloquens, eruditorum patronus: primus Athenis Bibliothecam condidit.

† Item ſocius Telemachi.

* *Piſones* (*l l b*) nobilis eorum erat Romæ familia, à Numa Pompilio ortum ducens,

* *Piſtris* (*l b*) ſic dicta navis Mneſthei apud Virgil.

* *Pitane* (*b b l*) tab. I. VII. Item oppidum Laconiæ. Aliud Æolidis in Aſia.

* *Pithecusa* [b l l b] vide *Inarime*.
* *Pitheus* (*l l*) tab XXII.
* *Pitho* (*l l*) dea persuadendi, & eloquentiæ.
* *Pittacus* (*l b b*) vid. *Philosophus num.* I.
* *Pityusæ* insulæ maris Balearici, Ophiusa & Ebusus. † *Pityusa* urbs Chii.
* *Pix* E pinu arbore potissimum manat. Laudatur pix Nerycia, Norica, Libanotis. Pix fœda est Stygis, Asphaltitis lacus. Dicitur nigra, flava, tenax &c. † Pice jungebantur fistulæ seu avenæ in cicutis † Pice obsignabant Romani Amphoras vinarias.
† Pici comparatur fur, piger, injustus &c.
PIUS, pietas Sumitur sæpè pro fidelitate, auxilio, amore, solatio, favore, gratia: e. g. *quàm longe pietas excidat ista die* præcipuè autem pietas est fidelis cultus deorum, parentum ac propinquorum, item patriæ. vide ergo titulos *Deus*, *dei cultus*, *Sacra*, *Fides*, *Religio*, *Impius*, *Patria*, *Parens*, *Filius*, *Proditio*, *Auxilium*, *Amor*, *Hospes*. Talis fuit Æneas, qui patrem Anchise humeri extulit ab incensa urbe, & patria idola secum in exilium portavit. Sed meliùs pii dicentur David; Abraham, qui vel immolare filium, deo jubente, paratus erat; Moses; Salomon qui dei cultum celeberrimo templo & sacrificiis auxit.
* *Placentia* (*b l b b*) urbs Italiæ ad Trebiam fl.
* *Placere* alteri vide *Favorem*, *gratiam* habere, *Adulatio*. † placent variis varia. vide *Desiderium* † Cuilibet placet id, quod ipsi aut necessarium est, aut consuetum est, aut quod amat: navita de ventis, de tauris narrat arator: enumerat miles vulnera, pastor oves. Venator feras amat, rustico placent agri; nobili, civi aut consuli placet urbs. Regi corona, sceptrum ac purpura: fabro incus: piscatori hamus: Achilli placuêre arma apud Lycamedem, Plutoni placet

cet non sola Proserpina, sed & nigra nympha Menta. Nox noctuæ; aurora alaudæ. Aquilæ sol. Vel ursæ placent catuli utut informes. Equo placent phaleræ. vide *Amor*, *gratus*, *Jucundus*, *pulcher*. † *Invido* semper aliena placent.

* *Plaga* (*b b*) i. e. rete ein Garn oder Netz. Item ein Land oder Gegend. Item vulnus, ictus, aut verbera.

* *Plagiarius*: est qui hominem rapit, aut furtim abducit; aut qui librum ab altero scriptum eidem subducit, & pro suo edit. *Plagium*: est tale furtum.

* *Planctus*. vide *Tristitia*. † *Plangunt pectora palmis*: i. e. verberant.

* *Planeta* [*b l b*] vel *Planetes* (*b l l*) sunt septem stellæ, quæ vagæ & errantes dicuntur: infimus *Luna*; supra eam *Mercurius*; *Venus*; quæ est ipse Lucifer atque Hesperus; *Sol* est in medio, & ceterorum rex; *Mars*, calidum sidus; *Jupiter* benignum; *Saturnus* frigidum, malignum, & senectutis præses. vide *Astra*.

* *Planities* (*l b b l*) planus campus, eine Ebene. Dicitur metaphorice *æquor*. Tales planicies sunt campi ad Lycium fl. Thessalica Tempe. Mesopotamiæ, ac Babyloniæ terræ. Libyæ arenosa deserta.

* *Platææ* (*b l l*) insula cyclas, alias *Parus*. Item urbs Boeotiæ sub Citherone, non procul Thebis. Hic victus Mardonius. Incolæ sunt egregii remiges.

* *Platanus* (*b b b*) Arbor aquatica, Maßholder. Foliis latis, amplisque ramis; ideo Romanis usitata pro ambulacris, aut aliis locis, ubi umbram volebant. ceterum sterilis est. *vid. Martial l. 9. epigr. 46.*

* *Plato* (*b c*) vel *Platon* (*b l*) vid. *Philosophus*.

* *Plautus*. vide *Poëta*.

* *Plaxura* (*llb*) Nympha Oceanitis.
* *Plebs.* vide *Populus*, *Vulgus*.
* *Plejas*, *adis* (*lb*) vel *Plejas* (*lbb*) Plejades erant filiæ Atlantis ſic dictæ à matre *Plejone*, vide *Aſtra*.
* *Plejone* (*lbbl*) tab. IX.
* *Plemirium* (*lbbb*) Inſula Sicula, *Ortygia*.
* *Pleuron* (*ll*) genit: *Pleuronis* [*llb*] urbs Ætoliæ, ubi Meleager natus, & ejus ſtipes exuſtus.
* *Plexippus* tab. XXII.
* *Plinius* (*lbb*) Veronenſis patriâ, vir doctiſſimus ſub Trojano Imp. Scripſit Hiſtoriam naturalem infinitæ eruditionis opus. Aſſiduè legens, ſcribens, aut aliquid lectum audiens, ſub menſa, in balneo, in itinere &c. Cùm vellet curioſus explorare incendium Veſuvii, & nimis prope accederet, fumo ac ſulphure ſuffocatus eſt.
* *Pliſthenes* (*lbl*) tab. V.
* *Plotæ* (*ll*) i. e. inſulæ *Strophades*.
* *Plota* (*lb*) tab. I. V.
* *Plotinus* (*llb*) Ægyptius doctiſſimus Philoſophus Platonicæ ſectæ.
* *Plotius* (*lbb*) Gallus Lugdunenſis magiſter Ciceronis in lingua Latina.
* *Pluma*. Uſurpatur ſubinde pro nive, pruina. Item pro lecto, pigritia. pro re molli aut candida, pro canis crinibus. pro nido avium, aut avium pullis. Plumas laudatiſſimas habet Cygnus, dein' Anſer. vide *Penna*.
* *Plumbum*. Sumitur pro pigro, tardo, ponderoſo, lento. Item pro glandibus è plumbo fuſis. Item pro Bolide, Senckel/ quem fune demittunt à navibus ad explorandam altitudinem æquoris. Poteſt & pro amuſſi ſeu regula accipi, qua architecti explorant ſitum planitiei &c. Denique ſumitur pro quovis vili metallo.
* *Plutarchus* (*llb*) Cheronæus Philoſophus doctiſſimus & eloquentiſſimus. Scripſit multa de

mori-

moribus, & historias illustrium virorum: scripsit autem Græcè sub Trojano Imp. cujus prætor fuit in Illyrico, nî fallor.

* *PLUTO* (*II*) aliàs etiam *DIS* dictus. tab. II. VIII. Tertius fratrum Jovis, cui cùm fratres imperium inter se dividerent, sorte obtigit inferum imperium. vide *Infernus*. 2.) *Gesta Plutonis*. Cùm nulla dearum ei nubere vellet, ob deformitatem & nigrorem, ipse ex orco emergens in Sicilia rapuit sibi Proserpinam. vide *Ceres*, *Proserpina*. (3. *Officium Plutonis*. Est rex inferni, ac mortuorum, furiarum &c. habet claves tartari. Item deus divitiarum, quem tamen aliæ fabulæ distinguunt, & *Plutum* dicunt. [4. Sacra ei fiunt victimis nigris, præsertim tauro. Item Narcissus illi sacer est. vide *Proserpina*: hinc ex eo fiunt coronæ Plutoni, & victimis illi offerendis. (5. *Forma Plutonis*. Est nigra ac horrida. corona ex Narcisso vel Cupresso, aut Ebeno. Pro sceptro est clavis nigra. Ejus currus est niger & flammeus: vide *Equus*. Comitantur eum Mors, Somnus, Nox, Hecate, Rhadamantus, Minos, Æacus, Cerberus. (6. *Nomina* petuntur à Genere: ùt *Patruus Herculis*: *Persephones conjux*. Vel à gestis, ùt *Persephones raptor*: *Atro qui curru penetravit Ennam*: *Cujus audax Arethusa sensit numen*. Vel ab Officio, aut forma, ùt *Arbiter Orci*, *Orcus*, *Styx*, *Erebus*, *Tartarus*: *Stygius Tyrannus*, *Stygius Jupiter*: *Rex umbrarum, manium, damnatorum, miserorum*: *Elysii dominator*. *Niger, ater, flammeus, igneus, obscurus deus*. *Tremendus, inferus, mæstus, avernalis imperator*. *Funerum princeps*. *Avidus, Avarus insatiabilis*. *Æternæ regnator noctis*. *Styga temperat*. *Umbras lege cohibet, premit, arcet* *Cerberi, Rhadamanti, Erynnis Dominus*. *Tristis urnæ summus rex*. *Cæcis qui manibus imperat*: *cui limina cæca regnantur*. *Inexorabilis, immittis, vindex nocentum*: *potens umbram, Cocyti, Stygiæque paludis*

ludis: illacrimabilis orcus. Herus trifidæ canis. P*rofundæ Junonis conjux.* Vid. Claudian. de *Raptu* Proserpinæ.

* *Pluvia* (*bbb*) vide *Tempestas.*

* *poculum* (*lbb*) vide *Mensura. Vasa. Vinum*

* *Podagra* [*bcb*] vide *Morbus.* Ex ea obiît Ennius.

* *Podalirius* (*bblbb*) tab III In obsidione Trojana Græcorum castra peste liberavit.

* *Podarces* (*bll*) tab. XIX. XXIII.

* *Podarge* (*bll*) tab. I.

* *Pœna.* vide *Tormenta*, *infernus*, *Justitia.* Pœnam merentur *scelera*, *impietas*, *vitia*: pœna *proditionis*, *linguæ* garrulæ, *curiositatis*, *latrocinii &c.* vide suis titulis.

* *pœneus* (*ll*) lacus Arcadiæ, noctu nocivus, die saluber.

* *Pœnitentia.* agitur propter scelus commissum, vel propter culpam. Subinde pœnitet alicui benè fecisse, propter ejus ingratitudinem. † Pœnitens agnoscit suos errores, culpam, malitiam: fatetur se meruisse pœnas, iis se offert: fatetur se indignum conspectu ejus, quem offendit: desperat, optat sibi mortem, infernum, ut elementa eum obruant, ut sol avertat vultum, montes cadant, ignis erumpat, terra dehiscat, feræ lacerent &c. Tum iterum recipit animum considerat clementiam ac beneficia patroni: sperat favorem, veniam, gratiam, auxilium; Rogat veniam ac misericordiam: promittit gratitudinem, servitium, amorem, æternam memoriam. ad ardua quævis se offert.

 † Ex prædictis & aliis effectibus pœnitentiæ possunt fieri variæ formulæ, atque affectus.

* *Pœnula* (*lbb*) vestis pauperum & servorum. *Pœnulatus.*

* *Pœnus.* vide *Carthago.*

* *Pæon* (*ll*) tab. VI. vide *Pæon.*

POESIS, POETA. vide titulo *Carmen Musica.* Carmina enim dicere iisdem phrasibus dicitur, quibus dicitur *cantare*, *ludere cithara*, *lyra &c.* quia olim carmina ideo fiebant, ut deinde cantarentur vel sola voce, vel additis instrumentis musicis; uti nunc cantiunculas & odas nostras vernaculas seu Germanicas facimus eò ut cantentur. †Dicentur de poësi sequentia præcipuè (1. *Præsides ac dii poëtarum.* (2. *Varia genera carminum & poëseos, cum nominibus eorum, qui in quovis genere laudem tulerunt.* (3. *Effectus Poëseos.* (4. *Varia de Poësi ac Poëtis.*

I. Præsides Poëseos.

Apollo. Musæ. vide suis locis. Has semper invocant poëtæ scripturi aliquod majus poëma: hunc sibi apparere dicunt, & ea suggerere, quæ canenda sunt: illi præbent hauriendam castaliam aquam, vel laurum imponunt capiti, vel laurea virga caput tangunt; ex quo œstrum, & quendam furorem concipiunt, quò extra se abrepti vident aliis ignota, quæ vel præterita sunt, vel futura. *Phœmonoë* etiam à Statio invocatur.

II. Genera carminum & Poëtarum.

1. Carmen Heroicum, *Epicum*, seu *Epos* quod mero hexametro versu describit heroum facta, aut fata. Principes in hoc fuerunt aqud Græcos *Homerus*, apud Latinos *Virgilius.*

HOMERUS. Ejus mater erat Critheies, hæc ex *Mæone* patruo suo, fratre Atellis dicitur Homerum concepisse: sed antequam is nasceretur nupta est Phœnio Smyrnœo Grammatico. Natus est ad fluvium *Meletum.* Juvenis profectus est per diversas regiones cum mercato-

re quodam, à quo relictus est Ithacæ ob morbum oculorum, rediens Colophonem cæcus evasisse dicitur. Scripsit nihilominus, seu dictavit duo insignia poëmata primum est *Ilias*, quo narratur obsidio Trojana, alterum *Odyssea*, quo Ulyssis in patriam ab obsidione reversuri decennales labores ac errores continentur. Iliadem Alexander M. pretiosissimæ Thecæ inclusam semper secum habuit, cui etiam noctu indormivit. Post mortem Homeri septem Græcæ civitates in Asia certârunt, sibique patriam ejus vindicabant. Colophon, Smyrna, Claros, Pergamum. † Dicitur *Vates Mæonius*, *Melesignus*, *Mæonides*, *Smyrnæus. Qui cecinit decem belli annos. Hectoris & Achillis tuba, præco, poëta. Iliacos qui carmine pinxit ignes, facta, casus, ruinam &c.*

Publius VIRGILIUS Maro, pater Maro, mater Maja: natus in oppido suburbano Mantuæ, Andes dicto: idibus Octobris, eo anno, quo Pompejus primùm consul erat. Studuit medicinæ, ac mathesi. In Grammaticis fuit discipulus Orbilii ac Scribonii. Scripsit *Eclogas* seu *Bucolica* aut pastoritia carmina Triennio, & per eas favorem Mecænatis adeptus, Romæ donatus ædibus in Exquiliis juxta hortos Mecænatis. *Georgica*, in quibus de agricultura, vinetis, ovibus, equis, apibus, & aliis œconomicis agit, scripsit toto septennio: Hortatu Mecænatis in laudem Augusti & Romanorum cœpit scribere Æneidem, eamque per annos undecim ad finem deduxit: scribens partim in Sicilia, partim in Campania: quam ut corrigeret, ac poliret Athenas profectus est: & cum Augusto victore reversurus Megaris ægrotat, & in Italia Brundusii moritur, nonnisi tribus Æneidos libris correctis. Testamentô ergo cavit, ut Combureretur. Sed Augustus, diu utrùm testamenti religionem observaret dubius, tandem

vetuit

vetuit uri, & Varo ac Tuccæ negocium dedit reliquos Æneidis libros emendandi. Natus erat annos 52. Illis, quibus aliquid scribebat diebus, mane scribæ suo dictavit fere triginta versus, & toto die meditatus est eorum vim in pauciores versus contrahere. Amicus erat Pollioni, Horatio, Cornelio Gallo. Eidem carmina sua, ùt maris tum erat, in Theatro recitanti totus populus *Romanus* assurrexit, æquè ac Augusto Imp. Sepultus est, ut ipse testamentô jusserat, Neapoli prope specum ingentem. † Dicitur. Vates *Iliaci* exulis vel Herois. Divinæ *Æneidos* autor. Mantuæ gloria summa. Qui Phrygium cecinit ducem. Mantuana Musa. Romanæ musæ apex, gloria. Andinus vates. Deus poëtarum, Sol, *Rex* Princeps, Dux: cui cetera vatum *turba divina procul vestigia adorat.*

† Reliqui poëtæ Heroici Latinorum.

Publius STATIUS *Papinius*. Natus Neapoli patre Papinio nobili, qui ex Epiro oriundus erat. Ejus uxor Claudia fœmina erat docta Scripsit per annos duodecim *Thebaidem*, seu oppugnationem & eversionem Thebarum. *Incepit Achilleidem*, quam non absolvit. Scripsit libros quinque Silvarum. Carus erat Domitiano, *Imp.* Ceterum scribit stylo alto, tumido, ac frequenter obscuro.

SILIUS. Ejus pater erat ex *Italica* urbe Hispaniæ. *Ipse* natus est Romæ. Ter fuit Consul *Romæ*. primo consulatu necatus est Nero. Scripsit de bello secundo Punico, quod Romani cum Annibale & Carthaginensibus gesserunt. Stylo imitatus Virgilium. Carus fuit Domitiano *Imp.*

CLAUDIANUS. Natus Alexandriæ in *Ægypto*. Scripsit tres libros elegantes de Proserpina à Plutone rapta. Laudavit Stiliçonem. Scripsit in

in *Rufinum*: item epigrammata, aliaque edidit, ſtylo numeroſo, volubili, florido. Floruit ſub Honorio & Arcadio Cæſaribus.

Marcus Annæus LUCANUS, natus Cordubæ in Hiſpania. Pater erat Mela frater Senecæ. Fuit Sodalis Perſii. *Romæ* factus Quæſtor, & augurum collegium aſſumtus. Ejus uxor Polla argentaria fœmina erudita. Philoſophus erat Stoicus. Scripſit *Pharſalica*, ſeu bellum civile Cæſaris & Pompeji. Verſui plurimum ſententiarum immiſcet. Occiſus à Nerone ob ſuſpicionem conjurationis, ætatis anno trigeſimo. Scripſit etiam ſaturnalia, decem libros Silvarum, de incendio Trojæ, Medeam Tragœdiam &c.

Decius Auſonius, natus Burdegalis in Gallia. Præceptor Gratiani *Imp.* Ejus pater Auſonius medicus erat. Romæ factus Conſul. Scripſit Faſtos Romæ, Epigrammata, de fluvio Moſa &c.

Titus LUCREtius *Carus*, Nobilis *Romanus*, vir doctiſſimus, ac philoſophiâ Epicuri & Empedoclis imbutus. Scripſit de natura rerum doctos, ſed non admodum poëticos libros. Tradito ipſi philtro ſeu amatario poculo in rabiem actus ſemet interfecit eo tempore, quo Virgilius togam virilem ſumſit.

Manilius Romanus ſub Auguſto *Imp.* ſcripſit de Aſtronomia.

† Poëta Heroici Græcorum.

ORPHEUS: LINUS: MUSÆUs: antiquiſſimi fuëre poetæ Græci, qui deorum, heroumque primorum geſta cecinerunt; quorum tamen carmina ferè perierunt.

ARAtus diſcipulus Menecratis ſcripſit de rebus cæleſtibus & Aſtris, carmen parum elegans, quod minus adhuc eleganter latinè redidit Cicero.

Chœrilus Samius. Scripsit victoriam Atheniensium contra Xerxem, pro quolibet versu à republica accepit staterem aureum. Licèt ejus carmen posteri minimé laudârint. Sed habetur potiùs pro malo poëta.

HESIODUS, Ascræus seu Cumæus patria ex Boeotia. Homero dicitur antiquior. Primus genealogiam seu generationem tot deorum scripsit. Item de Agricultura. Item *Opera & Dies*, quod carmen de morum instructione tractat. Poëta antiquis multum laudatus.

Tyrtæus poëta Atheniensis, deformis corpore. Ludimagister cùm esset, versibus tamen suis Athenienses ad bellum contra Spartanos accendit, ipseque Dux ejus belli fuit.

† *ELEGIACI Poëtæ*.

Elegiaca poësis fingitur quasi matrona fluente cæsarie, nonnihil mœsta, aut alios affectus Spirans, tenens coronam myrteam aut cupressinam. Aliàs dicitur *Elegi*, *Elegeja*, *alternum carmen: claudum carmen, impares modi, tristes numeri, versus impariter juncti, carmina alterno modulanda pede: cùm apponuntur senis pedibus quinque pedes: altero pede curtum, aut mutilum carmen. Item Musa Tibulli, Nasonis, Callimachi, Philetæ &c.*

Princeps Elegiæ apud Latinos censetur esse P*ublius* OVIDIUS *Naso* Natus Sulmone in Pelignis, mense Aprili, Festis Quinquatriis, consulibus Lacinio & Pansa, qui uterque ceciderunt in pugna Mutinensi Augusti contra Antonium. vide plura verbô *Ovidius*.

† Ceteri Elegiaci Latini præstantes *Albius TIBULLUS Romanus* natus eodem quo Ovidius annô. Parentes erant nobiles equestris ordinis Familiaris fuit Horatio & Macro. Ceterum fuit libidinosus, & meretricem aluit Deliam,

Sulpitiam, Neæram, & Nemesin: item pueros lascivos Marathum & Cerinthum. Ejus carmina Venerea sunt.

Sextus Aurelius PROPERTIUS natus ex Mevania, equite patre. Romam veniens carus erat Mecænati. Sodalis Ovidii. Homo incastus Cynthiam habuit meretricem. Diceretur princeps Elegiacorum, nisi nimis esset impurus.

Quintus Valerius CATullus patria Veronensis. Scripsit bonas sed multas lascivas elegias earumque aliquam in laudem passeris Lesbiæ suæ meretricis.

Cornelius GALLUS Foroliviensis patriâ. Sub Augusto Romæ Prætor factus. cùm venisset in suspicionem conjurationis contra Imperatorem sibi necem consciv it. Amavit laudavitque impuris, quamvis elegantibus versibus Lycorim fœminam, quæ alias Cytheris dicta est.

† Poëtæ Elegiaci Græci.

CALLIMACHUS. fuit Discipulus Harmocratis. Ptolomæi Philadelphi Bibliothecarius. Dicitur *Battiades*. vide verbo *Callimachus*. *PHILETAS*. optimus post Callimachum. *vide suo loco.*

ZENOdotus Ephesius, discipulus Philetæ. Homeri libros emendavit. *Mymnernus* Colophonius. *Phædimus* Byzantinus. *Phocylides* Milesius post bellum Trojanum.

† *TRAGOEDIA*.

Fingitur ùt matrona gravis longa, & atrata veste: armata gladio: nonnihil furoris præseferens. Dicitur, *Scena. Musa gravis. Tragica Camœna, Cothurnus*: vide hoc ipso verbo. *Tragica musa, chorus, vox. Carmen Senecæ, Cordubensæ, Sophoclæum, Æschili, Euripidis &c.* item *Thespiacæ voces* quia *Thespis* dicitur inventor Tragœdiæ fuisse.

se. Pro Tragœdia sumitur etiam *Siparium* : i. e. velum anterius scenæ , **der Fürhang.** Item *Catastrophe*, vel *Catastasis* , quæ est exitus & mirus finis fabulæ. Item Tragœdia dicitur *Fabula tristis* , *severa* , *grande sonans*, *alta &c.*

† Tragici poëtæ Latini.

SENECA est omnium princeps : cujus laudatur *Medea* , *Hippolytus* , *Oedipus* , *Agamemnon* , *Hercules &c.* vide Titulo *Philosophus.*

Livius ANDROnicus primus *R*omæ Tragœdiam docuit tempore secundi belli Punici.

ENNIUS natus Rudiis oppido Calabriæ anno post Andronici primam Tragœdiam. *R*omam veniens amatus est à Scipione Africano. Vini amator erat , unde podagram contraxit , ex qua obiit Septuagenario major : sepultus in monumento ipsius Scipionis. Scripsit Tragœdias , Comœdias , & Annales *R*omæ versu hexametro. Virgilius illius poëmata æstimavit, & inventus frequenter ea legere , respondit , se ex luto Ennii aurum eligere. Sed postquam Virgilii carmina prodierunt , nemo amplius *R*omæ legit Ennium.

Marcus PACUVIUS nepos Ennii ex sorore. natus Brundusiii. Pictor , & poëta tragicus apud antiquos laudatus. Obiit Tarenti natus annos nonaginta.

ACCIUS ex libertinis parentibus natus, aliquantò junior Pacuvio , sed eodem tempore , & in iisdem ædibus *R*omæ docuit : durè admodum scripsit , dictusque est *Ferreus poëta.*

† Veterum istorum carmina pleraque aut omnino perierunt.

† Poëtæ Tragici Græci.

ÆSCHYLUS Atheniensis præcipuus post Thespin tragicus invenit *Personas*, id est, vestes scenicas & cothurnum , & pegmata, cùm ante eum Thespis nonnisi super plaustra declama-

 ret,

ret, ùt modò agyrtæ. Erat capite calvo. Ergo cùm olim in aprico dormiret, aquila forte supervolans testudinem, quam ferebat ungue, ejus calvitiei illisit, putans lapidem eam esse; solent enim aquilæ testudines hoc modo frangere, ut cortice rupto carnem intus depascantur. Hoc ergo ictu periit Æschylus.

SOPHOCLES. Atheniensis dictus est Apis Attica ob suavem elocutionem tragicam. Præturam gessit cum Pericle. Senem factum filii amoverunt ab administratione œconomiæ, quasi jam delirum. Sed is novam scriptam tragœdiam coram senatu recitans, judicatus est sapiens, ac rei suæ restitutus. Fuit post Euripidem.

EURIPIDES Atheniensis, natus eo die, quo Xerxes ab Atheniensibus in fugam è Græcia actus est. Discipulus erat Socratis: primam tragœdiam scripsit juvenis annorum octodecim in spelunca prope Salamina insul. edidit tragœdias Septuaginta quinque: quæ gravibus præsertim sententiis sunt plenæ. Osor fuit omnium fæminarum, & cælebs vixit apud Archelaum regem Macedoniæ, cujus gratiam ei invidens alius, à cæna regia noctu redeunti Euripidi canes immisit, à quibus discerptus est ætatis anno 75. Ejus mater fuerat pauper, oleraque vendidit.

Ceteri fuêre *Chœrilus* Atheniensis edidit centum sexaginta tragœdias. *Aristarchus* Tegeates tempore Euripidis. *Achæus* Erythræus. *Astydamas* Atheniensis. *Carcinus* Agrigentinus paulò ante Philippum Macedonem floruit. *Cleophon* Atheniensis. *Dicæogenes*. *Melithus* durus sermone *Morychus* voluptuosus vitâ. *Philocles* Atheniensis nepos Æschyli ex sorore. *Philistus* Cercyræus apud Philadelphum Ægypti R. *Phrynicus* Atheniensis primus vultus fœmineos induxit in Theatra: discipulus erat Thespis.

COMOE-

† COMOEDIA

Dicitur *Scena. Spectacula.* Soccus, qui soccus erat vestis in comœdiis usitata, ùt cothurnus in tragœdiis. *Mimus*, *mimica ars*, *mimorum ludi. Exodici ludi.* i. e. interludium. *Dramma. Proscenium, Theatrum. Fabula. Sales Menandri. Plautini joci.* vide Jocus, Theatrum, Comœdia.

† Poëtæ Comici Latini.

Marcus Accius PLAUTUS natus Sarsinæ in Umbria *Romæ* fuit amicus. Scipionis & Catonis. Cùm omnem pecuniam erogâsset in scenicos apparatus, ad incitas redactus pistori serviit interdiu in versandis molis, noctu fabulas scripsit facetiarum refertas De eo doctissimus Varro dixit, Musas, si latinè loqui vellent, Plauti ore locuturas. Obiit paulò post Ennium.

Publius TERENTIUS *Afer*, natus Carthagine servus erat Lucani Senatoris Romani. Manumissus ob ingenium in libertatem, amicus fuit Scipionis junioris & *Lælii*. Scripsit comœdias præstantissimas *Andriam*, *Adelphos.&c.* Athenas petens naufragio periit.

Cæcilius cognomine Statius natus in Gallia: notus Ennio & Terentio, ùt ajunt. Antiquis multùm æstimatus ob gravitatem.

Cneus Nævius natus in Campania, quòd nimiùm audacter carpsisset mores Metelloqui Romani nobiles erant, in vincula datus, urbeque pulsus est. Obiit Uticæ. Ejus comœdiæ veteribus laudatæ sunt.

Sextus TURP*ilius* tempore Terentii.

L: AFR*Anius* tempore Terentii.

Q. TRAB*eas. Cneus Æquilius Licinius Imbrex. Quintus Atta.* *Publius* SYRUS, mimus *Romæ* tempore Ciceronis. *Marullus* mimus audax tempore Antonini Imp.

† Poëtæ Comici Græci.

MENANDER Athenienſis, filius Dioppidis, & Hegeſiſtratæ, diſcipulus Theophraſti. Deditiſſimus fuit amori mulierum: Thaidemque meretricem carminibus celebrem reddidit. Ceterùm Præſtantiſſimus cenſetur omnium comicorum. Obiit non multò ante Andronicum Romanum.

EPICH*ARmus* Syracuſanus: vehemens dictione & citatus.

CARTINus Athenienſis. Libidinoſus *Alexis Terius*, ante Menandrum vixit. *Pherecrates* Athenienſis, ſub Alexandro M. miles fuit. *Philemon* Syracuſanus, eodem tempore, periit nimio riſu. *Philiſtion* Nicæus tempore Socratis. Philippides, cùm jam ſenex in certamine poëtico victor præter ſpem evaſiſſet, gaudio eſt extinctus. *Photinus* Syracuſanus præceptor filiorum Geloni Tyranni Syracuſarum. *Timocles* Athenienſis. *Ariſtophanes* Athenienſis præclarus Comicus. Ariſtonymus, comicus Philadelphi. *Archippus* Athenienſis. *Eupolis* Athenienſis, audax hominum carptor.

† *LYRICA Poëſis*

Poëſis Lyrica illa eſt, quæ componit hymnos, Odas, Strophas aliæque cantica: quæ olim cantari ſolebant additis inſtrumentis cithara, teſtudine, lyra, tibia, nablio. &c. Dicitur *Leſbia teſtudo*, quia autores hujus carminis fuère ex inſula Leſbo. Sic etiam *Leſboum barbiton*, *Leſbiacum plectrum*. *Æolium carmen*, *Æolis lyra*: ex eadem ratione, quia Leſbos inter Æolicas inſulas numerata eſt. *Daunia*, *Venuſina camæna* propter Horatii patriam. *Thebanæ muſæ* propter patriam Pindari: ſic etiam *Ogygiæ fides*, *Echioniæ* quæ epitheta à Thebis deſumuntur. *Pindarici*

modi: Carmina Flacci: Salientes numeri;

† Poëtæ Lyrici Latini.

Quintus HORATIUs *Flaccus* natus Venusii oppido Apuliæ patre libertino exactore (Steur einnehmer) *R*omæ Grammaticam didicit præceptore Orbilio. sub M. Bruto tribunus militavit contra *A*ugustum, à quo victore, rogante Mecænate in gratiam receptus magnique habitus est. Erat corpore brevi sed pingui. Cùmque esset philosophiâ Epicurea imbutus, eâ abusus est ad voluptatem seque ipse fassus est esse Epicuri de grege porcum. Vini enim immodicus potor, libidini quoque se totum dedit: cubile speculis obductum, iconibusque turpibus refertum habuit. Certerùm fuit ingenio faceto & libero: interdum etiam philosophico ac morato, ùt qui non tantum *lyrica* scripsit multa, sed etiam egregias iis sententias inspersit, & insuper *Satyras* edidit. Scripsit etiam de *Arte Poëtica* doctum sanè librum. Fuit primus è Latinis, qui Lyrica scripsit, cùm antea soli Græci id facerent. Obiit natus annos 59. 5to. Calendas Decemb. humatus prope Mecænatem in Exquiliis. Dicitur *Venusinus Olor: Romanæ fidicen lyræ, Latinæ testudinis rex, princeps, pater. Romanus Pindarus &c.*

† Post Horatium nullus fere Latinorum laudem meruit Lyrica poësi. *S*ed priore hoc seculo recens poëta Germanus ex *A*lsatia *Jacobus Balde* Horatium nî superavit, certè æquavit. Idem fere præstitit *Casimirus Sarbievius Polonus*, elegantissimi ingenii poëta.

† Poetæ Lyrici Græci.

PINDARUs natus Thebis prope Dircen fontem. Floruit tempore Xerxis & Æschyli. Princeps, & laudatissimus Lyricorum. Eum laudat Horatius l. 4. Od. 2. Fuit filius Scopelini, vel Diophanti Pagonidæ, frater Eurotidis.

Amavit puellas Eumetidem, & Protomachen: item puerum Theoxenum, inque thetro moribundus in ejus sinu exhalavit animam. Dicitur *Dircæus olor : Thebana musa : Ogygius vates &c.* epitheta alia à Thebis sumta vel ab arte lyrica.

ALCÆUs natus in Mitylenæa urbe Lesbi. Fuit homo acer & bellicosus, armis instructam domum habuit, sed peritissimus musicæ, & varia carmina invenit, quæ ab ipso dicuntur *Alcaica.* Frater fuit Antimenidis : amavit puellam sappho. Nil scripsit, nisi bene potus. scripsit adversus Pittacum.

SIMONIDES natus in Cæa. Docuit certa arte memoriter discere. Item carmina funebria, seu epicedia. Profectus syracusas ad Hieronem ab eo quæsitus, quid esset Deus? petiit diem unum, quo rem secum expenderet. Altero die quæsitus, biduum de novo petiit, dein' triduum &c. denique fassus est, quò diutius cogitaret, hoc minus se intelligere.

ANACREON natus ex Teo urbe Joniæ. Pater erat scythinus, vel Eumelus, aut Aristocritus. Fuit Vinosus ac libidinosus. amavit Euripylen puellam Familiarem habuit puerum Bathyllum. Invenit quoddam genus versuum, qui Anacreontici dicuntur. obiit octogenarius ante Euripidem suffocatus Acino uvæ passæ. Ceterùm ob artem in pretio fuit apud Polycratem Tyrannum.

S*APPHO* genit. *saphus* vel *onis*, Dativo *sappho*, vel *oni.* Accusativo *sappho*, vel *onem*, vel *sapphun.* Nata Mitylene tempore Alcæi. Fratres habuit Larychum, Charaxum, Eurigium. nupta est Cærcolæ viro diviti ex Andro : filia ejus erat Clida: quod nomen etiam habet mater sapphus Ejus amicæ fuerunt Attis, Tellesippa, Megara. Ingeniosissima fuit, & invenit elegans genus carminis, quod sapphicum dicitur. Ceterum

 petu-

petulans & nimiùm quantum lasciva. *Phaon* erat Veneris dono formosissimus mortalium : hujus amore ita exarsit Sappho, ut eo fortè in Siciliam abeunte ex Leucate promontorio in mare se miserit ad furorem temperandum. Celeberrima fuit apud Græcos, qui eam decimam musam dixerunt. Dicitur *mascula*, *Lesbia*, *docta Mityleneja*, *Æolia Vates*, *puella*, *musa*, *camœna*, *Lesbis*, *Phaonis amica*.

ALCMAN natus Sardibus in Lydia, jam tempore Attis patris Alyattæ. Fuit gulosus, libidinosus, & versus Amatorios invenit. Obiit morbo pediculari. Statius eum ait Laconem fuisse. pater erat Damas.

STESichorus natus ex Himera urbe Siciliæ: alias Tilias dicebatur. tempore Phalaradis Tyranni, & Obsidionis Trojanæ. Ejus adhuc pueri in ore Luscinia residens cecinit. Graviter invectus in Helenam, quod causa esset Trojani excidii, à Castore & Polluce luminibus privatus est : at cùm alio carmine revocâsset, redditus luci.

Bachilides ex Coo insula *Musæus* Thebanus, *Philoxenus* Cytherius ab Dionysio Tyranno in Latomias carcerem conjectus est, quòd nollet ejus versus laudare. Obiit demum Ephesi. *Thales* Cretensis Spartam veniens animos civium mitigavit à rigore, quem ex legibus *Lycurgi* induerant. *Tamyras* Thrax. *Terpander* Lesbius.

† *JAMBICUM Carmen*.

Carmen est grave, quod adhibetur in Tragœdiis, in maledictis, & cum versu alios insectari volumus. Dicitur *Archilochii numeri*, *Lycambeæ procellæ*, *arma*. *Pugnax*, *mordax versus*.

† Jambici poetæ.

ARCHILOCHUS, natus vel in Paro vel Spartæ.

tæ. Filius Thefcilei. Huic Lycambes promifit nuptui filiam Neobolen, eamque tamen alteri dedit. Hinc cæpit Archilochus in eum jambos fcribere ita acerbos, ut is impatiens infamiæ laqueô fe necârit, quem & filiæ ejus fecutæ funt. Ceterùm procatus eft Sapphonem: verfufque fcripfit impudicos: unde Lacones ejus libros ipfumque urbe expulerunt. Demum in bello cecidit, occifus à Corace.

HIPPONAX. vide fuo loco invenit Scazontem *M. Furius Bibaculus* Cremonenfis Amicus Galli poetæ. *SOTTADES* Maronicus impuriffimorum jamborum fcriptor. † vide etiam *Tragicos* & *Comicos* poëtas, nam & ii jambographi funt.

† *SATYRICI Poëtæ.*

Satyra carmen eft varias res mifcens, & traducens ridens, notanfque acriter mores hominum. Dicitur *carmen mordax*, *maledicum*, *petulans*: *aculeus*, quia pungit. *Lucerna*, quia detegit vitia. *Rifus amari. Petulans jocus.* Ad indicandum poëma Satyricum pingitur *larva*, vel *Faunus ridens*. Satyrici poëtæ fuerunt.

Aulus PERSIUS *Flaccus* natus Volaterris patre Flacco matre Flavia. Floruit fub Claudio & Nerone Imp. Doctus fane vir, Satyrafque fcripfit plurimum laudatas. Vixit probè. obiit annos natus triginta. *Decius Junius* JUVENALIS natus Arpini, vel Aquini. Romæ vixit tempore Imperatorum Neronis, Vefpafiani & Domitiani, & acres Satyras fcripfit in corruptos ejus ævi mores. Primùm hiftrionem Cæfaris habuit fuum amicum: Ad extremum gratia ejus excidit & eo agente fub honefta fpecie ex urbe fubmotus. Nam creatus eft præfectus militiæ, & cum fua cohorte in extremam Ægyptum ire juffus. Sed tædio ac mœrore mox extinctus.

LUCULLUS natus Aruncæ Italiæ urbe. primus Romæ Satyras ſcripſit, quæ Horatio non placent. Servum fidelem habuit Metrophanem. Obiit Neapoli. *C. Rabirius. Horatius. Balde* ex recentibus poëtis. Huc poſſunt referri aliqui jambici poëtæ, ùt *Hipponax*, *Archilochus*. Item *Momus*, *Ariſtarchus*. vide *Carptor*.

† *EPIGRAMMA.*

Carmen eſt ſalſum, facilè & jucundum, quod ſeu in laudem ſeu in vituperium plerumque ſcribitur, & continet argutum quoddam acumen. Vocantur ſæpè *arguti ſales*, *doctæ nugæ*, *joci liberales*. *Lepores*.

† Poetæ Epigrammatici fuerunt

Marcus Valerius MARTIALIS natus Bilbili patre Frontone, matre Flaccilla. Ejus uxor fuit Clodia Marcella. anno ætatis 22 venit Romam ſub Nerone, ubi 35 annos manſit. Fuit non ſolùm Plinii junioris amicus, ſed etiam à Cæſare Domitiano cultus. Donatus eſt equeſtri dignitate, & Prætor factus. Ceterùm fuit paraſitus, & denique cùm adverteret ſe non omnibus in urbe placere rediit in patriam, ubi mortuus eſt anno ætatis ſeptuageſimo quinto ſub Trajano Imp. Princeps eſt omnium qui epigrammata ſcripſerunt olim.

† Præterea epigrammata ſcripſerunt

Q. Cornificius tempore Salluſtii, cum miles eſſet & alios ignavos vocâſſet lepores galeatos, ab iis occiſus eſt. *Q. Catulus* laſcivus. *Ticida* meretricem habuit Metellam ſeu Perillam, tempore Catulli.

C. *Aſinius Gallus* filius Pollionis *C. Pædo Albinovanus* amicus Ovidii. *Licinius Calvus*. *Sentius Augur* MARSUS ſecundam poſt martialem laudem tulit.

† BUCO-

† *BUCOLICUM Carmen*

Eſt carmen paſtoritium. Talia poëmata dicuntur *Eclogæ*, in quibus inducuntur paſtores colloquentes. vide *Paſtor*.

† Bucolici poëtæ fuerunt

DAPHNIS, qui dicitur inventor hujus carminis fuiſſe, niſi potiùs Apollo fuerit.

THEOCRItus natus Syracuſis; pater erat Praxagoras, mater Philina. Scripſit Græcè Bucolica.

VIRGILIUS in ſuis Bucolicis perelegantibus imitatus eſt Theocritum.

† *VARIA CARMINA.*

(1. *Genethliacum* ſeu Natalitium carmen eſt, quo gratulamur alicujus hominis natalibus. Talia vide in Statio, Genethliaco Lucani l. 2. Silv. & l. 4. Silv. Ad Julium Menecratem. Virgil. in Bucolicis Ecloga 4. Claudian. de laud. Stilic. l. 2. v. 342. Statius l. 1. Silv. In Calend. Decemb. Sarbiev. l. 3. Od. 1. Biderman. l. 3. Silvularum Genethliac. Balde tomo 2. vide *Nativitas*.

(2. *Epithalamium* ſeu nuptiale carmen, quo gratulamur ſponſis. vid. Claudian. in Epithalamio Palladii & Seren. & in Nuptiis Honorii. & l. de Raptu Proſ. Statius l. 1. Silv. in Epithal. Stellæ. Balde tomo 2. Sarbiev: Epodon Od. 7. Barclaj. Argenis l. 5. Metro 2. & 5. vide *Nuptiæ*.

(3. *Propemticon*, quo gratulamur proficiſcentibus. Vid. Statius l. 3. ſilv. in propemt. Metii. Horatius l. 1. Od. 3. Barclaj. Argenis l. 5. metro 4. vide *Profectio*.

(4. *Epinicion*, Pæan, ſeu victoriæ ac Triumphi gratulatio. Vide *Triumphus*, *Victoria*, *Heros*,

For-

Fortitudo, *Pugna* &c. Item Sarbiev. l. 1. Od. 15. Barclaj. Argen. l. 3. Metro 1. & 2. Seneca Agamemn. act. 2. v. 308. Claudian. de Bello Getico. v. 77.

(5. *Epicedion.* carmen quo lugemus defunctos. vide *Mors* V. Statius l. 2. Silv. in Epicedio Pileti, & Genethl. Lucani. & in Epicedio Glauciæ. & in Psittaco Melioris & in Leone mansueto. Et l. 5. Silv. in Epicedio Patris. & in pietate abscantii. & in Epicedio filii. Horatius l. 1. Od. 22. & 24. Virgil. l. 6. v. 862. & Eclog. 5. Seneca in Hercule furente act. 4. v. 1548. Statius l. 8. Theb. v. 162. Balde tom. 4. in Chorea mortuali.

(6. *Epitaphium* carmen inscriptum tumulo defuncti. vide Bauhus. l. 2. epigr. 14. & 22. & l. 3. epigr. 50. & l. 4. epigr. 43. Biderman. l. 3: epigr. 56. Lucan. l. 8. v. 793. Spectac. Heroum in Samson. fine. Barclaj Argen. l. 2. Metro 6. & l. 4. Metro 1. Ovid. l. 3. Trist. Eleg. 3. Martialis l. 1. epigr. 72. 75: 81. 93. 94. lib. 4. epigr. 47. 58. l. 5. epigr. 35. 38. 71. lib. 6. epigr. 15. 21. 22. 24. 35. 52. 60. l. 7. ep. 34. 79. l. 9. ep. 22. l. 10. epi. 25. 48. 55. 57. 61. l. 11. ep. 11. 12. 24. 39. 47.

(7. *Threni.* carmen quibus deploramus eversionem aut cladem urbium ac regionum. vid. Balde l. 4. Silvarum in Threnodiis Germaniæ. Lucanus l. 1. v. 186.

(8. *Elogia*, *inscriptiones*, *Stylus lapidarius* talia poëmata fiunt vel soluta oratione vel metro, dictione arguta, itaque concisa, ut lapidibus, columnis, monumentis &c. inscribi possint. Scripsère ejusmodi copiosa. Petrus Labbe. Elogia Sacra, Philosophica, historica. Juglaris Elogia divina, Genethliaca &c. Emanuel Thesaurus Elogia Patriarcharum. Masenius in arte nova argutiarum parte 2.

(9. *Pane-*

(9. *Panegyricus* est laudatio in publico conventu recitata. dicitur etiam carmen *Encomiasticon*. Materia tali carmini petitur ex titulo *Laus*, *Gloria* &c debet enim monstrari quòd persona laudanda habeat in se ea quæ laudem & gloriam pariunt: debet comparari cum aliis illustribus celebribusque viris: & alia denique, quæ in arte poëtica docentur.

(10. *Soterion* carmen quo grates agimus superis pro salute ac ope impetrata. vid. Statius l. 1. Silv. Soteriis pro *R*utilio. *B*arclaj Argen. l. 5. metro 1.

(11. *Eucharisticon* carmen est, quo gratias cuiquam agimus ob beneficium. vide *Gratitudo*.

(12. *Emblema*, *Symbolum*, *Ænigma*, *Anagramma*, *Logogriphus* &c. sunt genera carminum, de quibus in arte poëtica agendum est. *Leoninum* & *Rhythmium* carmen similes habet terminationes, quale est hoc: S*i Trojæ fatis aliquid restare putatis*.

III. *Effectus Poëseos*, & *Comparatio*.

1. Eosdem effectus tribuimus poësi, quos musicæ. vide *Musica*. (2. Rapit animos, affectum elicit, est *R*egina, triumphatrix animorum. Immortale nomen parat, cùm libri poëtarum, etiam ipsis mortuis, permaneant. Poesis dicitur homines divinos facere, i. e. ut œstro quodam & furore perciti res futuras prædicant: hinc poetæ dicuntur *Vates*; item S*acerdotes Musarum Phœbi*. Poësis facit etiam illos immortales, qui â poëtis celebrantur: facit eos superis pares. Poësis fecit deos & heroes, celebrando nempe Herculem, Castorem, Jovem &c. Poësis grata est diis, qui delectantur laudibus & carminibus quæ in eorum festis aut sacris cantantur. Poësis ex rebus modicis scit facere aliquid grande.

3. Com-

3. Comparatur poësis fere iisdem rebus, quibus eloquentia. vide titulo *Eloquentia*. Item dicitur poëta *pictor*. quia graphicè describit res, loca, facta ac mores hominum. vide *Balde* lib. 5. Silvarum comparantur *Cygnis*, Philomelis &c.

IV. Varia de Poësi.

1. Loca poëtica sunt *Parnassus*, *Pindus*, *Helicon*, *Aonia regio*, *Cyrrha*, *Castalia*, *Corycium*, *Delos &c.* vide suis locis, & titulo *Apollo*, *Musæ*, *Mons Fluvius*. 2. Coronæ poëtis ex hederea vel Lauro, vel Elegiacis ex myrto imponebantur. 3. Certamina poetarum fiebant ad aram Lugdunensem. Artemisia ad monumentum Mausoli jussit poëtas oratoresque celeberrimos certatim panegyricos dicere. 4. Archelaus Macedoniæ rex Chærilo pro singulis versibus, quibus victoriam Græcorum de Persis conscripsit dedit aureum. Hiero Siciliæ rex pro octodecim distichis mille medimnos tritici pendi jussit. Vespasianus Imp. Salejo *Basso* pro uno carmine donavit 500 Sestertia: i. e. duodecim millia & quingentos Thaleros. Antoninus Imp. Oppiano pro singulis versibus librorum, quos de venatu piscatuque scripserat dedit singulos stateres aureos, seu duos florenos cum octo cruciatis: erant autem versuum viginti millia. 5. De Poësi videatur Sarbiev. l. 1. Od. 10. & 22. *Balde* l. 7. *Silv*. Od. 11. & l. 8. Od 3. lib. 5. Od. 13, Idem tom. 3. *Initio* Dissertatione *Studio* Poëtico. Horatius lib. de Arte poëtica.

† *Phrases de* Poësi *ac* Poëtis.

Ex hactenus quidem dictis ingens phraseolo-

gIæ

giæ farrago confici poteſt, ſi vel inſtrumenta, vel præſides, vel præcipui poëtæ, vel poëmatum genera, vel loca &c. eò adhibeantur. Libet tamen addere quædam.

POESIS dicitur *Ars Apollinis: Ocia Calliopes, vel aliarum Muſarum: Pegaſei fontes œſtrum: Parnaſſius labor: Inclyta Pindi Lyra, cithara, teſtudo, numeri, modi, fides, plectrum: Sacra Sororum vis, sacer impetus Phœbi: Cyrrhææ artes. Orpheæ, Pieriæ, Mæoniæ voces.*

† POETA. *Muſarum Alumnus: Phoebi cliens, ſodalis, ſacerdos: Aonium decus: Pierii gloria chori: Pierius grex: sacro fonte potus: Pimplæo laticè madens: Gorgoneis tinctus hauſtibus: criniti ocellus dei: delicium Muſæ: Olor, Cygnus Mæonius: Cui patet Helicon: Cui comas impedit laurus: hederâ dignus, donandus: Inſignis numeris, muſis, fide, plectro: Vetus ſacri incola montis &c.*

**Pœtilinus.* vide Romæ lucus.

**Pol* [*b*] eſt formula abbreviata jurandi *per Pollucem*; frequens eſt in comœdiis.

**Pola* (*l b*) Urbs Iſtriæ à Colchis olim habitata.

**Polemon* (*b b l*) Philoſtrati filius petulans, in ſcholam Xenocratis ebrius irrumpens, ejus oratione de continentia habita ita mutatus eſt, ut deinceps Xenocrati in ſchola ſucceſſerit.

**Polites* (*b l l*) filius Priami, in excidio ante conſpectum patris à Pyrrho cæſus. tab. XXIII. *Polites* filium habuit Priamum, qui Aſcanium in Italiam comitatus eſt.

**Politica* (*b b b b*) vel *Politia* (*b b l b*) Eſt pars Philoſophiæ, ſeu ars ac Prudentia regendi populum & rempublicam. vide *Prudentia*, *Rex*, *Juſtitia*, *Judex*. Ejus prima regula eſt ac fundamentum, salutem ac felicitatem populi conſervare, augere. Qui autem populo neglecto tantùm ſuæ rei ac commodis ſtudent, & ita imperium in invitos exercent, dicuntur *Tyranni*.

† Poli-

† Politici reges fuerunt *Nestor*, *Agamemnon*, *Menelaus*, *Priamus*, *Minos*, *Æacus*, *Janus*, *Latinus*, *Evander*, *Numa Pompilius*, *Agesilaus* &c.
† Politici philoſophi fuêre *Plato*, qui libros de republica ſcripſit: *Ariſtoteles*, qui ſcripſit pulcros libros politicorum: *Cicero*, qui de Republica, legibus &c. ſcripſit. *Tacitus* Hiſtoricus plenus politicis doctrinis. *Cato*, vide *Legislator*, *Philoſophus*. † Malus politicus eſt *Machiavelus* (*lbblb*) qui libris ſuis politicis non niſi fraudes & perjuria, & ſacrilegum Dei contemtum docet. vide *Fraus*, *proditio*, *perfidia* &c.

* *Pollio* (*lbc*) Poëta Romæ amicus Virgilii.

* *Pollicem vertebant*, tendebant, ſeu erigebant Romani in ſpectaculis quando publico clamore à Cæſare petebant, ut gladiator aliquis fortè ab alio victus omnino interficiatur. *Pollicem premebant*, cùm volebant eidem parci.

* *POLLUX*, *pollucis* (*llb*) vide *Caſtor*.

* *Polonia* (*blbb*) regio ſeptentrionalis frigida, ſilveſtris, urſorum parens; multi frumenti, ac mellis, item boum, equorum ferax. Olim erat pars Sarmatiæ. fluvios habet Viadrum, Viſtulam, Boryſthenem, Tyram, Hypanim. montes Carpathios Populus eſt bellicoſus, amans libertatis, Latinæ linguæ cultor. Protulit recenter egregios Oratores, Poëtas &c. Conſtans in fide Catholica, ac fervens. *vide Sarbiev. l. 4. Lyricorum*.

* *Polybius* (*bbbb*) Rex Corinthiorum, qui Oedipum enutrivit. † Alius Philoſophus, & Hiſtoricus ex Arcadia, qui græcè ſcripſit octo libros de re militari Romanorum.

* *Polybus* (*bbb*) tab. X.

* *Polycletus* (*bclb*) inſignis ſtatuarius. *Polycleteus* (*bclib*) *Polycleticus* (*bclbb*)

* *Polycrates* (*bchl*) Rex ſeu Tyrannus in ſamo inſula. Nunquam infelicitatem aliquam exper-

tus. Ideo Amasis Ægypti rex noluit ei fœderatus manere, dicens homines adeò nimis felices tristem exitum manere. Polycrates ut tandem aliquo damno afficeretur pretiosissimum annulorum suorum jussit in mare projici: sed is ipse paulò pòst à piscatore repertus est in visceribus piscis. Demum ejus filia in somnio vidit patrem in aëre sublimem à Jove ablui, & â sole perungi. Mox Orontes Persarum belli dux Polycratem dolo captum in crucem egit.

* *Polydamas* [*b b b l vel l b b l*] tab. XXIII.

* *Polydectes* (*b b l l*) tab. XIV. educavit Perseum. sed ut audacem juvenem à se submoveret, persuasit ut is ad Medusam necandam pergeret. Reducis gloriam cùm minueret ac nigraret, ab eo in lapidem est mutatus. vid. *Perseus*: fuit rex Seryphi.

* *Polydorus* (*b b l b*) tab. XXI. XXIII. Filius Priami, quem pater cum multo auro misit educandum ad Polymnestorem Thraciæ regem. sed Trojâ eversa Thrax puerum telis in littore necat, ut ejus auro potiretur. Hecuba mater eo intellecto mentitur Polymnestori, quasi alium thesaurum latentem indicatura. Ergo cum venisset, Hecuba furens dolore oculos ei unguibus eruit. In tumulo Polydori myrti crevêre, quarum ramos cum ignarus Æneas eò allapsus vellere tentaret, sanguine manârunt, & umbra tumulo condita cœpit loqui; ùt fabulatur Virgil. l. 3 Æn.

* *Polygnotus* (*b c l b*) pictor antiquus, qui subtilissimè pinxit.

* *Polymeda* (*b b b b*) tab. X.

* *Polymnia* (*b l b b*) vel *Polyhymnia*. vide *Musa*.

* *Polymnestor* (*b c l b*) tab. XXIII. vide *Polydorus*.

* *Polymnestus* (*b c l b*) tab. IV. XXVI.

* *Polynices* (*b b l l*) vide *Eteocles*.

* *Polyphemus* (*bblb*) tab. VII. vide *Cyclops*. Fuit is princeps Cyclopum, Gigas immanis, unum ingentem oculum habens in fronte, arbore pro baculo usus, ambulabat per mare. Amabat Galateam nympham, quæ cum Acim pastorem juvenem mallet, quàm tale monstrum, Cyclops eum ictu lapidis necavit. Ceterà pascebat oves, & rudibus fistulis cantare gaudens degebat in spelunca advenientésque hospites devorábat. Ulysses eò appulsus antrum subiit, & vino optimo propinato eum inebriatum titione aggressus oculum effodit & fugit. Omnia elegantissimè describit Virgilius lib. 3. Æn. & Ovidius l. 13. Metam. v. 742.
† Epitheta ei tribuuntur, ut aliis cyclopibus ab Æthna, Sicilia, forma, eventu &c. e. g. *uno deformis lumine pastor*: *Cœcus Faber*: *Galateæ procus*: *Socios Ulyssis qui vastam demisit in alvum*; *Neptunius*.
* *Polypus* (*cbc*) vide *Piscis*.
* *Polyxena* (*blbb*) filia pulcherrima Priami vid. tab. XXIII. vide *Achilles*. à Pyrrho Achillis filio ad tumulum patris ducta & necata est.
* *Pomona* (*llb*) apud *Romanos* dea hortorum.
* *Poma*. vide *Fructus Arbor*. Pomum aureum ein Pomeranze. Pomum medicum eine Citron vel Lemoni. Malum punicum Granat-Apfl. Malum Persicum Pfersich. Pomum Cotoneum vel Cydonium Quitten. Poma denique vocantur etiam aliarum arborum fructus. † Poma laudata olim erant Tibure, apud Anienem fl. In Ponto, Phæacia, Faliscis. † *Pomifer mensis*: i. e autumnus. † *Pomum Eridis*, vide *Paris*. † *Poma aurea* Hesperidum: vide *Hercules*. † *Nos poma natamus*: id lemma subscripsit aliquis tabulæ, in qua picta erant poma aquæ supernatantia, & inter ea etiam aliquot globi stercoris equini, qui se jactabant æquè ac poma posse natare: dicitur

autem hoc adagium dehominibus nihili, qui videntur ſibi melioribus pares eſſe &c.

* *Pompejus* nobiliſſimus *Romanorum* ob egregia facinora, ob Sertorium in Hiſpania, piratas in mari mediterraneo, Mithridatem in Aſia domitum ſummo in honore apud *Romanos*, & nomen *Magni* adeptus fuit. A Cæſare tandem victus naviculâ in Ægyptum fugit, rogans à Ptolemæo rege ſuſcipi, quem antea in regnum reſtituerat. Sed agente Potino, qui perfidus Pompejum reliquerat, rex juſſit eum necari. itaque ſtans in navicula à Septimio, qui & ipſe eum deſeruerat ſervus, lanceâ trajectus obvoluto capite editoque ſemel gemitu periit in conſpectu uxoris & liberorum, caput reciſum Achillas Pompeji ſatelles cum annulo attulit Cæſari, qui eo aſpectu flens juſſit pretioſè cremari. Truncus in Nilum merſus tandem à Servio Codro Pompeii liberto humatus eſt inter Peluſium, & Caſium montem; tectusque parvo lapide, cui inſcriptum erat: *Heic ſitus eſt Magnus Pompejus*. Ejus necem nece Cæſaris ulti ſunt Brutus &c. vide *Cæſar*.

* *Pompilius* (*l b b b*) vide *Numa*. tab. XXIV.

* *Pomponius* (*l l b b*) *Atticus* cognomine, eques Romanus doctus, facundus, dives, Ciceronis amicus ob tumultus civiles Cinnæ diſceſſit Athenas, ubi omnium amorem in ſe convertit. Nunquam mendacium dixit. plurimas epiſtolas ultro citroque cum Cicerone ſcripſit. jam ſenex correptus morbo nimiâ abſtinentiâ periit

† Alius *Pomponius* celebris Juriſconſultus.

† *Pomponius Mela* Senecarum propinquus ſcripſit Geographiam.

" *Pomptina palus*. vide *Pontina*,

* *Pondus* vide *Gravis Menſura*.

† *Pondus* metaphoricè ſumitur pro emphaſi, vi, effi-

efficacia. *Pondus ineſt lacrimis, verbis, teſti &c.* i. e. habent efficaciam, valent.

**Pons*. Pontem non patitur Araxes, Rhenus, aliique rapidiores fluvii. Xerxes rex ponte ſtravit Helleſpontum. Pontem ingentis operis Trajanus Imp. impoſuit maximo flumini Iſtro in Mœſia, ſupra Nicopolim, & Cabrum fluvium, cujus hodie rudera quædam viſuntur. Pontes nunc laudati ſunt Venetus, Londinenſis, Ratisbonenſis, Pragenſis.

* *Pontifex* (*lbl*) vide *Papa*. † *Pontificia cœna* i. e. lauta.

* *Pontina* (*llb*) palus: aliàs *Satura* (*bbb*) non procul Terracina in Latio; ſæpe exſiccata à Cæſaribus, & Theodorico Gottorum R. ſemper ad naturam rediit.

**Pontus* (*lb*) ſumitur pro quovis mari: propriè autem ſignificat *Pontum Euxinum* ſeu *nigrum mare* ſitum inter Scythas, & Colchidem, Cappadociam & Bithyniam. in eo ſita eſt inſula Taurica; habet duos Boſphoros: vide *Mare*. In id ſe exonerat Iſter, Tanaïs, Boryſthenes, Phaſis, Halys, Thermodoon, Sangarius fluvii. De eo vid. Ovidius in libris Triſtium & de Ponto. præſertim l 3. triſt. Eleg. 9. Dicitur *Scythicus: limes Aſiæ & Europæ: Colchicus: inhoſpitalis: Ææus, Jaſonius: Amazonius: Phaſiacus: Cimmerius: Thracius, Geticus, Sarmaticus, Tomitanus &c.* Pontus ſumitur ſæpe pro Getia, aut adjacentibus populis. *Ponti fauces, clauſtra, janua, oſtia, meatus*: i. e Boſphorus.

† Pontus eſt etiam regnum, quod partem Cappadociæ complectebatur ubi imperabat Mithridates. Regia erat Amiſus deinde Trapezus.

* *Popa* [*bb*] ein Götzen-Pfaff.

**Popeja* (*blb*) palus Campaniæ:

**Poplicola* (*cbbb*) tab. XXIV.

*Poppæa. vide *Nero*.

* *Populonia* (*bblbb*) olim *Cosa* [*bb*] nunc P*lumbinum*. Urbs Etruriæ maritima, cujus rex Abas Æneam juvit. Virgilius autem Cosam distinguit â Populonia.

* *POPULUS* (*bbb*) vide *Regio*, *Urbs*. Populorum variorum confluxus. vide Martial. lib. spectac. epigr. 3. Claudian. l. 1. de laud. Stilic. v. 156. Biderm. lib. 1. Heroid. Epist. 5. Lucanus l. 8. v. 364.

† Populi antiqui AFRICÆ

- - - - undique vires
Excivit Libycæ gentis, extremaque mundi
Signa suum comitata Jubam - -
Andolopes, Numidæque vagi, semperque paratus
Inculto Getulus equo: tum concolor Indo
Maurus: inops Nasamon: misti Garamante perusto
Marmaridæ volucres: æquaturusque sagittas
Medorum, tremulum cùm torsit missile, Mazax:
Et gens, quæ nudo residens Massylia dorso,
Ora levi flectit, frenorum nescia, virgâ:
Et solitus vacuis errare mapalibus Afer &c.
Lucanus lib. 4.

Venêre Æthiopes, gens haut incognita Nilo.
His simul immitem testantes corpore solem
Exusto ventre Mybæ - - -
Quin' & Massyli fulgentia signa tulêre,
Hesperidum veniens lucis domus, ultima terræ.
Vos quoque desertis in castra mapalibus itis
Misceri gregibus Getuli assueta ferarum.
Quique atro rabidas effervescente veneno
Dipsadas immensis horrent Garamantes arenis.
Hinc coit æquoreus Nasamon - -
Hinc qui stagna colunt Tritonidos alta paludis:
Silius l. 3.

† Populi GRÆCIÆ.

Proxima vicino vires dat Græcia bello.
Phocaicas Amphiſa manus, ſcopuloſaque Cyrrha,
Parnaſſusque jugo miſit deſertus utroque.
Boeoti coiére duces, quos impiger ambit
Fatidica Cephiſos aqua: Cadmæaque Dirce:
Piſææque manus: populiſque per æquora mittens
Sicaniis Alphéus aquas. Tunc Mænala liquit
Arcas, & Herculeam miles Trachinius Oeten.
Theſproti, Dryopeſque ruunt: quercuſque ſilentes
Chaonio veteres liquerunt vertice Sellæ
Jam dilecta Jovi centenis venit in arma
Creta vetus populis, Gnoſſaſque agitare pharetras
Docta; nec Eois pejor Cortyna ſagittis.
Et Penei qui rura colunt, quorumque labore
Theſſalus Æmoniam vomer proſcindit Jolcon:
- - - - Tunc linquitur Æmus
Thracius, & populum Pholoë mentita biformem,
Deſeritur Strymon, tepido committere Nilo
Biſtonias conſuetus aves &c.

Lucanus l. 3.

† Populi ASIÆ.

Myſiaque & gelido tellus perfuſa Caico:
Æolis & nimium glebis exilis Ariſbe
Quique colunt Pitanen: & quæ tua munera Pallas
Lugent damnatæ Phœbo victore Celenæ

(i. e. Celenæ, quæ lugent fiſtulam à Pallade repertam aut donatam, quâ canens Marſyas victus eſt à Phoebo, & in fluvium, qui Celænas tranſit, mutatus.)

Quà celer & rectis deſcendens Marſya ripis
Errantem Mæandron adit, miſtuſque refertur.
Paſſaque ab auriferis tellus exire metallis
Pactolon: quà culta ſecat non vilior Hermus.

Accedunt Syriæ populi : desertus Orontes :
Et felix (sic fama) Ninos : ventosa Damascus :
Gazaque : & arbusto palmarum dives Idume.
Et Tyros instabilis : pretiosaque murice Sidon.
Deseritur Taurique nemus , Persæaque Tarsos
Coriciumque patens exesis rupibus antrum.
- - - - Venêre feroces
Cappadoces , duri populus nunc cultor Amani.
Armeniusque tenens volventem saxa Niphatem.
Quáque caput rapido tollit cum Tigride magnus
Euphrates &c.

Lucanus l. 3.

† Populi OCCIDENTIS, *Hispaniæ &c.*

Nec non totus adest Vesper, populique reposti.
Cantaber ante omnes hyemisque, æstûsque, famisque
Invictus , palmamque ex omni ferre labore.
Venit & auroræ lacrimis perfusus , in orbem
Diversum patrios cùm fugit devius oras.
Armiger Eoi non felix Memnonis Astur.
Venêre & Celtæ sociati nomen Iberis :
His pugnâ cecidisse decus.
- - - - - divinarumque sagacem
Flammarum misit dives Gallæcia pubem.
Jamque Ebesus phoenissa movet, movet Artabrus Arma
Jam , cui Tlepolemus Sator , & cui Lyndus origo,
Fervida bella ferens Balearis , & alite plumbo.
Phocaicæ dant Emporiæ , dat Tarraco pubem
Vitifera , & Latio tantùm cessura Lyæo.
Fulget præcipuis Parnassia Castula signis :
Et celebro oceano atque alternis æstibus Hispal.
Argantoniacos armat Carteja nepotes :
Armat Tartessos stabulanti conscia Phoebo.
(i. e. quæ ibi sita est, ubi videt Phoebum cum equis suis occidere & quasi in stabulum suum properare)
Nec decus aurifera cessavit Corduba terræ. Silius l. 3.

† Po-

† Populi Barbari, ignobiliores &c.

Oeniochi, sævisque affinis Sarmata Moschis,
Colchorum quà rura secat ditissima Phasis.
Qua Croeso fatalis Halys: quà vertice lapsus
Riphæo Tanais diversi nomina mundi
Imposuit ripis, Asiæque, & terminus idem
Europæ, mediæ dirimens confinia terræ.
Quàque fretum terrens Mæotidos egerit undas
Pontus, & Herculeis aufertur gloria metis,
Oceanusque negat solas admittere Gades.
Hinc & Sithoniæ gentes: auroque ligatas
Substringens Arimaspe comas: Hinc fortis Arius,
Longaque Sarmatici solvens jejunia belli
Massagetes quo fugit equo: volucresque Geloni.

Lucanus lib. 3:

Ex his observabis varios loquendi modos, quibus varii populi confluxus proponitur. Item quid pro populis soleat poëticè dici. Dicuntur nempe *Fluvii*, *Metropoles*; *Montes* celebres, & loca: possunt etiam *Insignia* pro ipsis populis dici, ùt Leo pro *Bavaris*, *Lilia* pro Gallis, Luna pro Turcis, Aquila pro Germanis.

† Si petis exprimere populos, qui ex remotissimis plagis veniunt, vide *Finis terræ*. *Orbis partes.*

† Populi docti. *Ægyptii*: *Chaldæi*: *Babylonii*. *Græci*: *Romani*: *Athenienses*. Rudes. *Boeoti*: *Arcades*: *Phryges*: *Paphlagones*: *Thebani*: *item Barbari*, *ùt Celtæ &c.* Bellicosi *Romani*: *Macedones*: *Thraces*: *Parthi*: *Medi*; *Lapithæ*: *Centauri*: *Sicambri*: *Germani*: *Celtæ Galli*: *Britanni*: *Cimbri*. Feroces. *Scythæ*: *Getæ*: *Massagetæ*: *Sauromatæ*: *Dahæ*: *Cimbri*: *Marmaridæ*: *Getuli*: *Numidæ*: *Centauri*: *Turcæ*: *Tartari*. Delicati *Babylonii*: *Persæ*: *Ægyptii*: *Sybaritæ*: *Milesii*: *Gaditani*: *Cilices*: *Sabæi*: *Seres*. Divites. *Indi Seres*: *Sidonii*: *Babylonii*. Fallaces.

ces. *Græci* : *Afri* : *Pœni* : *Cretenses* : *Myrmidones* : *Cappadoces* : *Cilices*. Inconstantes. *Græci* : *Galli* : *Afri* : *Numidæ*.

† Multitudo magna populi explicanda est per phrases, quibus *Numerus magnus* exprimitur. Item per has; *inundat campos : tegit. Stat seges populi. Densatæ coronant forum turbæ Occurrunt cum senibus pueri, nurus innuptæque puellæ. Omnis ruit urbs in occursum. Angustos premunt agmina vicos. Via arctat numerum* &c.

* *Populus* (*lbb*) duplicis generis arbor est. *Alba populus* Papelnbaum. *Nigra populus* Espen. Hæc Herculi sacra est : nam cum ad inferos descenderet, è populo, quæ antea omnes albæ erant, fecit sibi coronam : hæc ergo folia interiùs, quà caput eius tangebant, alba manserunt, foris autem nigra evaserunt ob fuligines inferni. Hinc ab Hercule terræ insiti rami folia nacti sunt intus candicantia, foris subnigra. vnde dicitur *bicolor, discolor arbor*. † Alii fingunt Phaëtontis sorores in albam populum mutatas esse; unde populus dicitur *arbor Phaëtontia, Heliadum brachia, comæ* &c.

† Ceterùm arbor hæc amat rivos & loca aquosa. Tremulis foliis est, & nullos fert fructus.

* *Porcus*. Sus. Animal immundum, foetens: amica luto sus. grunitus dicitur eius vox. Earum carne interdictum est Iudæis. Scropha dicitur sus prægnans : talis alba in litore Lavino inventa Æneæ fuit omen feliciter terminandi itineris. *Vide Virgil. L. 8. Æne*. † Macareûs & Polytes Vlyssis socii in porcos mutati sunt à Circe. vide Ovid. L. 14. v. 250. † Porci dicuntur homines fœtidè voluptuosi, Epicurei &c.

* *Porphyrion* (*lbbl*) vide *Gigas*.

* *Porphyris* (*lbb*) vide *Cythera*.

* *Porphyrius* (*lbbb*) Apostata ex Christiano Ethnicus denuo factus; Philosophus acerrimus, dis-

discipulus Photini. Christianorum hostis. excogitavit *Arborem Porphyrianam* philosophis notam.

* *Porsena* (*l b b vel l l b*) Rex Etruriæ. cuius regia Clusium erat. Ad hunc confugit Tarquinius superbus Romanorum rex à civibus urbe pulsus. Ergo Porsena Romam obsidet. sed virtutem *Coclitis*, *Clœliœ*, & *Mutii Scævolæ* expertus inito cum Romanis fœdere obsidionem solvit.

* *Portenta*. vide *Prodigia*.

* *Portia* filia Catonis Vticensis, uxor Bruti, qui J. Cæsarem necavit, & ab Augusto victus est. Hæc audita viri morte voluit se ipsam perimere: sed propinqui assistentes cavebant, ne ullum teli genus ei admitteretur. Illa ergo prunas ardentes ex foco rapuit, deglutiit, ac periit.

* *Porticus Zenonis*: i. e. stoica philosophia.

* *Portitor Stygis*: i. e. *Charon*.

* *Portugalia* vide *Lusitania*.

* *Portunus* [*l l b*) est idem qui *Palæmon*.

* *Portus*. Celebres erant Pyrææus, Pharius, Gaditanus. Aulis: Sigæus. Rhodius, ubi erat Colossus. † *Portus* sumitur sæpe pro refugio, auxilio, patrono.

* *Porus* (*l b*) Rex Indiæ vasti corporis. Victus ab Alexandro, in gratiam receptus regnoque redditus est ob fortitudinem certandi, loquendique libertatem. vid. Curti. L. 8. fin.

* *Posidippus* (*b l l b*) comicus Athenis docuit post Menandrum. filius erat Cynissi.

* *Posidion* [*b l l b*] promontorium Chii ins. item oppidum *Macedoniæ*.

* *Posidonia* (*b l l b b*) vide *Pæstum*.

* *Posidonius* (*b l l b b*) gente Rhodius philosophus stoicus, successor Panætii, Romæ docuit, & Ciceronem oratorem habuit. Cùm podagrâ vexaretur, sæpius inclamavit: *nihil agis dolor, etsi molestus sis, nunquam tamen confitebor te malum esse*.

* Po-

* *Potentia* (*b l b b*) urbs Piceni.

* *Potentia* regum consistit in armis, divitiis, multitudine exercituum, populorum, urbium. Cùm ea describitur, dicuntur populi multi, varii, remoti etiam eius imperio parere. vide *Populus, Orbis plaga &c. Regio, Urbs. Reges, Bella.*

† Potentes adorant subditi, collum supponunt plantis, osculantur. Metuunt eos, adulantur, laudant. vide dictis titulis *Laus adulatio &c.*

Potentia Alexandri M. sic describitur à Lucano L. 10.

- - Exemplum, terras tot posse sub uno
Esse viro. Macedum fines, latebrasque suorum
Deseruit, victasque patri despexit Athenas.
Pérque Asiæ populos fatis urgentibus actus
Humana cum strage ruit, gladiumque per omnes
Exegit gentes: ignotos miscuit amnes,
Persarum Euphraten, Indorum sanguine Gangen.
Terrarum fatale malum, fulmenque quod omnes
Percuteret populos. Non illi flamma nec undæ
Nec sterilis Libye, nec Syrticus obstitit Hamon.
Isset in occasus, mundi devexa secutus:
Ambisset que polos, Nilumque à fonte bibisset.
Occurrit suprema dies: naturaque solum
Hunc potuit finem vesano ponere regi.

* Potens. † *Deus potens Erebi*; i. e. Pluto. *Potens fluctuum* i. e. Neptunus. *Potens nemorum*; i. e. Diana. *Fatorum potentes*: i. e. Parcæ: *Potens ignium*: i. e. Vulcanus. *Potens amorum*: i. e. Venus, Cupido. Et sic de aliis diis ac præsidibus rerum.

* *Potina* (*l l b*) vide *Potnia*.

* *Potinus* (*b l b*) vide *Pompejus* quem prodidit.

* *Potitius* (*b l b b*) vide *Pinarius*.

* *Potnia* (*l b b*) urbs Boeotiæ, ubi *Glaucus* Tyrannus equos suos habuit. qui ideo dicitur *Potniades*.

* *Præcipuus* (*l b b b*) præcipuum in aliqua re dicitur Apex, culmen, fastigium, medulla, anima, caput,

caput, vertex, gloria, decus, primum, flos, Alpha, *Rex*, Dux. Nobilissimus, maximus: Deus quidam: e. g. velut deus quidam poëtarum, pro, præcipuus poëta. Lux, sidus, Sol, Aquila. Chorum, agmen ducit. vide *Primus*, *pretiosa*, *rara*, *pulcra*.

* *Præda* vide *Divitiæ*, *obsidiô*, *Rapax*.

* *Prædium* [*l b b*] vide *Villa*.

* *Præfica* (*l b b*) vide *Mors* num. III. IV.

* *Prælium* [*l b b*] vide *Bellum*, *Pugna*.

* *Prælum* (*l b*) ein Preß. Sumitur pro *vino*, quod prælo exprimitur. Pro *veste*, quæ prælo rite componitur. Pro *libris*, aut *chartis*, quæ prælo scribuntur & eduntur.

* *Præmia*. vide *Dona*.

* *Præneste* (*l l b*) urbs prope Romam condita à Cæculo Vulcani filio. Ibi celebre templum Fortunæ deæ.

* *Præsagia* (*l l b b*) vide *Vates*, *Omen*, *Prodigia*.

* *Præsens*. sumitur pro *potens*, *efficax*.

* *Præses*. præsides dii variarum rerum, vide *Deus*, *Potens*. Præsides urbium, vide *Urbs*.

* *Præsidium*. vide *Refugium*, *Auxilium*, *Patronus*.

* *Præstigiæ* (*l l b l*) vide *Veneficia*.

* *Praga* (*l b*) metropolis Bohemiæ, urbs ampla, academiâ celebris.

* *Prandium*. vide *Convivium*.

* *Prasinus* (*b b b*) color viridis Saat-Grün.

* *Pratum* (*l b*) vid. Bisselius Deliciarum veris l. 3. eleg. 6. & æstivor. l. 2. eleg. 4. vide *Herbæ*, *Flores*, *Rivi*, *Nymphæ*, *Pecora Oves Pastores* &c.

* *Praxiteles* (*l b b l*) Siculus, sub tempora Pompeii M. Sculptor omnium celeberrimus. Venerem Cnidiam sculpsit, ad quam visendam undique peregrini confluxêre. Scripsit quinque libros de celebribus sculpturis in toto orbe extantibus.

*Pre-

* Preces [*b l*] vide *Rogare.*

* *Pretiosæ res* sunt, *Aurum*, *argentum*, *Margaritæ*, *Gemmæ*, *Purpura*, *Serum vellera. Ligna Ebeni*, *Citri*, *Cedri*, *Palmæ. Picturæ. Sculpturæ ex ebore. Tapetes phrygiati. Marmora quædam*, *ut Porphyrus. Vina quædam præcipua.*

† Pretiosa etiam dicuntur quæ satis æstimari nequent, ut vita, anima, doctrina, virtus. Item sol, cælum, astra, Amicitia, fides. Item oculus, cor, caput, &c.

† Pretiosum sumitur pro *Caro.* vide Carus.

* *Priamus* (*b b b*) Rex Trojæ tab. XXIII. In excidio urbis Pyrrhus eum palatio extractum ante aram Iovis obtruncavit senem eodem in loco, quo mox ante Polyten, spectante patre, occiderat.

† Dicitur *Dardanius Pater*, *rex*, *Senex*, aliaque nomina â genere, loco, eventu sumta.

† *Priameia virgo*: i. e. Cassandra vates. *Priamejus hospes*, *adulter*, *raptor*: i. e. Paris. *Priamides*: i. e. Hector, Paris &c. *Priami regna*, *fata&c*: i. e. *Trojana.* † vide. *Polites.*

* *Priapus* (*b l b*) Veneris Bacchique filius. Deus Hortorum. Lascivus & impudens. colebatur præcipuè Lampsaci in Hellesponto.

* *Priene* (*b l l*) urbs Ioniæ ad Mæandrum fl. patria Biantis.

* *Primus.* sumitur sæpe pro præcipuo: ùt Martial. L. i. Epigr. 44, *Cervix prima.* † Primus dicitur ducere chorum, agmen. vide *Præcipuus.*

† Primus mensis est Ianuarius. Primum astrum zodiaci est Aries. Primum diei est Aurora Primum noctis est vesper primum in domo est limen: in homine facies aut frons. Primus deorum est Iupiter. Prima navis erat Argo. Prima Monarchia Assyria. Prima lingua Hebrea. Primos omnium populorum se jactabant Arcades: vide *Luna.* Primus latro Cain:

Primi

primi in *philoſophia poëtica*, aliiſque artibus: vide dictos titulos. primi equites fueruut Centauri. primi reges variorum populorum videantur in tabulis Genealogicis, præſertim V. X. XI. XII XIII. XV &c. &c.

* *princeps. vide Rex, præcipuus primus.*

* *priſcianus [lblb)* Cæſarienſis, Athenis docuit Grammaticam latinam tempore Iuſtiniani Imp.

* *priſcus* erat Romæ celebris gladiator. Item filius Imperatoris: vide *Conſtantinus*. † priſcus manum timet: Martial. l. 2. epigr. 34. i. e. ne aliquis manu atrectet pallium ipſius artificioſè conplicatum:

* *privernum(llb)* Urbs Volſcorum, patria *Camillæ*. Naſcitur ibi optimum vinum. *privernas, atis: privernatius*.

* *Probus (bb)* vide *Bonus, virtus, pius, conſcientia &c.* † *Probus*, Berytius patria, Grammaticus Romæ, Inſignis Criticus, & librorum veterum emendator.

* *Procas (bl)* tab. XXIV.

* *Procella (blb)* vide *Mare, Fluctus, tempeſtas.*

* *Procerus (llb)* vide *Magnus*.

* *Prochytus*, vel *Prochyte (bbl)* vide *Inarime.*

* *Procles (cl)* tab. XXI. XXVI.

* *Proclus (cb)* Lycius, philoſophus diſcipulus Plutarchi, rexit ſcholam Athenis, & contra Chriſtianos ſcripſit.

* *Proconeſus [bblb vel bllb]* aliàs *Cyzicum*.

* *Procopius (bbbb vel lbbb)* Orator è Cæſarea Palæſtinæ ſcripſit geſta *Beliſarii*. Alius *Rebellis* à Valente *Imp.* captus inclinatarum arborum cacuminibus alligatus ac diſcerptus.

* *Procris (cb)* tab. XIII. XXII. vide *Cephalus*.

* *Procruſtes*, vel *Procuſtes (cll)* in ripis Cephiſi. vide *Latro.*

* *Proculejus [bblb]* Eques Romanus Auguſti amicus diviſa jam hereditate, cùm ejus fratres

Scipio

Scipio & Muræna bonis ſpoliarentur, quòd contra Auguſtum bellârint, ipſe rurſus ſuam partem cum ipſis diviſit.

* Procyon (*b b l*) vide *Aſtra*, *Sirius.*

* Prodigia (*l b b b*) vide *Augur. Omina. Mira. Vates.* Prodigia cladem vel caſum venturum portendentia ſolent hæc numerari.

Signa dii luctûs dant haut incerta futuri.
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes,
Terribileſque tubas, auditaque cornua cœlo
Præmonuiſſe nefas. Phœbi quoque triſtis imago
Lurida ſollicitis præbebat lumina terris.
Sæpe faces viſæ mediis ardere ſub aſtris,
Sæpe inter nimbos guttæ cecidêre cruentæ:
Cærulus & vultum ferrugine Lucifer atra
Sparſus erat: Sparſi Lunares ſanguine currus.
Triſtia mille locis ſtygius dedit omina Bubo:
Mille locis lacrimavit ebur: cantuſque feruntur
Auditi, ſanctis & verba minacia lucis.
Inque foro, circumque domos & templa deorum
Nocturnos ululâſſe canes, umbraſque ſilentum
Erraviſſe ferunt, motamque tremoribus Urbem.

Ovid. l. 15. Metamorph.

Signa etiam effuſa certat dum vellere mole
Teter humo lacera nitentum erupit in ora
Exultans cruor, & cædis documenta futuræ
Ipſa parens miſeris gremio dedit atra cruento:
Ac ſuper hæc divûm genitor terraſque fretumque
Concutiens tonitru, Cyclopum rapta caminis
Fulmina Tyrrhenas Traſimeni *miſit ad undas.*
Littus, & ætherêa per ſigna patentia flammâ
Fumavit lacus, atque arſerunt fluctibus ignes.

Silius l. 5.

- - - - - *Superique minaces*
Prodigiis terras implêrunt, æthera, pontum.
Ignota obſcuræ viderunt ſidera noctes,
Ardentemque polum flammis, cæloque volantes
Obliquas per inane faces, crinemque timendi

Sideris,

Sideris, & terris mutantem regna cometen.
- - - - Stellæque minores
Per vacuum solitæ noctis decurrere tempus
In medium venêre diem. cornuque coacto
Jam Phoebe toto fratrem cùm redderet orbe,
Terrarum subitâ percussa expalluit umbrâ.
Ipse caput medio Titan cùm ferret Olympo,
Condidit ardentes atra caligine currus:
Involvitque orbem tenebris, gentesque coëgit
Desperare diem - - - -
Ora ferox Siculæ laxâvit Mulciber Ætnæ,
Nec tulit in cælum flammas; sed vertice prono
Ignis in Hesperium cecidit latus. Atra Charybdis
Sanguineum fundo torsit mare. Flebile sævi
Latravêre canes - - Tum cardine tellus
Subsedit; veteremque, jugis nutantibus, Alpes
Discussêre nivem - - - -
Indigetes flevisse deos, Urbisque laborem
Testatos sudore Lares, delapsaque Templis
Dona suis, dirasque diem fœdâsse volucres
Accipimus, silvisque feras sub nocte relictis
Audaces mediâ posuisse cubilia Roma.
Tunc pecudum faciles humana ad murmura linguæ
Monstrosique hominum partus numeroque modoque
Membrorum: matremque suus conterruit infans,
Diraque per populum Cumanæ carmina vatis
Vulgantur &c. Lucanus l. 1.

† Vide latè describentem Balde lib. Epodon Ode 20. Silium l. 4. v. 405. Statium l 3. v 491. lib. 2. v. 50. lib. 7. v. 402. Virgil. lib. 1. Georg. v. 469.

† Præterea dicitur sol retro ire, aut noctu lucere, aut plures soles esse; *Flumina* ad fontes recurrunt, aut stant: dies caret luce: Soles plures stant in cælo: Montes è loco suo moti aliò transferuntur. Fontes aquæ locò manant sanguine. Pluit cælum sanguine, carne, ferro, lapide; Iris apparet meridie, aut noctu, æsta-

te congelaſcunt flumina : hyems flores fert, æſtas nivem. Columba fugat accipitres, agnus lupos &c. vide plura, quæ huc applicari poſſunt, titulo *Contraria*, *Impoſſibilia.*

† Prodigia bona poſſunt ex adverſo ita fingi, nempe, quod ſol multò majorem ſparſerit lucem. Quòd nubes velut Argenteæ apparuerint, & luce recreaverint terras ; quòd cælum pluerit roſis, floribus. Quod in omnibus rupibus nati ſint flores. Quod pinus & taxi amomo ſtillaverint : fontes lac, vinum, oleum, mel fuderint, quod corona è ſtellis apparuerit ſuper caput. Quòd aquila palmam aut Laurum, columba olivam attulerit : quòd arbores, montes ſponte ſe incurvaverint &c.

* *Proditio* (*l b b c*) vide *Patria*, *Perfidia*, *Ingratus*, *Filii*, *Promiſſum*, *Amicus*, *Impius*.

† Prodidit Sinon Trojam : vel etiam Æneas & Antenor aut Thymœtes. Tarpeja voluit prodere *R*omam. Helena Deiphobum. Harpagus Aſtyagem Cyro. Eriphyle Amphiaraum. Scylla Niſum. Eurybatus Epheſius cum pecunia miſſus ad conducendum ex Peloponneſo militem, cum omni pecunia ad Cyrum transfugit. Beſſus Darium Alexandro. Potinus Pompejum Ptolemæo. Milo Epirotas Papyrio curſori : Philologus puer Ciceronem : Myrtilus Hippodamian, & Oenomaum *P*elopi : Cethegus & Catilina Romam : Dalila Samſonem : David Uriam : Fratres Joſephum : Judas Chriſtum. vide *Metius*, *Dolon.*

* *Proetus* (*l b*) tab. XVII. XV. X. vide *Melampus.*

* *Proficiſcor.* vide *Poëſis*, *carmen Propempticon.* Item *Valedictio*, *diſcedere*, *Via.* Optamus autem proficiſcentibus fluctus, & ventos ſecundos, propitiumque mare, & amica ſidera, ſi mari eant. Aliàs addimus comites Mercurium, vel

deas

deas deosque aut genios & virtutes. Timemus pro illis, ne pericula; Latrones, insidiæ, aliique casus obruant. Vota suscipimus pro redituris, optamus brevi redeant. Adjuramus loca, ac præsides locorum, & quidquid nocere posset, ut tutum iter præbeant. Describimus loca per quæ transituri sunt, & fingimus nymphas paratas in occursum & comitatum. Subinde adduntur Auguria, prodigia &c.

† Si profectio describenda est per multas regiones, vide titulos *Regio, populus, urbs &c.* Item Virgil. l. 3. Ovidius l. 1. Trist. Eleg. 2. 3. 9.

* *Progne* (*c l*) tab. IV. XXII vide *Philomela.*

* *Prohibendi formulæ* possunt esse tales. *Fuge, parce noli, cave, desine, cessa lacrimari, vel lacrimas vel lacrimarum &c. Mitte lacrimas: fac missos gemitus Querelis modum fac, da, pone, statue, adhibe, impera. Procul este dolores. Preme mentis impetus, inhibe, fræna, revoca &c. Quid fles? Frustra gemis. Cur enim doleas? Quid doluisse juvat? Quid agis, quo te rapit luctus? Quousque dolebis? Heu fuge crudeles terras, fuge littus avarum. Poterisne malis obsistere solus? Quid audes? Quæ tibi mens, quis impetus hæret? Quid frustra vanas exerces iras? Quo te fert impetus? Siste animos.*

* *Proles terræ:* i. e. Gigantes. *Proles deûm,* Seneca Medea v. 227. i. e. Argonautæ *Proles Semeleja, Agamemnonia &c.* quære singulos sub titulo & nomine parentum v. g. Semele, Agamemnon. *Proles fulminis:* i. e. *Bacchus.*

* *Prometheûs* (*b l l*) tab. II. X. Erat artifex summus. Formavit ex Argilla non solum cetera animalia, sed & hominum figuras, de quo artificio *vide* Horatium *lib. Epodon. Od.* 2. Sed, ut his imaginibus etiam vitam daret, ferulam solis totæ clam admovit, & ignem cælestem suffuratus inflavit statuis, quæ ex subtili illo spiritu cœperunt vivere. Ob id iratus Jupiter, quòd mortalis ausus esset homines procreare, jussit

Prometheum alligari Caucaso monti, ubi Aquila semper carpebat ejus jecur & viscera, quæ tamen semper renascebantur, ut semper posset torqueri. Tandem Hercules eam aquilam sagittâ trajecit, quæ utraque inter Astra translata est.

* *Promissum fallere.* Id fecerunt Pelops Myrtilo. Battus Apollini. Demophoon Phyllidi. Cydippe Acontio. Laomedon Neptuno & Apollini. Aglauros filia Cecropis Athenarum regis, quæ promisit Mercurio, se illi facturam occasionem colloquendi cum Herse sorore sua: eidem tamen accedenti in limine obstitit, & in saxum mutata est. *Vid. Ovid. l. 2. Metam. sub finem.* Ulysses & Diomedes Doloni. Paris Menelao, & Oenonæ. Cassandra Apollini. Lycambes Archilocho. Polymnestor Priamo. Hecuba Polymnestori. Phalaris Perillo. Helena Menelao fefellit promissum conjugium. Æneas Didoni. Polyphemus Ulyssi promissum hospitium. *Vide Perfidia, Fraus, Proditio.*

† Promiserunt incautè Jupiter Semelæ: Phoebus Phaëtonti. † Promisére Paridi tres deæ &c. Curio Samnites aurum. Vide *Perfidia*, *Silentium*, *Fraus*.

* *Properare* (*b b l b*) vide *Celer*.

* *Propertius* (*b l b b*) vide *Poëtæ eligiaci*.

* *Propheta* [*b l b*] vel *Prophetes* [*b l l*] vide *Vates*.

* *Propœtides* (*l l b b*) puellæ erant ex Amathunte urbe Cypri, quæ quòd Venerem despexissent, in tantam libidinem actæ sunt, ut publicè meretrices agerent, & præ nimia impudentia in silices denique verterentur.

* *Propontis* (*b l b*) vide *Mare*.

* *Proreta* (*l l b*) vel *Proretes* (*l l l*) i. e. navarchus, Steuerman/Schiffer.

* *Proselines* (*b b l b*) vide *Arcadia. Luna*.

* *Proserpina* (*c l b b*) vide *Ceres*, *Infernus*. A Plutone

sub

ſub inferos rapta, facta eſt ejus conjux & regina orci, ubi *Mentkam* avernalem nympham ex Zelotypia convertit in graveolentem herbam Katzen-Müntz; quia ſenſit, eam Plutoni caram eſſe. Cùm Ceres à Jove petiiſſet, ut ex inferis ſibi redderetur filia, annuit ille, modò Proſerpina nihil cibi in orco guſtâſſet, id enim fatale habebatur. Sed Aſcalaphus ephebus infernalis prodidit, quód Proſerpinam, dum in Elyſio memore ambularet, malum punicum decerpentum viderit, ex quo grana aliquot guſtâſſet. Hinc Ceres amplius nihil impetravit, quàm ut alternis ſex menſibus Proſerpina modò apud maritum in orco, modo apud matrem in terra eſſet. Aſcalaphus autem in bubonem mutatus eſt. † Sumitur Proſerpina pro *Orco morte, fatis &c. Vid Ovid. L. 5. Metam. Et Claudianus, qui tres libros ſcripſit de Raptu Proſerpinæ.* vide tab. VI. VIII

* *Protagoras* (*lbbl*) natus Abderæ, oriundus ex Philao oppido, filius, Iſiphili; qui primus ferè Athenis cœpit docere, dubium eſſe, an detur aliquis Deus. Itaque autor habetur *Atheorum* qui deum negant. Ipſe vero ejectus urbe, ejusque libri exuſti ſunt.

* *Prote* (*ll*) una ex Stoechadibus inſulis.

* *Proteſilaus* (*lbblb*) Rex Phylacis urbis tab. XII. XIX. Ei vates prædixerunt, primum interfectum iri, ſi Trojam pergeret. Perrexit tamen cum ceteris ducibus, & cúm primus è navi exſiliiſſet, ab Hectore cæſus eſt. vide *Laodamia.*

* *Proteus* (*ll*) tab. VII. vide *Neptunus.* A Latinis dicitur *Vertumnus*, qui à Neptuno accepit donum in varias figuras ſe mutandi. Ante erat in Pallene, pòſt in Carpathon venit, iterumque Pallenen rediit. Erat inſuper vates. *vid. Ovid. L. 8. Metam. v. 730. &. L. 14. v. 642. Virgil. L.* 4. *Georg.*

4 *Georg. v. 386. Silius L. 7. v. 420.* vid. Mutatio: Erat ipſe rex Ægypti, cui Theſeus commendavit Helenam à ſe raptam. Ad quem etiam Menelaus venit poſt Trojam exciſam.

† *Protei columnæ*: i. e. Limites Ægypti.

* *Prothenor* (*b l b*) princeps Boeotiæ cum ceteris Trojam obſedit.

* *Prothous* [*b b b*] Magneſiæ princeps Trojam obſedit.

* *Protogenes* [*l b b l*] vide *Pictor.*

* *Protogenia* (*l b b l b*) tab. II. VI.

* *Providentia* (*l b l b b*) vide *Prudentia.* Fingitur velut Matrona ſpeculum habens præ oculis, è quo videat, quid poſt tergum ſit. Totum corpus, aut veſtis obſita ſunt oculis. Vel pingitur bifrons, uti Janus. † Providus ſemper metuit futura *pericula* & *caſus*, & *Fortunæ* inconſtantiam. Comparatur cum Argo, cum Lynce aut Aquila quæ altè volans undique pervidet, num quid immineat. vide Pia deſideria l. 1. Eleg. 14. † Provida eſt Hirundo, quæ luteos ſuos nidos ſub trabibus munit adverſus tempeſtatis injurias. Eadem & Ciconia ac Grus præſentientes hyemem abeunt ad calidiora. Alcyon præſagit tempus, quo venti quieſcunt, & tum nidos ſuos ad petram ſtruit. Perdix nidum locat ita providè exaltatum ne torrentes fortè ingruere ac nocere poſſint. Taxus animal latibulo ſuo diverſos aditus facit, ut per unum fortè deprehenſus, poſſit per aliud evadere: & ſemper illos tantum apertos ſinit, qui vento flanti obvertuntur, alios claudit, ne ventus odorem per eos efferat, & canibus prodat. Grues noctu unam vigilare conſtituunt &c. vide ſuo loco. Formica æſtate comportat grana, quibus hyeme veſcatur: ita & Apes mel colligunt. † Provida eſt natura, vel potiùs naturæ,

ræ, autor DEUS, qui singulis rebus dedit ea, quæ ad conservationem sunt opportuna. Leoni robur. Cervo & lepori velocitatem. Tauro cornu, equo ungulam &c. Homini, qui nudus & inermis est, dedit *Intellectum* omnibus armis potiorem.

† Providentia Dei singulorum hominum rerumque ordinem, ortum & occasum, tempora, fortunam. disponit. vide *Fatum Parcæ*, *Diphtera*, *Jupiter*, *DEUS*. † Providentia deorum in servandis hominibus. vide *Deucalion*, *Infans*, *Infelix*, *Impius*. Sic Servata est *Andromeda*, & *Hesione* submisso Perseo & Hercule: *Midas* à Baccho: *Theseus* ab Ariadna: *Ariadna* à Baccho &c. vide *Auxilium*, *Liberare*.

* *Provincia* (*llbb*) vide *Regio*. Sumitur interdum pro *Officio*, *mandato*.

* *Prudentia* [*llbb*] vide *Providentia*, *Experientia*, *Gravis vir*, *Cura*, *Consilium*.

† Prudentiam creat ætas longæva, experientia multorum casuum & malorum, doctrinæ & monita seniorum. vide Lucan. l. 9. v. 556. & l. 2. v. 266 Horat. l. 1. Epist. 1. & l. 3. Od. 4. Sarbiev l. 4. Od. 3. Balde l. 2. Od. 34. 10.

† Prudentiæ adversantur eamque impediunt *passiones*, *affectus* iræ, amoris, spei nimiæ &c. item *credulitas*: *parvorum* initiorum neglectus.

† Prudentiæ laudem meruerunt NESTOR, MINOS, ÆACUS, Agamemnon, Evander, Cato, Phineas, Antenor qui suasit reddi Helenam, ne bellum ob fœminam nasceretur: Laocoon, qui suasit non admitti equum. Dædalus, qui medio itinere aëris volavit. Phoebus qui Phaëtonti currum dissuasit. Theseus qui filum secum tulit in Labyrinthum. Ulysses, qui Sirenes declinavit, & Polyphemum fugit inter oves, indutus pellibus ovinis, ùt describit Virgilius l. 3. Æn.

* *Pruina* (*blb*) eſt ros concretus vere ac autumno cadens : nocet floribus hortorum & arborum. Sumitur ſæpe pro frigore, nive, hyeme, autumno.

* *Prunus* (*lb*) vide *Arbor.*

Pruſa [*lb*] urbs *Bithyniæ* ad Olympum montem condita à Pruſia rege Bithyniæ.

* *Prytaneum* (*bblb*) locus in arce Athenarum, ubi conſilia agitabant magiſtratus.

* *Pſamathe* (*bbl*) nympha marina, quæ irata Peleo eſt. vid. Ovid. l. 1. Metam. v. 365. &c.

* *Pſilothrum* (*llb*) i. e. pumex, vel cortex nucis candefactus, quo ſibi *R*omani faciebant pilos barbæ deuri, cùm non fiderent tonſoribus cum novacula accedentibus.

* *Pſittacus* (*lbb*) Avis ex *I*ndia Orientali advecta, colore cæruleo, viridi, rubro, aureo &c. loquitur, ſi erudiatur, humanas voces: roſtro eſt puniceo, grandi ac prædura capite. Dicitur docta avis, loquax, Indica, picta, humanæ vocis æmula, imago. *vid.* S*tatius l.* 2. *Silv. in pſittaco Melioris.*

* *Pſophis* [*lb*] Urbs Arcadiæ prope Mantineam.

* *Pſylli.* populi Africæ vicini Garamantibus, quibus nullus ſerpens nocuit: imo ipſi è morſibus ſerpentum venenum exſuxerunt.

* *Ptolemæus* (*bblb*) filius Lagi (hinc Lagides dicitur) poſt Alexandrum mortuum occupavit Ægypti regnum. ex Berenice genuit Ptolemæum Philadelphum, Arſinoën & Lyſandrum. Philadelphus fuit doctiſſimus, & doctorum ſummus patronus: inſtituit *B*ibliothecam Alexandriæ Septingentis millibus rariſſimorum librorum refertam, quæ exuſta à Cæſare, ut ſibi ex Alexandria urbe effugiendi occaſionem & ſpatium faceret. † *Claudius Ptolemæus* natus Peluſii inſignis Aſtronomus & Geographus tempore Trajani & Antonini *P*ii Imp. docuit Alexandriæ.

* *Publicus Lucus.* vide *Roma.*
* *Publicola*, vide *Poplicola.*
* *Publius* natus in Syria scripsit jambos mimicos, sed sententiarum plenos: Cæsari fuit pergratus.
* *Pudicitia (b l bb b)* vide *Castitas*, *Verecundia.*
* *Pugna.* vide *Bellum, Certamen.*
* *Puer.* vide *Infans*, *Adolescens*, *Ætas.*
* *Pulcher.* Pia desideria l. 2. Eleg. 9. & l. 1. eleg. 2. Statius l. 2. *Silv.* Glaucia. & in consolatione ad Flavium & l. 3. in coma Earini. Balde l. 2. Od. 32. *Bisselius* l. 1. Deliciar. Veris. Eleg. 1. Seneca Hippolyt. act. 2. Chor. v. 738. & Hercul. Oeteo. act. 2. v. 380. Ovid. l. 13. Metam. v. 789. *Barclaj.* Argen. l. 1. Metro 1. & l. 5. v. 47. vide etiam singula membra, ut *Vultus*, *frons*, *Genæ*, *oculi &c.* † *Pulcritudo JESU* pueri, & Mariæ. vide Sarbiev. l. Epodon. Od. 12. *Balde* tom. 4. in Olympia sacra. Item in Philomela num. 12.

† *Superbientes de forma*; vide *Superbia.*

† Ex forma corporis sæpe oritur *Amor lascivus.*

† *Forma fragilis est & caduca.* vide passim locis supra citatis, & titulô *Vanitas.*

† Pulcræ res sunt *Cælum*, *Astra*, Sol, *Luna*, *Lucifer*, *Aurora*: *Gemmæ*: *Flores*: *Aurum*, *Argentum*: *Purpura*: Prata, *horti*, *rivi*, *fontes*, *silvæ. Ædificia*, *Pavo.* vide *Candidus*, *Purus*, *Ornatus*, *Deliciæ.*

† Pulcri homines fuerunt *Narcissus*, *Hyacinthus*, *Castor*, *Pollux*, *Apollo*, *Bacchus*, *Acanthus*, *Cyparissus*, *Hylas*, *Paris*, *Daphnis*, *Bellerophon*, *Hippolytus*, *Canopus*, *Pyramus*, *Atys*, *Acis*, *Adonis*, *Ganymedes*, *Nireus*, *Parthenopæus*, *Nisus Rex Absalon.* Pulcræ fœminæ *Helena*, *Proserpina*, *Ceres*, *Galatea*, *Dido*, *Pandora*, *Thysbe.* *Venus*, *Juno*, *Nymphæ*, *Alexis*, *Gratiæ*; *Glycera*, & *Lais* meretrices. *Rachel*, *Judith*, & *Esther* in Sacra scriptura laudatæ.

† Pulcritudinis cujuscunque præsides sunt *Venus*,

Venus, & *Gratiæ.* Hinc sæpe *Venus* & *Gratia* pro ipsa pulcritudine dicitur.

† De pulcritudine certamen ortum inter tres Deas. vide *Paris.*

* *Pulpitus*, vel *um* [*l b b*) sumitur pro scholis, pro musæo. item pro doctrina, studio, Philosophia. Item pro suggestu seu cathedra oratoria.

* *Pulvis* sumitur pro cinere, pro cadavere jam consumto, aut cremato: pro tumulo. Item pro spectaculis Olympicis & ejusmodi.

Nam cùm Athletæ luctabantur, nudi erant, & oleo insuper uncti, ne arctè ac firmiter alter alterum tenere facilè posset. At astu fortè arreptum manu pulverem alterius membris asperserunt, ut lubricitas olei impediretur adhærente arena. Sic & Horatius: *Sunt quos curriculo pulverem Olympicum collegisse juvat.* l. 1. O. 1. Quia cum certarent bigis arenæ impetu sublatæ pulverulentos vectores efficiebant. † Pulvis etiam sumitur pro re vili, sordida, exigua.

* *Pumex* (*l l*) Bimsenstein/ est lapis qui adnascitur maritimis scopulis, præsertim olim circa Africana littora. Est durus; multa minuta foramina seu poros habens, ùt spongia: est valde siccus: hinc sumitur pro homine immitti ac duro. Pumice poliuntur tabulæ, æra, librorum frontes, & alia ejusmodi.

* *Pumilo* (*l b c*) vel *Pumilus* (*l b b*) vel *Pumilio* (*l b b c*) vide *Pygmæus.*

* *Punicus* (*l b b*) i. e. Carthaginensis. Punicum malum ein Granat-Apffl: talia frequentia gignebantur Carthagine: habent corticem durum, subflavi, & partim rubei coloris, pro umbilico (Butzen) habet coronam. intus plenum est granis rubeis, & succo subacido: potest dici regium pomum, coronatum, diadema gerens vertice: *Vide Proserpina.* † *Puniceus color* id est Purpureus obscurior, Dunckel Weihelroth:

* *Punire*. vide *Pœna*.
* *Puppis*. pro navi assiduè sumitur. Allegoricè pro homine, republica &c.
* *Puppius* Tragicus poëta. lacrimas auditoribus elicuit.
*PURPURA (*lbb*) Est cohlea seu concha marina ein Meerschneck/ quæ etiam *Murex* dicitur: habet intra testam succum atrum, qui ut eximatur debet uno ictu concha cum ipso animali confringi. Iste succus *Ostrum* dicitur, & olim ad tingendas vestes rubras usurpabatur, quibus colorem dedit *Amethysti*. Purpuram autem primus invenisse dicitur Hercules. Est etiam aliud genus purpuræ, *Coccus* seu *coccum*, quæ sunt grana, præsertim in Cypro insula olim nata, nunc autem multo uberius ex India Orientali allata, quorum succo fit tinctura & color, qui vocatur *Coccinus*, *coccineus*, Scharlach. *Item Vaccinia* Purpur Veihlen/ flosculi, quorum succo olim variæ res pingebantur.

† Purpurâ celebres erant olim Sidon, Tyrus Carthago, Sparta, Amyclæ, Thebæ, Emerita, Sarra i. e. Tyrus, Assyria, Phœnice, Syria, Africa, Tænarus, Chalcedon, Meliboeus urbs Thessaliæ, Ancon urbs Italiæ, Menninge, Getulia, Ænos. † Pro purpura dicitur *Venenum, sanguis, succus, anima, fulgor, ignis, fax, fucus. Tyriæ conchæ, Getulæ testæ.* Item *Lebes, abenum Amyclæum: Vellera Sidonia: Stamina Tyria: Lanæ Laconicæ: flos, flamma, fulgur, rosa Regina colorum. Pœno lebete subactæ, coctæ, saturatæ nives, lanæ. Vellera, quæ Tyrum biberunt, quæ multam Herculis hausere concham: murice pota vestis. Regia lana, color princeps*; quia Imperatoribus, Regibus, Consulibus Romanis, atque nobilibus tantùm licitus erat hujus coloris in veste usus.

† Purpura sumitur pro regia potestate aut rege vide paulò antè. Pro vivo colore genarum.

Pro

Pro pudicitia & pudore, pro rebus, gemmis & aliis rubei coloris.

† Purpurei seu rubri coloris res sunt Rosa &c. vide *Flores*. Corallium &c. vide *Gemma*. Fruges Myrti, Mirobalanorum, crocus &c. Poma, Cerasa. Mare rubrum Indicum. Labra, sanguis. Psittacus, Phoenix. Aurora.

† *Purpureus Rex*: i. e. Nisus. *Purpuream vomit ille animam*: i. e. sanguinem.

* *Purus*. Res puræ sunt aqua, fons, Rivus Cristallus, Adamas, vitrum, Æther, Sol, Luna, Astra, Cælum serenum. Byssus. Cera candida, mella, Vinum. vide *Albus*, *Candidus*, *Castus*, *Clarus*.

* *Puteoli* (*l b b l vel b b b l*) vide Cimmerium.

* *Putridæ* res sunt Lacus stygis, averni in Campania. Venena & Crines Medusæ, Lernææ hydræ, cerberi vomitus &c. vide *Serpens*, *Monstrum*. Vulnera, præsertim centaurorum ex sagittis Herculis. Aqua quæ nunquam movetur. Lacus Stymphali. Jecur Tytii vel Promethei. Antrum Polyphemi. Stabulum Augiæ. Vide *Odor*.

* *Pygmæi* [*l l l*] orti sunt ex matre *Pygmæa*, quæ ob formam se præferens Junoni, ab ea in gruem conversa est. Idcirco assiduum cum Gruibus bellum gerunt. Sunt autem populi in Æthiopia, sive India, quæ antiquis dicebatur occidentalis: staturâ ita pusilli, ut cubitum longitudine non excedant. vide *Parvus*.

* *Pygmalion* (*l b b l*) tab. XX. Ejus statua eburnea in fœminam vivam mutata est. Sichæum ante aram Occidit. vide Dido.

* *Pylades* [*b b l*] tab. V. vide *Orestes*.

* *Pylene* (*b l l*) urbs scopulosa Ætoliæ.

* *Pylos* (*b b*) urbs Achajæ seu Messeniæ, ubi regnavit *Nestor*. *Pylia ætas*, *eloquentia*: i. e. Nestoris.

* *Pyra* (*b b*) Scheitterhauffen. vide *Mors*.

pyrac-

* *Pyracmon* (*b c l*) tab. VII. vide *Cyclops*.
* *Pyræus* (*l l b*) vide *Piræum*.
* *Pyramis* (*l b b*) vide *Mira*.
* *Pyramus* (*b b b*) fl. Ciliciæ limum mittens ut Nilus.
* *Pyramus* (*l b b*) adolescns ex Memphi urbe cœpit impurè amare Thysben puellam domo vicinam: sed cùm à sollicitis parentibus cauté uterque custodirentur, clam ad certam arborem Morum extra mœnia convenire decreverunt. Prior aderat Thysbe, sed adveniente fortè leone fugit relicta parte vestis, quam leo laceravit, & secessit, Pyramus ergo allapsus, visa lacera veste, existimans discerptam à fera Thysben esse, suo se gladio necat. Demum ad locum reversa Thysbe cum palpitantem adhuc invenisset Pyramum è vulnere tractum ensem suo pectore condit. Mora (Maulbeer) eius arboris, cùm antè candida essent, facta sunt deinceps ex eorum sanguine nigra. vide Ovid. Metamorph. l. 4. v. 55.
* *Pyrene* (*c l l*) tab. XVIII. XIX.
* *Pyreneus* (*c l l b*) mons seu Alpes inter Hispaniam & Galliam, nivosæ, saxosæ & præaltæ, quas transcendit Annibal. vid. Silius l 3. post medium.
* *Pyreneûs* [*b l l*) *Rex Thraciæ*, Musas hospitio exceptas violare volens, cum eas in aves mutatas, & per fenestram avolantes insequeretur, fregit cervicem.
* *Pyrgi* vetus urbs *Tusciæ*, ubi multi piratæ.
* *Pyrgo* (*l l*) tab. XXIII.
* *Pyrgoteles* (*l b b l*) sculptor gemmarum artificiosissimus.
* *Pyrites* (*l l l*) Feurstein genus achatis.
* *Pyrois* (*b b l*) genit: *Pyroëntis*, equus solis.
* *Pyropus* (*b l b*) Rubin gemma.
* *Pyrrha*. tab. II. vide *Deucalion*. † *Seculum Pyrrhæ*, id est diluvium; Horat. l. 1. Od. 2.

* Pyrrho (ll) vide *Philoſophia ſceptica.*

* *Pyrrhus*(lb) tab. VI. XXIII. filius Achillis in excidio Trojæ multùm ſæviit ad vindicandum patrẽ Necavit Priamum, Politen, Polyxenam interfecit. Andromachen pro pellice habuit, ex qua Moloſſus genitus. tum Hermionen à Menelao ſibi dudum deſponſam poſcit, quæ interim Oreſti promiſſa fuerat. At Oreſtes cedere eam coactus, Pyrrhum in ipſo Delphico templo obrutum necat, & Hermionen ſibi vindicat. † Alter Pyrrhus rex Epiri potens cum Romanis quidem infeliciter bellavit, Græciam autem ſubegit. Sed dum Argos urbem oppugnat à muliere ictu tegulæ lapidis occiſus periit. vid. tab. VI.

* *Pyrus* (bb) Birnbaum. *Pyrum* Birn. *Pyra* laudata habebat Phæacia, Cruſtumii, Syri, Falerni, Falerna pyra Bergamotte. Signium, *Ame*rinum Tarentum.

* *Pyrus* vocabatur domus Martialis poëtæ Romæ. vel potiùs pyrus in tabula picta erat inſigne ejus domus.

* *Pythagoras* [lbbl] vide *Philoſophia.*

* *Pythius* (l b b) tab. XIX.

* *Python* (ll) Serpens natus ex putredine terræ poſt diluvium Deucalionis. Vel natus è cruore Gigantis Typhonis, quem Apollo ſagittis interfecit. † *Pythius* : i. e. Apollo. *Pythia* vel *Pythias* (lbb) vel *Pythonia* (llbb) vel *Pythoniſſa* (lllb) dicebatur mulier quæcunque erat ſacerdos & vates Apollinis. † *Pythia ſacra*. vide *Ludi*.

* *Pythæus* [llb] tab. XXII.

Q.

**Quadi* (*ll*) populi Herciniæ ſilvæ, ubi nunc ſunt Boëmi, & Moravi.

**Quadra* ein Stuck Brod oder Käß: fruſtum panis. †*Sua quadrâ vivere*, von seinen eignen Mittlen leben.

**Quadrupedes* (*cbl*) per eos intelliguntur equi, aut ſubin boves, aut Centauri.

**Quærere* aliquid ſollicitè. *Id* fecit Ceres: Diogenes cum lucerna: Orpheus quæſivit Eurydicen: Hercules poma aurea Heſperidum & Cervam æripedem &c. Cadmus Europam: Argonautæ aureum vellus: Pylades Oreſten. Id etiam faciunt foſſores, qui quærunt in montibus aurum: venatores feras: mercatores divitias in exteris regionibus: alii gemmas & uniones in mari. vide *Cura*, *Sollicitudo*, *Regiones variæ*. *Item Pia deſideria L. 2. eleg. 11. & 12. L. 3. Eleg. 5. Claudian. L. 3. de Raptu.*

**Quatuor* (*bbb vel lbb*) Quatuor ſunt anni tempora ver, Æſtas, Autumnus, Hyems. Quatuor plagæ cæli ac terræ, Oriens, Occidens, Meridies, Septentrio. Quatuor ſunt numeri in harmonia conſonantes. Quatuor pedibus graditur infans, juxta ænigma Sphyngis. Quatuor oculos Janus habet. Quarto anno abſoluto renovabantur Olympici ludi. Quatuor flumina inferni. Quatuor venti principes: vide Orbis. Quatuor equi ſolis: vide *Equus* Quatuor hactenus fuêre ſummæ monarchiæ, Aſſyria, Perſica, Græca, Romana.

†Quatuordecim ſunt nymphæ Junonis. Nati Niobes. tot annis oppugnata Numantia. vide *Numerus*, *Annus*.

**Quercus* (*lb*) Eichbaum. Arbor glandifera. ſpecies

cies quercuum ſunt etiam Ilex & Æſculus. Ligno eſt præduro: ideo dici ſolet *Robur* **ein Eichbaum**. Eſt craſſa ſtirpe, ramoſa, alta, & radice ad inferos penetrans. † Naſcitur frequenter in Chaonia, Dodona, Ætolia, Atlante, Arcadiæ montibus, Ida, *L*ucania. Hinc dicitur *Chaonis, idis*, vel Chaonia arbor. Dodonis, idis, vel Dodónia, vel Dodonæa.

† Sacra eſt Jovi. & ejus luci quercu conſiti erant: in aris quoque aut prope aras Jovis grandes plerumque quercus erant. vide *Corona*.

† E quercubus truncis ſuſpendere ſolebant heroës trophæa. ſeu arma & inſignia victorum hoſtium. vid. Virgilius l. 4. Æn. v. 441. & l. 2. Georg v. 291.

Annoſa excelſos tendebat ad æthera ramos
Æſculus, umbroſum magnas ſuper ardua ſilvas
Nubibus inſertans altis caput, inſtar (aperto
Si ſtaret campo) nemoris, lateque tenebat
Frondoſi nigra tellurem roboris umbrâ,
Par juxta quercus, longum molita per ævum
Vertice canenti proferre ſub aſtra cacumen:
Silius l. 5.

* *Querela* (b l b) vid. *Lamenta*, *Reprehenſio*, *Mina*. Formulæ querendi fiunt ex figuris Exclamationis, interrogationis correctionis, *A*poſtrophes, conceſſionis, *P*roſopopejæ. Fiunt iis frequentes Hyperbolæ, *I*roniæ &c. *F*ormulæ imperandi, *R*ogandi, hortandi ac dehortandi, exprobrandi optandi miſcentur &c. quas ſingulas. vide ſuo loco. Miſcentur affectus ſpei, deſperationis, timoris, amoris, iræ &c. † Plurimas ejusmodi querelas invenies in Ovidii Epiſtolis Heroidum, & in aliis, qui epiſtolas ſcripſerunt, vid. Biderman.

* *Quies* (b l) vide Otium, Somnus, Labor. Optata eſt meſſori, viatori, ruricolæ, fabro, aliiſque

que qui laborem exercent. *Item* militi, nautæ. Quæ quieta sunt, sunt utiliora & amœniora, ut cœlum quietum, mare, venti. Tamen nimia quies nocet, sic aqua nunquam mota putrescit, aër nunquam motus veneno inficitur. Quiescere nunquam possunt cælum, astra, flumina, fontes, flamma. Quies animi: vide *Animus*.

* *Quindecim.* vide *Annus*.

* *Quinquaginta*, vide *Annus*. tot fuêre Danaides. Sæpe sumitur pro *multus*.

* *Quinque* vide *Annus*.

* *Marcus Fabius QUINTILIANUS* (*lbblb*) Fuit Hispanus ex Calagurre. Romæ docuit summa laude *R*hetoricam sub Domitiano & Trajano.

* *Quintilis* (*llb*) i. e. mensis *Julius*.

* *Quintus* vel *Quinctus* erat prænomen multarum nobilium familiarum Romæ.

* *Quirinus* (*blb*) Sic dictus post mortem *Romulus*, unde & *R*omani *Quirites* dicti sunt.

R.

* *Rabies* (*bbl*) vide *Furor*.

* *Rabirius* (*blbb*) Eques *R*omanus quem Cicero defendit.

* *Racemus* (*blb*) Weintreb. vide *Vitis*. † *Racemifer deus*: i. e. *B*acchus.

* *Rachel* (*ll*) pulcherrima fœmina apud Hebreos, uxor Jacobi, mater Josephi, quæ in partu Benjamini mortua est.

* *Radius* (*bbb*) Strahlen. Item sumitur pro pectine Kahm. pro instrumento textorio, & rhombo Haspel. Pro rota. *P*ro penicillo, aut penicilli ductu Pensel Strich.

* *Ragusa* (*blb*) urbs maritima Dalmatiæ seu Illyrici, olim Epidaurus dicta.

* *Rana* (*l b*) fuêre rustici in Lycia. vide *Latona*. habitant partim in paludibus partim in agris. importunæ sunt garrulitatis, & *coaxando* totas noctes personant. Clamor tamen earum futuram pluviam portendit. Est animal immundum, turpe, saliens, lubricum, & præterea lascivum. Ranarum cum muribus pugnas descripserunt Homerus, Balde, & Smetius, in *Batrachomachia*: quos legere potes.

* *Raphanus* (*b b b*) Rettig vel *Raphanum*.

* *Rapa* vel *Rapum* (*l b*) Ruben. in *B*avaria sunt frequentia.

* *Rapax* (*l b*) vide Latro, fur. *A*nimalia, *A*ves rapaces. Avarus. † Comparantur rapaces uncis seu harpagonibus omnia ad se trahentibus; charybdi, vorticibusque maris. Harpyiis. denique animalibus & avibus rapacibus &c.

† Populi rapaces sunt Scythæ, *A*rabes, Medi, Parthi, Cimbri. Tales erant Nero, Rufinus, Lycaon, aliique *Impii*, & *Tyranni*.

* *Raptus mulierum*. Jupiter rapuit Europam, Ganymedem. Theseus *A*riadnam & *H*elenam: Achilles *B*riseida. Paris Helenam: Hercules Augen. Castor Phoeben: Pollux Ilairam. Nessus Dejaniram. Telamon Hesionen. Eurytus Hippodamen voluit rapere. *R*omani Sabinas mulieres. Jason Medeam: Orestes Hermionen &c.

* *Rapidi fluvii*. vide *Fluvius*.

* *Rarus* (*l b*) significat idem ac paucus, tenuis: e. g *raræ segetes*: ein dünn gesäbetes Getraid: rara barba. † Item rarum selten seltsam / quod non crebrò videtur, datur, aut fit. vide *Mira*. † *R*ara sunt albus corvus, niger cygnus, Phœnix avis. concordia fratrum rara. *A*micus in necessitate rarus. Rara dies sine nube. Rara aqua absque pisce: ager absque lolio: Mare sine fluctu: hyems sine pruina; ver sine rore.

Rarò

Raró ridet Cato. Vide *Conjuncta*, *Contraria*, *Impossibilia*: Ex quibus titulis multa desumi possunt, quæ raró, aut pené nunquam fiunt: sed opus est judicio.

* *Ratis* (*b b*) ein Floß. sumitur allegoricè pro homine. &c. vide *Puppis*.

* *Ratispona* (*b l l b*) urbs *Bavariæ*. Imperio *Romano* subdita, ad Danubium, ubi eidem insignis pons impositus est. A multo jam tempore ibi comitia principum Imperii Romani, & Legatorum fere totius Europæ habentur, ac de *Imperii* negociis consilia agitantur.

* *Ravenna* (*b l b*) urbs Italiæ ad mare Adriaticum, supra *Rubiconem* fl. Antiquissima, condita à Thessalorum colonia.

* *Rauraci* (*l b l*) populi, nunc pars Alsatiæ & Brisgoviæ.

* *Reate* (*b l b*) urbs Umbriæ, in medio Italiæ sita.

* *Rebecca* (*b l b*) Hebræa fœmina filia *Bathuelis*, uxor Isaaci, mater Jacobi & Esau. *Fœmina* prudens & callida.

* *Rebellis*. vide *Perfidia*, *proditio*. Rebelles fuerunt Gigantes Jovi. Catilina, Cethegus, Gracchus, Spartacus *Romanis*.

* *Reges*. vide *Rex*.

* *Marcus Attilius* REGULUS Consul *Romanus* cum exercitu missus in Africam, apud Bagradam fl. ingentem Draconem immisso exercitu, & tormentis explosis necavit. Dolo circumventus, & cum quindecim suorum millibus captus est à Carthaginensibus. Hi cùm Romam mittere vellent legatos ad postulandam pacem, & ut captivi permutarentur invicem, nullus ausus est ire, quia timebant occidi, sicut ipsi sæpius Romanorum legatos occiderant. Ergo ipsum Regulum mittunt, accepto prius jurejurando, quo se rediturum promisit. Ivit ille; at Romæ

in Senatu & pacem & captivorum mutationem dissuasit. Tum rediit ad hostem, licet conjux, propinqui, cives, & nobiles precarentur ut maneret, dicentes non servandam Pœnis fidem, quam toties priores fefellissent. *Ivit* tamen ut jurejurando staret. Carthaginenses eum dolio clavis internè acutis confixo incluserunt, & resectis palpebris, ne dormire posset, vigiliis ac inedia aliisque tormentis necaverunt.

* *Regia*. vide *Domus*.

* *REGIO*. Hìc compendiò Geographiam antiquam eamque poëticam describam. *Inspice* simul titulum *Orbis*, *Populus*. & de qualibet regione proprium ipsius nomen ac titulum in hoc indice inquire.

† Delineavi in hanc rem tabulas octo hìc apponendas, quarum hic est ordo.

EUROPA.

1. Orbis descriptio.
2. Hispania.
3. Italia.
4. Macedonia, Thracia, Dacia, Moesia.
5. Græcia.
6. Peloponnesus.
7. Archipelagus & Insulæ Cyclades.
8. Asia.

I. *Versus Occidentem* ad mare Atlanticum, ubi finis terræ, juxta veteres, est, sunt istæ regiones:

(1. HISPANIA. Insulæ Baleares, Ophiusæ.

(2. GALLIA.

(3. BRITANNIA, Scotia, Hibernia.

(4. ITALIA. Cujus populi erant Ligures: Tusci, sive Etrusci: Umbri: Sabini: Piceni: Latini: Volsci: Hernici: Rutuli: Samnites: Aurunci: Ausones: Campani: Vestini: Peligni: Frentani: Marsi: Campani: Picentes: Lucani. Apuli: Brutii: Calabres. Japygii, Salentini: quorum trium ultimorum regio dicebatur *Græcia*

Descriptio
ORBIS
Tab.
Orcades Insl.
Thule
Atlantis
Caledonia
Britannia
Hesperides
Cimbri
Sinus Codanus
Hyperborei
Mare Glaciale
Imaus M.
Paropamisus
Seres
India
Persia
ASIA
EUROPA
Hispania
GALLIA
ITALIA
GERMANIA
SCYTHIA
Rhyphaei montes
Sarmatia
Dacia
Pannonia
Getia
Thracia
Rhaetia
Dalmatia
Illyrium
Macedonia
Græcia
Peloponesus
Mar. Ægæ
Cyclad
Creta I.
Adria M.
Mare Ionium
Sicilia
Corsica
Sardinia
Caucasus Mons
Taurus
Rhodus
Cyprus
Arabia
Sinus Arabicus
Mare Erythræum
Ægyptus
Nilus fl.
Cyrenaica
Marmarica
Garamantes
Carthago
Africa
Atlas Mons
Numidia
Getulia
AFRICA
Æthiopia
Gorgades Ins.
Supra hunc circulum sunt Regiones frigidæ
Infra hunc circulum sunt Regiones calidissimæ

HISPANIA
Oceanus Atlanticus
Atlantis I.
Hesperides I.
Cantabri
Vascones
Pyrenæi montes
Gallicæ Pars
Astures
Minius fl.
Pallantia
Callaici
Durius fl.
Brigantia
Celtiberia
Oscа
Ilerda
Calagurris
Ilergetes
Tarraco
Iberus fl.
Numantia
Bilbilis
Cæsaraugusta
Dertosa
Conimbrica
Monda f.
Lusitanica
Toletum
Complutum
Vlyssipo
Tagus fl.
Tarraconensis
Oretani
Turias fl.
Saguntus
Baleares I.
Emerita
Turduli
Italica
Corduba
Celtici
Anas fl.
Sucrus fl.
Bætis fl.
Hispal
Bætica
Tartessus
Murgis
Carthago nova
Pityusæ I.
Gades
Cartesia
Munda
Malaca
Calpe &
Abyla Columnæ Herculis
Fretum Herculeum
Africa
Numidia
OC
OR
M
Ta. 2.

ITALIA
Ta. 3.
GALLIA
INSUBRES
BOII
SENONES
MARE ADRIATICUM seu SUPERUM
MARE IONIUM seu AUSONIUM
MARE TUSCUM
MARE LIGUSTICUM
MARE TYRRHENUM seu INFERUM
Sardinia
Corsica
LIBURNIA
DALMATIA
MACEDONIÆ PARS
EPIRI PARS
CALABRIA
LUCANIA
SAMNITES
APULIA
Insula Diomedis
Gargan. M.
Mediolanū
Mantua
Cremona
Mutina
Fesula
Luca
Pisa
Genua
Ravenna
Venetia
Istria
Pola
Jadera
Scodra
Lissus
Epidamnus
Aulon
Ceraunia
Dodona
Brundusium
Hydrus
Tarentum
Metapontum
Acheron fl.
Croton
Lacinium
Locri
Leucopetra
Rhegium
Messana
Drepanum
Panormus
Eryx
Lilibæum
Malicus
Agrigentum
Camerina
Pachynus
Syracusa
Ortygia I. & fons Arethusa
Scylla
Charybdis
Neapolis
Capua
Cumæ
Salernum
Arpinum
Veji
Cannæ
Aufidus fl.
Phæacia

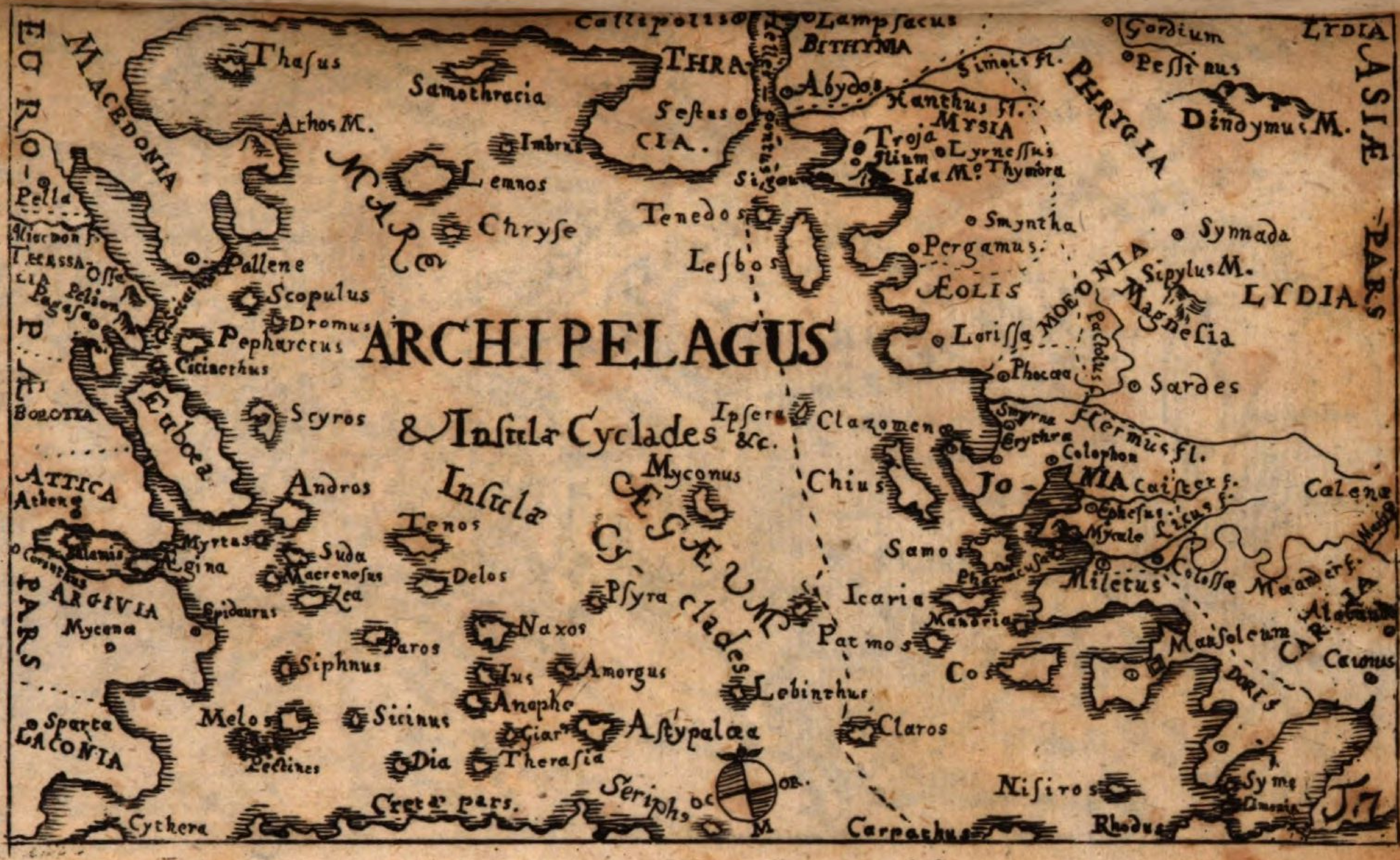

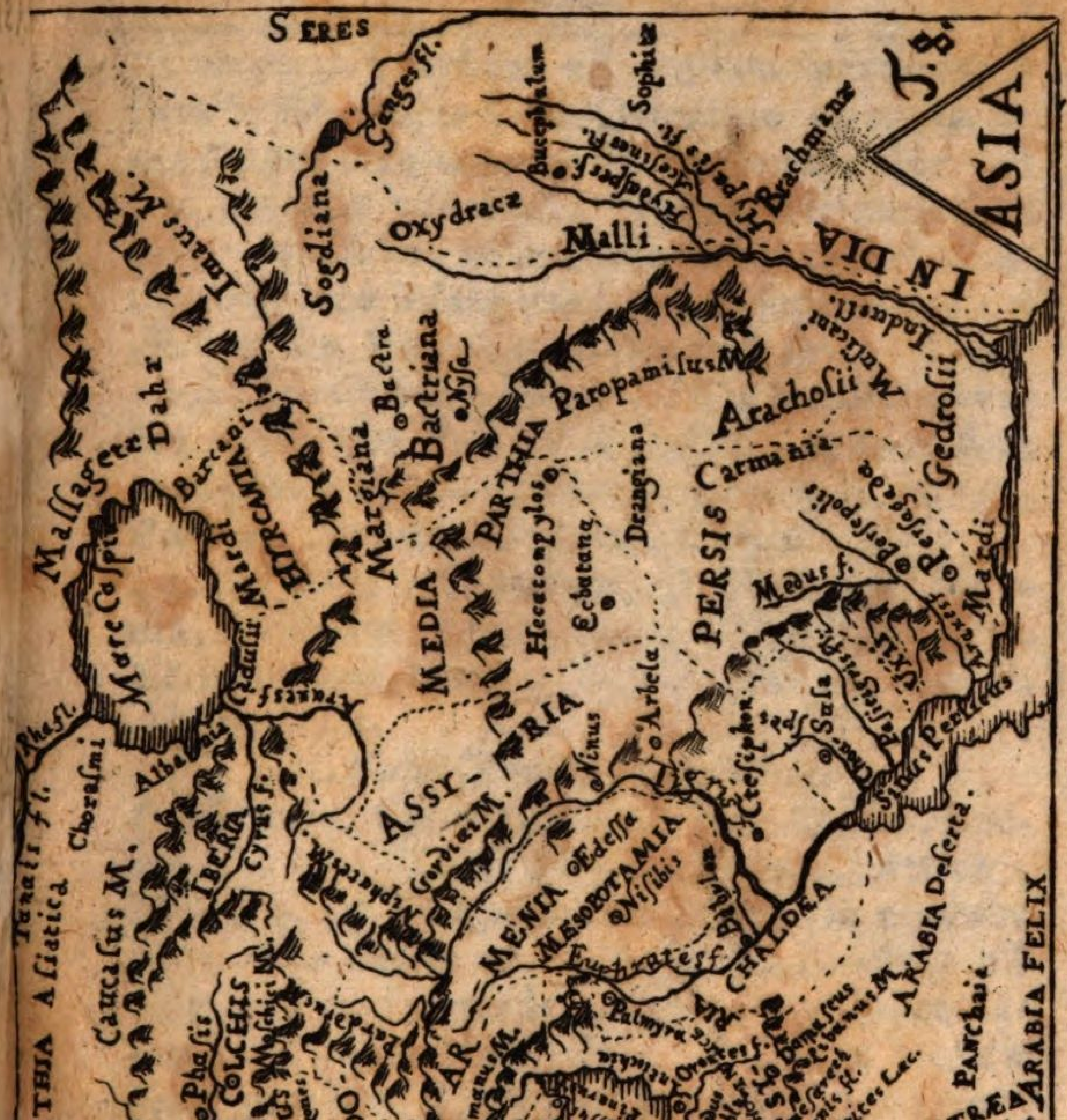
Singidunum
Pons Trajani
SAUROMATÆ
GETIA
DACIA
Ægypsus
Tomi
Odessus
PONTUS EUXINUS
Angialus
Aureus M.
Ciabrus fl.
Nicopolis
Ister fl.
ODRYSIA
THRA-CIA
Byzantiũ
Eumolpias
Adrianop.
Orestia
TRIBALLI
STARNÆ
Margus
MOE-SIA
Rhodope M.
Propõtis
Callipolis
SCORDI-SCI
BISTONIA
Nessus fl.
Ismar
Abdera
Maronea
Hebrus fl.
Ænus
Melas fl.
ILLYRIUM
Scodrus M.
DARDANIA
EDONIA
Philippi
Hellespont.
Sestus
POE-ONIA
MYGDONIA
Strymon fl.
Pangæus M.
Thasus
Erigonius fl.
BISALTÆ
Samothracia I.
Lissus
Sithon
OC OR. M.
Lemnos I.
Epidamn⁹
LYNCESTIS
MACEDONIA
Lychnidum
Apsus fl.
TAULANTIA.
DASSARETIS
Axius fl.
Pella
Thessalonica
Stagyra
Athos M.
Olynthus
MARE ÆGÆUM
MARE ADRIATICUM
Aulon
Celydnus fl.
ORESTIS
EMATHIA
Pallene
Torone
Singus
Phylace
Sinus Thermaicus
EPIRI PARS
Pier⁹ M.
Aliacmon fl.
Ta. 4

GRÆCIA
THESSALIA
EPIRUS
EUBOEA
BOEOTIA
ATTICA
ÆTOLIA
ACARNANIA
CHAONIA
MOLOSSI
THESPROTIA
DOLOPES
DRYOPES
DORIS
LOCRIS
PELASGI
MARE ÆGÆUM
MARE IONIUM
Oricum
Ceraunia
Phæstos
Gomphi
Pindus
Olympus M.
Atrax
Larissa
Peneus fl.
Tempe
Phthia
Trachyn
Bœbe
Ossa M.
Melibœa
Apidanus fl.
Enipeus
Pharsalus
Minya
Pagasæ
Iolcos
Pelion M.
Sperchis fl.
Buthrotus
Chimerion
Dodone
Othrys
Oeta
Thermopylæ
Sciathus I.
Scyros I.
Pepharetus I.
Acheron fl.
Ambracia
Cynus
Opus
Artemisiu
Cenæum
Euripus
Actium
Oechalia
Lebadia
Leuctra
Achelous
Parnassus
Thysbe
Chalcis
Andros
Pyrrha
Geræstus
Daulis
Ismenus fl.
Aulis
Corax M.
Tithoreum
Chæronea
Eretria
Caristus
Olenos
Aracynthus M.
Cyparissus
Platæa
Oropus
Thebæ
Rhamnus
Hymettus
Thespiæ
Asopus fl.
Penteticus M.
Evenus fl.
Calydon
Delphi
Cephissus fl.
Marathon
Cyrrha
Helicon
Ascra
Eleusis
Athenæ
Piræum
Munichia
Phyle
Sunium
Naupactum
Crissa
Megara
Isthmus
Salamis I.
Leucate
Ithaca I.
Neritus
Caphareus
Oc
Or
M

PELOPONNESUS.
Sinus Crissæus
Isthm9
Sinus Saronicus
Ægina I.
Corinthus
Sicyon
Rhium
Patræ
ACHAIA
Stymphal9 M.
Pholoe M.
Erasin9 fl.
Cleone
Nemea
Larissa
Argi
Træzen
Parthasia
Nonacria
Lyrcæ9 M.
ARGIVIA
Lerna
Mycenæ
Larissa fl.
Cyllene
Olenos
Psophos
Inachus fl.
Ladon fl.
Styx
Peneus fl.
Elis
Clitor
Cyllene
Nauplia
Tegea
Sinus Argolicus
ARCADIA
Alpheus fl.
Lycæus M.
Olymp9 M.
Mantinea
Therapnæ
Sparta
Pisa, f. Olympia
ELIS
Pylus
Mænalus
Taygete9 M.
Epidaur9
Pamisus fl.
Amyclæ
Cyparissa
Træzen
LACONIA
Eurotas fl.
Pylus
Ithome
Alyarts
Messana
Leuctra
Malea
Methone
Corone
Tænarus
Cythera I.
MARE MYRTOUM
AGÆUM
ORIENS
Cyclades Insulæ
MARE
Echinades
Ithaca I.
Cephalenia I.
OCCIDENS
MARE IONIUM.
MERIDIES
CRETA
Ida M.
Cydon
Dycte M.
Phæstos
Coretyn
Lyctus
Cnossus

ARCHIPELAGUS
& Insulæ Cyclades
Insulæ
Cyclades
MARE
ÆGÆUM
EUROPÆ PARS
ASIÆ PARS
MACEDONIA
THRACIA
PHRYGIA
MYSIA
LYDIA
ÆOLIS
MOEONIA
JONIA
CARIA
DORIS
BITHYNIA
ATTICA
ARGIVIA
LACONIA
BOEOTIA
Thasus
Samothracia
Athos M.
Imbrus
Lemnos
Chryse
Pallene
Scopulus
Dromus
Peparetus
Sciathus
Euboea
Scyros
Andros
Tenos
Delos
Suda
Zea
Myrtas
Egina
Epidaurus
Mycena
Athenæ
Sparta
Cythera
Melos
Siphnus
Paros
Naxos
Sicinus
Dia
Therasia
Anaphe
Amorgus
Astypalæa
Psyra
Myconus
Ipsera &c.
Chius
Clazomenæ
Samos
Icaria
Patmos
Lebinthus
Claros
Cos
Nisiros
Rhodus
Syme
Carpathus
Seriphos
Cretæ pars.
Callipolis
Lampsacus
Abydos
Sestus
Tenedos
Lesbos
Sigeum
Troja
Ilium
Lyrnessus
Ida M.
Thymbra
Xanthus fl.
Simois fl.
Smyntha
Pergamus
Larissa
Phocæa
Pactolus
Sardes
Magnesia
Sipylus M.
Synnada
Gordium
Pessinus
Dindymus M.
Smyrna
Erythræ
Colophon
Hermus fl.
Caister fl.
Ephesus
Mycale
Miletus
Mæander fl.
Mausoleum
Caunus
Calene
Pella
Pagasæ
Pelion
Ossa
Thessalia

ASIA
J. 8.
SERES
IN DIA
Brachmanæ
Sophitæ
Bucephalum
Oxydracæ
Malli
Sogdiana
Gangesfl.
Imaus M.
Massagetæ
Dahæ
Mare Caspium
HYRCANIA
Margiana
Bactra
Bactriana
Nissa
PARTHIA
Paropamisus M.
Arachosii
Gedrosii
Carmania
Persepolis
PERSIS
Drangiana
Ecbatana
Hecatompylos
MEDIA
ASSYRIA
Arbela
Ninus
Ctesiphon
Susa
Tigris
MESOPOTAMIA
Edessa
Nissibis
Babylon
CHALDEA
Euphrates fl.
ARMENIA
Palmyra
ARABIA Deserta
ARABIA FELIX
ARABIA PETRÆA
Panchaia
Nissa
Saba
Sin. Arab
Damascus
Cyprus
Tyrus
Pelusium
Canopus
Alexandria
Pharos
Memphis
Pyramides
Arsinoe
Syene
Meroe I.
Moeris lacus
ÆGYPTUS
LYBYA
MARMARICA
Jupiter Hammon
Mareotis lacus
CAPPADOCIA
PONTUS
COLCHIS
Phasis
IBERIA
Albania
Caucasus M.
SCYTHIA Asiatica
Tanais fl.
Chorasmi
Cimerii
Amazones
Bosphorus
Taurica
EUXINUS
Trapezus
Thermodon
Sinope
Amastris
Parthenium
Hippius
Sangarius fl.
Calpe
Chalcedon
Bosphorus Thracius
Byzantium
Thracia
Sestos
EUROPÆ PARS
PONTUS
LYDIA
Lesbos
Chius I.
Icaria
Samos
Cos
Rhodus I.
Carpathus
Taurus M.
Celæna
Dindymus M.

cia magna. † Insulæ ad Italiam pertinentes sunt *Sicilia*, cujus latus Orientale etiam Græcia magna dicebatur, quia ex Græcia plurimæ huc coloniæ venerunt. Prope Siciliam sunt minores insulæ, ad meridiem Melita: ad occasum Ægates insulæ tres: Ad septentrionem Æoliæ seu Vulcaniæ insulæ septem. Dein' *Corsica* seu *Cyrnus*. Et major hâc Sardinia versus meridiem sita. Ad litus Campaniæ sitæ sunt parvæ insulæ Pithecusæ, Ilva, Planaria, Pontia, Ænaria, Capreæ, Leucasia.

(5. Ad mare Adriaticum est Illyricum, Liburnia, Dalmatia, Istria, Carni, Vinidi, Veneti. Et introrsum *R*hæti, Norici, Brenni, qui in Alpibus sunt.

II. Versus Orientem & Meridiem.

(1. Græcia. Cujus provinciæ sunt Ætolia, Locris, *P*hocis, Thessalia, *B*oeotia, Attica, Megaris. † Peloponnesus, quæ in quatuor provincias divisa est. Achaja: cui inclusa est Elis, Isthmus: Arcadia: Argia, cum Mycenis: Laconia, cum Messeniis. † *I*nsulæ Græcæ Europææ sunt Cyclades, Strophades, Echinades. Corcyra: Leucadia, Cephalenia, Zacynthus, Creta, *L*emnos, Samothracia, Thasus.

(2. *EPIRUS*: cujus provinciæ sunt *A*carnania, Molossi - Dryopes, *A*mphilochii. Thesprotia.

(3. *MACEDONIA*, cujus provinciæ Taulantia, Orestis, Lyncestis, Emathia, Pieria, Poeonia, Mygdonia, Chaonia.

(4. *THRACIA*: cujus populi *B*essi, Cicones, *A*griani, *B*istones, Edoni.

III. Versus Septentrionem.

(1. S*CYTHIA*: ad quam pertinent Moesi, Daci, Dardanii, Triballi, Getæ, Peucini, Carpi, Jazyges, Sauromatæ, Tauri, Geloni, Mæotæ.

 (2. *GER-*

(2. GERMANIA cujus populi circa Rhenum erant Helveti, Marcomani, Sedusii, Ubi, Franci, Sicambri, Bructeri, Chamavi, Belgæ, Cati, Morini. Circa Albim & Suevum seu Viadrum fluvios Anglii, Thoringi, Longobardi, Gotthones, Carini, Burgundiones, Suevi, Marsingi, Hermunduri, Quadi. Ad Vistulam fl. ipsi Sauromatæ, Bastarnæ &c. qui nonnisi Germani erant. Ad Danubium fl. Alemanni, Vindelici, Norici, Pannones.

(3. Septentrionales alii. vide *Orbis*. quibus adde Lappones, Hyperboreos, Finnos, Danos, Rugios.

ASIA.

I. Versus Occidentem.

(1. Græcia Asiatica, cujus hæ provinciæ Æolis, Jonia, Doris. Quorsum etiam spectant insulæ Græcorum coloniæ, nempe Lemnus, Lesbus, Chius, Cos, Samos, Rhodus, Carpathus.

(2. Phrygia & Lydia, cujus hæ sunt provinciæ: Mysia, Troas, Bithynia, Paphlagonia, Galatia vide *Euxinus*.

(3. Ad mare Cilicium Caria, Lycia, Pamphilia, Pisidia, Isauria, Lycaonia, Cilicia.

(4. Ad mare Syriacum Syria, Phœnicia, Palæstina, Idumæa.

(5. Ægyptus.

(6. Arabia.

II. Versus Septentrionem.

(1 Euxinum versus sunt Cappadocia Armenia, Colchis, Iberia, Moschi, Amazones, Caucasii.

(2. Ad mare Caspium Hyrcania, Media.

III. Ad Meridiem Persia, Parthia, Assyria, Mesopotamia, Babylonia, Susis, Arabia Ormus insula.

IV. Ad

IV. *Ad Orientem in fine terræ* Indi, Seres, Paropamiſadæ, Sinenſes, Japones. *Bactra*, Sogdiana. Inſula Taprobana.

AFRICA.

I. *Septentrionalis pars* Marmarica, Libya, Cyrenaica, Tripolitana, *Africa* propriè dicta. Syrtes, Naſamones.

II. *Verſus Orientem & Meridiem* Æthiopia, Troglodytæ, Nubia, *Abyſſini*, Meroë, Catadouppæ, Garamantes, Getuli, Madagaſcar inſula.

III. *Verſus Occidentem & mare Atlanticum* Numidia, Maſſylia, Mauritania. *Inſulæ* Gorgades, & Heſperides, ſeu viridis promontorii. Item *Fortunatæ*, quæ hodie Canariæ dicuntur, & potius trahuntur ad Europam vel *Americam*, quam ad *Africam*. *Atlantis* inſula magna extra Europam, de qua multa fabulati antiqui, & aquis eam hauſtam putârunt. eandem multi hodie credunt *Americam* fuiſſe. vide *Terræ finis*, *Orbis*, &c.

† *Regiones* ſaxoſæ & montoſæ ſunt Illyricum, Epirus, Macedonia, *Arcadia*, Colchis, Creta, *Ithaca*, Noricum, Cilicia, pars *Arabiæ*. *Amœnæ* ſunt Campania, Venetorum regio, Theſſalia, Syria, Meſopotamia, *Phœacia*, *Arabiæ* pars, Phoenicia. *Attica*, Hybla, Tiburtina regio, Elyſii apud Inferos. vide *Fertilis*, *Deſerta*. *Planities*, ubi tales regiones invenies.

† *Regiones* calentes ac fervidæ ſunt *Africa* tota, India, Hiſpania. *Frigidæ* : vide *Nix*. *Regiones* divites *metallis*, *gemmis*, *odoribus* &c. vide ſuis locis, & titulô *Populus*. † *Regiones* variis moribus imbutæ : vide *Populus*

* *Regnum* vide *Rex Potentia*. regnandi cupido : vide *Ambitio*.

* *Religio* (*b b b b vel l b b c*) vide Dei *cultus* , *Fides*, Sacra.

* *Relinquere*, vide *Deserere*. Auxilium negare: Perfidia: proditio: Promissum fallere.

* *Remoti populi* & regiones vide *Populus*.

* *Remus* [*b b*] tab. IV. XXIV. vide *Romulus*.

* *Reprehensio* (*b b l b c*) In reprehensionibus adhibemus formulas *hortandi* , *Rogandi* , *minitandi*, *imperandi* , *optandi*. Subinde *desperandi* , *imprecandi*: vide *Querela* : & Epistolas Heroidum Ovidii, aliorumque, quæ plenæ sunt exprobrationibus & reprehensionibus. Miscentur affectus *iræ*, *clementiæ* , *misericordiæ*. Exprobramus alteri beneficia, amorem, amicitiam hactenus impensam &c. ingratitudinem ejus depingimus. vel exprobramus ei *vitia*, & eorum foeditatem describimus, & contrà virtutis pulcritudinem: exempla majorum, aut sodalium proponimus. *Vide quomodo apud Virgilium* Dido *exprobret Æneæ l.* 4. *v.* 304. *vide & duas Orationes in Ovidio l.* 13. *Metam. initio, ubi Ajax & Ulysses alter alterum carpunt, reprehendunt, exprobrant.*

† Formulæ. *Quid audes? Quo te rapit impetus : Quæ spes insanos urget animos. I nunc , & quos secutus es interroga , socios. At tibi pro scelere , pro talibus ausis Dí, siqua est cælo pietas , quæ talia curet , persolvant grates dignas. Ausus es , ô nimium nimiumque oblite tuorum, Thracia nocturno tangere castra dolo. At tu lentus abes , nec te jurata reducunt numina , nec nostro motus amore redis. Jura , fides, ubi nunc commissaque dextera dextræ , Quique erat in falso plurimus ore deus? Si de tot læsis sua numina quisque deorum vindicet , in pœnas non satis unus eris. Heredem patriæ , perfide, fraudis agis. Turpe rudimentum , patriæ præponere raptam: causa pudenda tua est. Tu levior foliis , tunc cùm sine pondere succi mobilibus ventis arida facta cadunt. Heu! ubi pacta fides: Mobilis Æsonide , vernâque incertior aurâ, cur tua pollicito pondere verba carent, Dic*

age,

age, ô demens. si ad me venisses, quo vultu natos, quo me, scelerate, videres: Perfidiæ pretio qua nece dignus eras: Non quia tu dignus, sed quia mitis ego. Te lapis & montes, innataque rupibus altis robora, te sævæ progenuêre feræ &c. Omnia mentiris; nec enim tua fallere lingua incipit à nobis. Mitius inveni, quàm te, genus omne ferarum, credita non ulli, quàm tibi pejus eram. Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas: hac fruar: hæc de te gaudia sola feram. Numen ubi est: ubi dii: meritas subeamus in alto tu fraudis pœnas, credulitatis ego. Ausus es (ô justo desunt sua verba dolori!) ausus es, Æsoniâ dicere cede domo. Serpentes igitur potui, tauròsque furentes; unum non potui perdomuisse virum: Quòd vivis, quòd habes nuptam, socerumque potentem, hoc ipsum, ingratus quòd potes esse, meum est. vide Epistolam Dejaniræ ad Herculem apud Ovidium.

* *Respicere*, sumitur pro misereri, auxilium dare.

* *Reus*. Rei, sive illi, qui accusati & damnati erant, præsertim exilio, aliave simili pœna, tondebant omnes comas; utebantur veste pulla, seu atra, aut aliàs sordida; cineribus spargebant capita. Absoluti ad templa & aras properabant. †*Reus Anyti*: i. e. Socrates.

* *REX*. Regem decent virtutes *Prudentia*, *fortitudo*, *Justitia*, *Clementia*, *Politica*, *Potentia*, *Belli peritia*. vide dictos titulos. Item Sarbiev. l. 1. O. 17. & l. 4. Od 3.

† *Regnantium pericula*. vid: *Fortuna*, *Infelix*. Seneca Oedip act. 1. Scen 6. & Troade act. 1. & 2. Scen. 2. Thyeste act. 3. Scena 1. Hercule Oeteo act. 2, Choro. † *Pro rege* dicitur Corona, purpura, diadema, sceptra, solia.

† *Reges olim* omnes dicebantur, qui in aliqua civitate legitimum imperium exercebant.

† *Reges antiquissimi fuêre* Ninus, Semiramis, Inachus, Danaus, Cecrops, Faunus, Picus, Evander, Latinus. vide tab. XXV. & XXVI.

† *Reges Bellicosi & potentes* Agamemnon, Arbaces, Arſaces, Cyrus, Xerxes, Alexander M. Philippus M. Orodes, Pacorus, Vologeſes, Choſroës, Jarbas, Siphax Jugurtha, Leonidas, Romulus, Cæſar &c. vide Heros, Fortitudo Amazon. † *Reges* P*acifici* Numa, Æacus, Evander, Latinus, Hiero. † R*eges mali* Tarquinius ſuperbus, Dionyſius, Phalaris, Agathocles, Tantalus, Sardanapalus: vide Tyrannus. vide univerſim multos reges in Genealogia deorum.

† Regem habent apes, qui ſine aculeo eſt &c. vid. Virgil. l. 4. Georg † *Rex volucrum:* i. e. Aquila. *Rex ferarum:* i. e: Leo. R*ex maris, cæli, nemorum, hortorum, ſiderum*: i. e. Neptunus, Jupiter, Diana, Priapus, Phoebus. *R*ex nemorum: i e. Leo. *Regina Cæli.* i. e. Juno. *Regina Orci*: i. e. Proſerpina. *Regina ſiderum*: i. e. Luna. *Regina florum*: i. e. Flora, vel *R*oſa. *Regina artium, armorum*: i. e. Pallas. R*ex glauci pecoris:* i. e. Neptunus vel Proteus.

† R*egis feri atria* apud Martialem: i. e. Neronis. R*egum nobilis manus*, vel *tot* R*egum decora* apud Senecam: i. e. Argonautæ, filii regum. † R*eges* vocabantur Romæ nobiles & Patroni ab adulante clientum turba. *Martialis*:

* R*ha* (*l*) fluvius magnus Sarmatiæ in Caſpium.

* *Rhadamantus* (*b b l b*) vide *Infernus.* tab. XX. Rex Lyciæ ſeverus. Sumitur pro morte, aut Juſtitia.

* *Rhæti* Graubünder/ hodie Griſones, populi inter Helvetiam & Italiam, qui alpes colunt. Pars eorum profecta in Vindeliciam Sueviæ partem. Vinum Rhæticum Auguſto in deliciis erat.

* R*hamnus* (*l l*) oppidum Atticæ, ubi inſigne idolum Nemeſis deæ: hinc *Rhamnuſia* (*llbb*) vel R*hamnuſis* (*llb*) gen. *idis*: dea vindictæ, Juſtitia.

* R*haphia*

* R*haphia* (*b l b*) urbs Idumeæ, *Judæis Rama.*

* *Rhea* (*bb*) tab. II. vide *Cybelle*. † *Rhea* [*l b*] tab. XXIV.

* R*hedones* (*l b b*) populi Galliæ Celticæ.

* R*hegium* vel R*hegion* (*l b b*) urbs Italiæ in littore Brutio versus Siciliam.

* R*hemi* [*l l*] populi, & urbs Galliæ Belgicæ.

* R*henus* (*l b*) fluvius princeps Germaniam inter & Galliam limes, ex alpibus Rhæticis ortus transit lacum Acronium. habet cataractas tres quibus per saxa volutus spumis frangitur. Belgium amplectitur variè mutato suo nomine. Veteribus duo præcipuè cornua cognita erant: nunc primùm vocatur Wahalis: secundum Lecca: tertium *Issula*: quartum, quod nomen Rheni retinet, absorbetur arenis: ut adeò tantum flumen ne nomen quidem in mare deferat. Rheno miscentur varia flumina, Mosa; Mosella, Mœnus, Nicer. Urbes ad ejus ripas sunt celebres Spira, *Basilea*, Argentoratum, Wormatia, Maguntiacum, Colonia Ubiorum. Est fluvius rapidus, nec pontes patitur.

* R*hesus* (*l b*) Rex Thraciæ tab. VI. XXVI. auxilium tulit Trojanis equos albos habens & pernicissimos, In fatis erat, Trojam captum iri à Græcis, si Rhesi equi abducti ab iis forent, antequam Xanthum fl. gustâssent. Igitur prima nocte, qua advenit Rhesus, Ulysses cum Diomede clam Thracica castra subiit, Rhesum obtruncavit, equos abduxit.

* *Rhetorica* (*l b b b*) vel R*hetorice* (*l b b l*) est ars tradens præcepta eloquentiæ. Vide Orator, eloquentia. Rhetoricam scripserunt præcipuè Aristoteles, Cicero, Quintilianus.

* R*hinoceros* (*l b b l*) Naßhorn animal cornu acutum supra nasum habens, ingentis roboris, licèt non adeò magnæ molis.

* R*hio* tab. III. IV.

* *Rhi-*

* *Rhiphæi.* vide *Riphæi.*

* *Rhodanus* (*b bb*) fluvius Galliæ ex alpibus per Lemannum lacum celeri cursu in mare abit septem ostiis. Dicitur *Celticus amnis.*

* *Rhodia* (*b bb*) tab l.

* *Rhodope* (*b b l*) Mons Thraciæ celeberrimus, altus, nivosus, ubi Phoebus & Orpheus cantare soliti. circa eum Grues frequentes morabantur æstatis tempore.

† Erat autem Rhodope nympha filia Strymonis fl. quæ primùm ex Neptuno peperit gigantem Atho. dein' nupta Hæmo Thraciæ regi, ita ambo fuêre superbi, ut is se Jovem, hæc Junonem se diceret: sed ambo in montes conversi. † *Rhodopeius senex* vel *vates*: i. e. Orpheus. *Rhodopeius cultor*: i. e. Thrax. *Rhodopeia avis*: i. e. Grus vel Ciconia.

* *Rhodos*, vel *Rhodus* (*bb*) Insula celebris cum urbe, prope Cariam in mari Carpathio: in cujus portu erectus stabat *Colossus.* Soli erat sacrata, & dicta etiam Corymbia, Ophiusa *Pœessa.* Urbes erant Lyndus, Camyrus, Jalysus.

* *Rhoeteum* (*l l b*) oppidum & promontorium Troadis in Phrygia, ubi sepultus Ajax Telamonius. *Rhœtejus*: i. e. Trojanus.

* *Rhœtus* (*l b*) Rex Marrubiorum, de quo Virgil. l. 8. & 10. Item Gigas aliquis à Baccho occisus.

* *Rhombus* vide *Piscis.* Item ein Haspel. Item Orbita, circus, limes, limbus, fimbria, ein Umbkreiß/ Rad ꝛc.

* *Rhyndacus* (*l b b*) fl. Mysiæ in Euxinum cadens.

* *Rhynton* (*l l*) poëta comicus ridiculus; Tarentinus.

* *Rhype* (*l l*) urbs in Mænalo monte.

* *Rideo* (*l b b*) *Risus* (*l b*) vid Jucundus, Jocus, gaudium, Fabulæ. Statius l. 4. Silv. risu saturnal. ‡ Ridiculi homines fuerunt Canius; Rhynton:

ton; Philemon Syracuſanus comicus tempore Alexandri, riſu periit, ſic etiam Philiſtio, & Lucullus. Democritus philoſophus ſemper riſit hominum negotia. Satyri ſunt ore ſemper ridente: ita ſtulti ad omnia verba libenter rident. † Riſum pariunt Gratiæ, Veneres, vina. Riſus nihil eſt, niſi concuſſio & titillatio hepatis: unde dicimus: hepar alicui movere: i. e. ad riſum movere. Hepar mihi pene rumpit: i. e. nimium rideo &c.

† Craſſus ſemel tantùm riſit: Cato nunquam & Heraclitus. vide *Gravis*

• *Riphæi* (*lll*) montes Sarmatiæ, aliàs Hyperborei: alti, ſaxoſi, frigidi.

• *Riphêûs* [*ll*] Centaurus. Item Trojanus vir juſtus.

• *Rivus* (*lb*) ein Bach. cuilibet rivo præeſt nympha. Laudantur rivi à liquore aquarum, ſi ſint claræ candidæ, argento ſimiles, ut poſſint lapilli numerari. Si ripas habeant ceſpite, herbis, floribuſque veſtitas. Si dulce murmur per ſilices voluti edant. vide *Arbores fluviatiles*.

- - - *Niveo qui margine cærulus amnis*
Vivit, & in ſummum fundo patet omnis ab imo.
Cui non ire lacu, pigroſque exolvere amictus
Suadeat: hôc mallet naſci Citherea profundo:
Hìc te perſpicuum meliùs Narciſſe videres:
Hìc velox Hecate velit & deprehenſa lavari
Statius l. 1. ſilv.

- - *Fontibus dedit ſuperbum Flora marginem.*
Vivis perennes decidunt ſaxis aquæ,
Campoſque decurſu lavant.
Fons innocenti lucidus magis vitro,
Puraque purior nive:
Pagi voluptas, una nympharum ſitis,
Ocelle natalis ſoli
- - - *Loquaci prata garritu ſecas.*

Pli-

Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibusque cavis.
Per violas lapsæ; per declives hyacinthos
Exspatiantur aquæ.
Lene fluunt rivi, muscosis lene susurrus
Murmurat è scopulis.
In vitreo pisces saliunt hilares crystallo.
Hic, ubi lævi cecidere musco
Virgines undæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, *nimiùmque labi*
Sedulus Almon:
Hippocreneis *abiêre rivis*
Pegasi *fontes*, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hic Liris *fugit, alter* Ufens,
Alter illimi Thrasimenus *amne*
Trudit electrum, liquidoque Plæve
Volvitur auro.

Sarbievius variis locis.

* Robur [*lb*] vide *Quercus*. Robusti comparantur rebus duris: vide *Durus*. Item Quercui, rupi, monti. Dicuntur fortiores leonibus, ursis, molossis, tauris: posse portare montes; cælum: frangere Chalybem. † Robusti fuere Gigantes: Latrones Schynis &c. Atlas: Hercules: Achilles: Cacus: Polyphemus: Cyclopes: Centauri, *Lapithæ*: Diomedes, Tydeus, Theseus, Telamon, Ajax, Agato, Milo Crotoniates: Athletæ & luctatores in Olympicis. Goliath, Samson, David qui ursum & leonem stravit. Argonautæ, qui navem humeris per Libyam portârunt. Hector, Paris, Æneas, Turnus. *vid.* Statius *l.* 2. *Achilleid. v.* 400.

* Rogare. vide *Auxilium*. Rogantes pacem, vel aliud olim manu prægestabant vittas, seu velamina candida cum ramis olivæ. † Huc applicari possunt

possunt formulæ *optandi.* Quando enixè alium & valde rogamus, optamus illi cor *flexibile* ac *molle.* Proponimus ipsi necessitatem, *mala*, *pericula*, quæ patimur. Dicimus nos *facilia* postulare ab ipso, non difficilia & impossibilia aut ut pro nobis *tormenta*, *mortem*, *damna* subeat. Laudamus ejus *clementiam.* Commemoramus *amorem* & *amicitiam* pristinam: elicimus *amoris* affectus, utimurque formulis *amandi.* Rogamus ut aspiciat *Lacrimas* nostras, & memoramus quid aliàs lacrimæ & preces potuerint etiam apud hostem efficere; qualia exempla invenies titulo *auxilium*, *hostis*, *ignoscere.* Speramus, & affectus *spei* elicimus, dicimusque *impossibile* fore, ut non audiat nos. Proponimus quid mali secuturum sit, si non audiat; *Desperamus*: vocamus *Durum* & immitem. Iterumque novam spem resumimus. Laudamus illum, *oculum* ut indulgeat precamur, quem comparamus cum sole, *stellis*, *cynosura*, vocamus eum portum nostrum, aram, anchoram &c. optamus illi *Bona* omnia, & *fortunata*: deprecamur pro illo *deos*, *parcas*, *fata*: irascimur fortunæ nostræ, & meliorem illi optamus. Offerimus gratitudinis ergo omnia nostra servitia, vitam, annos. *Imprecamur* nobis mala, nisi grati fuerimus *Semper.* vid subductos hos titulos *Semper*, *Imprecatio*, è quibus amplificare & deducere hos precandi modos potes adhibitis figuris Interrogationis, repetitionis, exclamationis &c.

† Formulæ rogandi. *Per tamen ossa viri subitò malè tecta sepulcro, perque trium fortes animas, mea numina, fratrum, qui bene pro patria, cum patriaque jacent, Perque tuum nostrumque caput &c. Nunc quoque (sic omnes Peleûs pater impleat annos, sic eat auspiciis Pyrrhus in arma tuis)* Respice *sollicitam Briseida fortis Achille, Nec miseram lentâ ferreus ure mora. Nec tibi turpe puta, precibus succumbere nostris, Victa precor, genibusque tuis*

rega-

regalia tendo brachia. Miserere priorum, & mihi si non vis parcere, parce meis. Aspice demissos lugentis in ore capillos, & tunicas lacrimis, sicut ab imbre, graves: Non te per meritum, quoniam malè cessit, adoro: Debita sit facto gratia nulla meo: Has tibi, plangendo lugubria pectora, lassas Infelix tendo trans freta longa manus: Hos tibi, qui superant, ostendo mœsta capillos: per lacrimas oro, quas tua facta movent. Per superos oro, per avitæ lumina flammæ, per meritum, & natos, pignora nostra, duos. Non ego te imploro contra taurosque virosque, utque tuâ serpens victa quiescat ope: Te peto, quem merui. At tu, siqua piæ, Lynceû, tibi cura sororis, vel fer opem vel dede neci. Quod te per superos, & conscia numina veri, per, siqua est, quæ restet adhuc mortalibus usquam, intemerata fides, oro, miserere laborum Tantorum, miserere animi non digna ferentis. Spes mihi magna subit, cùm te, mitissime Princeps; Spes mihi, respicio cùm mea fata, cadit. Per superos igitur, qui dent tibi longa, dabuntque tempora &c. vid. Ovid. l. 2. Trist. v. 155. Seneca Medea act. 2: Scen. 2 v. 285. & act. 3. Scen. 2. v. 478. & Hercule furent. act. 5. v. 1145. & in Troade act. 3. v 689.

* *ROMA* [*Ib*] Urbs in Latio ad Tyberim, condita à Romulo & Remo, parvis initiis: primò Romulus asylum ibi constituit, deficientibus cultoribus, ut undique latrones, exules, & facinorosi homines eò concurrerent tuti. Cumque deessent viris uxores, Romulus ludos Circenses instituit, & Sabinos, qui vicini erant, invitavit: venêre cum iis multæ fœminæ, utpote curiosæ: at Romulus signo suis dato fæminas innuptas tolli jussit. Unde natum cum Sabinis bellum, qui proditione *Tarpejæ* virginis capitolium arcem penè ceperunt. Septem habuit reges vid. tab, XXIV. à numero 19. *Tarquinius* ultimus ob *Lucretiam* eiectus est: & pro regibus duo annui *Consules* constituti, summumque imperium populo ipsi adiudicatum: erat

us nobilibus, qui dicebantur *patres conscripti:* præterea *Tribuni*, qui populi libertatem contra senatûs & nobilium arrogantiam tuerentur: item *Censores* ad regendos mores: *Dictatores*, qui tantùm creabantur, cum extra ordinem magni momenti bellum aut negotium nasceretur; habebant summam potestatem, quæ tamen nec ultra annum durabat, nec extra Urbem: J. Cæsar primus fuit *perpetuus* Dictator constitutus.

† succedente tempore *R*omana respublica post totam Italiam domitam bellũ nacta est punicum cumCarthagine. vide *Carthago*. tum Dalmatiam & Illyricum domuit per anitium prætorem; Galliam per Cæsarem! Macedoniam per *P*aulum Æmilium; *A*chajam, seu Græciam perMetellum & Mummium! Hispaniam per scipiones, Gracchum, Catonem: Decimum *B*rutum Fabium Maximum scipionem juniorem & *P*ompejum :*T*hraciam perDidium, Drusum, Minutium, Pisonem, Curconem, *A*ppium, ac*T*rajanum *I*mp. Cretam per Metellum: *B*aleares per Metelli fratrem. Cyprum populus sine ulla causa fisco suo adiudicavit! fama acceptâ Rex ibi Ptolemæus venenum bibit! at Cato Porcius cepit insulæ possessionem. *A*siam per Lucullum, & maximè per Pomejum M. *A*frica & Ægypum per Cæsarem. *N*oricos & vindeliciam per Claudium Drusum. Germanice magnam partem per eundem Drusum sub *A*ugusto Imp. sed Druso defuncto Germani varum Quintilium eius successorem cum omnibus suis delevit: ex qua clade Augustus insanienti similis alliso parieti capìte discurrit, clamans: *Vare Quintili redde mihi legiones*! Gætulos per Cossum; Marmaridas & Garamantas per Furnium; omnia hæc sub Augusto.

† Plures *R*omæ fuerunt seditiones Gracchi, Syllæ, Catilinæ &c. quia homines nobiles po-

 ten-

tentissimi affectabant imperium totius reipublicæ sibi vindicare, id ne fieret, ac ne unus Tyrannidem arriperet, Senatus ac populus prudenter aliquoties constituit Triumviratum, sive, ut tres ad aliquod tempus summam haberent administrationem rerum. Tales fuerunt Sylla, Marius, & Cinna. Item postea Crassus, Pompejus, & J. Cæsar, quorum tamen alius alium sustulit, & denique Julius Cæsar sibi soli imperium arripuit, atque ad eò *Monarchiæ Romanæ* autor fuit. Quia tamen post breve tempus occisus est, ideo *Augustus*, qui eum secutus est, primus Imperator dicitur. *Constantinus Magnus* divisit imperium, ut Cæsar aliquis in Oriente, Constantinopoli, regnaret, alius in Occidente, *Romæ* Hæc res, & *Imperatorum* ac nobilium luxus, & ducum aliquorum perfidia, & gentes Barbaræ ex Germania, nempe Gotti, Wandali, Longobardi, pessumdedêre imperium *Romanorum*, & ipsi in *Italia* regnare cœperunt, atque ---- Gallia, Hispania, Africa. Sed Carolus M. *Rex* Francorum, qui è Germania *Rhenum* superantes Galliam subegerant, Italiâ occupatâ, iterum *Romanorum* Imperator est à Summo Pontifice Leone III. creatus & hactenus Romani Imperii Majestas penes Germanos mansit, ac diu jam penes Austriacos Principes.

† Romanum hodie imperium habet *Septemviros*, qui Electores vocantur, quorum est *Imperatorem* eligere, atque eidem consiliis ac potestate Assistere. Insignia *Imperii* sunt Aquila biceps, unguibus alteris sceptrum, alteris gladium gestans, capite coronam.

† *Roma* ipsa urbs erat maxima, unde Antonomastice *Urbs* dicitut. mœnibus clausit septem montes, unde *septem collis* dicitur. Ambitus continebat 42000 passuum, seu septem fere milliaria

Ger-

Germanica. Incolarum copia tanta erat, ut florente imperio numerarentur Sexies millena hominum millia, seu Sex milliones.

† *Montes Romæ.*

(1. Mons *Palatinus*, seu *Palatium*, ubi olim Faunus & Evander habitabant, [inde enim Parrhasiæ arces seu Arcadicæ dicitur propter Evandrum Arcadem:] ac dein' Romulus sedem eò constituit, atque post eum Tullus. Dicitur & *Pallanteum*, fortè à Pallante Evandri filio. Hìc erat templum Apollinis ab Augusto erectum post victoriam Actiacam. ubi erat idolum Apollinis à Scopa factum, & quatuor æneï equi à Myrone. & in porticu statua Varronis. item *Balneæ*.

(2. Mons *Aventinus*, prope Tiberim, nomen ab Aventino rege habet, ibi sepulto. Ibi templum Dianæ, nunc conversum in Ecclesiam S. Sabinæ. Item Templa Junonis & Minervæ in luco Laureti seu laureo. Item ædes Bonæ deæ, Lunæ, Libertatis. Ad radices erat ara Veneris Myrteæ, quæ Murcia dicebatur: & superius ara Jovis Eligii. Item ibi forum pistorium. Hìc habitare solebat *Cacus*.

(3. Mons *Capitolinus*. Olim hìc habitavit *Saturnus*, dein' *Tatius* Sabinorum *Rex*. *Tarpejus* dictus est à *Tarpeja* virgine. *Capitolium* ideò, quia, cùm fundamenta arcis jacerentur, inventum est caput seu calva hominis. Ibi Arx Romanæ urbis. Item insigne templum & triplex quidem sub uno tecto Jovis, Junonis, Minervæ: conditum est à Numa: Novum facere incepit Tarquinius Priscus, post eum Superbus, denique Horatius *Pulvillus* consul absolvit. In bello civili exustum, reædificatum est à Sulla, dedicatum & absolutum à Lutatio Catulo. *I*.erum

exustum sub Vitellio Vespasianus restituit. Mox sub Tito arsit, & à Domitiano rursus erectum est. Limina Ænea erant & aureis laminis obductæ, quas Stilico detrahi jussit consulturus Inopiæ ærarii. Tectum erat è tegulis æreis, inauratis primùm à Catulo; dein' Domitianus in inaurationem tecti & laquearium impendit supra duodecim millia talentorum : i. e. septem milliones florenorum. Hæc erat templi majestas, præter innumera vasa, scuta, galeas coronas currus aureos ibi suspensos à victoribus. Fuêre in hoc monte alia plus quàm sexaginta templa. Galli Senones illud obsidebant, capta jam & incensa reliqua urbe: noctuque ascendentes, cepissent arcem, dormientibus custodibus & canibus, nisi Anseres, quas in victimas alebant, stridore strepituque prodidissent. hinc quotannis Romæ in ferculo circumgestabatur anser sedens in pulvillo, honoribusque afficiebatur, cùm interim canem luderent, occiderentque: Vide *Camillus*, *Brennus*. Ad Capitolium ducebatur pompa Triumphantium: vide *Triumphus*. Item Calendis Januarii eò ascendebant Comitante civitate, qui novi consules electi erant. Dicitur Capitolium *Jupiter Tarpejus*, *vetus*, *Romanus*, *Clivus Sacer*, *Tonans Latialis*, *Arx Romulea*, *Saturnia urbs*. Ex hac rupe dejecti qui patriæ proditores habebantur, ùt Manlius Torquatus.

§ 4. *Vaticanus* mons non procul Tiberi non multùm habitabatur. vinum gignebat multum sed illaudatum, Ibi Templum & lucus Apollinis. Nunc palatium summi Pontificis, & templum Augustissimum totius Orbis Divo Petro sacrum. Item Bibliotheca optima totius orbis. Hìc erat sepulcrum Scipionis. In Vaticano fiebant vasa fictilia, cadi &c.

§ 5. Mons *Cœlius*. Ibi tullus palatium habuit. Con-

Conſtantinus palatium *Lateranorum*, è quo fecit templum Salvatoris, nunc S. Joannis in Laterano. Ibi domus Cæſaris Julii. Cœliolus Collis Cælio monti adhærebat. Dicitur *Auguſtus*: item *Martialis*; quia Martis ludos ſubinde ibi celebrabant.

(6. *Janiculus*. Hìc habitavit Janus. Ibi ſepultus Numa. In hoc Porſena habuit caſtra. Olim minus habitatus, ob gravem aëra: nunc frequentior, & appellatur *mons aureus*.

(7. *Exquilinus* mons ſeu *Exquiliæ*. Hìc fuerunt Horti Mæcenatis; Domus Virgilii Propertii. Perſii, Plinii &c.

(8. Mons *Viminalis*. in hoc erat ara Jovis Viminei, eſt inter Exquilinum & Quirinalem. In eo lucus Tageus, unde *Fagutalis* dictus.

(9. Mons *Pincius*: hìc horti Salluſtii; Sepulcrum Neronis. In hoc conſiſtere ſolebant *Canditati* pro conſulatu. Eſt ad Campum Martium, & portam Salariam.

(10. Mons *Teſtaceus*; hic natus eſt ex meris fragmentis teſtarum, oſſium, cinerum &c. quæ illuc projiciebantur. Non procul erat *Argiletum*.

(11. Mons *Quirinalis*. ibi olim templum Quirini. Nunc vocatur mons *Caballus*, & habet Pallatium Pontificis.

† Portæ Romæ.

(1. *Capena* porta. dicta etiam *Fontinalis*, quia ad eam aquæ ductus derivati. Item *Appia*, quia per eam dirigebatur via Appia. Dicta eſt etiam *Triumphalis* primis temporibus. Extra eam Almo fl. Hodie dicitur porta S. Sebaſtiani.

(2. Porta *Latina*. 3. *Cœlimontana*: nunc *S. Joannis*, vel Lateranenſis: olim etiam Aſinaria dicta.

(4. *Lavicana* priori vicina: nunc porta major.

(5. *Exquilina*, per quam ductæ erant viæ Præne-

nestina, Gabina, Lavicana. Nunc dicitur S. *Laurentii*, vel Tiburtina. (6. Parta *Viminalis* ad montem Viminalem. (7. *Nomontana*, dicta etiam *Agonalis* & *Quirinalis*. Nunc *porta Pia*, quia à Pio V. PP. restaurata. vel *S. Agnetis* propter vicinum templum. (8. *Salaria*, aliàs *Collina*: per hanc potissimum educti sunt supplicio afficiendi. (9. *Pinciana*, etiam Collatina. (10. *Flumentana*, seu *Flaminia* prope Tiberim. Per eam ibat via Flaminia. Nunc *porta populi*: propter templum B. Mariæ ad populum. (11. *Trigemina*, aliàs *Ostiensis*: hodie S. *Pauli* Per eam egressi tres Horatii ad certamen cum tribus Curiatiis Sabinis. (12. *Portuensis*, vel *Navalium*, nunc S. Francisci. (13. *Aurelia*, *nunc S. Pancratii*. (14. *Septimiana*. (15. Porta *Vaticana* olim. (16. *Fornacaria*, nunc porta de cavallegieri. (17. *Triumphalis*: nunc *Angelica*. (18. *Porta Castri* prope Castellum *S.* Angeli. (19. Porta *S. Spiritus*, sive *Saxia*.

‡ *Viæ Romæ*.

Fuère viarum quadrato lapide stratarum Triginta & una, in millia passuum divisæ. vide *Lapis*. Præcipuè fuerunt *Appia*, ab Appio Censore sumtu proprio usque Capuam stratu! deinde ad Brundusium usque ducta. *Flaminia*, seu *Æmilia*, *Salaria*, *Latina*, *Triumphalis*· *Ostiensis* &c.

† *Fora Romæ*.

(1. *Romanum* forum ad radices Capitolini montis usque ad viam Sacram. habet ædem Saturni. & templum Pacis. Dicitur *Latium*, *Palladium*, *Comitium*. Hìc stabant *Rostra*.

(2. Forum *Cæsaris*. ad quod condendum Cæsar fundum emit H S millies: i. e. 2500000. Philip-

pæis,

pæis, seu millionibus duabus & dimidia. Dicitur *Julium*, pòst etiam *Palladium*.

(3. *Augustæum*: prope templum Martis, & Colossum Augusti. Dicitur etiam *Martium*.

* Hæc tria fora passim dicuntur *Forum triplex*. & in his agebantur causæ litigantium, & oratores perorabant, præsertim in Foro *Romano*. unde *Forum* sumitur pro *Litibus*, *causis*, *elóquentia*, *justitia*, *judiciis*.

(4. Forum *Trajani*, seu *Ulpium*, ubi statuæ virorum celebrium ponebantur, Claudiani Ausonii., Augusti ex electro, Nycomedis regis ex ebore.

(5. *Nervæ* forum, quod *Transitorium*, & antea etiam *Palladium* dictum est.

† *Circi Romæ*.

Locus erat patens, per cujus ambitum sedilia structa, è quibus spectabantur ludi. Tales *Romæ* fuerunt octo.

(1. *Circus maximus* inter Aventinum & Palatinum structus à Tarquinio Prisco. Cingitur Euripo seu aquæ ductu: in ejus porticibus sedentes spectare possunt hominum centum & quinquaginta millia. Ibi ædes Matris deûm. & *Consus* deus consilii cum ara sua latens sub terra prope metas stadii, quæ ara ludorum tempore aperiebatur. Hìc etiam obeliscus erat Augusti altus pedes 125. ex uno marmore Ægyptio. Agebantur hìc ludi Circenses, seu cursus equorum & bigarum, in modum Olympicorum.

(2. Circus *Flaminius*. Hìc Artifex quidam habitabat è vitro faciens pocula gemmis simillima Aliàs *Agonius*, seu *Agonalis*. Hìc erat locus *Torentum*, quò primùm Evander appulsus est: ibi ara ditis ac Proserpinæ sub terra. Item lucus Victoriæ.

(3. Circus *Aureliani*. (4. Circus *Floræ*. (5. Circus

cus prope portam *Collinam*. (6. Circus *Alexandri Imp*.. (7. Circus *Domitiæ* (8. Circus *intimus*. In circes infra illos sedilium suggestus erant carceres equorum. Arenâ sternebatur campus subinde alba, flava, rubrâ &c. Caligula fecit sterni minio & Chrysocolla: Heliogabalus trito argento & auro. Metæ [die Zihler erant ex tapho, Tufstein. Sed Claudius marmoreas fecit.

† *Campi Romæ*.

[1. *Campus Martius*. extra portam flumentanam. A Romulo Marti dicatus. Hic juventus in armis, & equis exercebatur. Erat gramineus. Hic *Lustrum* populi habebatur. Item *Comitia*, ad quæ ritè celebranda pro diversis tribubus ac classibus civium fuerunt repagula, seu *septa*, quæ à similitudine Ovilia dicebantur, intra quæ tribus clausæ detinebantur: Juxta septa erat templum Neptuni, & porticus in qua picta erat fabula *Argonautarum* : filiorum *Chironis* seu *Centaurorum*; *Neptuni & Philires*, *Jasonis*. Quæ nomina sæpe pro ipsa porticu, aut pro ipso campo sumuntur præsertim à Martiale poëta. Erant etiam aliæ porticus, in quarum una picta erat fabula *Europæ* à Jove raptæ. Sub his porticibus statuebantur, aut suspendebantur multa trophæa, aliaque victoriarum signa. Propè erat templum Isidis. In hoc campo nobiliorum cadavera cremabantur cum ludis uti & J. Cæsar ibi sepultus est. Ibi etiam erat in alta columna horologium solare. † Dicitur *ager superbi regis*, ab Horatio, quia Tarquinius Superbus eum populo ademtum in proprios usus converterat. Item *Arena Martia*.

[2. Campus *Floræ*. Eum Acca Terentia vel Tarentia, aut Larentia meretrix Populo Romano

mano moriens donavit, hac conditione, ut quotannes pro ipsa ludi fierent. AT populus dedignatus ludos quidem celebravit, sed eos deæ *Floræ* dicavit. Ibi erat Theatrum Pompeji.

† *Theatra Romæ.*

Theatrum, locus ubi spectacula, & comœdiæ exhibentur. item gladiationes, venationes. Theatra erant Romæ *Pompejanum*, quod primus Pompejus è lapide quadrato extruxit. *Balbi*, quod capiebat 30000. hominum. *Marcelli*. *Statilii Tauri* in Palatio. *M. Scauri* celebre theatrum. *Domitiani*, quod Albæ extruxit, & ibi Quinquatria celebravit. † *AMPHItheatrum* erat ædificium in circulum seu orbem ductum, in medio claudens aream; undique per circuitum surgebant gradus in multam altitudinem, in quibus sedebant spectatores Area ipsa variâ Arenâ strata erat. Exhibebantur gladiationes; venationes; pugnæ ferarum, & hominum cum feris; item naumachiæ, seu navales pugnæ: hæ ipsæ cùm exhibebantur, area completa est aquis, quas suppeditabant aquæductus, qui in amphitheatris erant: imo luxus Cæsarum subinde totam aream, spotissimam licèt, vino nobilissimo replevit, super quo natantes naves præliabantur. Etiam in circuitu hujus areæ erant *carceres* seu *claustra*, in quibus detinebantur gladiatores vel feræ emittendæ. Inferiores sedes erant digniores ac meliores, quia propiores ad spectandum in arenam: & hæ pro Imperatore ac Senatoribus servabantur. Paulò superiores erant pro Equestri ordine. Iterum superiores pro honestioribus ac ditioribns civibus. Supremæ demum pro plebe. Amphitheatrum erat totum apertum & sub dio: itaque ne æstus solis, aut pluviæ impedirent

 dirent

dirent spectantes ingens velum ex pretioso serico supernè toti Amphitheatro obducebatur. Dein' in æstu ad delicias faciendas machinis certis in aërem spargebantur pretiosi liquores & balsama, quæ roris in modum defluerent in spectatores: fiebant vulgariter è croco, aliisque aromatibus è Cilicia aut Syria advectis. Unde Martialis: *Et Cilices nimbis hìc maduêre suis:* l. spectac. epigr. 3. Iterum ii, qui spectacula edebant, præsertim Imperatores non solum cibaria pretiosa dividi spectatoribus faciebant, sed etiam spargebant aurum: nec hoc solùm, sed etiam *tesserulas*, seu paxillos ligneos aut tela copiose mittebant in populum, quorum singulis inscriptus erat numerus multorum millium argenti; & quisquis talem tessellam cepisset, ei omnis pecuniæ summa illi inscripta adnumerabatur. In spectaculis autem habuêre frequentes raptus, cùm aut è cælo missos, aut ad cælum raptos homines deosque exhiberent. Id quidem fecêre machinis quibusdam, quas *pegmata* vocabant, sed sine scrupulo nonnunquam etiam veneficas & magos adhibuerunt, qui id producerent Item cùm exhibenda esset nex aliqua, v. g. discerptio Orphei à Bacchis, aut Prometheus rupi alligatus; illi Servum quemlibet eò applicârunt, & immissis feris, alioque modo perimi fecerunt. Sæpe ad hunc usum servire debuerunt Christiani martyreres. Amphitheatrum lapideum primus erexit Statilius Taurus quarto Augusti consulatu, in Campo Martio. Dein' insigne condidit F. Vespasianus Imp. Aliud pene adhuc integrum & celebre visitur Veronæ Tantæ erant moles, ut 80000. aut supra centena hominum millia possent sedere.

† *Luci Romæ.*

Lucus est silva, subinde pauculis arboribus

conſtans, deo alicui ſacrata, & ejus aræ aut fano adſita. Serebantur autem ex arboribus illi deo dicatis, ut Jovi è quercu, Apollini è lauro &c. † In Circo Flaminio Lucus *Victoriæ*, *Poetilinus* major extra portam Flumentanam, *Lucinæ*. *Mavortius*. In Circo maximo lucus *Semelis* & *Saturni*. In Aventino lucus *Hylernæ*, *Lunæ*, *Platanorum*, *Laurentinus*, *Loreti* majoris, *Loreti* minoris. Lucus *Vaticanus*: & in Vaticano *Apollinis*. Lucus *Larum*; *Cuperius* lucus *Vestæ* ſacer in foro Romano. *Viminalis*, ſeu Jovis viminei. *Mephitis*, *Fageus* ſeu *Fagutalis*, *Pœtilinus* minor, *Exquilinus*, *Querquetularius*, *rubiginis*, *Ægeriæ Camœnarum*, *Cuperius* Hoſtiliani ad portam Capenam, *Cuperius* ſcholæ capulatorum in tertia regione ſitus prope lucos *Iſidis* & *Serapidis* Monetæ.

† *Pontes Romæ*:

1. *Milvius* extra portam Flumentanam. 2. *Ælius* prope caſtellum S. Angeli. 3. *Triumphalis* aliàs *Vaticanus* vel *Aurelius*. 4. *Janiculenſis*. 5. *Fabricius* vel *Tarpejus*. 6. Cæſtius. 7. *Palatinus*: aliàs *Exquilinus*. *pons Senatorum*, qui in eo deambulare ſolebant. 8. *Æmilius*, ante *ſublicius* dictus, quem defendit Cocles. Ex eo præcipitabantur rei: vel qui ſe ipſos deſperatione egerunt.

† *Aquæductus Romæ*.

Fuerunt ingentia opera, quibus per plurimos ingentes fornices, per montes vallesque ductos aqua ex longinquo in urbem derivabatur. In urbe per minores canales ita dividebatur, ut ſingulæ domus fontem haberent. Primus aquam ab undecimo milliari in urbem duxit Appius Claudius. is ipſe, qui viam ſtravit vocabatur *Aqua Appia*. M. Agrippa cùm ædilis eſſet in-

induxit *Aquam Virginem*, seu virginis, fecitque fontes salientes in urbe centum & quinque, Lacus septingentos, cùm jam alii septingenti antiquiores essent. Caligula cœpit alium aquæ ductum, quem Claudius Imperator absolvit, sumptu octo millionum à quadragesimo milliari derivatum, fornicibus tantæ altitudinis, ut in Aventinum & alios urbis montes scanderet aqua, quæ *Claudia aqua* dicta est.

† *Templa* Romæ.

Templa universè fuerunt quadringenta viginti quatuor. E quibus celeberrimum Capitolinum: vide suprà *Montes* Romæ. Pretiosissimum erat *Pantheon* seu templum omnium deorum, structum ab Agrippa: totum erat marmore obductum, distinctum trabibus æneis; tholus, seu cupola argenteis laminis obducta, tectum æneum inauratum, portæ ex ære Corinthio, gradus duodecim ænei &c. Nunc dicatum est B. V. Mariæ, & omnibus Sanctis. Sed omnibus ornamentis antiquis spoliatum à Constantino juniore, Saracenis & Gothis. Templum *Pacis* grande à Vespasiano extructum, auctumque vasis è Templo Jerosolymitano ablatis, sub Commodo Imp. fulmine exustum est. Templum *Jani*: vide *Bellum*.

† *Varia Romæ*,

1. Cloacæ erant ampli subterranei meatus è septem montibus per totam urbem ita divisi, ut sordes in Tiberim eluerent; primùm cœpti à Tarquinio prisco: opus mirum, in cujus reparationem Censores aliquando sexcenta Philippæorum millia impenderunt. In eas projecta per ludibrium corpora violenter necatorum. In iis

iis habitabant multi Christiani persecutionis tempore.

2. Balnea publica à Principibus pro populo condita erant duodecim, instar oppidorum magna. In Antonini thermis fuêre mille sexcentæ sedes marmoreæ, argenteæque pro lavantibus in Balneis Diocletiani termile ac ducentæ &c. Præter eas publica balnea ab ædilibus pro populo instituta erant ultra mille, multò plura, ubi pro mercede lavabatur. Insuper quilibet honestæ conditionis, imo libertini privata balnea suis in ædibus splendidissimè condita habuerunt. solebant enim quotidie non semel lavari.

3. Bibliothecæ publicæ erant viginti novem. 4. Colossi ænei triginta septem: marmorei quinquaginta unus. Arcus marmorei triginta Sex. 5. Statuæ innumeræ. Agrippa præter ingentia opera, quæ unico anno suæ ædilitatis absolvit, solis fontibus urbis addidit trecentas statuas æreas aut marmoreas. columnas quadringentas. Statuæ denique ponebantur hominibus de republica bene meritis, aut doctis, aut principum amasiis, aut ipsis principibus ob adulationem. Et hæ posteriores plerumque ex auro aut argento non nisi centum librorum, imo mille, & quindecies centenarum librarum: talibusque statuis totum capitolium plenum. Aliæ ex ebore, ære Corinthio, succino &c.

† *Nomina & Epitheta Romæ.*

Dicitur Urbs Martis, Martia, Domina, Septemcollis, sedes Imperii, Augusta, Cæsaris, deorum, Caput mundi, imperii caput, Urbs æterna; urbs Romulea, Quirini, Martigena, Tiberina, Numæ colles, Septemgemina. Regina urbium: Alia epitheta sumuntur ab *Italia*, *Latio*, *Romulo*, *ac regibus & Cæsaribus*, *Ænea &c.*

††Hodie

† Hodie poteſt dici Sacrum caput orbis; Pontificis ſedes; Sacrorum cuſtos, arbitra: Sancta urbs &c.

† *Romani.*

Romulei, Romulidæ, Quirites, Martia gens Dardanidæ, *Trojugenæ*, Æneadæ, Martis turba. *Romula* gens, Aſſaraci genus, Iliadæ ſanguis, *Phrygii* nepotes Julidæ, Teucrorum ſtirps. Alia nomina ex geſtis, prærogativis &c. vide paulò ſuprà.

† *Romanorum* reges vide tab. XX*IV*.

† R*omuleæ arces*: i. e. Capitolium, vel ipſa Roma. *Romana facundia*: i. e. Cicero. *Romanus ſapiens*: i. e. Seneca. *Romanus vates*: i. e. Virgilius, vel alius ex principibus poëtis. *Romanus pater*: i. e. *Ro*mulus, Æneas, Mars, Cæſar &c. *Romana fidicen Lyræ*: i. e. Horatius.

* R*omatinus* fluvius Carnorum.

* *ROMULUS* [*lbb*] Numitor rex Latii à fratre ſuo Amulio per dolum regno privatus eſt & filio, filia *Rhea* Sylvia autem in virginem Veſtalem conſecrata, ne ulla ſupereſſet prolis ſpes. At illa meretrix facta, & pariens duos gemellos filios, mentita eſt, prolium parentem eſſe Martem. Ergo duo nati cum matre in Tiberim juſſu Amulii projiciuntur: ſed nati in littus fortè ejecti à Lupa nutriti ſunt, præbito iis lacte; & paulò pòſt à paſtore [Fauſtulo nomen erat] ejusque uxore Acca Laurentia reperti ac inter paſtores educati ſunt; nomen alteri datum eſt *R*omulus, alteri Remus. Hìc primùm latrocinia exercuerunt, mox facti audaciores, & de genere ſuo edocti Amulium ex civitate Alba, quæ tum regia erat, ejiciunt, & Numitorem regno reſtituunt: ipſi ad *P*alantæum incipiunt novam urbem condere Certatum eſt inter fratres,

res, utrius de nomine nova urbs nomen caperet. Sorti & augurio permissa est litis diremtio. uterque enim partem mœnium designavit, eamque pro more consevit avenâ: & convenit, cum inter fratres principem fore, cujus avenam [polentam dicere solitabant] priùs depastæ essent advolantes aves. Ad *Romulum* enim advolârunt vultures duodecim, ad Remum tantúm sex. Ergo is fossam murumque ducit: at *Remus* fratri invidens cœpit ei illudere, & pedes transsilire fossam: quo Romulus indignatus hastâ eum trajecit. vide titulô *Roma*, initio. E Sabinis sibi rapuit uxorem Hersillam. *Ipse* instituit Senatum centum patrum: sed cùm acerbibus nonnihil dominaretur, ab iis in concilio discerptus est: quamvis postea finxerint, eum in cœlum receptum esse, & Quirinum nominandum. Factum id erat apud Capreæ paludem turbine & tempestate orta. † Nomina dantur à genere, quod vide tab. IV. XXIV. ùt *Martigena*, *Iliades &c.* vel ab eventu & gestis, ùt *domina conditor urbis*, *fratris peremtor*, *Lupæ pastus ab ubere*, *Rex* Romanus, *Pater Urbis*.

• *Ros* (*l*) *Eoum gelu: Auroræ sudor argenteus &c.*

• *Rosa* (*b b*) vide *Flos*. Dicitur veris decus honor, superbia. *Flos* Idalius, purpureus, mollis. Sumitur Rosa pro colore rubro, pulcritudine: & sæpe allegorice pro ætate tenera.

• *Roscius* (*l b b*) Gallus fuit, & *Romæ* optimus actor Comœdiarum. Alius *Roscius* Amerinus defensus à Cicerone in causa paricidii.

• *Rosea* (*l b b*) vel *Rosulea* [*l b b b*) campus circa lacum Velinum.

• *Rostra*. Cùm Romani primo prælio maritimo victores evasissent contra Antiates, eâ victoriâ ita læti fuerunt, ut rostra seu proras captarum navium in foro suo *Romano* posuerint: quæ deinde permutatæ sunt rostris navium, quas Au-

gustus

gustus Actiacâ victoriâ Antonio & Cleopatræ eripuit. Super rostris positi erant suggestus, seu cathedræ, è quibus Oratores aut Consules ad Populum & Senatum loquebantur: hinc *Rostra* sumuntur pro eloquentia, pro causis, foro.

† *Rostrum assiduum*: i. e. Aquila Promethei & Tityi.

* *Rota* (*b b*) Rad sumitur sæpe pro curru, aut bigâ Olympica. Rotâ tortus in inferno Ixion.

* *Ruber* (*b b*) Rothe vide *Flores*, *Gemmas* rubri coloris *Purpura*. Rubra est aurora, sol oriens aut occidens: sanguis, ignis, fulmen, aurum, minium, stibium. *R*ubri crines Nisi. Lanas rufas habebant oves ad *B*ætim fl. *R*ubor genis suffusus indicium pudoris. *R*ubrum mare dicitur Erythræum seu Indicum, item Sinus Arabicus, quem transierunt Israëlitæ Mose duce.

† *Rubens Jovis dextera*: i. e. fulmen.

* *Rubi* (*b l*) oppidum Campaniæ.

* Rubicon (*b b l*) fl. Umbriæ & Senonum.

* *Rudii* vel *Rudiæ* (*b b l*) oppidum Calabriæ. vid. *Ennius*.

* *Rudis* (*b b*) vide *Improvidus*, *stultus*. Rudes sunt pigri, queis deest Studium, ars, doctrina. Rudis dicitur nescire numerum, nec distinguere album inter & nigrum, alia denique *absurda*. *R*udes populi erant *B*oeoti, Arcades, Paphlagones. *R*udis dicitur vulgò Asinus, Truncus, Midas, fungus, pepo, cui pinque crassúmque cerebrum. † *Rudis* erat Romanis gladius ligneus, Duseckén/ quo exercebantur gladiatores tirones. *I*tem scipio seu baculus, qui à Cæsaribus honoris ergo dari solebat Veteranis & emeritis gladiatoribus, cum quo simul accepêre aliquod jus & magistratum in juniores. Hinc, *rude donatus*, adagium de homine in sua arte emerito.

* Rufæ (*b l*) Arx Campaniæ colonia Laconum.

* *Ruga* (*lb*) Rüntzl falten. Sumitur pro *Senectute*, item pro sinu vestis aut pallii. Item pro fronte aut homine serio, sollicito.
* *Rugitus* (*llb*) clamor leonis, sumitur pro ipso leone.
* *Ruina cœli* dicitur interdum, fulmen, aut nimbus.
* *Rupes* (*ll*) vide *Mons*, *Lapis*. Virgil. l. 5. v. 124. l. 7. v. 586. & 10. v. 693. Statius l. 9. v. 91.

Nos clausæ nivibus rupes, suppostaque cælo
Saxa manent &c. *Riget ardua montis*
Ætherii facies, surgentique obvia Phœbo
Duratas nescit flammis mollire pruinas.
Quantum Tartareus regni pallentis hiatus
Ad manes imos, atque atræ stagna paludis
A supera tellure patet, tam longa per auras
Erigitur tellus, cælumque intercipit umbra.
Nullum ver usquam, nullique æstatis honores:
Sola jugis habitat diris; sedésque tuetur
Perpetuas deformis hyems -- caligat in altis
Obtutus saxis, abeúntque in nubila montes.
Silius l. 3.

* *Rus* (*l*) vide *Ager*. Sumitur pro homine *crudo*. Rusticorum nomina: vide *Pastores*. Rusticarum fœminarum nomina: vide *Ancilla*. Rustica vita, id est quæ ruri extra urbes degitur, passim laudatur à poëtis. vid. Horatius l. 2. Sermonum satyrâ 6. & l. 1. Epistolâ 10. & 16. Virgil. l. 2. Georg. v. 458. & Bucolic. Eclog. 1. Baide l. 8. Silvar. Od. 3. & 20. & l. 9. Od. 27. & Lyricorum l. 1. Od. 1. adde l. 1. Silvarum de Venatione.
* *Russi*, seu Moschi, aut Moschovitæ, olim dicti Sarmatæ vel Sauromatæ, item Scythæ.
* *Rutheni* (*bll*) iidem qui *Russi*.

Rutilius (*vvbb*) Censor Romanus vir doctus. Ali-

us Grammaticus ſcripſit carminicè elegans *Itinerarium Italiæ.*

* *Rutuba* [*b b b*] fl. Liguriæ ex Apennino.

* *Rutuli* (*b b l*) populi Italiæ, quorum rex Turnus, regia Ardea; vicini Volſcis.

S.

* Saba (*b b*) urbs felicis Arabiæ : *Sabæi* populi. *Sabæa munera , rores &c.* i. e. Thus & odoramenta.

* *Sabatia* (*l l b b*) urbs Liguriæ. † Sabatia ſtagna, Sabatinus lacus Etruriæ : dictus lacus Tarquinius, quia Tarquinius ſuperbus *R*omâ pulſus ibi exulavit.

* *Sabaudia* [*b l b b*] Savoyen/ olim dicti populi hi Sebuſiani, & *Allobroges.*

* *Sabbatarii* [*l b l b l*] vel *Sabbatici* (*l b b l*) dicti ſunt à *R*omanis Judæi.

* *Sabellicus* , *Sabellus* , adjectiva : idem ac *Sabinus*. *Sabini* (*b l l*) fuerunt populi Italiæ inter Latium Umbriam , Picentes & Samnites , olim dicti Oenotrii , Abarigines , Oebalii. *R*igidi erant , & earum mulieres laudatæ à pudicitia , fortitudine , educatione proba liberorum. Hoſtes *R*omanorum initio , ſed à *R*omulo unà cum rege ſuo Tatio in ſocietatem & civitatem recepti ſunt. Antiquior rex erat Clauſus Æneæ adverſus. † *Sabinus pater* , *Vitiſator* , apud Virgil. l. 7. Æn i. e. Picus vel Stercus *R*ex Sabinorum. *Sabina fex :* i. e. amurca olei Sabini , quod vile cenſebatur : vel vinum Sabinum , itidem vile habitum.

* *Sacæ* (*b l*) populi barbari ſupra fontem Gangis.

* *Sacer clivus* : i. e. Capitolium Romæ. *Sacra via* *R*omæ vocabatur , quæ Deducebat ad forum *R*omanum.

*SACRA gentilium, Opffer und Götzen-Dienst. Ea fiebant non solum in templis, sed etiam ruri subito excitata ara de cespite vel lapide, imo & in navibus. Et talia extemporanea sacra non semper faciebant sacerdotes, sed qui de familia maximus erat natu vel autoritate. ARÆ vel in colle aliquo erigebantur, vel in littore, vel in medio luco, vel subtus arborem; ac versus ortum solis. SACERDOTES, Victimæ, vasa, tedæ coronis ambiebantur ex arbore vel flore deo illi, cui operabantur, sacrato. e. g. Jovi quernâ coronâ faciebant, Apollini Laurea, Palladi Oleagina, Veneri myrtea, Marti Graminea; Plutoni & Proserpinæ ex Narcissis, Cereri spicea. Herculi populea, Baccho ex hederis VITTAS etiam induebant, seu tegumentum quoddam capitis aut colli ex fasciis, tæniisque (Bändern) connexum.

VICTIMÆ eligebantur cuivis deo gratæ, Jovi & plerisque diis taurus mactabatur, & sæpe magno numero à ditioribus. Aliàs agnus, hœdus &c. Diis inferis victimæ nigræ offerebantur. Marti lupus vel canis vel equus: Hecatæ canis: Junoni Agna: Cereri fruges. Baccho hircus, sus: Neptuno taurus niger: Mercurio lingua, lac: Apollini taurus: Dianæ Cerva, Veneri columba: saturno bos niger: Minervæ Taurus albus. Diis rusticis fructus agrestes, uti poma, uvæ &c.

RITUS sacrificandi hi ferè erant. Sacerdotes, seu viri seu fœminæ essent, non debebant esse incasti, neque à cæde recentes, aut saltem antea lavari oportebat in flumine. Tum vitis induti coronatique stabant ad aram, in qua ministri ignem succendebant; Interdum fingitur à poëtis, ominis causâ ignem sponte è lignis aræ impositis natum esse, aut è cœlo lapsum &c Tum per ministros adducebantur victimæ coro-

nis vittisque ornatæ: & boni ominis erat, si illæ placidè securim acciperent; mali, si reluctantes, aut omnino erumperent. Dein' *Molam* inspergebant tum igni, tum tergori victimarum, & cultris: mola autem erat farina sale oleoque mixta. Demum Thus imponebant foco, & vina *libabant*: i. e. vinum in patera haustum paululum gustabant: interdum sinè gustatione id fiebat: & gustatum effundebant vel in ignem, vel ante aram, vel in terram, semper etiam inter cornua victimæ. Ad extremum securi percussâ victimâ sanguis phialâ exceptus (si tamen inferorum deorum sacrificium erat) vinoque mixtus vel in aram effundebatur, vel in foveam ante factam. Mox pellis pecudi detracta, cadaver dissectum, partesque extremæ, ut pedes, aures, lingua igni impositæ, cetera cocta, & pòst à sacerdotibus, iisque qui sacrificari jusserant, consumta sunt. Inter hæc omnia is qui sacrificium imperavit manu dextram aram tangens preces nonnullas dixit; ministri verò alii carmina hymnosque cecinerunt additis sæpe tubis, cimbalis &c.

† *Sacra præcipua à Romanis recepta.*

1. *Palilia*, peracta deæ Pali, duodecimo Kalendas Maji, qui erat natalis dies Urbis Romæ. Pales autem dea frugum & pastorum ab aliquibus putabatur esse ipsa Vesta, aut Cybele. vid. Ovid. l. 4. Fastor.

2. *Opalia* in honorem deæ Opis, Decembri.

3. *Quinquatria* fiebant Minervæ, incipiebantque decimo quinto Calend. Aprilis, qui putabatur esse natalis Minervæ. Prima sacrorum die tantùm sacrificia & preces fiebant: secundo, tertio & quarto edebantur spectacula gladiatorum: quinto fiebat lustratio Urbis. *vid. Ovid. l.* 3. *Fastor.*

4. *Cerea-*

4. *Cerealia*, primùm inventa in Eleusi urbe, unde Eleusina dicta sunt. fiebant in honorem Cereris decimo tertio Calend. Aprilis vel potiùs septimo Idus April. Qui iis intererant, abstinebant à Venere, vino, & malis punicis: indutique veste alba, ac coronati fronde querna vel viticea, lapides facésque quatientes currebant insanis similes, sed absque clamore.

5. *Bacchanalia*. vide *Bacchus*. Romæ fiebant singulis mensibus nocturno maximè tempore: sed à Posthumio consule ob multam turpitudinem sublata sunt.

6. *Saturnalia* in honorem Saturni celebrata à die decimo sexto Calendas Januarii per triduum, à multis per septem omnino dies actos in omni lætitia & conviviis. Tum servi assidebant mensæ, domini ministrabant, aliaque fiebant uti nunc apud nos in der Fastnacht.

7. *Lupercalia* celebrata decimo quinto Calend. Martii vel mense Februario. Luperci vocabantur ii qui peragebant: eorûmque tres erant societates, Quintiliani, Fabii, & Juliani; quia à Quintilio, Fabio, & Julio Cæsare sunt institutæ. currebant nudi quatientes scuticas, seu flagella ex pellibus caprinis facta, queis obvios quosvis feriebant: fœminæque credebant, tali percussu fœcunditatem prolium ipsis conciliari. Fiebant aut in honorem Junonis; aut in memoriam Romuli à lupa alti; aut in honorem Panis seu Fauni Lycæi.

8. *Feralia* agebantur die 18. Febr. ubi victimæ offerebantur pro manibus parentum mortuorum.

9. Præterea erant *Charistia*; sacra *Vestæ*; *Terminalia*; *Bona dea* &c. vide suis locis.

† *Sacra Græcorum.*

1 *Eleusina*. vide Sacra Roman. num. 4.

2. *Hecatombe.* Sacrificium celeberrimum Jovi factum in insigni tantum lætitia aut triumpho. Struebantur centum aræ, & centum boves, aliave animalia mactabantur aut à regibus, aut à centum Peloponnesi civitatibus.

3. *Orgia.* vide *Bacchus.* Instituta sunt ab Orpheo, qui primus à Mænadibus laceratus est. Dicta etiam *Dionysia* sacra: & sunt eadem, quæ Latinorum *Bacchanalia.*

4. *Aphrodysia* sacra Veneris· vid Ovid. l. 10. Metam. v. 270.

5. *Thargelia*, sacra Apollinis & Dianæ mense Aprili; ubi præter fruges etiam bini homines immolabantur, antè saginati, & Pharmaci dicti. Hæc à veterrimis Atheniensium facta.

6. *Cotyttia* sacra deæ Cotytti, seu Proserpinæ.

7. *Hiacynthia* Apollini sacra in memoriam Hiacynthi ab eo necati.

8. *Ascolia* apud Athenienses, quibus saltabant inter utres.

† *Sacra Barbara.*

1. *Saturno* immolabatur homo apud Tyrios & Carthaginenses. Erat ejus statua grandis ex ære, intus vacua, quam vivo carbone repletam candentem ignitamque faciebant: brachia ita instructa erant, ut diduci conjungique possent. Cùm ergo infantem (hi enim præcipuè sacrificabantur) immolare vellent, imponebant eum manibus idoli, brachiaque ejusdem comprimebant; atque sic infans vi ignis consumtus est. Ne vero clamor infantis moveret parentes, qui sacrificio adesse præsentes debebant, sacrificuli tympanis, tubis, tibiis, cymbalis, sistris, varioque, cantu, ac tumultu insanè personabant. Hinc forsan nata est fabula, quod Saturnus infantes devoraverit,

2. *Dianæ*

2. *Dianæ* in Taurica peninſula, ubi rex Thoas, immolabantur omnes advenæ. vide *Iphigenia*, *Pylades*.

3. *Bacchi* ſacra non minus habebant crudelitatis. Ejus enim ſacerdotes fœminæ ſimulabant ſe furere; & cùm is furor pro ſanƈto haberetur, impunè quamlibet turpitudinem ac crudelitatem per eum exercebant. Nam ſi quis intereſſe volebat, qui initiatus non erat imo quicunque placebat furiis, eum diſcerpebant, ſic *Pentheus*, *Orpheus* ipſe, *Lycurgus* Rex &c. paſſi ſunt.

4. *Teutantes*, & *Heſus* duo idola erant veterum Gallorum, quibus humano ſanguine litabatur

5. Vide etiam *Idomeneus*, *Jephte*. *Catilina* cum ſociis conjuratis hominem maƈtârunt, ejuſque cruorem patera exceptum per coronam potârunt ad confirmandum ſuum *jusjurandum*, quo ſe obſtrinxerant ad *Romam* patriam delendam vide *Cicero*.

† *Sacerdotes*.

1. *Corybantes* & *Curetes* erant ſacerdotes *Cybeles*. nam cùm ea *Jovem* puerum vellet occultare, ne eum pater Saturnus ſuo more devoraret, conſtituit Corybantes & Curetes, Cretæ homines, qui ſiſtris, muſicoque tumultu impedirent, ne Saturnus vagitum pueri audiret. vide *Galli*.
2. *Bacchides* ſeu Thyades vide Bacchus.
3. *Phœbas* dicitur fœmina ſacerdos Apollinis.
4 *Baptæ* ſacerdotes Cotytiorum. vid. ſuprà.
5. *Branchidæ* ſacerdotes Apollinis Didymæi.
6. *Flamines* Sacerdotes Romanorum. Hi portabant infulam, quæ *apex* dicebatur, quia in modum coni aut flammæ ſurgebat. Numa tres inſtituit; ſupremus erat *Flamen Dialis*, ſeu Jovis

ſacerdos: alter *Flamen Martialis*: tertius *Quirinalis*. Pòſt additi ſunt alii duodecim, *minores Flamines* dicti.

7. *Salii* erant primò duodecim Sacerdotes Martis. hi galeâ, haſtâ, ſcutoque æreo armati per urbem ſaltabant variè vibratis, pulſatiſque ſcutis. vide *Ancile*: nam id ferebant, & *Mamurium* cantabant.

8. *Epulones ſeptem viri*: qui epulas indicebant ſolemnes pro Jovis honore.

9. *Curiones*: *Titii ſodales*; *Pinarii & Potitii*. *Augures*.

10. *Iſidis* ſacerdotes lineis veſtibus induti ſiſtra quatiebant, & Idolum matris deûm ſingulis annis ſemel lavabant multo ritu in Almone fluviolo prope Romam. Unde vocantur *Linigeri*, candidi.

† Sacrorum deſcriptionem & formulas in iis uſitatas vide apud *Virgil. l. 4. v. 56. & 199. l. 8. v. 179. & 273. l. 6. v. 250.* *Seneca Hercul. furent. act. 4. v. 907. & Hercule Oetæo act. 3. ſcen. 2. v. 780. & Oedipo act. 3. v. 550.*

† *Sacra Muſarum*, *Palladis*, *Phœbi*: i. e. Poëſis vel ſtudia. *Sacra Veneris*: i. e. Libido.

* *Sacrani* [*b l l*] populi Italiæ antiqui.

* *Sacrificia*. vide *Sacra*.

* *Sada* (*b b*) fluvius Cantabriæ.

* *Sæpe*. Hyperbolicè ſumitur pro eò centies, millies vide *multus*, *numerus*. *Pro* ſæpe dicitur ter: ter, quater: iterumque iterumque: repetitus.

* *Sævus*. vide *Crudelis*, *Tyrannus*, *Barbarus*.

* *Saga* (*l b*) vide *Veneficia*.

* *Sagaris* (*b b b*) aliàs *Sangarius* fl. Lydiæ.

* *Sagitta* [*b l b*] vide *Arma*.

* *Sagittarius*. vide *Aſtra*.

* *Sagitti potens* [*b l b b l*] id eſt Apollo vel Diana.

* *Sagum* (*b b*) vide *Bellum num. VI. fin.*

* *Saguntus*, vel *um* (*b lb*) Urbs Hiſpaniæ prope Ibe-

Iberum fl. quam Carthaginenses longa obsidione ad tantam famem compulêre, ut cadavera hominum absumerent, aliaque indigna. vid. Silius l. 1. & 2, eleganter ea describens. Quia saguntini durante obsidione cum *Romanis* societatem inierunt, hinc Romani sumpserunt occasionnm belli contra Pœnos decernendi. At Sanguntini desperatione acti amplum in foro rogum struxerunt, igneque toti urbi subjecto se cum pretiosissimis rerum, quæ supererant, combusserunt, ne venirent in manus hostium. † Condita erat ab Hercule sepulto ibi Zacyntho comite suo. Erat metallifera, & bona ibi fiebant vasa fictilia.

* S*ais* (*b b*) urbs ad ostia Nili.

* *Sal* (*l*) Sumitur pro sapientia vel prudentia: e. g. *multum salis*, *nihil salis habet*: i. e. est stultus. † *Sales*: i. e. joci honesti. † *Sal* sumitur pro mari: e. g. *spumas salis ære ruebant*: i. e. fluctus maris æratis remis verberabant.

* *Sala* (*lb*) fl. ex monte pineo in Palatinatu defluens in Albim.

* *Salamandra* (*b b l b*) vel *Salamander* animal venenosum, genus lacertæ frigidissimum; cujus sanguis excidere facit crines: Martial. l. 2. epigr. 45. Vivit & in igne.

* *Salamin* vel *Salamis* (*b b l*) Insula in sinu Saronico ex Adverso Athenarum, ubi *Rex* Telamon. Inde Teucer à patre pulsus in Cyprum abiit, & urbem Salamina condidit, Solonis postea patriam. vide Horati. l. 1. Od. 7.

* Salamis (*b b l*) tab. 1.

* *Salarii* Romæ erant, qui vendebant salsamenta, id est viles cibos pro plebe fortè esuriente.

* *Salassi* (*b l l*) populi Liguriæ ad Duriam fl.

* *Salentini* (*l l l*) populi Calabriæ, aliàs Iapygia.

* *Salernum* (*b l b*) urbs Piceni inter Campanos & Lucanos.

* *Salii*, Saliares ludi. vide *Sacra*.
* *Salignus* (*b ι b*) adject. i. e. de *salice* factum.
* *Salmacis* (*l b b*) genit. *is*, vel *idis*: Nympha, quæ improbo amore dilexit Hermaphroditum Mercurii & Veneris filium: cumque in lacu lavantem cùm conaretur amplecti, illeque renitere-tur, ambo in unum corpus mutati sunt. Vid. Ovid. l. 4. Metam. v. 288. Ceterùm Salmacis fons est Cariæ prope Halicarnassum, cujus aqua pota fecit libidinosos, & Hermaphroditos. Alius hoc nomine prope *Bajas*
* *Salmoneus* (*lll*) tab. II. XII. *R*ex Elidis superbus pro deo haberi voluit. Hinc pontem struxit æreum, æreoque curru per eum sublimé vectus tonitrua imitatus est, & fulmina etiam jactis quibusdam per tenebras ignibus. Hinc à Jove ad Tartara fulmine dejectus est.
* *Salo* (*b c*) vel Sala fluvius Hispaniæ prope Bilbilim, quo ferrea arma tincta multum duriora fiebant. *Salomon* (*b c l*) Rex Judæorum Sapientissimus, ditissimusque, filius *D*avidis. *I*s templum Deo uni ædificavit Jerosolymis omnium pretiosissimum. Tamen amore mulierum denique etiam idola adoravit.
* *Salonæ* (*b l l*) urbs clara Dalmatiæ.
* *Salpia* (*l b b*) urbs & palus amœna Apuliæ.
* *Salsamenta*. vide *Salarius*
* *Saltus*, Tantz. genus tripudii est, quod per dies festos plebs exercet. Sic olim & in deorum *S*acris saltationes fiebant, præsertim à Bacchis, Saliis, Corybantibus. Saltant libenter capripedes satiri.
* *Salutare*. Formulæ ex Ovidio in epistolis hæ sunt: *Mittit & optat amans, quò mittitur, ire salutem Æmonis Æmonio Laodamia viro. Hanc tibi Priamides mitto, Ledæa, salutem, quæ tribui sola mihi dante potest. Mittit Abydenus, quam mallet ferre, salutem. Quam mihi misisti verbis, Leandre, salutem, ut possim missam*

rebus

rebus habere, veni. Hanc tuus è Getico mittit tibi Naso salutem, mittere rem si quis, qua caret ipse, potest. vide Epistolas Ovidii de Ponto. Item formulas *Amandi*

* *Samaria* (*b b l b*) urbs & regio Palæstinæ.
* *Same* (*b l*) insula una Echinadum subjecta Ulyssi.
* *Samius* (*b b b*) adject: i. e. aliquis è Samo.
* *Samnis* (*l l*) plurali *Samnites* (*l l l*) populi Italiæ olim bellicosi.
* *Samos* (*b b*) Insula celebris Asiæ in mari Ægæo, dicta Parthenia Artemusa, Artemisia. Sacra erat Junoni. In ea fiebant optima vasa testacea. Hìc natus Pythagoras; qui ideo dicitur *Samius Sophus*, *senex*. *Samothrace* [*b c l l*] vel *Samothracia* (*b c l b b*) Insula prope *Thraciam*; ubi olim Dardanus regnavit, inde Trojam migrans. *Aliàs* dicta *Electrica*, vel *Leucosia*. *Thressa Samos*.
* *Samosata* (*l b b b*) *Urbs* Asiæ ad Euphratem.
* *Sampson* (*l l*) *Judex* Hebræorum robustissimus, qui leonem laceravit, mille hostes Philistæos osse maxillari asini trucidavit, portas urbis è cardine revulsas in montem humeris asportavit. funes omnes & vincula rupit; tantumque robur illi inerat, quandiu comæ ejus non tonderentur. Denique Dalila meretrix, quam incautus amabat, hoc arcanum ab eo elicuit, atque Sampsonem in sinu suo dormientem crinibus abscissis hosti prodidit, qui eum ad molas agendas damnârunt, sed oculis prius erutis. Demum pro ludibrio & spectaculo publico exhibitus, cùm jam paululum recrevissent crines, columnas, quibus innitebatur domus spectatoribus nobilissimis gentis repleta, subvertit, seque & multos hostium eâdem ruina sepelivit. † Dicitur *Hebræus Hercules*, *leonum domitor* aliaque nomina à gestis & gente petita.
* *Sandapila* (*l b b b*) feretum, cippus mortualis, sarco-

cophagus, seu cista aut lectica, in qua mortui efferuntur, Todten-Sarch.

* *Sangarius* (*lbbb*) fluvius Phrygiæ & *Lydiæ* per *Bithyniam* in Euxinum cadens.

* *Sanguis*. Sæpe sumitur pro *nobilitate*, ùt avito sanguine cretus. Pro *animositate*, ùt, si quid sanguinis habes, si tibi sanguis calet. Pro *pudore*, ùt, sanguis honestus genas tingit. Pro *morte*. aut *vita*, ùt sanguinem sitit. Pro *filio* aut nepote, ùt, O Ascani sanguis meus. Pro *spoliis*, aliisque rebus quas fuso sanguine nobis vindicavimus † Pro sanguine sumitur *anima*, quia multi veterum credebant animam in sanguine contineri: hinc, Purpuream vomit ille animam.

* *Santones* (*l b b vel l l l*) Populi Galliæ.

* *Sapientia* vide *Philosophia*, *Prudentia*, *Gravis vir*, *Doctrina*. vide Sarbiev. l. 4. Od. 3. & lib. Epodon Od. 6. Balde l. 2. O. 10. & 34.

* *Sapis* (*l b*) fl. Italiæ prope Cesenam.

* *Sapores* (*b l l*) *Rex* Persarum, qui Valerianum *Romanorum* Imp. captum pelle detracta jussit sale condiri.

* *Sapphirus* (*l l b*) gemma est coloris cærulei.

* *Sappho* (*l l*) vide *Poësis Lyrica*.

* *saraceni* (*b b l l*) populi Arabiæ, qui Mahometi se junxerant. Et antiquiores Turcæ saraceni dicebantur.

* *Saravus* (*b l b*) olim *Sarra*, fluvius apud Treviros in Mosellam labens.

* *Sardanapalus* (*l b b l b*) tab. XXV. *Rex* Assyriorum effœminatus ac delicatus, qui inter fœmellas vitam agens nunquam in publico apparuit. Tandem Arbaces Satraparum nonnemo conciliatis sibi popularium animis eum in regia *Babylone* obsidet. Rex fugæ locum nullum videns rogum pretiosis aromatibus construi jubet, cui sese injiciens gladio flammisque sibi necem conscivit.

* sardes (ll) genit: sardium, vel sardi, orum: Metropolis Lydiæ, regia Croesi, ad fl. Pactolum & Tmolum montem sita.
* sardiana glans: i e. Castanea: quia apud sardios in Asia bonæ gignebantur. Nunc in Lucæ alpibus bonæ sunt.
* sardinia [l b b b] Insula maris Thusci, olim Ichnusa dicta & à Græcis culta. ferax est, sed mali aëris. sardôus, sardinius, sardicus, sardius sunt adjectiva sardôis, sardinis patronymica fœminina.
* sardonyx (l b l) vide Gemma.
* sardus (l b) tab. XlX.
* sargapises filius Tomyris à Cyro captus semet occidit
* sarissa (b l b) Hellepart: hasta Macedonica.
* sarmatia [l bb b] populi scythici partim in Europa, partim in Asia habitantes, dicuntur sarmatæ, sauromatæ, sarmatici, scythæ, Bastarnæ, Aláni, Gelóni. circa pontum Exinum, Borysthenem, Tanaim, mare Glaciale. Erat gens Germana. Nunc eò locorum sunt Poloni, Russi, seu Moscovi, Cosacci, Tartari Walachi,
* sarmantus, eques Romanus sub Augusto, sed scurra.
* sarnus fl Campaniæ, vel Picentum, quem statius Pompejanum dicit
* saron (b l) portus ad Isthmum Corinthi; à quo sinus maris Ægæi dicitur saronicus. vide tabulam Geographiam Vl. Peloponnes.
* sarpedon (l l l) tab. Vl. XX. filius Jovis rex Lyciæ strenuus Trojanis auxilium tulit, Tlepolemum occidit, à Patroclo est interemtus. Cadaver jussu Jovis ab Apolline è pugna sublatum lotum, ornatum suisque redditum est. † sarpedon est fluvius vel promontorium Ciliciæ. vide tab. 8. Geograph.
* sarra sic olim dicta est Tyrus. hinc sarranum ostrum.

* sarracum (l l b) vide *Currus*.
* sarrastes populi ad fl. sarnum.
* sarsina [l b b) vel sassina urbs Umbriæ patria Plauti.
* sason (l l) Insula inter Epirum & Brundusium. Item fluvius Italiæ.
* sassina, vide sarsina.
* saticulus (b l b b) populi inculti Campaniæ.
* satura (b b b) cibus erat, seu ferculum quo multi cibi mixtim simulque apponebantur. Hinc adagium, *per saturam* aliquid dicere : i. e. multa simul.
* satura [b b b] palus erat Latii aliàs *Pomtina*, prope Ufentes. Ibi erat Feronia Juno & lucus ejus.
* saturnus (l l b) tab. II. VII. VIII. XXIV. Hic quia oraculo acceperat, se à filiorum quodam regno detrusum iri, omnes natos mox devoravit, vide *Jupiter*. Jupiter adultus patrem ejecit regno, qui in Italiam fugiens à Jano susceptus ibi *latuit* : unde regio illa dicitur nomen *Latii* hausisse. sub saturno dicitur aurea ætas fuisse Hinc *saturnia secula* : i. e. felicissima.

† saturnia i. e. Juno vel alia ex saturni filiabus. *saturnius* : i. e. Jupiter vel alius ex filiis saturni, *saturni dies*, *festa*, *sacra*, *tempus* : vide sacra saturnalia. *saturnia* tellus : i. e. Italia, Latium.

† saturnus pingitur ùt senex nudus, instructus falce, vorans puerum. Ei immolabantur humanæ victimæ vide *sacra crudelia*.
* saturum vel saturium (l b b b) urbs Calabriæ prope Tarentum.
* satyra (b b b) vide *Poësis satyrica*.
* satyrus (b b b) ein Waldgott. vide *Faunus*.
* savona vel saona (b l b) urbs Liguriæ.
* sauromatæ (l b b l) vide sarmatia
* savus (c b) fluvius Illyrii & Pannoniæ, qui ad Taurinum se Istro jungit.

* saxe

* *saxo* (*lc*) *saxones* [*lbb*] populi Germaniæ ad mare Cimbricum intra Albim & Viſurgim habitantes. Hi Angliam totam ſui juris fecerunt.

* *saxum*, vide *Lapis*.

* *scæa*. sic vocabatur una portarum Trojæ, ubi Laomedon ſepultus.

* *M. scævola* (*lbb*) *Nobilis Romanus* juvenis, Porſenâ urbem obſidente per caſtra ad regis tabernaculum penetrans, errore eum, qui regi proximus ſtabat, trajecit pugione. Errore cognito dextram impoſitam foco tenuit donec igni conſumeretur, affirmans interim trecentos ejusdem conſtantiæ in Porſenam conjurâſſe: quo ille territus obſidionem ſolvit. *vid. Martialis l. 1. Epigr. 21. & l. 8. epigr 30*,

* *scaldis* fluvius *Belgii*; die Scheide.

* *scamander* (*blb*) fluvius idem qui Xanthus.

* *scandia* (*lbb*) Schonen *Regio* pars ſueciæ.

* *scaptenſula* (*llbb*) locus metallifer *Macdeoniæ*.

* *scarabæus* (*bblb*) Roß-Keffer / animalculum inſectum, ſeu vermis volatilis immundus naſcens è ſtercore equino, eoque veſcens.

* *scardona* (*llb*) urbs Liburniæ ſeu Illyrii.

* *scarus* (*bb*) vide *Piſcis*.

* *scaurus*. ſcaurorum familia multos Romæ viros fortes, ſapientes ac eloquentes dedit.

* *scena* (*lb*) vide *Poëſis*, *Comœdia*, *Theatrum*, *Tragœdia*, *Roma*.

* *scelus* [*bb*] Laſterthat. vide *Crimen*, *Adulterium*, *Filiorum cædes*, *Hoſpitum, parentum*, *Proditio*, *Impius ſuperbus*, *Temerarius*, *Deſperatio*. ſceleſti homines fuerunt etiam *Gigantes*, *Latrones &c*.

† *scelus* ſumitur pro homine ſceleſto.

* *scepſis* (*lb*) urbs Æolidis in Aſia *Inde* nati Demetrius Grammaticus, & Metrodorus Philophus. vide *Philoſophia ſceptica*.

* *schinis* vel *scinis* (*bb*) latro prope Corinthum, qui pinus verticibus ad terram detractis curvans,

vans, hospites iisdem alligabant, tum repente arbores sursum resilire faciens miseros discerpsit. Eum Theseus eodem tormenti genere necavit.

* *schœnus* vel *schœneus* (*ll*) tab. XIII. XIV.

* *schola* (*bb*) vide *Academia*, *Philosophia*, *Artes*, *Magister*, *Discipulus &c*.

* *sciathus* (*bbb*) Insula maris Ægæi ad sinum Maliacum inter Eubœam & Thessaliam.

* *scientia* vide Ars, Doctrina.

* *scinis*, vide *schinis*.

* *scipio* (*lbb*) Publius Cornelius parentem suum oculis orbum baculo deducere consuevit, hinc dictus est cognomine *scipio*, id est, baculus ein Stab. Ejus filius P. *scipio Africanus major* bello secundo Punico finem imposuit victo Annibale apud Carthaginem, fecitque Carthaginem & Africam tributarias. Demum à tribunis plebis accusatus de pecuniis reipublicæ malè administratis, libros rationum publicè laceravit, cum dicto: *hac die Carthaginem vici*: inde in templum Capitolinum ascendit comitante toto populo. Mox urbe relicta linternum petiit; ubi mortuus mandavit uxori, ne vel ossa in ingratam patriam Romam referret.

scipio Æmilianus Africanus minor fuit prioris nepos & filius adoptivus denique confecit tertium bellum Punicum, deleta Carthagine & Numantiâ.

scipio Nasica (*llb*) cùm idolum Cybele ex *Ida* Phrygiæ afferretur, oraculum monuit, ut id donec ei templum conditum esset, asservaretur apud eum, qui optimus judicaretur: itaque senatus nominavit hunc Nasicam, virum probum inter omnes.

sciron (*ll*) latro in Attica prope Megaras, hospites advenientes coëgit, ut sibi in scopulo maritimo sedenti pedes lavarent, atque inter la-

vandum eos in mare proculcavit. A Theſeo interfectum cadaver in æquor dejectum mutatum eſt in ſcopulos.

* *Scodra* urbs Dalmatiæ. *Scodrus* mons Illyrii.

* *Scolus* (*l b*) pagus incultus ſub Cytherone monte.

* *Scopas* [*b l*) inſignis ſculptor, artifex Mauſolei.

* *Scopulus* (*b b b*) Inſula Archipelagi.

* *Scorpius* [*l b b*] vide *Aſtra*.

* *Scotia* (*l b b*) pars inſulæ Britanniæ, dicta olim Celidonia: ad eam pertinent inſulæ Orcades, & Hebrides. Incolæ dicuntur *Scoti Caledones*, Picti.

* *Scribere*, *ſcriptura*. Veteres ſolebant ſcribere in *foliis* arborum. vel in tabellis factis è folio fruticis, qui ad Nilum naſcens dicitur *Papyrus*. vel in *membranis* ſeu pellibus ovium, quæ Pergamena dicitur, quia Pergami inventa. vel in *cartha* ejusmodi, quali nunc vulgò utimur, quæ dicitur fuiſſe inventa *Carthagine*. Vel in *tabulis ligneis* albis *cera* nigra obductis imprimebat literas *ſtilo* ferreo; cùmque forte errorem commiſiſſent, vertebant alteram ſtyli partem, quæ lata erat, eâque *relinebant* ceram, ut de novo poſſent inſcribere: unde nata ſunt dicta *Litura* pro errore aut correctione; *Stylum vertere*, pro, aliter ſcribere. Vel in cortice arborum interiore ac ſubtili, qui dicitur *liber*, quos perſcriptos *convolvebant*: hinc dicuntur *libri*, aut *volumina*. Vel in *Palimpſeſto* Eſelhaut. Vel in tabulis eburneis, quas *pugillares* vocabant. Vel in tabulis & lamellis plumbeis. † *Inſtrumenta* ſcribendi erant *ſtylus*, de quo mox dictum. *Calamis* vel *Arundo* aquatica. *Penna* olorum vel anſerum.

* *Scrinia* (*l b b*) ſumuntur pro *Bibliothecis*.

* *Scruporum* (*l l b*) luſus Schachſpihl. vide *Ludus*.

* *Sculptura*. eſt cælatura in auro, ebore, marmore, gemmis, ære, armis æneis chalybeis &c. † Egregii Sulptores fuerunt.

SCOPAS, qui Mausoleum, & triginta sex columnas Dianæ Ephesinæ sculpsit. *DÆDALus*: PRAXITeles; PHIDias, vide suo loco. MYRON Atheniensis Ageladæ discipulus. qui egregia fecit in auro, Argento, marmore &c. MYS genit: *Myos* egregius in argento sculptor pugnam, centaurorum & Lapitharum sculpsit in clypeo Minervæ, quam Phidias ex ære fuderat in arce Athenarum. *LYSIppus* fecit statuam Socratis, ab Atheniensibus ei post necem in foro positam: vide suo loco. *POLYcletus* Argivus discipulus Ageladæ insignis, cujus statuæ affectum præ ceteris exprimebant. CALAMis Agrigentinus qui currus & equos sculpendo maximè valuit. *Agacritus* discipulus Phidiæ *Ageladas* Argivus magister Myronis & Polycleti. *Bryax* sculptor mausolei. *Praxias* Atheniensis Calamidis discipulus. *Chares* Lyndius artifex colossi Rhodii. *Euticrates* Lysippi filius. *Dipænus* & *Scillis* discipuli Dædali. *Learchus* Rheginus discipulus Dipæni. *Lysistratus* Lysippi frater. *Panæus* Phidiæ fratrer. *Strongylio* humanas figuras parum aptè expressit, at equos aut boves aptissimè. *Pisias. Pasiteles* insignis in plastice (Possier Kunst) *Euphranos* Isthmius pictor & statuarius insignis. *Onatas* Ægineta filius Miconis pictoris Ageladæ coætaneus. *Euclides* Atheniensis. *Damophon* Messenius. *Ctesicles* Samius statuam fecit tam pulcram, ut ejus amore arderet Clisophus. *Cleon* Sicyônius. *Timarchus*. Niceratus *CALLICRAtes* sculpere solebat formicas, aliaque minutiora animalcula. *MYRMEcides* fecit quadrigas, quas muscæ ala contegeret cum equis & auriga. *PYRgoteles*, cui soli licebat Alexandrum in gemma sculpere. *MENTor* præsertim in poculis aliisque vasis cælandis ac sculpendis excelluit. vide Faber.

† PHRAses de Sculptoria arte. *Vivos in marmore* vul-

tus ducit, vultus imitatur ære, mentitur, fingit. Animat æra, vivis certantia vultibus æra. ceris, ebori vitam donare, spiritum. Ars Phidiaca, Mentorea, Myronis &c. Praxitelis manus, opus, labor. Scopæ cælum, scalprum &c. vide Pictoria: nam multæ earum phrasium etiam huc quadrant.

† Descriptiones. *Vas sculptum* vide apud Statium l. 1. Theb. v. 540. & l. 6. v. 530. *Clypeum* apud Virgil. l. 8. ante finem, & apud Ovidium l. 13. Metam. v. 289. *Figuras varias in pariete templi* apud Virgil. l. 1. Æn. post medium. *Portas regiæ solis* apud Ovidium l. 2. Metam. v. 4. *Herculis labores* apud Silium l. 3. v. 30. vide *Statua.*

* *Scutum.* Vide mox suprà, & verbo *Arma.*
* *Scylaceum* (*b b l b*) promontorium Brutiorum inter Locros & Lacinium. vide tabula Geograph. 3.
* *Scylla* tab. I. Cùm eam Glaucus amaret, & ab illa sperneretur, Circe fontem in quo lavare Scylla solebat veneficiis infecit, cùmque ea descendisset inferior pars corporis mutata est in canes: quod sentiens in mare Siculum se egit, & a Glauco mutata est in scopulum navigantibus periculosum; cui allisi fluctus procul videntur latratus edere: hinc enim nata est Scyllæ fabula. *vide Tabula Geograph. 2. Ovid. l. 14. metam. initio. Virgil. l. 3. v. 424.*

 † Alia Scylla filia *Nisi*, tab. XXII. & XX.
* *Scyllis*, vide *Sculptor.*
* *Scyphus* (*b b*) vide *Sculpturæ descriptiones.* & *Vasa.*
* *Scyrias* [*l b b*] i. e. Deidamia.
* *Scyros* (*l b*) Insula cyclas. vide tab. Geograph. 7. Hic regnavit Lycomedes, cujus filiæ Deidamiæ nupsit Achilles, quem inde Latentem sub veste muliebri Trojam adduxit Ulysses.
* *Scytale* (*b b l*) serpentis genus.
* *Scythia* (*b b b*) regio ampla, frigida, Septentrionalis, deserta partim in Europa, partim in Asia, usque ad mare Glaciale. Habet populos

barbaros; vagos, qui dicuntur Sauromatæ, Getæ, Massagetæ, Geloni vide tabulas Geograph. *1*. 4. 5. 8. In ea sunt montes Caucasus, Hyperborei, Carpates: fluvii *Borysthenes*, Tanais &c. vide tabulas. Mare Euxinum, & Caspium, Mæotis palus, Taurica peninsula. *vid. Virgilius l. 3. Georg. medio,*

† *Scythica rupes*: i. e. caucasus. *Scythicus amnis*: i. e. *Borysthenes*. *Scythicæ pruinæ*: i. e. magnum gelu. † *Scytha* vel *Scythes* ein Scythier, Nunc Turci, Tartari, & Cosacci dicuntur Scythæ.

* *Scython*, modo in virum modo in fœminam pro libitu mutatus. *Ovid. 4. metam.*

* *Sebaste* [*b l l*] urbs Cappadociæ, item Judææ.

* *Sebennitos* (*b l b b*) urbs ad ostium Nili.

* *Sebethis* (*l l b*) nympha.

* *Sebethus* (*l lb*) vide *Neapolis*

* *Sebinus* (*l l b*) lacus trans Padum versus Istriam, per quem Ollius fl. meat.

* *Sebusiani* sic olim dicti Sabaudi.

* *Secreta* [*l l b*] vide Arcana, proditio. Item *secretus* est idem ac separatus, solus, remotus, longinquus.

* *Seculum* (*l b b*) ein Jahr hundert/ tempus centum annorum. Vel sumitur subin pro quovis longo tempore. vide *Centum*, † *Seculum* sumitur pro mundo vel vita mundana, caduca.

* *Secundus* (*b l b*) der andere. Item felix, bonus, favens: sic dicitur secundus ventus, secunda fulmina. † *Secundus amnis* der Fluß hinab.

† *Secundus* erat Lucensis doctus libertus, & Bibliopola *Romæ*.

* *Securis* (*b lb*) Beyl. tales fascibus virgarum illigati præferebantur Consulibus Romanis, talibus capita demebantur reis. Securi Lycurgus pedes filio abscidit. *Securim* timet inutilis arbor, dicitur allegoricè: i. e. pœnam metuit homo nihili. *Securis* ein Streitt-Axt genus teli, quo Amazones præcipuè utebantur.

* *Secu-*

* *Securitas* (*b l b l*) eam habet bona *Conſcientia*, *Innocentia* : caret *Impius*. *Securitatem* quærit avis in nido, aut foramine petræ, aut cava arbore : fera in ſpelunca & luſtro : Homo in urbe, arce, templo domo. filius in ſinu matris vel patris *Securitatem* affert Patronus, auxilium, robur &c vide dictos titulos. *Securitati* contraria ſunt Pericula Damna,
* *Sedecias* (*b b b l* vel *l b b l* vel *b b l l*) Rex Hebræorum.
* *Sedes* (*l b*) Sitz ſumitur pro habitatione, patria, domo, vel quovis loco.
* *Seditio* (*l b b c*) vide *Rebellio*:
* *Sedulitas* (*l b b l*) vide *Labor*.
* *Seges* (*b b*) vide *Ager*, *Fertilitas*, *Meſſis* Biſſel l. 3. Æſtivorum Eleg. 4. & 10. & l. 2. Vernorum eleg. 14.
* *Segeſta* (*b l b*) oppidum, aliâs *Aceſta*.
* *Sejanus* (*l l b*) cognomine Ælius, natus Vulſinii in Etruria, ſub Tiberio Imp. Prætor Urbis Cæſari cariſſimus, quem Roma penè adoravit, ejuſque natalem publicè coluit: tándem inviſus conſpirationis accuſatus, damnatus à Senatu unco tractus ad Scalas Gemonias, præcepsque datus eſt.
* *Selenus* (*b b l*) antea *Soli* dicta.
* *Seleucia* (*b l l b*) urbs Syriæ maritima ad Orontem fl. condita à Seleuco Nicanore Alexandri M. duce, qui poſt eum in Aſia regnavit.
* *Selinis* (*b l b*) oppidum Siciliæ juxta Lilibæum, frequens palmis & appio.
* *Sellæ* oppidum Chaoniæ in Epiro.
* *Semele* (*b b l*) tab. IV. XXI. Ex Jove concepit Bacchum. Juno autem indignata induit ſpeciem vetulæ, accedit Semelen, adulatur ob amorem videlicet Jovis quem illa poſſideret, ſuadet, ut à Jove petat, ut ad eam accedat ea majeſtate ac ſplendore, quo ad Junonem ſoleret accedere

Semele ergo Jovem redeuntem præcatur gratiam, eamque per ſtygem promitti petit. Jurat ille, illa petitionem aperit: & cum id juſjurandum violari à diis nefas eſſet, promiſſum Jupiter ſervat: ille verò majeſtatem ſuſtinere non valens fulminis vi, quod ſecum omnino intulerat Jupiter, periit; infans exſectus utero &c. vide *Bacchus*.

* *Semimares* (*lbbl*) vel *Semihomines* (*lbbl*) vel *Semiviri* (*lbbl*) Semiferi: i. e. *Centauri*.

† *Semicaper*: i. e. Satyrus. † *Semiferus*, vel *Semibos*: i. e. Minotaurus.

* *Semiramis* (*blbb*) tab. XXV. Regina Aſſyriæ. fœmina libidinoſa, ſed bellatrix tamen & potens. A Nino marito dicitur rogâſſe, ut triduo omne ſibi imperium permitteret. cùmque videret omnes miniſtros dicto ſuo obtemperantes, præcepit interfici Ninum. Tum ipſa pro ſe imperitans virilem tamen veſtem ſumſit, ſentiens fœminæ imperium populo grave videri. Babylonios muros condidit. Indos ſubegit, aliaque multa edidit. Tandem Ninus filius, quem ad impura allicere auſa eſt, eam necavit.

* *Semper*. Semper durantia ſunt Promethei & Tityi jecur, Ixionis rota, Siſyphi ſaxum, Tantali fames vide *Labor*, *Conſtantia*. † Exprimuntur ea quæ ſemper durant per phraſes, queis impoſſibilia dicuntur: e.g. ante Nereus carebit undis, mulciber flamma, quàm &c. vide *Impoſſibile*, *Multitudo*, *Numerus*. Virgil. l. Bucol. ecloga 5. v. 76. & l. 1. Æn. v. 611. Statius l. 1. Silv. in Equo. v. 93. *Dum terra fretum, terramque levabit aër, & longi volvent Titana labores, noxque diem cælo totidem per ſigna ſequetur*. Lucanus l. 1. *Dum cete innabunt ponto, dum ſidera cælo lucebunt, dum ſol Indo ſe littore tollet*. Silius l. 7. *Dumque in tacito vaga ſidera cælo fulgebunt. Prævia luciferis aderit dum curribus Eos, Dum ver triſtis hyems, autumnum proferet æſtas &c.* Politianus. † Sem-

† Semper distribuitur subinde per partes temporis, id est die quovis, aut anni quovis tempore: nocte ac die: mane ac vesperi. ex his deinde titulis petuntur phrases ac descriptiones.

* *Sena* (*l b*) urbs Etruriæ. Sena Gallica urbs suprà Umbriam, condita à Brenno. vi. tab. Geogr. 3.

* *Seneca* (*b b b*) Marcus Annæus Seneca patria Cardubensis Romæ Equestris ordinis vir, doctus scripsit *Declamationes*; dicitur vulgo *Seneca pater*, vel Rhetor. Luc. Annæus Seneca ejus filius philosophus Stoicorum ferè maximus. vide *Philosophus*, *Poëta*.

* *Senectus* (*b l l*) vide *Vita*. Senectutis effectus & signa sunt rugæ faciei, asperitas frontis, cani, oculi lippi, caput calvum, cervix inclinata, os edentulum, imbecillitas corporis, tremor membrorum, frigus, tussis: in moribus Avaritia, suspiciones, querelæ, prudentia, autoritas vide *Gravis*. † Comparatur spicæ jam gravi & inclinatæ: Soli in meridie seu summo loco versanti, vergentique ad occasum: Hyemi frigidæ & inerti. Arboribus, herbis, floribusque diu manentibus. † Diu manentia aut viventia alia sunt, *Phoenix avis*. Cornix, Corvus, Cervus: serpens, qui singulis annis dicitur exuvias veteres ponere, induere novas: Aquila. cui veteribus defluentibus plumis identidem novæ succedunt. Amaranthus &c. † senes fuerunt Nestor, Tithonus, Sibylla Cumana, Milo, Priamus, Peleus pater Achillis, vid. Martial. l. 2. epig. 44. Cato, Socrates, Pelias, Æson, Jolaus, Saturnus, Charon, Evander, Latinus, Anchises, Mathusalem. vide *Vetula*.

† Vid. Ovid. l. 4. Trist. eleg. 8 & l. 1. de Ponto el. 5. Virgil. l. 5, v. 395. Balde l. 1. O. 4. & 27. Biderman l. 3. Heroum epist. 4.

* *Sennones* vel *Senones* (*v bb vel v l b*) Galli. vide Brennus & tab. Geogr. 3.

* *Senſus* quinque vide ſuis locis. *senſus* ſumitur pro intellectu, ſententia aut opinione animi, vita &c.

* *Senta Fauna* filia Pici, conjux Fauni, pudiciſſima matrona, quam Romani coluerunt ſub nomine *Bonæ Deæ*.

* *Sentia* urbs Volſca vel Campana, optimi vini:

* *Sentica* urbs Hiſpaniæ.

* *Sentinum* (*l l b*) urbs inter Umbriam & Picenum.

* *Separatio.* vide *Conjuncta*, *Diſcedo*, *Amor*.

* *Sepelire* (*b b l b*) vide *Mors*.

* *Sepia* (*l b b*) ſcopulus juxta littora Athenarum.

* *Sepias* (*l b b*) gen: *adis* urbs Magneſiæ Maced.

* *Seplaſia* (*c c b b*) forum unguentariorum Romæ;

* *Septem.* Hic numerus putatur Mercurio ſacer. Septem ſunt miracula mundi, oſtia Nili, portæ Thebarum, ſtellæ errantes ſeu planetæ in cœlo, ſeptem ſapientes; vide *Philoſophus.* ſeptem ætates hominis, ſeptem Plejades, ſeptem tergis boum conſertum ſcutum geſtabat Ajax: & arma ſeu loricæ â poëtis libenter dicuntur ſeptemplicia. ſeptem montes habuit Roma. ſeptenarius numerus eligebatur in ſolemnibus ſacrificiis, v. g. ſeptem tauri, ſeptem agnæ, ſeptem menſæ &c. † Vide *Annus*. † Inde derivata ſunt ſemplex, ſeptemgeminus, ſeptemfluus, ſeptenus, ſeptenarius, ſeptennis.

* *Septentrio.* ſeptentriones ſunt ipſæ ſeptem ſtellæ ex quibus *Arctos* componitur. vide *Arctos*. ſeptentrio ſumitur ſæpe pro regionibus ſub eo ſitis gegen Mitternacht. vide *Regio*, *Orbis plaga*, *Aſtra*.

* *Sepulcrum* (*b l b*) vide *Mors*, *Epitaphium*, *Poëſis*.

* *Sequana* (*l b b*) fluvius princeps Galliæ per Lutetias & Rothomagum in oceanum cadit. Matronam accipit, Icaunam, & Axonam fluvios.

† se-

† sequani populi Gallici inter Juram montem, & Ararim fl.

* *Sequi alium.* vide *Amor*, *Amicus*, *comes*, *Conjuncta.* secuta est Medea Jasonem; Briseis Achillem; Cadmus quærendo secutus est Europam; Hercules cervam, & Theseum in infernum; Orpheus Eurydicen.

* *Seranus* [*l l b*] vide *Cincinnatus.*

* *Serapis* (*b c b*) deus idem qui *Apis* & *Anubis*.

* *Serenus* (*b l b*) vide *Tempestas.*

* *Seres* (*l b*) populi extremæ Indiæ, ii ferè, qui hodie vocantur Chinenses, apud eos arborum folia tenuissimam quandam lanam habebant, quâ texebantur pretiosæ telæ veterum; quas modò potiùs è vermium bombycum netura teximus. Hinc serum vellera, telæ, mappæ: i. e. Sammet/ Seiden/Taffet ꝛc.

* *Serius* homo, vide *Gravis.*

* *Seriphus* (*b l b*) Insula una sparadum, in qua ranæ non coaxant. eò olim mittebantur frequenter Romani exules. Hic regnaverat Polydectes tab. *Geogr.* 7.

* *sermo*, vide *Loqui*, *Vox*, *Clamor*.

* *serniphius*. vide *Limagus.*

* *seropta* vel *sarepta* [*b l b*] urbs Phœniciæ, ubi gignitur optimum vinum.

* SERPens, vide Draco. † *serpentum natura.* Venenum alunt cauda, cumque ore morsum inflixerunt: mox eódem applicant caudam & venenum instillant: Poëtæ fel serpentum, aut sanguinem solent pro veneno accipere: serpentem bibere, i. e. venenum. Quotannis exuunt veterem pellem, novam induti. sibilos edunt & stridorem. Amant loca deserta, calida, arenosa aut petrosa: hinc frequentes sunt in India, sinuessa, Massylia, & Africa penè tota, in Calabria, Ægypto &c. Crispant se per aërem gyros & volumina faciunt; cristati sunt, lingua

hamatas exserunt & vibrant: igneos velut oculos jactant. colore vario, lurido, viridi, cæruleo sunt. Lubricam habent pellem, aut squammosam. † serpentum genera seu species. *Draco*: *Coluber*: *Chelydrus*: Lacertus Eydex. *Hydra* vel *hydrus* Wasserschlang. *Natrix* masculini generis nomen: *Aspis* serpens Ægyptius parvus, somnum morsu causans: *Cerasta* vel *Cerastes*, serpens cristatus. *Dipsas*, cujus morsus vehementissimam sitim creat. *Cenchris*, latinè *Jaculus*. *Orbites* (*b l l*) serpens maculosus. *Pharias* (*b l l*) serpens ruber viperarum hostis, quas devorare solet. *Amodites* (*l b b l*) *scytale*, *Amphisbæna*, *seps*: quos plerosque enumerat Lucanus l. 9. v. 700. &c.

† Fabulæ de serpentibus, & historiæ. 1. Crines Medusæ in serpentes mutatæ sunt ex cruore, quem edidit ejus caput à Perseo resectum, nati sunt plerique serpentes in Africa. 2. Furiarum & cerberi jubæ non nisi intorti serpentes erant. Furiarum flagella etiam ex serpentibus. 3. Gigantes aliqui habebant pedes serpentinos, seu serpentibus circumvolutos. 4 Python Hydra &c. vide *Draco*, *Monstra*. 5. Æsculapii idolum Romani pestis tempore volebant ex Epidauro afferre: at nullum ibi erat; sed ex ara prorepens serpens in eorum navem decubuit, quem vehentes Romam, prope Italiam iterum amiserunt: vid. Ovid. l. 15. Metam. v. 640. unde Æsculapius ab iis cultus specie serpentis. 6. A serpentibus occisi sunt Laocoon: Eurydice uxor Orphei. Eperie Æsaci amorem fugiens à serpente morsa periit. Orion à scorpione confectus. Opheltes seu Archemorus à nutrice Hipsiphyle negligenter depositus in silva morsus est à serpente. Orestes, Idmon, Cleopatra 7. Attilius Regulus ingentem draconem ad *Bagradam* fl. admotis tormentis & totius exercitus

tus telis interemit. 8. serpentes incantationibus domant Ægyptii, Chaldæi, Babylonii, Venefici. At Troglodytæ, Marsi, & Psylli eos impunè versant & occidunt, quin' è morsibus venenum salubriter exsugunt. 9. Hercules jam in cunis binos serpentes manibus compressit. 10. Caduceus Mercurii. † Phrases & descriptiones.

- - - Monstrum exitiabile & irâ
Telluris genitum - - Serpens centum porrectus in ulnas
Lethalem ripam & lucos habitabat avernos.
Ingluviem immensi ventris, gravidámque venenis
Alvum deprensi satiabant fonte leones &c.
- - - - - semesa jacebant
Ossa sola informi - - -
- - Disjecta tellure sub astra coruscum
Extulit assurgens caput, atque in nubilia primam
Dispersit saniem, & cælum fœdavit hiatu.
Percitus immani serpens evolvitur antro,
Et stygios æstus immani exsibilat ore:
Terribilis gemino de lumine fulgurat ignis.
At nemus arrectæ & procera cacumina saltus
Exsuperant cristæ: trifido vibrata per auras
Lingua micat motu, atque assultans æthera lambit,
Dira dehinc in bella ruit, rapidéque resolvens
Contortos orbes - - Trepidos inde incitus irâ
Hunc sublime rapit, hunc vasto pondere gaudet
Elisisse premens: nunc fractis ossibus atram
Absorbet saniem, & tabo manante per ora
Mutat hians hostem, semesaque membra relinquit.

Vide ulterius silium l. 6.

Frontem crista legit, pingunt maculosa virentes
Terga notæ, rutilum squammis intermicat aurum.

Claudian de Raptu Proserp. l. I.

Ecce autem insidias huic formidabile monstrum
Tendebat immanis draco:

Pro-

Prodigiis septem capitum suspensus in auras,
Et dena tollens cornua.
Agmine membrorum longè post terga relicto,
Et implicatis nexibus.
Vipereus thorax: facies tot mortibus horrens
Carbone gliscit igneo:
Cocti tum fauces spirant, nebulamque rogumque,
Et spissa fumi flumina. - - -
sanguineásque jubas, & ahenæ verbera squammæ &c.
Balde l. Epodon, Od. 15.

Videatur ulterius Lucanus l. 9. ubi multa habet de serpentibus. Virgil. l. 2. Æn. v. 202. & l. 5. v 85. & l. 3. Georg. v. 425. Ovid. l. 3. metam. v. 32. l. 4. v. 575 l. 7. v. 150. statius l. 4. Theb. v. 95. & v 515. Biderman. l. 3. Heroid. epist. 1. spectaculum Heroum 8.

* *servius Tullus* sextus rex Romanorum, ignobili stirpe natus: sed quia olim flamma inoxia caput ejus lambere visa est, augures magnum fore edixerunt. inde à Tarquinio Prisco rege in aula educatus, eo defuncto regnum adeptus est. Ejus filia Tullia nupta est Tarquinio superbo, cui illa suasit, ut servium patrem, cùm ad curiam accederet, è scala præcipitaret, ùt eò citius regno ipse potiretur: quo facto ipsa curru advolans, cùm auriga, viso humi jacente servii cadavere vellet declinare, ipsa coëgit eum supra cadaver patris currum agere: unde is vicus dictus est *sceleratus*. Ille primus instituerat Censum & Lustrum.

* *servus.* Romani plerique habebant multitudinem servorum. nam qui bello capti erant Romæ in foro sub corona vendebantur, & ad varia omnino officia destinabantur. Plerique erant raso capite, & inclusi ergastulis modico accepto cibo ad opus agriculturæ certo tempore emittebantur. Domestici servi sæpe docti erant, littera-

litterati, medici, musici, gladiatores &c. quos, cùm bene meriti essent, manumittebant, id est, pileo ipsis in signum libertatis dato, liberos emittebant: qui tamen deinceps Liberti dicti sunt, & dominos suos ut patrons colere tenebantur. Qui ex libertis nati erant, vocabantur Libertini. Nomina illis plerumque imponebantur à gente ex qua erant, e.g. Geta, Afer, Thrax, syrus, Getulus, scytha, Cilix, Cappadox &c. †Hi servi, cùm ingens esset per Romam & Italiam multitudo, rebelles aliquando spartaco gladiatore duce periculosum in rempublicam bellum concitârunt, *Lentulum* profligârunt, Cassium castris exuerunt: tandem à Licinio Crasso rebelles internecione deleti sunt.

† servi varii. vide *Auriga*, *nuntius*, *Pastor*, *Comes*, *Ancilla*. Hercules servivit Eurystheo, item Omphalæ. Lycha puer fuit servus Herculis: Crantor armiger Pelei: Myrtilus auriga Hippodamiæ, Cyllus Pelopis. servi etiam fuerunt Epictetus, Terentius, Plautus, Æsopus, Diogenes Cynicus, Phedon philosophus socraticus cui Plato librum de immortalitate animæ dicavit. † servi infidi. vide *Proditio*.

* *sesostris* (*b l b*) vel *sesoostris* (*b b l b*) Rex Ægypti, qui tentavit Nilum fossâ cum sinu Arabico conjungere.
* *sestos* (*l b*) urbs Thraciæ ad Hellespontum; Abydo opposita, ad quam finis erat pontis à Xerxe per mare ducti. Ibi erat puella Hero, quam amabat Leander. *tab. Geogr. 7.*
* *setabis* (*l b b*) fluvius & oppidum Hispaniæ.
* *setia* (*l b b*) urbs Campan. setinum vinum.
* *setius* [*l b b*] mons Galliæ,
* *severus* (*b l b*) vide *Gravis*, *Justus*.
* *sevinus* lacus, vide *sebinus*.
* **sex.** vide *Annus*, *numerus*, **sex ostia habet Ister.**

sex vultures Remo apparuerunt. sex alas gerit Mercurius, binas in petaſo, caduceo, & cothurnis. sex vel quinque ſunt Echinades insulæ. sex menſibus Proſerpina apud inferos, ſex apud ſuperos moratur.

* *Sexdecim*, *ſexaginta* vide *Annus* † *sexcenti* ſumitur pro multi

* *sextilis* (*l l b*) vide *Menſis Auguſtus.*

* *sibylla* (*b l b*) Novem variis locis sibyllæ vatidicæ fœminæ fuiſſe dicuntur.

1. *Cumana* vel *Cumæa* Glauci filia, quam Virgilius Delphon. vocat. Dicitur & Euboica & Chalcidica quia Cumæ Italiæ, ubi ea habitabat, colonia erat Cumarum urbis in Eubœa. Item Amalthea, Demophile, Deiphobe, Avernalis sibylla. Illa Tarquinio Priſco novem libros vaticiniorum attulit, venales, ſed ære tanto, quod nimium videbatur regi: ergo abiens cremavit tres, pro ſexque reliquis idem pretium petiit: iterum repulſa tres alios igni dedit tandem reſiduos rex petito ære redemit. Hi libri aſſervabantur Romæ à Pontificium collegio, & ſiquid anceps in republica occurrebat, libri illi conſulebantur. Ipſa cùm Apollini grata eſſet, gratiæ locò, quam ille promiſerat, petiit ut tot annos viveret, quot eſſent grana ſabuli, quod tum fortè manu continebat; vixit ergo diutiſſimè, & præ ſenio tandem evanuit.

2. *Erythræa* apud Erythras urbem Aſiæ, quæ bellum Trojanum prædixit.

3. *Phrygia*, *Comana* aut Pontica erat Ancyræ.

4. *Helleſpontiaca*, *Grynæa*, vel *Marpeſſia*, tempore Cyri nata in Troade.

5. *Albunea*; ſeu sibylla Tibures, tiburtina, juxta Anienem.

6. *Samia*, aliàs *Python*, quæ vaticinia de Chriſto edidit,

7. *Perſica*, ſeu *Chaldæa*.

8. *Libyca*

8, *Libyca* seu *Elissa*.

9, *Delphica*. vide *Vates*. Et Virgil. l. 6.

* *sicambri* [*b l l*] Francken populi Germaniæ ad Rhenum, qui Galliam totam subjugatam hodiéque tenent.

* *sicania*. vide *sicilia*.

* *sicelis*: vide *sicilia*.

* *siccitas* aëris & terræ. vide *Æstus*, *sterilis*.

* *sichæus* (*c l b*) tab. XX. vide *Pygmalion*.

* *sicilia* [*b bb b vel l b b b*] Insula celeberrima *Italiæ* *vide tab. Geogr.* 3. Dicta est *sicania* (*l b b b*) à rege *sicano*, qui cum manu Ligurum eò venit ante bellum Trojanum. Hinc derivata *sicanus*, *a*, *um* (*c ç b*) *sicanius* (*l b b b*) *sicanis*, *idos* (*l b b*) Item dicitur *scyron*. Item *Trinacria*, *triquetra*, *Triceps*, *trifida tricuspis*. quia habet tria celebria promontoria Lilibæum, Pachynum, & *Pelorum* quæ imposita sunt Giganti *Briareo* vel Emelado: vide *Gigas*: Unde etiam *Gigantis idos* dicitur, vel Gigantæa, Briareia tellus, *Item Ericinum* littus Ericis regnum à rege Erice. Item *Erytris* fines: *Læstrigonia*: *Geloni* campi: *Gigantum* tumuli: *Cyclopia* rura: *Polyphemi* saxa: *Græcia* magna, cujus pars Orientalis insulæ à Græcis coloniis fuit habitata † In hac insula sunt urbes fluvii montesque celebres, quos in *tabula* 3. *Geogr*. vide sis. Laudatur in ea mel & flores Hyblæi, caseus, columbæ, lepores fertilissima segetum est, & olim dicta Horreum *Romanorum*. † *Insula* est Cereri sacra. † Adjectivum est *siculus* (*b b b*) *sicelis*, *idis* (*l b b*) *sicanius* &c

† *sicula virgo*, *sicula cautes*, *siculæ canes*, *latratus siculi freti*: i. e. scylla. *sicula monstra*: i. e. Charybdis & scylla. *sicula vorago*, *Gurges*: i e. Charybdis. *siculus mons*, *flammæ*, *antra*: i. e. Ætna. *siculi colles*, *succi*, *volucres*: i. e. Hybla, mel, apes *siculi viri*, *fabri*, *fratres*, *monstra*: i. e. Cyclopes. *sicula tempe*: i. e. Hybla. *siculæ pestes*, *virgines*, *aves*, *monstra*, *cantu*

centus: i.e. sirenes. † *R*eges ibi fuerunt Dionysius major, & minor, Phalaris, Hiero *R*omanis amicus, Eryx & Acestes antiqui.
† De sicilia vid. Virgil. l. 3.

Ausoniæ pars magna jacet Trinacria tellus,
Ut semel expugnante Noto, & vastantibus umbris
Accepit freta cæruleo propulsa tridente.
Namque per occultum cæca vi turbinis olim
Impactum pelagus lacerata viscera terræ
Discidit, & medio perrumpens arva profundo
Cum populis pariter convulsas transtulit urbes
Ex illo servans rapidus divortia Nereus
sævo dividuos conjungi pernegat æstu.
Multa solo virtus: jam reddere semen aratris,
Jam montes umbrare olea, dare nomina Baccho,
Cornipedemque citum lituis generâsse ferendis,
Nectare Cecropias Hyblæo accendere ceras.
Hìc & Pæonios arcano sulphure fontes &c.

silius l. 14. ubi multis describit

- - - Trinacria quondam
Italiæ pars una fuit: sed pontus & æstus
Mutavêre situm, rupit confinia Nereus
Victor, & abscissos interluit æquore montes,
Parvaque cognatas prohibent discrimina terras.
- - - - Caput inde Pachynî
Respicit Jovias protentis rupibus iras:
Hinc latrat Getula Thetis, Lilybæaque pulsat
Brachia consurgens: hinc dedignata teneri
Concutit objectum rabies Tyrrhena Pelorum.
In medio scopulis se porrigit ætna perustis,
Ætna giganteos nunquam tacitura triumphos,
Enceladi bustum, qui saucia membra revinctus
spirat inexhaustum flagranti pectore sulphur;
Et quoties detrectat onus cervice rebelli
In dextrum lævumque latus, tunc insula fundo
Vellitur, & dubiæ nutant cum mœnibus urbes.
Ætnæos apices solo cognoscere visu

Non

Non aditu tentare licet: pars cetera frondet
Arboribus, teritur nullo cultore cacumen.
Nunc movet indigenas nimbos, piceáque gravatum,
Fœdat nube diem, nunc motibus astra lacessit
Terrificis, damnisque suis incendia nutrit.
Sed quamvis nimio fervens exuberet æstu,
Scit nivibus servare fidem, pariterque favillis
Durescit glacies tanti secura vaporis.
Arcano defensa gelu, fumoque fideli
Lambit contiguas innoxia flamma pruinas.

Claudian. l. 1. de Raptu Proserp.

Quà mare tellurem subitis aut obruit undis,
Aut scidit, & medias fecit sibi littora terras.
Vis illic ingens pelagi, semperque laborant
Æquora, ne rupti repetant confinia montes.

Lucanus l. 3.

* *Sicinus* [*llb*] Insula tab. Geogr. 7.

* *Sicoris* (*bbb*) fl. Hispaniæ tab. Geogr. 2.

* *Sicyon* (*bbl*) Vetus regnum in Achaja prope Corinthum; urbs olim dicta Telchinia, & Ægialia ab Ægialo rege. Copiosa est Oleis.

* *Side* (*ll*) tab. IX.

* *Sidicinum* (*bblb*) vel *Theanum* urbs Campaniæ.

* *Sidon* (*ll*) genit: *Sidonis* (*llb*) urbs Phœniciæ tab. Geogr. 8. cujus cives condiderunt Tyrum, & Thebas. frequens mercatu, navigatione purpurâ. Reges vide tab. XX.

† *Sidonius exul*: i. e. Cadmus. *Sidonius rex*: i. e. Agenor. *Sidonia virgo, puella, meretrix, rapta, præda*: i. e. Europa. *Sidonia exul, regina*: i. e. Dido. *Sidonia vellera, fuci, venena, flammæ, succi &c.* i. e. Purpura. † Derivata *Sidonius* (*lcbb*) *Sidonis, idis* (*lcb*)

* *Sidus* (*lb*) vide *Astra*.

* *Sigeum* (*llb*) promontorium Trojæ ubi sepultus Achilles in oppido Achilleo dicto.

* *Signa* variarum rerum varia sunt. Quædam sunt *Naturalia*, & hæc plerumque sunt effectus

aut circumstantiæ, uti rubor genarum signum pudoris: pallor signum morbi, aut timoris: fumus signum ignis: flores signum veris: pruinæ autumni: nives hyemis: hirundinum & gruum adventus veris: rugæ & cani senectutis. Alia sunt *Moralia*, quæ ab hominibus instituta sunt ad aliquid significandum, ut color candidus significat innocentiam, felicitatem: ater infelicitatem: ruber crudelitatem &c.

Signa *Politica*, quæ ad regimen aut rem publicam spectant, qualia sunt Insignia, die Wappen/ tituli. trophæa, columnæ &c. de quibus amplius agendi locus forsan erit in Arte Poëtica. signa *Militaria*: vide Bellum. signa *Cælestia*. vide Astra. † signum sumitur sæpe pro *imagine*, *statua*. item pro *sigillo*.

* Silarus (*b b b*) fluvius Ital. tab. Geogr. 3. olim frequens silvis, ligna facit lapidescere.

* Silbe [*l l*] tab. I. III.

* Silentium. vide *Garrulitas*, *Pythagoras*, *Grus*. *Lingua*, *Amyclæ*. silentium præcipuè regnat nocte. silenter eunt Astra & cælum, quamvis eorum motus sit ingens. Adagium est, Dolia plena silent: i. e. homines doctrina pleni non libenter multa loquuntur, alii contrà: sicut dolia vacua digito pulsa sonum edunt &c.

† silentium servare. vide *Arcana*, *Proditio*.

† Vid. sarbiev. l. 4. O. 11. Horat. l. 3. Od. 2. *Cuncti vocemque animosque tenebant: non secus ac longa ventorum pace solutum æquor, & imbelli recubant ubi littora somno, silvarumque comas, & abacto flammine nubes mulcet iners æstas: tunc stagna lacusque sonori detumuêre, tacent exhausti solibus amnes.* statius l. 3.

† vide *Clamor*, *turbæ*, *tumultus*, *Tonitru*, *venti* &c.

† Apud Ægyptios præ foribus templorum fuit positus deus silentii *Harpocrates* dictus, digito labra premens, quo indicabatur, tum in templis abstinendum esse garrulitate, tum deo-

rum

rum secreta & sacra non esse profanis prodenda.

**Silenus* (*llb*) senex erat corpore obeso, caudatus, semper ebrius, asino insidens, & utrinque manibus satyrorum sustentatus. Hic pædagogus fuit & nutritor Bacchi: unde epitheta ei à Baccho petuntur. Ejus Asinus rudens gigantes terruit: vide *Gigas*. † sileni etiam dicuntur seniores satyrorum.

* *Silex* (*bl*) Kißlstein: vide *Lapis*. sumitur pro *immiti*.

* *Silius* (*lbb*) vide *Poësis heroica*.

* *Silva*, nemus, saltus, lucus. Præses earum est Diana, Nymphæ, satyri. † In nemore describendo considerantur, præter jam dicta, Arbores, Umbra, Aura, Aves, Feræ, Venatio, subinde Rupes amœnæ, rivi, fontes *Echo* &c. vide dictis titulis. † silvæ aptæ sunt studiis, Poësi, recreationi, & hilaritati: item latrociniis, insidiis &c. † silvæ laudatæ: vide *Romæ lucus*, & *Mons*. Aricium nemus, Arduena, Caledonia silva Britanniæ ursorum ferax, Dodonæa, Hercynia, Idæum nemus, Idalium, Nemea &c.

Lucus erat longo nunquam violatus ab ævo,
Obscurum cingens connexis aëra ramis;
Et gelidas altè submotis solibus umbras.
Hunc non ruricolæ Panes, nemorumque potentes
Silvani, Nymphæque tenent &c.
Hanc jubet immisso silvam procumbere ferro,
Procumbunt orni, nodosa impellitur ilex,
Silvaque Dodones, & fluctibus aptior alnus,
Et non plebejos luctus testata cupressus,
Tunc primùm posuêre comas, & fronde carentes
Admisêre diem: propulsaque robore denso
Sustinuit se silva cadens.

Lucanus l. 3.

Circùm coruſcis ſcena quercetis viret,
Cælumque verrit frondibus,
Suoſque colles veſtit, & patentibus
Seſe Theatris explicat.
Ramis tepentes ingruunt Favonii
Jocantis auræ ſibilo,
Et temperatis provocant ſuſpiriis,
Lenique ſomnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
Matreſque nidorum vagæ.
Quæcunque mœſtæ vocibus dicunt aves,
Reſpondet argutum nemus.
Aſtatur alnum quercus, ornum populus,
Affatur ilex ilicem. Sarbiev. l. Epod.

- - - *Circum ſpatioſa latè*
Hinc & hinc creſcit nemoralis arbos,
Et ſupra nubes procul acta ramis
Sidera verrit.
Huic Therapneæ metuant Amyclæ
Terga conferri, viridiſque Cynthus,
Quæque famoſos agitata paſcunt
Mænala cervos.
Balde l. 1. Lyr. O. 11.

† Vid. Virgil. l. 6. v. 169. Statius l. 4. Theb. v. 419. Seneca Oedipo act. 3. v. 530. & Hercul. Oetæo act. 5. v. 1617. & Thyeste act. 4. v. 650. Barclaii Argenis l. 3. Metro 4. Balde l. 1. Silvarum.

† *Silvarum cuſtos:* i. e. Diana vel Satyrus. *Silvarum rex:* i. e. Leo. *Silvarum incolæ;* i. e. fauni, nymphæ, feræ, aves. † *Silva* ſumitur interdum pro corona, multitudine &c.

* *Silvia* tab. IV. *Silvius* tab. XXIV.
* *Simæthis* (*b l b*) tab. I.
* *Simæthus* (*b l b*) fluvius Siciliæ.
* *Simois* [*b b l*] genit: *Simoëntis* fluvius Troadis ex Ida monte in Xanthum fluit.
* *Simonides* (*b l b l*) vide Poëſis *Jambica.*

* *Simplicitas*, *simplex*, passim sumitur pro homine credulo, inerudito nec satis versato. sic simplices sunt Phryges, Paphlagones, pueri, & illi omnes qui facilè fraudibus capiuntur & mendaciis: vide titulo Fraus, Proditio, Credere, Imprudens &c. sic Menelaus simplex Paridi commendavit sponsam suam Helenam, à quo dein' illa ast abducta.

* *simulatio.* vide *Adulatio.*

* *sina.* vide *China*, *seres.*

* *sina* (*lb*) mons altissimus Arabiæ petrææ, in qua Moses legem accepit à Deo in tabulis lapideis pro populo Hebraico scriptam.

* *sinister.* sumitur pro infelici, ùt sinistra aura. At fulmina à læva parte cadentia, aut aves ab ea advolantes pro bono omine habebantur.

* *sinnada* (*lbb*) oppidum Phrygiæ ubi marmor elegans cruentis velut guttis distinctum excidebatur: in iis enim montibus Itys vulneratus periit, *vide tabula* Geogr. 7. 8.

* *sinon* (*bl*) tab XI. Hìc à Græcis, relicto ligneo equo, Trojâ discedentibus relictus mendaciis & perjuriis persuasit Trojanis, ut equum, clam armatis refertum, in urbem admitterent, ex quo postea excidium passi sunt. vide Virgil. l. 2. Hinc *sinon* sumitur pro homine fraudulento, perjuro.

* *sinope* (*bll*) tab. I. III. Item urbs Ponti, alias Teutrantia dicta, patria Diogenis Cynici. vide tab. Geogr. 8.

* *Sinuessa* (*llb*) urbs Campaniæ delicata: ibi thermæ salubres, & vinum copiosum.

* *sion* (*bl subinde ll*) arx & mons cum celeberrimo templo veri Dei Jerosolymis.

* *siparium* (*lbbb*) extremum velum theatri.

* *siphnus* insula tab. Geog. 7. ferax olim argenti aurique: incolæ delicati. olim dicta *Eropia*, & *Acis*.

* Sipus, *untis* (*ll*) vel *Sipontum* urbs Apuliæ à Diomede condita ad Garganum montem.

* *Sipylus* (*bbb*) tab. VII. *Item* urbs & mons Mæoniæ in Phrygia, *Tantalis* aliàs dicta. Ibi Niobe in saxum versa. *vide tab Geogr. 8.*

* *Sirenes* (*llb*) tab. I. VI. quia cum Musis certare cantando ausæ, mutatæ sunt in monstra, quæ vultu virgines reliquo corpore aves erant. Desperatione in mare se agentes evaserunt inferiori corpore pisces. Circa siciliam mare *Jo*nium occupare solitæ præternavigantes dulcissimo cantu mulcebant; qui si vel obdormissent, vel ad ipsas cursum deflexissent, ab ipsis laceratæ sunt. sed Ulysses eas evitavit. In fatis earum fuit, tamdiu victuras, donec ab aliquo vincerentur canendi peritia. ergo cùm Argonautæ illac transirent ab Orpheo cithara ludente victæ se suffocàrunt. vide *Neapolis*.

† Epitheta trahuntur à genere, ùt *Acheloides*. à cantu & gestis, ùt, *hilaris navigantium pœna*: *siculi cantus*: *Blandæ mortes æquoris*, *gaudium crudele*, *ratium canora pestis*, *remorum blanda vincula*: *quas nemo quondam deserebat auditas*: *musis impares lyræ*: *semihomines sorores*: *Jonii pestes freti*, vid. Ovid. lib. 5. v. 551.

* *Sirius* (*lbb*) vide *Astra*.

* *Sisapo* (*bblc*) oppidum *Bæticæ* optimi vini.

* *Sistrum*: cymbalum aliquod tinniens, quo utebantur in sacris Cybeles, & Isidis *Item Romæ* circuibant aliqui sistra quatientes, qui stipem colligebant pro *Cybele*.

* *Sisyphus* (*lbb*) tab. II. XI. Latrocinia exercebat: denique quod Jovis arcana prodidisset fulmine dejectus ad inferos; vel à Theseo ob latrocinia & fraudes necatus. In inferis saxum in montis cacumen evolvere cogitur, quod ubi obtinuit, mox relapsum saxum denuo, & sic assiduè volutare debet. Unde, *Sisyphi saxum volvere*,

vere. i. e. laborem infinitum exercere. Epitheta ſumuntur à genere, fraude, pœnáque ejus. † *Siſyphi terra*: i. e. Corinthus.

* *Siſipheum* eſt portus Corinthiorum verſus mare Ægæum.

* *Sithon* (*l l*) tab, IV. Item mons altus & oppidum Thraciæ aut Macedoniæ, unde tota Thracia dicitur Sithonia. *Sithonis* [*lbb*) genit: *Sithonidis*, patronymicum: i. e. *Thracia.*

* *Sitis* (*bb*) vide *Æſtus.* Item Ovid. l. 6. Metam. v. 340, Lucanus, l. 4. v. 292, statius l. 4. Theb. v. 659. &c: Pia deſid. l. 3. Eleg. 11. Biderman l. 2, Heroid. Epiſt. 48.

* *Smaragdus* (*bcb*) Gemma eſt viridis pellucida. Fodiebatur olim in scythia, nunc in India, Africa, mari Erythræo Cypro. *Arcano florentes igne Smaragdi.* statius.

* *Smerdis* frater Cambyſæ ab eo necatus.

* *Smilax*, genit: *Smilacis* (*lbb*) puella, quæ præ amore Croci juvenis contabuit. Ambo mutati illa in herbam hederæ ſimilem, hic in crocum florem.

* *Sminthia* urbs Helleſponti à Cretenſibus condita, ubi oraculum Apollinis, *smintheûs Apollo.*

* *Smyrna* urbs elegans Joniæ Aſiaticæ tab. Geogr. 7. 8. prope Mimantem montem. & fluvium Miletem. Dicitur patria Homeri. Et nunc mercatu frequens eſt ſub Turcio imperio.

* *Sobrius.* vide *Frugalis, contentus.* sobrius propriè eſt, qui vini multo potu abſtinet: vide vinum.

* *Soccus* veſtis comica vide *Poëſis Comica.*

* *Soccus* (*bbb*) vide *Amicus, Comes, Fidelis:*

* *Socrates* (*cbl*) vide *Philoſophia.*

* *SOL* [*l*] vide *Phœbus, Annus, Menſis.* Curru aureo vehitur, quatuor equis tracto: vide *Equus*, Regiam ejus deſcribit Ovid. l. 2. metam. Mane ergo *Lucifer* portas exit, & ſtellas cæteras abigit; mox ſubvehitur Aurora; dein' ipſe

 sol,

sol, cujus equi ignem & lucem è naribus efflant. Primò iter est difficilè, cùm sphæram cæli sursum evehantur; in summitate meridiem efficit: dein' per declivia sphæra raptus in Oceanum Hesperium denique mergitur, ubi equos lavat, & se cum illis â calore nonnihil laxat &c.

† solis currum petiit Phaëton, sed infeliciter. A solis rota subtraxit ignem Prometheus. Antiquorum nonnulli existimarunt, circulum illum cælestem, quem nocte serena videmus, & viam lacteam dicimus, fuisse antiquam viam solis quam cùm nimiùm jam esset extrita, & exusta maxime Phaëtontis incendio, novam sibi sol fecit per *Zodiacum*. † Populi aut terræ quos premit vicinior sol, quibus Phœbi currus incumbit: i. e. regiones calidissimæ Africa, Arabia, India. Nam veteres putabant, solem viciniorem esse æstate, & ubi maximè calidus est; at recentiores contrarium noverunt.

† sol iter peregit, absolvit: i. e. unus annus effluxit. † soles decoquere mero; frangere otio &c. i. e. *dies* consumere. † sole liquerunt alæ Icari. solem ejúsque aspectum viciniorem amat Aquila. sole se exurit Phœnix; solem pro Deo coluerunt Persæ, Brachmanes & plerique populi. sólem semper sequitur flos Heliotropium. solem orientem amant & cantu salutant aviculæ; sed noctua fugit. sol est medius inter planetas loco. sed magnitudine & luce superat omnes stellas: imo stellæ ceteræ, Luna præsertim, ab eo lucem accipiunt: hinc vocatur Pater, fons luminis, † solis orientis radio percussa statua Memnonis sonum edidit. solem Orientem Hyperborei populi (vide tab. Geogr. *1.*) quibus media anni pars nox est, tubarum, tympanorumque sono ex altissimis montibus salutant. sol fovet terras; ejus recessus facit hyemem, frigus, nives; accessus

facit ver, flores, æstatem, segetes. sol liquefacit pinguia, ut ceras, picem; indurat mollia, ut lutum; absumit frigida, ut pruinas, nives; excoquit fructus, uvas, poma, & in terræ visceribus aurum, gemmas: exsiccat humida, flumina, fontes. † E sole lapidem cecidisse Anaxagoras dixit. Mandante Josue sol stetit, ut ille spatium haberet ampliùs urgendi hostem. Sol dicitur habere oculos, & lustrare cælum terramque. sol sæpissimè in testem vocatur jure jurando. Olympus & Athos, & Casius mons dicuntur ita alti, ut nunquam careant sole.

† solis comites filiæ, & famulæ sunt horæ: nuncia aurora; nuncius & pedisequus Lucifer; inimica nox; soror luna. † *solis mensa* in Æthiopia locus erat, quem sacerdotes solis cibis assiduè replebat, quibus vesci cuivis accedenti liceret: hinc cibi credebantur divinitùs subnasci. *solis fons* solis noctu calidus interdiu frigidus prope Hammonem Jovem. *solis boves*. qui dicebantur stabulari vel propè Tænarum, vel apud Oricum, vel apud Mylas in sicilia; quia ibi inter Mylas & Pelorum locus est fœtens.

† sol detexit Veneris & Martis adulterium: inde ei sacer est Gallus, vel quia clamore nunciat adventum solis, unde & *solis nuncius* dicitur.

† sol planeta præses est auri, ætatis virilis; prudentiæ symbolum, quia omnia circumspicit; liberalitatis, quia omnibus lucem dispertit; laboris, quia assiduè movetur. † *solis genus, filia &c.* i. e. Circe, Phaëton &c. vide tab. III. *solis avis*: i. e, Phœnix vel Aquila vel Gallus.

† Sol dicitur *Hyperione satus*, *Phœbes frater*, *Latonæ lucida proles*, *fax immensa cæli*; *Siderum rex, princeps, dominus, pater, dux, imperator*; *Flamma, lampas, ignis, ardor, aurum superi axis. solis ara, comæ, spicula. Igni pedum frænator equorum*: *ignis diurnus*: *diespiter*: *sidus*, per antonomasiam; *Hyperionia frons*, *biga, fræna*,

 flam-

flamma. Oetæa, Phœbea. summa, Latoa lampas, jubar. † Solis currus & Ortus

- - - - *Cunctatus ad altos*
Deducit juvenem [Phaëtonta] *Vulcania munera currus.*
Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ
Curvatura rotæ, radiorum argenteus ordo.
Per juga Chrysolithi, positæque ex ordine gemmæ
Clara repercusso reddebant lumina Phœbo.

Ovid. l. 2. Metam.

Donec flammiferum tollentes æquore currum
Solis equi sparsêre diem: jamque orbe renato
Diluerat nebulas Titan, sensimque fluebat
Caligo in terras nitido resoluta sereno.

Silius l: 5.

Post ubi fulserunt primis Phaëtontia fræna
Ignibus, atque sui terræ rediêre colores. Idem.
Impulit Ionios præmisso lumine fluctus
Nondum pura dies: tremulis vibratur in undis
Ardor, & errantes ludunt per cærula flammæ

Claud. l. 2. de Raptu.

Vide *Mane*, *Oriens*, & Descriptiones Poëticas. † Solis occasus. *Jam pater Hesperio flagrantem gurgite currum abdiderat Titan, aliis rediturus ab undis. Anhelantes stagna in Tartessia Phœbus misit equos, fugiensque polo Titania cæcam arbita nigranti traxit Caligine noctem. Condiderat jam solis equos Tartessia Calpe. Cœperat Hesperio Titan se mergere fluctu, versus in antipodas: jam serus lumina vesper compositura diem prono spargebat Olympo. Pronus erat Titan, inclinatoque petebat Hesperium temone fretum. Piger aurato vesper procedit ab Oeta.* Vide Vesper. Descriptiones poeticas. † sol altissimus, vide *Meridies*. Descriptiones poëticas.

† A solis ortu usque ad occasum: id est *Omnibus terris, Orbe toto*: vide hos titulos.

* *Solatium* (*II*) vide *Auxilium*. † Formulæ solandi tales sunt. *O socii (neque enim ignari sumus antè malorum) O passi graviora! dabit deus his quoque finem.*

Re-

Revocate animos. mœstumque timorem mittite: forsan & hæc olim meminisse juvabit. Durate, & vosmet rebus servate secundis. Pone timores. Parce metu. Modum lacrimis impera Dabit afflicto meliora tempora numen. Quò frustra lacrimas? Lacrimæ si ferre dolorem scirent ipse meis mersissem fletibus ora &c. Vide Sarbiev. l. 4. Od. 13. Statius l. 2. Silv. in Glaucia. & l. 5. silv. in Ablcantio. † In consolatione *Hortamur* ad *Constantiam*, ad *mala fortiter* ferenda: *spem* meliorum facimus: *Fortunæ* indolem ostendimus, *Fati* necessitatem &c. vide dictos titulos, *Metus &c.*

* *Solæ* vel *Soli* (*b l*) urbs Ciliciæ *tab. Geogr.* 8. Colonia Atticorum. sed cùm ejus cives paulatim nativi sermonis elegantiam & regulas negligerent, hinc tale loquendi genus dictum est *Solæcismus.*

* *Solicitudo* (*l b b l c*) vide *Cura: Quæro, Timor.* solicita fuit Ceres pro Proserpina: Venus pro Ænea; Juno pro Turno, ùt in Virgilio videre est. Dædalus pro Icaro. Ægeus pro Theseo: Penelope pro Ulysse: Laodamia pro Protesilao: Apollo pro Phaëtonte: Venus pro Adonide: Æneas pro Anchise & Julo: Theseus pro Pirithao: Alcyone pro Ceyce: Tethys, pro Achille: Orpheus pro Eurydice.

a *Solon* (*l b*) natus in Salamine pro Legibus Draconis mitiores ipse dedit Atheniensibus. vide *Cyrus, Philosophus.*

* *Solitudo* (*l b l c*) vide *Deserta, Rustica vita, Silva.*

* *Solymæ*, vel *Solyma*, *orum*: vel *Hierosolyma, æ.* Urbs princeps Palæstinæ seu Hebræorum. vide *sion*; Reges fuêre David, Salòmon &c. alii celebres viri Samson, Elias propheta &c.

* *Somnus.* Antiquis pro deo habitus, frater mortis, filius erebi, habitu indutus nigro; alis humidis, fuscis; papavercam coronam & fascem gerens. Ejus famulus Morpheus.

† Somnum faciunt labor, nox, musica, papavera, venefica carmina: Pauperes benè dormiunt

unt divites malè. Somnum tollunt curæ, dolor, otium nimium, timor.

† Somnolenti sunt *Glires*, *Ursi*. *Epimenides* Gnoscius Cretensis à patre missus ut de grege afferret ovem, in specum divertit, & 75 annis dormivit: ac pòst experrectus diutissimè adhuc vixit. *Endymion*. † Ulysses Polyphemo somnum conciliavit vino ex Maronea allato, & tum ei oculum eruit. Argi duo oculi ex centenis nunquam dormire potuerunt: sed Mercurius fistulâ etiam hos sopivit. Ascanius dormiens à Venere ablatus est, & substitutus Cupido: Virgil. l. 1. Palinurus dormitans è navi cadit & perit. Medea somnum conciliat veneficâ offâ Draconi, qui semper vigil custodiebat aureum vellus. Somnus perdidit Trojam. Per somnum grus altero pede stans altero lapidem gestat. Leo & Lepus dormiunt oculis apertis. Regulus occisus est à Carthaginensibus somno prohibito. somnum accessère discipuli Pythageræ ad modulos musicos. Dormiens Æschylus testudine ab aquila calvitiei illius illisa periit. In somno visiones & vaticinia aperiuntur hominibus ope Morphei, Mercurii. Item furiæ, invidia, discordia, aliaque vitia instillare finguntur venenum suum pectoribus hominum. † Vide *Nox silentium*, & Descriptiones poëticas, somni domus describitur ab Ovidio l. 11. metam. v. 593. somni portæ à Virgilio l. 6 Æn. v. 888. statius l. 10. v. 86. & l. 5. Silvar. ad somnum. Videantur & Pia Desideria l. 2. Eleg. 11. & eleganter Balde l. 2. Lyric. O. 36.

* *sonus* (*bb*) vide *Vox*, *Clamor*, *Musica*.

* *sophene* (*b ll*) regio Armeniæ ad anti-Taurum.

* *sophia* (*b bb*) *sophus* vide *Philosophus*.

* *sophocles* (*b cl*) vide *Poësis Tragica*.

* *sophos* [*b l*] adverbium græcum idem ac *sapienter*. solebant Romani, qui libenter judicabant de alio-

liorum ſcriptis, cùm ea forté legiſſent, exclamare laudationis vel adulationis gratiâ: *sophos*; i. e. ſapienter ac benè hæc ſunt ſcripta, Hinc ſæpe Martialis: *grande & inſanum ſophos. Non ſex paratur aut decem ſophos nummis*.

* *sopor* (*b b*) *sopitus* (*l l b*) *semiſopitus* (*l b b l b*) vid *somnus*.

* *sora* (*l b*) urbs Volſcorum in Campania: inde natus eſt Cardinalis Baronius autor egregiæ hiſtoriæ Eccleſiaſticæ.

* *soracte* (*l l b*) mons Faliſcorum ſacer Apollini.

* *socrani* [*l l l*] i. e. Hirpini populi.

* *sordes.* vide *Turpis.* ſumuntur pro *paupertate*, & frequentiſſimè pro *avaritia*.

* *sorex* (*l l*) gen: *soricis* (*l b b*) ein Spitz-Mauß:

* *soror Jovis & conjux*: i. e. Juno. *serores docta*; i. e. Muſæ *Inexorabiles fatidicæ*: i. e. Parcæ. *Blandæ*: i. e. Carites. *Diræ*: i. e. Furiæ.

* *sors*. vide *Fortuna*. mediocris ſors: vide *contentus*. † sors das Loß quando ſchedis in urnam conjectis pro ſe quilibet aliquam extrahit, quæ eidem indicet quid oporteat fieri: multi autem ſunt modi mittendi ſortes; & aliquando etiam auguria adhibentur, uti fecerunt Romulus & Remus. † *sors* idem ſæpe eſt ac *oraculum*.

* *sorus* (*l b*) tab. XIII.

* *soſtratus* (*l b b*) Gnidius architectus Phari.

* *sotadès* (*l b l*) poëta Cretenſis impudens. *sotadicum* (*l b b b*) carmen impudens.

* *soteria* (*l l b b*) vide *Poëſis varia*.

* *spaco* (*b l*) nutrix Cyri: lingua Medorum ſignificat idem ac *Canis*.

* *spanius ventum timet*, apud Martial. l. 2. ep. 34. id eſt, ne ejus capilli cincinnati turbentur.

* *spargopiſes* filius Tomyris â Cyro occiſus.

* *sparta* (*l b*) vel *sparte* (*l l*) Urbs & regio celeberrima in Peloponneſo. vide *tab. Geogr.* 6. Ante dicta *Lacedæmon* à rege primò. Legislator eorum fuit

fuit Lycurgus. solebant pueros exercere verberibus, iisque insignem laudem dare, qui plura sine doloris indicio tolleràssent; item fame, aliisque laboribus, ut ad militiam forent aptiores. Ebrietate interdicebant maximé. Furta tamen eis admittebant, si ita furari callidè scirent, ut non deprehenderentur. Ceterùm deprehensi pœnas dabant. Muros urbs non habebat, dicebant enim viris & armis, non muris defendi urbem. vide *Laconia*.

* *Spartacus* (*l b b*) Thrax gladiator Romæ ductor belli servilis. vide *servus*.

* *spartani frigora saxi colit*: Martialis: id est ambit domos potentiorum è marmore structas Laconico.

* *sparulus* (*b b b*) piscis, vilis passer marinus.

* *spectacula* (*l l b b*) vide *Comœdia*, *Poësis*, *Ludi*.

* *spectra* sunt Furiæ, Lemures, Lamiæ. vide *Infernus*. Inter ea subinde memorantur etiam bubones, dracones, cerberus, manes & umbræ mortuorum tristes ac minaces: item *Monstra*.

* *specus* (*b b*) *spelunca* (*l l b*) *spelæum* (*l l b*) speluncæ seu antra celebrata sunt Ætnæ, Tænari, Acherontium, Averni, Sibyllæ Polyphemi, Caci, Vesuvii, Æoli. Item Caucasi; Hæmi, Rhodopes & aliorum magnorum montium, à quibus antra denominantur: v. g. *Ceraunia*, *Rhodopeia*. vide *Mons*. Antrum serpentis Cadmæi describit Ovid. l. 3. Met. v. 28. Videatur Virgil. l. 4. Georg. v. 417. Lucanus l. 6. v. 643.

Spartana tellus nobile attollit jugum,
Densis ubi æquor Tænarus silvis premit:
Hic ora solvit Ditis invisi domus,
Hiatque rupes alta, & immenso specu
Ingens vorago faucibus vastis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primò via:
Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
Fulgorque dubius solis afflicti cadit,

Et

Et ludit aciem, nocte sic mixta solet,
Præbere lumen primus aut serus dies
Hinc ampla vacuis spatia laxantur locis
Seneca Hercule furent.

* *Sperchius* (*llb*) fluvius Thessaliæ è Thympestrò monte, qui Pelii pars est. vide tab. Geogr. 5 *Populis arboribus consitus est. In hoc* sæpe natavit Achilles, ejusque honori comam suam nutrivit. hinc dicitur *Phthius amnis*. Inde derivata velut patronymica sunt *sperchias, adis* (*llb*) fœmininum, ut sperchiades undæ: *sperchiades* (*llbl*) masculinum: *sperchionides* (*llbbb*) mascul. *sperchionius, a, um* [*llbbb*] adjectivum.

* *spermo* (*ll*) tab. IV.

* *spernere* (*lbb*) verachten. spretores deorum vide *Impius, Temeritas, Superbia.* Sprevit Æneas Dido, Cidippe Acontium, Jason. Medeam & Hypsiphylen, Anaxarete Iphin, Scylla Glaucum, Glaucus Circen, Picus circen, Galatea Polyphemum, Pentheus Bacchum, Diana Callysto quam è suo cætu ejecit, Cercopes Jovem, Icarus & Phaëton monita paterna, Daphne Apollinem, Erisichthon Cererem, Hæmus Jovem & Salmoneus, *Lycii* rustici *Latonam*. vide *superbia*.

† Spernit Aquila muscam; Leo canem cervam aut leporem; scopulus fluctum; Quercus ventum. vide *Constantia*. † spernit Laurus fulmen, adamas ictum; laurus, hedera, & herbæ arboresque semper virentes hyemem & pruinas.

† spernit nauta fluctus & pericula, miles vulnera, mortem, venator tesqua, laborem, famem.

† spernenda non sunt scintilla parva, *Rima* in navi, hostis, consilia, monita, omina &c. Vide plura ad rem pertinentia titulis hactenus dictis.

* *spes* (*l*) spem in aliquo collocare: vide *Auxilium, Refugium, Rogare, Optandi formulas* spem alicui facere: vide *auxilium promittere, Solatium, Hortari*. Vide Ovid. l. 1. de ponto eleg. 7. *Desperatio*.

† spes

† spes comparatur rori foventi florem, prata: lacti nutrienti parvulum: auræ mulcenti ac reficienti æstuantem: baculo, aut ulmo erigenti vitem: columnæ fulcienti domum &c. vide plura titulo *Auxilium*.

* *speusippus*. vide *Philosophia Platonica*.

* *sphæra*, ein Ball pila, aut cælum.

* *sphinx*. vide Oedipus. Monstrum habens faciem virginis & sermonem. pennas gryphis, pedes leonis. Sphinx dicitur homo ænigma proponens, aut alias obscurè loquens, vel sermone callidè inducere & decipere volens aliquem.

* *spica* (*l b*) ein Aher: sumitur pro tota segete. *spica Cilissa*: i. e. Crocus.

* *spiculum* [*l b b*] ein Spitz. sumitur pro sagitta, *spicula solis*: i. e. radii.

* *spintharus* (*l b b*) Architectus templi Delphici.

* *spio* (*l l*) Nympha maris Nerei filia.

* *spira* (*l b*) flexus, seu orbis obliquè volutus, ein nach quer gewundener Kreiß. Adhibetur in descriptione serpentis.

* *spirtus* [*l b b*] der Athem. item ventus. Item der Geist. anima, magnanimitas.

* *splenia* (*l b b*) Schmünck seu parva emplastra nigro colore, variâque figurâ, quibus nunc fœmellæ solent verrucas & maculas faciei obtegere &c. Talibus olim utebantur *Romani* quidam delicati. Alii, qui fortè antea servi erant, stigmata in fronte à dominis acceperant, cùm dein' manumitterentur, & vellent pro magnis haberi ejusmodi spleniis stigmata tegebant. De tali aliquo loquitur Martialis l. 2. epigr. 25.

* *splendor*. vide *Clarus*.

* *spoletum* (*b l b*) urbs Umbriæ boni vini.

* *spolia* (*b b b*) vide *Præda*, *Rapax*.

* *sponsus*. vide *Nuptiæ*, *Conjux*, *Amor*.

* *sporades* (*b b b*) Insulæ dispersæ quædam maris Ægæi prope Cycladas, nempe Icaria, Pathmos,

Claros,

Claros, Melos, Therasia, Thia, Seriphus. vide tab. Geogr. 7. Item Anaphe, Nisiros. Jos, Telus.

* *Sporta, Spórtula*, Corbis ad Xenia ferenda. smitur pro ipsis Xeniis seu muneribus : ea erant pecunia, cibi, totæve cœnæ, quas potentiores *Romani* solebant præbere humilioribus. Item cœnæ aut convivia quæ populo dabantur ab iis, qui ludos in theatro aut Circo edebant. & hæc vocabatur cœna recta. Subinde autem non ipsa cœna sed pro ea tantùm sportula quædam dabatur, nempe cuivis 100. quadrantes æris.

* *Spurina* (*llb*) Dux Parthorum Crassum vicit. Item adolescens, qui advertens, fœminas pulcritudine ejus allici, vulneribus faciem fœdavit.

* *squalor*. vide *Turpis*, *deserta*, *sterilis* &c.

* *squamma*. est in pisce, serpente, lorica : ein Schuppe.

* *stabilis* [*bbb*] vide *constans*, *firmus*. stat terra licet astra & totum cælum circa eam moveatur, & venti, & flumina.

* *staciæ* (*bbl*) oppidum in Mænalo monte.

* *stadium* (*bbb*) vide *Ludi Olympici*.

* *stagira* (*blb*) vel *stagyre* (*bll*) Aristotelis patria *tab. Geogr*. 6.

* *stagnum*. vige *Lacus*.

* *Staphylus* (*bbb*) tab. IV.

* *statina* (*bbb*) palus Campaniæ.

* *statius* (*lbb*) vide *Poësis heroica*,

* *statua* [*bbb*] vide *Mira*, *sculptura*, *Architectura* : *Pictura* ; nam & inde phrases peti possunt ad statuam describendam. † *Equus Domitiani* laudatur à statio l. 1. silv. *Herculis* à Martiale l. 9. Epigr. 31. & 32. & statio l. 4. silv. in Epitrapesi Herculis. *statua pueri* à Balde l. 2. Lyr. O. 21. statua Memnonis, Palladium. Paphi &c vide *Sculptor*; Jovis Olympici ; Colossi ; Socratis &c. vide suis locis. Statuæ in foro Romæ. vide *Roma*.

* *Statura* [*llb*] vide *Magnus*, *Parvus.* vid. Silius l. 5. v. 433. Virgil. l 3. Æn. v. 656.

* *Aruntius* STELLA Patavinus nobilis Romæque pro elegantissimo ac doctissimo habitus scripsit elegiacè Domitiani triumphum Sarmaticum & Epicedion columbæ. eum laudat Martialis, Statius l. 1. Sil. 2.

* *Stellæ*. vide *Astra.*

* *Stemma.* vide *Nobilitas.*

* *Stenobœa* (*bblb*) tab. XI. XVI. vide *Perseus.*

* *Stentor* (*lb*) præco Græci exercitûs ad Trojam, clamore superabat alias quinquaginta clamantes. cum Mercurio de voce certans ab eo est interfectus.

* *sterilis* (*bbb*) vide *Deserta ager:* talia loca sunt rupes, arenæ, Ponti regio, quam sæpe describit Ovidius in Tristibus. vide *Æstus siccitas.*

Ruricolasque boves leto dedit, arvaque jussit
Fallere depositum, vitiaque semina fecit.
Fertilitas terræ latum vulgata per orbem
Cassa jacet: primis segetes moriuntur in herbis:
Et modò sol nimius, nimius modò corripit imber.
Sideraque ventique nocent, avidæque volucres
Semina jacta legunt: lolium, tribulique fatigant
Triticeas messes, & inexpugnabile gramen.

Ovid. l. 5 Metam.

Ora - - sub nimio porrecta die, vicina perusti
Ætheris, exurit messes, & pulvere Bacchum
Enecat, & nulla putris radice tenetur,
Temperies vitalis abest --- Natura deside torpet
Orbis, & immotis annum non sentit arenis.
Hoc tam segne solum raras tamen exserit herbas.

Lucanus l. 9.

Non prata viridi læta facie germinant
Nec adulta leni fluctuat Zephyro seges:
Non ulla ramos silva pomiferos habet.
Sterilis profundi vastitas squalet soli,

Et

Et fœda tellus torpet æterno situ,
Rerumque mœstus finis & mundi ultima
Immotus aër habet, & pigra sedet
Nox atra mundo. Cuncta mœrore horida.

Seneca in Hercule Furente.

* *Sterope* (*b b l*) tab. *IX.* XV*I*.
* *Steropes* (*b b l*) Cyclops tab. VII,
* *Stesichorus* (*l b b b*) aliàs *Stesimbrotus* [*l l b b*] filius Epaminondæ quem pater securi percussit, quia contra mandatum pugnavit cum hostibus spartanis; licèt victor evaserit. † Alius fuit Siculus poëta Lyricus doctus, cui mortuo Phalaris volebat templum ædificare; quem vivum oderat.
* *Sthenelus* (*b b b*) tab. IV. *X*V. XVIII. Capanei filius fuit in equo Trojano
* *Sthenio* (*b b l*) tab. I.
* *Sthenobæa.* vide *Stenobœa.*
* *Sthenus* (*b b*) aliàs *Sisyphéum*, portus.
* *Stibium* [*b b b*] Anstrich.
* *stilbon*, *ontis* [*l l*] sic dicitur stella Mercurius.
* *stilico* (*b b c*) Vandalus natione primò tutor Honorii juvenis Imperatoris, dein' etiam socer, cùm Imperator ejus filiam duxit. Hic summa potestate Romanum imperium pro Cæsare gessit: primò fudit Gothos duce Alarico irruentes; dein affectati imperii reus mandato Cæsaris occiditur.
* *Stilpo* (*l l*) *P*hilosophus Megarensis,
* *Stipes fatalis*, qua Althæa Meleagrum exussit. stipes infamis; i. e. Crux, patibulum. *Stips*, *stipis*: i. e. eleemosina: vide *Mendicus*, *sistrum*.
* *Stiphelus* (*b b b*) unus è Centauris.
* *Stoa* (*b b*) *Stoicus* (*b b b*) vide *Philosophia*.
* *Stoechades* [*l b b*] tres insulæ non procul Massilia.
* *Stomachus* (*b b b*) *Non facit ad stomachum*: i. e non sapit mihi vel non est sanum. *stomachum movere*. i. e. nauseam creare.

* *Storax*, vel *Styrax* (*bl*) genit: *Storacis* (*bbb*) species gummi alicujus odorati ad suffitus.
* *Strabo* (*bc*) Cretensis historicus & Geographus.
* *Strages* (*ll*) vide *Bellum*, *Clades*.
* *Stragula*, vel *stragulum* [*lbb*] Vestis picta & variegata ein gestreifftes Kleid. Vel tapes lectorum; vel denique quodvis genus vestimenti.
* *Stratagema* (*bllb*) ein Kriegslist. vide *Fraus*, *Insidiæ*.
* *Stratiæ* (*bbl*) urbs Arcadiæ.
* *Strato* (*bc*) Sidonius rex Arcadi insulæ, cui ab Alexandro suffectus Abdalonymus.
* *Stridon* (*ll*) genit: *Stridonis* (*llb*) urbs Dalmatiæ patria S. Hieronymi.
* *Strix*, *strigis* (*cb*) ein Hex. vide *Venefica*. Item est avis nocturna infausti ominis.
* *Strongylos* (*lbb*) vel *strongyle* (*lbl*) insula *Naxos*. Alii ajunt esse insulam prope Ætoliam.
* *Strongylio* (*lbbc*) vide *Sculptores*.
* *Stropha* (*bb*) vel *strophe* (*bl*) i. e. *Fraus*.
* *Strophades* (*bbb*) Insulæ duæ in mari Jonio, antè dictæ *Plotæ*, *Calydnæ*; huc Harpyjæ pulsæ sunt à Calai & Zethe.
* *Strophius* (*bbb*) Rex Phocidis. tab. V.
* *Structura*. vide *Ædificia*, *Architectura*, *Domus*.
* *Struthio* (*lbc*) Avis magna quæ præ pondere volare non potest, sed tamen celerrimè currit, applausa alarum cursum adjuvans. Tam ferventis est stomachi, ut ferrum absumat. Ejus ova tam magna & valida sunt ut poculi usum præbeant. Collo est longo, rostro lato, oculis amplis & terribilibus, pedibus tam validis, ut impulsu asserem perrumpat, Ex ejus caudæ pennis cristæ pulcherrimæ fiunt. Dantur in Africa.
* *Strymon* (*ll*) fluvius Macedoniæ & Thraciæ *tab. Geogr*. 4. frigidus est. ad eum morantur grues & cygni. vide tab. VI.
* *Studium* (*bbb*) significat *diligentiam*. Item *favorem*, amorem, benevolentiam. Item *Doctrinam*. *stul-

* *Stultus.* vide *imprudens*, *rudis*, *simplex*, *Mimus*. Talis fuit Sextus Romæ, qui quia libenter calcitrabat, Caballinus dictus est, quem & Galbam. & Latinum aliósque nominat Martialis.
* *Stylus* (*b b*) vide *Scriptura*.
* *Stympha* mons Epiri, è quo Arachtus fluit.
* *Stymphalus* (*l l b*) urbs cum stymphalide lacu in Arcadia vid. *Herculis labor* 6. Ex eo erumpit Erasinus fl.
* *Stymphelus* (*l b b*) tab. XVI.
* *Styrax*, vide *Sterax*.
* *Styria* (*b b b*) Steyrmarck olim pars Norici.
* *Styx* fons Arcadiæ, vide *Infernus*.
* *Suadeo* (*l b c*) vide *Consilium*. Suadendi formulæ sunt eædem, quæ hortandi, rogandi, solandi, imperandi. *Item*: *Disce, cave, ah cave. fuge, moneoque iterumque iterumque, monebo. O fuge: heu fuge. Si sapis mihi crede. Si tuta petis, si quæris honesta: monitis præbe fidelibus aurem. Aspice quid tentes. Accipe quod dedit experientia nobis consilium. Patere rebus me consuluisse tuis Consiliis instabo monens.*
* *Suavis* [*l b vel b l b*) vide *Amœnus gratus*, *Jucundus*, *dulcis*. Sic musica, cantus avium, odores, picturæ, aut Zephyri, ver, flores, gemmæ, amor, oratio blanda, serenitas cæli, rivuli, fontes, horti, epulæ, aliæque res sunt suaves, quas suis locis vide.
* *Subitus* [*b b b*] *subitò* (*b b l*) Schnell / unversehens. ocyor fulmine &c. vide *Celer*.
* *Sublacum* (*l b b*) oppidum Æquorum in Italia cum villa Neronis. Ibi S. Benedictus cœpit flores.
* *Subsellia* die Bäncke seu scamna in theatro, aut lecti ad mensam sumuntur pro ipsis hominibus sedentibus: e. g. *Sextiliane bibis quantum subsellia quinque.* Subsellia docta, i. e. schola. subsellia nobilia &c.

* *Sublimis.* vide *Altus.* subinde pro *superbus Honoratus.*

* Subsolanus [*l l l b*] vide *Ventus.*

* *Subtilis* (*l l b*) subtiles res sunt byssum, sericum, syndon aranearum telæ, oculi pupilla, pulveres cineresque, pili, membranæ tenues, lanæ tenuiores, vapores, nebulæ, rores, aer, acumen acûs, & foramen. Textura Arachnes aut Palladis: rete quo Vulcanus Martem & Venerem ligavit: currus quos sulpsit Myrmecides: vide *sculptura.* Lineæ quas duxerunt Apelles & Protegenes; filum Ariadnes; Ilias Homeri à quodem scripta, ut in nuce claudi posset. vide *levis*, *parvus*.

* *Subvenire*: vide *Auxilium.*

* *Subula* (*l b b*) Hemt / das innere Kleid.

* *Subuleus* (*b l b*) pastor suum. vide *Pastor.*

* *Suburra* (*b l b*) vicus Romæ, habitatio meretricum.

* *Succinum* (*l b b*) vide *Electrum*

* *Succus.* Safft: sumitur pro variis rebus, addito decenti epitheto. *succus corporis*, *venarum*: i. e. sanguis. *succus Hyblæus*, Hymettius: i. e. Mel. *succus matutinus auroræ*: i. e. Ros. *succi Cilices syrii*, *Arabes &c.* i. e. Crocus, balsama, aliaque aromatica & odora. *succus Lyæus*, *Evius &c.* i. e. Vinum. *Succus Pegaseus*: i. e. Aganippe fons

† *Succus* sumitur etiam pro optimo alicujus rei, aut pro quasi sapore: v. g. succus orationis.

* *sudor* (*l b*) sumitur pro labore v. g. sudores Herculis; item pro pane & rebus labore obtentis. *sudor auroræ*: i. e. Ros. *sudor cyclopum.* i. e. labor, aut arma à Cyclopibus facta. *sudor venarum*: i. e. sanguis. *sudare* dicuntur fontes, amomum, arbor thuris, Electri, aliorumque odorum. *sudare* dicitur is qui premitur opere: e. g. sudat imposito Atlas sub axe. *sudor* solet esse salsus, sed Alexandri M. erat amœnus & rosas spirabat.

sudor

sudor gelidus manet in ſubito metu, & in morte. *sudare* ebur inter prodigia numeratur.

* *Suecus* (*l b vel b l b*) Schwed. Suecia regio eſt ſeptentrionalis maximè, ultra ſinum Codanum ſita, ſilvoſa, frigidiſſima, ferax metalli præſertim ferri: item magnetis. longiſſimas habet noctes hyeme, æſtate longiſſimas dies.

* *Sueſſiones* (*l b b b*) populi Galliæ *B*elgicæ.

* *Suevi* (*b l l vel l l*) Schwaben populi Germani circa suevum fluvium, qui hodie Viadrus dicitur. ubi nunc ſunt saxones, *B*randenburgenſes, Boruſſi: inde mare Balticum ſeu ſinus Codanus dictum eſt olim mare suevicum. Poſtea magna eorum pars ad Danubii fontes migravit, ubi hodieque habitant. Hodierna ergo suevia pertinet ad ſilvam Herciniam Danubii fontes: Nicrum fluvium den Necker transmittit: olim hæc regio dicebatur Vindelicia & *R*hætia ulterior. Populoſa eſt, ferax vini. Gens ſedula, libertatis amans, ſed affabilis & comis.

* *Suffimentum* (*l l l b*) *ſuffitus* (*l l b*) fumus odoratus.

* *Sulcare*: i. e. ſecare, dividere. ſulcare æquor remis velis: i. e. navigare.

* *Sulmo* (*c l*) olim solymum, oppidum Pelignorum ſcatens fontibus. Ovidii patria.

* *Sulphur* vel *ſulfur* (*l b*) Schwebl. tale eſt in Ætna, Veſuvio, Acheronte, Phlegetonte, Inferno. sulphur vehunt termæ ſalubres, ut Albuneæ, fons. ſumitur pro quolibet tetro odore. † *Sulphurata*, ſubaudi ligna, Schweblhölzl apud Martial l. 1. ep. 35.

* *Sumanus* (*l l b*) ſic dicitur *Pluto*.

* *Sumen* (*l b*) eſt venter & mammæ porci delicatè paratæ, & inter primas menſæ *R*omanæ delicias

* *Sunium* (*l b b*) promontorium Atticæ *tab. Geogr.* 5.

* *Supellex* (*b l l*) vide *Vaſa*, *Veſtis*, *Domus*, *Menſæ*, Biderman l. 2. Heroid. Ep. 2.

Fulget gemma toris, & Jaſpide fulva ſupellex:

Strata micant, Tyrio quorum pars maxima succo
Cocta diu virus non uno duxit aheno:
Pars auro plumata nitet. pars ignea cocco,
Dentibus hìc niveis, (i. e. ex ebore)
sectosque Atlantide silva (i. e. ex citro)
Imposuêre orbes (i. e. mensas rotundas)
Infudêre epulas auro: manibusque ministrant
- - - Crystallus aquas, gemmæque capaces
Excepêre merum. Lucanus l. 10.

* Superbia (*blbb*) vide *Ambitio*, *Certamen*, *contemtus*, *temeritas*, *supercilium*. † superbia oritur vel fit ob formam, honores, laudes, divitias, robur, artem, celeritatem &c. † superbi fuerunt ob formam *Medusa: Cassiope: Canens*, vide Circe: *Antigone* vide Pigmæus: *Venus*; *Cleopatra*.
† Ob potentiam *salmoneùs*, *Alexander* filium Jovis se dicens: *Ceyx* qui se Jovem, conjugem Alcyonen Junonem dicebat: *Hæmus*: R*hodope*: *Pharao*: *Nabuchodonosor*: *Holofernes*: *Lucifer* angelus.
† Ob musicam *Thamyras*: *Marsyas*: *Pan*: *Amphion* quia superbiebat cantu: ejus regio Thebana peste punita. † Ob alias res *Proetides*, *Menecrates*, *Bellerophon*, *Niobe*, *Phaëton*, *Icarus*: *Cœneus* vel *Cœnis*. † superba animalia sunt *Pavo* symbolum superbiæ: Leo qui canes & alia animalia allatrantia spernit, & quando etiam fugere cogitur tantùm lento passu retrocedit. Aquila, quæ non dignatur minores aves aggredi. † Comparationes. Dicitur superbia ventus inflans animum velut vela navis. Comparatur cum pavone caudam explicante, & aliis paulò antè dictis. cum Phaëtonte &c. vide *honor*, *felicitas*, *Vestis*, *Palatia*, *nobilitas*, *fama*. † Descriptiones. vide latè, seneca Hercul Oetæo act. 2. Choro. Balde l. 4. Od. 41. Barclai Argen. l. 2. Metro 7. statius l. 1. Theb. v. 155. Martial l. 1. 35. l. 2. 6. 44. l. 4. 35.

Augusto media in solio regina sedebat;
Ardebant oculi: frons cerussata nitebat
Alta superciliis, similisque affecta minati Elata

Elata cervice tumet, vultuque severo
Aspicit adstantes populos, turgentia vasto
Librans verba sono - - -
Ingreditur spatia, ac celso vestigia gressu
Ponderat - - - sic Pavo superbus
Dispicit immensæ stellata volumina caudæ,
Plumarumque toros per apertum circinat orbem.
Et multum pascens oculos, & conscia formæ
Colla levans, cristâque tumens blanditur eunti
Ipse sibi. - - Expectat vanæ mendacia plebis
Applaususque leves, circumfusumque favorem,
Mancipium famæ, atque auræ popularis amatrix.
Turba frequens circum famulantia colla superbo
subjicit imperio. - - -
sunt, qui Trojanos clypeos, sortemque recensent
Hectora, & Æacidem nôrunt, queis victor in armis
Dardanides terrasque novas Trojamque requirat,
Verbis bella crepant, bellatoresque figurant,
sed leporem pavidi circum præcordia gestant,
Et tantum fuso describunt prælia Baccho
- - - Fas omne nefasque probabit
Grande supercilium, & pleno mens turgida fastu.
Non regitur, sed sola regit, durumque recusat
Imponens aliis - - superbia frenum.
Quisquis honoratos apices & culmina rerum
Affectat, famæque cliens, & laudis adulter
sinceræ, vetito ruit ad fastigia calle.
Excelsum vertigo rotat caput. Itur in altum &c.

Masenius

† Formulæ Gloriandi, Jactandi, superbiendi.

Est aliquid, nupsisse Jovi, Jovis esse sororem: Fratre magis, dubito, glorier, anne viro? Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Tanta est victoria, Tecuri! Tantum est, vicisse Pelasgos. Tanti est. Hoc opus hic labor est. Perdere pugnantes Troades multum est, ingens est. Ille ego, qui docto sum pastus lacte Minervæ; ille ego, quem cubito Jupiter ipse tulit. Principibus placuisse viris non ultima laus est: Non parva est gloria. Sunt mihi, quas nulli licuit

cuit sperare bidentes, sunt pyra, sunt &c. Est mihi clara domus, genus ab Jove septima duco. Gloria si petitur, fateor, mihi gloria summa est, Cynthie te patrem dicere posse meum. Si genus aspicitur; Saturnum prima parentem feci: Si torus in pretio est; dicor Matrona tonantis. Adde quod in toto multus quoque nominor orbe. Nec satis; extremi nomina nostra legunt. Me gentes metuunt Phrygiæ, me regia Cadmi sub domina est. Accedit eodem digna deæ facies: huc natas adjice septem & totidem juvenes. Quærite nunc, habeat quam nostra superbia causam. Sum felix (quis enim neget hoc?) felixque manebo: hoc quoque quis dubitet? Tutam me copia fecit. Major sum, quàm cui possit fortuna nocere. Et mihi sunt vires, & mea tela nocent. Et me Phœbus amat. Sunt mihi; quas possint sceptra decere manus.

* *Superbus ager?* Sic Martialis vocat illam partem *Romæ*, quam Nero direptis civium ædibus in suum hortum mutavit.

† *Superba prata, silva, tecta*: i. e. pulcra magnifica, alta.

* Supercilium (*b l b b b*) sumitur pro superbia, supercilium grande altum, vastum, supercilium tollere: i. e. superbum esse. supercilium ponere, premere, mitigare: i. e. modestè agere. *Terrarum dominum pone supercilium*: Martial. l. 1. 4. i. e. omitte interim ingentem animum, quo mundum sub te jacentem despicis.

* *Superflua* non desideranda. vide Frugalis, pauper, dives.

* *Superi dii*, vide *Deus.*

* *Superstitio* (*b l b b c*) vana religio, *Veneficia.*

* *Supplex.* vide *Rogare. Vittæ.*

* *Supplicium* (*l b b b*) vide *Tormenta, Mors.*

* *Supremus* (*c l b*) supremum in cælo est polus seu axis; inter planetas Saturnus: supremum montis, turris, arboris est cacumen, apex, culmen, fastigium: supremum hominis est caput, vertex. vide *Præcipuus.*

† Sup-

† *Supremus* sumitur ultimo, ut suprema dies homini mors.

* Surgere. vide *Volare*. *Oriens sol.* Surrexit Icarus, Phaëton, Bellerophon, Gigantes, Capaneûs ascendit primus muros Thebanos. Surgit ab igne fumus, ab undis vapor, ab Averno lacu mephitis. Surgit ex semine seges, è radice flos & arbor, è fundamento domus. Surgunt alti montes, proceræ arbores. *Ix*on ascendit ad rotam solis. Sisyphus assiduè ascendit montem. Surgunt pili stupentibus, bilis iratis, rubor verecundis. Dii per Atlantem solent in cælum ascendere.

* *Surrentum* [*llb*] Urbs Campaniæ à Græcis, Ulyssis comitibus, condita: in promontorio, juxta quod etiam sirenes morari consueverant est templum ab *Ulysse* locatum. Habet vinum bonum, & terram ad fictiles calices aptam. Dicitur sirenum muri, scopuli &c. *tab. Geogr.* 3.

* *Sus*, Porcus, scropha i e. sus habens juvenes fœtus. Procellus vel Nefrens; i. e. juvenis porcus. † Suem albam cum triginta natis, quod omen novæ urbis condendæ eidem ab Heleno prædictum erat; ibi ergo *Albam longam* urbem condidit. Sus fœta immolabatur Cereri; Vide *Aper*, sumen, Faliscus.

† Dicitur sus *setigerum pecùs*, *hispida mater*, *cœnosa amico luto sus*

* *Susa*, *orum* (*lb*) vel *susæ*, *arum*. urbs in suside Persidis regione, condita â Tithono. sedes regum hiberna. ibi multa gignuntur lilia. Hic fuit regia Cyri cedrina.

* *Susanna* (*llb*) matrona Hebræa, quam de libidine frustra antè tentatam duo senes tandem in horto solam & lavantem obruerunt, ac dein' accusarunt coram populo, quòd eam cum juvene sub arbore peccantem viderint. sed Daniel adhuc

puer

puer divino monitu senes seorsim interrogat, sub quali id arbore viderint? cúmque alter schinum, alter pinum diceret, patuit dolus, susanna jamjam obruenda lapidibus erepta, senesque pœnæ dati sunt.

* *Suspendo. suspendium.* affigebantur olim cruci, vel furcæ. sic periit Polycrates. Achæus rex Lydiæ à populo ob nova tributa rebelli suspensus est capite in Pactolum dependente: Helena ad Tlepolemum confugiens ab ejusdem uxore Polyzone ex arbore suspendi jussa est ob *Zelotypiam*. Hanno Carthaginensis ob ambitionem à civibus virgis cæsus, effossis oculis, membrisque contractis in crucem actus est. Glaucus medicus Ephæstionis, eo mortuo, suspensus est ab Alexandro. Daphitas homo doctus, sed maledicus etiam in reges suspensus est in Thorace monte. se ipsos suspenderunt Arachne, Anaxarete, Amata Laviniæ mater audita Turni nece, Lycambes, Phyllis, Bupalus, Judas, Erigone, Jocasta, Phædra, Auctolia Ulyssis mater falsò audita filii morte se suspendit: Menippus Phœnicius Philosophus Cynicus, Monyma Milesia audito mariti Mithridatis fato diademate suo (id fascia erat pretiosa) se suspendit, sed cùm fascia rumperetur Bochidi se necandam præbuit Olim multæ Milesiarum virginum, qua causâ incertum, suspendio se ipsas mactârunt: ergo Milesii decreverunt, ut quotquot deinceps id agerent, nudæ cum suo laqueo efferrentur; sic cessatum est.

* *Sybaris (b b b)* fluvius Italiæ inter *Brutios* & Lucaniam, qui capillis dat colorem electri. Ibidem etiam oppidum ab Achæis conditum, cujus incolæ deliciis deditissimi. In urbe nec gallum, nec artem fabrilem, nec quemvis strepitum patiebantur ne assiduus somnus interpellaretur. Convivas annuo ante convivium spatio invitabant,

bant, ut spatium haberent omnes delicias præparandi. Equos suos docebant saltare. Hinc, cùm Crotoniatæ propter triginta suos legatos à sybaritis petulanter necatos, bello eos aggrederentur, in ipso prælio musicam jucundam adornârunt, quâ allecti sybaritarum equi desertis ordinibus cœperunt saltare: sic victi sybaritæ, eorum urbs excisa, & postea ibi conditum est oppidum Thurii.

* *sybarita* [b b l b] vel *sybarites* (b b l l) i. e. voluptuosus.

* *sycophanta* (b b l b) qui stultum agit.

* *syene* (b l l) urbs extrema Ægypti prope Æthiopes ad Nilum. Extrema erat Romanæ ditionis hinc sumitur pro fine terræ. Jacet sub tropico, itaque sole cancrum subeunte nullæ ibi cadunt umbræ: ibi nunquam pluit. ibi marmor erat maculosum è quo grandes obelisci exscindebantur. † Item est insula Nili

* *sylas* (l l) mons Lucaniæ silvosus in Apennino inter Leucopetram & Rhegium.

* *sylla* (l l) nobilis doctusque Romanus, qui bellum civile in Marium orsus eum vicit: tandem ipse Puteolis pediculari morbo periit.

* *syme* (b l) Insula Asiæ prope Cariam vide tab. Geogr. 8.

* *symplegas* [l l b] *symplegades* [l l b b] Duæ insulæ dictæ etiam *Cyaneæ* (b b l l) in Bosphoro Thracio: hæ creditæ sunt olim concurrere, & inter se præliari. Nam cum illud fretum angustum sit, & obliquos meatus habeat, hinc Argonautæ, qui primi illud transiêre, crediderunt insulas concurrere, cùm tantùm ob varium navis situm ita appareret: hæcque fabula deinceps inter res miras facta est celebris.

* *synthesis* [l b b] i. e. Vestis tota, Item vestis multa in arcam collecta. Item vestis coccinia nobilium & senatorum ein Haußrock / qua utebantur in-

in cœnis, & diebus saturnalium etiam extra cœnas & domum.

* Syphax (b l) Rex Numidiæ fœdus cum scipione & Romanis initum violavit: ab eo ergo tertio bello Punico victus & triumpho ductus, in carcere venenum hausit.

* Syracusæ (b vl l) olim metropolis ampla & splendida siciliæ: colonia Corinthiorum, ubi templum insigne Fortunæ. Regia erat Dionysii, & Hieronis. Hanc Marcellus occupavit. Archimedes machinis defendit.

* Syria (b b b) ampla pars Asiæ maritima, à Cilicia usque ad Arabiam & Ægyptum extensa. vide tab. Geogr. 8. fertilis vini, aromatum, Balsami, cedri, palmæ &c. vid Phœnicia, Idume, Tyrus &c. † Syrus tab, III.

† syrus frequenter est nomen servorum.

* Syrinx [l l] Nympha Arcadia, quæ fugiens libidinem Panis Dei apud Ladonem fluv. in arundinetum seu cannas palustres (Wasserrohr) mutata est, è quibus Pan primus fistulam facere invenit. Ovid. l. 1. Metam. v. 690. eæ cannæ vento commotæ cantum quendam edebant.

* Syrtis (l b) locus maris vadosus, ubi arenæ vi fluctuum ventorumque congestæ impeditum faciunt navibus iter & naufragiis infame. tales antiquis duæ noctæ erant in littoribus Africanis: syrtis major inter Cyrenaicam & Tripolitanam regionem, ubi Nasamones habitabant, ubi Ulyssis socii dulcedine fructus ex arbore Loto detenti sunt. syrtis minor est ante Ostia Tritonis fluvii in sinu magno infra Carthaginem.

† Vide Lucan. l. 9. v. 302. Virgil. l. 1. Æn.

T.

* *Tabellicus* (*llbb*) fluvius Galliæ.
* *Tabellæ* (*bll*) vide *scriptura*; sumuntur pro epistola.
* *Tabes* (*ll*) Seuch. vide *Pestis*,
* *Tabraca* (*cbb*) urbs Africæ Carthaginensis.
* *Tabum* (*lb*) sanies & fœda materia vulnerum, seu *putredo*, aut venenum.
* *Taburnus* (*blb*) mons Campaniæ boni olei.
* *Taciturnitas*. vide *silentium*, *Lingua*.
* *Tacola* (*blb*) emporium *Indie*, quod quidam putant hodie esse Malacam.
* *Tæda* vide *Faces*. *Tædifera dea*: i. e. Ceres ob raptam Proserpinam. Tædis præest Hymenæus.
* *Tænarus* (*lbb*) plurali *Tænara*, *orum* promontorium Laconiæ. *tab. Geogr.* 6. altum & longè scopulis marmoreis in mare procurrens, propterea periculosum nautis, & naufragiis infame. In vertice specum habet, per quem Orpheus inferos adiit, & Hercules Cerberum eduxit. *Tænariæ fauces*, *hiatus*, *antra*: *inferni spiracula ditis*: *Janua vasta stygis*. † *Tænarius lapis* i. e. marmor Laconicum. *Tænaris*, *idis*: id est regio Laconica. † *Tænarus* tab. III.
* *Tages* (*bl*) tab. III. natus ex gleba, qui Hetruscis augurandi artes tradidit.
* *Tagus* (*bb*) fluvius Hispaniæ *tab. Geogr* 2. Celebris est, quia dicitur aurum vehere. Hinc sumitur pro divitiis, auro, aureis vasis &c.
* *Talaon* (*bbl*) Jasii filius dicitur. sed vide tab. X. *Talaonides* [*bblll*) i. e. Adrastus.
* *Talassius* (*blbb*) vide *Nuptiæ*.
* *Talia* (*blb*) tab. I. IV.
* *Talthybius* [*lbbb*) Præco Agamemnonis in exercitu Græcorum Trojam oppugnantium.

* *Talus*

* *Talus* (*l b*) Würffl. vide *Ludi*. Item nervi pedum die Sennadern: per talos trajecta lora Oedipo, Hectori, Battidi &c.
* *Tamarix* [*b b l*] genit: *Tamaricis* (*b b l b*) vel *Tamarice*, *es* (*b b l l*) arbor Cypressus silvestris
* *Tamarus* [*b b b*) fl. Hispaniæ: alius *B*ritanniæ.
* *Tamasæus* ager optimus est in Cypro.
* *Tamesis* (*b b b*) die Thems fl. *B*ritanniæ præcipuus
* *Tanager* (*b b b*) vel *Tanagrus* (*b c b*) fl. Lucaniæ.
* *Tanagra*, *orum* [*b c b*] oppidum Bœotiæ.
* *Tanais* (*b b b*) fluvius ingens limes inter Asiam & Europam, circa quem colunt *scythæ*. Natus ex *R*iphæorum montium brachio, ad quod usque pertingit silva Hercynia, frigidus apud Tauricam in mare Euxinum abit, antea faciens ingentem paludem Mæotim. vide tab. Geogr. I. & 8.
* *Tanaquil* (*b b b*) uxor Tarquinii *P*risci, quæ vaticinata est *servium* regem fore.
* *Tanis* [*b b*] urbs ad ostium Nili.
* *Tantalus* [*l b b*] tab. II. V. VII. XXV. *R*ex Phrygiæ, ad quem sæpe diverterunt dii, eundemque suæ mensæ accumbere concesserunt. Aliquando Tantalus ut experiretur, num dii omnia nôssent, filium suum Pelopem coctum apponit &c. vide *Pelops*. Ejus pæna in inferno est: ut sedeat coram fluvio, & arbore pomifera; quoties autem vel undam, vel pomum captat, illa refugiunt. Vel hæc pœna ei imposita ob garrulitatem, quâ secreta, quæ ex diis perceperat, hominibus prodidit. Vel ob avaritiam.

Stat lusus vacuo gutture Tantalus:
Impendet capiti plurima noxio
Phineis avibus præda fugacior,

(i. e. cibi seu poma pendent citiùs avolatura seu recessura quàm aves, & Harpyiæ)

Hinc

Hinc illinc gravidis frondibus incubat
Incurvata suis fœtibus ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Nec quamvis avidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties tangere negligit.
Sed tunc divitias omne nemus suas
Demittit propius, pomaque desuper
Insultant foliis mitia languidis;
Accenduntque famem; quæ jubet irritas
Exercere manus. has ubi prætulit,
Et falli libuit, totus in arduum (i. e. altum)
Autumnus (i. e. poma) *rapitur, silvaque mobilis.*
Instat deinde sitis non levior fame,
Qua cum percaluit sanguis, & igneis
Exarsit facibus, stat miser, abies
Fluctus ore vocans: quos profugus latex
Avertit, sterili deficiens vado,
Conantemque sequi deserit. Seneca Thyeste.

* *Tapes* (*b l*) vel *tapetum* [*b l b*] *vel neutrum Tapete* (*b l b*) plurali *Tapetia.* ein Teppich / Spalier. vide *supellex, purpura, Pictura* acu facta *vestis.*

* *Taphius* [*b b b*] tab. VII.

* *Taphiæ* (*b b l*) insulæ prope Echinadas.

* *Taphus* (*b b*) tab. XVIII.

* *Taprobana* [*c b b b*] vel *Taprobane* (*c b b l*] Insula Indiæ fere extrema antiquis: hodie sumatra. sita sub æquatore habet semper dies noctibus pares. est calidissima: meridie nullæ ibi umbræ jaciuntur. abundat aromate, gemmis &c. Elephantos optimos nutrit. inter ditissimas numerata est.

* *Tapsus* (*l b*) insula humilis prope syracusas.

* *Taranis* (*b b b*) seu Teutates Gallorum idolum cui humano sanguine litabant.

* *Tarantula* serpens. cujus morsus facit saltare.

* *Taratalla.* hunc locum Martialis l. 1. ep. 43. per jocum adducit ex Homero, ubi ille scribit: *mistyllon t' ara t' alla &c.* i. e. *Pars in frusta secant, pars.*

*Tarchetius [llbb] impius Rex Albæ.

*Tarchon Dux Etruſcorum Æneæ ſocius in Mezentium.

* Tardus, vide gravis, immobilis, piger. Tarda eſt Teſtudo, limax, ſtyx, Erydanus. senes, claudi, elephanti. vide Celer.

* Tarentum (blb) urbs celebris Calabriæ tab. Geogr. 3. Condidit Tara Herculis comes, vel tarantes Neptuni filius: sed Lacones duce Phalanto eam auxerunt. Prope eſt Galeſus. A Romanis unà cum Pyrrho victi ſunt, quòd legatos eorum irriſiſſent, quia malè Græcè locuti fuerant.

*Tarentiæ, ſeu Larentiæ campus, vide Roma.

*Tarna. urbs ab Homero dicta: pòſtea sardeis.

* Tarmin. Urbs Daciæ regia Decebali.

* Tarnis fluvius olim aurifer Galliæ.

* Tarpeja (llb) virgo Romana filia Tarpeji cuſtodis in Capitolio. Tatio sabino Capitolium obſidente illa arcem prodidit, pro mercede ſibi petens id, quod sabini ſiniſtris brachiis ferrent, intelligens armillas aureas. sed illi admiſſi conjectis in eam ſcutis (nam & hæc ſiniſtrâ gerebant) eam obrutam ſepeliêrunt ſub monte Capitolino, qui inde Tarpejus dicitur.

† Tarpejæ arces, dicitur pro Roma ipſa. Tarpejus tonans: i. e. Jupiter in Capitolio. Tarpeja mœnia, tarpeji proceres: i. e. senatus Romanus &c.

* Tarquinius (lbbb) tab. XXIV. vide sibylla, Tanaquil, servius. Tarquinius ſuperbus. vide Lucretia, Brutus, flores varii coloris. † Tarquinii: locus Etruriæ, ubi exulavit ille. tab. Geogr. 3.

* Tarracina [lblb] vel Tarracinæ. urbs Volſcorum, Anxur olim dicta & Trachyna. Condita à Laconibus Caſtoris & Pollucis comitibus.

* Tarraco (lbc) vel Tarracon (lbl) vel Tarracona (lblb) urbs Hiſpaniæ condita à scipionibus: unde maxima Hiſpaniæ pars dicitur Tarraconenſis. Nobile gignit vinum. tab. Geog. 2.

* Tar-

* *Tarſus*, urbs princeps Ciliciæ *tab. Geogr.* 8. condita à Perſeo, vel à Sardanapalo ad Cydnum fl. Inde natus S. Paulus Apoſtolus, qui dicitur Tarſenſis præco, tuba, divus &c.

* *Tartarus* (*l b b*) vide *Infernus*, † *Tartareus Rex*: i. e. Pluto. *Tartareæ ſorores*: i. e. Furiæ. *Tartareus canis*, *janitor*, *latrator*: i. e. Cerberus. *Tartareus nauta*, *amnis*, *judex*, *urna*, &c. vide omnia titulo *Infernus*.

* *Tartari* [*l b l*] populi olim *Scythæ*.

* *Tarteſſus* (*llb*) urbs & inſula prope Calpen vel potiùs multò remotior prope oſtia Bætis fl. vide *tab. Geogr.* 2. Aliqui eandem faciunt cum Carteja ſeu Carteſia. ibi regnavit Arganthonius trecentis omnino annis: unde dicitur *ditiſſimus ævi*. † *Tarteſſius*, *Tarteſſiacus*: i. e. Hiſpanus, vel ad extremum occidentem ſitus. *Tarteſſiaci fluctus*: i. e. fretum Herculeum, vel Bætis fl.

* *Tarviſium* (*llbb*) oppidum ad Mincium fl. & lacum Benacum. hic habitârunt Euganei ab Antenore & Enetis poſtea pulſi.

* *Tata* (*b b*) vox, qua Latini infantes patrem compellabant Martial. l. 1. ep. 80.

Tatius (*b b b*) vide Sabini. Tarpeja.

* *Taulantii* populi Illyrii prope Macedoniam.

* *Tauri*, *Taurica* Cherſonneſus. vide *Iphigenia*, *Diana*, tab. Geogr. 8.

* *Taurini*: nunc Turinum. populus Galliæ.

* *Taurus*, vide *Bos*, *ſacra*. Taurorum certamen ſæpè deſcribunt poëtæ heroici ad exprimenda certamina ducum, heroum &c. vide, Statius l. 11. Theb. v. 251. & l. 2, v. 323. Virgil. l 12. Æn. v. 715. & l. 3. Georg. v. 220.

Molitur ſaltu certamina, jamque feroci
Mugitu nemora exterret, perque ardua curſu
Saxa ruit, ſternit ſilvas, rupeſque laceſſit
Irato rapidus cornu. tremit omnis ab alto
Proſpectans ſcopulo paſtor nova bella parantem.

Silius l. 16.

† Tau-

† Taurus Marathonius monstrosus & vastator cæsus est à Theseo. Taurum ignovum ab æquore exstantem ostendit Neptunus, quo equi Hippolyti terrefacti eum lacerâunt; quem describit Seneca Hippolyto act. 4. v. 1033. Taurus Phalaridis æreus à Perillo cusus. Tauri corio Dido adepta est callidè terram pro condenda Byrsa arce: eadem tauri caput pro omine accepit à Junone: vide *Caput*. Achelous in taurum mutatus amisit cornu in certamine cum Hercule. Clitumnus fecit tauros candidos; inde petiti sunt pro victimis Jovi Capitolina cædendis à Triumphantibus Romanis. Tauri Colchi ignivomi, & æripedes ab Jasone domiti. Tauri seu boves Geryonis, Admeti, Caci. Taurum pugno occidit Milo eundemque devoravit: item Hercules. Tauri sanguine poto se Themistocles necavit. Taurorum efferatorum certamini cum feris, hominibus, aut inter se amabant Romani & nunc Hispani. † *Tauri ignei halitus:* i. e. Colchici tauri: vide Jason. *Taurus biformis, diræ libidinis:* i. e. Minotaurus. *Taurus raptor, natator, vector, lascivus:* i. e. Jupiter qui rapuit Europam.

* *Taurus* tab. XII.

* *Taurus* Mons Asiæ: *tab. Geogr.* 8.

* *Taxila* (*l b b*) urbs Indiæ, ubi rex Taxiles ab Alexandro victus.

* *Taxus*, Eibenbaum/ quo utebantur in funeribus ornandis. Item animal, ein Tachs.

* *Taygete* (*l b b l*) tab. V. IX. XV. XX.

* *Taygetus* (*l b b b*) mons Laconiæ tab. Geog. 6. Ibi nati Castor, Helena &c. Elegans habet marmor.

* *Tectosages*, vel *Tectosagi*. vide *Tolosa*.

* *Tecta tonantis:* i. e. Cælum. *Tecta Dianæ:* i. e. Silvæ.

* *Tegea* (*b b b*) vel *Tegee* (*b b l*) urbs Arcadiæ tab. Geogr. 6. sumitur pro tota sæpe Arcadia. Inde erat Lycaon. Ibi cultus est Pan, & Mercurius.

† *Tegeæus*, *Tegeaticus*, adjectiva. *Tegeates* (*bblb*) cives Tegeæ.

* *Tejus* (*lbb*) *senex*, Anacreon, *Tejum*, *numen*, Apollo. vide *Teos*.

* *Tela Jovis*: i. e. fulmen. *Tela Neptuni* i. e. fluctus, vel tridens. *Tela Paphia Cnidia*: i. e. Veneris sagittæ. vide *Arma*, *sagitta*. † Tela i. e. textura, vel linteum, vel sericum, vel tapes acu pictus: vel imago. † Tela *Penelopes*, *Arachnes*, *Araneæ*; vide suo loco.

* *Telamon* (*bbl*) tab. VI. *Telamonius*, Ajax.

* *Telchin* (*ll*) sic dicta est Rhodus insula.

* *Telchius* (*lbb*) auriga Castoris, & *Amphitus*.

* *Teleboæ* [*lbbl*] vide *Capreæ*.

* *Telegonus* (*lbbb*) tab. VII. XI. Filius Ulyssis, quem mater Circe misit in Ithacam, cúmque patri ignotus, & ob id prohibitus esset accessu, eum interfecit, sed similiter ignotum, utpote quem nunquam viderat, cùm fuerit à Circe procul educatus. Tædiô ergo in Italiam abiit, & *Tusculum* condidit. *Telegonus*: i. e parricida inculpabilis.

* *Telemachus* (*lbbb*) tab. XI.

* *Telephus* (*lbb*) tab. XIX. XXIII. Jussu avi Alei infans expositus est: sed à cerva nutritus, & à Theutrante Mysiæ rege pro filio susceptus, cùm Græcorum exercitum aditu ad Trojam prohiberet ab Achille hastâ vulneratus est: quod vulnus curari non potuit, nisi scobe aut rubigine seu pulvere ex ipsa Achillis hasta sumto.

* Tellus (*ll*) tab. II.

* Telmesus (*llb*) urbs Cariæ famosa aruspicinis.

* Telo (*bc*) *telo Martius*. urbs & portus Galliæ Narbonensis hodie *Toulon*.

* *Telphusa* (*llb*) urbs Arcadiæ: & filia Ladonis.

* *Temenus* (*bbb*) tab. XIX.

* *Temeritas*. vide *Audax*, *Superbus*, *Improvidus*, *furor*, *credere facilè*. Temerarius fuit Prometheus, Salmone-

moneus, Icarus, Phaëton, Bellerophon, Hercules iu Cetum insiliens, Sappho ex Leucate se præcipitans: Cæsar noctu & hyeme unâ cymba piscatoria ex Epiro in Italiam trajicere volens: Gigantes cælum petentes: Ajax Oilei: Adonis contra monita Veneris aprum persequens: Capaneûs Jovem ad certamen provocans Theseus & Pirithous ex inferno rapere sibi conjugem Proserpinam volentes: Marsyas: Pyreneus: Xerxes ponte jungens mare: Scævola &c.

† Temeritas ita explicari potest: audet majora viribus, Atlantis onus imponit puerilibus humeris: Helena sumit Achillis thoracem: gigantem pygmæus provocat, aquilam musca, leonem lepus. vide *Difficilis*, *anceps*, *labor*, *periculum*.

† Temerarium fuit primò tentare æquor & maritima pericula, Herculi extorquere clavam, resistere fulmini, obniti torrenti fluvio &c.

**Temese* [*bbl*] urbs Bruttiorum metallis clara: alia in Cypro.

**Tempe* (*ll*) vel *Tempea* [*lbb*] locus & campus amœnus Thessaliæ inter Ossam & Olympum, rigatur Peneo fl. haud procul est Pharsalicus campus. Sumitur pro quovis loco amœno aut horto.

**Temperantia*. vide *Frugalitas*.

**Tempestas*. Serena, vide multas, phrases in Synonymis, item Descriptiones poëticas: adde hæc; *Lætus sine nube dies*: *Redeunt sua lumina cælo*: *Absters it nubila Phœbus*: *purus micat ætheris ardor*: *vitiataque nulla stat domus alta pice*: *nescia labis*. *Nec Hyadi pugnat Phœbus*: *nec timet Oriona*: *Plejades cecidêre*: *auster recessit, locum fecit soli*; *nubes liberat axem*: *Phœbus gaudet per purum candida ferre juga*. Riliquæ circumstantiæ possunt esse, venti placidi, lætior aspectus, viror nemorum, camporum, hortorum: purior meatus fluviorum: avium in apricum reditus & cantus. vide dictos titulos, & *Purus*, *clarus*.

† Tem-

† Tempestas Pluvia. Causæ ejus sunt *Auster* ventus; sidera *Plejades*, *Hyades*, *capra* seu *hædus*, *Orion*. Signa & prognostica sunt Ranarum coaxatio, Cornicum cantus, Delphinum saltus super mare. Phrases & descriptiones vide in Synonymis & descriptionibus poëticis. Adde hæc: *Humida vel liquida Jovis ruina: Madidus Jupiter: densata in guttas nubes: rorantia cæli vellera: & cæli pars magna ruit: Deficit æther, flumina crescunt; tellurem candida gutta quatit: Delapsas æthere nubes ore bibit tellus patulo, natat imbribus omne & nemus et campus superæ vix sufficit undæ: Phœbus sub nebulis latet. Septem sorores amissum flent fratrem, lacrimisque polum spargunt, teguntque terras: Truci Orion vultu minatur, turbat aëra: Hyades flagellant nubibus auram.* vide *Diluvium Siccitas*. Et Statius l. 3. silv. in Hercule Surrent. & l. 8. Theb. v. 406. Virgil. l. 10. v. 803. & l. 12. v. 451. Biderman. l. 1. Heroid. Epist. 4 Lucanus l. 4. v 50.

† Tempestas maritima, fulgura, tonitrua &c, vide *Mare*, *Naufragium*. Et Descriptones poëticas.

- - - Tristis cæli cum murmure vasto
Turbavit fragor & subita de nube procellæ
Jupiter Æthiopum remeans tellure - -
Et ventos simul & nubes, & grandinis iras
Fulminaque & tonitrus, & nimbos conciet atros.
Concussu tremuêre poli, cælùmque tenebris
Clauditur & terras cæco nox condit amictu.
Hinc Notus, hinc Boreas, hinc fuscis Africus alis
Bella movent, quantis animos & pectora possint
Irati satiare Jovis. fluit agmen aquarum
Turbine confusum piceo, & nigrante procellâ,
Atque omnes circa campos spumantibus undis
Involvit - - Fulgòr hebescere cæli
Per subitum cœpit, densæque subire tenebræ,
Atque dies fugere, atque armari ad prælia rursus

Jupiter. Incumbunt venti, crassusque rotante
Austro nimborum fervet globus. Intonat ipse,
Quo tremat & Rhodope, Taurusque & Pindus, & Atlas:
Audivêre lacus erebi, mersusque profundis
Agnovit tenebris cælestia bella Typhoeus:
Invadit Notus, ac piceam cum grandine multa
Intorquens nubem &c. Silius l. 12.
Exigua nubes sordido crescens globo
Nitidum cadentis inquinat Phœbi jubar.
- - - *Tum murmur grave*
Majora minitans collibus summis cadit;
Tractuque longo littus ac petræ gemunt.
Agitata ventis unda venturis tumet:
Cùm Luna subitò conditur, stellæ cadunt:
In astra pontus tollitur, cælum perit.
Nec una nox est: Densa tenebras obruit
Caligo, & omni luce subducta fretum
Cælumque miscet. Undique incumbunt simul,
Rapiuntque pelagus infimo eversum solo
Adversus Euro Zephyrus, & Boreæ Notus.
Mundum revelli sedibus totum suis,
Ipsosque rupto crederes cælo deos
Decidere, & atrum rebus induci Chaos.
Premunt tenebræ lumina, & diræ stygis
Inferna nox est: excidunt ignes tamen,
Et nube dirum fulmen elisâ micat.
Seneca in Agamemnone.

† Tempestas *Sicca, æstuosa, calida, Pestilens, sterilis,* vide suis locis. Item *Hyems, frigus, Ver, Autumnus, fertilitas*, & reliqua, quæ ad qualemcunque tempestatem pertinere possunt.

* *Templum.* vide *Roma Capitolium, Pantheon.* Dianæ Ephesinæ templum ab Epheso septem stadia dissitum in portu palustri Panario: vide *Mira.* Apollinis Delphici: Jovis Dyctæi: Apollinis Tymbræi: Veneris Paphiæ, Erycinæ.

† Ad Templum pertinentia sunt Aræ, Idola, tholi, statuæ, vasa, foci, victimæ, sacrificia, adyta

adyta &c. vide *Sacra.* † Templa violata sunt ab Ajace Oileo, Paride, Hippomene, Medusa, Brenno &c. vide *Impius.*

† Descriptio Templi: vide *Domus*, *Sculptura*. Templum à *Dædalo* structum describit Virgil l. 6. Æn. v 14. à *Didone* l. 1. post medium. *Herculis* templum Statius l. 3. Silv. in Herc: Furrent. *Salomonis* Biderman. l. 2 Heroid. epist. 1. & l. 3. Heroum ep. 7. *Junonis* Carthagiensis Silius l. 1. v. 81 *Jovis Ammonis* Lucanus l. 9. v. 514. vide *Descriptiones Poëticas.*

* *Tempsis*, sic dicitur fastigium montis Tmoli.

* *Tempus.* fingitur velut senex ferè nudus, aut alba, nigráve veste longa indutus, prolixa canaque barba, calvus, falcem manu tenens: subinde fingitur devorare varia, ut libros, ædificia &c. quia dicitur tempus omnia consumere, arrodere. Adduntur signa & symbola, ut clepsydra, serpens caudam mordens, quia annus finem acquirens seu caudam, semper à novo capite iterum incipit. Phœnix &c. † Dividitur primùm in Præteritum, præsens, & futurum.

PRÆTERITUM est irrevocabile, quæ irrevocabilitas explicatur per phrases sumtas ex titulo *Impossibile* est revocare tempus elapsum. Ad præteritum tempus pertinent Historiæ, antiquitatis gesta, fabulæ &c. vide suo loco. *PRÆSENS* tempus est brevissimum, momento effugit *celeriùs* quàm ulla res. *FUTURUM* tempus est incertum, pendet à *Fato*, *Parcis*. Huc spectant etiam *Vaticinia*, *metempsichosis*, *mutatio* futura rerum præsentium, *Æternitas.*

† Temporis partes sunt secula, anni, menses, dies noctes, horæ, momenta. vide *Ætas*, *Semper nunquam.*

† Causæ temporis & præsides sunt, Sol, Luna, Saturnus, Janus.

† Vide Descriptlones poëticas Ovid. l. 4. trist.

 eleg.

eleg. 4. & l. 1. de Ponto eleg. 4. & l. 4. el. 10. Horat. l. 4. O. 7. & l. 2. O. 16: Pia desid. l. 1. eleg. 13. & l. 3. eleg. 7.

Tempus edax rerum, tùque invidiosa vetustas
Omnia destruitis, vitiataque dentibus ævi
Paulatim lenta consumitis omnia morte
Ovid. l. 15. Mētam.
Est ignota procul, nostræque impervia menti
Vix adeunda deis annorum squalida mater
Immensi spelunca ævi, quæ tempore vasto
Suppeditat, revocatque sinus. Complectitur antrum,
Omnia qui placido consumit lumine, serpens,
Perpetuúmque viret squammis, caudamque reducto
Ore vorat tacito, relegens exordia lapsu.
- - - - *Mansura verendus*
Scribit jura senex, numeros qui dividit astris
Et cursus stabilesque moras, quibus omnia vivunt
Ac pereunt, fixis cum legibus ille recenset.
Claudian l. 2. de laud. stilic.
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli saxa peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uvas
Annus agit certa lucida signa vice
Tibul l. 1. eleg. 4.
Quid quid sol oriens, quid quid & occidens
Novit, cæruleis oceanus fretis
Quidquid vel veniens vel fugiens lavat,
Ætas Pægaseo (i. e, alato) *corripiet gradu*
Quo bis sena volant sidera turbine,
Quo cursu properat secula volvere
Astrorum dominus, (sol) *quo properat modò*
Obliquis Hecate (luna) *currere flexibus;*
Hôc omnes petimus fata. Seneca Troade.

* *Tenebræ* (*b c l*) vide *Nox*. *Sol, stellæ, luna* absunt. Tenebrosa sunt antra, silvæ, infernus: vide suis locis. † *Densam caligine cæca Exhalans nebulam latè corru-*

corruperat omnem Prospectum miseris , atque atræ noctis amictu squalebat pressum picea caligine cælum. Silius l. 5. *Tum nox atra nigras spissa fuligine terras seminat, & cæcis piceatos spargit ab alis,queis latet & tellus, cumque æthere sidera , fumos. Furatur caligo polos , & syrmate cæco obducti torpent ætheris ignes:*

† Vide *Niger*, *Solis Eclipsis*.

**Tenedos* (*b b b*) Insula Ægæi maris *tab. Geogr.* 7. ubi Apollo colebatur. olim dicta Leucophris. Sub hac occultârunt classem suam Græci , cùm relicto equo ligneo se finxerunt obsidione soluta Trojam deserere.

**Tenos* (*b b*) Insula cyclas tab. Geog. 7.

**Teos vel* (*Teon* (*l b*) urbs Paphlagoniæ. vide *Teius.*

**Tener.* (*b b*) vide *Subtilis*.

**Tentyra* (*l b b*) urbs Ægypti. *Tentyra* [*l l b*] urbs Thraciæ:

**Terapnæ* (*b c l*) urbs Laconiæ prope Taygetum , ubi nata Helena. *tab. Geogr. 6*, sumitur pro tota Laconia, † *Terapnæa puella , adultera* : i. e. Helena. *Terapnæi fratres, duces, sidera* : i. e. Castor & Pollux. *Terapneæ* lanæ , *vestes, fuci* , lebetes &c. i. e. Purpura, *Terapnæus lapis, trabs* : i. e. marmor.

**Terebinthus* (*b b l b*) Terpentinbaum Arbor Libani, Palæstinæ & *Syriæ*, manans tenaci & fluido gummi.

**Terentia* (*b l b b*) uxor Ciceronis.

**Terentiæ* campus : vide *Romæ campi.*

**Terentius* (*b l b b*) vide *Poësis Comica.*

**Terentum* (*b l b*) vide *Romæ Circus.*

**Tereûs* (*l l*) tab. IV. VI. XXII. XXVI. *Rex* Daulidis. Hic duxit uxorem Prognen , quæ rogavit sæpe, ut sibi adduceretur soror Philomela , diu ampliùs non visa. proficiscitur Tereus Athenas & à patre ejus rege Pandione tandem impetrat, ut Pilomela cum ipso rediret ad Prognen. In itinere libido impulit Tereum, & Philome-

lomelam vitiavit: sed ne prodere eum posset, linguam exscidit, & in obscuro loco interim clausit: domi vero uxori Prognæ mentitus est, eam in itinere ægram decubuisse. Sed Philomela in carcere suo telam texuit, in qua acu pinxit totam injuriæ sibi factæ seriem, quam telam sorori Progne misit. Ea Philomelam liberat, Itym filium parvulum quem ex Tereo pepererat, coquit, patrique apponit, cúmque is devorâsset, sorores ei caput pueri ostendunt. Tyrannus dolore amens mensam evertit, strictoque ense persequitur sorores: quæ fugientes altera in Lusciniam (Nachtigall) altera in Hirundinem (Schwalb) mutata est, utræque deflentes Itym: cujus residua ossa cum capite in Phasianum avem vertuntur: Tereûs autem in Upupam (Widhopf) quæ cristas gerit, & pectore cruento est; sicut etiam hirundo, ob commissam cædem filii. † Hinc Tereûs dicitur *Thrux adulter*: *Threjicius tyrannus*: *Ityos pater*; *Atticus conjux*; *Cecropius maritus*. alia ephitheta sumuntur à Thracia, ut *Odrysius*, *Daulius*, *Geticus*, *Strymonius* &c.

* *Terga boum*: i. e. corium, scutum.

* *Tergeminus canis*: i. e. Cerberus. *Tergeminus rex, gigas, tyrannus*, vir: i. e. Geryon. *Terna colla Medusæi monstri*; i. e. Cerberi.

* *Tergesta* (*llb*) colonia Venetorum in Istra.

* *Terimachus* (*lbbb*) tab. XIX.

* *Termilæ* [*lbl*] sic dicti coloni, qui à Sarpedone ex Creta in Lyciam traducti sunt.

* *Terminus*: i. e. lapis pro limite agrorum positus, quem Romani pro deo colebant victimis &c.

* *Terpander* Lesbius musicus & poëta Lyricus.

* *Terpsichore* [*lbbl*] tab. III. VI. vide *Musa*.

* *Terra*. Huc pertinent tituli *Regio*, *Orbis*, *Urbes*, *Mons* Spelunca, *deserta*, *ager*, *hortus*, *silva*. Item *Animalia terrestria*. Item quæ à terra gignuntur, ut *metalla*, *Lapides*, *gemmæ*, *Fructus*, *segetes*, *flores*, *herbæ*, *arbores*.

res. Sterilitas, *fertilitas*, *siccitas.* Terræ finis versùs *Orientem* Seres, Indi, Eoum mare. Versùs *Occidentem* Atlas, Mauritania, Numidia, Thule, Columnæ Herculis, Tartessus, Atlantis insula. Versùs *Meridiem* Oceanus Æthiopicus, Æthiopes, Garamantes, Troglodytæ, *Sy*ene, Nili fontes, Arabes. Versùs *Septentrionem* Hyperborei, Caledonia, mare glaciale, Orcades, *B*ritannia, *R*iphæi. vide *tab. Geogr.* 1. *T*erræ medium est vel Delos, vel Naxos, Delphio, aut Sion. vide *tab. Geog.* 7. & 8. & titulo *Orbis*, *populus.* † E terra editi sunt Gigantes, *P*romethei statuæ, tages, Deucalionis homines, milites Cadmi & Jasonis è dentibus Draconis. Antæus gigas. vide Ovid. l. 2. metam. v. 15. Statius l. 8. v. 303.

† A terra absorpti sunt Amphiaraus, *B*ilon, seu *B*iton & Cleobis: Marcus Curtius: Core, Dathan, & Abiron apud Judæos.

† *T*erræ motus. vide *Ætna Sicilia.* Virgilius in Ætna. Ovid. l. 15. v. 300. Seneca *T*roade act. 2. scen. 1. v 169. Silius l. 5. v. 610. Sannazarius l. 1. de Partu V. Descriptiones Poëticæ. Balde l. Epodon. Od. 20.

† *T*errarum varia indoles vid. Virgil. l. 2. Georg. v. 109. & l. 1. v. 50.

* *Terrigenæ fratres*: i. e. Gigantes. *Terrigena miles*: i. e. Cadmi & Jasonis. *Terræ munera*: i. e. gemmæ, fruges, Ceres.

* *Terribilis.* terribilia sunt Monstra, Furiæ, Infernus, mors, spectra, tormenta, tempestas, fulmen, terræ motus, pericula, naufragia, Scelera, Prodigia, Gigantes, Martis fragores &c. vide suis locis.

* *Terror.* vide *terribilis*, *timor. Terror Libyes*: i. e. Scipio. *Terror silvarum*: i. e. Leo.

* *Tertia regna*: i. e. *I*nfernus, Plutoni tertio fratri sorte obtingens.

* *Ter-*

**Tervanenses* (*llll*) populi Galliæ.

**Testa* (*lb*) sumitur pro vase ex argilla seu terra facto. Et talia erant vasa, quibus Romani vinum condebant: os oblinebatur pice, annuli sigillo impresso; foris inscribebatur Consul, seu annus, quo genitum est id vinum, item nomen vini, & quâm bonæ notæ esset. Laudabantur testæ Samiæ, Græcæ, Surrentinæ, Aretinæ, Sabinæ. † *Testa* etiam est piscis testæ inclusus, tales sunt Ostreæ, conchæ, cochleæ. vide *Piscis.* † *Testaceus* mons. vide *Romæ montes*,

**Testudo* [*llb*] Schildkrott, animal crusta prædura tectum, capite pedibusque fœdis, sed carne reliqua delicata. Illa crusta usui est ad mensas, postes, aliaque ejusmodi incrustanda & ornanda. Est animal lentissimè se movens, vivens partim in aqua partim in littore. Dantur maximæ in India. † Item testudo instrumentum musicum ein Laute. Sumitur sæpe pro Poësi & carmine, præsertim Lyrico. vide *Musica*, *Orpheus*: † testudo templi, seu tholus: i. e. summus fornix die Kupel. † testudo ein Schild.

**Tethys* (*lb*) tab. I. genit; *Tethyos* [*lbb*] dat. *Tethyi* (*lbb*) accus. *Tethyn* (*lb*) vel *Tethya* (*lbb*) vocat. *Tethy* (*lb*) ablat. *Tethye* (*lbb*) Dea maris. Sumitur pro ipso mari: e. g. *Tethys placida*, *irata*: i. e. mare tranquillum, turbidum. † Dicitur *Fluctipotens Saturnia*, *titanis*, *idis*, cærula. † *Tethys suprema*: i. e. mare Britannicum, vel Atlanticum, vel Æthiopicum, vel Indicum. *Tethys rubra*, *gemifera*, *Eoa*; i. e. mare Indicum. *Tethys nigra*, *inhospita*, *Colchica*, *Getica*, *Scythica*: i. e. Pontus Euxinus.

**Tetricus*. vel *Tetrica* (*cbb*) mons asper Sabinus.

**Teucer* (*lb*) bini fuerunt Teucri. Primus fuit filius Scamandri Cretensis qui Trojam veniens unà cum Dardano ibi regnavit: unde Troja dicitur *Teucria*, *Teucris*, *idis*, Trojani *Teucri*. vide

tab.

tab. XXIII. *Teucrorum rex* : i. e. Priamus. *Teucrius heros* : i. e. Æneas. Alter Teucer filius Telamonis tab. VI. peritissimus sagittandi. Hic cum à bello Trojano reverteretur sine fratre Ajace, pater Telomon Salaminis insulæ rex, eum patriâ expulit: unde cum sociis profectus in Cypro condidit urbem Salamina.

* *Teumessus* (*llb*) mons Bœotiæ in quo Hercules puer leonem occidit, ejusque pelle se vestiit.

* *Teutates* (*lll*) est vel Hercules vel Jupiter, quem colebant antiqui Galli mactatis ei victimis humanis.

* *Teuthras, antis* (*ll*) Rex. vide *Telephus*. & tab. XV. XIX. XXII.

* *Teuto* (*lc*) Vir & Rex inter antiquissimos Germanos celeberrimus: unde Germani dicuntur *Teutones* (*lbb*) *Teutonia* [*lbbb*] vel *Teutonis* (*lbb*) i. e. Germania. *Teutonicus* (*lbbb*) adjectivum.

* *Textura*. vide *pictura* acu facta, *lanificium*, *Tapes*, *vestis*, *supellex*.

Pallade placata lanam mollite puellæ,
Discite jam plenas exonerare colos.
Illa etiam stantes radio percurrere telas
Erudit, & rarum pectine densat opus.

Ovid. l. 5. fast.

Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes,
Seu digitis subigebat opus, repetitaque longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu:
Sive levi teretem versabat pollice fusum,
Seu pingebat acu: scires à Pallade doctam,
- *Gracili geminas intendunt stamine telas.*
Tela jugo vincta est: stamen secernit arundo:
Inseritur medium radiis subtemen acutis,
Quod digiti expediunt, atque inter stamina ductum
Percusso feriunt insecti pectine dentes.
Brachia docta movent, studio fallente laborem.
Illic & tyrium quæ purpura sensit ahenum

Texi.

Texitur, & tenues parvi discriminis umbræ:
Qualis ab imbre solet percussis solibus arcus
Inficere ingenti longum curvamine cælum.
In quo diversi niteant cùm mille colores,
Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit.
Illic & lentum filis immittitur aurum,
Et vetus in tela deducitur argumentum &c.

Vid. Ovid. l. 6. metam.

* *Thabor* (*b l vel l l*) mons Galilææ,

* *Thais* (*l b*) famosa meretrix Athenis.

* *Thalamus* (*b b b*) Brautbeth. sumitur pro conjugio, nuptiis. † *Thalami cruenti*: i. e. nuptiæ Danaidum, qui occiderunt maritos.

* T*halaira* (*b b l b*) tab. XVIII.

* T*halao*, *Thalaus*, vide *Talaon*.

* *Thales* (*b l*) genit: *Thaletis* (*b l b*) vide *Philosophia*.

* *Thalestris* (*b l b*) Regina Amazonum, Alexandri amica. tab. XXVI.

* *Thalia* (*b l b*) tab. VI. vide *Musa*.

* *Thalus* (*b b*) vir velocissimus, æreos habens pedes.

* *Thamyras* (*b b l*) Thrax, filius Philamonis & Arsiæ vel Agriopæ nymphæ. Egregius musicus & poeta, sed cum Musis certans apud Odrysam urbem Thraciæ, perdidit visum, & artem.

* *Thasus* [*b b*] Insula thracica *tab. Geogr.* 4. ubi bonum vinum, & marmor maculosum.

* *Thaumas*, *antis* (*l l*) tab. I. † *Thaumantis*, *idis*: vel *Thaumantias*, *adis* (*l l b b*) i. e. aurora.

* *Theano* (*b l l*) tab. XXIII. Item uxor Pythagoræ. alia ex Locride, poëtria Lyrica.

* T*heanum* (*b l b*) oppidum Campaniæ.

* *Theatrum*. vide *Roma*. sumitur pro *Comœdia*.

* T*hebe*, *es*: vel *Thebæ*, *arum* (*l l*) urbs Boeotiæ à *Cadmo* condita, vel ab Ogyge, aut Amphone, ad Ismenum fl. septem habens portas: prope unam est fons *Dirce*. Ibi noti sunt Bacchus, Hercules, Pindarus, Epaminondas, Pelopidas &c.

† Reges

† Reges ejus vide tab. XXI. Bellum ejus & excidium vide titulô Eteocles. & apud statium, qui duodecim libris illud magnificè describit: septem autem fuêre hujus belli duces; idque fuit ante bellum Trojanum. † Regio vicina dicitur *Hyantis, idis*: vel *Hyantea*. † Ad ultimum eam penitus delevit Alexander M. solique domui Pindari pepercit.

† Inde derivata sunt *Thebanus* (*llb*) *Thebæus* ein Thebaner. *Thebais, idos* (*lbb*) liber statii de bello Thebano.

† Thebæ, vel Thebani dicitur *Cadmæa*, *Dircæa*, *Agenoria*, *Ogygia*, *Sidonia*, *Tyria*, *Phœnissa colonia*, *Ophionia*, *Draconigena*, *Amphionia*, *Echionia*: alia epitheta à regibus aut eventibus sumpta.

† *Thebani fratres*: i. e. Eteocles & Polynices. *Thebana soror*; Antigone. *Thebanus exul, cæcus, parricida, adulter*: i. e. Oedipus *Thebanum numen, pater*: i. e. Hercules, Bacchus. *Thebana vestis, texta &c.* i. e. Purpura, quæ ibi bona tingebatur: vid Ovid. l. 13: metam. v. 685. Seneca Hercul. fur. act. 2. scen. 1. v. 257.

* *Thebe* alia erat in Ægypto magnifica centum portas habens, condita à *Busiride*.

† Alia in Cilicia ubi regnavit Etion pater Andromaches, eversa ab Achille. † Alia in Thessalia, Lucania, Corsica; & in Africa à Baccho condita.

* *Thebais* (*lbb*) magna est pars Ægypti. Item liber satii, item tragœdia Senecæ.

* *Thebe* [*ll*] tab. I. IV.

* *Theganusa* Insula in sinu Laconico,

* *Themis* (*bb*) tab. II. VI Dea Justitiæ. Ejus idolum in Parnasso. vide Deucalion.

* *Themiscira* (*bllb*) urbs Cappadociæ.

* *Themison* ((*bbl*) genit: *ontis*. Medicus.

* *Themistius* Philosophus sub Juliano Imp.

* *Themisto* [*bll*] tab. XIII.

* *Themiſtocles* (*b l c l*) Neoclis filius Athenienſis ad omnia ſumma natus. puer erat petulans, prodigus & laſcivus: ſed Miltiaden videns bellica fortitudine glorioſum, ductus æmulatione optimus ipſe imperator evaſit, ut qui Xerxen maximis copiis & claſſe inſtructum terra marique, ad Artemiſium promontorium, & Salamina inſulam. Ab ingratis civibus urbe pulſus ad Perſas ſe contulit. ubi ut delatum à Xerxe imperium copiarum adverſus Athenienſes educendarum, declinaret tauri hauſto cruore ſibi vitam abſtulit.

* *Theocritus* (*b c c b*) vide *Poëſis*.

* *Theodectes* [*b b l l*) Cilix gente, Orator & poëta celeber, qui cum aliis ad Mauſoleum peroravit.

* *Theodorus* [*b b l b*) Sophiſta *B*yzantinus tempore Platonis. Alius ſculptor, qui primus ex ferro ſtatuam *fudit*.

* *Theodoſius* (*b b b b b*) vel *Theûdoſius* (*l b b b*) Imperator Orientis Græcus, ſeu *B*yzantinus, & ſimul Occidentis ſeu *R*omæ. Suos filios Arcadium, & Honorium (inter hos poſtea *I*mperium diviſit) erudiendos ſevere dedit Arſenio inſigni viro. Cùm Theſſalonicenſes ejus præfectum injuriâ affeciſſent, juſſit armatos in Theatrum irruentes multam civium ſtragem edere: ob id S. Ambroſius templo eum excluſit, donec pœnitendo ſatisfaceret.

* *Theognis* (*b c b*) genit: *idis* poëta ſententioſus, alius Tragicus, ſed frigidius.

* *Theogenia* (*b b b b*) liber Heſiodi de generatione deorum.

* *Theologia* (*b b b b*) Scientia, quæ inquirit, docet, aut probat, quæ ſit natura dei, quid ille amet, quid ei ſit adverſum, quid jubeât? Quo cultu is colendus, quomodo gubernet mundum, quomodo eum creârit, quomodo omnia & fata ab eo pendeant? Apud gentiles tales les fuerunt Plato &c. vide *Philoſophus*. Item *B*rach-

manes, apud Gallos Druidæ, apud Persas Magi, apud Babylonios. Chaldei. vide *Deus*, *Sacra*.

† At hodie melior Theologia est, quæ omnes deos gentilium, & fabulas & sacra ridet, & exsecratur. Deumque unum adorat. Hujus Theologiæ principes sunt SS. Apostoli, præsertim Petrus, Paulus, Joannes. Item Doctores & Patres Ecclesiæ, ut S. Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, Gregorius. Item S. Thomas Aquinas. Sed judex & caput omnium rerum ad Theologiam pertinentium est Papa. vide *Deus*, *Sapientia*, *mundi creatio*, *Providentia*, *Papa &c.*

* *Theon* (*b l*) Poëta maledicus in omnes. unde: *dente Theonino lacerare aliquem*. Item sculptor, qui Mausoleum fecit.

* *Theophrastus* (*b b l b*) antea dictus Tyrtamus, eloquens & doctus, discipulus Platonis, & postea Aristotelis, cui in schola successit.

* *Theopompus* (*b b l b*) Cnidius orator & historicus. Alius rex Spartanorum, qui senatum Ephorarum instituit.

* *Thera* (*l b*) tab. Geogr. 7. Insula antè dicta Calisto

* *Therapnæ*, vel *Theramnæ*: vide *Terapnæ*.

* *Therasia* (*l b b b*) Ins. ad Cretam tab. Geogr. 7.

* *Theriace* [*l b b l*] plurali *Theriaca* (*l b b b*) medicina veneno adversa. vide *Mithridates*.

* *Thericles* (*b c l*) figulus Corinthius.

* *Therimachus* (*l b b b*) pictor insignis.

* *Thermæ* Warmbäder. vide *Balneæ*.

* *Thermaicus*, vel Thermæus sinus maris Ægæi in Macedonia: tab. Geogr. 4.

* *Thermodon* (*l l l*) vel *Thermodoon* (*l l b l*) genit; *ontis* fluvius Amazonum in Cappadocia, sacer Marti. *tab. Geogr* 7.

* *Thermopylæ* [*l b b l*] tab. Geogr. 5. vide *Leonidas*.

* *Thero* [*l l*] nutrix Martis.

* *Therodamas* (*l b b l*) vel *Theromedon* Rex Thraciæ leones humana carne pavit.

* *Therſander.* vide *Tiſander.*

* *Therſites* (*lll*) Græcorum omnium, qui ad Trojanum bellum profecti ſunt, deformior, & vitioſior, quem Achilles pugno interfecit.

* *Theſaurus* (*ll b*) vide *Divitiæ.*

* *Theſeus* (*ll*) accuſat. *Theſea* (*lbb*) vocat. *Theſeu* (*ll*) tab. VII. XXII. Ægei Athenarum regis filius celeberrimus poſt Herculem & Perſeum. (1. Paſiphaë uxor Minois Cretæ regis monſtrum ediderat forma partim viri partim tauri, unde dictum eſt *Minotaurus.* hoc abſconditum eſt in Labyrintho: cúmque Athenienſes Androgeo filium Minois intermiſſent, & orto propterea bello eſſent victi, tributi loco quotannis ſeptem juvenes mittere debebant, devorandos à minotauro. Sors tetigit & Theſeum juvenem, cui mœrens pater diſcedenti imperavit, ut ſi fortè fortunâ ſalvus redire poſſet, pro nigris velis, quæ in diſceſſu habebat, navi candida imponeret. Theſeùs in Cretam appulſus conciliavit ſibi amorem Ariadnes regiæ filiæ: cúmque Labyrinthum ingrederetur, accepit ab ea filum, quo in foribus alligato, viam ad monſtrum quæſivit. eóque (nam arma clam ſecum tulerat) interfectô, ope fili relegit viam, & cum Ariadna aufugit in Naxon inſulam: ſed ibi eam perfide relinquens noctu diſceſſit. vid. Ovid. Epiſt. 10. Heroid. At Pater Ægeus in littore reducem exſpectans, non viſis procul candidis velis, quæ tendere oblitus erat Theſeus, in mare ſe præcipitavit: unde totum illud mare dictum eſt Ægeum (2. Tum ex Aphidna urbe rapuit ſibi Helenam adhuc puellam, aliquando futuram uxorem. Sed Caſtor & Pollux everſa ea urbe Helenam receperunt. [3. Tum cum Pirithoo, cum quo jam antea in ejus nuptiis Centauros debellaverat, ad inferos deſcendit ad rapiendam Proſerpinam: ſed captus & ligatus

tus est, donec ab Hercule Cerberum educente liberaretur. (4. Amazones in Atticam irruentes vicit. & earum reginam Hippolyten conjugem duxit, è qua natus *Hippolytus.* qua mortua *Phædram.* (5. Latrones occidit Scyronem, Schynin, Procrusten: Cercyonem apud Eleusin. qui solebat peregrinos suffocare. Polyphemonem apud Cephisum fl. aliqui putant, hunc eundem esse cum Schyni: Peripheten Vulcani filium apud Epidaurum clavâ ferreâ hospites necantem (6. Adrastum juvit contra Creontem Thebanorum regem, qui vetabat sepeliri corpora interfectorum. (7. Atheniensium rempublicam & leges instituit, & inter alia *Ostracismum:* qua lege demum etiam ipse urbe ejectus exul obiit in Scyro insula. (8. Dicitur etiam inter Argonautas fuisse.

† Epitheta petuntur à genere, ut *Ægides.* vel à gestis: ut *Gnossiaci victor monstri &c.*

† *Thesides* (*lll*) i. e. Hippolytus: Item Atheniensis.

* *Thespia* (*lbb*) urbs Musarum *tab. Geogr.* 5.

* *Thespis* (*lb*) vide *Poësis tragica.*

* *Thesprotæ* [*lll*] populi in Epiro. tab. Geogr. 5.

* *Thespius* vel *Thestius* [*lbb*] tab. XXII. vide tab. IV. & XVIII.

* *Thessalio* [*lbbb*] vel *Thessalis, idis* (*lbb*) regio celeberrima Græciæ tab. Geog. 5.

† Reges ejus vide tab. *X.* & *XXII.*

† Ex ea fuerunt Argonautæ.

† Dicitur *Æmonia, Pelasgis. Hellas, Pyrrhæa, Pharsalia, Othrysia &c.* aliáque nomina ab ejus urbibus, montibus, & populis sumta. † Urbes præcipuas vide tab. Geog. 5. quibus addatur *Tricca*, *Atrax* cum fluvio cognomine, *Hermione, Methone, Ithome; Philace, Ithon, Antron* in Trachinia.

† Fluvii *Titaressus, Anaurus, Melas,* Phœnix, *Orchomenos.* † Populi sunt *Pelasgi, Minyæ,* Dolopes, *Myrmidones*

midones, Dryopes, Emathii, Centauri, Lopithæ, Æmonii.

† Thessali fuerunt famosi Veneficiis. hinc *Thessala carmina, herbæ venena* : i. e. venefica.

† *Thessala puppis* ; *nautæ, fratres &c.* i. e. Argonautæ. *Thessalus nauta* : i. e. Tiphys. *Thessalus heros, dux, Rex* ; i. e. Jason, Acastus (apud Senecam in Medea act. 3, v. 41) Achilles. *Thessalica pinus* : i e. Argo navis. *Thessala meretrix* , *exul* ; i. e. Medea.

† Vid Lucanus l. 6. v. 333.

* *Thessalonica* (*lbblb*) urbs Macedon. tab. Geogr. 4 à Philippo M. condita. Ubi Cicero exulabat.

* *Thestylis* (*lbb*) nomen Rusticæ, & Veneficæ.

* *Thestius*. vide *Thespius*.

* *Thestor* (*lb*) tab. III.

* *Thetis* (*bb*) tab. I. VI. Declinatur *Thetidos, idi, ida*, vel *in*, vocat : *Theti*. omnes syllabæ breves. Hæc mater Achillis in varias figuras mutabilis : etiam ipsa pro mari sumitur.

* *Theumesus* (*llb*) oppidum Bœotiæ prope Thebas

* *Theutrantia*. vide *Teutras, Caicus*.

* *Thisphossa* fons frigidus Bœotiæ , quo periit Tiresias

* *Thiodamas* (*lbbl*) pater Hyllæ. Item filius Melampodis, vates insignis.

* *Thisbe* (*ll*) vide *Pyramus* Item urbs Bœotiæ , columbis frequens.

* *Thoas* (*bl*) tab. IV. X. vide *Orestes*. Alius Græcus , qui in equo Trojano fuit.

* *Thoë* (*bl*) nympha Oceanitis

Tholus (*bb*) testudo, die Kupl/ in templis.

* *Thon* (*l*) Rex Ægypti, qui Menelaum cum Helena excepit.

* *Thonius* (*lbb*) unus Centaurorum.

* *Thoon* (*bl*) genit : *ônis*. Trojanus ab Ulysse cæsus.

* *Thoosa* (*blb*) tab. I. VII.

* *Thootes* (*bll*) præco in Græcorum exercitu.

* *Thora* [*lb*] tab. VII.

* *Thorax* (*ll*) Pantzer/ Kürras. vide *Arma*. Item mons Magnesiæ.

* *Thorus* (*bb*) i, e. lectus vel Solium.

* *Thrachyn* (*ll*) urbs Thessala tab. Geog. 5. *Rex Ceyx*.

* *Thracia* (*lbb*) vel *Thrace* (*ll*) *Regio tab. Geogr*. 4. Olim permixtos habuit cum Macedonia fines, cujus magna pars ad Thraciam spectabat. Sacra est Marti, qui dicitur *deus Thracius Odrysius, Geticus*. † Populi ejus sunt *Edonii*, *Bistones*, *Cicones*, *Odrysæ*, *Getæ*, *Scythæ*, *Sithonii*, *Bisaltæ*, *Bessi*. † *Reges* vide tab. XXV, † Erant famosi de Veneficiis. In ea dicuntur nasci venti *Boreales*; qui ideo dicuntur *animæ Thraciæ*. † Fluvii Ister, Hebrus, *Strymon* &c. vide tab, Geog. 4. Montes Rhodope, Pangæus, Ismarus.
† Derivata sunt. *Thrax* ein Thracier: Thressa, Threissa ein Thracierin. *Thracicus*, *Threjicius* (*lbbb*) adjectiva.
† *Threjicius sacerdos, vates, cantor*: i. e. Orpheus. *Thracicum flumen*: i. e. Ister. vel *Strymon*. *Thracica avis*: i. e. Grus. *Thracicus mons*: i. e. Rhodope, Hæmus. *Threjicius tyrannus*: i. e. Tereus, vel *Lycurgus* Diomedes &c.

* *Thraseos* (*bbl*) à Nerone damnatus lætus moritur

* *Thrasibulus* (*bblb*) Athenienses 30. tyrannis liberavit.

* *Thraso* (*bc*) miles jactabundus apud Terentium.

* *Thrasymenus* (*bblb*) lacus Etruriæ tab. Geogr. 3. ubi Flaminius Consul ab Annibale victus.

* *Thrax* tab. IV. *Threjicius*: vide *Thracia*.

* *Threni* (*ll*) vide *Poësis varia*.

* *Thronus* (*bb*) vide Biderman l. 2. Heroid. epist. 2. & 4.

* *Thryjus* (*ll*) *untis*. urbs & fluvius Elidis.

* *Thucydides* (*llbl*) Atheniensis dux & historicus

 elegan-

elegantiſſimus, quem Demoſthenes ſua manu octies deſcripſit, & edidicit.

* *Thule* (l l) inſula extrema *tab. Geogr.* I.
* *Thuria* (l b b) urbs Calabriæ, antea *Sybaris.*
* *Thus* (l) eſt arbuſtum, cujus gummi eſt iſtud thus Weyhrauch. natum eſt è tumulo Leucothoës. vide *Orchamus. Apollo.*
* *Thyamis* (b b b) fluvius Theſprotiæ.
* *Thyas* (l b) i. e. mulier *Bacchans.*
* *Thyeſtes* [b l l] tab. V. Cum fratre ſuo Atreo ſuſceptis inimicitiis ex malitia adulterium commiſit cum ejus uxore: quo Atreus comperto, filium inde natum coctum ei appoſuit; ſole ad tantum facinus revertente, & tenebras patiente Inde propriæ filiæ libidinoſam vim intulit, ex qua natus Ægyſthus: totaque hæc domus adultera, inceſta, & flagitii plena fuit. Fabulam *Thyeſtis* eleganti tragœdiâ ludit Seneca.
* *Thymbræus.* tab. XXIII. *Thymbræus Apollo* prope Trojam, ubi multa copia Thymi.
* *Thymele* (b b l) erat mulier ſaltatrix in theatro.
* *Thymœtes* (b l l) vide *Tymœtes*, tab. XXII.
* *Thymus*, vel *Thymum* [b b] herba odorata, apibus præcipuè grata.
* *Thyni* [l l] populi Thraciæ. vide *Bithynia.*
* *Thynus* [l b] tab. XX.
* *Thyoneûs* [b l l] nomen Bacchi. *Item* ejus filius, qui ob raptum bovem à ruſticis obrutus, patre implorato in venatorem, bos in cervum mutatus eſt.
* *Thyre* (l l) vel *Thyrea* (l b b) neutrum plur. eſt oppidum aut Inſula Laconiæ.
* *Thyrſus.* vide *Bacchus num.* 5.
* *Thyrſis* nomen paſtoris.
* *Tibareni* (b b l l) populi Scythiæ.
* *Tiberinus* (b b l b) tab. III. XXIV.
* *Tiberis* (b b b) fluvius Italiæ, & præcipuus Latii ac Etruriæ *tab. Geogr.* 3. Ex Apennino cadens

Narem,

Narem, Alliam, & Anienem recipit, *R*omamque perfluens ad urbem Ostia mari Tyrrheno se miscet. Aliàs Albula dicebatur: Sed Tiberinus rex in eum se præcipitans, id ei nomen fecit. Dicitur *flumen Tuscum*, *Latium*, *patrium* Romæ *flumen*: *Tyrrhenus*, *Lydius*, *Parrhasius*; *dominum flumen*. Epithetum ordinarium est *flavus*.

† Hunc tranavit Clœlia; Cocles ejus pontem solus defendit. vide *R*oma. Virgil. l. 8. v. 31.

† *Tibri* vocativus (*c b*) genitivus *Tiberis*, vel *Tibridis*.

* *Tibiscus* [*b l b*] die Teyß fluvius Daciæ.

* *Tibisis* (*b b b*) fluvius Scythiæ;

* *Tibullus* (*b l b*) vide *Poësis Elegiaca*.

* *Tibur* (*l b*) Urbs Romæ vicina, Herculi sacra; *tab. Geogr.* 3. Condita est ab Argivis Amphiarai filiis Corace, Tiburto, & Cratilo. Fontibus scatens, inter quos est Albunea: propterea est frigidæ, æstivo tempore salubris, ac *R*omanis gratæ auræ. Habuit templum Dianæ, & multas oleas coluit.

* *Tiburtus* (*b l b*) tab. X.

* *Ticinus* [*c l b*] fluv. & oppidum *Ticinum*, hodie Pavia *tab*. *Geog*. 3. juxta quod Franciscus Galliæ rex à Carolo V. Imp. acie captus.

* *Tifernum* (*l l b*) oppidum & fluvius Campaniæ.

* *Tigillinus* (*b l l b*) vir impudicus *R*omæ sub Nerone.

* *Tigranes* [*c l l*] Rex Armeniæ.

* *Tigris* (*c b*) fluvius rapidus ortus in Armenia transit Arethusam lacum, & specu Tauri montis absorptus, post lacum Tesbiten iterum absorptus, vigesimo inde milliari erumpit, & in Euphratem bicornis exit. Lucanus l. 3. Dicitur flumen Medum, Armenum, Assyrium.

† *Tigris* animal genit: *tigris* vel *tigridis*. Maculosum est, ferocissimum, præsertim ubi ei catuli auferuntur, velocissimi cursus. Nascitur in Ar-

menia, Hyrcania, Media, Caucaso, & ad Indum & Gangem fluvios.

Arduus Hyrcana quatitur sic matre Niphates,
Cujus, *Achæmenio regi ludibria* (i. e. catulos tigridis ad lusum & delicias regum Persarum ereptos matri) *natos*
Avexit tremebundus eques ; fremit illa marito
Mobilior Zephyro, totámque virentibus iram
Dispersit maculis, nimiúmque haustura profundo
Ore virum vitreæ tardatur imagine formæ,

Nam specula per viam ponuntur, ut iis retardetur fera venatorem insequens.

Claudian l. 3. de *Raptu.*

Sic ubi Caucaseis Tigris se protulit antris,
Linquuntur campi, & tutas petit omne latebras
Turbatum insano vultu pecus: illa per errat
Disjectas victrix valles, jamque ora reducto
Paulatim nudat rictu, ut præsentia mandat
Corpora, & immani stragem meditatur hiatu. Silius l. 4.

* *Tigris* nomen canis à simili colore sumtum.

* *Tigurum* (*bbb*) Zürch urbs potens Helvetorum

* *Tilia* [*bbb*] Linden Arbor frondosa, latis foliis, umbrosa. *Balde Epod. ode 7.*

* *Tilos* (*bb*) Insula maris rubri abundans palmis, oleo, vino, margaritis, omnesque ejus arbores semper virent.

* *Timæus* (*llb*) Philosophus Pythagoricus cujus nomine Plato librum de natura scripsit. Item historicus Siculus.

* *Timantes* (*lll*) vide *Pictor.*

* *Timarchides* (*llbl*) sculptor & pictor.

* *Timarchus* (*llb*) Statuarius insignis.

* *Timavus* [*blb*] nunc *Brenta* fluvius ex alpibus Carnorum terrâ absorbetur, & prope Tergestam & Aquilejam mare subit dicitur *Ledæus Oebalius, Amiclæus*; sc. quia Castor cum Argonautis ibi stationem habuit. item *Phrygius Euganeus, Antenoreus*; quia huc Antenor primo appulsus. *Regio* dicitur: *Japidia*, vel *Japidis.* * *Timo-*

*Timocles [l c l] Comicus Atheniensis.

*Timoleon (l b b l) Corinthius, qui Dionysium Syracusæ tyrannum expulsum Corinthi fecit ludimagistum.

*Timolus (b l b) vide Tmolus.

*Timomachus (l b b b) pictor bonus Bycantinus.

*Timon (l l) Atheniensis omnium hominum osor. in ejus domo erat ficus arbor è qua multi se jam suspenderāt; cùm itaque vellet domum reparare, & ob id excidenda arbor esset, palam proclamavit, ut qui vellet ea arbore adhuc uti ne diu differret &c.

*Timor (b b) oritur ex imbecillitate virium, aut rerum aliarum defectu. à mala conscientia, à periculorum experientia. vide Terribilia.

† Timidi sunt lepores, cervi, aviculæ plausum manuum fugientes. † Timoris effectus & signa Frigus, sudor, pallor, stupor membrorum, micans seu palpitans cor: tremor: fuga: preces, vota, anxietas, curæ, lacrimæ. Timidi amittunt vocem, genua subsidunt, quæ tenebant è manibus labuntur, arriguntur comæ, visum & auditum perdunt, delinquunt animo, collabuntur.

† Descriptiones. vide Virgil. l. 2. Æn. v. 718. & l. 3. v. 29. & 259. & 307. & l. 6. v. 54. statius l. 5. Theb. v. 164. & l. 7. v. 108. Ovid. l. 2. met. v. 175. & Descriptiones poëticæ. Spectacul. hero. 2. Pia desid. l. 2. El. 4. Sarbiev. l. 2. Od. 16.

- - - Cui protinus intima frigus
Ossa receperunt, buxoque simillimus ora
Pallor obit, lacrimisque genæ maduêre profusis.
Ter conata loqui, ter fletibus ora rigavit,
Singultuque pias interrumpente querelas &c.

Ovid. l, 11. Metam.

- - - Tunc perculit horror
Membra ducis, riguêre comæ, gressumque coërcens

Len-

Languor in extrema tenuit vestigia ripa.

Lucanus l. 1.

Vagus per artus errat excussos tremor:
Erectus horret crinis. Impulsis adhuc
Stat terror animis, & cor attonitum salit,
Pavidumque trepidis palpitat venis jecur.

Seneca Hercul. Oet.

† Timor & consternatio ingruente hoste

Fama per Ausoniæ turbatas spargitur urbes
- - - *Pœnósque per invia vectos;*
Descendisse ducem: diros canit improba metus,
Et gliscit gressu, volucrique citatior Euro
Terrificis quatit attonitas rumoribus arces.
- - - - - - *Itur in acres*
Bellorum raptim curas, subitusque per omnem
Ausoniam Mavors strepit, & ciet arma, virosque.
- - - *Haud segnis cuncta magister*
Præcipitat timor, ac vastis trepidatur in arvis,
Deseruêre larem: portant cervicibus ægras
Attoniti matres: ducentesque ultima fila
Grandævos rapuêre senes: tum crine soluto
Antè agitur conjux: dextrâ lævâque trahuntur
parvi, non æquo comitantes ordine, nati.
Sic vulgus: traduntque metus, nec poscitur autor.

Silius l. 4.

* *Timotheus* (*lbbb*) Dux felix Atheniensis eo ad bellum exeunte pictores pingebant eum reti continentem urbes, quas oppugnaturus ibat.

* *Tinctura*. vide *color, Purpura*. † Sol tingitur æquore: i. e. occidit, gehet unter.

* *Tinea* (*bbb*) ein Schabe: vermis exedens vestes, libros &c.

* *Tinnitus*: vide *Dodonæum æs*

* *Tiphys* [*lb*] faber, & Gubernator Argo navis.

* *Tiresias* (*lbbl*) tab. III. Vates Thebanus videns in Cytherone duos serpentes, marem & fœmellam, hanc occidit; indeque mutatus est in fœminam post septennium etiam marem occidit, & denuo

denuo factus est vir. Junone dein' & Jove litigantibus, virine an fœminæ essent lascivio-res; Tiresias sententiam dicere jussus, fœminas edixit: unde à Junone irata visu orbatus est. Vel cæcitas ei obtigit, quòd Palladem nudam vidisset. Sed Jupiter in solatium ei vaticinandi donum concessit. Ovid l. 3. met. 318.

† Epitheta ei sumuntur à cæcitate, mutatione formæ, Thebis.

* *Tiryns* (ll) oppidum & fluvius prope Argos, unde natum Herculem ajunt aut educatum: condita à Cyclopibus. *Tirynthius*: i. e. Hercules.

* *Tisamenes* (lbbl) tab. V.

* *Tisandrus* (llb) Græcus heros in equo Trojano.

* *Tisiphone* (lbbl) vide *Furiæ*.

* *Tissa*. fluv. vide *Tibiscus*. Item urbs Siciliæ.

* *Titan* [ll] id est *Apollo*, *Sol*.

* *Titanus* (llb) tab. II. Titanes dicuntur ejus filii *gigantes*.

* *Titaressus* (bblb) fluvius segnis Thessaliæ in Peneum labens, eius undis velut oleum supernatat.

* *Tithonus* (llb) tab. XXIII. ab Aurora ùt conjux amatus, genuit ex ea Memnona regem Æthiopum. Aurora ei concessit diutissimam vitam: itaque præ nimia senectute extenuatus, & demum in cicadam versus est. † *Tithonis*, *idis* (llb) vel *Tithonia*: i. e. aurora.

* *Tithonus* vel *Tithoreûs* (bbl) tab. XIII.

* *Titormus* (blb) bubulcus robustissimus, qui saxum, cui Milo movendo non erat, diu portavit.

* *Tityrus* (lbb) nomen pastoritium.

* *Tityus* (bbb) tab. VI. Gigas, Latonam impudicè tentans ab Apolline sagittis confectus est, in inferno jacens novem jugera soli occupat: additus ei vultur aut aquila, assiduè carpens eius jecur & viscera, quæ tamen assiduè renascuntur.

*Th-

* *Tlepolemus* (*lbbb*) tab. XIX. filius Herculis ex Astioche, rex Rhodi; ad Trojam interfectus à Sarpedone.

* *Tmolus* (*l b*) vel *Timolus* [*blb*] mons Lydiæ à Sardibus in *Lyciam* tendens. Sacer est Baccho vinique & crociferax. In eo oritur Pactolus fl. Hìc Endymion dormivit: sed potiùs in Ladmio.

† Tmolus tab. XXV.

* *Tmylus* (*b b*) tab. VII,

* *Toga* (*b b*) vestis longa & ampla, usque ad talos fluens. Hanc gestârunt *Romani*, quando adolescentiam egressi prætextam ponebant. *Item* senatores, nobiles, docti, pacis tempore. Hinc sumitur *Toga* pro *ætate virili*: ut togam sumsit: i.e. virilem ætatem ingressus est. Pro *Senatu*. Pro *Pace*: ut toga sagoque clarus: i. e. pace ac bello. Pro *artibus pacis* tempore maximè florentibus: ùt Gloria *Romanæ* Quintiliane togæ: i. e. *Romanæ* eloquentiæ & artium. vide *Vestis*.

† *Togati* dicti passim Romani. Item pars *Galliæ togata* dicta est, vide tab. Geogr. 3.

* *Tolentum* [*blb*] oppidum Picenorum.

* *Tolerare* (*bblb*) vide *patientia miseria &c.*

* *Toletum* (*llb*) urbs Hispaniæ *tab. Geog.* 2.

* *Tolosa* (*blb*) urbs Galliæ Narbon: aliàs Tectosagum: quia Tectosages è Galatia huc profecti sunt. *Dicitur* à Martiale *urbs Palladia*. Hac urbe direpta Cepius cons. etiam templa spoliavit: sed quisquis inde traxit spolium miserè periit. unde Aurum Tolosanum in proverbium abiit

* *Tolumnus* (*blb*) *Rex* & augur fœdus inter Æneam & Turnum sanciendum impedivit hastâ in Trojanos hostiliter missâ.

* *Tomaculum* [*blb b*] Lebertwurst Nomen deducitur à Græco *Tómos* quod significat *incisio*: quasi *incisum jecur*.

* *Tomarus* (*bb b*) mons Ætoliæ centum fontibus clarus.

* *Timo*

* *Tomi, orum* (*b l*) vel *tomos*, *i* [*b b*] vel *tome* [*b l*] oppidum Getiæ *tab. Geogr.* 4. Nomen derivatum à *Tómos* ſciſſio: quia Medea fratrem Abſyrthum ibi in fruſta diſcerpſit inde dictus eſt locus *Tomos*. Mileſii poſtea hic urbem condidêre, quam iterum dixêre *Tomos*. Hic exulavit *Ovidius. vide l. 3. eleg. 9. triſtium*.
* *Tomyris* (*b b b*) Regina Scytharum. vide *Cyrus*, *Sargapiſes*.
* *Tonans*: i. e. deus. hoc epithetum præcipuè datur Jovi. Subinde & aliis diis cum aliquo addito. ùt: *Latonius tonans*, Apollo: *ſtygius tonans*, Pluto. vide fulmen.
* *Tonitru* (*b c l*) vel *Tonitrus*, vel *Tonitrum* (*b c b*) vide *Fulmen. tempeſtas*. Et Virgil. l. 8. v. 319. statius l. 10 v. 368. Biderman. l. 1. Heroid. ep. 4. Deſcriptiones Poëticæ.
* *Tonſa*. ſic poëtis vocantur Remi navium.
* *Topazius* [*b l b b*] gemma fulva reperta in *Topazo* inſula maris rubri.
* *Tophus* (*l b*) lapis aquaticus, Tuffstein.
* *Torcular* (*l b b*) ſed aliqui ſecundam ſyllabam producunt. videatur *Voſſius*. ein Preß / præſertim prælum tale, quo ex uvis exprimitur muſtum.
* *Tormenta*, vide *Inferni damnati*, *Tyrannus*, *crudelis*, *Perillus*, *Regulus*, *Latro*, *Infelix*.

† Varia tormentorum genera. Ignis, & faces quibus aduruntur lattera, aut candentes laminæ. Laniatio membrorum flagris, loris, uncis, ſentibus. Infunditur ori, aut membris pix fervens, vel adeps, vel plumbum. Forcipibus diſcerpitur caro & fibræ, haſtis, fuſtibus, plumbatis contunduntur membra, os, genæ, convelluntur dentes. Membra alterum poſt alterum abſcinduntur. Pelle detracta cruentum corpus ſale, pipere, aceto perfricatur. Clavi impinguntur ſub ungues, in caput, pedes. Viſcera extorquentur. Equorum caudis alligati per aſpera loca

loca raptantur, aut bigis in diversum actis discerpuntur. Objiciuntur devorandi Leonibus, equis Draconibus, feris aliis. Palo aut veru trajiciuntur, imponuntur Craticulæ assandi. † Usitatissima autem sunt *Equuleus*, die Folter Bank/ ubi membra extensa flagris, facibus, uncis cruciantur, ad exprimendam â reo veritatis confessionem. *Catasta* machina, quâ suspensi cruciantur: *Crux: Furca: Culleus: Securis, Rogus: Carcer &c.* † Vide *Diomedes, Theseus, Metius. Imprecatio.* & Ovidius in *Ibin.* Biderman. l. 3. Heroid. ep. 1.

- - - - - Non Thracia tantum
Vidit Bistonii stabulis pendere Tyranni,
Postibus Antæi Libye, nec Græcia mærens
Tot laceros artus Pisæa Glauci flevit in aula,
Cùm laceros artus, æquataque vulnera membris
Vidimus, & toto quamvis in corpore cæso,
Nil animæ letale datum - -
Avulsæ cecidêre manus, exactaque lingua
Palpitat, & muto vacuum ferit aëra motu.
Hic aures, alius spiramina naris aduncæ
Amputat, ille cavis evolvit sedibus orbes,
Ultimaque effodit spectatis lumina membris.
Lucanus l. 2.
Non ignes, candensque chalybs, non verbera passim
Ictibus innumeris lacerum scindentia corpus
Carnificisve manus, penitusque infusa medullis
Pestis, & in medio lucentes vulnere flammæ
Cessavêre - -
Creverunt artus, atque omni sanguine rupto
Ossa liquefactis fumârunt fervida membris.
Mens intacta manet: superat ridetque dolores,
Spectanti similis: fessosque labore ministros
Increpitat &c. Silius l. 1.
Mihi deinde busta Cyclopum crepent,
Totisque fusus sæviat Phlegeton rogis.

Quin' sæva - - unguibus sulcat cutem?
Quin' scorpiones armat in nostrum latus?
Quin' igne lento membra torreri jubet?
Ah si liceret mortibus centum emori,
Animasque centum fundere expressas Deo;
Causinus in Nabuchodonosore

* *Tornacum* urbs *Belgii*, olim *Nervii*.
* *Tornus* Drechseleisen. sumitur pro sculptura
* *Torone* (*b l l*) urbs Macedoniæ *tab. Geogr.* 4,
* *Torone* (*b l l*) tab. VII.
* *Titus Manlius* TORQUATUS nobilis Romanus sic dictus, qui feroci Gallo, quem singulari pugna vicerat, torquem aureum detraxit. is filium injussu suo pugnantem securi percussit, licèt victorem.
* *Totilas* (*b bl*) *Rex* barbarus Gothorum in *Italia* semel à Belisario victus, denique fractus à Narsete,
* *Toxeûs* (*ll*) tab. XIX. XXII.
* *Toxicum* i. e venenum Gifft.
* *Trabea* (*b b b*) vestis longa, purpuream habens fimbriam auro distinctam, quæ dicebatur clavus. Hac utebantur Consules *Romani*.
* *Trabs* ein Balcken, Trabes Hymettiæ; i. e. marmor ex Hymetto monte. Sic trabs ex ultimo Atlante excisa. Avis quæ sub trabe fictile nectit opus: i. e, Hirundo
* *Trachyn* (*ll*) vide *Thrachyn*.
* *Tragacanthum* (*bblb*) album aliquod gummi.
* *Tragema* (*blb*) genit: *atis*. Confect essen.
* *Tragia*, vel *Trachia* (*llb vel blb*] una *Sporadum*.
* *Tragœdia* (*b l b b*) vide *Poësis tragica*.
* *Tragurium* (*blbb*) insula & oppidum Dalmatiæ.
* *Tragus* [*b b*] genus Piscis.
* *Trajanus* (*l l b*) Imperator *Romanorum*, prænomine *Ulpius*. multam à suis laudem æquitatis & clementiæ tulit, Christianos tamen persecutus est. ei familiaris fuit Plinius. Pontem in Dacia

Istro imposuit, miro prorsus opere, utpote flumini tam vasto, qui ut mare aliquod se diffundit. Dio eum sic describit Pilæ (die Joch) sunt viginti è lapide secto, & quadrato, quæ altitudinem habent centum quinquaginta pedum, latitudinem sexaginta: distant inter se centum septuaginta pedes, fornicibus devinctæ. adeoque tota longitudo pontis habuit pedes quatuor millia septingentos & viginti, cùm tamen Ister eo loco fuerit angustissimus. *vide tab. Geog*, 4.

* *Tralleis* (*l l*) urbs Lydiæ, item Phrygiæ,

* T*ranquillitas* animi. vide *affectus*.

† Tranquillitas maris. vide Virgil. l. 1. Æne. v. 146 Statius l. 3. Silv. propemtico Metii. & l. 3. Theba. v. 155. & l. 1. Achill. v. 53. Seneca Agam. act. 3 v. 431.

* *Transtiberina*, regio & pars Romæ urbis, ubi tantum viles, Judæi, & ejusmodi habitabant.

* *Trapezus* (*b l l*) gen. *untis* urbs Cappadociæ ad pontum Euxin: olim singulare regnum erat.

* *Trebatius* (*b l b b*) Jurisconsultus tempore Ciceronis.

* *Trebia* (*b b b*) fluv. tab. Geogr 3. ubi Annibal Romanos profligavit prima vice. Item urbs Hispaniæ, boni vini, quod Trebianum, aut Trebellicum dicitur.

* *Trebula* (*l b b*) vicus extra Romam, laudati casei.

* *Trecenti* (*b l l*) dreyhundert sumitur pro numero quovis magno. Trecenti Fabii. vide *Fabius*. Trecentis circiter (nempe numerò rotundò, omissis, qui supra sunt) diebus sol absolvit cursum, & annus finitur. Trecentos Leonidas habuit, cum quibus Persas clade affecit.

* T*remor* : vide Timor. Tremunt folia arborum, surgente aura. tremit aqua fontana cadente ex alto lympha. tremit cælum & terra tonante Jove, vel caput concutiente. Tremit Sicilia Briareo se sub Ætna movente. Tremunt corda pavidorum,

rum, manus senum, oculi ebriorum, membra frigentium. gramina, segetes, flores, aquæ, quando vento agitantur. Tremit orcus latrante cerbero.

* *Tres, tria.* Tres fuêre summi fratres, Jupiter, Neptunus, Pluto: Tres judices inferni Minos, Rhadamantus & Æacus: tria capita cerberi: Tres Furiæ: tres Parcæ: tres Gratiæ: tres Sirenes: tres Heliades: tria corpora Geryonis: tres ætates vixit Nestor: triformis est Hecate, item Chimæra. tres dies fuit Hercules in ceto, à quo liberavit Hesionen: tres deæ de pulcritudine certantes coram Paride: tria promontoria Siciliæ: trisulcum fulmen: tria bella Punica; Tres Senecæ; tertius Cato desideratur, nec invenietur: tres imperatores, qui nomen Magni tulêre Constantinus, Theodosius, Carolus, quibus addi potest Otto: tres magi seu reges Arabes adorârunt recens natum Christum: Trium liberorum jus singulare erat privilegium apud Romanos, quo ii gaudebant, qui tres liberos genuissent.
* *Treviri* [*lbl*] Trier populi Belgæ ad Mosellam.
* *Trias, adis* (*bb*)
* *Triballi* (*bll*) populi Mœsiæ *tab, Geog*, 4.
* *Tribula* (*lbb*) vide currus: ubi perperam primam brevem posui.
* *Tricæ* [*ll*] i. e. lites, rixæ &c.
* *Tricca* tab. 1. unde dicta est urbs Thessaliæ.
* *Triceni* [*lll*] vide *Trecenti*,
* *Triceps:* dicitur de Cerbero, Sicilia, Geryone.
* *Triclinium* (*clbb*) mensa ubi *tria* lecta strata erant in quæ se convivæ *reclinare* poterant. sumitur pro toto convivii loco, aut pro ipso convivio & convivis.
* *Tricorpor* (*blb*) i. e. *Geryon*.
* *Tricuspis* (*blb*) dicitur Sicilia, fulmen, tridens.
* *Tridens* (*bl*) est fuscina tricuspis Neptuni.

* *Tridentum* (*b lb*) urbs Germana in Alpibus versus Italiam.
* *Triens*. i. e. tertia pars rei. vide *Mensura.*
* *Trieteris* (*b b l b*) i. e. spatium trium annorum.
* *Trifaux* : i. e. cerberus.
* *Trifidus* [*b b b*] vide *Triceps.*
* *Trifolinus* (*b b l b*) ager Campaniæ vini feracissimus.
* *Triformis* (*b lb*) Hecate, Chimæra.
* *Triga* (*l b*) currus tribus equis tractus. *Trigorius* locus in campo Martio, ubi his curribus certabatur.
* *Triginta* (*l l c*) dreyßig. tot porcellos pro omine invenit Æneas: tot circiter erant Argonautæ: tot circiter Insulæ cyclades.
* *Trimembris* (*b lb*) i. e. *Geryon.*
* *Trinacria* [*l c b b*] vel *Trinacris* (*l c b*) i. e. *Sicilia.*
* *Trinus* [*lb*] i. e. dreyfach.
* *Triopas* (*b b l*) tab. XV.
* *Tripector* (*b lb*) Geryon.
* *Triplex* [*c l*] vide *tres.*
* *Triptolemus* (*lb b b*) Cereris alumnus, cum ejus curro per omnem terram missus, ut homines doceret Sationem frugum & agriculturam. Sed Lynx Thraciæ rex eam gloriam sibi volens servare, noctu Triptolemum ad se divertentem necare statuit, nisi à Cerere in Lyncem animal mutatus fuisset.
* *Tripus* (*b l*) aureus tripus erat ab Helena Trojam cum Paride navigante in mare dejectus. Post tempus Milesii quidam forte in Coon venerunt, & à piscatoribus tum forte mare petentibus emerunt jactum primum retis. Et en jactui inclusus erat ille tripus: orta ergo lite an Milesiis pisces tantum, an verò & tripus deberetur Pythia consulta respondit: *Detur sapientissimo*, Missus est ergo ad Thaletem, qui indignum se judicans misit cum Bianti, ille iterum alteri, donec per

septem Sapientes ambulans tripus redierit ad Thaletem, qui demum oraculum de Apolline intelligens eum Apollini Ismenio dicavit. Talis tripus erat & Delphis, sub quo erat serpens. Huic insidebant Pythiæ mulieres, & furore quodam concitæ oracula edebant.

† *Ex tripode dictum*: i. e. certum, oraculum. *Deus tripodis*, vel *qui tripodas movet*: i. e. Apollo.

**Triquetra* (*b c b*) Sicilia insula.

* *Trismegistus* aliàs *Mercurius ter maximus*. Rex Ægypti præpotens, optimeque de Deo scripsit.

**Tristitia* (*l b b b*) est affectus, qui in re poëtica omni frequentissimè occurrit vide aliqua titulo *Mors Poësis varia*, *Querelæ*. † Tristitiâ perierunt Cyparissus, Heliades, Ægeus, Alcyone, Cygnus, Niobe, Amaracus, Clytie. vide *Conjux*, *amor*, *Parens &c.*

† Tristitiæ effectus, circumstantiæ, signa. Tristes laniant & evellunt comas, pulvere & luto conspergunt: lacerant vestem, genas: plangunt pectus nudum. Lacrimas sine fine fundunt: sed cùm dolor est nimis vehemens aut repentinus lacrymis locus non est, sed stupori: vide *Timor*. In subitò luctu ea, quæ manibus tenebamus, excidunt, franguntur. Tristes fiunt pallidi, tremunt, trigescunt, cibo, somnoque abstinent; quærunt solitudinem, fugiunt conspectum & sermonem &c. Per noctem occurrunt eis spectra, phantasmata, furiæ, terrifica somnia. vide *Timor. terribilia*. Denique optant finem molestiarum, *auxilium*, *sperant*, *desperant*, *imprecantur* iis qui tristitiæ causa sunt, recordantur præteritæ felicitatis: suum dolorem comporant cum aliis infelicibus, & majorem dicunt: optant sibi mortem, & ut elementa, bestiæ, maria in eos insurgant, obruant montes, fulmina &c. Alloquuntur libenter solitudines, saxa loca in quibus morantur, carceres, catenas, feras, cælum, Jurant, invo-

invocant, exclamant, exprobrant perfidiam crimina &c. Impossibilia proponunt sibi, narrant hortantur se sed frustra. vide dictos titulos & formulas *Querendi, hortandi, exprobrandi, optandi Jurandi, Imprecandi, Rogandi &c.*

† In orationibus à tristi persona faciendis sunt præter mox dictas formulas frequentes exclamationes, interrogationes, parentheses, repetitiones: præsertim repetitur nomen rei, quæ posset juvare, vel quæ est doloris causa. Addantur sequentes

† Formulæ tristitiam exprimendi. *Ah dolor: heu dolor: dolor heu meminisse: Me miserum. Heu: hei mihi Væ misero! Ah tristes nimium nimiumque tenebras! Heu patior telis vulnera facta meis: Ergo ego te nunquam, nisi cùm volet unda videbo? Pyrame, clamabat, quis te mihi casus ademit? Pyrame responde. Pascere crudelis nostro Latona dolore, Pascere, ait, satiáque meo tua pectora luctu corque ferum satia, dixit. Heu, dolor, heu lacrimæ! Quid fata morantur? Cur vivo demens? Quid facis Oenone? Quid dubitas Dejanira mori? Tum verò rupique sinus, & pectora planxi, Et secui madidas ungue rigente genas. Hoc ego, quod voci deerat, plangore replebam, verbera cum verbis mixta fuère meis. Obmutuit illa dolore, & pariter vocem, lacrimasque introrsus obortas, Devorat ipse dolor. Et lacrimæ deerant oculis & verba palato. Non mihi grata dies, noctes vigilantur amaræ, nec tener in misero corpore somnus adest. Sed vigilo, vigilantque mei sine fine dolores. Crudelior ipso sit mihi mens pelago, si vitam ducere nitar longiùs, & tanto pugnem superesse dolori.*

† *Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt Pectoribus, mœstóque immugit regia luctu Pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora: sternitur & toto projectus corpore terræ. Mœstam incendunt clamoribus urbem. Atque hæret lacrimansque gemensque, & via vix tandem voci laxata dolore est.* † Vide Pia desider. l. 1. Eleg. 15. Statius l. 9. v. 352 & l. 12, v. 108. & l. 10. v. 560. & l. 5. v. 545. Claudian l. 3. de Raptu. v. 149. Seneca Hercu-

Hercule Oetæo act. 4. & in Troade actu 4. Choro, ubi docet leviorem eſſe dolorem qui ſocios habet. Pia deſid. l. 1. el. 15. Biderman l. 2. Heroid. ep. 1. Ovid. l. 11. Metam. v. 680. Seneca Agamem. act. 3. Choro. & Hippolyto act. 5. ſcen. 2. & Thyeſte act. 5. ſc. 2. & Hercule Oetæo, choro poſt medium.

† *LACRIMÆ*, *& fletus*. Vide Biderman l. 2. Heroum epiſt. 4 & l. 3. ep. 2. Pia deſideria l. 1. el. 8. Ovid. l. 5. Triſt. el. 1. & l. 11. Metam. v. 44. Statius l. 2. Silv. in Epicedio Glauciæ. Cabillavius in Lacrimis Magdalenæ frequenter.

† Comparatur triſtitia Nubi, nocti, procellæ & tempeſtati, tenebris, felli. Ejus ſingnum publicum eſt color niger : vide *Theſeus*. Lacrimæ comprantur imbri, rori, ſudori, ſubinde margaritis, iridi.

Phraſes. *Lacrimæ flagellant genas, ſulcant, pererrant, lambunt, percutiunt, verberant. Lumina lacrimis natant, ſudant, hauriuntur, ſolvuntur, merguntur. Lumina lacrimas pariunt, fundunt, volvunt, trudunt, ſpargunt, Mœſtus imber, nexæque guttis guttæ ſinum rigant. Catenatis imbribus hument ora. Trudit, pellit, fugat, ſequitur lacrimam lacrima. Stat plurima mœſtis gutta genis. Lugubres ſtillant tempora rores. Lacrimæ lumina mœſta relinquunt. Sepelit mœſtas lugubris unda genas. Pulſantur fletibus ora. Triſtia populantur flumina vultum. Fontes dolorum lumina mœſta manant.*

* *Triſulcus* (*b l b*) dreyfach. *Triſulca flamma*, fulmen.

* *Triticum* (*l b b*) vide *Seges, Ager, fertilis*.

* *Triton* (*l l*) tab. VII. vide *Mare*, *Tritones*: id eſt, dii marini Neptuni famuli.

† Triton fluvius Africæ ad Syrtim minorem, cum palude, ubi nata Minerva dicitur, hinc *Tritonia* (*l l b b*) vel *Tritonis, idis* (*l l b*) i. e. Minerva vel Pallas. † *Tritonis domus, atria*: i. e. mare. *Tritonis dominus*; id eſt Neptunus *Martial.*

* *Trivia* (*bbb*) ſic dicitur Hecate vel Diana, quia in triviis colebatur præſertim à veneficis. *Trivium* ein Creutzweg. Martialis epigr. 1. *Nec Triviæ templo molles laudentur honores* vel *Jones* i. e. nec prædicentur Jones propter templum Dianæ in Epheſo urbe Joniæ.
* *Triumphus* gladiator inſignis Domitiani.
* *Triumphus.* Ducibus Romanis ſi ſine notabili jactura ſua hoſtem viciſſent, à Senatu decernebatur triumphus, qui hoc ordine fiebat. 1. Currus, equi, elephanti prædam & arma hoſtilia vehebant. 2. Proximo dein' loco imagines locorum, ubium, fluviorum &c. quæ occupata erant, geſtabantur aut pictæ, aut argenteæ, 3. Sequebantur, qui coronas victori donatas decretaſque ferebant, ut civicam, muralem &c. 4. Tum captivi inſigniores reges, principes onuſti vinculis. 5. Currum aut generoſi equi, aut elephantes, leones &c. trahebant è quo ſublimis victor purpura auro diſtincta tectus, laurum cervice, oleam dextra prætendebat, vultu interdum minió depicto. 6. Denique arma, navium roſtra, aliaque victoriæ inſignia vehebantur, quæ dein victoris poſtibus affixa ſunt. Sic per viam triumphalem in Capitolium perrectum eſt, cæſus Jovi candidus taurus: coronæ, clypei, currus in templo ſuſpenſi &c. *Vid. Ovidius l. 4. Triſt. el. 2. Virgil. l. 8. v. 714. Statius l. 12. v. 529. Barclaji Argenis l. 3. metro 1. & 2. Silius l. 17. ad finem.* Vide Trophæum, gloria, Corona &c.
* *Triumviri* à *Romanis* conſtituti, cum *Reſpublica* domeſticis periculis premeretur, tres nempe è nobiliſſimis, penes quos junctim ſumma poteſtas erat. tales fuêre Marius, Sylla, & Cinna, Dein Pompejus, Craſſus, & Cæſar, qui omnes rempublicam potiùs perdiderunt, quàm erexerunt; diſcordiis inter ipſos natis.

*Troas

* *Troas* (*l b*) *Tróadis* regiuncula Phrygiæ, in qua urbs Troja. Item *Tragœdia Senecæ.*

* *Trochiscus* (*b l b*) Morsellen crusta dulcis vel ad medicinam, vel ad voluptatem.

* *Trochus* (*b b*) Kreußl/Topff/quo ludunt pueri.

* *Trocta* piscis ein Rutte.

* *Troctes* (*l l*) vir insidiosus ex Sidone.

* *Trœzen* (*l l*) tab. V. Item urbs Argiviæ tab. Geog. 6. ubi Theseus educatus.

* *Trogilus* (*l b b*) Insula Jonii maris.

* *Troglodytæ* (*l b b l*) Æthyopiæ populi parvi, sub specubus habitantes ad vitandum æstum & grues.

* *Troja* (*l b*) urbs celeberrima Phrygiæ in Asia tab. Geog. 7. & 8. Cujus reges, à quibus condita & aucta diversum nomen traxit, vide tab. XXIII Dicitur *Dardanum*, *Dardania*, *Dardana tecta*; *Teucria*: *Ilia*, *Ilios*, *Ilium*, *Iliacæ arces*: *regiæ Laomedontis*, *Priami*, *Priameia domus*: *Ganymedis patria*: *Urbs Hectoris*: *Assaraci domus*: *Anchisia tellus*. *Sigeum littus*: *Sigeja littora*. *Mœnia Neptuni*. *Apollinea*. *Pergama*, *Idææ arces*. &c.

† Laomedon muris eam cincturus conduxit Apollinem, tum fortè cœlo exulare jussum à Jove. Hic pulsans citharâ sono allexit lapides, ut sponte se in struem & muri compagem componerent: adjuvit hoc opus etiam Neptunus, quo perfecto cum Laomedon promissam mercedem negaret, Neptunus misit monstrosum cetum marinum, &, nisi vellent totam regionem aquis obrui, coëgit Trojanos, ut quotannis virginem monstro devorandam exponerent. Sors etiam Hesionem Laomedontis filiam tetigit. Sed Hercules cum Argonautis eò allapsus in cetum insiluit, & post triduum calvus (ob calorem intus feræ) exiens Hesionen liberatam Telamoni socio suo uxorem concessit

† De Bello Trojano vid. Virgilius in Æneide. Ho-

Homerus in Iliade. Seneca in Troade, & Agamemnone. † Causa belli fuit *Helena* & *Paris*. Decem annis duravit obsidio: vide Calchas. In Græcorum obsidentium castris imperium gesserunt Agamemnon & Menelaus, deinde Nestor, Diomedes, Ulysses, Ajax, Palamedes, Achilles. Stentor præco, Machaon & Podalyrius medici, Calchas vates &c. vide suis locis. Ex Trojanis fuêre præcipuus Hector, Æneas. Paris, Antenor, Deiphobus. Laocoon sacerdos, Cassandra vates, Dolon explorator, Priamus Rex. Auxilio venêre iis Sarpedon, Rhesus, Amazonum regina Penthesilea, Telephus &c. Græci denique per Epea jusserunt fabricari ingentem equum ligneum, quem heroibus repletum reliquerunt, ipsi cum classe soluta obsidione abitum simulantes, & sub Tenedo latentes. Trojani læti erumpunt partis, quos Sinon, in hanc fraudem relictus à Græcis, rogat ut se suscipiant: se enim Ulyssis invidiâ hic relictum esse victimam. Tum docet Græcos equum fabricâsse ideo, quia Pallas irata ob raptum è templo Palladium, placari non posset, nisi alio Palladio relicto: relictum ergo hunc equum fuisse, ideo tam magnum, ne Trojanis, si in urbem recipere possent, posset esse præsidio. His dolis inducti Trojani suadente Tymoete, dissuadente Laocoonte (is hastam cùm in equum torsisset, à dracone devoratus est) prorutis muris in urbem receperunt. Noctu ex equo egressi heroës custodiis cæsis Græcos iterum reversos admisêre per portas, & urbem incenderunt, ex qua Æneas & Antenor profugi in Italiam venêre. Græcorum classis redux naufragium apud Capharea passa est, & omnes reliqui misera fere sorte perierunt.

† Derivata nomina sunt *Tros* (*l*) genit: *Trois*, ein Trojaner. *Trojas adis* [*lbb*] vel *Troas* [*lb*] ein

Tro-

Trojanerin. *Trojugena* (*l b b b*) *Troius* (*l b b*) *Troicus*.

† Trojugenæ dicuntur Romani, quia ab Ænea originem habent.

* *Troilus* (*l b b*) tab. XXIII. ausus cum Achille pugnare periit.

* *Torpæum*, vel *Trophæum* (*b l b*) Sigszeichen. Heroës antiqui solebant, victo adversario arma exuere, eaque appendere mutilatæ arbori, utplurimùm Quercui, idque cum aliqua pompa & decore, in memoriam victoriæ. Vid. Virgil. l. *11*. v. 1. Statius l. 2. Theb. v. 704.

* *Tropicus* (*b b b*) est regio quædam cæli, eaque duplex altera versus meridiem, quam ubi sol attingit in signo Cancri mense Julio, est calor summus, & tum sol revertitur, paulatimque æstus desinit. altera est septentrionem versùs, quam cùm sol intrat in signo Capricorni mense Decembri, est Bruma seu frigus summum, & sol revertitur ad meridiem. Regiones terrestres priori subjectæ sunt Africa, Syene &c vide *Orbis*. Posteriori subjectæ sunt *Septentrionales*, ut Cimbri Hyperborei.

* *Tros* (*l*) genit: *Trois* (*l b*) ein Trojaner.

* *Trossulum* (*l b b*) oppidum Etruriæ.

* *Truentus* (*b l b*) oppidum Italiæ in Picenis.

* *Tuba* (*b b*) Trompeten Instrumentum musicum in bello olim & certaminibus usitatum. Pro eo dicitur æs canorum, boans. Tuba est insigne poëseos heroicæ.

* *Tucca* unus ex iis qui Æneidem emendârunt.

* *Tudertum* (*b l b*) urbs Umbriæ: tuders ein Tudertiner.

* *Tudes* (*b b*) gen. *tuditis* vel *tudis* ein Hammer

* *Tugurium* (*b b b b*) ein Hütte. fit è quercu, trabe & assere rudi, frondibus impexis. ramis, luto, junco, calamo, culmo, avena, stipula, arundine, palea, stramine, cespite, stipite: sicut nidus

hirun-

hirundinis, Erinacii, aut turdi. Subinde sub terra ut troglodytarum: aut scrobs in petra male tecta. Patet imbribus, ventis, soli. Caret diviti supellectile, tapetibus, vasis, auro, marmore &c. Fiunt ab & pro pastoribus, ovibus, pauperibus, aut pro canibus &c. In tuguriis non habitat Ambitio, fraus: luxus, voluptas, aliaque vitia: sed simplicitas, fides, animi candor. Desunt ibi curæ & timores bellorum, imperiorum, latronum, periculorum: adest somnus spontaneus, sapor cujuslibet cibi, conscientiæ quies. In iis libenter habitant Musæ, Gratiæ &c.

† Nomina varia tuguriorum sunt Casa: Mapalia [*blbb*] vel Magalia (*llbb*) Taberna. Attegia (*lbbb*) dicuntur tuguria Numidarum seu Maurorum. Item Spelunca, antrum, humile limen, angusti postes, rustica tecta. Scythæ tuguriola habebant super currus, eaque semper circumvectabant: sic etiam antiquissimi Germanorum.

† *Quò cedrus, ac citrei tigni, maculosaque saxa: Pastori facient sex ampla palatia rami. Cæduis stabat casa tecta ramis: una pastori, pecorique eandem Vix suo major domus inquilino præbuit umbram. Haut procul inde domus non ullo robore fulta, sed sterili junco, cannâque intexta palustri, & latus inversâ nudum munita phaselô. Dum casa Martigenam capiebat parva Quirinum, & dabat exiguum fluminis ulva torum: Jupiter angusta vix totus stabat in æde, inque Jovis dextra fictile fulmen erat: Nec pudor in stipula placidam cepisse quietem, & fœnum capiti supposuisse fuit.*

• *Tullia* filia Servii: vide suo loco. Cujus parricidium describit Silius l. 13. v. 833. & Ovid, l. 6. fast.

• *Tullius.* vide *Cicero.* Sumitur pro bono Oratore.

• *Tullus Hostilius* tab. XXIV.

• *Tumultus* (*blb*) vide *turbæ*, *rebellio*, *clamor*, *timor ab hoste.* Comparatur cum sono & murmure aquarum, torrentis, fluctuum & irati maris; cum tur-

turbine ventorum : tonitru; fragore silvarum ventis aut fulmine dejectarum; aut montis rupti, Ætnæ, Charybdis, Scyllæ, latratu cerberi, labore Cyclopum.

* *Tumulus* (b b b) vide *Mors. Poësis varia,*
* *Tunis*, vel *Tunes* [b l] *Tunetis* vel *Tunetum* (bbb) urbs & regio Africæ non procul antiqua Carthagine. *Tunisæus* (b b l b) derivatum.
* *Tungri* populi Brabantiæ, seu Belgii.
* *Tunica* (b b b) vestis interior & brevior.
* *Turba.* variè sumitur hæc vox, pro *Discordia*, *rebellione*, *tumultu*; vide suis locis. Vel pro confusione. ubi nullus *ordo*, ubi *contraria contrariis* permixta pugnant, ignis confusus aquæ, summa imis. Velut fit in diluvio in incendio, bello, strage, fuga &c. vide dictos titulos. Euripus Euboicus: venti in antris Æoli.

† *Antiquum Chaos, omnia mistis. Sidera sideribus concurrent, igne pontum astra petent, tellus extendere littora nolet, excutietque fretum: fratri contraria Phœbe ibit, & obliquum bigas agitare per orbem indignata, diem posset sibi: totaque discors machina divulsi turbabit fœdera mundi.* Lucan.. 1. *Obstabatque aliis aliud; quia corpore in uno frigida pugnabant calidis, humentia siccis, mollia cum duris, sine pondere habentia pondus.* Ovid. l. 1. Metam.

* Turca (l b) vel *Turces* [l l] Türck populus Barbarus nobis inimicissimus, qui partim ex Arabia felice, partim ex Sarmatia Asiatica erumpens Asiam, Ægyptum Thraciam cum Byzantio, Græciamque omnem cum insulis suæ tyrannidi jugoque subjecit. Nomina ei tribuuntur eadem, quæ Scythis & Thracibus: v. g. Bistonii, Geloni &c. † Adjectiva *Turcicus Turcaicus.*
* *Turcoides* (l b l l) Türckis gemma viridis.
* *Turdus* Troschl avis edax in mensarum deliciis habita. *Item* ein Kranwet Vogl.
* *Turduli* populi Hispaniæ *tab. Geog.* 1.

* *Turius*

* *Turius* vel *Turiæ* (*lbb*) vel *Turias* [*lbl*] fluvius Hiſpaniæ ad Saguntum *tab. Geog. 2,*
* *Turingia* (*blbb*) regio Saxoniæ inter Solam & Viſurgim fluvios.
* *Turnus* Rex Rutulorum in Italia. Hic genus ducere ab Acriſio Argorum rege à Jove dicitur: horum enim proles Perſeus & Danaë exules delati in hanc regionem urbem Ardeam condidêre: Hic deinceps ex eorum poſteris regnavit Daunus filius Pilumni dei, Daunus ex Venilia Nympha genuit Thurnum, qui nuptias ambiens Laviniæ Latini regis filiæ, ægrè tulit Æneam novum procum in Italiam veniſſe. Itaque Junone ſtimulante, & juvante bellum in Ænean concitans victus ab Ænea occiſus eſt; quæ omnia eleganter deſcribit *Virgilius libris poſterioribus Æneidos.*
* *Turones* [*bbb*] populi Galliæ Lugdunenſis.
* *Turpis.* eſt ephithetum quod addi ſolet avaritiæ hyemi, libidini &c. turpia prætcrea ſunt Monſtra, animalia inſecta, ùt Draco: Porcus, bufo, Lutum, ſanies, ulcus, ſcarabæus, muſca, cadaver. vide hos titulos & *Deformis.*
* *Turrigera dea* - i. e. Cybele.
* *Turris*, Thurm. vid. *Babylon.* hanc turrim deſcribit Biderman l. 1. Heroid. ep. 5. Turris celebris erat Pharos. Turri in cluſa fuit Danaë. Scylla è turri adornavit proditionem patris Niſi: Pyramides dicuntur turres Memphiticæ: turris eſt domus ſeu hara columbarum: In obſidionibus antiqui muris ſuper rotas admoverunt grandes turres armatis fœtas &c.
* *Turtur* (*lb*) Turteltaube : eſt ſpecies columbæ cicur & mitis, circum collum velut nigram faſciam gerens. Dea eò dicitur, quòd ſit caſtus, & conjuge mortuo non alium parem admittat, Ceterùm ejus vox non niſi *gemitus* eſt.
* *Tuſcia*, vide *Etruria.* & tab. Geogr, 3. Reges fuêre

Tyrr-

Tyrrhenus, *Mezentius* &c. † *Tuscus amnis*: i. e. Tiberis.

* *Tusculum* (*lbb*) prope Romam amœnus locus, ubi Romani multa habebant prædia, hortos, quos frequentabant rusticandi causâ. vide *Telègonus*.

* *Tyana* (*bbb*) urbs Cappadociæ.

* *Tyberis* (*bbb*) vide *Tiberis*.

* *Tyche* [*bl*] græcum nomen: i. e. *Fortuna*.

* *Tydeus* (*ll*) vel *Tydes*, *æ* (*ll*) tab. V. Errore & per venationem occidit Menalippum fratrem, fugitque ad Adrastum. Legatus à Polynice missus ad Eteoclem fratrem arroganter locutus est: ergo dolosè Eteocles quinquaginta armatos per viam in insidiis disposuit, quos tamen rediens Tydeus interfecit, uno tantùm cladis nuncio remisso. Interfuit bello Thebano, & à Menalippo alio necatus est. De eo multa agit Statius in Thebaid. † *Tydides* (*lll*) i. e. Diomedes.

* *Tymbræus* Apollo prope Trojam in cujus templo Achilles à Paride dolo interfectus est.

* *Tymœtes* [*bll*] Trojanus, suasit equum recipi in urbem, suspectus de proditione. Socius *Æneæ* à Turno in prælo interemtus est.

* *Tympana*, olim non Romanis aut Græcis, sed tantum Barbaris usitata in bello. terga boum, æs cavum.

* *Tymphe* (*ll*) mons Epiri, unde Arachtus fl.

* *Tyndareûs* (*lbl*) vel *Tyndarus* [*lbb*] tab. XVIII. XXVI. *Rex* Oebaliæ in *Laconia*.
† *Tyndaris*, *idis*: Helena. *Tyndaridæ fratres*: Castor & Pollux.

* *Typhoëus* (*bll*) vel *Typhoës* (*bll*) vel *Typhon* (*ll*) vide Gigas & tab II.

* *Typographia* (*bcbbb*) vide Sarbiev l. 3, O. 31.

* *Tyrannus* [*blb*] nomen olim honores, idem significans, ac *rex* aut *Dominus*. Hodie sumitur

pro

pro domino aut rege qui vel invitis ſubditis imperat, vel publica commoda non quærit. vel crudelis eſt. Ergo vide titulos *Rex, crudelis*, *Latro*, *Impius*, *tormenta &c.*

† Tyranni fuerunt etiam Nero; Scylla; Diomedes Thraciæ rex; Dionyſii Siculi; Cinna; Mithridates; Herodes; Athamas; Tantalus; Althæa; Atreus; Progne; Medea; Thoas; Buſiris; Minos; Creon Thebanus; Antæus; Glaucus; Therodamas; Phlegyas; Polyphemus Thraciæ reges; Auctolicus; *S*iſyphus; Salmoneus; Danaus; Lycaon; *L*ynx; Pygmalion; Polymneſtor; Pentheus &c.

† *Tyrannus ſtygius*: i. e Pluto. vide de Tyrannide *S*arbiev. l, 2. O. 24. Lucanus l. 8. v. 536. Biderman l. 1. Heroid. ep. 6.

* *Tyras*(*b l*)fluvius magnus *S*cytharum in Euxinum. nunc dicitur Nieſter.

* *Tyrianthina* (*b b l b b*) veſtis colore mixto è purpureo & cæruleo: Veyhelblau.

* *Tyro* (*l l*) tab. VII. X. XII.

* *Tyrrheus* vel *Thyrrhus* Paſtor Latini, apud quem Silvia peperit Silvium.

* *Tyrrheni* (*l l l*) vide Lydia, Mœonia, Etruria.

† *Tyrrheni nautæ*, *fratres*, *piſces &c.* i. e. Delphines, ſeu nautæ illi qui à Baccho in Delphines mutati ſunt. vide *Bacchus*.

* *Tyrrhenus* [*l l b*] tab. XXV.

* *Tyrtæus*. vide *Poëta*.

* *Tyrus* vel *Tyros* (*b b*) urbs antiqua & celebris Phœniciæ *tab. Geogr.* 8. colonia Sidorium. E qua multæ aliæ coloniæ exierunt, & novæ urbes, ejus filiæ conditæ ſunt, nempe Thebæ, Carthago, Gades. Olim dicebatur *Sarra*. ſita erat in inſula ſed Alexander audaci & celebri opere molem jecit ſaxis, ſtipitibus terraque firmam, qua cum continente etiamnum hodie jungitur. In hac urbe Saturnus humanis victimis cul-

cultus est. Egregia ibi arma, optima purpura, & aliàs multus mercatus. † Ejus reges vide tab. XX.

† *Tyrius exul* : i. e. Cadmus. *Tyrya sponsa, rapta, præda, adultera* i. e. Europa. *Tyrii coloni, exules, Tyria regina, conjux* : i.e. Carthaginenses, Dido. *Tyriæ arces* : i. e. Carthago. *Tyrius Tyrannus*, Pygmalion. *Tyrius pater*, Agenor, vel Saturnus. *Tyrium numen*, Hercules vel Saturnus. *Tyriæ lanæ, vellera, telæ, succi, venena, ahena, stamina* : i. e. purpura. *Tyron epotavêre tuæ lacernæ* : i e. tuæ vestes sunt purpureæ, Tyri tinctæ : Martial. l. 2. ep. 25.

V.

* *Vacca* Kuhe. Poëtæ libentius dicunt *hæc Bos Juvenca*. Pascebantur bonæ in Calabria, Sicilia &c. vide *Pastor*. *Vacca Ægyptia, Niliaca, vigili custodita pastori, Junonis æmula, furens &c.* i. e. Jo seu Isis.
* *Vaccæi* populi Hispaniæ inter Callaicos & Astures.
* *Vaccinia* (*l l b b*) vide *Purpura, Flores rubri*.
* *Vacuna* (*b l b*) apud Romanos dea feriarum.
* *Vadum* (*b b*) ein Furth. locus in fluvio lacu, aut mari, non multum tectus aquis, per quem possit transiri pede aut equo. † Sumuntur vada pro toto mari.
* *Vagari* (*b l l*) *vagus* (*b b*) *vagabundus* [*b l l b*] vide *Errare*. Vagi fuerunt *Ulysses*, cujus errores describit Homerus in Odyssea, *Æneas*, quem describit Virgilius. *Diomedes*, *Menelaus*, aliique Græci ab eversa Troja revertentes, de quibus Virgilius l. 11. v. 251. *Hercules* per omnes pene plagas vagatus, ut latrones, & improbos ac monstra conficeret. *Bacchus*. *Argonautæ*. *Jo*. *Dii* omnes quando in Ægyptum fugerunt ab impetu gigantum. *Biblis*. *Cadmus*. *Ceres*. *Perseus*. *Delos & Symplegades* insulæ : *Phaëtontis*, equi, *Icarus* volans,

Labyrinthi semitæ. *Mæander* fl. † Vagantur in cælo sidera: in aëre nubes, aves, nix; imber venti, crabrones, apes: in aqua pisces, fluctus, ranæ, venti, nymphæ: In terra formicæ, greges, feræ silvestres.

* *Valachia* (*b l b b*) olim Getia & Dacia trans *Istrum* versùs pontum Euxinum.

* *Valedictio.* vide *Profectio, discedo. Poësis varia in propemtico.* Formulæ valedicendi possunt hæ esse. *Ite meæ, quondam felix pecus, ite capellæ. Imbelles elegi, genialis Musa, valete Romanæ turres, & vos valeatis amici. I procul, i nimiis sors inimica dolis. O nimium nimiumque sinistra aura vale. Obscoenæ procul hinc discedite flammæ. I tamen, dextrum jubet ire sidus. I procul & miseros i pete cœca toros. Anna soror, soror Anna vale. Jamque vale seniorque pater, germanaque Gorge, & patria, & patriæ frater ademte tuæ: Et tu lux oculis hodierna novissima nostris; virque (sed ô possis!) & puer Hylle vale. Vive memor nostri, lacrimasque in vulnere funde. etiamque vale: iterumque vale. Jam mihi supremum vale: supermumque vale: Ergo vale. Atque vale, atque patris sit tibi cura tui.* Adduntur frequenter formulæ optandi. tristitiam exprimendi, timorem, amorem.

* *Valentia* (*b l b b*) urbs Hispaniæ. alia Allobrogum ad *Rhodanum*. Item *Brutiorum*, & *Sardiniæ*.

* *Valentinianus* (*b l l b l b*) Imperator *Romanus* à Sapore R. Persarum captus, excoriatus, sale conditus.

* *Validus* (*b b b*) vide *Robur, Durus, firmus.*

* *Valvæ* die Flügl an der Thür.

* *Vandali* (*l b l*) populi Germani à sinu Codano effusi in Galliam, Hispaniam, & Africam, omnes eas regiones oppresserunt.

* *Vangiones* (*l b b b*) populi *Rhenani* circa Wormatiam.

* *Vanitas* [*l b l*] vanus (*l b*) sumitur vanus pro tenui, raro, aut non solido: e. g. vanæ umbræ mortuorum; i. e. non crassæ, non palpabiles.

† Aliàs

† Aliàs significat Eytel / unbeständig aut falsum, sine certitudine &c. vide titulos *Inconstantia*, *levis*, *Fabula*, *nugæ*, *inutilia*, *miseria*, *infelix*, *falsa*. *tempus*, *excidium*, *fortuna*: è quibus titulis multa exempla invenies, è queis vanitas rerum hominumque doceri possit. † Vana nempe sunt omnia, Regna, honores, Divitiæ, vires, forma, sanitas, vita, doctrina, ars &c. eamque vanitatem præcipuè ostendit *Mors* ultima linea rerum, quæ omnia aufert & pessumdat, quasi ventus lampadem, Nix aut pruina rosam, falx florem, Sol rorem, falx messem, securis arborem, scopulus aut gurges navem, grando segetem. † Vanitas rebus omnibus adhæret, sicut lux quò major est, aut corpus, eò majorem ac densiorem umbram jacit: aquæ limpidæ in fundo habent suum limum: statuæ exterius deauratæ intus è luto aut carbone: sepulcra extrà marmorea, intra fœda, plena vermium: Poma Sodomitica, intus plena cineris: musica & sonus dulcis, qui simul auditus est, desinit: imago picta, in qua pulcherrimæ licèt figuræ non tamen vivunt. aut veritatem habent: *Iris*: quæ videtur esse aurea, cùm non sit nisi nubes & nebula: Bulla, quam ex aqua per avenam efflant pueri miris coloribus, sed momento rumpitur: speculum, in quo videtur existere forma & moveri & vivere, cùm nihil sit, Somnium, quo sibi quis videtur rex, aut dives factus, cùm maneat qui antè fuit: Scena seu comœdia, in quâ quis rex, imperator, Pontifex, dives est, cùm dein' sit idem Codrus, qui fuit. Lusus, puerorum, qui in arena struunt domos, in rivo naves agunt in arundine videntur sibi equitare, eligunt unum ex se regem, ducem, prælia exercent, senatum cogunt, & alia summo studio, cura & sollicitudine peragunt, quæ tamen nihil sunt valitura aut effectura: Vitrum, quod cùm maximè

ſplendet, cadit & rumpitur. *Sol*, qui cùm ſummus eſt in meridie, iterum ad occaſum vergit: Luna, quæ poſtquam plena fuit. mox cornua induit, & omnino perdit lumen: aqua è fonte ſaliens, quæ in altum ſcandens ſuomet pondere depreſſa cadit, & in lutum effunditur: *Ignis*, qui cum ſit ſplendidiſſimum rerum, creat fumum et fuliginem. † *Videatur omnino Balde in carmine de Vanitate mundi.* Sarbiev. *l.* 2. *Od.* 5 *Ovid. l.* 15. *met. v.* 177. *Biderman l.* 2. *Heroum Epiſt.* 3.

* *Vapa* (*bb*) abgeſtandener Wein fæx vini.

* *Vapor* (*bb*) Dampf. ſumitur pro calore, vanitate.

* *Varia.* vide *Mutabilis.* Varietas delectat, & ubique invenitur. Sic cælum & tempeſtas modò ſerena, modo turbida. Dies nox, hyems æſtas, calor frigus mutant vices. Jupiter non ſemper tonat, aut diphteram legit, ſed ſubin' cum Junone ociatur, aut cum Ganymede ludit. Sic Hercules non ubique timendus clava & pelle leonina, ſed cum Omphale in Gynæcæo net, aut citharam pulſat doctus à Chirone vel Lino. Apollo non ſemper ſagittas vibrat, ſed & Caſtalius ei fons ſapit. Plato interdum conviviis intereſt: aliquoties etiam Cato ridet. Natura hìc montes poſuit, hìc planos campos: Nunc arenæ & deſerta, nunc opima viſitur regio. Dulcia non ſemper ſapiunt palato, eſt, cùm & acida & amara potius laudentur. Qui muſicam exercent, non eandem ſemper fidem tangunt, aut eoſdem numeros fundunt, ſed varios ſurſum deorſum, acutos, graves. Quanta eſt varietas in animalibus, arboribus, floribus, herbis? in lapidibus gemmis, fructibus, moribus hominum? Sidera variam figuram exhibent. Varius eſt color, metalla &c. Pœna eſt ſemper idem facere, ut Siſyphus ſaxum, Danaides dolium. Varium colorem induunt Chamæleon vermis, & Polypus piſcis: varius color in Pavone, Iride, Variorum varia eſt cupiditas: vide *Deſiderium* *Var-*

* *Varro Marcus* vulgò doctissimus Romanorum dictus, scripsit de origine rei & linguæ Latinæ, de re rustica seu agricultura. Alius poëta Satyricus.
* *Varus* (*l b*) poëta, qui Virgilii Æneidem emendavit jussu augusti. Item fluvius inter Italiam & Galliam Narbonensem
* *VAS* (*l*) Geschirr. vide *Mensuræ.* Pro vase sumitur materia, ex qua vas est factum, ut *testa* ein Erdenes Geschirr. *aurum* ein goldenes/ *æs* vel *ahenum*, ein Erzines/ *gema* vel *onyx* eines aus Edlgestein *Fagus* eines aus Buchholtz *Buxus*, aus Buxbaum/ *Ebur* aus Helffenbein/ *Crystallus*, *vitrum Myrrhina*, † Adduntur epitheta à locis sumta, ubi vasa fiebant, ùt *Testa Græca*, *Samia*, *Saguntina*, *Gnosia*, *Sabina*, *Magnesia*, *Mœonia Aretina*, *Gnidia*, *Perusina*, *Tusca*. Vel ab artificibus, qui ea fecerunt, sculpserunt, ut Myronia, Mentorea &c. vide sculptura. † Vasa nomen varium accipiunt à figura sua, ùt *Diota* ein Geschürr mit zwey Ohren oder Handhab. *Conus* vel *meta* eines wie ein Keil gestaltet. *Orbis* ein rundes. *Concha* eines wie eine Muschel. † Alia nomina sumuntur à rebus, quæ iis contineri solent, ut *Lecythus* ein Oelkrug *Carchesium* ein Milchweidling: *mulctra*, vel *mulctrale* ein Milchgelten/ dicta à mulgendo; vel ein Bachtrog / oder Butterwanne: *Oxybaphum*, *acetabulum* Eßigkrug: Hydria Wasserkrug. *Matula*, *trulla*, *Lasanum scaphium* Nachtgeschirr: *Cumera* Getreid Kasten: *Calathus* Blumen Korb? *Canistrum* Brod Korb: *Fiscinum*, *fiscella*. *vimen*, *vimineum textum*, *salignum*, *cortex*, *liber*, *hibiscus*. geflochtener Korb pro butyro. caseo. † Alia denique vasa sunt ad bibendum, ut *Crater*, *Scyphus*, *poculum*, *cyathus*, *Culullus* grandius vas, *calix*, *patera*, *concha*, *crystallus*, *Myrrhina*: *Cirnea*, *Epichysis*, *oenophorium*, aut *lagena laguncula* ein Flasche. † Alia ad cibum, ùt lanx Schüssel: *Chrysendeta* mit Gold eingelegte Schaalen: *Discus*, *orbis*, *patina*, *catinus*, Schalen Teller oder Schüsslen: *olla*,

olla, cacabus Hafen: *Lebes* Kessel/ *Scutella, catella, catillus, patella, scutula, paropsis,* Schüsseln.

† Alia denique ad alios usus vasa, ut *Labrum* ein Zuber/ *Pelvis* ein Becken/ *Urceus* Krug/ *Urna* Eimer/ *Situla* Gelten *Guttus* vel *Gutturnium* Gießfaß. *Fidelia* Erdenes Geschirr/ *Dolium, Cadus, Cadinus, Ampulla, Amphora, Pollubrum* ad lavandos pedes. vide *Suppellex, Scyphus, convivium, sculptura, vinum.*

* *Vascones* (*l b b*) populi Hispani *tab. Geogr.* 2.

* *Vastatio.* vide *Bellum, Incendium, excidium.* vide Balde lib. 4. Silvarum.

At nunc semirutis pendent quòd mœnia tectis,
Urbibus Italiæ, lapsisque ingentia muris
Saxa jacent, nulloque domus custode tenentur:
Rarus & antiquis habitator in urbibus errat:
Horrida quòd dumis, multosque inarata per annos
Hesperia est, desuntque manus poscentibus arvis &c.

Lucanus l. 1.

\- - - - *Tunc omne Latinum*
Fabula nomen erit: Gabios, Vejosque, Coramque
Pulvere vix tectæ poterunt monstrare ruinæ
Nec muros implere viris nec possumus agros.
\- - *Stat tectis putris avitis*
In nullos ruitura domus. Prô tristia fata!
Aëra pestiferum tractu, morbosque fluentes,
Insanamque famem, permissasque ignibus urbes

Idem lib. 7.

* *Vates* [*l l*] ein Weissager vel *Poëta. Vaticinium* (*l b b b b*) *Vaticinor* [*l b b b*] *Vaticinus* (*l b b b*) *Vatidicus* (*l b b b*) vide *Oraculum, Sibylla, Omen, Prodigia* †Vates & augures celebres fuerunt. Catholici, & in sacris litteris nominati Moses, David, Elias, Elisæus, Esaias, Daniel &c. Aliàs apud Poëtas celebrantur *Chaldæi, Ægyptii*, qui ex astrorum cursu & conjunctione futura divinabant. *Etrusci, Cilices,* & *Pisidæ* ex avium volatu:

&

& Etruscos quidem docuit hanc artem *Tages*. *Amphiarus*: *Calchas*: *Mopsus*: *Tiresias*: *Phineûs*: *Cassandra*: *Sibyllæ*: *Melampus*: *Carmentis Helenus*: *Manto*: *Phæmonoë*: *Deiphobë*: *Marpesia*: *Mænades*, *Phœbades*, *Pythiæ mulieres*. *Musæ*, *Camœnæ*, *Apollo* *Jupiter Hamon*, *Themys*, & alia *Oracula*. *Tænarus* & *Ismenius* Apollinis filii. *Euripylus* filius Herculis rex in Coo insula vates in Græcorum exercitu Trojam obsidente. *Nereus* Paridi prædixit mala, quæ esset excitaturus *Telemus* (*l b b*) vates Cyclopum, qui Polyphemo prædixit cæcitatem ab Ulysse inferendam *Nautes* senex Trojanus à Pallade doctus artem, ab ea Palladium accepit, cum Ænea postea profectus in Italiam. *Celeno* Æneæ prædixit: *Asilas* [*b l l*] eidem favit. *Spurina* Romæ prædixit Cæsari, interfectum eum iri eo die, nisi curiam vitaret. *Ancæus* rex erat Samiorum tab. XVI. huic prædixit servus ejus, non gustaturum eum vineas, ob quas colendas tam dirè subditos suos habuit. Ergo cùm vindemia ageretur, poculum novi musti petit, exprobrans servo vaticinii falsitatem: at servus *multa*, inquit, *caduntinter calicem supremaque labra*. Et en mox adest alius servus nuncians, ingentem aprum esse in silva proxima. Hinc Ancæus venandi studiosissimus relicto poculo eò properans à fera necatus est. *Aruns* tuscus: *Aslylus* Centaurus prædixit Nesso necem ab Hercule inferendam: *Branchus* Apollinis filius apud Statium: *Choreus* Cybeles sacerdos: *Demophoon* Alexandro mortem prædixit: *Aristander* augur Alexandri maximus. *Idmon*: *Laocoon*: *Ophioneus* Messenius, qui quotannis post natalem suum factus cæcus divinavit. *Olenus* Calenus, Tuscus, quem consuluêre patres Romani, cum caput humanum in terra invenissent fodiendis Capitoli fundamentis. *Proteus*: *Polyxo*: *Ocyroë*: *Theano* Spartana: *Thyodamas* (*l b b l*) *Amphilogus* Amphiarai filius.

Japys filius Jasii apud Virgilium. *Mæon* apud Statium *Rhamnetes* augur Turni. *Tolumnius*. *Bogus* (*b b*) Annibalis. *Liger* Scipionis.

† *Varii modi vaticinandi.*

I. Augurium auspicium sic fiebat. Augur tenens lituum (is erat baculus sine nodo superiùs curvus) stabat in summitate templi, lituoque designabat varias cæli regiones à dextra & sinistra. Vultu ad Orientem converso à dextra habebat meridiem, à sinistra septentrionem, à tergo occasum. Cæsa dein' victimâ, factaque prece induit Lænam seu togam duplicem purpuream, vittasque imposuit capiti, & ita sedens observabat in cælo aut avium volatum, aut cantum, aut fulmina, aut nubes à læva parte venientia habebantur pro faustis auguriis.

† Vel educabant pullos gallinaceos, iisque cibum aliquo tempore subtrahebant, dein' cùm captandum augurium erat escam iis objiciebant & si avidè eam devorâssent, bonos augurabantur eventus. † Huc pertinet si forte aves in aëre certabant: ut si aquilæ cum cygnis, poterat inde auspicium sumi, quia aquilæ symbolum sunt Romanorum &c.

† Aves augurales bonæ & felices sunt *Aquilæ*, *vultures*, *Ciconiæ*, *Cygni*, *Grues*, *Luscinia*, *Ardeolæ*, *Columbæ*, *Galli canentes*. Aves malæ, sinistræ, infaustæ *Bubo*, *vultur*, *Stryx*, *corvus*, *Gallina*, *Picus*, *Parra*, *hirundo* &c.

II. Aruspicina. Fiebat in extis seu fibris aut visceribus victimarum cæsarum; præsertim in jecore, quod si integrum, vivum & elegans fuit, bonum erat aruspicium: si vero marbidum, parvum, si capite (parte priore) caruit, aut si omnino in victimis defuit, malum erat signum.

III. Vaticinabantur præterea ex Somniis, Ex mortuis per adjurationes ab inferno & sepulcro revocatis, Descensu in infernum facto, ut Æneas

Ex

Ex inspecto horoscopo, seu stellarum situ, qui erat tempore, quo homo nascebatur. Plerumque autem præsertim mulieres Phœbades & aliæ vaticinantes patiebantur aliquem enthusiasmum (Verzuckung) aut furorem, quo correptæ discurrebant, tortis oculis vultuque vociferantes & obscura quædam proferentes de rebus futuris. Furor ille dicebatur Oestrum, & venire putabatur ab Apolline vel alio deo intus movente. vide *Baechides*.

† Vide Virgil. l. 3. Æn. v. 359. & l. 6. Statius l. 3. Theb. v. 456. & l. 7. v. 706. & l. 1, Achil. v. 515. Lucanus l. 1. fine.

- - Placuit Tuscos de mare vetusto
Acciri vates: quorum qui maximus ævo
Aruns - Fulminis edoctus motus, venasque calentes
Fibrarum, & motus errantis in aëre pennæ &c.
- - - Sacris tunc admovet aris
Electa cervice marem. Jam fundere Bacchum
Cœperat, obliquoque molas inducere culto &c.
Nec cruor emicuit solitus! sed vulnere largo
Diffusum rutilo nigrum pro sanguine virus.
Palluit attonitus sacris feralibus Aruns,
Atque iram superum raptis quæsivit in extis.
Terruit ipse color vatem: nam pallida tetris
Viscera tincta notis, gelidoque injecta cruore
Plurimus asperso variabat sanguine livor.
Cernit tabe jecur madidum, venasque minaces
Hostili (sinistra *) de parte videt: pulmonis anheli*
Fibra latet, parvusque secat vitalia limes,
Cor jacet, & saniem per hiantes viscera rimas
Emittunt, produntque suas omenta latebras.
- - Jecoris pars ægræ & marcida pendet,
Pars micat, & celeri venas movet improba pulsu.

Lucanus l. 1.

- - - Tum torta priores
Stringis, vita comas, crinesque in terga solutos

Candida Phocacia complectitur infula lauro.
Confugit ad Tripodas, vastisque adducta cavernis
Hæsit, & assueto concepit pectore numen.
- - - - *Tandemque potitus*
Pectore Cyrrhæo, non unquam plenior artus
Phœbados irrupit Pæan, mentemque priorem
Expulit, atque hominem toto sibi cedere jussit
Pectore: Bacchatur demens aliena per antrum
Colla ferens, vittasque dei, Phœbæaque serta
Erectis discussa comis per inania templi
Ancipiti cervice rotat, spargitque vaganti
Obstantes tripodas, magnoque exæstuat igne.
- - - *Nec tantum prodere vati*
Quantum scire licet - - Sic *plena laborat*
Phœmonoë Phœbo. - - -
Spumea tunc primùm rabies vesana per ora
Effluit, & gemitus, & anhelo clara meatu
Murmura: tunc mæstus vastis ululatus in antris,
Extremæque sonant domita jam virgine voces &c.
- - - - *Tunc pectore vatis*
Impactæ cessêre fores: exclusaque templis
Prosiluit: perstat rabies: nec cuncta locuta est,
Quem non emisit, superest deus. Illa feroces
Torquet adhuc oculos, totoque vagantia cælo
Lumina, nunc vultu pavido; nunc torva minaci.
Stat nunquam facies: rubor igneus inficit ora,
Liventesque genas: nec qui solet esse timenti,
Terribilis sed pallor inest; nec fessa quiescunt corda &c.

Idem l. 5.

- - *Stimulante metu fati prænoscere cursus,*
Impatiensque moræ, venturisque omnibus æger,
Non tripodas Deli, non Pythia consulit antra,
Nec quæsisse libet, primis quid frugibus altrix
Ore Jovis Dodona sonet: quis noscere fibrâ
Fata queat, quis prodat aves, quis fulgura cæli
Servet, & Assyriâ scrutetur sidera curâ.

Idem l. 6.

Silet repente Phœbas, & pallor genas,

Creberque totum possidet corpus tremor.
Stetêre vittæ, mollis horrescit coma.
Anhela corda murmure incluso fremunt.
Incerta nutant lumina, & versi retrò
Torquentur oculi: rursùs immites rigent:
Nunc levat in auras altior solito caput,
Graditurque celsa: nunc reluctantes parat
Reserare fauces: verba nunc cluso malè
Custodit ore, Mœnas impatiens dei.

Vide cetera ibi graphicè depicta à Seneca in Agamemnone act. 3. Chor. v. 715. &c.

Cùm subitum, laquidâ non ullis nubibùs æthrâ,
Augurium mentes oculosque ad sidera vertit.
Accipiter medio tendens à limite solis
Dilectas Veneri notasque ab honore Diones
Turbabat violentus aves, atque *unguibus idem,*
Idem nunc rostro, duris nunc ictibus alæ
Ter quinas dederat sæva inter vulnera letho.
Nec finis, satiesve: novi sed *sanguinis ardor*
Gliscere, & urgebat trepidam jam cæde priorum
Incertamque fugæ pluma labente columbam.
Donec Phœbæo *veniens Jovis ales ab ortu*
In tenues tandem nubes dare terga coëgit.
Tum victrix lætos signa ad Romana volatus
Convertit - - - -
Clangorem bis terque dedit, rostroque coruscæ
Præstringens conum galeæ, se reddidit Astris.
Exclamat Liger (*huic superos sentire monentes*
Ars fuit, ac pennâ monstrare futura magistrâ)
Armiger ecce Jovis! nosco te summe deorum.
Adsis ô, firmesque tuæ, pater, alitis omen.
Contrà læta Bogus *Tyrio canit omina regi* [*Annibali*]
Et faustum accipitrem, cæsasque in nube volucres,
Æneadis cladem, & Veneris portendere genti.

Silius lib. 4.

† Aliæ phrases de vatibus & vaticinio possunt esse: *Tibi cognitus æther, tibi conscia fata loquuntur*, & *diphthera sacra Jovis*, *Longeque remota gnaro sub pectore*

ctore tempora claudit. Cui patet arcani Jovis aula, Arbiter divum. Admissus superum concilio edidicit fata. Ore futura movet. Numeris includere cælum novit, & ahenas inspexit Parcarum tabulas. Quid cuique futurum, ipse docet, certusque temporum evolvit rerum fines docet ille docente fata deo.

* *Vaticanus* (*lblb* vel *lllb*) vide *Romæ mons*,

* *Vatrenus* (*c l b*) fluvius piger infra Imolam in Eridanum Scrpens.

* . *Vbertas* (*l l l*) vide *Fertilitas*.

* *Ubicunque* (*bclb*) wo immer. circumscribitur hoc per enumerationem multorum locorum, regionum &c. e. g. in cælo, terra, orco, ad Orientem, occidentem, ad finem terræ &c.

* *Ubi*, *ubinam*, *ubique* eodem modo circumscribuntur.

* *Ubii* (*b b l*) populi *Rhenani* nunc *Colonienses*.

* *Ucalegon* (*l b b l*) nobilis Trojanus, qui cum Antenore suaserat reddi Helenam.

* *Vectones* (*l lb*) populi Hispani Celtiberis finitimi:

* *Vector lascivus*, Martial. l. 2. ep. 12. idest Jupiter, qui in taurum mutatus avexit Europam.

* *Veho*, *vehor*. vide *Navis*. *Currus*. Sagæ vehuntur draconibus, uti & Ceres, & Triptolemus, & Medea. Venus columbis & concha, aut cygnis; Juno pavonibus. Cybele leonibus. *B*acchus tigribus. Jupiter aquilâ. Aurora equo. Perseus equo alato. Dædalus suis alis. Dii superi nube. Neptunus concha & Delphinibus. Charon & umbræ cymba ferali. Hercules poculo aureo vectus est per æquor mediterraneum in Africam Venus in concha è mari Myrtoo, in quo nata est ad Paphon Cypri urbem. Argonautas prima navis vexit. Infeliciter vectus est Phaëton, vide etiam *Auriga*, *Pelops*, *Olympici ludi*. Vectores Bacchi perfidi, item Arionis, quem dein Delphin vexit.

* *Veji* (*l l*) vel *Vejum* [*lb*] vel *Vejentes* (*ll b*) *Vejentani Vejentini* [*l l l l*] *Vejentii* (*ll b l*) urbs Tusciæ clara olim

olim, imposita rupi. *R*ex Tolumnius stratus à Cosso singulari certamine : sed Vejentes vicissim dolo circumventos 306 Fabios sustulerunt. Tandem à Camillo cuniculis capta urbe debellati sunt.

† Vini boni est regio, quod tamen Martiali non sapuit.

* *Vela* [*lb*) Fürhang : item Schiffsegel. vide *Navigatio*. *S*umuntur pro tota nave.

* *Velamina supplicum*. vide *Vittæ*.

* *Velia* (*b b b*) urbs Lucaniæ ad paludem , colonia Phocensium. Ubi copia *R*osarum.

* *Velinus* (*b l b*) portus hujus urbis dudum postea structus, quàm Palinurus suffocatus in hanc ripam ejectus est à mari.

* *Velinus* (*b l b*) lacus in Sabinis, & Calabria.

* *Velites* (*l b l*) milites leviter armati.

* *Velitræ* (*b c l*) urbs Volscorum frequens ovibus.

* *Vellera* (*l b b*) Häut / Wolle. sumuntur pro lana, panno , purpura, veste. e. g. Vellera serum i.e. Sericeæ vestes Vellera Laconica : i. e. purpura. Niliaca : i. e. *B*yssina, aut linea. Vellus aureum vide *Jason*, *Phryxus*. *Mihi vellera nigra texunt tristes sorores* : i. e. Parcæ intaustum filum vitæ meæ nent. *Vellus tacitarum aquarum* ; i. e. nix.

† *Vellera* indutus Ulysses cum sociis evasit Polyphemi antrum,

* *Velocitas* (*l l b l*) vide *Celeritas*.

* *Venasrum* (*b l b*) vel *Venafri* (*b l l*) oppidum Campaniæ oleis abundans. hinc dicitur Palladium.

* *VENATIO* (*l l b c*) Jagd. † Præses Venationis est Diana, quæ ideo sæpe pro ipsa Venatione nominatur. Item Nymphæ Dianæ sociæ & ministræ. quas ita memorat Ovidius l. 3. Metam. *Ismenis Crocale sparsos per colla capillos Colligit in nodum, quamvis erat ipsa solutis. Excipiunt laticem Nepheléque, Hyaleque Rhanisque, Et Psecas, & Phiale &c.* Quibus addatur *Arethusa Crane* [*l l*] *Calisto &c.*

† Vena-

† Venatores erant. *Ancæus* : *Acastus* Thessaliæ rex : *Chiron* : *Teucer* Salaminius : *Helenus* , qui *Chaonem* fratrem in venatione occidit: *Hippolytus*, qui in venatu ab equis discerptus est : *Actæon* in cervum mutatus : Adonis ab apro necatus : Ganymedes ab aquila raptus *Procris* in venatione à Cephalo conjuge occisa : *Menalippus* à fratre *Tydeo* : *Brytomartis* . *Orion* : *Atalanta*, quæ dicitur aprum Meleagricum confecisse : *Helemus* (*b b b*] & *Panopes* (*b b l*) filii Acestæ : *Aconteus* apud statium : *Lausus* apud Virgil : *Abas* Centaurus apud Ovidium.

† Venatoria arma & instrumenta sunt retia, plagæ, laquei viscus, **Vogelleim**. Decipulæ **Spring-häusel** caveæ, fistulæ, amites **Kloben**. Casses, Venabula, arcus, Sagittæ, cornua inflanda.

† Canes venatici. Multos nominat Ovid. l. 3. Metam. his versibus

- - *Vidêre canes* (Actæona herum) *primusque Melampus*
Ichnobatesque *sagax latratu signa dedêre*
Gnossius Ichnobates, *Spartana gente Melampus*,
Inde ruunt alii rapidâ velociùs aurâ,
Pamphagus, & Dorceus, & Oribasus, *Arcades omnes*
Nebrophonosque *valens*, & *trux cum* Lælape Theron,
Et pedibus Pterelas, & *naribus utilis* Arge :
Hylæ usque *fero nuper percussus ab apro*,
Dêque lupo concepta Nape, *pecudesque secuta*
Pœmenis, & *natis comitata* Harpyja *duobus*,
Et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon:
Et Dromas & Canace, Stricte *que*, & Tigris, & Alce,
Et niveis Leucon, & *villis* Asbolus *atris* :
Prævalidusque Lacon, & *cursu fortis* Aëllo:
Et Thous, & Cyprio *velox cum fratre* Lycisce :
Et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpolos, & Melaneüs , *hirsutaque corpore* Lachne;
Et Patre Dyctæo, *sed matre Laconide nati*

Labros

Labros & Agriodos, & *acutæ vocis* Hylactor:
Quosque referre mora est : ea turba cupidine prædæ
Per rupes scopulosque , adituque carentia saxa,
Qua via difficilis, quáque est via nulla feruntur.
- - - - *resonat latratibus æther.*
Prima Melanchetes *in tergo vulnera fecit :*
Proxima Theridamas *:* Oresitrophus *hæsit in armo.*
Cetera turba coit , confertque in corpore dentes.
Undique circumstant, mersisque in corpore rostris
Dilacerant. - - Ovid. l. 3. Metam.

Cecropius *catulus est, quem dixêre* Parippum , Indicus, Argolicus, Thrax, & Cretensis, Alanus : Celticus, Arcadicus, Spartanus, Thessalus, *atque* Corsus, & Ausonius, Bretreus, Amorgus, Iberus, Castorides *venatori gratissima turba.*

Hæc nomina canes sortiuntur à regionibus apud Natalem comitem l. 1. de Venatione

Ut canis occultos agitat dum Belgicus apros,
Erroresque feræ solers per devia mersâ
Nare legit, tacitoque premens vestigia rostro
Lustrat inaccessos venantum indagine saltus:
Nec sistit, nisi conceptum sectatus odorem
Deprendit spissis arcana cubilia dumis.

Silius l. 10.

Copula detrahitur canibus, quos illa fera sequentes
Effugit, & volucri non secius alite ludit.
Poscor & ipse meum consensu Lælapa magno.
- - - - *Jam dudum vincula pugnat*
Exuere ipse sibi, colloque morantia tendit.
Vix bene missus erat, nec jam poteramus, ubi esset,
Scire : pedum calidus vestigia pulvis habebat.
Ipse oculis ereptus erat : non ocyor illo
Hasta , nec excussæ contorto verbere glandes,
Nec Gortyniaco calamus levis exit ab arcu.
Et modò deprendi, modò se subducere ab ipso
Vulnere visa fera est : nec limite callida recto
In spatiumque fugit, sed decipit ora sequentis,
Et redit in gyrum , ne sit suus impetus hosti.

Im-

Imminet hic (canis) sequiturque parem; similisque tenenti
Non tenet! & vacuos exercet in aëra morsus.

Ovid. l. 7. Metam.

Sic, cùm feras vestigat, & longo sagax
Loro tenetur Umber (canis) ac presso vias
Scrutatur ore, dum procul lento suem
Odore sentit, paret, & tacito locum
Rostro pererrat: præda cum propior fuit,
Cervice tota pugnat, & gestu vocat
Dominum morantem, seque retinenti eripit.

Senca in Thyeste

† *L*oca venationibus celebria sunt Creta, Epirus, Arcadia, Ida, Dyćte, Erymanthus. Mænalus, Umbria, Marsia, Lucania, Thracia &c. vide *Mons, silva.* † Animalia Venatui apta sunt.

Cervus.

Tales frequentes erant in Ida, Dyćte, Illyrio, Norico. Nulli autem cervi sunt in Africa. Cervi vulnerati ad flumen properant, & tela ejiciunt admota herba Dyćtamno. Quotannis ponunt sua cornua, & nova crescunt. Sunt veloces cursu, timidi. Cùm plures tranant fluvium aut lacum, præit maximus, & alter ejus dorso caput imponit, idque sequentes alter in alterum faciunt. Cervi diutissimè vivunt. Cervus Dianæ sacer est, & ejus currum trahit. Cerva Dianæ Æripes: vide *Hercules.* Cerva *Iphigeniæ*, *Cyparissi.* Cornua cervorum pro trophæo venatorio astigi solita Quercubus.

Cerva fuit raro terris spectata colore,
Quæ candore nivem, candore anteiret olores.
Inde exuta feram, docilisque accedere mensis,
Atque ultro blanda attactu gaudebat herili.

Aurato

Aurato matres assuetæ pectine mitem
Comere, & humenti fluvio revocare colorem.
Hæc ævi vitæque tenax, felixque senectam
Mille indefessos viridem traxisse per annos
Seclorum numero Trojanis condita tecta
Æquabat. - - Silius l. 13.
Ingens cervus erat, lateque patentibus altas
Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras.
Isque metu vacuus, naturalique pavore
Deposito, celebrare domos, mulcendaque colla
Quamlibet ignotis manibus præbere solebat.
Gratus erat Cyparisse tibi: tu pabula cervum
Ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undam.
Tu modò texebas varios per cornua flores &c.
Fessus in herbosa posuit sua corpora terra
Cervus, & arborea ducebat frigus ab umbra.
Hunc puer imprudens jaculo Cyparissus acuto
Fixit. - - Ovid. l. 10. metam.
Ergo primadies vix evigilavit, ab Indis
Curru revecta luteo:
It longum campis agmen, selecta canum vis,
Rostróque captat omina:
Impatiensque moræ (notas odor attulit auras)
Tentat manus abrumpere.
Signa canunt: omni rabies mox libera freno
Festiva spirat prælia.
Ecce per ambages cervus clamoribus actus
Ramosa tollit cornua.
Quærenti per aperta fugam plaga nexilis obstat,
Et impeditum retrahit.
Ille volat, ventis etiam post terga relictis,
Fontemque quærit avium.
Terga pavore madent: fruticeta trementia latè
Rumpuntur & circumsonant.
Sed jam præda cadit: premit arctè candidus illam
Leucon, & alter Asbolus.
Protinus Arcadico solvuntur viscera cultro:
Cor immolatur Deliæ &c. Balde l. 1. Silv.

Vide etiam Virgil. l. 4. Æn. v. 69. & l. 7. v. 285. Statius l. 5. Theb. v. 165. Ovid. l. 3. met. v. 189. Pia desider. l. 3. El. 11. Descriptiones Poëticæ.

Aper

Dantur multi in Epiro, Arcadia, Umbria, Marsis, Apennino, Norico, & ubi sunt Quernæ silvæ, quarum glandibus libenter pascuntur. Est animal setis hispidum, valens dente quo ingentia vulnera dividit in adversarios, ferox est & audacter it obviam hosti, frendet, & ex oculis quasi ignem spirat: hinc vulgo dici solet fulmineus aper. Ab Apro occisus est Adonis. Meleager Calydonium aprum stravit, Herculem in Erymantho. Apis dicitur carere Africa & Creta.

Fulmineus ceu Spartanis latratibus actus
Cùm silvam occursu venantum perdidit, hirto
Horrescit sævus dorso, & postrema capessit
Prælia candentem mandens aper ore cruorem.
Jamque gemens geminum contra venabula torquet
Dentem - - - Silius l. 1.
Sanguine & igne micant oculi, riget horrida cervix,
Et setæ densis similes hastilibus horrent
Fervida cum rauco latos stridore per armos
Spuma fluit: dentes æquantur dentibus Indis.
Fulmen ab ore venit: frondes afflatibus ardent.
Is modò crescenti segetes proculcat in herba,
Nec matura metit fleturi vota coloni &c.
Silva frequens trabibus, quam nulla ceciderat ætas,
Incipit à plano, devexaque prospicit arva.
Quò postquam venêre viri, pars retia tendunt:
Vincula pars adimunt canibus: pars pressa sequuntur
Signa pedum, cupiuntque suum reperire periclum.
Hinc aper excitus medios violentus in hostes
Fertur, ùt excussis elisi nubibus ignes.

Ster-

Sternitur impulsu nemus, & propulsa fragorem
Silva dat. Exclamant juvenes, prætentaque forti
Tela tenent dextrâ lato vibrantia ferro.
Ille ruit, spargitque canes, ùt quisque ruenti
Obstat, & obliquo latrantes dissipat ictu.
Ira feri (apri) *mota est, nec fulmine lenius arsit:*
Lux micat ex oculis, spiratque è pectore flamma
Utque volat moles adducto concita nervo,
Cùm petit aut muros, aut plenas milite turres;
In juvenes certo sic impete vulnificus sus
Fertur - - - -
Dentibus ille ferox in querno stipite tritis
Imminet exitio, fidensque recentibus armis
Othryadæ magni rostro femur hausit adunco.
Hastarum tremulo quatiebant spicula motu:
Vulnera fecissent, nisi setiger inter opacas,
Nec jaculis, isset, nec equo loca pervia, silvas.
Ecce furens contra sua fata bipennifer Arcas
Ancipitemque manu tollens utraque securim
Institerat digitis primos suspensus in artus.
Occupat audacem, quàque est via proxima leto
Summa ferus (aper) *geminos direxit in inguina dentes.*
Concidit Ancæus, glomerataque sanguine multo
Viscera lapsa fluunt. - - -
At manus Oenidæ variat, missisque duabus
Hasta prior terrâ, medio stetit altera tergo.
Nec mora, dum sævit, dum corpora versat in orbem,
Stridentemque novo spumam cum sanguine fundit,
Vulneris autor adest, hostemque irritat ad iram,
Splendidaque, adversos venabula condit in armos.
Immanemque feram multa tellure jacentem
Mirantes spectant, neque adhuc contingere tutum
Esse putant. - - Ovid. l. 8. Metam.

Vide etiam Virgil. l. 10. v. 707. Statius l. 11. v. 530. Claudian. in laud. Herculis v. *106*. Seneca Agamem. act. 5. sc. *1*. v. 887. Balde lib. *1*. Silv. Od. 7. Descriptiones poeticæ.

Lepus

Animalculum timidum, & celerrimi cursûs, auritum longis auribus, amans virgulta, & agros segete obductos. Fœcundum est & sæpe parit. Assus inter delicias mensarum habetur. Leporibus abundat Athos mons. Baleares insulæ, Hispania. Nulli lepores dantur in Ulyssis patria Ithaca.

† *Alipede timidum pecus cursu circinat arvum, varioſque Mœandros volucri pede describit. Lælapa nunc variis ambagibus arcet. Urget in anfractus catulos: rictusque eludit hiantes. Illi prona legunt vestigia: tardior Euro vis est, tarda magis sunt fulmina lapsa per auras. Ast ubi jam volucri captari terga Melampo sensit; tum verò obliquos in gyrum vertere cursus callidus, aut errantem tegit cespes, aut obvia scrobe mergit corpus: Quem super accenso dudum ruit impete Lælaps, in vacuas lapsus, quas mordet dentibus, auras. At ille exultans lætusque inimici fallere dentem mox redit in sese & vestigia tuta retorquens deridet catulos, indignanteſque relinquit. Retibus & canibus leporum timidissima turba Capta perit; est plurima leti bis via: nec prodest Spartanæ more sagittæ aufugere, & rapidos cursu prævertere ventos. Lætantur venatorum exultantia corda, cursibus ut longis, & decertatur aperta planitie: clamore canes & voce sequentûm quisque juvat.* Natalis comes l. 2. de Venat. videatur Balde l. 1. Silv. Od. 11.

Alia animalia Venatica.

Hinnulus ein Reh: *Capreolus* Rehböcklein *Dama* vel D*amula* Gembs. *Vulpes* Fuchs de qua vide Balde l. 1. Silv. O. 12. *Tassus* seu *Taxus* ein Dachs animal cano & hispido vellere, rostro suillo & dentibus bene armato, terræ se infodiens *Castor* seu *Fiber* (*b b*) ein Biber animal amphibium & nunc

nunc littora fluviorum piſcoſorum habitans, nunc ipſos fluvios ſubiens & piſces captans: valet dente, & habetur etiam in menſarum deliciis. *Lutra* Otter ejuſdem indolis animal ſed minus, *Sciurus* (*blb*) Eichhorn caudâ frondoſa parvum animalculum in altis arboribus domunculam ſtruit; ex alia in aliam volucri ſaltu ſe librans: veſcitur nuce, nuce pinea, glande, erectus in pedes poſteriores. Item Venationibus apti ſunt ſubide *Urſi, Leones, Lupi, Martes, Ictes*, Yltiß / *Mures* Sarmatici Zobel / *Meles, Lynces*, *Pantheræ, Tigres*. Item ex avibus *Aquilæ*, *accipitres*, *Grues*, *ardeæ*, *turdi, palumbes*, *columbæ*, *turtures*, *pari*.

Deſcriptiones

Venator tenet ora levis clamoſa Moloſſi:
Spartanos, Cretaſque ligat: nec creditur ulli
Silva cani, niſi qui preſſo veſtigia roſtro
Colligit, & prædâ neſcit latrare repertâ,
Contentus tremulo monſtrâſſe cubilia loco.

Lucan. l. 4.

Ut cùm venatu ſaltus exercet opacos
Dictynna, & lætæ præbet ſpectacula matri,
Aut Pindi nemora excutiens, aut Mænala luſtrans;
Omnis Najadum plenis comitata pharetris
Turba ruit ſtriduntque ſagitti ſerique coriti.
Tum per ſaxa feræ, perque ipſa cubilia fuſæ
Per valles, fluvioſque aqtue antra virentia muſco
Multa ſtrage jacent. Exultat vertice montis,
Et latam luſtrans oculis Latonia prædam,

Silius l. 15.

Sole fere radiis feriente cacumina primis
Venatum in ſilvas juveniliter ire ſolebam:
Nec mecum famulos, nec equos, nec naribus acres
Ire canes, nec lina ſequi nodoſa ſinebam.
Tutus eram jaculo. Sed cùm ſatiata ferinæ

Dextera cædis erat, repetebam frigus & umbras,
Et quæ de gelidis halabat vallibus auram.

Ovid, l. 7. Metam.

Vide denique Balde toto libro 1. Silvarum. Virgil. l, 1. Georg. v. 139. & l. 3. v. 409; l. 4. Æn. v. 130. l. 7. v. 478. l. 12. v. 749. Pia desideria l. 1. ele. 9. Biderman. l. 2. Heroum. ep. 1. Bissel. l. 3. Veris. ele. 16. Seneca Hippolyto act. 1. Sce. 1. & Act. 2. Scena 1, Descriptiones poëticæ.

* *VENEFICA* (*b l b b*) **ein Zauberin** *Veneficium* (*b l b b b*) **Zauberey**, aliàs dicitur *Saga* (*l b*) *Stryx Præstigiæ.* † Veneficæ præsertim sunt mulieres, rarò autem à poëtis memorantur viri. Veneficiis infames sunt mulieres *Thessalicæ*, *Thraciæ*, *Ægyptii*. Tales etiam fuerunt *Medea*. *Circe*, *Erichtho*, apud Lucanum *Mycale*, *Cynops*, *Jalysos* apud Ovidium l. 7. *Zoroastres* rex & legislator *Bactrianorum*. *Simon* magus, qui promisit se in cælum evolaturum: sed *Sancto* Petro apostolo interim orante lapsus crura & cervicem fregit. *Canidia* ab Horatio exagitata.

† Veneficia vocantur *carmina*, *impia murmura*, *sacra Ditis*, *impia sacra. triviale scelus*, *nocturna mysteria*, *venenati cantus*. *Thessalici numeri*, *Circææ artes*; *Ææa fraudes*, *ludibria*, *toxica*, *Herbæ*. Veneficæ ad decipiendos aut perdendos homines conquirunt varias venenatas herbas, venena varia, ossa mortuorum corda vel draconum, occisorum hominum cruorem, ea coquunt, cremant: noctu in triviis nudæ aut atro vestitu atram aram, atras faces, atros carminum libros parant, evocant Hecaten, spectra, Furias, *imprecationes* faciunt &c. uti videre est in sequentibus descriptionibus.

† Effectus earum est, aut odia aut amores aut mortes hominum, aut futurorum divinationes, morbi. Item obtenebrant cælum, obscurant aut redire cogunt solem, Lunam cælo deducunt,

cunt, sistunt flumina, tempestates & fulmina excitant, & alia quæ deinceps vide.

- - - - - Carmine movit
Diraque cantatâ pabula falce metit.
Illa reluctantem curru deducere lunam
Nititur, & tenebris abdere solis equos:
Illa refrenat aquas, obliquaque flumina sistit:
Illa loco silvas vivaque saxa movet.
Per tumolos errat passis discincta capillis,
Certaque de tepidis colligit ossa rogis.
Devovet absentes, simulacraque cerea figit.
Et miserum tenues in jecur urget acus.
Et quæ nescierim meliùs. Malè quæritur herbis,
Moribus & formâ conciliandus, amor.

Ovid. Heroidum epist 6.

Carmine cùm tantum, tantum cum gramine possim.
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit, & tritis Hecateja carmina miscet:
Cærulaque induitur velamina: perque ferarum
Agmen adulantum media procedit ab aula:
Summaque decurrit pedibus super æquora siccis.
- - - Fusos latices radice nocenti
Spargit, & obscurum verborum ambage novorum
Ter novies carmen magico demurmurat ore.

Ovid. l. 14. metam.

Neve parum valeant à se data gramina, carmen
Auxiliare canit, secretasque advocat artes
Pervigilem superest herbis sopire draconem,
Hunc postquam sparsit Lethæi gramine succi,
Verbaque ter dixit placidos facientia somnos,
Quæ mare turbatum, quæ concita flumina sistant
Tres aberant noctes ut cornua tota coirent,
Efficerentque orbem. Postquam plenissima fulsit,
Ac solida terras spectavit imagine luna,
Egreditur tectis vestes induta recinctas,
Nuda pedem nudos humeris infusa capillos:
Fertque vagos mediæ per muta silentia noctis

Incomitata gradus; homines, volucresque ferasque
Solverat alta quies -- silet humidus aër:
Sidera sola micant : ad quæ sua brachia tendens
Ter se convertit: ter sumtis flumine crinem
Irroravit aquis: ternis ululatibus ora
Solvit, & in dura submisso poplite terra,
Nox, ait, arcanis fidissima, quæque diurnis
Aurea cum luna succeditis ignibus astra,
Tuque triceps Hecate, *quæ cœptis conscia nostris*
Adjutrixque venis - - -
Auræque & venti, montesque, amnesque lacusque
Dique omnes nemorum, dîque omnes noctis adeste:
Quorum ope, cùm volui, ripis mirantibus amnes
In fontes redière suos, concussaque sisto,
Stantia concutio cantu freta: nubila pello,
Nubilaque induco: ventos abigoque vocoque
Vipereas rumpo verbis & carmine fauces:
Vivaque saxa, suâ convulsa & robora terrâ,
Et silvas moveo: jubeoque tremiscere montes,
Et mugire solum, manesque exire sepulcris.
Te quoque luna traho, quamvis temesæna labores
Æra tuos minuant: currus quoque carmine nostro
Pallet avi (Solis, qui Medeæ avus est) *pallet nostris aurora venenis,*
Nunc opus est succis; per quos renovata senectus
In florem redeat, primosque recolligat annos.
Nec frustra volucrum tractus cervice draconum
Currus adest: aderat demissus ab Æthere currus:
Quò simul ascendit, frenataque colla draconum
Permulsit, manibusque leves agitavit habenas;
Sublimis rapitur, subjectaque Thessala tempe
Despicit, & Creteîs regionibus applicat angues.
Et quas Ossa tulit, quas altus Pelion herbas
Othrysque Pindùsque, & Pindo major Olympus,
Perspicit, & placita partim radice revellit,
Partim succidit curvamine falcis aënæ.
Multa quoque Apidani placuerunt gramina ripis:
Nec non Peneæ, nec non Spercheides undæ

Contribuere aliquid, juncosaque littora Bœbes.
Carpit & Euboica vivax Anthedone gramen
Cùm rediit - - statuitque aras è cespite binas,
Dexteriore Hecates, at læva parte Juventæ,
Quas ubi verbenis, silvaque incinxit agresti,
Haud procul egesta scrobibus tellure duabus,
Sacra facit cultrosque in guttura velleris atri
Conjicit, & patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super invergens liquidi carchesia Bacchi
Æneaque invergens tepidi carchesia lactis,
Verba simul fundit, terrenaque numina poscit,
Umbrarumque rogat rapta cum conjuge regem.
Quos ubi placavit precibusque & murmure longo
- - - Passis Medea capillis
Bacchantum ritu flagrantes circuit aras,
Multifidasque faces in fossa sanguinis atra
Tingit, & intinctas geminis accendit in aris,
Terque senem (Æsona) *flamma, ter aqua, ter sulphure lustrat.*
Interea validum posito medicamen aheno
Fervet & exultat, spumisque tumentibus albet.
Illinc H*æmonia radices valle resectas,*
Seminaque, floresque, & succos incoquit acres.
Adijcit extremo lapides Oriente petitos,
Et quas Oceani refluum mare lavit arenas:
Addit & exceptas lunâ pernocte pruinas,
Et strygis infames ipsis cum carnibus alas
Inque virum soliti vultus mutare ferinos
Ambigui prosecta lupi. Nec defuit illic
Squammea Ciniphii tenuis membrana Chelidri.
His & mille aliis postquam sine nomine rebus
Propositum instruxit mortali (Mörser) *barbara munus:*
Arenti ramo jam pridem mitis olivæ
Omnia confudit, summisque immiscuit ima &c.

Ovid. l. 7. metam.

Thessala quin etiam tellus Herbasque nocentes.
Rupibus ingenuit, sensuraque saxa canentes
Arcanum ferale magos. ibi plurima surgunt

Vim factura deis - - -
Carmine Thessalidum dura in præcordia fluxit
Non satis adductus amor - - -
Cessavêre vices rerum, dilataque longa
Hæsit nocte dies: legi non paruit æther:
Torpuit & præceps audito carmine mundus:
Axibus & rapidis impulsos Jupiter urgens
Miratur non ire polos. Nunc omnia complent
Imbribus, & calido producunt nubila Phœbo,
Et tonat ignaro cælum Jove - -
- - - De rupe pependit
Abscissa fixus torrens: amnisque cucurrit
Non quia pronus erat - - Illis & sidera primùm
Præcipiti deducta polo, Phœbeque serena
Non aliter diris verborum obsessa venenis
Palluit, & nigris terrenisque ignibus arsit,
Quàm si fraternâ prohiberet imagine tellus,
Insereretque suas flammis cælestibus umbras:
Et patitur tantos cantu depressa labores,
Donec suppositas propior despumet in herbas.
Discolor, & vario furialis cultus amictu
Induitur, vultusque aperitur crine remoto,
Et coma vipereis substringitur horrida sertis.
Huc quidquid fœtu genuit natura sinistro
Miscetur non spuma canum, quibus unda timori est:
(i e. rabiolorum canum)
Viscera non lyncis, non duræ nodus hyenæ
Defuit, & cervi, pasti serpente, medulla.
- - - Oculique draconum,
Quæque sonant fœta tepefacta sub alite saxa (sub bubone)
Non Arabum volucer serpens, innataque rubris
Æquoribus custos pretiosæ vipera conchæ:
Aut viventis adhuc Libycæ membrana cerastæ.
Quò postquam viles, & habentes nomina pestes
Contulit, infando saturatas carmine frondes &c.
Tunc vox Lethæos cunctis pallentior herbis
Excantare deos, confudit murmura primùm
Dissona, & humanæ multùm discordia linguæ:

Eumeni-

Eumenides, stygiumque nefas, pœnæque nocentum,
Et Chaos innumeros avidum confundere mundos
Et rector terræ. - - cælum matremque perosa
Persephone, nostræque Hecates pars ultima, per quam
Manibus & mihi sunt tacitæ commercia linguæ
Janitor & sedis laxæ - Repetitaque fila Sorores
Fracturæ, tuque ô flagrantis portitor undæ,
Exaudite preces, si vos satis ore nefando
Pollutòque voco &c. Lucanus l. 6.
- - - Chelidris cantare soporem,
Vipereumque herbis hebetare & carmine dentem
Æetæ prolem anguitiam mala gramina primam
Monstravisse ferunt, tactuque domare venena,
Et lunam excussisse polo, stridoribus amnes
Frenantem, ac silvis montem nodâsse vocatis.
Silius l. 8.
Stant aræ - - Ereboque potenti;
Hìc crine effuso, atque Ennææ numina divæ
Atque Acheronta vocat stygia cum veste sacerdos.
Immugit tellus, rumpitque horrenda per umbras
Sibila: in accensis flagrant altaribus ignes.
Tum magico volitant cantu per inania manes
Exciti - - - Idem l. 1.

*Videatur insuper Seneca in Medea act. scena 1. & act. 4. Scena 2. & in Hercule Oetæo act. 2. v. 454. & in Oedipo act. 3. v. 551 Virgilius l. 5. Æn. v. 487. &c. & Ecloga 8. 63. Horatius l. Epodon. Ode 5. & l. 1. Satyra 8.

*VENENUM (bib) Gifft. Veneni species variæ sunt. Fel, cor, cruor, viscera, cauda, lingua, dentes Serpentum: vide *Serpens.* Item Draconum cerebrum, spuma, squamma. Item spuma Cerberi, aut vomitus, è quo natum est Aconitum herba venenosa. Item cauda Scorpii: oculus Basilisci: halitus Draconum monstrorum: mephitis averni; Aqua stygiæ paludis: Furiarum & Medusæ, ac Cerberi crines. Vide multas

tas res venenatas in descriptionibus suprâ titulô *Veneficia*.

Postquam evocavit omne serpentum genus,
Congerit in unum frugis infaustæ mala,
Quæcunque generat invius saxis Eryx,
Quæ fert opertis hyeme perpetua jugis
Sparsus cruore Caucasus Promethei:
Pharetraque pugnax Medus, aut Parthus levis;
Et queis sagittas divites Arabes linunt
Aut quos sub axe frigido succos legunt
Lucis Suevi nobiles Hercyniis.
Quodcunque gramen flore mortifero viret,
Dirusve tortis succus in radicibus,
Caussas nocendi gignit.
Æmonius illas contulit pestes Athos;
Has Pindus ingens; illa Pangæi jugis
Teneram cruenta falce deposuit comam;
Has aluit altum gurgitem Tigris premens;
Danubius illas; has per arentes plagas
Tepidis Hydaspes gemmifer currens aquis &c.
Mortifera carpit gramina, ac serpentium
Saniem exprimit, miscetque & obscænas aves,
Mæstique cor bubonis, & raucæ strigis
Exsecta vivæ viscera.

Vide ulterius *Senecam* in Medea act. 4:

† Venenis abundantes & infames regiones sunt Thessalia, & in ea Atrax : Colchis , & in ea Cyte , & Phasis : Iberia Colchidi vicina ad Caucasum sita regio : Scythia: Tænarus: Pontus : Africa : Nomas : Cynyps fluvius.

† Veneno periêrunt *Hercules* cruore Nessi Centauri exustulatus, cujus necem vide apud Senecam in Hercule Oetæo act. 4. Scena 1. *Alexander* Magnus, uti Curtius describit l. 10. *Socrates*: *Demosthenes*: *Claudius* Imperator , vide Boletus: *Annibal*: *Rosimunda* Longobardorum in Italia regina, cum Alboinum conjugem veneno necâsset.

set. & mox alterum conjugem Helmigem similiter necare vellet, ille parte jam poculi haustâ, cùm venenum esse sensisset, coëgit fœminam reliquum ebibere: *Cleopatra*; *Themistocles* *Mithridates*: *Chiron* sagittis Herculis venenatis hydræ Lernææ sanguine. *Philoctetes*. vid. *Serpens*, & qui ab iis occisi sunt.

* *Venenum* sumitur sæpe pro colore purpura; e, g. vestis Tyrio incocta veneno. Item potest accipi pro doctrina mala, hæresi, scandalo &c.

* *Veneti* (*bbl*) populi Galliæ Celticæ. Alii circa Padum, Istriam, & mare Adriaticum. Hi orti esse dicuntur ab Henetis, qui ad Pontum Euxinum habitantes suppetias Trojæ tulerunt, & post ejus excidium cum Antenore dilapsi, inque Italiam appulsi *Patavium* urbem condidêre, cujus dein' incolæ exules urbem Venetias in ipso mari exstruxerunt. Venetorum libera respublica est, & ante tempus aliquod mari præpotens magnam Græci partem cum insulis Creta, Cypro, Corcyra, & aliis plerisque possederat. Insigne ejus est alatus Leo,

* *Venia* [*bbb*] Verzeihung. Veniam rogandi formulæ possunt esse hæ. *Parce, precor, lapso. Da veniam fasso, lacrimasque precantis aspice. Feci heu, feci impia, tantos sed tu audi gemitus, nec nostri criminis esto memor. Culpa mea est, fateor, tua sed clementia major est culpâ. Non potes miserorum pellere preces: Non potes his lacrimis non indulgere. non potes à lacrimis avertere lumina tantis. O utinam culpas gemitu delêsse priores jam liceat. Heu pudet heu sceleris: sed tu miserere precanti, pulcrum est pro tantis fletibus esse pium. Culpam ignosce fatenti. Vellem equidem peccâsse nihil! sed facta reverti nescia sunt, solum est me doluisse super, & solum superest tibi culpam ignoscere fasso. Omnia cum merui (nec enim meruisse negabo) omnia sunt animo facta minora tuo.* Denique qui veniam rogat fatetur culpam suam: excusat tamen: vel quia errore pec-

peccaverit, vel aliis culpam imputat. Offert se ad tormenta, quæ meruisse se fatetur: majorem tamen patroni Clementiam laudat: memorat gratiam aliàs ab illo acceptam, hancque ultimam addi rogat: Affert exempla aliorum, qui inimicis ignoverunt: dei vel Jovis qui non in omnes peccantes fulmina mittit, aliàs non suffectura: Solis qui & malos & bonos aspicit. *Detestatur* suum peccatum: *Optat* ut nunquam contigisset: *Dolet* quod contigerit: *Miratur* se potuisse eò delabi: *detestatur* ea, quæ ipsum in peccatum induxerunt: damnat diem & horam, quâ id contigit, & iis exprobrat cur admiserint, cur sol non recesserit, cur nox non se mutârit in lucem, cur terra noluerit dehiscere &c. Denique promittit *nunquam* se iteraturum offensionem, & *mala* omnia se potiùs passurum. promittit *amorem*, *fidem*, *servitium perpetuum & constans*. Vide hinc inde in titulis memoratis.

† Veniam dare alteri. i. e. *oblivisci* injuriæ & malorum acceptorum, Amorem & favorem iterum exhibere &c. vide *Ignoscere*, *inimicus*.

* *Venilia* [b l b b] nympha filia Fauni uxor Dauni, mater Turni, soror Amatæ conjugis Latini regis.

* *Vennones* (l l b) populi ad fontem Athesis fl.

* *VENTUS* (l b) Wind. Nascuntur venti è cryptis terræ. hinc fingunt *Æolum* regem insularum Æoliarum juxta Siciliam vastos habere specus, quos ferreis, marmoreisque postibus occludit, intra quos sunt varii venti, quos pro suo arbitrio emittit, iterumque revocat.

† Finguntur venti ac pinguntur ut viri aut juvenes pene nudi, alati, inflatis buccis, subinde tubum inflantes. Venti pluvii humentes alas habent, uti ferè nox, & aquatici genii. Zephyrus & alii blandi venti ore manibusque spargunt

flores

flores : Boreas vero & aquilo nives & grandines. † *Parentes ventorum vide tab. I. & II.*
† Venti dicuntur *Æolia turba, Æoli fratres, animæ Thracicæ · Susurri, murmura: aërii fratres: vagum qui citant æquor: queis vela tument, feruntur: queis lusus arundo est; murmura qui ponto, cœlo qui murmura spargunt: qui trepidare docent folia in silvis: vim suam exercent insultantes quercui vel orno. Placidis labris summa æquora lambunt, stringunt, mulcent, bascant: laneo pede nubila carpunt: prælia perque nemus perque atros prælia flutus, & miscent summis bella sonora jugis, Fugax Auroræ soboles. Concurrunt ventis venti: Æolia turba æthera diripiunt, populantur, discerpunt dividunt, exercent: prædanturque vago murmure regna Jovis. vagis sibilat aura minis: rabies ventosa per auras grassatur, vastumque furor gravis incitat æquor. Æolii confligunt æthera fratres &c,* Vide tempestas, Mare, Navis.
† Ventorum varia est divisio, & ordo. nam I. alii venti è variis regionibus flant, 2. Alii sunt placidi amœni, alii turbidi, pluvii, gelidi.

Ventorum regiones.

I. *Orientales* seu ab Oriente afflantes venti sunt I. *Eurus:* cui epitheta & nomina dantur ab *Oriente* sumta. Est autem ventus æstate siccissimus, hyeme gelidissimus. 2. *Vulturnus*, qui nonnihil à meridie jam spirat. Est vehemens ventus. Hannibal apud Cannas confligens aciem ita instituit, ut ventus iste pulverem in ora hostium Romanorum nempe ageret, qua maximè ope illos immani clade afflixit.
II. *Occidentales* venti I. *Zephyrus*; vide tab. I. Latinè dicitur *Favonius*. Est placidissimus, & spirat primo veris tempore. Nomina & epitheta ei petuntur à genere tab. I. à vere, floribus &c. e. g. Pater florum, veris anima. *Roseum* flamen, totam Chlorim infundens pratis, hortos

hortos odoribus pingens, melle manans, rorem spargens alis, multam Venerem aspirans arvis, quo flante saltant in viridi campo Gratiæ. Ludit per nova vireta, mollique rosis premit oscula labro: scandentes ad sidera tollit alaudas
2. *Corus*, paululum versùs septentrionem recedit. Æstate movet tempestates fulmineas, nubes atras cogit. Dicitur & *Caurus* & *Argestes*.
3. *Japyx* nonnihil versùs meridiem. 4. *Etesiæ* sunt venti placidi tempore certo Æstivo flantes post caniculæ dies.
III. *Meridionales*, qui à meridie flant. Epitheta & nomina accipiunt à regionibus meridionalibus. 1. *Auster*. Dicitur etiam *Notus*. *Libycus*. Est calidus. insalubris, imbres affert & nubila. vide *Pluvia*. 2. *Africus* nonnihil versùs occidentem recedit. Est vehemens, procellas & fluctus creat, nimbos & tempestates.
IV. *Septentrionales*. His epitheta hauriuntur à Septentrione, frigore, glacie, nive, astris septentrionalibus aut regionibus. 1. *Boreas* tab. XXII. Est siccus & constringens frigore, nives, grandines, pruinas, glaciem parit, raucus, turbidus; nubes expellit cælo. Nomina haurit à Thracia, Scythia, Arcto, Rhodope, Strymone &c.
2. *Aquilo* ejusdem cum Borea naturæ, eadem nomina sortitur. paululum versùs orientem accedit. 3. *Cæcias* adhuc magìs orientem spectat. Nubes ad se trahit.

Contrarii venti

1. Eurus Zephyro. 2. Auster seu Notus Boreæ. 3. Vulturnus Coro. 4. Africus Cæciæ vel Aquiloni.

Venti variæ naturæ.

1. Frigidi & hyemales ac tempestuosi sunt Boreas, Aquilo, Corus, Cæcias. 2. Calidi & unà ve-

vehementes ac tempestuosi sunt Africus, Auster, Notus. 3. Madidi, seu pluvii sunt Auster, Notus, Corus. 4. Sicci & frigidi sunt Aquilo Boreas. Sicci & calidi Eurus & Vulturnus. 5. Placidi sunt Zephyrus, Favonius, Ethesiæ. 6. Turbidi & vehementes sunt Boreas, Aquilo, Corus, Notus, Africus, Cæcias, Vulturnus.

† Vide Descriptiones poëticas titulo *Ventus* Item Virgil. l. 1. Georg. v. 318. l. 1. Æn. v. 86. l. 2. Æn. v. 416. l. 10. Æn. v. 355. Statius l. 5. Theb. v. 346. & l. 3. v. 432. & l. 11. v. 114. Seneca Agamem. act. 3. v. 461. Ovidius l. 1. Trist eleg. 2.

* *Venulus* (*bbb*) nuncius Turni ad Diomedem.

* *VENUS* [*bb*] tab. II. IV. VI. VIII. Est dea præses pulcritudinis, item amoris & libidinis, hortorum. Cùm membrum Saturni à Jove abscissum in mare decideret è Cælo, inde orta est maris aliqua spuma, ex qua in concham collecta nata est Venus. ea in concha vecta est ad Paphon in Cypro, & à Cypriis excepta est.

† *Gesta Veneris*. 1. Vulcano uxor data est à Jove, quem maritum cùm ob deformitatem respueret, adulterium commisit cum Marte. Sed Electryo servus, prodente adulterium sole, illud indicavit Vulcano, qui ocyus subtilissimum rete & laqueos ferreos cudit, quib⁹ adulteros in lecto clam illigavit, eósque convocatis illuc omnibus diis risui palam exposuit, Electryo à Marte in Gallum avem mutatus solem oriturum jam diu antè compellare solet, quia causa fuit, ut adulterium proderet, & sic à domino suo Marte mutatione formæ puniretur. 2. Adonim amavit juvenem, & eum sollicitè monuit, ne in venatione grandiores feras aggrederetur: ille neglectis monitis aprum adortus ab eo occisus est. Venus ergo dolore accurrens plantam pedis læsit spinâ rosæ, quæ in via creverat. hinc ex cruore Veneris rosæ, quæ antea tantùm al-

bæ fuerant, deinceps factæ sunt rubræ. 3. Phaoni concessit donum pulcritudinis. 4. à Paride judicata est ceteras deas venustate vincere. Hinc Venus semper amica Trojanis ex Anchise Æneam peperit, eumque juvit, ejus filium Ascanium dormientem in Idalium nemus transtulit, & pro eo Cupidinem substituit, qui ad Didonem cum Ænea delatus ei amorem Æneæ inspiravit: Æneæ Venus arma à conjuge suo Vulcano fabricata cælitùs demisit. Venus denique Romanæ deinceps Reipublicæ patrona fuit & Julium Cæsarem in cælum suscepisse dicitur post ejus cædem. Æneam cum Diomede certantem defendit, sed â Diomede devulnerata est, quem idcirco per omnes plagas persecuta est.

† *Officium Veneris* est, ut Præsit amori, voluptati, risui, pulcritudini, hortis. item nautas tuetur.

† *Sacra Veneri* sunt Columba, cygnus, passer. *Ro*sa, Myrtus, coronæ, conchæ. Multa item loca, ubi ejus celebria templa extabant, & à quibus etiam nomina accipit, ùt Cythera, Gnidus, Sicyon, Eryx, Idalium, Cyprus, Paphus, Golgos, Acidalius fons *Bæotiæ*.

† *Veneris forma.* Fingitur pingiturque tanquam fœmina formosa, lasciva, aureos habens capillos, & ornatum multum vestium, gerit pharetram & sagittas. Insidet currui aureo vel è conchis facto, quem trahunt columbæ aut cygni. In eodem curru sedere solet Cupido, aut in sinu matris, aut tanquam auriga. Circa eum comitantur horæ, tres Gratiæ, risus, jocus.

† *Nomina* Veneri petuntur vel *à genere*, ut Saturnigena, Vulcania conjux, spumigena, Æquorea, è concha nata. *Dionea* (*b l l b*) quia à quibusdam dicitur filia Diones fuisse. Vel *à gestis*, ut Adonidis amica, adultera Martis, Anchisia pellex, Trojugenum tutrix. Vel *ab Officio*, ùt mater

blanda

blanda cupidinum, domina mentium, corda triumpho ducens, sævas accendens faces obscænæ genitrix flammæ, impurorum custos ignium, incauta mentibus nectens vincula. vide *Libido Amor.* Vel *à forma &c.* ùt formosa diva, cui blanda columbæ juga, trahunt. Vel *à Locis*, ùt *Cythereja* [*b lb bb*] vel (*bblbb*) vide *Cythera.* Cypria, Paphia, Gnidia, Idalii custos, Erycina, cui Golgos Sycionque & Memphis servit.

† *Venus* sumitur pro pulcritudine, decore libidine Veneris flos, Anemone vel *Rosa.*

† Venus sic describitur à Claudiano l. 2. de Raptu

Illi multiplices crinis sinuatur in orbes
Idalia divisus acu: sudata marito (Vulcano)
Fibula purpureos gemmâ suspendit amictus

vide atur Virgilius l. 1. Æn.

* *Venusium* vel *Venusia* (*b b b b*) urbs Apuliæ, ubi natus Horatius, qui ideo dicitur *Venusinus olor, vates.*

* *Venustas* (*b ll*) vide *Pulcritudo.*

* *VER* (*l*) Frühling. vide *Annus, Mensis, Sol, Zephyrus.* Ver depellit hyemem, frigus, nives, glaciem &c. vide dictos titulos. Parit contrà Herbas, flores, segetum gramina, teporem auræ, solvit stantia flumina, revocat fugaces grues & hirundines, ad pascua ducit oves & pastores, arboribus reddit comas, silvis aves, avibus cantum, cælo soles amœnos, tunc vites gemmant, prata rident, aves nidos ædificant, nymphæ & satyri, & Charites per silvas vireta hortos & fontes saltant † Vide dictos titulos, nempe *flos, Silva, hortus, frigus, nympha &c.* Item Virgil. Ecloga 3. & l. 2. Georg. v. 323. Ovid. l. 3. Trist. Eleg. 12. Statius l. 4. Silv. ad Septim: Severum. Balde l. 4. oda 4. & l. 7. Silv. oda 1. Bisselius in Veris deliciis. Horatius l. 4. O. 7. & 12. & l. 1. O. 4. Descriptiones Poëticæ hoc titulo. Biderman l. 1. Heroum ep. 4. *Nam*

Nam tener & lactens [annus] *puerique simillimus ævo*
Vere novo est. tunc herba nitens, & roboris expers
Turget, & insolida est, & spe delectat agrestem.
Omnia tum florent, florumque coloribus almus
Ridet ager, neque adhuc virtus in frondibus ulla est:
Transit in æstatem post Ver robustior annus.

Ovid. l. 15. Metam.

Ætna parens florum, qui curva in valle sedentem
Compellat Zephyrum: Pater ô gratissime veris,
Qui mea lascivo regnas per prata meatu
Semper, & assiduis irroras flatibus annum,
Nunc adsis faveasque precor, nunc omnia fœtu
Pubescant virgulta velis, ut fertilis Hybla
Invideat, vincique suos non abnuat hortos
Quidquid Thuriferis spirat Panchaia silvis &c.
In venas disperge meas, & flamine largo
Rura fove - - -
Dixerat ille novo madidantes nectare pennas
Concutit, & glebas fœcundo rore maritat.
Quáque volat vernus sequitur color; omnis in herbas
Turget humus - - -
Sanguineo splendore rosas, vaccinia nigro
Induit, & dulci violas ferrugine pingit:
Parthica quæ tantis variantur cingula gemmis,
Regales junctura sinus? quæ vellera tantum
Ditibus Assyrii spumis fuscantur aheni:
Non tales volucris pandit Junonia pennas,
Nec sic innumeros arcu mutante colores
Incipiens redimitur hyems, cum tramite flexo
Semita discretis interviret humida nimbis
Pratorum spoliatur honos: hæc lilia fuscis
Intexit violis, hanc mollis Amaracus ornat,
Hæc graditur stellata rosis, hæc alba ligustris:
Te quoque flebilibus mœrens Hyacynthe figuris,
Narcissumque metunt, nunc inclyta gramina veris,
Præstantes olim pueros: tu natus Amyclis;
Hunc Helicon genuit: Te disci perculit error;
Hunc fontis decepit amor: Te fronte retusa

Delius; hunc fracta Cephisus arundine luget.

Claudian. l. 2. de Raptu Proserp.

Jam terrâ glaciale caput, fœcundaque nimbis
Tempora, & Austrifero nebulosam vertice frontem
Immitis condebat hyems, blandisque salubre
Ver Zephyris tepido mulcebat rura sereno.

Silius l. 12.

- - Sacris aperit se scena viretis:
Altera floret humus, alterque vagantia latè
Sidera pascit ager.
Hic etiam trepidi pendent è rupibus hœdi,
Præcipitesque capræ;
Hinnuleique suis, passim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis.
Lene fluunt rivi, muscosis lene susurrus
Murmurat è scopulis.
Hic etiam vulgò violas, albentia vulgò
Ungue ligustra leges.
Præbent hospitium platani, præbet formosos
Graminis herba toros.
Cædua Panchæos spirant Opobalsama nimbos,
Et genialis odor
Aspirat, quoties nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.

Sarbiev. l. 4. Ode 21.

* *Verba dare*: i. e. fallere, mentiri.
* *Verbanus* (llb) lacus è quo Ticinus fl. manat.
* *Verecundia* (b llbb vel bblbb) Schamhafftigkeit. vide Pudor. † *Niveos infecit purpura vultus Per liquidas succensa genas, castique pudoris Illuxêre faces: non sic decus ardet eburnum Lydia Sidonio quod fœmina texuit ostro.* Claudian. l. 1: de Raptu. *Corporis intacti species, mentisque pudicæ, Nix, speculum, & mollis dicitur esse rosa. Quid nive candidius? Speculo quid purius ardet? quidve potest tenera pulcrius esse rosâ? Sed rosa tacta perit; speculum levis inquinat aura: & nix vel minima labe notata nigra est. Sed tamen erubuit, subitusque invita notavit ora ruber: ut solet*

let aër purpureus fieri, cùm primùm aurora movetur. Subitas pinxit rosa casta genas. Infecit honesta purpura vultum. Tingitur ore rubor. Pudica se purpura in genis explicat. Phrases denique huc applicantur ex titulo *Ruber*, *Purpura*, *pictura*, *Castus*.

† Verecundi quinam fuerint, vide *Castus*.

* *Vergiliæ* (*l b b l*) sunt eædem quæ *Plejades*.

* *Vergilius*. seu *Virgilius* vide Poëta,

* *Veritas*. vide *certus*, *fides*. Vera sunt oracula, vatum responsa, Sibyllæ, Dicta ex Tripode vel Cortina Phœbi, Fata, Parcarum leges. Verus est, qui nescit fallere, mentiri, promissa fallere adulari. vide dictos titulos.

† Fingitur pingiturve velut Virgo gravis, sine ornatu multo, sed simpliciter tantum culta ac penè nuda. Ea ab aulis exul est, & à mercaturis, ruri tantùm degere cogitur.

* *Verna* i.e. *Servus* ruri domini sui natus. Item *verna* sumitur pro *domestico*. Sic Martialis l. 3. ep. 1. *Debet enim Gallum vincere verna liber*.

* *Verona* (*l l b*) urbs Venatorum à *Brenno* condita ad Athesin fl. Prope eam natus Catullus poëta in Sirmione insula lacûs Benaci. Ibi extat amphitheatrum celebre.

* *Verrere cærula*: i. e. navigare per æquor. *Verrere inania vel aëra*: i. e. volare.

* *Verres* ein Eber oder Wild Schwein. Item *Romanus* aliquis, qui in Sicilia prætor Tyrannicè administrabat, & rogantibus Siculis à Cicerone multis orationibus coram *Senatu* populoque est accusatus.

* *Verruncare*, antiqua vox: i. e. vertere.

* *Versus*. vide *Poësis*.

* *Versutus* Verschlagen/Arglistig, vide *Fraus*.

* *Vertex* Scheitel des Haupts: sumitur metaphoricè pro cujusvis rei sumitate vel cacumine, ùt montis, domus, galeæ, cælis pro gloria & dignitate summa &c.

* *Vertumnus* (*llb*) Deus aliquis apud Latinos, qui in varias se formas mutabat, & in annum se mutans Pomonæ persuasit nuptias secum ineundas, cùm ea aliàs ab his abhorreret. vid. Ovid, l. 15. Metam. v. 623,
* *Verulæ* urbs Volscorum.
* *Verus* Gladiator *Romæ*. item Imperator.
* *Vesevus* (*clb*) vide *Vesuvius*.
* *Vespasiani* duo fuêre boni Imperatores *Romani*, filius habebat agnomen Titi. Hierosolymam exciderunt.
* *Vesper*, Abend. vide *Hesperus*, *Occasus*, *Sol*,
* *Vespertilio* (*lllb c*) Fledermauß. *Mineus* erat Thebanus, cujus tres filiæ Leucothoë, Alcithoë, & Leuconoë. Hæ cùm reliquis matronis festa Bacchi celebrantibus, ea ipsæ riderent, & lanificio suo instarent, mutatæ sunt in vespertiliones earum autem coli, filaque in hederas & vites mutata sunt vide Ovid. l. 4. Metam. v. 1. & v. 389, † Vespertilio est avicula fœda, non plumas sed pilos habens, alas membranaceas, caput pedesque & dentes muris. Habitat in tectis & ruinis ædium. Vespere tantum prodit, fugit lucem diurnam, noctu vero lucernas aut faces, ignesve sectatur. Infelicis ominis est, & inauspicata.
* *Vesta*: Dea *Romanorum*, quæ credita est esse Terra, vel ignis, aut mater Deûm. *In* ejus templo erat collegium Vestalium, quæ debebant focum seu ignem ab Ænea ex Trojæ excidio huc allatum perpetuò nutrire, eædem debebant manere virgines quamdiu Vestales erant; & si quid contra virginitatem admisissent, vivæ defodiebantur. Talis virgo fuit Claudia, cujus cùm suspecta esset virginitas, ipsa cingulo traxit navem, quæ in Tibri hæserat nec ulla ope dimoveri poterat, quâque advectum fuerat idolum matris deûm. vid. Ovidius l. 6. Fastor. v 227.

227. &c. Vestalis etiam fuit *Rhea Silvia* mater Romuli.

***VESTIS, Kleid.**

1. *Vestium varietas secundùm colorem.* Sic Amethistina Veihelroth: Jánthina, Veihelblau: Hyacinthina Himmelblau: Dibapha, orum, sunt vestes bis purpurâ tinctæ. Candidas, & cretâ quidem candefactas vestes portabant apud *Romanos* ii, qui cupiebant magistratus fieri, præsertim Consules: hinc petitores dicuntur etiamnum Candidati. Candidam togam gerebant pueri, prætextam fimbriâ purpurea, quam ponebat 18 anno ætatis, & sumebant togam virilem puram seu non prætextam purpurâ. Purpureâ uti tantùm licuit Consulibus, dictatoribus, imperatoribus belli, & apud *Barbaros* regibus. Pulla seu nigra veste induebantur rei, damnati, exules. Græci, & maximè mulieres, amabant cæruleas vestes, iisque in luctu utebantur.

2. *Vestium varietas à materia.* Serica Seiden / vel Holoserica, *Bombycina*, quales optimæ fiebant in Cæa, & Coo. *Byssina* Baumwollen / ex Ægypto maxime petitæ, uti & Lineæ sed etiam ex Elide, Colophone, Clazomeris. Asbestus lapis est, qui in fila deduci potest, & telæ ex eo factæ sunt incombustibiles; talibus involvebant cadavera cremanda mortuorum, ut cineres cadaveris à reliquo cinere separati manerent in lintheo illo inconsumto. Laneæ vide *Lana*. Cypria vestis Schamloth ex pilis caprarum. Cilicina vestis aspera, quam Cilices è setis pecorum texebant. Phrygia, phrygiata, picta vestis id est acu picta, purpurâ auróque intexta, illusa.

3. *Vestium varietas ex figura.* *Cyclas* ein runder weiter Rock / maximè pro fœminis. Turbo ein Türckischer Bund. Palla ein glater Mantel / oder Schlaffrock

4. *Vestium nomina à locis sumta*, ut Canusinatæ, Phrygiæ, Tyriæ, Amazoniæ, Gallicæ, Babylo-

niæ

niæ, Niliacæ, Sidoniæ, Cææ. Coæ &c. explicationem earum vide singulis titulis.

5. *Vestes insignes*, seu quæ magistratûs aut principatûs alicujus, alteriusve rei signa sunt ut Purpura *R*egiæ potestatis signum est. Sagum chlamis, Balteus, galea, lorica sunt signa militiæ: Toga signum pacis & artium politices: Pallium vel *Epomis* (*b l b*) signum Philosophicæ scientiæ. Trabea vestis consularis. Latus clavus seu tunica lati clavi: i. e. toga candida habens fimbriam latam ex purpura, qualem togam gestabant Senatores, & nobiliores *R*omani Candida vestis, vide suprà num. 1. Pulla seu nigra, vide ibidem. Mitra sumitur pro fœminis: hodie pro pontificibus.

6. *Vestimenta capitis.colli*, Pileus, vel Pileum Hut: Petasus Casket: Cucullus, Gugl / Caputz/ quali utebantur *R*omani, qui rarò pileos gesserunt. Cardocucullus: Galerus: Tiara, cidaris, qua Persici reges tegebant caput; vel ein Türckischer Bund. Apex id est infula, qua vestiti erant *F*lamines Romanorum: Infula, mitra Bischoffs-Haube / sumitur pro insigni dignitatum generatim. Vittæ in sacris usitatæ: Monile Halsband: *I*n auris Ohrgehang: Calamister, pecten, acus Torques, corona, diadema &c. Galea, crista.

7. *Vestimenta totius corporis.* Tunica, succula, Unterrock: Interula Hembd: Lacerna, chlamys, penula Reiß- oder Regen Mantel. Toga Rock: Læna weiter Uberrock. Palla langer Weibs Rock. Stola langes Kleid. Pallium Mantel. Pexata, Gausape Kotzen. Bracca est vestis ex corio vel pellibus caput & totum corpus involvens, qualis ab antiquis tribui solet Barbaris gentibus. vide *Arma*. Zona Gürtl: Cyclas Schlaffrock: Multitia reine Schleyer Kleider: Syrma Schlepp. *Persona* ein Comödi Kleid.

8. *Vestimenta pedum, & manuum*. Calceus: ocrea

Stifel: Pero Bundschuhe; Endromis, calceus servilis: Crepida Pantoffel. Soccus & Cothurnus: vide *Poësis*. Luna, aluta. Armilla Armband: annulus: sceptrum: pedum Bischoffs Stab.

9. *Vestitus deorum, dearum, nympharum, fluviorum &c.* vide suis locis.

10. *Vestitus pretiosus, ornatus.* vide Supellex, divitiæ, ornatus, Purpura, gemmæ. Item Virgil. l. 4. Æn. v. 262. & l. 11. v. 772. l. 5. v. 250. l. 8. v. 659. Ovidius l. 6. Metam. v. 61. l. 2. v. 575. l. 5. v. 51. Biderman l. 1. Heroum ep. 3. & l. 2. ep. 6. Statius l. 2. Silv. epiced. Glauciæ. & l. 9. Theb. v. 690. *Quæ radio cælat Babylon, vel murice picto læta Tyros, quæque Attalicis variata per artem aulæis scribuntur acu, aut Memphitide tela. Brachia nuda nitent; levibus projecerat auris indociles errare comas: pendent post terga sagittæ; crispatur gemino vestis Cortynia* (venatoria) *cinctu, poplite fusa tenus: potuitque videri Pallas, si clypeum ferret; si spicula, Phœbe. Collectæ tereti nodantur Jaspide vestes. Licèt multo pretiosus auro gemmeâ vestem moderêre Zonâ, & super collo Tyrias amicet fibula lanas: Phœnissis vaga penna cristis. Vestis sinuatur in auras: mixti Tyrio sinu ludunt Zephyri: gemma stringit labentes sinus: fibula aurea pallam mordet: cyclas pretiosa pictum explicat aurum: Errat per artus Sindon & Melibœi succi tegunt dorsumque & pectus: Attalicæ telæ: Laconicum vellus. Circumdat humeris aurum, & murice pingitur artus &c.*

11. *Variorum populorum varius vestitus & armatura.* Squalentia barbâ ora viris, humerosque tegunt velamine capri setigeri: pandâ manus est armata cateja. Tempora multiplici mors est defendere lino, & lina munire latus. Ore ferarum, & rictu horrificant galeas. Indi, qui tingentes croceo medicamine crinem fluxa coloratis adstringunt carbasa (vestes carbasinas) gemmis. Auroque ligatas substringens Arimaspe comas. Illic & laxas vestes, & fluxa virorum velamenta vides.

Vestis

* *Vestis* & *vestire* sumitur sæpissimè metaphoricè pro tegere, comitari, conspergere &c,
* *Vesulus* (*b b b*) mons Liguriæ pinifer, è quo Padus prorumpit.
* *Vesuvius* (*l l b b*) vel Vesevus mons Campaniæ prope Neapolim, ferax vini, habens fanum Herculis & Veneris. Ignivomus est, ejusque cineres dicuntur aliquando usque in Græciam & Thraciam vento auferri. *Vesuius* (*l b b*) est adjectivum.
* *Vetulonia* (*b b l b b*) urbs Volscorum, *Viterbo*.
* *Ufens* (*l l*) fluvius Latii & Volscorum, ubi Satura palus & Juno Feronia. Item Dux æquicolarum à Gyga occisus.
* *Via*. vide Roma, Proficiscor, valedico, regiones variæ, Vagus. † Via lactea in cælo, vide Hercules. Via ad inferos est in Tenaro, Acherusia palude, averno ubi Sibylla habitavit. vide, Statius l. 4. Silv. in via Domit. Pia desideria l. 2. eleg. 2, & 7. † Pericula viarum sunt Latrones, feræ, monstra, serpentes, silvæ, scrobes nox, solitudo: item sitis, æstus, frigus, loca aspera, cautes &c. Maritimæ viæ pericula, vide *Navigatio*. † Adjumenta viæ sunt comes, arma, hospitium, portus, umbra fortè arboris, fons, panis, aut fructus obvius arboris vel terræ, currus, equi. † In via Tereus Philomelæ linguam excidit, Tydeus insidiis in via petitus est. Sphynx viam Thebanam obsedit. Ad vias publicas posita olim sepulcra, unde in epitaphiis solemnis est allocutio ad prætereuntem lectorem, *sta viator*. Venus in via calcans rosam læsa est spina. Eperie à serpente necata est. Viam maritimam monstrant Sidera, magnes, Pharus. Hebræis per deserta Arabica viam monstravit columna noctu ignea, interdum fumosa. Viæ implexæ, curvæ sunt in Labyrintho, Mæandro. In via Oedipus occidit patrem Lajum.

* *Viadrus* (*bcb*) die Oder fluvius, olim *Suevus* dictus: oritur in Marcomania seu *Boëmia* ex Albo monte, & in sinum Suevicum, Balticum seu Codanum labitur. *Sumitur* pro Brandenburgo &c.

* *Vibius* (*lbb*) is autor defectionis Campanorum à Romanis ad Annibalem, cùm Capua à Romanis recuperaretur, violentas sibi manus intulit, idque multis urbis senatoribus persuasit.

* *Viburnum* (*llb*) est frutex, species salicis.

* *Vincentia* (*llbb*) urbs Venetorum.

* *Victimæ* vide *dii*, *Sacra*.

* *Victoria* (*llbb*) vide *Vincere*.

* *Viduus* [*bbb*] Verwittibt vel beraubt. Artemisia defuncto conjuge mansit vidua. Penelope 20 annis absque viro quasi vidua fuit. Orpheus amissa Eurydice nullam aliam nupsit. Dido post fata Sichæi. Turtur.

* *Vienna* (*blb*) urbs Galliæ Lugdunensis seu Allobrogum ad *Rhodanum* sita. Alia multò celeberrima urbs Austriæ ad Danubium & Cetii montis caput: nunc sedes Imperatorum *Romanorum* in Germania. Munitissima, & bis jam ingentes Turcarum exercitus depulit. Olim dicta est *Vindobona*, *Flavia*, *Flavia castra*.

* *Vigiliæ*, *vigilare*, *vigil*. † Vigilantiæ symbolum est Grus, flamma assidua in motu. Leo & lepus dormientes apertis oculis. Gallus post mediam noctem salutans solem. Aves primo lucis ortu cantantes. † Vigilias causant curæ, timor, morbus, † Vigiliæ faciunt homines imbecilles, pallidos, exsuccos. † Vigiliæ necessariæ sunt & conveniunt Musis. & scientiarum studiosis: item militibus in castris aut munimentis: nautis aperto æquore. Vigilias neglexerunt Trojani digressis per fraudem Græcis. Vigilant latrones & fures, ut noctu aggrediantur fores. Draco Hesperius & Colchicus nunquam dormiebant uti & Cerberus. Vigiliis occisus Regulus.

Viginti (*l ll*) vide *annus*.

* *Vilis* (*l b*) Schlecht/verächtlich vide *Contemtus*, *turpis*, *parvus*, *pauper*. Viles res ſunt Vermis, pulex, culex, ſcarabæus aliaque *animalia inſecta*: felis, mus upupa, hircus, & aliæ res mali *Odoris*: nuces, teſtæ, arundo, ſtramen, fœnum, muſcus, avenæ, ſentes, colia, filix, lutum, ſtercus, arena, pulvis, telæ aranearum, centones. *Cibi* & *Piſces* viles.

† Viles perſonæ apud poëtas ſunt Cerdo, agyrta, cocus, ſubulcus. Adde nauta, auriga, piſcator, ſutor. † Vilis domus, vide *Tugurium*.

† Viles populi, vide *Populi*, *Regiones*.

* *VILLA*. Mayrhof / Landgut. Huc pertinent horti, amœnitas agrorum, agricultura, paſcua, pecora, fertilitas, *Rus*, Silvæ, lacus, fontes, rivi, aves variæ, vineæ, apes, oves, equi, boves, Gallinæ, columbæ, pavones, Pomaria, & arbores frugiferæ. Servi, ancillæ, Venatio.

† Vide Statius l. 1. *S*ilv. in Tiburtino Manl. & l. 2. Silv. in Surrentino Pollii. Martialis l. 3. epig. 44. Balde l. 8. Silv. Oda 3. Biſſel l. 1. Æſtatis eleg. *11*, & 13. Vide *Ruſtica vita*. Deſcriptiones poëticas.

Haud procul urbe ſita eſt gratos æſtatis in uſus
Villa duplex, circùm ſilvis incincta reductis,
Altera venantum, pecoris domus altera cuſtos,
Utraque delicium Domini. *Dependet ubique*
Plurimus Actæon (cornua cervina) *monumentum vindicis iræ,*
Cuncta virent. - -
Sponte ſua tellus, nullo ſudante colono
In varios frutices, & olentia germina turget,
Incumbunt piceæ fagis, aſſibilat orno
Traxinus, & grata quercus caligine terrent.
Omni fronde ſuper frigus captabis opacum.
- *Hic curat numeroſa armenta gregeſque*
Pinguibus in campis, ubi mollia pabula ſurgunt,

Vil-

Villica, vicinas solers Amaryllidas inter,
Copia læta boum, par est proventus equorum.
Hinnit ager, mugitque nemus, fœcunda voluptas.
- - Terribiles vaccarum torva mariti
Attollunt capita & radunt palearibus arva
Ipsæ autem nitidæ distendunt ubera matres.
Pascua fœturâ, mulctralia lacte redundant.
Non ego Tayegeti colles, Tiburque superbum
Prætulerim, & multum debens Præneste poëtis.

Balde in Genethliaco Guilielmi.

* *Viminalis lucus.* vide *Roma.*

* *Vincere.* pro eo dicitur pedibus subjicere, Jugum imponere, colla cervicem premere, sub pedibus habere; calcare, imponere vincula, frangere hostem, cristas cornua alas auferre succidere, Referre triumphos palmam decus, ovare.

† *Victus* adorat, sentit impositum pedem, sub dominis plantis gemit, dat manus &c. † Victoriæ signa sunt *Palma, Laurus.* Effectus & consequentia sunt Triumphus, coronæ, gloria, acclamationes, Trophæa &c. † Victoria dea habebatur: vide Romæ Lucus.

† Victores, & victoriæ celebres. Græcorum super Trojam, *R*omanorum super Carthaginem Theseus Amazonas vicit: Hercules Amazones: Æneas Turnum: Hannibal *R*omanos: Scipio Hannibalem: Cæsar Pompejum: Augustus Antonium apud Actium, & *B*rutum cum Cassio in Phillippicis campis: Themistocles Xerxem: Philippus Macedo Græcos in Chæronæa pugna. Pompejus Mithridatem: Parthi Crassum: Constantinus M. Maxentium: *B*elisarius Wandalos Aetius Attilam atque Hunos. *S*tilico vide Gothos, Carolus M. *H*unnos, Saxones. Otto Magnus Imp. Hunnos apud Augustam Vindelicorum. Vide *Heros, Bellum, Clades, Excidium &c.*

* *Vincula,* vide *Carcer,*

* *Vindelici* (*lbbl*) populi Germaniæ circa Licum fl. & Augustam urbem.

* *Vindicta*. Rach. vide *Ira*, Tormenta, Minæ, Pœna, Imprecatio, Impius. † Vindicta Græcorum de Trojanis, ob raptam Helenam. Palladis de Græca classe ob templum ab Ajace violatum. Nauplii de eadem classe apud Caphărea ob necem Palamedis. Orestis de Clytemnestra ob patrem occisum. Ægisthi turpis vindicta. Achilles vindicavit necem Patrocli amici: Philoctetes Achillis. Amphion vindictam sumsit de Dirce: filii Phinei de patre: Jupiter de gigantibus. Tantalo, Ixione, Phlegya, Prometheo, Lycaone, Danaus de Ægypto per 50 filias. Hecuba de Polymnestore. Latona de Lyciæ rusticis, & de Niobe, Apollo de Marsia & Mida. Diana de Actæone: Althæa de Meleagro: Bacchus de Lycurgo, Nautis, Pentheo, & Mynei filiabus. Nessus de Hercule. Pallas de Medusa. Juno de Cassiope Pygmæa, Hercule, Trojanis ob abjudicatam sibi palmam pulcritudinis à Paride. Ceres de Erisichthone Lynce, Circe de Scylla. Phædra de Hippolyto. Medea de Jasone & Glauce. Diana de Trojanis ob cæsam cervam ab Agamemnone. Perseus de Atlante, Phineo, Polydecte. Proserpina de Ascalapho. Ulysses de Palamede. Mænades de Orpheo: Philomela & Progne de Tereo: Musæ de Sirenibus, Ulysses de Polyphemo, Iro. Theseus de Creonte, & Latronibus. † Vide Virgil. l. 1. Æn. v. 546. & l. 11. v. 255. l. 4. v. 10. & v. 379. & v. 590. Barclaii, l. 4. Argen. metro 4. Seneca in Hippolyto act. 3. v. 900. & in Thyeste act. 2. v. 249. & act. 5. scena 3. & in Hercule fur. act. 1. Biderman l. 1. Heroidum ep. 6. Juvenalis Satyra 13. Balde l. 4. Ode 45. & l. Epod. Od. 14.

Adeste, adeste sceleris ultrices deæ
Crinem solutis squallidæ serpentibus (Furiæ)

Atram

Atram cruentis manibus amplexæ facem
Adeste - - conjugi letum novæ,
Letumque socero, & regiæ stirpi date.
Mihi pejus aliquod, quod precer sponso malum:
Vivat; per urbes erret ignotas egens,
Exul, pavens, invisus, incerti Laris.
- - Parta jam parta ultio est
Per viscera ipsa quære supplicio viam,
Si vivis anime: si quid antiqui tibi
Remanet vigoris, pelle fœmineos metus,
Et in hospitalem Caucasum mente indue.
- - Effera, ignota, horrida,
Tremenda cælo pariter ac terris mala
Mens intus agitat. vulnera & cædem, & vagum
Funus per artus. Levia memoravi nimis.
- . Gravior exsurgat dolor
Accingere ira, teque in exitium para
Furore toto. Rumpe jam segnes moras.
Incerta, vecors, mente non sana feror
Partes in omnes, unde me ulcisci queam.
Si quod Pelasgæ, si quod urbes Barbaræ
Novêre facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc est parandum - - Pœnas luit.
Quas debet, alto cinere cumulabo domum.

Seneca in Medea act. 1. & 2.

VINUM, vide *Ebrietas*, *Bacchus*. Vinum bonum est, si sit senex seu vetus. Vinum bonum ferunt Massicus mons Campaniæ, Falernus ager, Cale, Cæcubum, Tormium, Chius, Creta, Tmolus, Phaneus mons Chii, Vesuvius, Ismarus, Maronea, Aulon mons Calabriæ. Lesbus, Rhodus, Methymna, Mareotis regio Ægypti, Naxus, Methone, Tarraco, Gaurus mons Campaniæ, Arvisium promontorium Chii, Aminus regio Falerna, Setina, Surrentum, Messana seu Mamertes, Vejentes, Fundi. Hoc tempore laudantur Hispanica, Gallica, Rhenana, Hungarica, Austria-

Auſtriaca, Tirolenſia, & quæ gignuntur ad Nicrum & Moſellam. Non laudantur Bavarica. † Mala vina Aventinum: non probantur etiam Martiali vina Vejentana, & Laletana. Horatio Sabina. † Vino carent Angli, Septentrionales regiones, & deſerta &c. † Vinum non bibunt Turcæ. vinum adhibitum eſt in ſacrificiis, vide *Sacra*. Vino inebriavit Ulyſſes Polyphemum. Vinum fecit rixas inter Centauros & Lapithas. Vinum ſomnum creat, uti Polyphemo, & Trojanis. † *Vaſa vinaria*. vide *Menſura*, *vaſa*. Majora vaſa in quibus aſſervantur, Cadus, Amphora, Teſta, Culeus; Diota. Minora, è quibus hauritur, Culullus, Cyathus, crater, patera, poculum, ſcyphus, phiala, calix, vitrum, Myrrhina, gemma, argentum, tornatum aurum, ebur tortile, cavus onyx, concha.

† Phraſes de Vino. Vinum dicitur *ſuccus*, *liquor*, *ros*, *mel*; & adduntur epitheta à Baccho, locis, aut effectibus. Item dicitur *Lyæus*, *Jachus* & alia nomina à Baccho. Item pro vino dicitur *Uva*, *vitis*, *botrus*, *pampinus*, colles & montes *viniferi ut Tmolus*, *Iſmarus &c.* Item *Dona autumni*, *munera bacchi*, *Lyæa purpura*, *ſanguis uvæ*, *prælum Calenum*, *Falernum*: *liquidum aurum criſtallo ludens*: *generoſus poculi murex*. *Lyæus latex*: *Nyſæi fontes*: *Falernæ lacrimæ*, *Pampinea medulla*: *ſaliens cryſtallo purpura*: *ſpumantia auro Bacchi mella*. Flaventis imber Jacchi: aurea fluenta Lyæi: Lyæus ignis, æſtus, ſpiritus, anima. Flore Lyæi proluit excuſum Mentoris arte ſcyphum. Miſcere falerno pocula. Siccare culullos, id eſt ebibere. Labra mergere pateris ſpumantibus, vel admovere, condere, tingere, imbuere, tangere. Labro poculum premere tangere. Obliviosum ducere Liberum. † Vide Horat. l. 1. Od. 18. & 20. l. 3. O. 21. Bauhuſ. l. 2. epig. 1. Virgil. l. 2. Georg. v. 454. Sarbiev. l. 1. Ode 12. Balde l. 1.

Ode II. Vindemiæ deſcriptio.

- - - - Decerpunt vitibus uvas,
Et portant calathis, celerique illidere plantâ
Concava ſaxa ſuper properant. vindemia fervet
Collibus in ſummis: crebro pede rumpitur uva,
Nudaque purpureo ſparguntur pectora muſto.
Tum Satyri, laſciva cohors, ſibi pocula quiſque
Obvia corripiunt: quod ſors dedit, hoc capit uſus.
Cantharon hic retinet, cornu bibit alter adunco,
Concavat ille manus palmaſque in pocula vertit:
Pronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit
Muſta labris, alius vocalia cymbia mergit,
Atque alius latices preſſis reſupinus ab uvis
Excipit. Olympius Nemeſian. Ecloga 3.

* *Viola* vide *Flos*.

* *Vipera*. Species ſerpentis parvi. Viperarum cuſtos & dominus: i. e. Agyrta ein Marckſchreyer: apud Martialem l. 1. ep. 35.

* *Vipſanius Agrippa* gener Auguſti, ædilis porticum celebrem adjecit templo Pantheo: hinc ſæpe Martialis memorat Vipſànas columnas, laurus.

* *Virbius*. ſic dictus eſt Hippolytus.

* *Vires*. vide *Robur*.

* *Virgilius*. vide *Poëta*.

* *Virginia*. pars Indiæ occidentalis, dicitur nova Francia. Inde venit tabacum.

* *Virgo*. Virginitas. vide *Caſtitas*, *Veſtalis Fœmina*. Virgines manſère Pallas, Diana, Muſæ, Carites, Daphne &c. † *Virgo Erigone* vide Aſtra. *Virgo aſpera, venatrix*: i. e. Diana. *Virgo bellatrix*, *armi potens*: i. e. Pallas, *virgo Siculi freti*: i. e. Scylla. *Virgines doctæ*, i. e. Muſæ. *virgines jucundæ, decentes tres*: i. e. Charites. *virgines fatidicæ, duræ, inexorabiles, nigræ, pallidæ &c.* i. e. Parcæ. *virgo vatidica, Phæbeja*: i. e. Sibylla, Carmentis, Manto Caſſandra vel alia vates. *Virginis æquor*: i. e. Helleſpontus. *Virginis aqua*: vide Roma.

† *Virgo* ponitur subinde per modum adjectivi, locò *purus*, ùt *virgo cartha*, *virgo unda*. *Virgo Cartha*: i. e. nondum editus liber. Martial.

* *Viri egregii, insignes.* vide Heroës, Constantia, gravitâs, virtus, facta, Gloria, Populi celebres.

† Comparari solent cum Luna inter minora sidera, cum sole, rebus pulcris, pretiosis, celebribus &c. vide suis locis, & Statius l. 1. Silv. de Rutilio. Claudianus in Stilicone: Probino &c. Statius l. 4. Silv. in via Domiti. v. 120. & l. 2. in Surrent. Pol.

* *Viridis* (*b b b*) color inest Herbis, silvis & arboribus, pratis vere. eum amant Diana, Nymphæ; satyri. Virides etiam dicuntur aquæ vel dii aquatici. Item viridis color tribuitur veneno, serpentibus. Virides lapides sunt marmor Laconicum. vide *Gemmæ*,

* *Virtus* (*l l*) sumitur frequentius à poëtis pro fortitudine, præsertim bellica. Aliàs autem animi quædam bona dos ad mores aut dei cultum pertinens. † Comparari solet cum rebus præclaris, pretiosis, pulcris, bonis, puris, Jucundis, dulcibus: sed tamen obtineri difficilibus, in *Alto* positis: ad quam opus est labore, pugna, periculis, patientia, vitiorum expugnatione.

† Virtus facit gloriam, æternum nomen & immortale. † Vid. Ovid. l. 4. trist eleg. 3. Virgil. l. 10. v. 487. Ovid. l. 12. metam. v 617. & de Ponto l. 3. eleg 2. Seneca in Hercule Oeteo act. 4. Chor, v. 1574. Horat. l. 1. ep. 1. Balde l. 4. Lyr. Od. 26. Sarbiev. l. 3. Od. 23. Claudianus l. 2. de Stilicone. & in consulatu Theodori. Silius l. 15. initio.

† Virtutum species sunt Prudentia, Temperantia, Fortitudo, Justitia, clementia, Fidelitas, Taciturnitas, Concordia, Constantia, Gratitudo, Diligentia, Patientia, Castitas, Modestia, Beneficentia, Hospitalitas, Obedientia, Pietas, cul-

tus dei, Pudicitia, Providentia, Veracitas. vide ſingulas ſuis titulis.

* *Virus* (*l b*) vide *Venenum*.
* *Viſtula* (*l b b*) Weixel. fluvius Sarmatiæ.
* *Viſurgis* [*b l b*] Weſer. fluvius Germaniæ per Weſtphaliam in mare Germanicum labens.
* *Viſus* (*l b*) das Geſicht. vide *Oculus cæcus*. Viſu acuto valent aquila, Lynx. Lynceus argonauta per ligna & ſaxa viſu penetrans ſpeculator.
* *VITA* [*l b*] das Leben. In vita humana occurrunt plurima. Felicitas, infelicitas; Divitiæ, paupertas. miſeria; Pericula; Honor; *L*abor, Voluptas virtus, vitium; *B*revitas & Longævitas, ac denique Mors. † Vita Aulica, militaris, ruſtica, frugalis &c. vide ſuis locis.

† Comparatur vita pro varia conſideratione variis rebus. *Flori, vitro*, *Scenæ* ſeu comœdiæ aut tragœdiæ: *flumine* ſemper labenti vario caſu: *Picturæ*, ubi lux & umbra vices agunt: *Symphoniæ*, ubi acuti ſoni gravibus miſcentur: *Plantæ* vel *arbori* diu creſcenti ſubitò cadenti ab ictu aut ventis: *Militiæ*: *Navi* quæ ventis circumfertur, agitatur fluctibus, periculis objicitur: *Mari* modo turbido modò quieto: *Aræ*, aliiſque rebus *mutabilibus*, *vanis*.

† *Vita longa* vide *Senectus*. Statius l. 3. Silv. in Hercule Surrent. *S*arbiev. l. 1. Ode 10. *Vita brevis*. vide Pia Deſideria l. 1. eleg. 5 & 13.

† *Vitæ contemtus*. vide Mors, Cato, Curtius, Brutus, Seneca.

* *Vitelliani* (*b l b l l*) ſic dicebantur pugillares (Handbüchlein) ad ſcribendas res amatorias Martial. 2. 5.
* *VITIUM* [*b b b*] Laſter / oder Mängl. Vide *Peccata*, *Crimina*, *Impius*, *Conſcientia*. *Mores*. *Cauſæ vitiorum* ſunt Furiæ, orcus, voluptates, divitiæ &c. *Effectus* ſunt animæ ac corporis ruina, ruina regnorum, bella &c. faciunt hominem pecori ac feris ſimi-

similem. *Comparantur* vitia rebus turpibus, odoribus ingratis, Venenis, Ulceri, morbis fœdis, Serpentibus, Draconibus, Lernææ Hydræ, Monstris, Spinis, urticis, Zizaniis, vinculis, carceri.

† *Species vitiorum* sunt Improvidentia, Ebrietas Injustitia, pigritia, Crudelitas, Perfidia, Proditio, discordia, inconstantia, ingratitudo, libido, Superbia, Astutia, fraudulentia, Adulatio, ambitio, avaritia, temeritas, Iracundia, garrulitas, Invidia.

* *Vitrum.* vide *Eleutherus*,

* *Vitulus*, Juvencus tener, qui fronte curvos lunæ imitatur ignes: prima trudens cornua: matris adhuc sequax juvenculus, Cornutæ matris soboles. tenero mugitu requirens matrem.

* *Vivere dui.* vide *Senectus.*

* *Ulmus* arbor è cujus ligni fieri solebant perticæ seu scipiones, quibus vites alligantur, quia vites libenter crescunt si juxta hanc arborem ponantur.

* *Ulpianus* (*l b l b*) Jurisconsultus Romanus.

* *Ulpius* nomen Trojani Imperatoris.

* *Ultima* hominis sunt, mors, inferi: ultima vini, fæx: ultima cursûs, meta: ultima arboris aut turris, apex: vide *Finis*. Ultima terræ: vide *Terræ finis*. † *Ultima pati, minari*: i. e. maxima supplicia. *Ultimum scelus*: i. e. summum, maximum.

* *Ultio*. vide *Vindicta*.

* *Ulysses* vel *Ulyxes* vel *Ulysseûs* (*b l l*) genit. *Ulysseos* vel *Ulissei* vel *Ulyssi*. accus. *Ulyssea* vocat. *Ulysse* (*b l b*) tab. XI. Rex erat insularum quæ circa Echinades sunt. nempe Ithaca, Dulichium, Same Neritus, Taphus, Cephalenia. Omnium græcorum astutissimus, & eloquentissimus. Penelopen uxorem certando adeptus est. cæterisque Græcis ad Trojam pergentibus, ipse amore uxoris optimæ insaniam simulavit. vide *Palamedes*

Tandem profectus Achillem etiam inter Lycamedis filias muliebri habitu latentem prodidit, & ad obsidionem Trojæ adduxit, Herculis sagittas, sine quibus Trojam capi non posse in fatis erat, à Philoctete impetravit. In iisdem fatis erant Palladium in templo Trojæ servatum, ossa Laomedontis condita super portam *Scæam* Trojæ, & *Rhesi* equi candidi abducendi antèquàm e Xantho fl. bibissent: ergo Ulysses clam cum Palamede ingressus urbem Palladium, & Ossa furatus est, & nocte prima qua advenit *Rhesus*, cum eodem penetrans castra Rheso interfecto abduxit equos. Missus ad annonam auferendam nihil attulit, causatus penuriam locorum: Sed Palamedes promisit se multa allaturum, attulitque. ergo infensus ei Ulysses fingit litteras à Priamo ad *Palamedem*, quibus eum ad proditionem Græcorum castorum hortatur Priamus promisso auro: eas litteras coram exercitu recitat, & jubet in tentorio *Palamedis* fodi, ubi aurum repertum est, quasi à Priamo jam missum; cùm tamen Ulysses illud dolosè ibi defoderit: hinc Palamedes ab exercitu lapidatus est. Achille occiso lis de ejus armis orta est, eaque *Ajax* petebat: sed Ulysses eloquentia suâ, & ostensis diducta veste vulneribus, adjudicante Agamemnone & Menelao, impetravit: unde Ajax desperans se peremit, cujus cruor in florem anemonen mutatus est. Troja capta litigans pro præda occidit Orsilochum Idomenei *Cretensis* filium, Astyanactem è Turri præcipitavit spectante matre. *Redire* in patriam volens tempestatibus decennio *jactatus* est ad Cicones: ad Lotophagos seu Syrticos populos: *In* Siciliam ad Polyphemum, quem dolo evasit, oculoque privavit: in Lipara insula ab Æolo ventos impetravit inclusos saccis, ut eos pro arbitrio emitteret: at eo in navi

vi dormiente socii, rati aurum inesse, ineunt consilium occidendi Ulyssis, auroque potiundi: sed dum saccos aperiunt omnes unà venti erumpentes turbant mare, quo ad Læstrigonas in Italiam vel Siciliam appulsus est. Illos fugiens venit ad Circen Hæc socios præmissos præbito potu venefico in sues, bestiásque alias mutavit solo *Eurylocho* excepto, qui non gustavit. Veniens autem eò Ulysses à Circe lædi non potuit, accepit enim à Mercurio pharmacum, quo unctus tutus à veneficiis erat; imo ensem jugulo imponens Circes, coëgit ut socios pristinæ figuræ redderet. Dein' ejusdem amore captus biennio cum ea mansit, susceptumque filium Telegonum & Ardeam filiam secum ferens clam eam reliquit. in discessu, dum Elpenor reliquos socios assequi properatè scala delapsus cervicem fregit. Dein descendit ad inferos ubi à Tyresia de futuris edoctus est. Scyllâ & Charybdi cum aliqua sociorum jacturâ superatis, Sirenes illæsus transiit; quippe sociorum aures cerâ obturavit, ne audirent cantum, se verò fecit malo navis alligari, ne posset â Sirenibus elici. In Siciliam appulsus ad locum, ubi solis boves pascebantur socios monuit, ne eos violarent: sed ii fame cogente, dum Ulysses dormiret, boves aggrediuntur: quare omnes naufragio perierunt, præter Ulyssem, qui novem dies cum mari luctatus tandem in Ogygia insula exceptus est à Calypso, cum qua septem annos moratus, rate sola iterum mare tentat, eâque mox fracta nudus in Phæaciam Ins. ejicitur. Hic Nausicaë Alcinoi regis filia eum vestibus, Alcinous ipse elegantissimis hortis suis, Arete verò Alcinoi conjux navibus eum juvit, quibus in Ithacam reversus habitu mendici clam in domum Penelopes suæ penetrare cupit, exploratum, quid ibi ageretur. Ulysses hactenus decem annis ad Trojam hæ-

ferat, & decem aliis annis in mari jactatus fuerat: toto hoc tempore Penelope casta mansit, nec aliud conjugium admisit, quamvis multi dicerent, virum jam periisse. Ergo Ulysses ope Philetii pastoris suarum pecorum domum à molestis procis liberavit, ex iis *Irum* pugno occidit, aliis verò modis *Pisandrum* (*llb*) *Polybum* (*bbb*) *Medontem* (*blb*) *Eurymachum* (*lbbb*) *Antinoum* (*lbbb*) atque *Melanthium* (*blbb*)

† Denique à filio Telegono occisus est hastâ cui acumen erat ex osse piscis marini.

† Nomina & epitheta Ulyssi hauriuntur à genere. quod vide tab. XI. ùt *Laërtius*, *Laërtiades*, *Telegoni parens*, *Cyrcæus amasius* vel à locis & regnis ejus, ùt *Neritius*, *Dulichius*, Vel à gestis, ùt *Achillis heres*, *Palladii raptor*, *Diomedis socius*, *Æmulus Ajaci* &c. † Videatur de illo Virgilius l, 7. v. 15. Ovid. l. 14. metam. v. 159. & l. 13. initio &c.

* *Ulissipo* (*blac*) vel *Ulyspo* (*blc*) Lisabon urbs princeps Lusitaniæ: dicitur ab Ulysse condita paulò supra ostia Tagi. Sedes est regum, & nobilissimum emporium.

* *Umber* (*lb*) einer aus Umbrien & nomen canis.

* *Umbilicus* (*lblb*) der Nabel. Umbilicus sumitur pro medio cujuslibet rei v. g. umbilicus terræ. Item umbilicus est globulus, quo liber clauditur das Gsperrl oder Knöpfl am Buch. hinc, *ad umbilicum deducere* est idem ac librum integrè absolvere. vide *Liber*,

* *Umbo* pars prominens scuti.

* *Umbra*. Schatten. vide *Tenebræ*, *nox*. *majoresque cadunt altis de montibus umbræ*: vel *Et sol crescentes decedens duplicat umbras*: i. e. Vesper est. *Fecit minimas jam sol altissimus umbras*: id est, meridies erat.

† *Umbræ* dicuntur etiam animæ mortuorum.

† *Umbram quærere*, *latere in umbra*: i. e. non libenter inter homines versari, vel fugere negotia publica.

* *Umbria* regio Italiæ *tab. Geog*, 3, montosa, ferax vini, olei, ficuum, venatui apta, Ex hac natus S. Franciscus Seraphicus.
* *Umbro* fluvius & mons Etruriæ, Item Sacerdos Marsorum, quem Archippus Rex contra Æneam misit pro Turno.
* *Unda*. vide *aqua*; *mare*, *fons*. *fluvius*,
* *Undecim*. vide *annus*.
* *Undipotens* : i. e. Neptunus vel Thetys.
* *Unguenta*. vide Onyx, Odor, Coronæ, convivia, Festa.
* *Unus*. vide *Annus*. Unus semper tantum est Phœnix, unus sol, unus rex cælorum, unam é multis stellis nempe Arcton sequitur magnes, unum è sideribus assiduè aspicit Heliotropium flos, unum oculum simul habuerunt tres Grææ sorores, unum oculum Polyphemus Ex sociis Ulyssis unicus Eurylochus evasit veneficia Circes. Tydeûs unicus in via occidit quinquaginta insidiatores, & ex iis unicum testem cladis dimisit. Lynceus unicus à sua sponsa Hypermnestra servatus est. Thoas rex Lemni unicus servatus est ab Hypsiphyle. Unum cornu Acheloo ereptum est ab Hercule. In præstantissimis rebus non solent multa, sed unica esse : Sic unus hactenus tantùm fuit Homerus unus Virgilius, unus Cicero &c.
* V*ccontii* (*b l b l*) populi Galliæ circa Sabaudos.
* *Vegesus* (*b b b*) mons Galliæ Belgicæ, è quo cadit Mosa fl.
* *Volare*, *volatus*. Volucer, fugax, pernix, præpes, ales, volatilis, omnia significant flüchtig/geflüglet † Volârunt Dædalus, Icarus, Perseûs & Bellerophon equo Pegaso alato. Medea, Triptolemus & Ceres alatis draconibus. Musæ per fenestras eruperunt, quas infeliciter secutus est Pyreneus Medea specie draconis avolavit Athenas. Ganymedes raptus ab Aquila. Volare dicuntur Horæ, fama,

fama, fortuna, venti, Iris, Mercurius, & universim virtutes, vitia, aliæque fictæ personæ, ac minores dii, ut somnus, Morpheus, nox. imber, victoria, furiæ &c. Aquila volat altissimè ad solem scandens. Gryphs animal est grande specie Leonis, sed fortissimi volatus. Contra Struthio avis volare nequit. † phrases de volatu. *Secat aëra remige pennâ. Remigio alarum fertur per inane: nubila pennâ dividit. liquido natat æthere. Cælo admovet alas. propiora volatu sidera metitur. liquidum verrit inane.* Pennâ *remige percutit auras. super Zephyrum scandit, ventorum tentat iter. Mercurii soccis utitur: Perseum Dædalum imitatur: aërias tentare domos; præpete cursu superare nubila.*

* *Volaterræ* [*b l l l*] urbs Etruriæ ad Cecinam fl.

* *Volema* (*b lb*) poma optima.

* *Voloja* fluvius Lotharingiæ margaritifer.

* *Volsci* populi Italiæ inter Latium & Companiam mixti, quorum regina Camilla. olim dicti *Osci*, vel *Oscæ*.

* V*olsinium.* vide *Vulsinium.*

* V*olubilis.* vide *mobilis, mutabilis, celer.*

* *Volucris* vide *Avis, volare.*

* *Voluptas* (*b l l*) Wollust. potest esse bona vel mala. vide D*eliciæ, gaudium Jucundus Xerxes.* Eam sic describit Silius l. 15.

- - - - *Virtuti inimica voluptas,*
Achæmenium spirabat vertice ordorem
Ambrosias diffusa comas, & veste refulgens
Ostrum, quæ fulva Tyrium suffuderat orâ.
Fronte decor quæsitus acu: lascivaque crebras
Ancipiti motu jaciebant lumina flammas.

* *Vomer,* seu *vomis* [*l b*] Pflugeisen sumitur pro re rustica, agricultura.

* *Vorago torta,* S*icula.* i. e. Charybdis.

* *Voracitas, vorax.* vide *Rapax.* Vorax est lupus, corvus, Harpyjæ, orcus, charybdis, tempus, Hercules, Saturnus, qui filios devoravit. Ceres abstinentibus ceteris diis humerum pelopis cocti

pueri

pueri devoravit. Eva devoravit pomum. Marinum monstrum devoravit Herculem, item Jonam prophetam. Equi Diomedis & Glauci, & Leones Therodamantis devorârunt homines. Serpens Thebanus socios Cadmi. Cerberus Theseum. Tereus filium coctum Itym; item Thyestes. Polyphemus, & Læstrigones socios Ulyssis. Draco decem pullos: vide Calchas. Hecate canes. Proserpina grana mali punici. Minotaurus: Leleges: Ætna, flammæ: Danaidum dolium: Mus: tinea. † vide *Gula*.

* V*ota* Wünsch. vota pro salute alterius suscepta dicuntur Soteria: vide *Poësis varia*. Vovendi formulas, vide *Opto*. Vota varia variorum, vide *Desiderium*. Idomenes vovit immolare quidquid primò obvium esset redeunti &c. Item *Jephte* de quo vide Biderman l. 1. Heroidum. Vota stulta fuerunt Midæ, Semeles, Phaëtontis vid. *Temeritas*

* *Vox* vide clamor, cantus, avis, Siren. Vox rauca est in corvo, ventis, cornu Tritonis, tympano, tumultuoso æquore, stridende flumine. V*ocis imago*: i. e. Echo. V*ocale aurum*, *vocale ebur*, *vocalis buxus*, *vocale æs*: i. e; cithara, tibia, tuba.

* *Upilio* vel *Opilio* [*l b b c*] i. e. *Pastor ovium*.

* *Upsala* (*l b b*) urbs Sueciæ.

* *Upupa* [*b b b*] Widhopf avis cristata, turpis, collo sanguineo. in hanc mutatus *Tereus*. Græcè dicitur *Epops*, *epopis* (*b b b*)

* *Urania* (*l b b b*) vel *Uranie* [*l b b l*] tab: VI.

* *URBES*. Urbs, hoc nomen absolutè positum sumitur antonomasticè pro *Roma*.

1. *Urbes valde antiquæ* Argos, Sicyon, Sidon, Tyrus Thebæ, Troja, Cumæ, Babylon, Treviri, Patavium, Mycenæ

2. *Urbes potentes* Troja, Thebæ, Memphis. Babylon, Thebæ Ægyptiæ, Syracusæ, Carthago. *H*odoierno ævo Vienna, Venetiæ, Londonum Anglorum, Constantinopolis seu *B*yzantium, Lutetiæ

in

in Gallia, Cairum in Ægypto, quæ olim Memphis fuit.

3. *Urbes divites*. Præter eas, quas mox numero 2 dixi, fuerunt hæ. Sardeis, Corinthus, Alexandria, Tyrus, Gaza, Persepolis, Miletus, Smyrna, Ephesus.

4. *Urbes* *Doctæ*. Athenæ, Corinthus, Alexandria, Tarsus, Delphi, Cyrrha, vide *Academia*.

5. *Urbes Bellicosæ* Roma, Carthago, Troja, Thebæ, Saguntum, Numantia, Tyrus à Nabuchodonosore tredecim annis oppugnata:

6. *Urbes amœnæ* Tibur *Bajæ* Enna. Voluptuosæ Sibaris, Gnidus, Memphis, Lesbos, Mitylene, Gnidus, Paphus, Rhodus.

7. *Urbes remotæ, extremæ*, Calpe, Syenæ, Gades, Bactra, Tomi, Colchis.

8. *Urbes dirutæ* vide Excidium.

9, *Urbes diis sacratæ*. *Apollini* Cyrrha, Delphi, Claros Patara, Chrysa, Rhodus, Cilla, Tegyra in *Bœotia* Smynthe, Ismenos. Vide deos quoslibet suis locis, ùt *Musæ*, *Fortuna*, *Jupiter*. *Juno*, *Diana*, *Pallas*, *Pluto*, *Ceres*, *Mars* &c.

10. *Urbes aliæ notabiles* videri possunt in *octo tabulis Geographicis* ad titulum *Regio* positis.

11. Urbium laudes & descriptiones aliquas vide apud Biderman l. 2. Heroid. ep. 2. Sarbiev l. 4. Ode 9. & 4. Descriptiones poëticæ.

12. Vitæ in Urbibus incommoda, vide: Juvenalis Satyra 3. Horatius l. 1. epist. 10. vide *Rustica vita*.

* *Urbicus* sumitur pro *Romanus*. Urbica *Lingonicus*, Tyrianthina Bardocucullus: Martial. l. 1. ep. 44.

* *Urbicus poëta*: Martial l. 1. ep. 3. 5. & Juvenal. Sat. 6. erant viles poetastri, qui in triviis decantabant Attellanas fabulas, ùt hodie nonnulli agyrtæ in nundinis.

* *Urceus* Krug. *Fluvii* finguntur ex urceo vel urna undam suam in fonte fundere.

* *Ursa* fl. vide *Limagus*.

* *Ursus*

* *Ursus* Bär. animal nigrum villosum, murmurans, crudele, tardum, assurgens in pedes posteriores scandens arbores, amans lingere mel, habitat in antris, densisque silvis. dicitur edere catulos informes, quibus assiduè lingendo denique aliquam speciem membrorum dat. † *Sunt* frequentes in Caledonia seu *Scotia*, Sarmatia, *Polonia*, Umbria, Nulli dantur in Africa. † *Ursa Numidica*: i, e. Leo † *Ursa* cælestis, vide *Astra*, *Calysto*. † De urso vide spectaculum heroum 7. Ovid. l. 2. metam. v. 420. Descriptiones poëticas.

* *Urtica* (*l l b*) Brennessel,

* *Utica* (*b b b*) urbs Africæ post Carthaginem princeps: sita ad Bagradæ fl. ostia ubi Cato se interemit.

* *Utinum* seu *Altinum* (*l l b*) oppidum princeps Fori Julii,

* *Vulcanus* (*l l b*) tab. II. VI. VIII. Hic cùm deformis nasceretur à Jove patre è cælo dejectus cecidit in Lemnon insulam, ex quo casu factus est claudus ibi dicitur à simiis educatus esse, & postea fabrilem artem exercuisse. Officinam ergo habuit in Lemno insula sibi sacra, vel in Ætna flamivomo monte vel in Lipara & Vulcaniis aut Æoliis Insulis *tab. Geog.* 3. Fabri servi ejus fuerunt Cyclopes, cum quibus Jovi fulmina excudebat, & diis etiam reliquis sua arma. Item arma fecit Æneæ rogatu Veneris; Virgil. l. 8. Memnoni rogatu auroræ: Achilli rogatu Thetyos. Dauno ensem, quem dein Turnus gestavit. † Fecit canem æneum, eumque vivum redditum Jovi donavit, qui eum Europæ vel Dianæ, Europa Procridi, Procris Cephalo donârunt: erat autem canis velocissimus Lælaps, qui cum vulpem aut lupum ferocem, Thebano agro immissum post Sphynga præcipitatam, persequeretur, à Jove ambo in marmora mutati sunt; Ovid l. 7. met. v. 753. Fecit etiam ex ære Pandoram. Venerem conjugem suam cum Marte in adulterio deprehensam reti

ti illigavit. † Officium ejus est, quod sit præses ignis, & artium fabrilium · † Sacra illi sunt ignis, Lemnos, Ætna, Æoliæ, Vulcaniæ insulæ, nempe Lipara Hiera, Strongyla, Didyme, Ericusa, Evonymos, Phœnicusa. † Nomina ei tribuuntur à genere, officio gestis, locis. ut *Veneris maritus, claudum numen, fabrorum rex, Lemnius Ætnæus, Liparæus, item Mulciber, Ignipotens fulminis artifex &c.*

† Vide Virgil. l. 8. Æn. v. 416. Statius l. 3. Silv. in Hercul. Surrent,

* *Vulnus* Wunden. sumitur pro quolibet dolore, infortunio, damno &c. Vulneratus est Chiron & Philoctetes sagittis Herculis. Achilles à Paride. Venus à Diomede. Apollo à Cupidine & Pluto ante raptum *Proserpinæ*. Telephus ab Achille. Centauri vulnera ab Hercule accepta laverunt in fl. Anigro. Ex vulnere Medusæ natus Pegasus corallium. Invulnerabiles fuerunt Achilles, Cæneus, Cygnus. Ex vulnere serpentis obierunt Eurydice &c. vide *Serpens*. Vulnus immedicabile Chironis, Philoctetis, Telephi. Vulnera curant cervi dictamno, & aqua frigida. vide *Medicina*. Vulnera incisa Myrrhæ, Thuri, electri arbori, stillant gummi &c. Ex vulnere seu disciffo capite Jovis nata est Pallas Vulnerum cicatrices ostentans Ulysses obtinuit arma Achillis. Vulnus obligatum iterum manibus discerpsit Cato. è Vulnere S. Catharinæ prosiluit lac. E vulnere Pyrami extractum pugionem sibi infixit Thisbe item Arria. Vide Ovid. l. 2. Trist. init. & l. 6. met. v. 387: Virgil. l. 6. v. 489. & l. 12. v. 919. Biderman l. 1. Heroid. ep. 2.

* *Vulpes* (*ll*) Fuchs animal silvestre, astutum. vide suprà *Vulcanus*. & Balde l. 1. *Silv*. Ode 12.

† *Vulpis fuga*, Martial. l. 4. ep. 4. id est lotium seu urina, quam fugiens vulpes post se spargere solet, ne persequantur canes,

* *Vulsinium* (*lbbb*) seu Volsinium, *Bulsinum*, olim

Tyros

Tyros dictum oppidum ad lacum Vulsinium & silvam in Etruria *tab Geog.* 3.

**Vultur* (*I b*) Geyer/Stoßvogel. prædatrix ceterarum avium, altè volans, valet odoratu & visu acuto: per gyros secans aëra lustrat regiones & insidiatur prædæ. Est auguralis avis, Marti sacra, amat cadavera, hostis præcipuè columbarum, pullorum. Nidificatur in rupibus aut altissimis arboribus. In talem mutatus Dædalion. Dicuntur aves Palatinæ, quia *Romulus* in monte Palatino augurium cepit è *12* vulturibus. Vultur adjunctus est Tityo, vel etiam Prometheo. Dicitur avis Caucasea, Thracia, Hyperborea.

**Vulturnus* vide *Ventus* & tab. ll.

**Vulturnum* oppidum Campaniæ cum fluvio, qui Capuam præterit, & per Venafrum in mare abit circa Cumas.

**Vultus*. Angesicht. vide *Pulcritudo*, *forma*, *Deformitas*, *Pallor*, *Rubor*, *Candor*. Et Seneca in Medea act. 1. cho. v. 75. & in Hippol. act 2. cho. 738. & 643. Statius l. 1. Silv. epithal. Stellæ. & l. 2. epiced. Glauciæ. Virgil. l. 1. Æn. v. 406. & l. 10. v. 133. & l. 12. v. 65

**Uxii* populi Asiæ *tab. Geog.* 8.

**Uxor*. vide *Conjux*.

W.

**Wandali*. vide *Vandali*.

**Westphalia* (*I b b b*) pars Germaniæ, unde Visurgis oritur & Lupia fl.

X.

**Xantippe* (*III*) fœmina pessima uxor Socratis.

**Xanthus* vel *Scamander* fl. ex Ida monte, in quo

Apol-

Apollo lavare solet crines, quos illæ aquæ electrino seu aureo colore imbuunt. In hoc cùm Achilles multos Thraces ex Rhesi exercitu demergeret, Vulcanus eum pene totum exsiccavit.

* *Xenia* [*l b b*] vide *Sporta sportula.*

* *Xenophanes* (*b b b l vel l b b l*) vide *Philosophus*

* *Xenophon* (*b b l*) vide *Philosophus.*

* *Xerxes* [*l l*] tab. XXV. filius Darii à Miltiade victi in Marathonio campo. Hic millies mille armatos seu decies centena millia eduxit adversus Græciam, & ut promtè numerum copiarum iniret, non numeravit singulos, sed in certam mensuram (ea erat vallum ductum, quod decem millia hominum intra se caperet) eos consistere, & sic unam myriadem post alteram mensus est. Pontem mari Hellespontiaco imposuit ex Abydo ad Sestum: quem cùm venti nonnihil rupissent, jussit omnes fabros capite plecti, & æquori mille verbera infligi. Atho montem perfodit & mare traduxit. Ad Thermopylas cæsus à Leonida. Athenas cepit, & Bibliothecam, quam Pisistratus primus ibi erexit, abduxit in Persiam à Themistocle fusus est triduano prælio ad Artemisium montem, & paulò pòst maritima Pugna apud Salamina insulam: unde Xerxes piscatoria cymba elapsus post annos aliqnot instauravit bellum, sed infelici eventu. Itaque voluptati se totum dedit, iisque præmia proposuit, qui aliquod voluptatis novum genus excogitâssent. Quare demum ab Artabano satrapa ebrius occisus est.

* *Xuthus* tab. II.

Z.

* *Zacynthos* (b l b) Jnsula maris Jonii ferax frumenti, olei, silvarum, uvæ passæ. dicitur etiam Ulyssis regnum fuisse.

* *Zaleucus* (b l b) leges Locrensibus dedit, & inter eas, ut adulter oculis orbaretur, Ejus dein' filius adulterium commisit. Populo ergo pœnam pro illo deprecante, ne leges violarentur ipse jussit unum oculum filio, & unum sibimet erui.

* *Zancle* [l l) urbs Peloponnesi. item sic antea dicta est Messana, vel Mamertum.

* *Zeno* (l l) vide *Philosophia stoica*.

Zenodotos (l b b b) Philosophus & Grammaticus, Bibliothecarius Ptolemæi libros Homeri correxit.

* *Zephyra* (b b b) vide *Halicarnassus*. item Jnsula juxta Cretam.

* *Zephyrium* promontorium Locrorum in Jtalia.

* *Zephyrus* (b b b) tab. I. II. vide *Ventus*, *Ver*. *Zephyritis*, *idis* (b b l b) id est Flora.

* *Zerinthus* [l l b) urbs aut potius antrum Thraciæ vel Samothraciæ, Hecatæ sacrum. Hic Thraces immolabant canes, & immolatos devorabant: unde Hecate dicta est Canivora. Hic dicitur laceratus Euripides.

* *Zetes* [l l) tab. XXI.

* *Zethus* [l b) tab. VII. XXI.

* *Zeuxis*. vide *Pictor*.

* *Zodiacus* (l b b b) vide Mensis, annus astra. Ovid. l. 2. met. v. 130. sarbiev l. 1. O. 17.

* *Zoilus* [l b b] Amphipolites poëta malignus, qui omnium scripta carpsit, præsertim Platonis & Homeri, unde Homeromastyx dictus est: libros

libros hos dedicans Ptolomæo regi ſperatum præmium non accepit: hinc eſuriens petiit annonam cui *Rex* reſpondit, ſe mirari cur eſuriret doctior Homero; cùm Homerus etiam mortuus multos paſceret; nempe Grammaticos in eo explicando verſatos.

Zoroaſtres [1611] magus Legiſlator Bactrianorum.

GENEA-

GENEALOGIA

Deorum, Semideorum, Nympharum, Fluviorum, Heroum, Monſtrorum, aliorumque, qui in omni Poëſi perpetuò occurrunt.

INSTRUCTIO.

1. GEnealogiæ Poëticæ varius est usus. Ex hac petuntur Patronymica, Antonomasiæ, subinde Metonymiæ, aliàque ornamenta, de quorum natura alius erit differendi locus.

2. Poëta autem quivis nescire non potest, quod sæpe pro ipsa persona, de qua scribere vult, nominet & ponat in carmine aliquid aliud. Quid autem proquo sumi valeat ex sequentibus discas licet.

3. Nota ergo quod propinqui, aut consanguinei alicujus personæ sint triplicis generis (1. *Ascendentes.* (2. *Descendentes.* (3. *Æquales.* *Ascendentes* sunt illi, è quibus persona originem ducit. *Descendentes* sunt, qui ab hac persona originem capiunt. *Æquales* sunt Fratres, & Sorores &c. omnia vide clarius in hoc Schemate

SATURNUS. - est Pelopis PROAVUS

JUPITER. - - - AVUS

TANTALUS - - - PATER

PELOPS - est PERSONA, de qua scribendum.

ATREUS - est Pelopis FILIUS.

AGAMEMNON - - NEPOS

ORESTES. - - - PRONEPOS

I. De

I. De Ascendentibus seu Majoribus.

Not. 1. Omnes simul dicuntur *Majores*. e. g. *Majores Pelopis* dico, pro *Tantalus*, *Jupiter &c.* *Not.* 2 Nomen *Avus* potest tribui omnibus, etiam qui ultra proavum ascendunt. e. g. Jupiter potest dici avus Agamemnonis. *Not.* 3. Etiam nomen *Pater* sæpe tribuitur Avo, aut proavo &c. Sed rariùs.

II. De Descendentibus.

Not. 1. Pro his in universum possunt poni hæc nomina *Genus*, *Stirps*, *Sanguis*, *Propago*, *Stemma*, *Soboles*, *Germen*, *Posteritas*, *Nepotes*. e. g. Pro *Pelops* dico, *Tantali Genus*. *Not* 2. Nomina *Filius* & *Proles* dantur etiam his qui inferiores sunt, videlicet Nepotibus, pronepotibus &c. e. g. Pro *Orestes* possum dicere, *Tantali proles*. Sed debent hæc cautè fieri, & addi aliquod epitheton vel aliud quid, quod de Oreste propriè, solùm, aut potissimùm dici valeat. e. g. *Proles furibunda Tantali*, pro *Orestes*; quia Orestes fuit in furorem actus

III. De Æqualibus.

Not. 1. Quid sint *Frater* & *Soror*, notum est. Attamen etiam hæc nomina tribuuntur sæpe aliis cognatis, qui non sunt ascendentes aut descendentes. e. g. Filiis qui nati sunt ex parentis mei Fratre. Sic *Niobe* potest dici *Soror Orestis*. Vide Tabula V.

Not. 2. Ad æquales spectant etiam sequentes cognatorum ordines.

*Patris mei Frater, item Avi Frater dicitur *Patruus*.

* Patris autem & Avi Soror dicitur *Amita*, quod tamen postremum vocabulum Poëtis non est nimis usitatum.

* Patris mei Frater si filios aut filias habet, illi dicuntur mei *Patrueles*.

* Matris meæ Soror dicitur *Matertera*.

Not. 3. Huc quoque pertinent affines.

* *Socer* est Pater conjugis, Der Schwiger-Vatter.

* *Socrus* est Mater conjugis. Schwiger-Mutter.

* *Gener* est maritus meæ Filiæ.

* *Nurus* est uxor mei Filii

OCEANUS. Uxores Variæ : sed præcipua TETHYS. Ejus filii sunt.

1. NEREUS. Uxor Doris.

Filiæ Nerei sunt plurimæ Nymphæ, è quibus hæ paucæ.

Amphitrite vide Tab. VII.
Antippe - Tab. *III.*
Auge, vel Aux
Autoloë - Tab. *VII.*
Autonoë mater Narcissi ex Cephiso fluvio.
Calypso regina Ogygiæ Insulæ Tab. *III.* & *XI.*
CETO. Tab. I.
Clymene - tab. *III.*
Dais - tab. VI.
Dorycle - tab. XV.
Dorippe - tab. *IV.*
DORIS. - tab. I.
Epione - tab. *III.*
Glauce.
Galatea - tab. *VII.*
Hippothoë - tab. VII.
Mæra - tab. III.
Manto. tab. *III.*
Melia - tab. III.
Melite - tab. *VII.*
Oncæa - tab. *VII.*
Panope mater Glauci
Phœnice - tab. VII.
Pisidice - tab. VIII.
Pitane - tab. VI.
Pluto vel Plota tab. V.
Talia - tab. IV.
Thetys - tab. VII.

2. THAUMAS. Uxor ELECTRA Nymp. Tab. I.

1. IRIS. 2. Quatuor HARPYIÆ, scil. Ocipete, Celeno, Aëllo, Podarge, ex qua ultima, & ZEPHYRO vento nati

Balius & Xanthus, equi Achillis. vid. tab. II.

3. ASOPUS Fluv. Uxor Merope filia Ladonis Fl.

Ismenus.
Ctalius.
Thespia.
Salamis.
Peroë.
Cleone.
Antiope.
Corcyra tab. VII.
Ægina t. VI
Sinope tab. *III.*
Harpina, ta. IV.
Thebe tab. IV.

4. ACHELOUS fluvius \| 1. SIRENES. tab. VI. 2. DIRCE. tab. VII. 3. Castalia. 4. Callirhoë. tab. X.	5. PENEUS fluv. Uxor Bura. \| 1. DAPHne tab. III. 2. Tricca 3. Atracius \| HIPPODAME. t. III.	6. PHORCUS Uxor CETO. t. I. \| 1. Tres GORGONES scil. Sthenio, Euryale, MEDUSA, è cujus resecto capite natus est PEGASUS. 2. LAMIÆ, seu PHORCIDÆ seu Grææ, sorores, scil. Pephredo, Enyo, & Erito. 3. Thoosa ta. VII. 4. SCYLLA monstrum. 5. Draco in hortis Hesperidum, & alia monstra.	7 Nymphæ aliæ Oceani filiæ, Nerei sorores sunt Acaste Æthra Clymene t. II. Electra t. I. Eurynome. ta. VI. Idyia, vel Ipsæa. t. III. Lyriope t. VII. Meliboea t. XVI. Melissa. ta. XV. Metis. t. VI. Periboea t. XVIII. Persa vel Persis. t. III. Phoeno. Phylira. t. VIII. Rhodia. Silbe t. III. Simæthis. Huic ex Fauno natus ACIS pastor, Galateæ sponsus.

COELUS. Uxor Tellus.

1. SATURNUS. Uxor OPS, aliâs dicta *RHEA*, vel Cibele.

1. NEPTUNUS ta. VII.
2. PLUTO t. *VIII.*
3. CERES. ta. V*II*I
4. VENUS. ta. V*III*
5. CENTAURI. ta. VIII.
6. JUPITER, nutritus ab AMALTHEA filia MELISSI Cretæ regis. Ejus conjux & soror est JUNO. Filii autem è variis uxoribus suscepti sunt

1. APOLLO. ta. III
2. MARS. ta. *IV*.
3. MERCURIUS. tab. *IV*.
4. BACCHUS. t. IV
5. TANTALUS. tab. V.
6. VULCANUS; PARCÆ; MUSÆ; HERCULES; Æacus, & ceteri. Vide tabulâ *VI*.

2. TITANUS.

PALLAS, & reliqui GIGANTES. Unus horum fuit TYPHon, è quo & ECHJDna nympha natus est CERBERUS; item Draco PYTHON; Draco Colchicus; Aquila Promethei, & pleraq; monstra. Alius Gigas fuit CÆUS, è quo nata est LATONA tab. *III*. & *ASTERIA*, tab. VI.

3. HYPERION.

AURORA. Hujus filius ex Tithono fuit *MEMNON*. Ex *A*ristæo autem Gigante & Aurora nati sunt *VENT*I; scil. *ZEPHY*rus, tab. *I*. Africus; Caurus; Cæcias; Eurus; Vulturnus; Notus; auster.

4. *JAPETUS*, Rex *Thessal.* Uxor Clymene tab. *I.* 5. *THEMIS* Uxor Jovis. tab. *VI.*

1. *ATLAS.* tab. *IX.* & XXIII.
2. *HESPERus.* tab. IX.
3. *EPIMETHEus.* tab. IX.
4. Menæcius. tabula *IX.*
5. Ephyra tabula I*X.*
6. *PROMETHEUS.* Uxor *A*xiothea.

DEUCALION. Ejus soror *GENUA*; Uxor *PYRRHA.*

1. *HELLEN.* Uxor Orseis. 2. *Amphictyon.* tab. XXII. 3. Protogenia ta. VI. 4. Melantho. tab. VII.

1. *ÆOLUS.* Rex Thessal. Uxor Enarete Deimachi filia. 2. *Arne* tab. VI*I.* 3. Cleobula tab. IV. 4. Dorus. 5. Xuthus; cujus filius fuit *Acheus.*

1. *CRITHEus.* tab. X.
2. *SISYPHus.* tab. XI.
3. *SALMONEus.* tab. XII.
4. *ATHAMAS.* tab. XIII,
5. Dejoneus, s. Dion. tab. XIII.
6. Magnes, *MACAREus*, Jphiclus, Perieres, & ceteri. tab. XIV.

APOLLO natus est Jovi ex LATONA tab. II. ejus gemella soror DIANA. Ejus uxores variæ, è quibus sunt filii sequentes

* 1. Ex Silbe nympha, tab. I. natus est LAPITHES rex Lapitharum, huius uxor Orsinome.

Phorbas. Periphas.

Phlegyas. Hunc alii dicunt fratrem Jxionis, Martis filium. sed Phlegyæ filius est

1. JXION. Ux. Dia. ta. XIII. vel Nubes.

CHIRON & Centauri; sed hi potius sunt Saturni filii vid. t. VIII. Chironis filius est

2. CORONIS. Huic ex Apolline natus

ÆSCULAPIUS. uxor Epione t. I.

PODALJRIUS, MACHAON, Ægle, Hygea, & Panacea.

* 2. Ex Persa nympha ta. I. vel ex Antiope nati sunt Apollini sequentes.

(1) Aloëus. (2.) PASIPHAE tab. XX. (3.) Calypso tab. IX. (4.) ÆETAS rex Colchorum. Uxor Jdyia t. I. vel Hecate. Filii eius sunt MEDEA tab. X. & XXII. ABSYRTHUS. Chalcippe vel Chalciope. (5.) Perseus

Hecate.

CIRCE tab. IX. *Hanc alii dicunt sororem Æetæ; alii Medeæ.*

PIRITHOUS Rex Lapitharum. Uxor HIPPODAME.

Ischomache. Sed aliás & ipsa Hippodame dicitur Jschomache.

* 3. Miletus. Uxor Cyane filia Mæandri fluvii. ex hoc nati CAUNUS & *BIBLIS* eius casta soror.
* 4. Ex Cyrene, cujus pater Hypseus, vel *Peneus* fl. t. I. soror autem *Larissa*, & Frater *Autuch*'. vide t. III. ex hac Cyrene & *Apolline* natus ARJSTÆUS inventor mellis: dictus etiam Momius, & *Agreus*. Ejus uxor *Autonoë* tab. XXI. filius ejus ACTÆON, filia autem Macris. * 5. Ex Europa ERISICHTHON famelicus, Hujus filiæ *Pharmacis*, & METRA, seu Mestra, mutabilis formæ. t. IX. * 6. è Terpsichore musa LINUS. vid. ta. VI. * 7. ex Aglaia Carite ta. VI natus *Thestor*. hujus filius CALCHAS vates. * 8. E Clymene tabula. I. PHAETON. * 9. ex Mæra t. I. HELIADES, scilicet *Phœbe*, Phaëtusa, & Lampetia, vel Lamperie, & Japete.
* 10. ex Manto vate (*Hujus* avus est Eurymus, vel Everus *Thebanus*, pater verò TYRESJAS vates) ex hac Manto natus *Apollini* MOPSUS vates. Eadem ex *Tiberino* rege Hetruriæ in Italia genuit OCNUM.
* 11. E Calypso, vel *Naupidame* *AUGIAS Rex* Elidis, cui grande erat stabulum. vi. ta. *XVI*. * 12 Ex Callisto ARCAS t. *XVI*. * 13. E Calliope musa ORPHEUS, & HYMENÆUS. * 14. Ex Melia ta. I. *Tænarus* & Ismenius ambo vates. * 15. E Corycia nym. Lycorus. * 16. Ex Antippe Chius. * 17. E Sinope tab. I. Syrus.
* 18. E *Rhione* *Anius* tab. IV..
* 19. E Chione Philamon tab. IX.
* 20. Denique *Æneus* *Argonauta*, cujus filius fuit Cyzicus, qui urbi nomen dedit.

JUPITER.

1. MARS. Ejus soror Bellona. Ejus filii sequentes.

*1. E Bistoni tab. VI TEREus Rex Dauli in Thracia Hujus uxor est PROGNE, tab. XXII. ex qua natus

JTYS, mutatus in phasianum. Ex alia conjuge natus est Polymnestus, cujus uxor erat Phronyme filia Clearchi regis Oaxi urbis in Creta. hujus filius

BATTUS, condidit Cyrenen urbem Africæ.

*2 Ex Parthaone Oeneus Rex Ætoliæ. Uxor ALThea filia Thestii tab. XXII.

1. MELEAGER Rex Calydoniæ in Ætolia.

1. TYDEUS, sed hunc alii volunt fratrem potius Meleagri esse. Uxor Deiphile filia Adrasti. ta. X. Filii ejus sunt

1 DIOMEDES. Uxor Ægialia. Hæc eo relicto nupta est Cilleboro tab. XVIII. at Diomedes duxit Dauni filiam.

2. Altheus. Uxor Evippe filia Dauni.

2. Menalippus

2 DEJANIRA uxor Herculis.

2. Atalanta. vid. t. XIIII. XIV. XVI.

*3. Ex Harpina OENOMAUS Uxor Eurithoë.

HJPPODAMJA t. V.

*4. Ex Thebe t. I. nati EUADNE uxor Capanei, alii dicunt natam è Philæo & Jphia: alii è Neptuno. Vid. ta. VII. Capanei filius Sthenelus equo Trojano inclusus est.

*5. Ex Venere Harmione, vel Harmonia, tab. XXI.

* 6. Ex RHEA Silvia filia Numitoris t. XXIV ROMULUS, & Remus ta. ead.

* 7. Biston tab. VI.

*8. Phlegyas t. III.

*9 Alcippe.

* 10. Sithon.

* 11. Thrax.

*12 Ascalaphus sed hunc Ovidius dicit filium Acherontis, & Orphnes nymphæ avernalis.

2. MERCURIUS natus Jovi ex MAJA Atlantis fil. ta. IX. Hujus filii sunt

1. Ex CALLJSTO, ARCAS. vi. t. III. VI. & XVI.
2. Ex Cleobula ta. II. MYRTILUS auriga t. V.
3, Ex Chione AUTOLYCUS fur. t. IX.
4. Ex Ocyrhoë Chironis filia t. VIII. CAJCUS.
5. Ex Carmente vate EUANDER. ta. XXIV
6. Denique DAPHNJS pastor, à Talia in Lapidem postea mutatus.

3. BACCUS natus Jovi ex SEMELE tab. XXI. Uxor ARJADNA. tab. XX. filii sequentes ex variis fœminis.

1. Staphylus hujus filia

Rhio, è qua & Apolline natus

Anius. Uxor Dorippe ta. I.

Spermo, Oeno, & Elais tres sorores.

2. THOAS Rex Lemni cujus filia erat HJPSJPHYLE t. X. quæ etiam nutrix fuit Archemori
3. Oenopion Rex Chii.
4. Evanthes.
5. Ex Chthonopile natus Phlyas Argonauta.

JUPITer. Uxor Plota tab. I.

TANTALUS *Rex* Phrygiæ. Uxor *Taygete* filia *Atlantis* tab. IX. vel *Agenoris* tab. XXI. *Alia* Uxor *Antemoisia* Lyci filia tā. VII. ejus filii sunt

1. PELOPS. Uxor HIPPODAMIA tab. IV. *Auriga* Hippodamiæ fuit Myrtilus tab. IV. Filii *Pelopis* sunt

(1. THYESTES adulterium commisit cum Ærope uxore fratris sui: ex quo nati sunt

Plisthenes, & PELOPEJA. Hæc turpissimè cum ipso patre suo *Thyeste* peccans peperit ÆGYSTHUM *Regem* *Argivorum* Mycenis. Is adulterium commisit cum Clitemnestra, & ejus maritum *Agamemnona* unâ cum *Atreo* occidit.

(2. *ATReus Rex* Mycenarum. Uxor *Ærope*. Hic coctos filios apposuit *Thyesti*. ex eo nati sunt

* 1 *AGAMEMNON Rex* *Argi* & Mycenarum. Uxor Clitemnestra tab. XVIII.

(1. ORESTES *Rex* Mycen. occidit Ægysthum adulterum. ejus uxor Hermione. Filii autem

* 1 *Tisamenus Rex* Mycen. pulsus ab Heraclidis, Lesbum petiit.

* 2. Penthilus *Rex* Mycen. Fugit in *Thraciam*: deinde in Æolidem *Asiæ* regionem. eju s filius

Cometes regno exutus est ab Heraclidis.

2. *NIOBE* uxor *Amphionis* tab. VII.

3. *Broteas*.

(3. *Nicippe*
(4. Lysidice.
(5. Cleon.
(6. Corinthus
(7. *Trœzen.*

*2. MENELAUS *Rex* Spartæ Uxor prima HELENA pulcra t. XXIII. Secunda Hermione quæ pòst Oresti nupta.

(2 IPHIGENIA.
(3. Electra uxor *Pyladis.*
(4. Halesus.

* 3. Clymene uxor *Nauplii*, ta. VII.
* 4. *Anaxibia* uxor STROPHIJ regis *PHOCENSIUM.* Hujus filius fuit

PYLADES amicissimus *ORESTI.* *Ejus* uxor Electra; Filii

Medon, & Strophius.

TABULA VI. Jovis filii VULCA-

JUPITER. *Ab* hoc geniti sunt plurimi filii è variis fœminis, scil.

* I. *VULCANUS.* Uxor *VENus*: filius *ERICHTHONius* tab. *XXII.* Item Æthiops.

* II. E cerebro Jovis prosiluit *PALLas*, Virgo.

* III. Cùm *Themin* uxorem suam devoràsset, evomuit tres sorores, quæ *PARCÆ* dicuntur, scil. *CLOTHO*, *LACHEsis*, *ATROPOS*.

* IV. E Mnemosyne natæ novem *MUSæ*. 1. Polyhymnia. 2. Erato. 3. *Thalia*. 4. Melpomene. 5. Euterpe 6. Vranie 7. *Terpsichore* genuit è Strymone fluvio RHESUM *R. Thraciæ*. & ex *Apolline* LINUM Poëtam. vid. tab. III. Quem tamen alii natum dicunt ex alia musa Clio. Item *Terpsichore* ex Marte peperit *Bistonem*. Hujus filia erat Bistonis, nepos *Tereus*. tab. IV. item ex *Acheloo* fl. edidit SIRENES. 8. Musa est Clio. 9. Calliope. Hæc ex *Apolline* vel Oeagro peperit *ORPHEUM*, cujus uxor *EURIDYCE* tab. VI. filius Methon. * V. Ex Eurynome tab. I. natæ tres *GRATIÆ* seu CARITES, scil. *Aglaja* t. III. *Thalia* vel Pasithea tab XXII. *Euphrosyne*.

* VI. *E* Protogenia Deucalion, cujus filius Æthlius ex uxore Calice (tab. *XIV.*) genuit *ENDYMIONEM*. Hic ex *Luna* genuit Poeonem : ex Hyperippe *EURIDYCEN*, quæ forsan fuit mater *Euryti* t. *XIX*.

* VII. *Ex Antiopa Nictei* filia AMPHION. tab. VII.

* VIII. *E* Junone *Hebe* Dea juventutis. tab. *XIX*.

* IX. *Ex Asteria* tab. II. Hecate. sed vide tab. III.

* X. *Ex Elara* Orchomeni fil. tab. *XVI*. *TITYUS* impius * XI. *Ex* Charme Britomartis. * *XII*. *E* Danaë PERSEUS t. *XVIII*. * *XIII*. *Ex Europa* MINOS. ta. *XX*. * XIV *Ex* Io *Epaphus* ta. *XV*. * *XV*. *E Niobe Lycaon* vel Pelasgus t. *XV*. & XVI. * XVI. *Ex Leda* CASTOR, & POLLUX t. *XVIII*. * XVII. *Ex Laodamia* t. *XI*. Sarpedon. Sed vide t. *XX*. * *XVIII*. *Ex* Electra *Atlantis* t. *IX*. DARDANUS t. *XXIII*. * *XIX*. *Ex Anticlea Autolyci* filia *Arcesius* avus Ulyssis t. *XI*. * *XX*. *E* Callysto *ARCAS*. t. III. IV. VI. *XVI*. * *XXI*. *Ex* Cerere PROSERPINA t. VIII. * *XXII*. GENIUS. Hujus filius *Tages* auguriorum Autor. * XXIII. HERCULES. t. XIX. XX.

* XXIV. Ex ÆGJNA Æsopi filia ta. I: natus est Jovi ÆACUS. Cujus uxor Dais t. I. Filii sequentes.

NB. Æginam post natum Æacum duxit ACTOR unus Myrmidonum: è quo nati sunt.

1. IRUS

2. MENOETJUS. hujus filii.

1. PATROCLUS Argonauta, cum Achille educatus à Chirone.

2. Jocasta.

3. Hipponome ta. XVIII.

1. PELEUS. Uxor Thetys tab. I.

ACHILLES. Uxor DEJDAMJA filia Lycamedis Regis in Scyro Jns.

PYRRHUS, seu NEOPTOLEMUS. Uxor ANDROMACHE. Ejus tres sunt filii

1. Pergamus

2. MOLOSSUS Rex Epiri è cujus posteris fuit OLYMPJAS Mater ALEXANDRI Magni.

3. PJELUS. è cujus posteris fuit PYRRHUS Rex Epiri, Romanorum hostis.

2. PHOCUS Rex Scyri. Uxor Asteria.

Panopæus

EPEUS faber equi Trojani.

3. TELAMON comes Herculis ejus uxor Hesione t. XXIII. filii.

AJAX & Teucer insignis jaculator. è Salamine urbe pulsus à fratre in Cyprum fugiens aliam Salaminem condidit.

Aiacis uxor erat Calligone.

SATURNUS. Uxor OPS.

NEPTUNUS Uxor AMPHITRITE tab. I. Sed ex aliis variis mulieribus varios genuit filios.

* I. ex Amphitrite natus TRITON, & LYCus Hujus Lyci uxor DIRCE ta. I. filiæ verò *Antemoisia*, ta. V. & *Nicteis* tab. XXI. * II. ex Melite ta. I. Butes. Hujus filius ex Venere vel Lycaste fuit *Eryx* Siciliæ Rex * III *Ex* Phœnice ta. I. PROTEUS. Hujus uxor *Torone*: filii *Tmylus* & *Telegonus* latrones in Macedonia ab Hercule cæsi. * IV. *Ex Amymone* Danai filia ta. XV. NAUPLIUS rex *Eubœæ*. Uxor ejus Clymene t. V. filius PALAMEDES. * V. *Ex Antinoë Ancæus* Sami *Rex*. Hic etiam *Lycurgi* filius dicitur. * VI. *Ex* Brylle ORION tab. IX. * VII. *Ex* Corcyra ta. I. PHÆAX. * VIII. ex Oncæa vel *Autoloë* ta. I. ARION * IX. *Ex Hippothoë* ta. I. *Taphius*. vid. ta. XVIII. * X. *Ex* Libye BELUS, AGENOR vid. tab. XV. * XI. *Ex Arne* tab. I. vel tab. XIV. *Bœotus*. * XII. *Ex* Melanto tab. II. Delphus. * XIII. ex *Pitane* ta. I. EVADNE. vid. ta. IV. * XIV E TYRO NELEUS &c. vide tab. XII.

* XV. *Amycus* rex Bebryciæ à Polluce necatus.
* XVI. THESEUS. vide tab. XXII.
* XVII. *Euphemus* proreta in *Argo* navi.
* XVIII. Lelex, cujus filius Melitus.
* XIX. *Læstrigone* filia.
* XX. *AON*, & Hyrieus. vide tab. IX.

*XXI. Ex Thoosa vel Thora Phorci filia ta. I. nati CYCLOPES, nempe POLYPHEMUS, BRONTES STEROPES, PYRACMON, seu Harpes.
Polyphemi filii ex GALATEA nympha ta I. Fuêre Celtus, Illyrius, Galatus, Henetus, & alii qui populis imposuêre nomina sua.
*XXII. Ex Androthoë natus NJCTEUS Princeps Euboeæ. Hujus filiæ duæ

1. ANTIOPA. cui ex Jove (vide tab. VI.) nati sunt

2. Nicteis t. XXI.

1. AMPHION. vide tab. XXI. Uxor NIOBE filia Tantali tab V. Ejus filii ab Apolline & Diana sagittis confixi sunt

2. Zethus.

CHLORIS uxor Nelei tab. XII.
Sipylus;
Phœdimus.
Jsmenes.
Eunytus.
Damasichton, vel Alphenor.
Jlioneus.
Astiocha, vel Asticratia.
Neæra.
Cleodoxe.
Pelopia vel Pelopeja.
Eugyge vel Ogyme.
Phthya vel Phœta, vel Phega.

SATURNUS

*I. Ex Ore Nympha Saturno natus PLUTO: Uxor *PROSERPINA*: filiæ tres F*URIÆ* ſeu Erynnes ſcil. MEGERA, TYSSIPHONE, ALECTO.

*II. CERES, cujus filia ex Jove fuit PROSERPINA.

* III. E membro Saturni, quod á Jove abſciſſum in mare decidit, & è ſpuma per hoc excitata orta eſt in concha VENUS uxor Vulcani. Ejus filii ſunt tres 1. CUPIDO. 2. ÆNEAS ex Anchiſe. Vide tab. XXIIII. 3. Ex Marte nata Hermione. Sed vide ta. IV. & *XXI*.

*IV. Ex Philyra tab. *I*. natus CHIRON centaurorum princeps. Uxor Chariclo.

1. Ocyrhoë. Vide tab. IV.

2. Chariclus natus è Piſidice tab. I.

CEN*TAURI* vel nati ſunt ex ipſo Saturno & Philyre, vel ex Chirone Saturni filio. Nomina eorum vide in Indice Poëtico, titulô *Centaurus*.

COELUS

JAPETUS. *Ejus posteritas descripta est breviter suprà tab. II. & sequentibus tabulis amplius describetur.* Uxor erat Clymene tab *I.*

*I. ATLAS Rex Mauritaniæ. Uxor *PLEIONE* tab I.

1. ELECTRA tab. VI. XXIII.
2. TAYGETE t.V.
3. MAJA. tab. IV.
4. Sterope. t. XVI.
5. Celæno.
6. Merope tab. *XI.*
7 Hyas filius
8. Calypso. An hæc sit conjux Ulyssis vid. tab *XI.*
9. ALCYONE. Huic ex Neptuno natus

Hyrieus Rex Boeotiæ. Uxor *Euryale*, vel Brylle.

1. Candiope
2. ORION. Uxor Side, tab. VII.

* II. HESPERUS, vel *Lucifer*, vel Vesper. Græcè PHOSPHORUS, ejus filii

1. CEYX *Rex* Trachiniæ. Vide tab. XIV.
2. Tres filiæ HESPERIDES dictæ, scil. Ægle, Arethusa, Hespertusa: harum erant illi horti Hesperidum in Mauritania
3. Dædalion. Eius filia

Chione, ex qua

1 Apollo genuit *Philamonem.*
2. Mercurius verò *AUTOLYCUM* tulit, rem vid. tab. IV.

* III. MENOETIUS fuit aliquis Japeti filius. Incertum an sit idem, qui tab. VI. describitur filius Jovis & Æginæ. Filia ejus fuit Hipponome tab. XVIII.

JAPETUS. tab. II.

PROMETHEUS. tab. II. Uxor Axiothea.

DEUCALION (*Hunc alii filium Jodamæ, aut Jovis dicunt*) tab. II Uxor PYRRHA.

HELLEN. Uxor Orseis. tab. II.

ÆOLUS. *Hunc alii ajunt filium HIPPOTÆ, aut filium Jovis ex Hippotæ cuiusdam Trojani filia Acesta, vel Menecla. Eius posteritas compendiô descripta est tabulâ II. Nunc primus filiorum Critheus describitur.*

CRITHEUS, vel Crehteus Rex Thessaliæ. Uxor TYRO tab. XII.

* I. ÆSON. R. Thessal Uxor Alcymede, vel Polymeda

JASON, Argonautarum princeps, Rex Thessal. Ex variis uxoribus varios suscepit filios.

1. Ex MEDEA t. III. Thessalus, cujus uxor Evadne filia Peliæ t. XII.
2. Ex HYPSIPHYLE t. IV. Thoas, & Fumeus, vel Philomelus; item OENEUS.
3. Uxor tertia CREUSA filia CREONTIS t. XI. quæ cum prole sua & tota regia cremata est à Medea.

* II. Amythaon. uxor. Dorippe.

(1. MELAMPUS vates, Rex & Medicus. Uxor Jphianira Proeti Argorum regis filia, tab. XVII.

Antiphas vel Antiphates.

1. Amphalces.
2. Oicleus, vel Oicles, vel Æcleus, vel Joiclus. *Hujus filius est*

AMPHJARAUS vates & Rex Argivorum. Uxor ERIPHYLE Adrasti soror.

1. Amphilochus,
2. Tiburtus, Catilus, & Corax condunt Tibur oppidum.
3. Alcmæon. Uxor Alphesibœa filia Phegei fluvii. Altera uxor Callirhoë Acheloi ta. I.

(*1.* Bias. Hunc aliqui inter Persei posteros numerant. Uxor Pero tab. XII.

Thalaus, vel Thalao *Rex* Arg. Uxor Eurynome filia *Po*lybi.

1. ERIPHYLE.
2. ADRASTUS R. Argi.

1. Argia uxor Polynicis tab. XXI.
2. DEIPHYLE uxor *T*ydei tab. IV.

*III. PHeres. Uxor Clymene.

1. ADMETus R. Thessaliæ. Uxor ALCESTE tab. XII.
2. LYCURGUS R. Thraciæ *Hunc alii filium Dryantis ajunt*. Lycurgi filii

1. OPheltes seu ARCHEMORUS. Nutrix ejus Hypsiphyle t. IV. & *X*.
2. Ex Crustumena nata est PHYLLIS sponsa Demophoontis ta. *X*XII.
3. Dryas.

ÆOLUS. Vide tab. II. & X.

SISYPHUS Rex Corinthi. Uxor Merope fil. Atlantis tab. IX.

1. GLAUCUS R. Corinthi.

BELLEROPHON, aliàs Hippon' Rex Lyciæ. Uxor Philonoë, vel Achemene filia Jobatis, soror Sthenobœæ tab. XVI.

1. Lysander. 2. Hippolochus. 3. Laodamia. Vide ta. VI.

2. Æmon R. Corinthi.

CREON R Corinthi.

1 CREUSA ta. X.
2. JOCASTA, uxor Laji regis Thebanorum vide ta. XXI.

3. AUTOLYCUS, vel Antolycus, vel Auctolycus Tyrannus & fur. *Hunc alii dicunt filium Mercurii ex Chione.* *Vide Tab. IV.* & *IX.* Uxor METRA. tab. IX.

1. SINON I. *Alii ex Jove natum dicunt*

Anticlea

SINON. II. *qui fraudem Trojæ struxit.*

2. Antolyca. Hanc duxit LAERTES filius Arcesii: *nisi potius Arcesius filius Anticleæ ex Jove fuerit.* *Vide tab. VI.* Laërtis filius est

ULYSSES rex Insularum Echinadarum. Uxor *PENELOPE.* Vide t. XVIII.

1. TELEMACHUS. 2. Ex Circe natus *TELEGONus*, condidit Tusculum, occidit patrem. Ejus soror *ARDEA* unde Urbs nomen habet. 3. E Calypso ta. *I.* vel *IX.* nati AUSON, & Nausithous.

ÆOLUS. Vide tab. X.

SALMONEUS Rex Thessal. & Elidis. Uxor Alcidice filia.

TYRO. Hæc ex Neptuno sequentes peperit. pòst nupta Critheo. Vide tab. X.

1. PELIAS R. Thessaliæ.

I. ALCESTE, uxor Admeti. tab. X.
II. Evadne uxor Thessali tab. X.
III. Amphinome.
IV. Hippothoë.
V. Asteropea.
VI. Antinoë.
VII. ACASTUS, R. Thess. Venator celeber. Uxores variæ. 1. Hippolyte, quæ amavit PELEUM patrem Achillis: sed Acastus eum malè habuit, & ab eodem est interfectus. 2. Creteis. quæ fortè eadem est cum Hippolyte. 3. Laodathea: è qua nata est

LAODAMIA uxor Protesilai, tab. XIX.

2. NELEUS Rex Pyli. Uxor CHLORIS filia Amphionis tab. VII.

1. NESTOR Rex Pyli longævus. Uxor Euridyce filia Clymeni. Filius Antilochus Trojæ occisus. 2. Pero uxor Biantis ta. X. 3. Chromius. 4. Asterius. 5. Deimachus. 6. Epileon. 7. Antimenes. 8. Taurus. 9. Lycaon. 10. Euribius. 11. Alastor. Omnes ab Hercule cæsi in obsidione Pyli. 12. PERICLYMENUS, mutabilis formæ, ùt musca necatus ab Hercule.

Penthilus

Borus

Andropompus

Melanthus factus Athen. Rex

CODRUS Rex Athen. t. XXII.

MEDON, & NELEUS Archontes. Androclus in Asia Jones populos fundavit.

ÆOLUS. Vide tab. II. & X.

1. ATHAMAS Rex Thebarum & Boeotiæ. Uxor 1. NEPHELE. 2. JNO tab. XXI 3. Themisto.

1. Ex Nephele natus PHRYXUS, & soror HELLE. Uxor Phryxi Chalciope filia Æetæ tab. III. Filii ejus multi, scil. Argus, Melias, Catis, Sorus, Phrontis, Augias, Cytilonus, Pesbon Melanes, *Cytorus*, â quo mons nomen habet.

2. Ex Ino nati sunt Learchus & Melicertes, qui in deum marinum mutatus dicitur græcè PALÆmon, Latinè PORTUMNUS. Ino mutata in deam marinam dicitur græcè Leucothoë, latinè MATUTA.

3. Athamas in exilium actus duxit Themisto Hypsæi filiam. vide tabulâ III. è qua nati sunt sequentes Argonautæ.

1. Tithonus seu Tithoreus.
2. Erythrus vel Erythius.
3. SCHOENUS vel Schœneus, cujus filia ATALANTA uxor Melanionis tab XVI.
4. POEAS. Ejus filius PHILOCTETES, cujus uxor Melibœa.

2. DEJONEUS.

1. Dia uxor Jxionis t III.
2. CEPHALUS. Uxor PROCRIS t. XXII. Alia uxor filia Hyphili. Alia Clymene filia Orchomeni t. XVI. è qua natus.

Jphiclus: sed alius, quàm ille tab. XIX.

ÆOLUS.

1. Perieres. Uxor Gorgophone tab. XVIII.
2. CANACE impudica.
3. ALCYONE uxor Ceycis tab. IX.
4. Calyce tab. VI.
5. Perimede
6. *A*rne uxor *A*pharei. Vide etiam tab. VII.
7. *A*ddunt aliqui Jphiclum & Jocastum.
8. MACAREUS impudicus. Huic è propria sorore Canace natus *H*ippomenes. Is cum uxore sua *A*talanta Schoenei filia ob impudicitiam in leonem mutatus. *Sed hæc Atalanta forsan est soror Meleagri tab. IV. Vide etiam* ta. *XVI.*
9. Magnes. Uxor Peristhene.

1. Dictys
2. POLYDectes Rex Seriphi nutritor Persei.

1. LYCURGUS legislator Spartæ.
2. Eunomius R. Spartæ

Charilaus, vel Charillus.

* *Magneti etiam tribuitur filius* Linus *poëta* : *sed vide tabulâ* III. & VI.

INACHUS, primus Argivorum rex. *Hujus pater ignoratur. Alii dicunt filium Oenei; alii Eurydamantis ex Doricle vel Iphione nympha; alii Amphilochi, qui fortè in regno eum aut præcessit, aut juvit.* Uxor erat Antiope vel Colaxe.

I. *PHORONEUS. R. Arg. Eum aliqui dicunt Inachi patrem fuisse.* Uxor Melissa tab. I.

II. Mycale Uxor Brestoris.

1. *APIS R.* Ægypti.

2. *NIOBE.* Huic ex Jove natus

1. *ARGUS R.* Argiv.

Criasus *R.* argiv.

Phorbas *R.* argiv.

Triopas *R.* argiv.

Crotopus *R.* argiv.

Sthenelus *R.* arg. sive Gelanor. Huic in regno successit DANAUS Ægyptius. *Vide pòst hac ipsâ tabulâ.*

2. *PELASGUS.* Uxor Meliboea nympha ta. I.

LYCAON Rex Arcadiæ. *Ejus posteros vide tabulâ* XVI.

III. JO vel ISIS, *illa ipsa, quæ in vaccam mutata custodita est ab Argo.* Huic ex Jove natus est

Epaphus Rex Ægypti. Uxor Cassiope.

Libya. Huic ex Neptuno tab. VII. nati sunt

I. BELUS R. Ægypti.

1. DANAUS post Sthenelum factus est rex Argivorum. *Habuit FILIAS 50. è quibus est Amymone tab. VII. & HYPERMNESTRA, hac tabulâ.*
2. ÆGYPTUS. huic fuêre

FILII 50. Hi duxêre quinquaginta filias Danai, à quibus ipsi omnes eadem nocte interfecti sunt. Solus tamen à sponsa sua HYPERMNESTRA servatus est LYNCÆUS Rex *Argivorum.* Hujus filius

Abas R. ARGIV

1. PRœTUS. Vide tab. XVII.
2. ACRISIUS *R. Argiv.* Uxor Eurydice filia Lacedæmonis.

DANAE Huic ex Jove natus est

PERSEUS tab. XVIII.

II. BUSIRIS Tyrannus Ægypti.

III. AGENOR Rex Phoeniciæ. Uxor Telephassa.

1. EUROPA. t. VI. XX.
2. PHOENIX ta. XX.
3. CILIX. tab. XX.
4. Electra ta. XX.
5. Taygete. ta. XX.
6. CADMUS tab. XXI.

TABULA XVI. Genus *LYCAONIS.*

PELASGUS. Vide tab. XV.

LYCAON. Vide tab. XV. Uxor Sterope

I. *CALLISTO* Huic ex Jove vel *Apolline* nati sunt

I. PAN. II. ARCAS

1. *Eleatus*
2. JOB*AS* Rex *Lyciæ* dictus etiam *A*Phidas vel *A*djuvarces.

II. DI*A*. III. Nyctimus. IV. *Alii filii Lycaonis numerantur. 50. ut Mænalus. A*CONTIUS: *fortè is cujus sponsa erat* CIDIPPE. *Alii Æmon; Orchomenus tab.* XIII. *Stymphelus; Harpalycus; Caucon; Lycus; Phineus &c. Vid. Natalis* Lib. 9. c. 9.

1. *ALEUS.* 2. Philonoë uxor Bellerophontis, tab. XI. 3. Stenobœa uxor Proeti tab. XV. & XVII.

* 1. *L*YCURGUS Rex Sami vel *Arcadiæ. Argo*nauta.

1. *An*cæus tab. VII. 2. *I*dæus.
3. *E*pochus. 4. *A*mphidamas.

1. Naupidame mater *Au*giæ tab. III.
2. *MELANJON*, vel Mimalion. Uxor *A*talanta t. IV. XIII. XIV.

PARTHENOPÆUS pulcherrimus è septem ducibus *T*hebani belli.

* 2. *A*uge vel *A*ux uxor Theutrantis: vel Herculis tab. XIX.

* 3. *CEPHEUS* Rex Æthiopum. Uxor *CASSIOPE.*

I. *ANDROMEDA* uxor Persei. Vide tab. XVIII.

II. Phineus: *in lapidem mutatus à Perseo. Alii hunc dicunt fratrem Cephei, non filium.*

**Posteri horum Pelasgorum à Curetibus & Lelegibus pulsi migrarunt in Lesbum, Miletum, Cretam, & cum* ABORIGINIBUS *in Italiam.*

PROETUS *Argivorum* Rex. Ejus parentes vide tab. XV. Uxor prima *Antia*. Secunda Sthenobœa tab. XVI. *Ad hunc venit Bellerophon, cujus pudicitiam frustra tentavit Sthenobœa.*

I. Megapentes R. *Argiv.*

Anaxagoras R. Argiv. Hic regnum unà cum filia sua Jphianira dedit *Talao* vel Bianti t. X. Sed alii scribunt, ei successisse sequentes reges

Alector

Jphis

Ethoclus, qui bello *Troja*no periit.

II. Quatuor filiæ PROETIDES dictæ, scilicet Mera, Euryale, *Lysippe*, IPHI*ANIRA*, vel Jphianassa t. *X. omnes hæ in insaniam, & in vaccas etiam versæ, sanitati ac formæ suæ restitutæ sunt à Melampo.* t. X.

PERSEUS. Eius majores vide tab. XV. Uxor ANDROMEDA. tab. XVI. filii permulti.

*I. Gorgophone primò uxor Perieris tab. XIV. Postea OEBALI. *Is filius erat Argulii Laconum regis. Condidit Spartam urbem.* Ex his parentibus nati sunt

(1. APhareus. Uxor Atene tab. l. vel Arne tab. XIV. filius autem LYNCEUS *argonauta acutissimè videns*, & IDAS.

(2. ICARIUS rex Lacon. Uxor ejus Periboea Filii Caunus, Phalerus, Nopsops, Philemon Helorus, *ERIGONE*, *PENELOPE* antè dicta Arnæa vide tabulâ XI.

(3 Leucippus Ejus filiæ Phœbe, Thalaira vel Ilaira, Arsinoë

(4 Pyrene

5, *TYNDAREUS* vel *Tyndarus Rex* Laconum. Uxor *LEDA* filia Thestii tab. XXII vel Glauci tab. XI. Huic Ledæ

*1. Ex Jove nati *POLLUX* & *HELENA* Uxor Pollucis Phoebe Leucippi filia

Mnesibus, vel Mnesinous, vel *Asinous*

*2. E Tyndaro nati sunt *CASTOR*, & *CLITEMNESTRA* Uxor Castoris Thalaira filia Leucippi

Anogon seu *Anaxis*, vel *Aulothus*.

*II. Alcæus Uxor Hipponome ta. IX. vel tab. VI.

1. *Anaxo*

2. *AMPHITRUON Rex* Thebarum. Uxor *ALCMENA* tab. XVIII.

HERCULES & Iphiclus vide tab. XIX.

*III. *MESTOR* Rex Mycen. Uxor Lysidice, tab. V.

Hippothoë. Huic è Neptuno (tab. *VII.*) natus

Taphus rex Mycenarum.

Pherelas, *immortalis à Neptuno factus.*

*IV. Erythrus: *unde mare Erythræum dictum.*

*V. Helas.

*VI. Perses, *qui Persarum gentis est autor.*

*VII. *ELECTryo* Rex Mycenarum. Uxor Lysidice, vel *A*naxo *A*lcæi filia. Filia ejus *ALCMENA* uxor *A*mphitruonis vide tab. XVIII. numero II.

*VIII. Sthenelus *Rex* Mycenarum. Uxor Nicippe tab. V.

1. *EURYSTHEUS Rex* Mycen. *cui servivit Hercules. Illi in regno successerunt Pelopidæ, seu Pelopis posteri tab. V.*
2. Cilleborus. Uxor Ægialia. tab. IV.
3. IPHIS argonauta.

AMPHITRUON. vide tab. XVIII.

I. HERCULES. Hic plurimas habuit uxores, & ex illis filios.

* 1. Ex Melite Ægei filia t. XXII. HYLLUS; vel ex DEIANIRA. tab. IV. Item Deicoon, Sardus, Olynthus, Aristodemus, Terimachus. Hyllo pro uxore dedit JOLEN, quam sibimet antea sponsam elegerat. Hujus Joles *pater* erat Eurytus rex Oechaliæ *mater* Eurydice; *fratres* Iphitus, Toxeo, Molion, & Pythius; *Soror* Dryope tab. III.

* 2. Ex 50 filiabus Thestii t. XXI. nati 50. filii.

* 3. Ex AVGE Alei filia TELEPHUS à Theutrante Mysiæ rege pro filio susceptus. Vide tab. XVI.

* 4. Ex aliis mulieribus nati sunt Afer, Lydus, Tlepolemus, Pyrene, Temenus. *Ab hujus Temeni posteris descendit* CARANUS *primus Macedonum rex, & à Carano genus paternum ducit* ALEXANDER *magnus.*

* 5. Herculis uxor etiam fuit Megara filia Creontis Regis Theban.

* 6. Denique in cælum susceptus uxorem habuit HEBEN tab. VI.

II. IPHICLus pedibus celer. Uxor Astioche

(1. PROTESILAUS Rex Thessal. Uxor LAODAMIA filia Acasti t. XXII.

(2. IOLAUS è *sene factus Juvenis.*

(3. Podarces.

AGENOR Rex Phœniciæ. Ejus parentes vide t. *XV*.

(I. EUROPA. Uxor Asterii Cretæ regis. Ex hac & Jove nati sunt

1. *R*hadamantus ta. VI.
2. Sarpedon ta. *X*I.
3. E Dryope *ERISICHTHON* ta. III.
4. Ex Jove MINOS *R* Cretæ. Uxor Scylla tab. *XX*II. Ejus filius incertus.

Deucalion, vel Glaucus, vel filia Brylle.

MINOS.II. Uxor PASIPHAE. tab. III.

1. ARJADNA Bacchi uxor ta. IV.
2. PHÆDRA uxor Thesei tab. *XX*II.
3. Androgeos.

(II. CILIX.

(III. Taygete.

(IV. *PHOENIX* Rex *T*yri, & Sidonis. Uxor Cassiope.

* 1. PHINEUS cæcus. Hujus uxor prima Cleopatra ta XXII. altera Harpalyce, vel Idæa Dardani Scytharum regis filia. E prima nati sunt ei filii Orythus, & Crambus, vel Thynus & Palæmon.

* 2. BELUS, seu Metres etiam dictus, Rex Tyri.

I. DIDO seu Elisa dicta; *U*xor Sichæi. Pòst regina Carthaginis.

II. PIGMALION *R*ex *T*yri.

PAPHUS Rex Cypri.

CINYRAS *R*ex Cypri.

1. Amáracus.
2. MY*RR*HA. Huic ex ipso patre natus est ADONIS, dilectus à Venere. *Hunc alii Thyantis filium scribunt.*

AGenor tab XV. & XX.

CADMUS Rex & Conditor Thebarum. Uxor HERMIONE. ta. IV.

*1 SEMELE, mater Bacchi tab IV. *2 INO uxor Athamantis ta. XIII. *3. Autonoë mater ACTÆONIS, tab. III *4 *AGAVE* uxor E*CHIONIS*. *Hic unus erat è Sociis Cadmi, natus ex dente Draconis.* Ejus filius *PENTHEUS*.

*5 POLYDORUS Rex Thebarum. Uxor Nicteis filia Nictei tabulâ VII.

Labdacus.

LAJUS *Hic expulsus est à Lyco Neptuni filio. ta. VII. quem Lycum deinde interfecit Amphion & Zethus, tab. ead* Uxor Laji fuit JOCASTA Creontis fil. ta. XI.

OEDIPUS. Huic per errorem ex ipsa matre sua Jocasta, quam incognitam uxorem duxerat, nati sunt

1. Antigone sponsa HÆMO*NIS*.
2. *ETEOCLES. Hic cum fratre suo causa fuit belli Thebani, & mutuis vulneribus ab eodem interfectus est.*
3. POLYNICES. Ex hujus stirpe descendit

1. Autesion princeps Heraclidarum.
2. Argia: cui ex Aristodemo Herculis filio nati sunt

1. Procles *parens primæ familiæ regum Laconicorum, quæ dicta est* Proclidarum.
2. Eurysthenus *parens secundæ familiæ regum Laconicorum, quæ dicta est* Eurysthenidarum. Hujus filius fuit AGIS R. Laconum.

TABULA XXII. Genus CECROPIDARUM.

ACTEUS Rex Athenas condit.

ATENE filia. eam duxit CECROPS advena.

* *Ex alia stirpe successit CRANAUS, cujus filia ATTIS.*
* *Dein regno se intrusit AMPHICTYON*
* *ERICHTHONIUS Vulcani filius tab. VI. vel Cranai. vel ipsius Cecropis. Alii putant hunc esse ipsum Erecteum.*

| Uxor Erichthonii Pasithea t. VI. filius

PANDION. Uxor *Leuxippe* soror Pasitheæ

*1. Cecrops secundus. *2. PHILOMELA. *3. PROGNE uxor Terei tab IV hujus filius ITYS. *4 Lycus, *unde Lycia regio nomen habet.* *5. NISUS, cujus filia SCYLLA tab *XX*. *6. THESTIUS, vel Thespius: habuit 50. filias, item Plexippum, & *Toxeum* à Meleagro cæsos. *Alii dicunt 50. filias fuisse Theutranti Thestii filio Omnes certè Herculi desponsæ sunt ta. XIX.* *7 *Pallas.* *8. *Pandora, in bello Boeotico se victimam obtulit pro patria.* *9. PERDIX, vel Perdice.

*10 DÆDALUS. Uxor Jphione, filii quatuor JAPYX, JCARUS natus ex Naucrate serva; Scyllis; Dipænus. *11. ERECTEUS.

(1. *PANDION* II (2. PROCRIS. ta XIII. (3. Orithyia, cujus filii ex Borea fuêre Chion & Zethes Argonautæ, & Cleopatra uxor Phinei tab XX item Upis, Loxo, & Hecaërge. (4. Creusa, cujus filius ex Xutho fuit *JON*, unde Jonia dicta.

| Filius Pandionis est

ÆGÆUS. Uxor Æthra Pythoei *Throezeniorum* regis filia. huic è Neptuno (ta VII.) natus est

THESEUS. Uxores Hippolyte Amazon, & PHÆDRA ta. XX. *Ex prima natus est*

1. HYPPOLYTUS castus. 2. DEMOPHOO*N*. ux. PHYLLIS t. V.

Oxynthes.

Aphidas.

Thymetes. Posteum regnat Melanthus. tab. XII.

ATLAS. tab. II. IX.

ELECTRA. Huic ex Jove (tab. VI.) nati sunt

1. JASIUS à fratre Dardano occisus, Erat Rex Cretæ etiam Abas dictus
2. *DARDANUS*. Ex Jtalia, ubi prope Corytum habitabat, venit in Phrygiam. ibi duxit *Baticam* filiam TEUCRI regis.

ERICHTHONIUS Uxor *Astyoche* Simoentis filia.

TROS. Uxor Callirhoë Scamandri filia.

*I. ILUS, Ilion condidit.

* II. GAMYMEDES, quem dicunt Laomedontis filium

LAOMEDON. *Rex Trojæ*.

1. *PRIAMUS* seu Podarces Rex Trojæ Uxor *HECUBA* filia Cissæi *R. Thrac* vel Dymantis. Plu*rimos habuit filios, quorum omnium nutrix erat PYRGO*.

2. *HESIONE*. t. VI.
3. *TITHONUS*, filii ex *Aurora* Memnon & *Emathion*.
4. Æthasa, *Ayoche*, Medicaste.

* 1. *PARIS* seu *Alexander*. Uxor *HELENA* t. XVIII

1. Corythus. 2. *Agavus*. 3. Idæus 4. *Ex OENONE filia Cebreni fl. duos quoque liberos suscepit*

* 2. *HECTOR*. Uxor *ANDROMACHE* filia Eætionis Thebarum in *Asia* regis.

ASTYANAX

* 3. *Lycaste*, uxor Polydamantis. Polydamantis autẽ pater erat *ANTENOR*, mater *Theano* soror Hecubæ, Fratres Polydamantis fuẽre *Archilochus*; *Athamas*; *Archelaus*; *Laodocus*; Helycaon; *Anthæus* quem Paris occidit.

*III. ASSARACUS

CAPYS

1. LAOCOON, cujus duo filii Antiphus & Thymbræus
2. ANCHISES, Huic ex Venere (ta. VIII.) natus

ÆNEAS. Uxor CREUSA,

JULUS, seu Jlus, aut ASCANIUS. Uxor LAUINIA. vide tab. XIV.

* 4. Creusa Uxor Æneæ. * 5. Cassandra vates uxor Choroebi simplicis. * 6. CHAON. * 7. HELENUS vates *fratrem Chaonem in Epiro occidit, eámque regionis partem Chaoniam dixit.* * 8. Polydorus *à Polymnestore Thraciæ rege occisus, spe auri.* * 9. Ilione Polymnestoris conjux. * 10. Esacus natus ex Alixothoë nympha: *Amavit Eperien filiam Cebreni fl. & ea serpentis ictu necatâ ipse in mergum avem mutatus est.* * 11, Laodice uxor Telephi t. XIX. * 12. Deiphobus. * 13. Hiera t. XIX. * 14. Troilus. * 15. Agathon * 16. Antiphus. * 17. Isus. * 18. Doriclus. * 19. Democoon. * 20. Cebrion. * 21. Polytes à Pyrrho cæsus. * 22. Gorgythio è Castanira. * 23. Phorbas natu maximus, natus ex Epithesia filia Stasippi Mygdoniæ regis. Hujus filius ILIONEUS.

1. JANUS.
2 SATURNUS.
3. Picus
4. Faunus.
5. LATINUS. I. * *Sub hoc venit EUANDER Arcas cum Aboriginibus, filius Mercurii & Carmentis vatis: pater PALLANTIS.*
Filia Latini erat
6. LAVINIA uxor ÆNEÆ huc venientis post excidium Trojæ vid. tab. XXIII ex hac natus
7. SILVIUS, à quo omnes posteri reges assumserunt cognomen Silvii.
8. Æneas II. Ejus frater BRITus in Britaniam migravit.
9. Latinus II.
10 Alba.
11 Capetus.
12. Calpetus & Capys.
13. TIBERINUS in fluvio Albula submersus ei nomen Tiberis dedit.
14. Alladius.
15. AVENTINUS.
16. Procas seu Phocas.
17 NUMITOR. & AMULIUS.
18 RHEA Sylvia Cui ex MARTE natus
19. ROMULUS, & REMUS.
* * *
20 Ex alia stirpe successit NUMA Pompilius.
21 * Iterum ex alia Tullus Hostilius.
22. *Tum regnum rediit ad stirpē Numæ, factusque est Rex* ANCUS Martius filius Pompiliæ, nepos Numæ.
23. Tarquinius Priscus.
24. Servius Tullus Hostilius.
25. Tarquinius SUPERBUS. *Hic ejectus est, & pro regibus electi Consules duo quotannis. Primi fuere* Junius BRUTUS, *& Valerius* POPLICOLA.

TAB. XXV. *Variorum Antiquorum regum, qui celebriores sunt, series*

ASSYRII.

Ninus.
Semiramis.
:
Sardanapalus.

MEDI.

*A*rbaces,
Pharnaces.
:
*A*styaches.
Cyaxares.
Darius Medus.

PERSÆ.

*A*chæmenes.
Cambyses.
Cyrus.
Cambyses.
|
*A*rtaxerxes.
Darius Hystaspis.
Xerxes I.
Artaxerxes longimanus.
Xerxes II.
Ochus, seu Darius nothus.
Artaxerxes *Memnon.*
Ochus seu Artaxerxes.
Darius Codomanus,
Alexander Magn.

PARTHI.

tempore Florentis Romæ.
*A*rsaces.
Phraates.
|
Orodes.
|
*A*rtabanus.
|
Vologeses,
:
Pacorus.
:
Chosroes.

PHRYGES

Hannacus.
*T*antalus.
Midas.
Manes.
Gordius, *quinodum fecit.*
Midas II. &c.

SICILIÆ

Phalaris
Dionysius *I.*
Dionysius II.
*A*gathocles.
Hiero.

LYDI

*A*tys.
Lydus.
|
*T*molus.
Omphale ejus ux.
Lydus & Tyrrhenus.
|
Alyates
Meles
Candaules
Gyges.
|
*A*lyates
Croesus.

AFRICANI seu MAURI.

Atlas.
Jarbas.
|
Siphax.
Masinissa.
Micipsa.
Jugurtha.
Juba
*B*ochus.

LACEDÆMONII.

Lacedæmon filius Electræ & Jovis

|

Oebalus

Tyndarus.

Menalus.

|

Eurysthenes & Procles.

*A*gis filius Eurystenis.

|

*A*gesilaus.

|

Leonidas.

|

*A*gis tempore *A*lexandri M.

THRACES

Eumolpus
Tereus
Lycurgus
Polymnestor
Cisseus
Rhesus.

MACEDONES.

Caranus.
Cænus.
Philippus I.
Europs, *qui in cunis expositus est bello Illyrico.*
Perdiccas.
Philippus *II.* Magnus.
*A*lexander Magnus.
*A*ridæus.

*

Cassander

|

Lysimachus, *qui cum Leone pugnavit.*
*A*ntigonus
Demetrius.
*A*ntigonus.
Philippus.
Perseus subactus à Romanis.

CARIÆ

Mausolus
*A*rtemisia

AMAZONES

Orythia
Thalestris
Minothæa
Vide plures in Indice titulo *Amazon.*

FINIS

Errata graviora.

NEminem, puto, offendet, si *Bavarus* in hoc indice habeat alteram productam, *Isara* priorem corruptam. Utrumque Baldeo novi aliter factum. At Scaligerum in *Bavarus*, Lucanum in *Isara* sequor. nec pugno, si quis aliter. Idem in aliis sentias velim.

Titulo * Acherus *lin.* 5. Alia secùs: *adde* Heracleam.
Titulo * Actæon *lin.* 3. indigna: *lege*: indignata.
Titulo * Adolescens *lin.* 9. impatiente: *lege*. impatienti.
Tit. * Adulator. *linea penult.* historio. *lege* histrio.
Tit. * Aër. *lin.* 3. aëri *lege*: aërii.
Tit. * Agricultura. *lin.* 17. Tellus: *lege*. Tellurem.
Tit. * Ajax. *lin.* 10. templum. *lege*. Templo.
Tit. * Almon. Deûm. *adde*. Matris.

Fol.	*Lin.*	Errata.		Correcta.
4.	5.	recepto.	*lege.*	recepte.
7.	21.	hastus.	-- --	haustus.
12.	4.	deforet.	-- --	devoret.
14.	19.	pro.	-- --	propè.
15.	16.	vallet.	--	vallat.
--	24.	erant.	--	errant.
--	*ult.*	aquila.	--	aquilo.
22.	26.	frater.	--	Prætor.
--	31.	Antinoë (lbbb)	--	(lbbl)
27.	24.	Heliadem pavens.	--	Heliadum parens.
30.	27.	Gehinne.	--	Spinne.
33.	32.	Cariæ.	--	Caricæ.
41.	7.	Ariadne. (b blb)	--	Ariadnæ.
51.	33.	*Cancer.*	deleatur.	
59.	10.	egit.	--	eget.
203.	14.	Musices.	--	muscus.
218.	20.	Thessalii.	--	Thessalus.
220.	11.	Jessias (l b b)	--	(lbl)

Erra-

Errata.				Correcta.
Fol.	*Lin.*			
226.	26.	unus.	*lege.*	Unus.
236.	10.	Ira. (b l)	--	(l b)
246.	6.	Læstrigone (l l l l)	*corrige.*	(l l b l)
250.	25.	Leda. (l l)	--	(l b)
251.	33.	Lesbous (l b)	--	(l l b)
290.	19.	Sol.	--	Solis.
293.	22.	Minois (l b b)	--	(l l b)
--	29.	ſcylla.	--	ſylla:
294.	2.	habuit 12660	--	habuit 127. columnas 60. pedum altas.
301.	22.	Cæcum.	--	Cæum.
313.	8.	quidem.	--	quid è
314.	4.	Natalis (b l b)	--	(l l b)
323.	22.	atrox.	--	atror.
351.	19.	Ulyſſes.	--	Ulyſſis.
355.	35.	rus.	--	ruris.
361.	4.	necatas.	--	necatus.
364.	25.	Paſitheles (l b l b)	--	(l b b l)
384.	15.	Treus.	--	Tereus.
392.	12.	animam.	--	animad-
394.	33.	Phoca. (l l)	--	(l b)
395.	30.	Phœbeius.	--	Phœbas.
404.	10.	vaſibus.	--	vaſis.
421.	28.	Metelloqui.	--	Metellorum, qui
468.	19.	Europa. *ponatur poſt* 8. Aſia. *in medio.*		
480.	ult.	adjudicatum.	*adde.*	erat inſuper ſenatus ex &c.
481.	31.	delevit.	--	deleverunt.
546.	20.	vitiaque	--	vitiataque.
548.	28.	applauſa	--	applauſu.
549.	32.	flores	--	florere.
555.	9.	Ixion.	*corrige.*	Prometheus.
---	25.	dictum erat;	*adde:*	invenit Æneas.
605.	21.	poſſet.	--	poſcet.
606.	35.	Dea eò	--	de eo.

XX VI. 88

Bayerische StaatsBibliothek
Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Desing, Anselm,

Index Poeticus continens nomina propria, genealogiam, mythologiam, astrologiam, geographiam poeticam, et alia ad eruditionem, copiam et ornatum orationis spectantia, serviens pro elucidario, vena, et lexico poetico cum octo tabulis geographicis, condidit omnia

Ambergae//Amberg/ 1731

L.eleg.g. 98
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10573701-4
VD18 14438372-001